SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta esityslista 05.05.2025

Esityslistan kansilehti ... 1
1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / RÅ ... 3
2 Pöytäkirjan tarkastajien valinta / RÅ ... 4
3 Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat / RÅ ... 5
4 Tiedoksi merkittävät asiat / RÅ ... 6
5 Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / RÅ ... 7
6 Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan vuoden 2025 ensimmäinen osavuosikatsaus / RÅ ... 8
- Tuloskortin sekä sitovien tavoitteiden toteutuminen toimialan osalta 1–4 2025 / RÅ ... 10
- Käyttötalouden ja irtaimen toteuma 4 2025 / RÅ ... 18
- Osavuosiraportti 1 2025 / RÅ ... 19
7 Laaja hyvinvointikertomus 2025 / RÅ ... 24
- Liite: Laaja hyvinvointikertomus 2025 ... 25
8 Havukosken nuorten toimintakeskuksen tarveselvitys / RÅ ... 85
- Tarveselvitys Havukosken toimintakeskus ... 87
- Koivukylän toimintakeskuksen toiminnallinen ja pedagoginen käyttösuunnitelma ... 111
- Yhteistyösopimusluonnos Vantaa ja ME säätiö, henkilötiedot peitetty ... 124
9 Jumbon kirjaston tarveselvityksen hyväksyminen / AL ... 131
- Jumbon kirjaston tarveselvitys 10.4.2025 ... 133
10 Taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustusten vuoden 2024 käyttöselvitysten hyväksyminen / AL ... 184
- Yhteenveto käyttöselvityksistä 2024 Taidekasvatus_Kultt_yhd liite ... 186
11 Taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustusten myöntäminen vuodelle 2025 / AL ... 187
- Yhteenveto Taidekasvatus ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustushakemuksista 2025 ... 190
12 Taiteilija-apurahojen myöntäminen vuonna 2025 / AL ... 191
- Vuoden 2025 hakemusten yhteenveto hakijoittain ... 196
- Yhteenveto vuosien 2014-2024 taiteilija-apurahahakemuksista ... 198
13 Taide- ja kulttuuritapahtumien vuoden 2025 avustusten käyttöselvitysten hyväksyminen / AL ... 199
14 Suurten kulttuuritapahtumien ja festivaalien vuoden 2025 kaupunkimarkkinointituen myöntäminen Rauhala Events Oy:lle / AL ... 200
15 Seniori-ikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan vuoden 2024 toiminta-avustusten käyttöselvitysten hyväksyminen / AL ... 202
16 Seniori-ikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan toiminta-avustusten myöntäminen vuodelle 2025 / AL ... 204
- Yhteenveto seniori-ikäisille suunnatuista kulttuuritoiminnan toiminta-avustuksista ... 206
17 Kaupungin edustajan nimeäminen Suomen lastenkulttuuriliitto ry:n sääntömääräiseen kevätkokoukseen / AL ... 207
18 Avustuskelpoisuuden myöntäminen liikuntatoimintaan 2025 / V-MK ... 208
19 Toiminta-avustukset liikuntajärjestöille vuoden 2024 käyttöselvitysten hyväksyminen / V-MK ... 210
20 Toiminta-avustuksen myöntäminen liikuntajärjestöille vuodelle 2025 / V-MK ... 212

- Yhteenveto esitettävistä avustuksista vuodelle 2025 sekä järjestöjen saaman tilatuen rahallisesta arvosta ... 215
21 Vuokratuen myöntäminen liikuntajärjestöille vuonna 2025 / V-MK ... 216
22 Harrasteliikunnan kohdeavustuksen myöntäminen vuodelle 2025 / V-MK ... 218
23 Harrasteliikunnan kohdeavustuksen vuoden 2025 käyttöselvityksen hyväksyminen / V-MK ... 221
24 Vantaan Kortteliliiga-avustuksen myöntäminen vuodelle 2025 / V-MK ... 222
25 Vantaan markkinointituki liikuntaan-avustuksen vuoden 2024 käyttöselvityksen hyväksyminen / V-MK ... 224
26 Vantaan markkinointituki liikuntaan-avustuksen myöntäminen vuodelle 2025 / V-MK ... 225
27 Vantaan markkinointituki liikuntaan-avustuksen vuoden 2025 käyttöselvityksen hyväksyminen / V-MK ... 227
28 Paikallisen kansalaistoiminnan kohdeavustusten myöntäminen vuodelle 2025 / HH ... 228
29 Nuorisotoiminnan kohdeavustusten myöntäminen vuodelle 2025 / HH ... 231
30 Taiteen perusoppilaitosten vuoden 2024 toiminta-avustusten käyttöselvitysten hyväksyminen / AR ... 232
31 Taiteen perusoppilaitosten toiminta-avustusten myöntäminen vuodelle 2025 / AR ... 234
- Yhteenveto taiteen perusoppilaitosten toiminta-avustukset 2025 ... 236
32 Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2025 / AR ... 238
- Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2025 ... 239

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan kokous

Aika 5.5.2025 klo 17:00
Paikka Kaupungintalo, Valtuustosali, Asematie 7, 01300 Vantaa

Kutsutut

Jäsenet		**Varajäsenet**	
Kähärä Sirkka-Liisa, puheenjohtaja	Kutsuttu	Uskola Nina	
Norres Lars, varapuheenjohtaja	-	Pylsy Anniina	Kutsuttu
Aidanjuuri Tanja	Kutsuttu	Heikkinen Minna	
Dehghan Milad	Kutsuttu	Liukkonen Pasi	
Friman Reija	Kutsuttu	Kallio-Ouvinen Marjukka	
Hall Anu	Kutsuttu	Somermäki Inka	
Holmberg-Soto Hanna	Kutsuttu	Karlsson Anneli	
Hoviniemi Matilda	Kutsuttu	Partanen Matti-Jussi	
Josefsson Helen	Kutsuttu	Louevuo Karri	
Järä Juha	Kutsuttu	Heikkinen Juho	
Kaartokallio Loviisa	Kutsuttu	Heikkinen Pia	
Knevel Marita	Kutsuttu	Lahti Jarmo	
Kärkkäinen Riku	Kutsuttu	Kaiju Susanna	
Nykyri Elina	Kutsuttu	Tilander Liisa	
Rautio Pekka	Kutsuttu	Hämäläinen Ilari	
Riikonen Jyrki	Kutsuttu	Hosio Asko	
Sodhi Ranbir	Kutsuttu	Grundström Henri	
Kaupunginhallituksen edustaja		**Kaupunginhallituksen varaedustaja**	
Hakala Heli	Kutsuttu	Kanerva Sami	
Nuorisovaltuuston edustaja		**Nuorisovaltuuston varaedustaja**	
Singh Tejwant	Kutsuttu	Akaydin Aisha	

Muut osallistujat		
Åstrand Riikka, apulaiskaupunginjohtaja	esittelijä §:t 1–8	Kutsuttu
Larkio Annukka, kulttuurijohtaja	esittelijä §:t 9–17	Kutsuttu
Kallislahti Veli-Matti, liikuntajohtaja	esittelijä §:t 18–27	Kutsuttu
Hänninen Hanna, vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtaja	esittelijä §:t 28–29	Kutsuttu
Raasakka Anne, elinikäisen oppimisen palvelualuejohtaja	esittelijä §:t 30–32	Kutsuttu
Perämäki Jussi, yhteisten palvelujen päällikkö		Kutsuttu
Tienhaara Helena, vs. viestintäpäällikkö		Kutsuttu
Mäkitalo Heidi, lakimies		Kutsuttu
Sillanpää Päivi, hallintoasiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		Kutsuttu
Rusama Hannu, ohjelmajohtaja	asia 3	Kutsuttu
Maarno Rauha, kirjastopalveluiden päällikkö	asia 3	Kutsuttu
Korhonen Suvi, hyvinvoinnin edistämisen asiantuntija	asia 3	Kutsuttu
Jäynäs Jesse, lakimiesharjoittelija		Kutsuttu

Ylimäki Laura, apulaiskaupunginjohtajan assistentti		Kutsuttu

1 **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / RÅ**

Kuntalain 103 §:n 2 momentin mukaan on kunnan muu toimielin kuin valtuusto päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Lautakunnan varapuheenjohtaja Lars Norres on ilmoittanut olevansa työn, matkan tai henkilökohtaisen syyn vuoksi estynyt saapumasta lautakunnan kokoukseen.

Kokouskutsu ja esityslistan asialuettelo on toimitettu lautakunnan jäsenille, kokoukseen osallistuville varajäsenille, kaupunginhallituksen edustajalle ja varaedustajalle sekä nuorisovaltuuston edustajalle keskiviikkona 30.4.2025, jolloin esityslista liitteineen ja asiakirjoineen on tallennettu extranetiin.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta läsnä olevat lautakunnan jäsenet ja muut kokoukseen osallistujat
b) oikeuttaa seuraavat kokoukseen kutsutut asiantuntijat olemaan heidän esittelemänsä asian ajan läsnä kokouksessa ja myöntää heille saman asian yhteyteen puheoikeus:
- Asia 3: ohjelmajohtaja Hannu Rusama
- Asia 3: kirjastopalveluiden päällikkö Rauha Maarno
- Asia 3: hyvinvoinnin edistämisen asiantuntija Suvi Korhonen
c) oikeuttaa kokoukseen kutsuttu lakimieharjoittelija Jesse Jäynäs ja apulaiskaupunginjohtajan assistentti Laura Ylimäki olemaan läsnä kokouksessa
d) todeta kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
e) että kokouksen läsnäolomuutokset kirjataan tähän pykälään.

2 **Pöytäkirjan tarkastajien valinta / RÅ**

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Helen Josefsson ja Juha Järä
b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 9.5.2025 klo 12.00 mennessä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

3 **Asiantuntijoiden selvitykset ja ajankohtaiset asiat / RÅ**

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

- Ohjelmajohtaja Hannu Rusama: Havukosken nuorten toimintakeskuksen tarveselvitys
- Kirjastopalveluiden päällikkö Rauha Maarno: Jumbon kirjaston tarveselvityksen esittely
- Apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand: kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan kehyksen esittely
- Hyvinvoinnin edistämisen asiantuntija Suvi Korhonen: Laaja hyvinvointikertomus 2025

4 Tiedoksi merkittävät asiat / RÅ

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä seuraavat asiat tiedoksi:

Ei tiedoksi merkittäviä asioita.

5 Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / RÅ

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat päätökset:

Kulttuurijohtaja Annukka Larkio
§ 16 Päätösvalta sivutoimilupa-asioissa kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualueella
§ 17 Päätösvalta viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittämisessä ja terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisessä Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa
§ 22 Omatoimikirjastojen aukioloajat 17.-19.5.2025 Vantaan kirjastoissa

Liikuntajohtaja Veli-Matti Kallislahti
§ 68 Tilojen myöntäminen maksutta Vantaan Voimisteluseuran järjestämiin kilpailuihin 29.–30.3.2025 ja 22.-24.5.2025 Energia Areenalla
§ 69 Maksuhuojennus Vantaan Jalkapalloseura ry:n järjestämään Perhefutis 2025 -tapahtumalle käytettävien tilojen käyttövuoromaksuista 16.3., 23.3. ja 30.3.202
§ 70 Päätös Hakunilan urheilupuiston tilojen maksuttomasta käytöstä Extremerun 2025-juoksutapahtumassa
§ 72 Liikunnan palvelualueen tilojen ja palveluiden hinnasto 1.5.2025 alkaen
§ 73 Päätös tilavuokran huojennuksesta koskien Myyrmäki-hallin käyttövuoromaksuja Myyr-Kirppis –tapahtumiin 26.–27.4. ja 3.-4.5.2025
§ 75 Käyttövuorojen myöntäminen maksutta Forever Helsinki Oy:lle 2.6.-31.7.2025
§ 76 Maksuhuojennuksen myöntäminen Salibandyseura Vantaa ry:n järjestämien kesäleirien käyttövuoromaksuihin kesällä 2025

Liikuntapäällikkö Anu Jokela
§ 11 Aviapolis-Kivistön alueen nuorisotilojen vakituiset käyttövuorot ajalle 1.9.2025 – 31.5.2026
§ 12 Länsi-Vantaan alueen nuorisotilojen vakituiset käyttövuorot ajalle 1.9.2025 – 31.5.2026
§ 13 Tikkurilan alueen nuorisotilojen vakituiset käyttövuorot ajalle 1.9.2025 – 31.5.2026
§ 14 Korso-Koivukylän alueen nuorisotilojen vakituiset käyttövuorot ajalle 1.9.2025 – 31.5.2026
§ 15 Hakunilan alueen nuorisotilojen vakituiset käyttövuorot ajalle 1.9.2025 – 31.5.2026
§ 16 Lastenkulttuurikeskus Pessin ja Toteemin vakituiset käyttövuorot ajalle 1.8.2025 - 30.5.2026
§ 17 Käyttövuoron myöntäminen Forever Helsinki Oy:lle Varistonniityn nurmialueelle

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

6 Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan vuoden 2025 ensimmäinen osavuosikatsaus / RÅ

VD/3170/02.01.02.04/2025

RÅ/SM/JP

Vuoden 2025 ensimmäinen osavuosikatsaus tehdään ajalta 1.1.–30.4.2025. Osavuosikatsaus käsitellään toukokuun lautakunnissa sekä kaupunginhallituksessa 2.6.2025 Osavuosikatsauksen tekstiosuus käsittelee talousarvion toteutumista sekä toiminnan kehittämistä ja keskeisiä muutoksia. Talouden toteumaa tarkastellaan huhtikuun lopun kirjanpidon toteumalukujen ja toimialojen huhtikuussa tekemän vuositason ennusteen kautta. Lisäksi raportoidaan seuranta sitovien tavoitteiden toteumasta ensimmäisellä vuosikolmanneksella. Osavuosikatsauksesta laaditaan myös eOVK, joka julkaistaan vantaa.fi -sivuilla.

Osavuosikatsauksen yhteydessä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle raportoidaan toimialan tuloskortin toteuma.

Sitovat tavoitteet ovat kuntalain 110 §:n tarkoittamia valtuuston asettamia toiminnallisia vuositavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta 2022–2025. Vuonna 2025 niitä on 30 kappaletta, kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan raportointivastuulla näistä on 3 kappaletta (segregaatiotavoitteiden siirryttyä konsernijohdon ja elinvoiman toimialalle). Sitovista tavoitteista raportoidaan 30.4.2024 toteumatilanteen mukaisesti.

Talousarvion ennustetut poikkeamat talousarviosta 2025 sekä toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset on selvitetty osavuosikatsauksessa. Käyttötalouden määrärahojen poikkeamat ovat seurausta pääasiassa hanketoiminnan muutoksista. Lisäksi ensi vuodelle siirtyvän Jumbon kirjaston hankkeen säästyvistä määrärahoista on kohdistettu määrärahaa uudelleen toimialan sisällä sekä käyttötaloudessa että irtaimen investoinneissa. Irtaimen määrärahan ennustetaan muutoin toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan vuoden 2025 ensimmäinen osavuosikatsaus tiedoksi.

Liitteet:
- Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan osavuosikatsaus 1/2025
- Tuloskortin sekä sitovien tavoitteiden toteutuminen toimialan osalta 1–4/2025
- Käyttötalouden ja irtaimen toteuma 4 2025

Täytäntöönpano: Talousohjaus

Muutoksenhakuohje: Ei muutoksenhakuoikeutta / Kuntalaki 136 §

Lisätiedot:
Yhteisten palveluiden päällikkö Jussi Perämäki, talouspäällikkö Saija Männistö

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi

Toimialan tavoitteet

Tavoite	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Liittyy tavoitteeseen	Vastuuhenkilö(t)	Toteuma 4/2025	Tila
Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki							
Tapahtumat lisäävät kaupungin elinvoimaa ja viihtyisyyttä	Tapahtumien määrä valituilla ulkotapahtumapaikoilla, joista on laadittu tapahtumapaikkakortit.	Järjestettyjen tapahtumien määrää oli 20 kpl	Tapahtumien määrä kasvaa 5 %.		Annukka Larkio, Reeli Karimäki	0 kpl. Ulkotapahtumia ei ole järjestetty talven aikana lainkaan. Tiedottamis- ja markkinointitoimenpiteitä on tehty.	Toteutuu osittain
Hyvät asukaslähtöiset palvelut							
Digitaalisuus tukee tavoitteellisesti palveluiden kehittämistä	Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin palveluiden kehittämiselle on laadittu ”digisuunnitelma” seuraavalle strategiakaudelle 2026-2030 (pääperiaatteet, suuntaviivat, tiekartta).	Digisuunnitelman työstäminen on aloitettu.	Digisuunnitelma on valmis. Vuoden 2026 digi-investointiesityksissä on huomioitu strateginen näkökulma.		Anita Ovaska	sisältösuunnitelma valmis	Toteutuu täysin
Kuntalaisten fyysinen aktiivisuus lisääntyy	Osuus 5.- ja 8.-luokkalaisista, joiden toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia haittaavalla tasolla (Move!-mittaus).	40,7 %	Osuudet laskevat.		Anton Ahonen	40,7 % 5.- ja 8.-luokkalaisista toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia haittaavalla tasolla. Vuoden 2024 tuloksien osuus sama kuin lähtöarvo (Move! 2023).	Ei toteudu lainkaan
	Osuus 8.- ja 9.-luokkalaisista, joka harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa.	28,2 %				Ei vertailutietoa vähintään tunnin hengästyttävästi liikkuvien osuuden lähtöarvoihin (2023) verrattuna. Kouluterveyskyselyn vuoden 2025 tulokset julkaistaan syyskuussa 2025.	Ei tietoa

	Osuus ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, joka harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa.	34,4 %				Ei vertailutietoa vähintään tunnin hengästyttävästi liikkuvien osuuden lähtöarvoihin (2023) verrattuna. Kouluterveyskyselyn vuoden 2025 tulokset julkaistaan syyskuussa 2025.	Ei tietoa ☐
	Osuus lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista, joka harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa.	28,6 %				Ei vertailutietoa vähintään tunnin hengästyttävästi liikkuvien osuuden lähtöarvoihin (2023) verrattuna. Kouluterveyskyselyn vuoden 2025 tulokset julkaistaan syyskuussa 2025.	Ei tietoa ☐
	Hyvinvointivalmennukseen osallistuneiden toimintakyky paranee	Osuus vuonna 2024 aloittavista asiakkaista, jotka täyttävät valmennuksen alussa liikkumissuosituksen lihaskuntoharjoittelun ja kestävyystyyppisen harjoittelun osalta.	Liikkumissuosituksen täyttävien asiakkaiden osuus ohjelman jälkeen on suurempi kuin ohjelman alussa.			Liikkumissuositus täyttyy joko kohtalaisen tai rasittavan kestävyysliikunnan osalta (n=26) Ennen palvelua: 39% Palvelun jälkeen: 50% Tilastossa käytetään vuoden 2023 asiakkaita, sillä vuoden 2024 asiakkaat eivät ole käyneet kaikilta osin ohjelmaa loppuun. Lihaskunnon osalta tilastotietoa on vasta vuodesta 2024 alkaen.	Toteutuu täysin ■

Eriarvoistumisen estäminen							
Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa							
Kukoistavat kaupunkikeskukset							
Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella							
Kaupunkikulttuurin henkilöstö tuntee roolinsa, tietää tehtävänsä ja osaa toimia poikkeus- ja häiriötilanteissa valmiussuunnitelman mukaisesti	1) Jalkauttamisen malli on laadittu 2) Koulutus- ja/tai harjoitus on järjestetty avainhenkilöille 3) Osallistuneiden kokemus valmiudesta on vahvistunut koulutuksen/harjoituksen myötä	Valmiussuunnitelma on valmis.	Jalkauttamisen malli on valmis. Vähintään yksi koulutus tai harjoitus on järjestetty ja osallistuneiden valmiusosaamisen kehittymistä arvioitu.		Jussi Perämäki, Saija Männistö	Toimeenpanosuunnitelmaa ja toimintakortteja on työstetty alkuvuoden ajan. Tavoiteaikataulu 31.5. Koulutussuunnitelma sisältää sekä kaupunkitasoista että toimialan sisäistä koulutusta ja koulutukset ajoittuvat pääsääntöisesti syksyyn.	Toteutuu täysin ■

Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite vuodelle 2025	Mittari	Lähtötaso v:n 2023 loppu	Tavoitetaso 2025	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 30.4.2025	Mittarien tilanne 1.1. - 30.4.2025	Tavoitteen toteutumisarvio	Tila
Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki								
Valtuustokauden tavoite 3. Vantaa on vetovoimainen asumisen kaupunki								
3.3 Tapahtumat lisäävät kaupungin elinvoimaa ja viihtyvyyttä	Tapahtumien elinvoimavaikutusten lisäämiseksi on rakennettu systemaattinen kaupunkitasoinen suunnitelma ja roolijako	Tapahtumien elinvoimavaikutuksia ei systemaattisesti mitata eikä arvioida systemaattisesti.	Tapahtumien elinvoimavaikutusten lisäämiseksi on rakennettu systemaattinen ja kaupunkitasoinen kaikki suuralueet ja kaupunginosat huomioiva suunnitelma ja roolijako.	Riikka Åstrand		Kaupunkitasoisen tapahtumastrategian sekä tulevan tapahtumatoiminnan organisoinnin mallin työstö on aloitettu tapahtumatyöryhmässä projektiasiantuntijan vetämänä. Tapahtumien tiedolla johtamisen mallin jalkautus on aloitettu.	Tavoite toteutunee täysin.	Toteutu u täysin
Hyvät asukaslähtöiset palvelut								
Valtuustokauden tavoite 4. Sujuvat hyvinvointia rakentavat palvelut								
4.1 Kuntalaisten fyysinen aktiivisuus lisääntyy	Terveysliikuntasuositusten mukaan liikkuvien %-osuus nousee	40,7 % 5.- ja 8.-luokkalaisista toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia haittaavalla tasolla (Move!-mittaus). 28,2 % 8.- ja 9.-luokkalaisista	Prosenttiarvot laskevat eli hengästyttävän liikunnan harrastamisen osuus lisääntyy.	Riikka Åstrand	Koulu-PT toimintaa laajennetaan ja kohdennetaan syyslukukaudella 5- ja 8-luokkalaisille oppilaille, ja kevätlukukaudella 4- ja 7-luokkalaisille (Move-prosessien kehittäminen). Toimintaa koordinoidaan	40,7 % 5.- ja 8.-luokkalaisista toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia haittaavalla tasolla. Vuoden 2024 tuloksien osuus sama		Ei tietoa

		harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa. 34,4 % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa. 28,6 % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa.			moniammatillisen Move! työryhmän toimesta yhteistoiminnallisesti perusopetuksen, liikuntapalveluiden ja hyvinvointialueen kanssa.	kuin lähtöarvo (Move! 2023). Ei vertailutietoa vähintään tunnin hengästyttävästi liikkuvien osuuden lähtöarvoihin (2023) verrattuna. Kouluterveyskyselyn vuoden 2025 tulokset julkaistaan syyskuussa 2025.		
	Hyvinvointivalmennukseen osallistuneiden toimintakyky paranee	Fyysisen aktiivisuuden määrä (Physical Activity Rating PA-R, International Physical Activity Questionnaire, asiakkaan subjektiivinen arvio fyysisestä aktiivisuudesta) kohderyhmästä riippuen mitattuna valmennuksen alkaessa	Fyysisen aktiivisuuden määrä lisääntyy 50%:lla asiakkaista valmennusjakson aikana. Koettu terveys paranee 50%:lla asiakkaista valmennusjakson aikana.		Toimintamallin jatkuvaa kehitystyötä on jatkettu. Elintapaneuvonnan ekosysteemiä on laajennettu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa sekä kaupungin sisäisesti varhaiskasvatuksen perusopetuksen, toisen asteen ja työllisyyspalveluiden kanssa.	Fyysisen aktiivisuuden määrä (Physical Activity Rating PA-R, International Physical Activity Questionnaire, asiakkaan subjektiivinen arvio fyysisestä aktiivisuudesta) parani 50 % asiakkaista (n=86). Koettu terveys (EQ-5D-5L, asiakkaan subjektiivinen arvio		Toteutu u täysin

		Koettu terveys (EQ-5D-5L, asiakkaan subjektiivinen arvio omasta terveydestä) kohderyhmästä riippuen mitattuna valmennuksen alkaessa				omasta terveydestä) parani 73 % asiakkaista. (n=93)		
Eriarvoistumisen estäminen								
Valtuustokauden tavoite 9. Syrjäytymis- ja eriarvoistumiskehitys katkaistaan								
9.2 NEET-nuorten määrän kasvu kääntyy laskuun	NEET –nuoria koskevan toimialojen yhteisen toimenpideohjelman toteuttaminen on aloitettu	Toimenpideohjelma on valmis ja toimialat ovat sitoutuneet sen toteuttamiseen.	Vähintään kaksi vaikuttavaa ja kiireellisintä toimintamallia on toteutettu. Vastuut toimenpideohjelman toteuttamisesta on määritelty.	Riikka Åstrand	NEET -toimenpideohjelman toteuttaminen on aloitettu suunnitelmallisesti ja NEET -työryhmä on aloittanut toimintansa. Työryhmä tekee kevään aikana yhdessä valinnat priorisoitavista toimenpiteistä.	Nyt perustettu NEET -työryhmä tekee priorisoinnin ja määrittelee jatkossa vastuut toimenpiteiden edistämisestä. Tavoite toteutunee. Riskinä, että työttömyystilanne edelleen heikkenee.		Toteutu täysin
9.3 Rakennetaan kaupungille vaikuttava segregaatiota ehkäisevä ohjelma	Ohjelma on tehty / ei ole tehty	Kaupungilla on vuoden 2025 loppuun jatkuva Myönteisen erityiskohtelun ohjelma, mutta ei ohjelmaa siitä eteenpäin.	Yhdessä kaikkien kaupungin toimialojen ja merkittävien yhteistyökumppanien kanssa on rakennettu ohjelma tavoitteineen, mittareineen ja toimenpiteineen. Ohjelmassa ratkotaan laajassa yhteistyössä ja aiempaa systemaattisemmin kysymyksiä, jotka kytkeytyvät alueiden	Riikka Åstrand	Segregaation toimintaohjelman rakentamisen tiimi on aloittanut työnsä. Ensimmäisten kuukausien aikana on lähdetty tarkemmin määrittelemään segregaatiokysymystä Vantaalla työn kohdealueilla (Myyrmäki, Koivukylä-Havukoski ja Hakunila). Työ on	Työ on kesken. Segregaation ehkäisyn ohjelmasta voi tuskin koskaan tulla valmis. Työ on jatkuvaa eteenpäin viitoittamista ja strategisesti vaikuttavimpien keinojen löytämistä. Työtä rakennetaan askel kerrallaan eteenpän.	Tavoite toteutunee osittain.	Toteutu osittain

			eriarvoistumiseen ja ovat ilmenneet mm. nuorisorikollisuuden ja NEET-nuorten määrän kasvuna. Ohjelman toteuttamiseen haetaan myös ulkoista rahoitusta.		käynnistynyt ja edistyy suunnitelmien mukaisesti.			
Valtuustokauden tavoite 12. Jatketaan alueellista myönteisen erityiskohtelun ohjelmaa								
12.1 Asuinalueiden eriarvoistumine n vähenee	Segregaatiovaikutusten arvioinnille on luotu malli.	Segregaatiovaikutuks ia ei arvioida systemaattisesti.	Työkalu segregaatiovaikutuste n arviointiin on valmis ja käytössä.	Riikka Åstrand ja Tero Anttila	Segregaatiovaikutuks ille on ryhdytty luomaan mallia. Keskeisimmät tutkittavat osa-alueen on kaupunginosan turvallisuuteen sekä koulutukseen ja työllistymiseen liittyvät kysymykset. Malli tulee sisältämään sekä dataan pohjautuvaa tarkastelua että laadullista tarkastelua.	Mallin luominen on aloitettu. Työ etenee ja jollekin tasolle malli tullaan saamaan vuoden 2025 aikana.	Tavoite toteutunee osittain.	Toteutu u osittain
	Eriytymisen tiekartan perusteella laaditaan toimenpidesuunnitelma kaupunkistrategian 2025-2029 pohjaksi	Eriytymiskehityksen ehkäisyn toimenpiteet ovat hajallaan ja niiden vaikuttavuuden ymmärrys on epäselvä.	Eriytymiskehityksen ehkäisyn tiekartta ja sen toimenpidesuunnitel ma on valmis ja käytössä.		Kaupunkiympäristön toimialan eriytymisen ehkäisyn tiekartan toimenpiteet on määritelty kevään 2025 aikana ja työtä jatketaan mittarien määrittelyllä sekä yhteensovittamalla sisältöjä kaupunkitasoisen			Toteutu u osittain

					eriytymisen ehkäisyn toimintaohjelman sekä uuden investointimallin kanssa.			
Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa								
Kukoistavat kaupunkikeskukset								
Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella								

1000 eur		Alkup. TA 2025	Määrä-raha-siirrot 2025	TA2025 yhteensä	Kum. toteuma 1-4/2025 (28.4.)	Kum. toteuma % 2025	ENNUSTE vrt TA
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi	**TOIMINTATUOTOT**	**12 357**		**12 357**	**6 841**	**55**	**-496**
	TOIMINTAKULUT	**-93 826**		**-93 826**	**-25 483**	**27**	**461**
	TOIMINTAKATE	**-81 469**		**-81 469**	**-18 642**	**23**	**-35**
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi, brutot	TOIMINTATUOTOT	12 357		12 357	6 841	55	-496
	TOIMINTAKULUT	-93 826		-93 826	-25 483	27	461
	TOIMINTAKATE	-81 469		-81 469	-18 642	23	-35
Lautakunta	TOIMINTAKULUT	-117		-117	-11	9	
	TOIMINTAKATE	-117		-117	-11	9	
Yhteiset palvelut	TOIMINTATUOTOT	1 045		1 045	324	31	
	TOIMINTAKULUT	-5 851	-166	-6 017	-1 851	31	50
	TOIMINTAKATE	-4 806	-166	-4 972	-1 527	31	50
Kulttuuri- ja kirjastopalvelut	TOIMINTATUOTOT	472		472	310	66	-270
	TOIMINTAKULUT	-22 653	181	-22 472	-6 750	30	109
	TOIMINTAKATE	-22 181	181	-22 000	-6 440	29	-160
Liikunta	TOIMINTATUOTOT	5 683		5 683	2 407	42	-96
	TOIMINTAKULUT	-33 471		-33 471	-8 567	26	-7
	TOIMINTAKATE	-27 788		-27 788	-6 160	22	-103
Nuoriso- ja yhteisöpalvelut	TOIMINTATUOTOT	1 771		1 771	2 033	115	-193
	TOIMINTAKULUT	-16 982	-15	-16 997	-4 633	27	329
	TOIMINTAKATE	-15 211	-15	-15 226	-2 600	17	136
Elinikäinen oppiminen	TOIMINTATUOTOT	3 386		3 386	1 767	52	62
	TOIMINTAKULUT	-14 752		-14 752	-3 672	25	-20
	TOIMINTAKATE	-11 366		-11 366	-1 904	17	43

1000 eur	Talousarvio yhteensä 2025	Määräraha-siirrot 2025	Kum. toteuma 1-4/2025	Kum. toteuma % 2025	Ennuste 2025
Kaupunkikulttuurin irtain omaisuus	**-2 920**		**-212**	**7**	**-2 890**
Kirjaston kalusto	-190	440			-160
Aikuisopisto/irtain omaisuus	-30				-30
Kulttuuripalveluiden irtain omaisuus	-850		-43	5	-850
Liikuntapalveluiden irtain omaisuus	-970	-440	-44	4	-530

Osavuosiraportti 1 (tammi-huhtikuu)

Talousarvion toteutuminen 2025

Tarkasteluajanjaksolla toimialan talousarvio on toteutunut suunnitellusti. Vuoden lopun ennusteessa poikkeamaa talousarvioon aiheuttavat pääasiassa hanketoiminnan muutokset. Ennusteessa hanketoiminnan muutosten vaikutus toimintatuloihin on 0,43 miljoonaa euroa ja toimintamenoihin 0,54 miljoonaa euroa.

Jumbon kirjaston perustamiseen oli vuodelle 2025 varattu käyttötalouteen määrärahaa 350 000 euroa ja irtaimen investointeihin 470 000 euroa. Hanke on siirtynyt ja määrärahatarve kohdistuu vuoteen 2026. Hankkeesta kuluvana vuonna säästyvää määrärahaa on kohdistettu uudelleen tarpeisiin, joiden osalta ylitystarve koskee vain vuotta 2025 ja joista ei synny jatkuvaa menoa. Irtaimen määrärahalla toteutetaan Vernissan remontin vaatimat hankinnat, jotka siirtyivät hankintaprosessien ja sopimustoimittajan kilpailutuksen viivästymisen vuoksi tälle vuodelle. Muutoin toimialan irtaimen ennustetaan toteutuvan suunnitellusti.

1.1.2025 perustetun Lasten ja nuorten juhlarahaston talous toteutuu ennusteen mukaan budjetoidusti.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Yhteisten palveluiden toiminta on toteutunut suunnitelman mukaisesti. Alkuvuonna on jatkettu yhteistyötä kaupungin sisällä ja yhteistyökumppaneiden kanssa sujuvasti. Toimialalla on valmisteltu laajempaa avustuskäytäntöjen selkiyttämiseen tähtäävää kokonaisuutta, joka koostuu muun muassa avustusperiaatteiden päivittämisestä, avustusjärjestelmän parantamisesta ja avustuskäsittelyn selkiyttämisestä. Valmiussuunnitelman jalkauttaminen toimialatasolle on aloitettu.

Osallistuvan budjetoinnin hankkeet ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. Ensimmäinen tilanne raportti on kerätty tammikuussa ja toinen kerätään toukokuussa. Hankkeiden tilannetta on esitelty kaupunkikeskustojen kehittämissuunnitelmien seuranta ryhmille. Asukasvuorovaikutusvaiheen tuloksia ja kustannuksia esiteltiin kaupungin johtoryhmälle 31.3.2025.

Toimialan palveluverkkosuunnittelussa on perustettu Martinlaakson yhteisötilan pilotti kulttuuritehdas Vernissan entiseen väistötilaan vuoden 2027 loppuun saakka. Järjestötilojen kehittämistyö on jatkunut. Lautakunta on käsitellyt Aviapoliksen nuoriso- ja asukastilojen tarveselvityksen, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo –hankkeen tarveselvityksen sekä kaupunginmuseon kokoelmatilojen siirtoon liittyvän tarveselvityksen. Digitaalisia palveluita on kehitetty käynnistämällä strategisen digisuunnitelman laadinta ja hyväksymällä 2026 digi-investointitarpeet.

Toimialan tiedolla johtamisen kehittämistä on aloitettu osana kaupunkitasoista tiedolla johtamisen kehittämisprojektia. Samalla valmistaudutaan vuoden 2026 tiedolla johtamisen digi-investointeihin

ja pilotoidaan päätöksenteon ennakkovaikutusten arviointia alkaen lapsivaikutuksista ja päätyen ensi vuonna laajempaan kaupunkitasoiseen vaikutustenarviointimalliin.

Kuusijärven luonto- ja virkistysalueella on valmistauduttu uusien savusaunojen avaamiseen tarkistamalla palveluiden hinnoittelu. Palveluiden kulunvalvontaa kehitettään, millä tähdätään myös verkkokaupan käyttöönoton mahdollisuuksiin.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman toimeenpano on siirtynyt konsernijohdon ja elinvoiman toimialalle 1.3.2025 alkaen, jonne on perustettu uusi segregaatio-ohjelman tiimi työtä jatkamaan ohjelmajohtaja Hannu Rusaman johdolla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä on laadittu vammaispoliittista ohjelmaa hyvinvointisuunnitelman liitteeksi sekä laajaa hyvinvointikertomusta 2025, joka antaa kokonaisvaltaisen kuvan vantaalaisten hyvinvoinnin tilasta. Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateeman parissa valmistaudutaan seuraavaan hyvinvointisuunnitelmakauteen 2025-2029.

Tapahtumakalenterin kävijämäärä 1.1.-23.4.25 oli 83 651. Tämä on 20% enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Kalenteriin ohjataan kolmella markkinointikampanjalla vuoden 2025 aikana sekä jatkuvilla viestintätoimenpiteillä. Sitovien tavoitteiden sanamuoto “kävijämäärä kalenterin etusivulla” on harhaanjohtava. Mittaamme kävijämäärää koko kalenterissa, emme vain etusivulla.

Yhteinen markkinointi- ja viestintäsuunnitelma on luotu toimialalle. Suunnitelma kattaa toimialan tärkeimmät yhteiset viestinnälliset painopistealueet sekä palvelualuekohtaiset painopistealueet ja tärkeimmät tapahtumat. Lisäksi suunnitelma sisältää erillisen markkinointisuunnitelman tapahtumatoiminnan sekä harrastustoiminnan viestinnän tukemiseksi toimialatasolla.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa toiminta on alkanut suunnitelmien mukaan. Tapahtumarikas kevät on vauhdissa. Kulttuuritalo Martinuksessa on keväällä toteutunut jo lähes 80 esitystä ja tapahtumapuiston rakentaminen on aloitettu. Lumosalissa vakiokäyttövuorojen lisäksi salissa on toteutettu noin 40 esitystä eri asiakasryhmille. Myös Mosaiikkisalin ja Kino Myyrin täyttöaste on ollut hyvä.

Kaupunginmuseon ja taidemuseo Artsin näyttelyissä viime vuonna alkanut nousujohteinen trendi kävijämäärissä on jatkunut. Håkansbölen päärakennuksen peruskorjaus etenee aikataulussa ja kartanomuseon avaamista valmistellaan toimintasuunnitelman mukaisesti. Kaupunginmuseon kokoelmatilahankkeen tarveselvitys valmistui ja eteni päätöksentekoon.

Kirjastojen fyysisten käyntien ja lainaustoiminnan määrä on jälleen kasvanut viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vantaan kirjastojen käyttö on kokonaisuudessaan palautunut hyvin korona-ajan aiheuttamasta laskusta. Lukutaitotyö yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa jatkuu suunnitelmallisesti. Helmet-kirjastojen (Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupunginkirjastot) yhteinen kirjastojärjestelmähanke on edennyt kilpailutusvaiheeseen.

Lasten ja nuorten kulttuuripalvelut tuottaa toimintaa kaikissa kolmessa lastenkulttuurikeskuksessa (Pessi Tikkurilassa, Toteemi Myyrmäessä ja Pyykkitupa Hakunilassa) täydellä teholla. Toiminta on ollut vilkasta ja tapahtumissa on käynyt paljon lapsia ja perheitä koko alkuvuoden. Vantaan kulttuurilapset laajenee tänä vuonna uuteen ikäluokkaan suunnitellusti. Yhteensä mukana on nyt hieman yli 2000 kulttuurilasta perheineen. Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa ohjelmaa peruskouluihin ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista käynnistellään. Tempo-orkesteri toimii seitsemällä koululla ja kaksivuotisen orkesterikauden jälkeisiä valinnaisaineryhmiä ollaan käynnistelemässä ensi syksystä alkaen.

Liikuntapalveluiden palvelualueella liikkumisohjelman toimeenpano aloitettiin 2024 vuoden alussa. Tähän kuului Liikkuva Vantaa -työryhmän, -johtoryhmän ja -poliittisen ohjausryhmän nimeämiset. Liikkuva Vantaa -työryhmä koostuu palvelualueiden edustajista. Edustajat vastaavat toimenpiteiden toteutuksesta ja resurssitarpeiden arvioinnista. Vuosien 2024–2025 toimenpiteitä on toteutettu ohjelman mukaisesti. 2025 vuoden aikana uusia toimenpiteitä ovat mm. työllisyyspalveluista asiakaspolun kehittäminen elintapaneuvontapalveluun.

Uuden liikuntapaikkasuunnitelman laatiminen on käynnissä ja uusi suunnitelma astuu voimaan 2026. Tilannekuvaa on laadittu syksystä 2024 lähtien hyödyntäen muun muassa valtakunnallista ja paikallista tietopohjaa liikuntaolosuhteista sekä kartoittaen eri käyttäjäryhmien tarpeita. Tulevaisuuskuva ja päätavoitteet määritellään vuoden 2025 aikana. Suunnitelmassa esitetään olosuhteiden kehittämistarpeet vuosille 2026–2035.

Yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa on otettu käyttöön lasten motorista kehittymistä tukeva Taitis-malli, jossa yhdistyvät päiväkotipäivänä toteutettava toiminta sekä vapaa-ajalla tarjolla oleva perheliikunta Myyrmäen ja Hakunilan suuralueilla. Malli on suunniteltu ja otettu käyttöön yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Taitis-toiminta on käynnistynyt maaliskuussa Myyrmäen ja Hakunilan suuralueilla. Alueiden varhaiskasvatusyksiköistä on yhteensä 900 lasta toiminnassa mukana.

Uimaopetuksen laatua ja turvallisuutta on parannettu pienentämällä perusopetuksen ryhmäkokoja sekä jakamalla Itä-Vantaan uimaopetus Tikkurilan ja Hakunilan uimahalleille, jotta yksi luokka voi tulla kerrallaan uimaan kahden sijaan. Esiopetuksen osalta pohditaan mahdollisuutta kohdennettuun resurssointiin, jossa ryhmäkokoja pienennettäisiin maahanmuuttajavaltaisten alueiden kohdalla. Liikuntapalvelut ovat myös kehittäneet ja ottaneet käyttöön uuden uimaopetuksen sähköisen hallinnointijärjestelmän, Vellamon.

Kaupunki on mukana Uimataito kuuluu kaikille -kampanjassa, jossa tarjotaan ilmaisia popup -uimakouluja lapsille koulujen loma-aikoina. Markkinointi on kohdistettu uimaopettajien tekemien merkintöjen avulla suoraan uimataidottomien lasten vanhemmille. Kohdennetun viestinnän jälkeen pop up -uimakoulut ovat avautuneet kaikille vantaalaisille, mikäli paikkoja on ollut vielä saatavilla.

Hakunilan entisen terveysaseman seniorikuntosalin toiminta on ollut lakkautettuna kesästä 2024 alkaen terveysaseman sulkeuduttua. Vertaisohjattujen ryhmien jäsenet ovat päässeet tutustumaan tilan uusiin järjestelyihin, ja kuntosalitoiminta käynnistyy uudelleen entisissä tiloissa kevään aikana.

Elmon uimahallin rakentaminen etenee suunnitellusti.

Elmon jäähallin edistäminen on edennyt hyvässä yhteistyössä kaupunkiorganisaation sisällä.

Ulkoliikuntapaikkojen suunnittelun, hankinnan, rakentamisen, ylläpidon ja valvonnan järjestämiskeinojen edistämiseen liittyvä työskentely on käynnistynyt ja yhteistyömuodoista ja -tavoista on keskusteltu kevään aikana.

Motocross-alueen kilpailutus on käynnistymässä.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden palvelualueen kaikissa toiminnoissa on alkuvuosi ollut asiakasmäärien suhteen vilkasta. Palvelualuetta on erityisesti haastanut toimitilojen sisäilmahaasteet, joita on pyritty ratkomaan yhdessä tilahallinnan ja sisäilma-asiantuntijoiden kanssa. Nuorisotiloilla on ollut paljon kävijöitä ja ajoittain tiloilla on ollut myös levotonta. Alueellisessa nuorisotyössä ja jalkautuvassa työssä on ollut huolta erityisesti hatkaavista nuorista sekä tietyillä osittain uusillakin alueilla ilmenneestä kasvavasta nuorten levottomuudesta. Nuorisotyössä on otettu käyttöön uusi tilastointijärjestelmä, joka mahdollistaa paremman aluekohtaisen raportoinnin. Keväällä on myös rekrytoitu

paljon nuoria kesätöihin ja suunniteltu kesäajan toimintoja. Vernissan toiminnan avautumista myös valmistellaan kovaa vauhtia.

Nuorten työpajatoiminnassa ja etsivässä nuorisotyössä on ollut edelliseen kevääseen nähden hyvin kiireistä ja työpajoille ja yksilövalmennukseen on tällä hetkellä jonoa. Etsivää nuorisotyötä työllistää kasvaneet asiakasmäärät sekä nuorten lisääntynyt tuentarve. Työpajatoiminnan 40 –vuotisjuhlia vietettiin maaliskuun lopussa Liidon monitoimitalossa. Oppilaitosnuorisotyössä valmistaudutaan Varian toimipisteiden muutoksiin järjestäytymällä uudella tavalla. Katutyön toimintamallia edelleen kehitetään mm. Laurean kanssa käynnistyvässä MoveOn -hankkeessa.

Yhteisöpalveluissa on raportoitu ensimmäisen kerran STM:lle valtionavun käytöstä ruoka-aputoimintaan ja valmisteltu uutta rahoitushakemusta THL:lle. Yhteisen pöydän toiminnan ja ruoka-avun kysyntä on kasvanut. Asukastiloilla on ollut erityisen vilkasta ja henkilöstöä on haastanut lisääntyvässä määrin asukkaiden levoton käytös ja siitä johtuvat turvallisuuspoikkeamat. Asukastilojen aukioloaikoja ja yhteisöruokailuja on jouduttu supistamaan henkilöstöresurssien vähentyessä. Asumisneuvonnassa asiakasluvut ovat selvässä kasvussa. Osana asumisneuvontaa on käynnistynyt Asunto kaikille -hanke yhdessä VakeHyvan kanssa pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Järjestöavustuksissa uutena avustusmuotona on valmisteltu Kohtaamispaikka –toiminnan avustamista ja tavattu järjestöjä mm. yhteiskehittämisen merkeissä. Kohtaamispaikka –avustusten haku on käynnistynyt.

Elinikäisen oppimisen palvelualueella kehitetään aktiivisesti tarjontaa ja palveluita eri kohderyhmille.

Aikuisopistossa laajennetaan kansalaisopiston opintopistekurssivalikoimaa sekä kehitetään kurssitoimintaa sisällöllisesti ja määrällisesti vastaamaan entistä paremmin kuntalaisten tarpeisiin. Maahanmuuttajakoulutusta ja aikuisten perusopetusta vahvistetaan. Syksystä 2024 alkaen kaikki Vantaan aikuisten perusopetus keskitetään Aikuisopistoon, ja muutokseen valmistautuminen on käynnissä.

Musiikkiopisto laajensi 1.8.2024 opetustaan kattamaan myös taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän. Uusina sisältöinä on aloitettu koulukuoroja, Mikro- ja Minipoppariryhmiä sekä muuta ryhmäopetusta. Pedagoginen strategia on julkaisuvaiheessa, ja kehittämistä tuetaan kokeiluilla, koulutuksilla ja valmennuksilla. Musiikkiopisto osallistuu aktiivisesti taiteen perusopetuksen lakiuudistuksen valmisteluun.

Kuvataidekoulu laajentaa tarjontaansa uusiin opetusryhmiin ja viikonlopuille. Oppilaaksi hakevien 9–11-vuotiaiden määrän lasku on havaittu. Harrastuspolkujen, kuten siirtymien Harrastusten Vantaasta taiteen perusopetukseen, kehittäminen on keskeistä.

Harrastusten Vantaa -toimintaa on kehitetty alueellisten toimijoiden tarpeisiin vastaavaksi. Uudistetun hankintarekisterin ja onnistuneen Etappi-luokkien harrastustoimintapilotin myötä toiminta voi tavoittaa entistä laajemmin kaikki peruskouluikäiset. Harrastusten Vantaan toimivuuden ja palautteiden tiedonkeruu on käynnissä, ja selvitys valmistuu syksyllä 2025. Harrastuspolkujen kehittämistyö on käynnistetty, alkaen 0–17-vuotiaille suunnatun tarjonnan kartoituksesta, tavoitteena muodostaa saavutettavia ja johdonmukaisia polkuja lasten ja nuorten osallisuuden ja oppimisen tueksi.

Lasten ja nuorten juhlarahasto

Lasten ja nuorten juhlarahasto on perustettu 1.1.2025 alkaen kaupunginvaltuuston päätöksellä (KV 16.12.2024 § 11). Rahaston tarkoitus on mahdollistaa harrastustukea perheille, joilla on taloudellisia

haasteita ja jotta perheiden 7-17 vuotiailla lapsilla olisi mahdollisuus osallistua ohjattuun vapaa-ajan toimintaan kuten urheiluun, musiikkiin, taiteeseen tai muihin harrastuksiin.

Rahasto koostuu kahdesta erillisestä rahastosta, jotka ovat oman pääoman rahasto sekä toimeksiantojen pääomien rahasto. Lasten ja nuorten juhlarahaston oman pääoman rahaston alkupääoma muodostuu aiempien tilikausien ylijäämästä siirrettävästä 1 000 000 euron pääomasta. Vuoden 2025 aikana oman pääoman rahastosta ei ole jaettu eikä ennakoida jaettavan tukea, sillä tuen jakamiseen käytetään toimeksiantojen pääomien rahastoa. Rahastoa kartutetaan vuonna 2025 sen pääomalle maksettavalla korkotuotolla.

Toimeksiantojen pääoman rahastosta on jaettu ensimmäiset harrastustuet, jotka on kohdistettu pienituloisten vantaalaisperheiden lasten harrastusten aloittamiseen tai jatkamiseen yhteistyössä kohtaavaa työtä tekevien tahojen ja alueellisten toimijoiden kanssa. Alkuvuoden aikana harrastustukihakemuksia on käsitelty 132 kpl ja tukea on jaettu 56 155 euroa (keskimääräinen tukisumma 426 euroa). Rahaston varoja on jäljellä 505 426 euroa. Toimeksiantojen pääoman rahaston varat voivat kasvaa korkotuoton lisäksi kaupungille saatujen perintöjen tai lahjoitusten seurauksena.

7 Laaja hyvinvointikertomus 2025 / RÅ

VD/3248/00.01.02.00/2025

RÅ/SK

Kunnan yksi tärkeimpiä tehtäviä on seurata ja edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan perusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä (hyte-työtä) tehdään Vantaalla kaikilla toimialoilla.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) pykälässä kuusi säädetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa. Kunnan on muun muassa asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle tavoitteet sekä otettava päätöksenteossaan huomioon päätösten arvioidut vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Lisäksi kunnan tulee raportoida valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista ja toteutetuista toimenpiteistä vuosittain sekä kerran valtuustokaudessa valmisteltava hyvinvointikertomus.

Vantaalla on tehty laaja hyvinvointikertomus viimeksi vuonna 2020. Laajassa hyvinvointikertomuksessa 2025 kerrotaan tiiviisti lasten, nuorten ja lapsiperheiden, työikäisten ja nuorten aikuisten sekä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden tilasta, arvioidaan hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 toteutumista sekä siihen on koottu muuta ajankohtaista hyvinvointitietoa. Muun hyvinvointiraportoinnin tapaan laaja hyvinvointikertomus tarjoaa kunnan asukkaille, valtuutetuille sekä kunnan johtajille ja työntekijöille tärkeää tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä antaa arvokkaita työkaluja tiedolla johtamiseen.

Laajan hyvinvointikertomuksen kokoamisesta on vastannut Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateeman koordinaatioryhmä sekä ikäryhmäkohtaiset asiantuntijaryhmät, joissa on jäseniä kaikilta toimialoilta ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta. Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateeman kokonaisuuden johtamisesta vastaa strategiateeman poikkihallinnollinen johtoryhmä.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää laaja hyvinvointikertomus 2025 hyväksyttäväksi kaupunginhallitukselle.

Liite: Laaja hyvinvointikertomus 2025

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu;
esitys kaupunginhallitukselle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Hyvinvoinnin edistämisen asiantuntija Suvi Korhonen, 040 062 9536
(etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi)

Vantaan kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2025

Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateema

Sisällysluettelo

1. Johdanto

2. Ikäryhmien hyvinvoinnin ja terveyden tila
   2.1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet
   2.2 Työikäiset ja nuoret aikuiset
   2.3 Ikääntyneet

3. Hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 seurantamittareiden tulokset

4. Hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 tekojen väliarviointi

Liitteet
Liite 1 Turvallisuuskyselyn tulokset
Liite 2 Päihdetilannekyselyn tulokset
Liite 3 Eriarvoisuus ja alueellinen hyvinvointitieto

1. Johdanto

Kunnan yksi tärkeimpiä tehtäviä on seurata ja edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan perusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä eli **hyte-työtä** tehdään Vantaalla kaikilla toimialoilla.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) pykälässä kuusi säädetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa. Kunnan on muun muassa asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle tavoitteet sekä otettava päätöksenteossaan huomioon päätösten arvioidut vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Lisäksi kunnan tulee raportoida valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista ja toteutetuista toimenpiteistä vuosittain sekä kerran valtuustokaudessa valmisteltava hyvinvointikertomus.

Vantaalla on tehty laaja hyvinvointikertomus viimeksi vuonna 2020. Laajassa hyvinvointikertomuksessa 2025 kerrotaan tiiviisti kunkin ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden tilasta sekä arvioidaan hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 toteutumista. Muun hyvinvointiraportoinnin tapaan laaja hyvinvointikertomus tarjoaa kunnan asukkaille, valtuutetuille sekä kunnan johtajille ja työntekijöille tärkeää tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä antaa arvokkaita työkaluja tiedolla johtamiseen.

Tutustu keskeisimpiin tietolähteisiin:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen | Vantaa

Etusivu - Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattoripankki

Tilastot ja tutkimukset | Vantaa

Vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ pohjautuu tietoon

Katso 1,5 minuutin video tuloksellisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työstä.

Vantaa - vaikuttava HYTE-työ pohjautuu tietoon

Hyvinvointia rakentava Vantaa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä on tehty kuluneella strategiakaudella Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateeman alla. Ohjausryhmänä on toiminut kaupungin johtoryhmä ja johtoryhmänä kaikkien toimialojen sekä hyvinvointialueen edustajista koostuvat johtoryhmä. Ikäryhmäkohtaisten asiantuntijaryhmien lisäksi tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat olleet vaikuttamistoimielimet, järjestöt, hyvinvointialue ja muut toimijat.

Kuva: Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateeman toimintamalli.

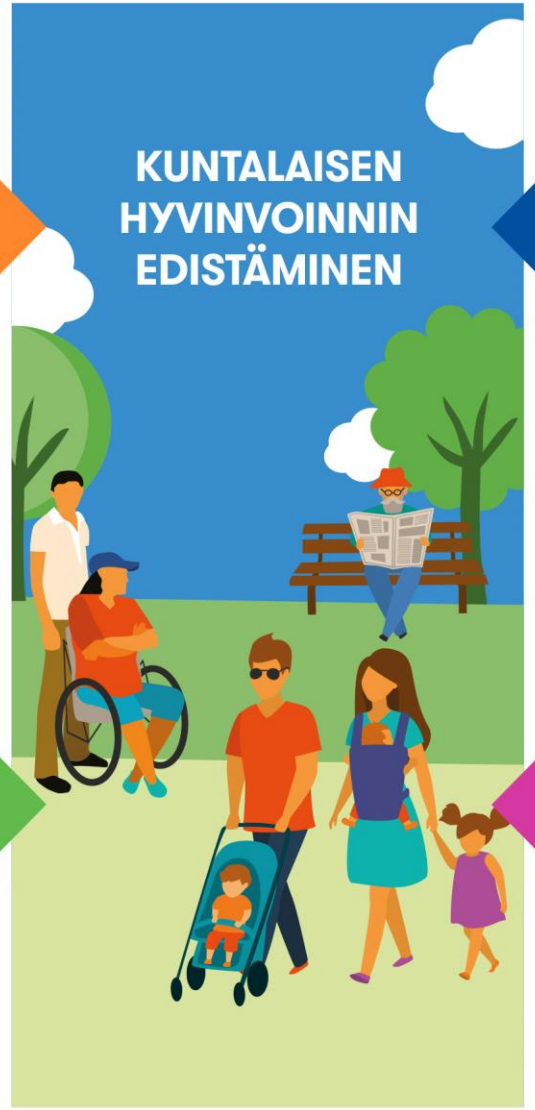
Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Taide- ja kulttuuripalvelut
- Kirjastopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut

Elinympäristön kehittäminen

- Maapolitiikka
- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Liikenne, joukkoliikenne
- Tieverkkojen rakentaminen ja ylläpito
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Energiantuotanto ja -jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristönsuojelu ja terveellisen elinympäristön turvaaminen
- Turvallisuudesta ja varautumisesta huolehtiminen

Kunnan elinvoiman edistäminen

- Paikkakunnan vetovoimaisuus
- Vaikeasti työllistyvien tuki: etsivä nuorisotyö, työpajat, työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, kaupunginosatyö
- Kotouttaminen
- Elinkeinopolitiikka: yritysneuvonta, kehittämishankkeet, yritystontit, alueen markkinointi, avoin data
- Resurssiviisaat toimintatavat

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- Monipuoliset osallistuismahdollisuudet
- Paikallinen yhteisöllisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Vaalit ja edustuksellinen demokratia
- Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- Asukkaiden omaehtoinen toiminta

Kuva: Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen, lähde: Kuntaliitto

2. Ikäryhmien hyvinvoinnin ja terveyden tila

Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateema

Ikäryhmien hyvinvoinnin ja terveyden tila

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateeman alla toimii kolme ikäryhmäkohtaista asiantuntijaryhmää:
1. lapset, nuoret ja lapsiperheet
2. työikäiset ja nuoret aikuiset
3. ikääntyneet

Asiantuntijaryhmillä on tärkeä rooli hyvinvointiraportoinnissa. He kokoavat ja tiivistävät ikäryhmiensä olennaisimmat tilastotiedot vuosittaisiin hyvinvointikatsauksiin sekä suunnittelevat, kokoavat ja raportoivat ikäryhmiensä hyvinvointisuunnitelmat. Asiantuntijaryhmissä on edustajia kaikilta toimialoilta ja kattavasti eri palvelualueilta. Jokaisessa ryhmässä on myös Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen edustaja.

Seuraaviin osioihin on koottu kuluneen valtuustokauden olennaisimmat nostot kunkin ikäryhmän hyvinvoinnista ja terveydestä. Lisää tilastotietoa löydät aiempien vuosien hyvinvointikatsauksista, joihin voit tutustua Vantaan hyvinvointikatsaukset ja hyvinvointikertomus | Vantaa.

2.1 Ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden tila: lapset, nuoret ja lapsiperheet

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateema
Lapset, nuoret ja lapsiperheet -asiantuntijaryhmä

10–21 v. lasten ja nuorten hyvinvointi

Suurin osa vantaalaisista lapsista ja nuorista on tyytyväinen elämäänsä, kokee terveydentilansa hyväksi ja pitää koulunkäynnistä.

Tyttöjen tyytyväisyys on poikia vähäisempää.

Huoli omasta mielialasta, koulu-uupumus ja ahdistuneisuus ovat yleisiä oireita, erityisesti tytöillä.

Aiempaa useampi nuori kertoo olevansa täysin raitis. Nuorten humalahakuinen juominen ja laittomien huumeiden kokeilu ovat vähentyneet.

Sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt.

Toistuva, viikoittainen koulukiusaaminen on yleistynyt.

Lasten ja nuorten terveelliset elintavat ovat jonkin verran vahvistuneet. Yhä useampi lapsi ja nuori nukkuu ja liikkuu riittävästi.

Silti suurin osa lapsista ja nuorista, erityisesti tytöistä, ei liiku terveytensä kannalta riittävästi.

Pojat, erityisesti ulkomailla syntyneet pojat, ovat kokeneet fyysistä uhkaa vuoden aikana.

Lähde Kouluterveyskysely 2023

6-VUOTIAIDEN LASTEN PERHEIDEN TERVEYS, HYVINVOINTI JA PALVELUIDEN KÄYTTÖ

FINLAPSET 2024

Neljä viidestä vanhemmasta on tyytyväisiä elämäänsä ja uskoo, että tulevaisuus näyttää hyvältä.
Toisaalta huonovointisuus vaikuttaa kasautuvan tietyille ryhmille.

43 % kokee taloudellisen tilanteensa kohtalaiseksi tai sitä heikommaksi, osuus on suurempi esimerkiksi matalammin koulutettujen, ulkomailla syntyneiden ja yhden vanhemman perheiden kohdalla.

Vantaalla lapset, etenkin tytöt, liikkuvat keskimääräistä vähemmän.

38 % lapsista on kokenut henkistä väkivaltaa läheisen aikuisen toimesta ja kolmasosa on kokenut kiusaamista kotona, koulussa tai muualla.

Lähes kolme neljästä vanhemmasta kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa toimintaa lapsiperheille, mutta kolmasosa kokee sen liian kalliina.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluihin ollaan hyvin tyytyväisiä, paitsi henkilöstön vaihtuvuuden ja riittävyyden osalta.

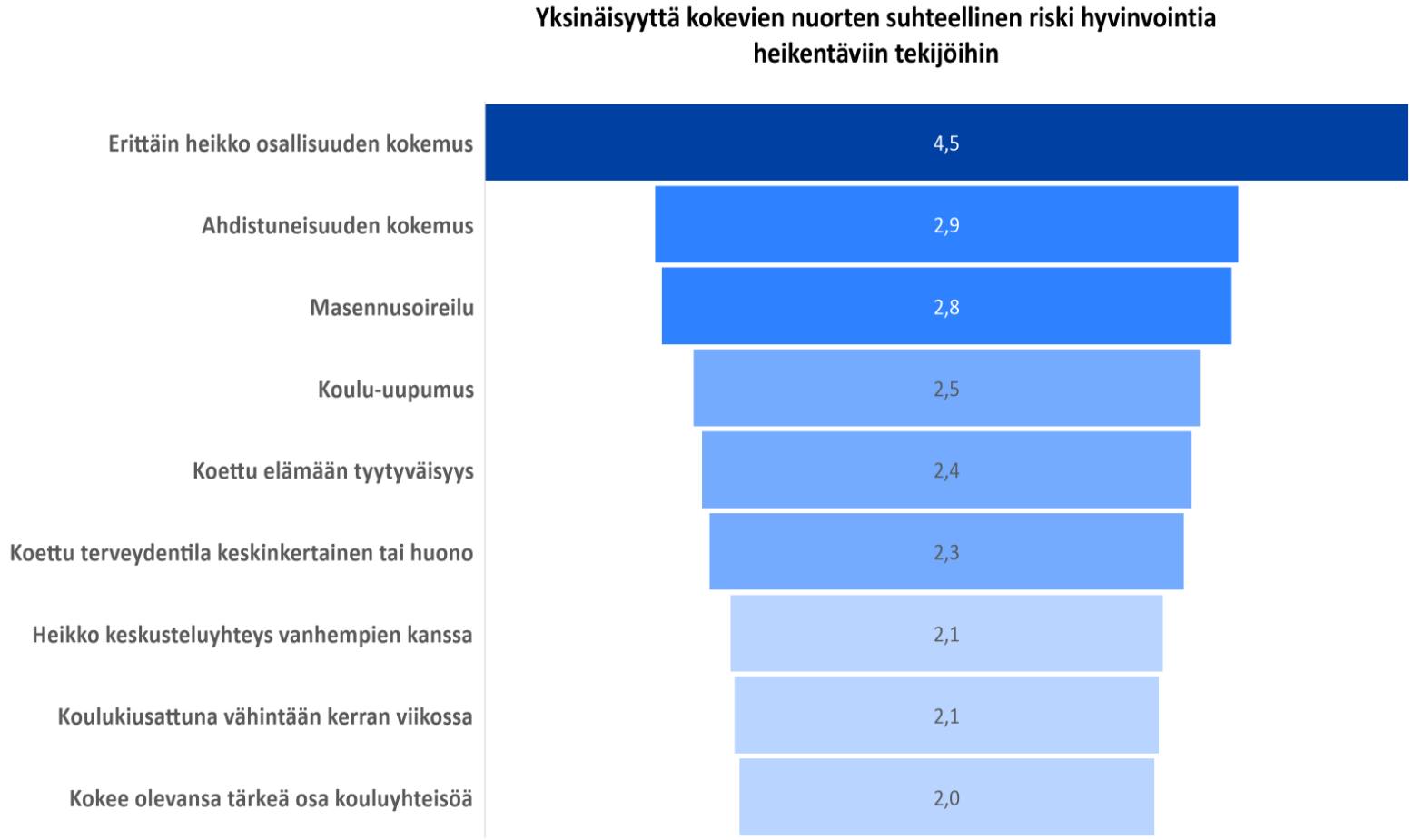
Palveluihin ollaan pääsääntöisesti tyytyväisiä, mutta vanhemman itsensä saamasta ammattimaisesta avusta jaksamiseen ja mielenterveyteen yli puolet kokee saaneensa riittämättömästi tukea.

Lasten ja nuorten hyvinvointierot ovat yhä kasvussa

- Samaan aikaan kun valtaosa lapsista ja nuorista voi hyvin, yhä suurempi osa heistä voi aikaisempaa huonommin. Hyvinvoinnin haasteet kasautuvat pienelle mutta kasvavalle joukolle lapsia, nuoria ja perheitä.
- Merkittävimpiä hyvinvointia vaarantavia tekijöitä ovat mm. perheen sosioekonominen asema, yksinäisyys, kiusaaminen, väkivalta ja keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa.
- Näitä riskitekijöitä kohtaavat muita enemmän mm. kodin ulkopuolelle sijoitetut, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, ulkomaalaistaustaiset, yhden huoltajan perheessä elävät ja matalasti koulutettujen äitien lapset.
- Vanhempien sosioekonomisella asemalla on selvä yhteys lasten ja nuorten arjen sujuvuuteen, elintapoihin, oppimistuloksiin, terveyteen ja hyvinvointiin.
- Yksinäisyyden kokemus on myös vahvasti yhteydessä mielen hyvinvointiin, koettuun terveyteen, keskusteluyhteyteen vanhempien kanssa ja kiusaamiskokemuksiin.

Yksinäisyyden kokemus on yhteydessä heikompaan hyvinvoinnin kokemukseen

- Yläkoululaisista yksinäiseksi itsensä kokee:
  - 20 % tytöistä
  - 10 % pojista
- Yksinäisyyttä kokevilla lapsilla ja nuorilla on moninkertainen suhteellinen riski moniin hyvinvointia heikentäviin tekijöihin.
- Yksinäisyyden kokemus on yhteydessä erityisesti heikompaan:
  - osallisuuden kokemukseen
  - elämään tyytyväisyyteen
  - koettuun terveyteen sekä mielen hyvinvointiin
- Yksinäisyyttä kokevat nuoret kokevat myös merkittävästi muita useammin koulukiusaamista sekä koulu-uupumusta.

Lähde: Kouluterveyskysely 2023, THL, Vantaan aineisto, 8. ja 9. luokkalaiset

Suurimmat haasteemme lasten ja nuorten hyvinvoinnissa ovat

- Vantaalla asuu runsaasti toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita lapsiperheitä.
- Alueellinen segregaatio ja hyvinvointierot ovat kasvussa.
- Nuorten, erityisesti tyttöjen, haasteet hyvinvoinnin, erityisesti mielenterveyden kanssa jatkavat kasvua.
- Koulukiusaaminen*, fyysistä uhkaa kokeneiden ja väkivaltarikoksista epäiltyjen nuorten määrät ovat lisääntyneet.
- Suurin osa lapsista ja nuorista, erityisesti tytöistä, ei liiku terveytensä kannalta riittävästi.
- Syntyperän yhteyttä hyvinvointiin tarkasteltaessa erityisen haavoittuva ryhmä on ulkomailla syntyneet maahanmuuttajapojat.

*Koulukiusaamisen osalta tilanne vaihtelee jonkin verran ikäryhmittäin. Kahdeksasluokkalaisten kohdalla on menty vähän parempaan suuntaan.

Lähteet

Kouluterveyskysely ja FinLapset (Vantaa.fi)

Helsinkiläisnuorten hyvinvoinnin ulottuvuudet. Perhetaustan ja kasvuympäristön yhteydet koettuun hyvinvointiin (Helsingin kaupunki)

Edellytykset kasvuun, oppimiseen ja osallisuuteen kaikille (Valtioneuvosto)

Pienituloisten perheiden lapset joutuvat kiusatuksi muita useammin (Kansallisen koulutuksen arviointikeskus)

Lapsiperheköyhyys datana (Itla)

Matala tulotaso ja stressi lisäävät ylisukupolvisen köyhyyden riskiä (Itla)

Lapsen ääni 2024 (Pelastakaa Lapset ry)

Yksinäisyys ja ostrakismi (Niina Junttila)

2.2 Ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden tila: työikäiset ja nuoret aikuiset

Hyvinvointia rakentava Vantaa –strategiateema
Työikäiset ja nuoret aikuiset -asiantuntijaryhmä

18–65 v. nuorten aikuisten ja työikäisten hyvinvointi

Aikuisopiston suomen kielen opetuksen jonoja on saatu hieman lyhennettyä, mutta jatkuvasti kasvavaan kysyntään ei kyetä vastaamaan. Myös aikuisten perusopetuksen tarve on kasvussa.

Vantaalla elintapa- ja liikuntaneuvontaa tarjotaan valtakunnallisesti verrattain hyvällä tasolla. Kuitenkin alle puolet työikäisistä liikkuu riittävästi ja ylipainoisten osuus on edelleen suuri.

Työttömien, myös rakennetyöttömien, määrä on kasvanut viime vuodesta.

Ohjatun liikunnan ja uimahallien kävijämäärät ovat palautumassa pandemiaa edeltäneelle tasolle.

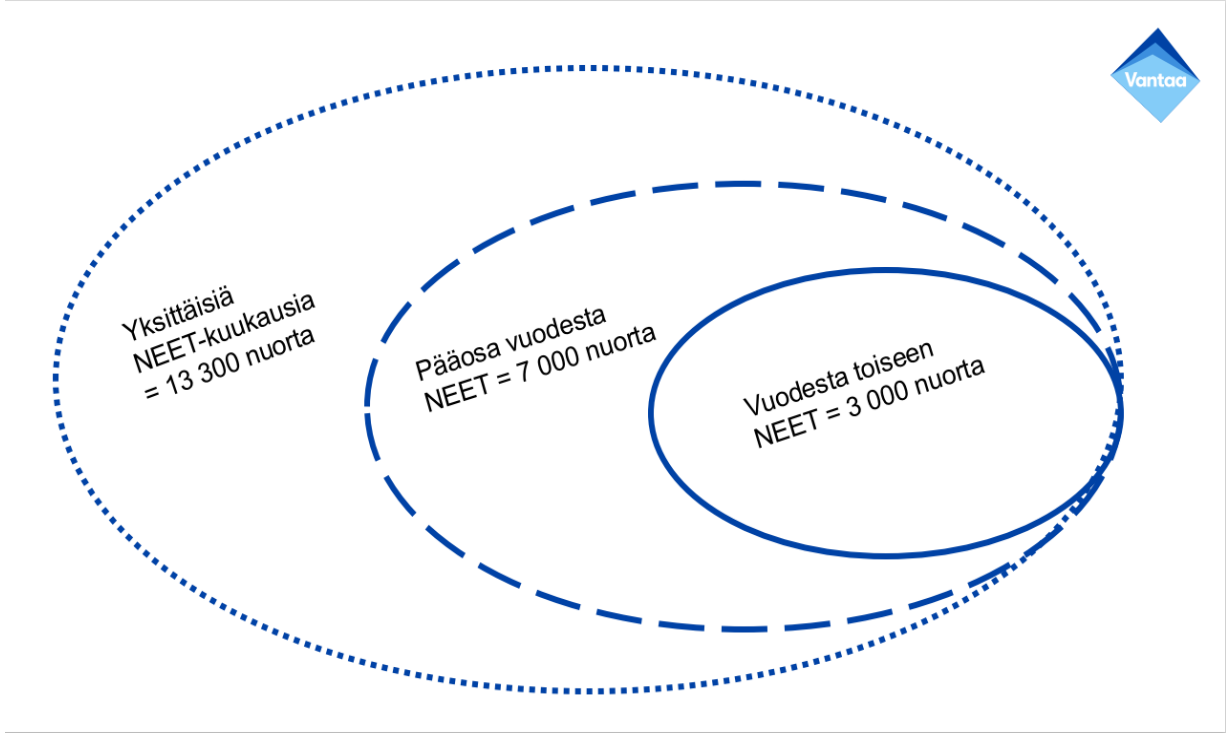
Noin kaksi kolmesta Vantaalla asuvasta Suomeen muuttaneesta on tyytyväinen omaan terveyteensä.

Vantaalla tehdään omaisuusrikoksia enemmän kuin Helsingissä ja Espoossa. Henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia on Vantaalla enemmän kuin koko maassa.

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut järjestävät runsaasti erilaisia maksuttomia tapahtumia kaikenikäisille. Tapahtumia on enemmän kuin ennen pandemiaa.

Alueellinen segregaatio ja hyvinvointierot ovat kasvussa

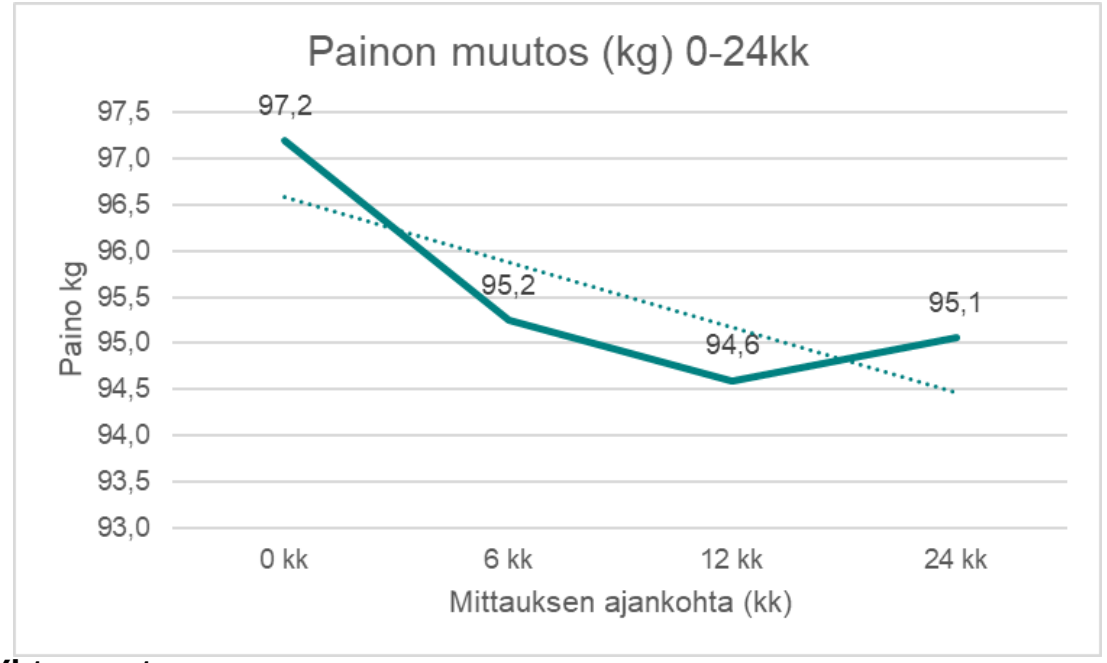
- Perheellisten työikäisten ongelmat, kuten työttömyys ja kotoutumisen haasteet, näkyvät lasten ja nuorten hyvinvoinnissa. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64-vuotiaiden määrä on selvästi korkeampi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kuin koko maassa.
- Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten eli NEET-nuorten määrä (18-29-vuotiaita) on pääkaupunkiseudulla suurin Vantaalla 15,6 %, Espoossa ja Helsingissä 12,4 %. Ulkomaalaistaustaisilla nuorilla on muita suurempi riski jäädä koulutuksen ja työn ulkopuolelle ja tippua toimeentulotuelle.
- Vantaalla Suomeen muuttaneiden ikärakenteessa painottuvat alle 40-vuotiaat eli parhaassa työiässä olevat.
- Vantaalla oli asunnottomia vuonna 2024 yhteensä 269, joista kolmasosa maahanmuuttajataustaisia. Vuoteen 2023 verrattuna pitkäaikaisasunnottomien määrä on laskenut (-26 hlöä), mutta kasvussa on naisten (+13 hlöä) ja nuorten (+10 hlöä) osuus asunnottomista.

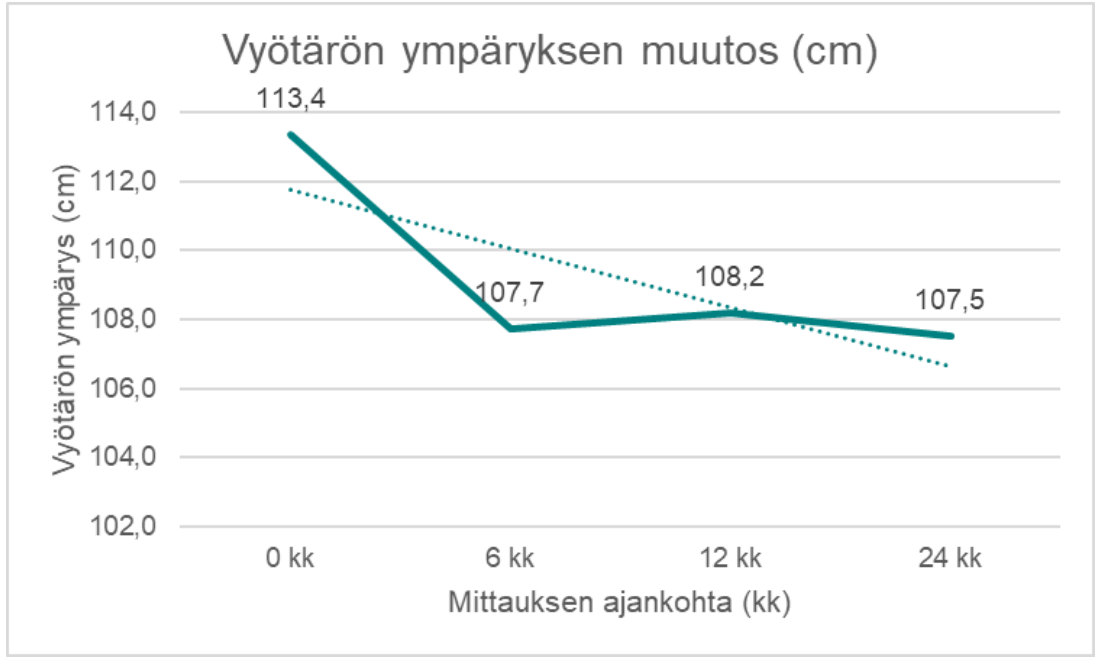
Neet-nuoret Vantaalla, Jussi Pyykkönen 2024

Elintapaneuvonnassa on saatu aikaan pitkäaikaisia muutoksia

Painon muutos 24kk, 2021-2023 (n=51)

Vyötärön ympäryksen muutos 24kk, 2021-2023

Yhteenveto:

- Vuonna 2021 hyvinvointimentoroinnissa aloittaneista (n= 149) noin kolmanneksesta saatiin mittausdata seurantavuoden päätteeksi.
- Asiakkaiden paino pudonnut keskimäärin 3% ja vyötärön ympärysmitta pienentynyt keskimäärin 5,0cm kaksi vuotta hyvinvointimentoroinnin aloituksen jälkeen.
- Asiakkaiden paino lähtötilannetta alhaisempi ja vyötärön ympärysmitta pienempi 24kk kohdalla, vaikka aktiivinen mentorointi päättyy 12kk kohdalla.

Elintavat: Kaupungin elintapaohjauksessa, Hyvinvointimentoroinnissa 24kk ohjaukseen osallistuneiden muutos painossa ja vyötärö ympäryksessä
Liikunnan palvelualueen tilastointi

Työttömyys on kasvussa

	12/2021	12/2022	12/2023	12/2024
Työttömyys %	12,5 %	11,0 %	12,4 %	13,5 %
Työttömät ja lomautetut	15 648	13 897	15 920	17 762
Työttömät ja lomautetut nuoret	3 668	2 852	3 580	3 978
Vieraskieliset työttömät	6 230	5 885	7 232	8 240
Pitkäaikaistyöttömät	6 724	5 237	5 049	6 539
Pitkäaikaistyöttömät nuoret	997	561	582	851
Rakennetyöttömät	10 144	8 154	8 172	9 881

Lähde: Työnvälitystilasto (TEM)

Lähteet

- Vantaan aikuisopiston aikuisten perusopetuksen kurssikertymät ja opiskelijamäärä 2018-2023, Aikuisopiston oma tilastointi
- Vantaan aikuisopiston suomi toisena kielenä (S2) -opiskelijoiden määrä 2018-2024, Aikuisopiston oma tilastointi
- Liikuntapalveluiden oma tilastointi
- Sotkanet
- MoniSuomi-tutkimus, THL
- Jussi Pyykkönen, selostus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnassa 3.12.2024
- Asunnottomat 2024 - Aran selvitys 2/2025

2.3 Ikäryhmän hyvinvoinnin ja terveyden tila: ikääntyneet

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateema
Ikääntyneet-asiantuntijaryhmä

Yksinäisyyden kokeminen on naisilla laskenut,
mutta miehillä kasvanut. Yksin asuminen on tulevaisuuden haaste.
Ikäihmiset kokevat suhteellisen hyvää osallisuutta ja tyytyväisyyttä asuinalueeseensa sekä digituen palvelut ovat kehittyneet.
Korona saattoi heikentää elämänlaatua, mutta onnellisuuden kokemus ennallaan

Yksinäisyyden kokeminen jakaa sukupuolia ja yksin asuminen on tulevaisuuden haaste

Verrattuna muihin Uudenmaan hyvinvointialueisiin ja Helsinkiin 75 vuotta täyttäneet ovat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella kaikkein yksinäisimpiä. 65 vuotta täyttäneissä vastaavaa eroa ei ole.

Yksinäisyyden kokemuksessa tapahtunut muutos vuodesta 2020 vuoteen 2022 on sukupuolittunut Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella 75 vuotta täyttäneissä:

- naisten laskenut 2,5 prosenttiyksikköä (16,0 % -> 13,5 %)
- miesten kasvanut 4,7 prosenttiyksikköä (7,7 % -> 12,4 %)

Yksinäisyyden kokemuksen nousu liittynee koronapandemian tuomaan eristykseen.

Yksin asuvien osuus 75 vuotta täyttäneissä on pysynyt ennallaan. Yli 65-vuotiaissa on huomioitavaa yksinasuvien osuuden nousu 2019 alkaen. Vantaa on nopeiten ikääntyviä väestöä, joten yli 75-vuotiaissa on odotettavissa merkittävää yksinasumisen lisääntymistä.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	2020	2022
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	9,1 %	9,4 %
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	12,5 %	13,0 %

Yksin asuvien osuus

Ikä	65+					75+				
Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Vantaa	36,8	37,0	37,6	37,8	38,4	45,0	44,8	44,2	44,2	44,7
Espoo	34,2	34,6	35,1	35,6	35,7	42,0	41,3	41,3	41,7	41,3
Helsinki	44,8	45,1	45,2	45,5	45,7	53,3	52,5	51,9	51,7	51,6
Koko maa	37,7	37,8	38,1	38,3	38,6	46,7	46,2	45,8	45,5	45,3

Ikäihmiset kokevat suhteellisen hyvää osallisuutta ja tyytyväisyyttä asuinalueeseensa

Vantaalaisten osallisuuden kokemus on hieman laskenut. Yli 65-vuotiaat kokevat osallisuutta suunnilleen saman verran kuin vantaalaiset yleensä. Ikääntyneistä joka kolmas tai useampi on tyytyväinen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin.

Sekä koko maahan verrattuna että Uudenmaan hyvinvointialueiden keskinäisessä vertailussa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella asuvat ikääntyneet ovat hieman keskimääräistä tyytymättömämpiä asuinalueensa olosuhteisiin.

Vantaan toteuttamien digitaitokyselyiden perusteella vantaalaiset eläkeläiset ovat saaneet paremmin digitukea vuonna 2023 kuin vuonna 2021. Digitukea tarjoaa Vantaalla yhteensä 14 kaupungin, hyvinvointialueen tai järjestöjen toimijaa. Digituen tärkeys on noussut esille myös hyvinvointialueella.

OSALLISUUSINDIKAATTORI ASTEIKOLLA 0–100, SUUREMPI PISTEMÄÄRÄ TARKOITTAA VAHVEMPAA OSALLISUUDEN KOKEMUSTA	2022A (alkuvuosi)	2022B (loppuvuosi)	2023
Yli 65-vuotiaat vantaalaiset	77	75	73,7
Kaikki vantaalaiset	78,4	74,9	74,2

TYYTYVÄISYYS OSALLISTUMIS- JA VAIKUTTAMIS-MAHDOLLISUUKSIIN, Kysely tehty loppuvuodesta 2022	Tyytymättömiä	Tyytyväisiä	Ei kumpaakaan
66-75-vuotiaat vantaalaiset	17,5 %	33,8 %	73,7
76 vuotta täyttäneet vantaalaiset	15,6 %	42,2 %	33,3 %

Korona saattoi heikentää elämänlaatua, mutta onnellisuuden kokemus ennallaan

VANTAAN JA KERAVAN HYVINVOINTIALUE	2020	2022
Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	61,3	52,8
Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	46,6	45,9
Onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus (%), 65 vuotta täyttäneet	56,3	56,6
Onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus (%), 75 vuotta täyttäneet	49,2	49,8

Lähde: Terve Suomi -tutkimus (THL)

Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on laskenut ikääntyneillä, erityisesti 65 vuotta täyttäneillä. Kuitenkin 65 vuotta täyttäneissä on enemmän elämänlaadun hyväksi tuntevia kuin 75 vuotta täyttäneissä.

Onnelliseksi itsensä kokevien osuus on pysynyt molemmissa ikäryhmissä jokseenkin samana. Osuus on suurempi 65 vuotta täyttäneissä.

Muihin Uudenmaan hyvinvointialueisiin sekä Helsinkiin verrattuna Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on keskimääräistä vähemmän elämänlaatunsa hyväksi tuntevia ikääntyneitä. Sen sijaan onnelliseksi itsensä kokeneiden määrä on keskimääräistä suurempi.

Tulevaisuudessa seurattavia ja vaikutettavia asioita

- Osallisuutta ja tyytyväisyyttä asuinalueeseen yhä tarve kehittää.
- Digituki on tärkeä osallisuuden näkökulma ja sen merkitys tulee korostumaan jatkossakin. Sähköisten järjestelmien ja palveluiden saavutettavuus ja helppokäyttöisyys on varmistettava.
- Seurattava, kuinka elämänlaadun ja onnellisuuden kokemus on kehittynyt koronapandemian jälkeen.
- Yksin asumisen lisääntyminen on tulevaisuuden haaste, sillä se lisää riskiä yksinäisyyteen ja saattaa lisätä tarvetta erilaisille palveluille. Palveluita ja asumismuotoja tulee kehittää tämä kehitys silmällä pitäen. Esimerkiksi vapaa-ajan palvelut ja digitaaliset palvelut tarjoavat mahdollisuuden yksinäisyyden lieventämiseen.
- Jatkossa tulee kiinnittää huomiota ja valmistautua siihen, millaisia palvelutarpeita nykyisillä 60-vuotiailla tulee olemaan eläkkeellä siirtyessään.

3. Hyvinvointisuunnitelma 2023-2025: Seurantamittareiden tulokset

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateema

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja seurantamittarit

Hyvinvointisuunnitelmassa 2023-2025 on kolme strategista tavoitetta:

1. edistää kaikkien kaupunkilaisten hyvinvointia ja kaventaa hyvinvointieroja
2. vahvistaa turvallisuuden tunnetta
3. varmistaa sujuvat palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tavoitteille on määritelty erillisiä tilastollisia seurantamittareita, joiden tuloksia on esitelty seuraavilla dioilla. Ikäryhmien konkreettisten tekojen toteutumista käsitellään seuraavassa osiossa.

Tutustu hyvinvointisuunnitelmaan tarkemmin: Vantaan hyvinvointisuunnitelma | Vantaa.

Hyte-kerroin on laskussa

- Hyte-kerroin lasketaan prosessi- ja tulosindikaattoreiden keskiarvosta. Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla.
- **Vuoden 2024 hyte-kerroin on 65.** Laskua edelliseen vuoteen on seitsemän yksikköä.
- Kuutoskaupunkien vertailussa Vantaan hyte-kerroin on samaa tasoa muiden kanssa. Vain Helsingissä hyte-kertoimen trendi on nouseva, muissa se on laskeva.
- **Vuonna 2024 Vantaa sai hyte-kertoimesta 19,5 euroa / asukas.** Tämä tarkoittaa kokonaissummana noin 4,9 miljoonaa euroa.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022	2023	2024
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	Vantaa	yhteensä	21,1	21,1	21,8	20,5	19,5
HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340			77	75	77	72	65
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5339			85	85	85	85	77
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5338			69	64	69	60	53

Laskenut

Prosessi-indikaattorit: Kuntajohto

Pysynyt samana

Palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Kuntajohdon prosessi-indikaattoreissa kaikissa 100 pistettä

Kunnassa on hyte-asiantuntija

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista

Tarkastuslautakunnassa arvioidaan valtuustokausittain hyte-tavoitteiden toteutuminen

Talousarvio-vuodelle määritellään mittarit hyte-tavoitteiden toteutumiselle

Lue lisää: Kuntajohto - THL

Prosessi-indikaattorit: Liikunta

Pysynyt samana

Kohdennetut liikkumisryhmät liikuntaseura-toiminnan ulkopuolisille lapsille ja nuorille

Liikunnan prosessi-indikaattorit, joissa 100 pistettä

Liikuntaseurojen ja yhdistysten kutsuminen säännöllisesti yhteiskokouksiin

Liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä toiminnassa

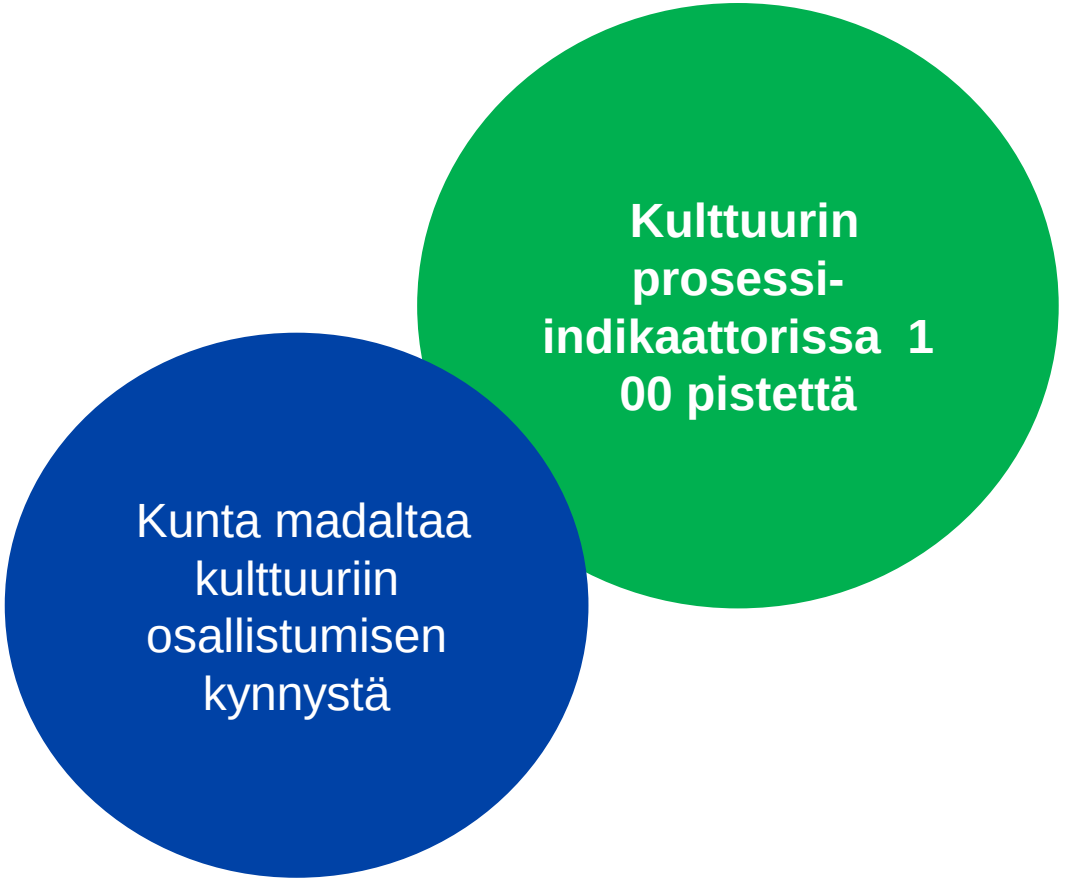
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi hyvinvointi-raportoinnissa

Liikunnan prosessi-indikaattorit, joissa 0 pistettä

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin

Lue lisää: Liikunta - THL

Prosessi-indikaattori: Kulttuuri

Pysynyt samana

Lue lisää: Kulttuuri - THL

Prosessi-indikaattorit: Peruskoulu

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä info ind. 5317	Vantaa	yhteensä	68	71	42	42	3	3
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit info ind. 5316			71	82	76	76	85	85
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus info ind. 5309			98	95	98	98	98	98
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa info ind. 5313			65	46	57	57	70	70

Laskenut

Sama romahdus kaikissa kuutoskaupungeissa.*

Onnistuminen

Onnistuminen

Onnistuminen

*THL nosti erityistarkasteluun kaksi konkreettista asiaa. Suosituksen mukaan sopiva aika lounaan syömiselle on klo 11-12 ja ruokailuun tulisi varata aikaa puoli tuntia. Jos nämä eivät toteutuneet, pistemäärä laski voimakkaasti. Hyte-indikaattorin tuloksia tarkastellessa tulee huomioida, että Vantaan kaupunki on kuitenkin tehnyt paljon työtä kouluruokailun parantamiseksi ja hyte-indikaattori ei huomioi näitä parannuksia mittaustavassaan.

Tulosindikaattorit

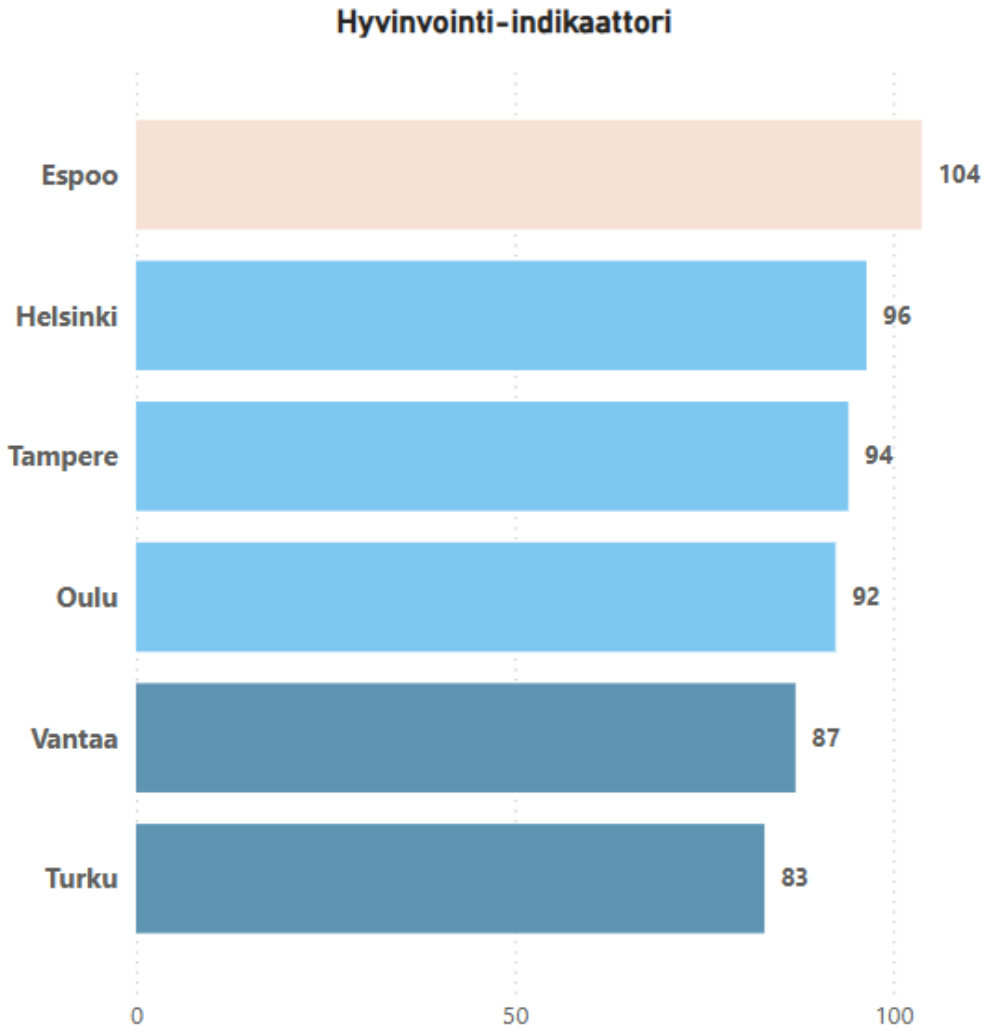
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2020	2021	2022	2023	2024	
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori info ind. 5308	Vantaa	yhteensä	100	100	100	51	42	Laskenut
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5301			51	36	36	58	58	Onnistuminen
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5304			47	52	62	51	47	Laskenut
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5306			64	35	55	53	29	Laskenut
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5307			100	100	100	100	100	Onnistuminen
Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori info ind. 5303			55	60	60	44	44	Laskenut

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori

- Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori koostuu elintaso- (having), yhteisyyssuhteet- (loving) ja itsensä toteuttamisen (being) osa-alueiden indikaattoreista. Indikaattoreiksi on valittu yleisesti saatavilla olevaa kvantitatiivista tietoa (ei kyselytutkimuksia).

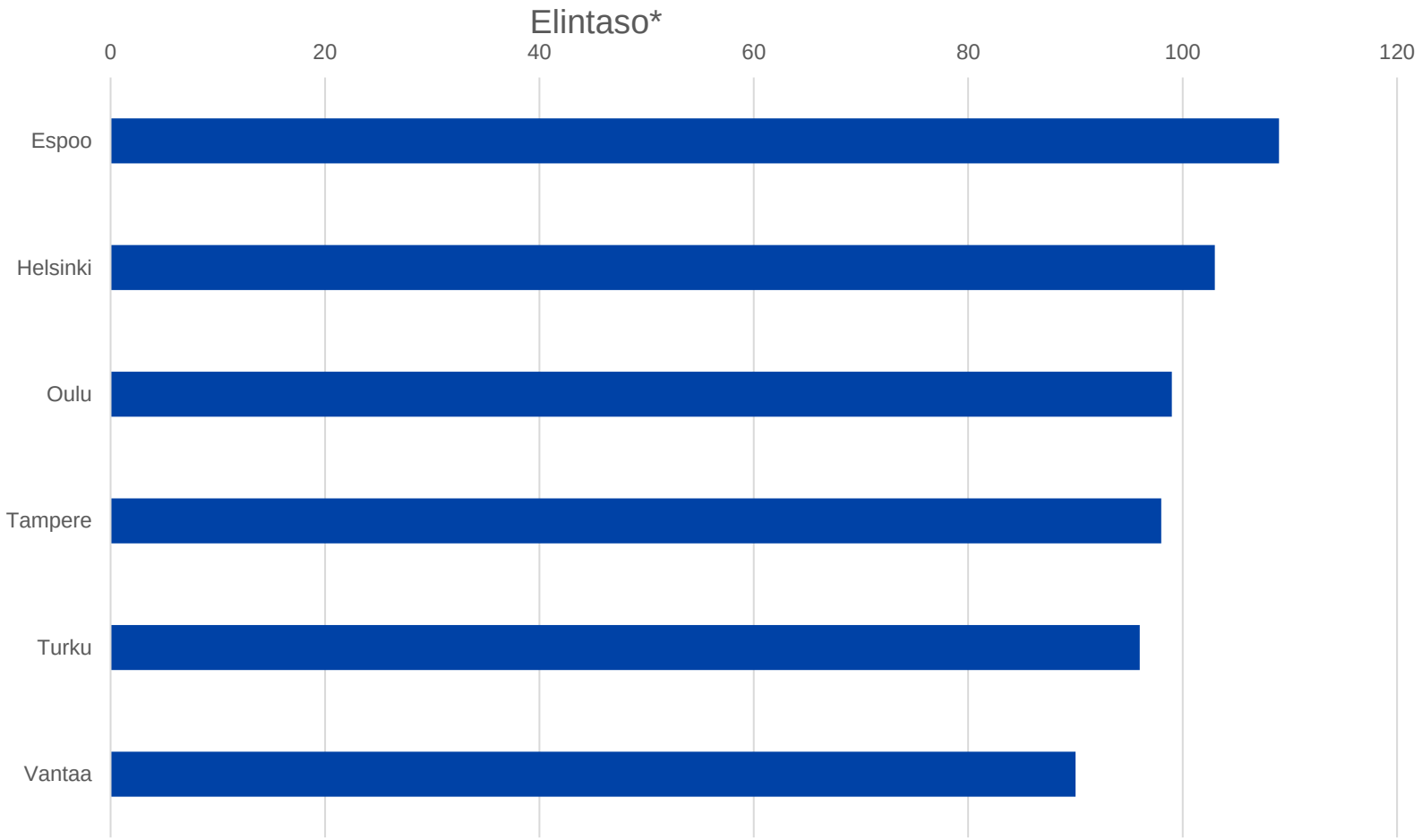
- Kaikkien osa-alueiden yhteisvertailussa kuutoskaupunkien kesken Vantaa on toiseksi viimeisellä sijalla. Hyvinvointi-indikaattorin perusteella hyvinvoivimmat asukkaat asuvat Espoossa.

- Uudenmaan vertailussa (26 kuntaa) Vantaa on viimeisellä sijalla, arvo 87. Parhaimman arvon saa Kauniainen: 140.

Hyvinvointi-indikaattori, 2023.

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori: elintaso (2023)

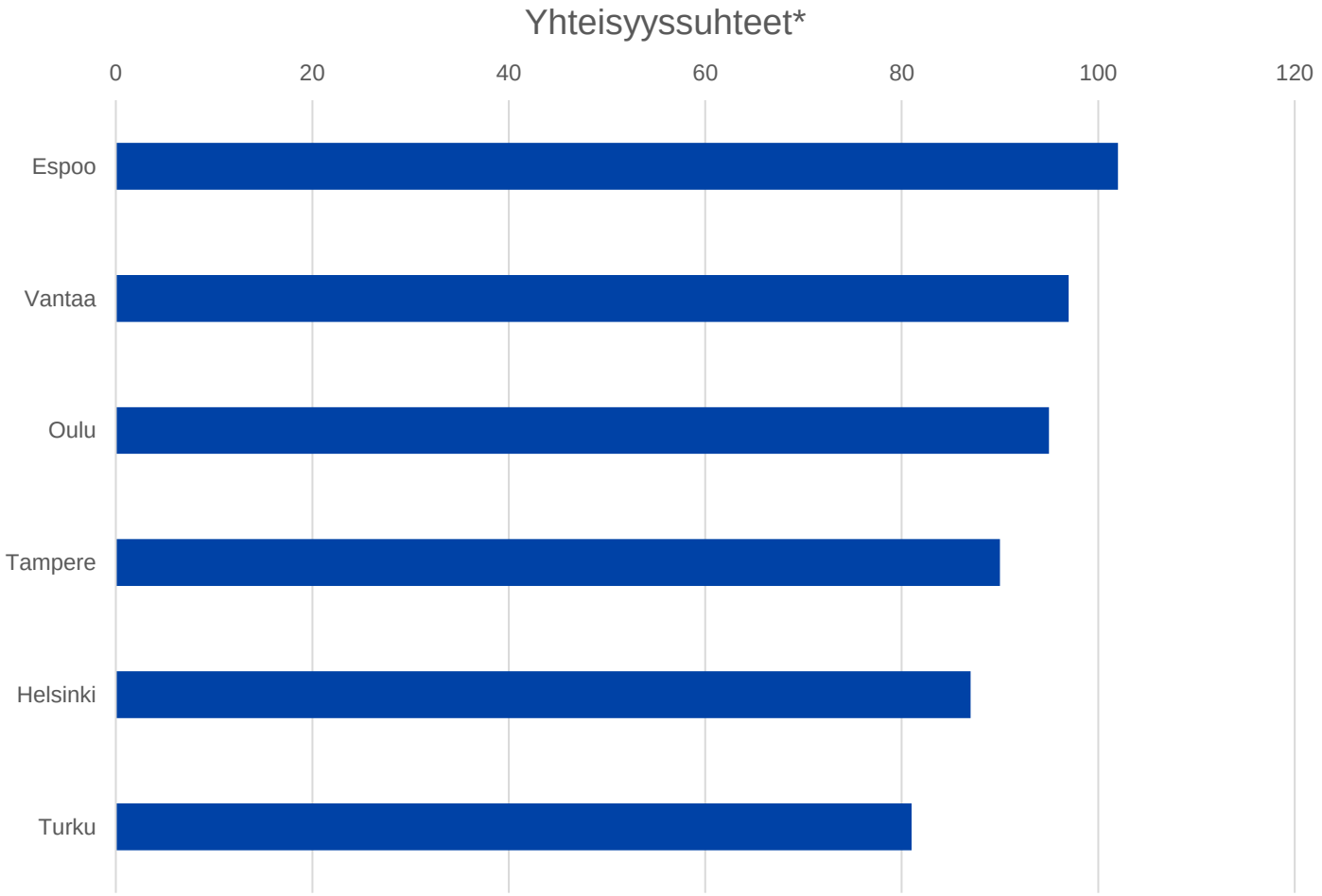

- Elintaso-osa-alueella Vantaan tulos on kuutoskaupungeista heikoin.

*Sisältää indikaattorit:

- Veronalaiset tulot, /1000as
- Toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvat henkilöt, % asukkaista
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä
- Sairastavuus-indeksi, ikävakioitu
- Ahtaasti asuvat %
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Ind 3219

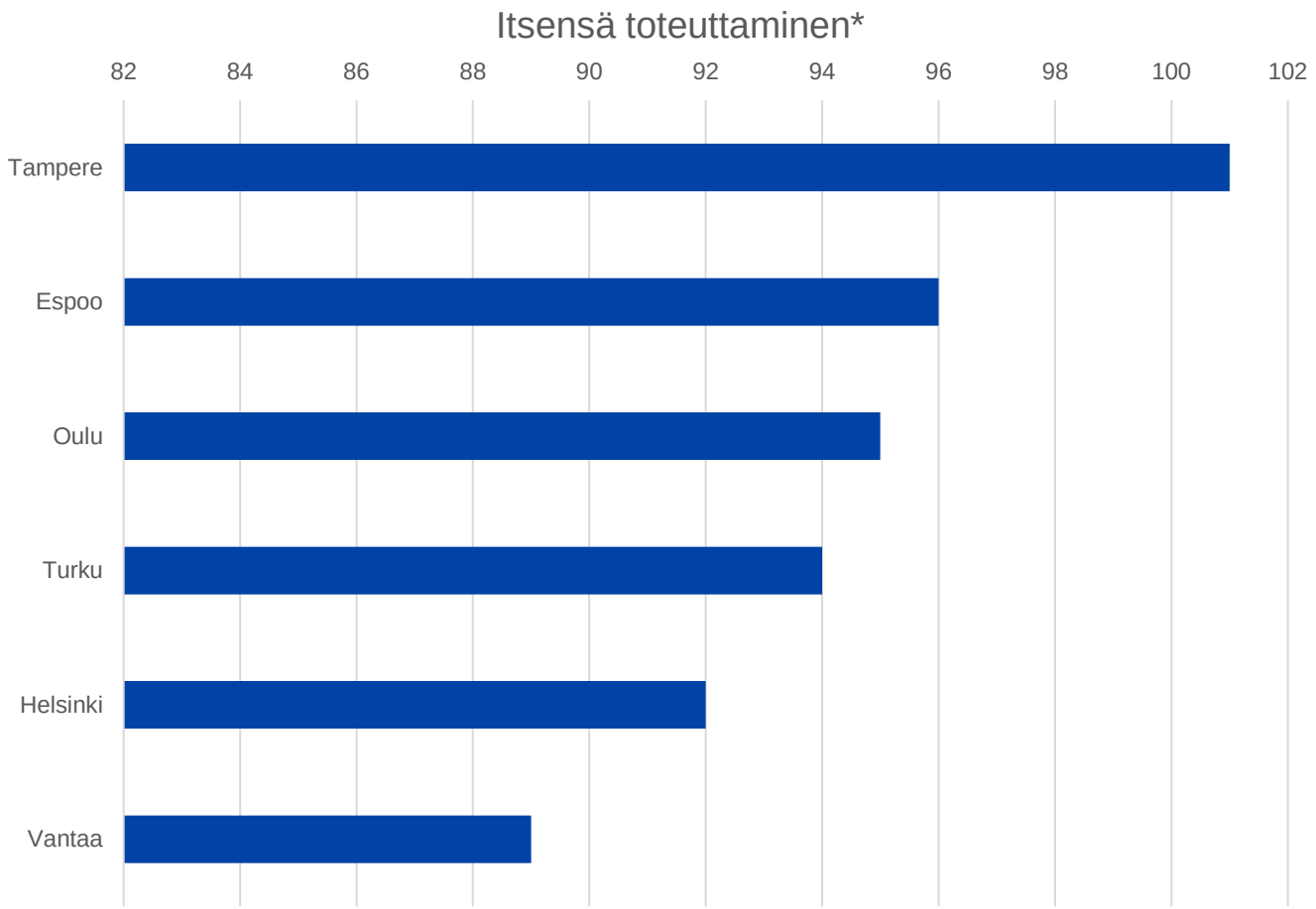
Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori: yhteisyyssuhteet (2023)

- Yhteisyyssuhteet-osa-alueella Vantaan tulos on kuutoskaupungeista toiseksi paras.

*Sisältää indikaattorit:
• Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä / 1 000 asukasta Ind 2458 +
• Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttänyttä
• Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / as
• Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista asuntokunnista

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori: itsensä toteuttaminen (2023)

- Itsensä toteuttamisen osa-alueella Vantaan tulos on kuutoskaupungeista heikoin.

*Sisältää indikaattorit:
- Äänestysaktiivisuus
- Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta
- Kirjastolainausten kokonaismäärä

4. Hyvinvointisuunnitelma 2023-2025: Tekojen väliarviointi

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateema

Johdanto

Hyvinvointisuunnitelmassa 2023-2025 on yhteensä 74 hyvinvointia ja terveyttä edistävää tekoa, joille jokaiselle on määritelty omat seurantamittarit. Tässä hyvinvointikertomuksessa tekojen toteutumista arvioidaan väliarviointina liikennevalomallilla ja teoista nostetaan esimerkinomaisesti muutamia nostoja onnistumisesta sekä teoista, joiden toteutukseen tulee vielä loppukaudella panostaa. Tutustu hyvinvointisuunnitelmaan tarkemmin: Vantaan hyvinvointisuunnitelma | Vantaa.

Ikäryhmä	Tekojen määrä hyvinvointi-suunnitelmassa 2023-2025	Väliarviointi: Ei lainkaan toteutunut / toteutus ei vielä alkanut	Väliarviointi: Toteutunut osittain	Väliarviointi: Toteutunut täysin
Lapset, nuoret ja lapsiperheet	20	0 tekoa	9 tekoa	11 tekoa
Työikäiset ja nuoret aikuiset	31	0 tekoa	8 tekoa	23 tekoa
Ikääntyneet	20	2 tekoa	11 tekoa	7 tekoa

Hyvinvointityön seuranta

Liikennevaloarvio:
vihreä

Onnistumisia
Lapset, nuoret ja lapsiperheet

1

ProVaka- ja ProKoulu (pro = positiivisesti ryhmässä oppiva) -toiminnassa on vahvistettu lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja koko henkilöstölle suunnatun ohjeistuksen, koulutuksen ja tuen avulla. Toimintamalli on vahvistanut henkilöstön ja lasten myönteistä käyttäytymistä tukevaa toimintakulttuuria.

2

Ammattilaisten osaamista puuttua lasten ja nuorten kohtaamaan väkivaltaan ja kiusaamiseen on lisätty henkilöstön koulutuksilla ja yhteisillä dialogeilla lasten ja nuorten kanssa varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella.

3

Jokaisen lapsen ja nuoren mahdollisuuksia löytää itselleen mieluisa harrastus on parannettu lisäämällä harrastusmahdollisuuksia ja tehostamalla tiedotusta ja viestintää.

Liikennevaloarvio:
keltainen

Keskeneräisiä tekoja
Lapset, nuoret ja lapsiperheet

1

Monialaista yhteistyötä on vahvistettu hyvinvointialueen kanssa laatimalla ja hyväksymällä keskeiset lakisääteiset yhdyspintasuunnitelmat ja -sopimukset. Yhteistyön vahvistaminen jatkuu, painopisteenä alle kouluikäisten lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen sekä ehkäisevät päihdepalvelut.

2

Lasten ja nuorten liikunnallista toimintaa on lisätty ja heitä kannustetaan liikkumaan omassa arjessa päiväkodeissa, koulussa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajalla. Olemassa olevia rakenteita ylläpidetään. Edistetään perheliikunnan, Move!-työn, välituntiliikkumisen, pyöräilykasvatuksen sekä elintapaneuvonnan kehittämistä.

3

Vanhemmuuden tukea on lisätty järjestämällä vanhemmille vertaistukiryhmiä ja koulutusta yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Vuonna 2025 kartoitamme toimintaa ja vanhempien tarpeita sekä kokoamme toimenpide-ehdotuksia huoltajien kasvatustyön tueksi.

Liikennevaloarvio:
vihreä

Onnistumisia
Työikäiset ja nuoret aikuiset

1

Hyvinvointimentorointi eli maksuton elintapaneuvonta aikuisille vantaalaisille, on vakiinnutettu osaksi kaupungin toimintaa. Matalan kynnyksen ravitsemusneuvonta on sisällytetty hyvinvointimentorointiin.

2

Asukastiloissa on tarjolla kohtaamisia, monipuolista harraste-, kerho- ja virkistystoimintaa, tiloja omaehtoiselle toiminnalle sekä neuvontaa. Ajanvaraukseton asumisneuvonta käynnistyi kesäkuussa Koivukylän ja Myyrmäen asukastiloilla. Kivistön asukastila sijaitsee uudessa Mosaiikissa.

3

Turvallisemman tilan periaatteet on otettu käyttöön kaikissa asukkaiden käytössä olevissa kaupungin tiloissa.

Liikennevaloarvio:
keltainen

Keskeneräisiä tekoja
Työikäiset ja nuoret aikuiset

1

Hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön rakenteita ja palvelupolkuja kehitetään edelleen eri palvelualueilla. Yhteistyössä on päästy alkuun, mutta vielä tarvitaan aikaa ja sitoutumista, että kumppanuudet vahvistuvat.

2

NEET-nuorten eli työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten palveluja työllistymisen ja opiskelujen tueksi kehitetään aktiivisesti. Nuorten aikuisten palveluissa vakinaistetulla yksilövalmennuksella on edistetty NEET-nuorten opiskelu- ja työllistymispolkuja.

3

Vapaaehtoistoiminnan tarve on tunnistettu. Liikunnan palvelualueella on käynnissä laajamittainen vertais- ja vapaaehtoistoiminnan konseptin kehittäminen osana MEK-hanketta. Kulttuuriluotsitoimintaa kehitetään ja koulutetaan uusia luotseja. Vantaalla on aloittanut Kulttuurikamutoiminta vuoden 2025 alussa, johon koulutetaan vapaaehtoisia. Vapaaehtoistoiminnan verkosto kouluttaa vapaaehtoisia Innostu ja osallistu -kursseilla.

Liikennevaloarvio:
vihreä

Onnistumisia: ikääntyneet

1

"Lisäämme ikääntyneille suunnatun ohjatun liikunnan määrää liikuntapaikoilla ja virtuaalisesti sekä vertaisohjatun ja soveltavan liikunnan ryhmien saatavuutta." Käynnissä on esimerkiksi Erityisen hyvää liikuntaa -hanke, jossa kohderyhmänä on +65-vuotiaat kotona asuvat, toimintakykynsä kannalta liian vähän liikkuvat seniorit.

2

"Tuomme kulttuuria ikääntyneiden lähelle esimerkiksi asumisyksiköihin, kirjastoihin ja nettiin." Vantaan kaupungin kulttuuripalveluissa työskentelee kulttuuriseen vanhustyöhön painottunut kulttuurituottaja.

3

"Panostamme viestinnän monikanavaisuuteen, jonka avulla tavoitamme myös ikääntyneet. Liikuntaryhmät ja kulttuuritapahtumat ovat tavoittaneet uutta yleisöä esimerkiksi Vantaan Sanomien mainoksen kautta." Vantaan Sanomien mainokset on toteutettu ja liikuntaryhmiin saatu uusia kävijöitä.

Liikennevaloarvio:
keltainen

Keskeneräisiä tekoja: ikääntyneet

1

"Hyödynnämme tyhjiä tiloja tarjoamalla striimattuja livejumppia tyhjissä paikoissa vanhuksille. Striimaamme livejumppia myös asukastiloihin ja vanhustenkeskuksiin." Striimattujen livejumppien sijaan panostetaan enemmän jumppavideotallenteiden markkinointiin. Lisäksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vanhustenkeskuksiin on ostettu palvelu, johon tulee joka viikko uutta ikäihmisille suunniteltua video-ohjelmaa.

2

"Varmistamme, että saavutettavia ja esteettömiä puistoja ja ulkoilualueita on lähellä asukkaita." Vuonna 2025 aloitetaan valtuuston juhlapäätöksen mukaisesti erityisen ikäystävällisten puistojen toteutus.

3

"Kartoitamme ja otamme käyttöön uusia tiloja vertaisohjattujen ryhmien käyttöön (esim. taloyhtiöiden tilat, vanhustenkeskusten tilat, täysin uudet tilaratkaisut)." Vertaisohjatuille kuntosaliryhmille järjestetään tilat kaupungin puolesta. Itseohjautuvat vapaaehtoisten ryhmät puolestaan varaavat tällä hetkellä itse tiloja Timmin kautta kaupungin työntekijän avustuksella. Toiminnassa on hyödynnetty jo tiedossa olevia tiloja.

Liitteet

Liite 1
Turvallisuuskyselyn tulokset

Kuntademokratian palvelualue

Turvallisuus on yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osa-alue

- Vantaan kaupungilla turvallisuustyötä johdetaan konsernijohdon ja elinvoiman toimialalla. Turvallisuussuunnitelma konkretisoi turvallisuustyön tavoitteiksi ja toimenpiteiksi.
- Turvallisuuskyselyssä 2024 selvitettiin kaupunkilaisten mielikuvia Vantaan turvallisuudesta ja kartoitettiin turvallisuuteen liittyviä uhkia.
- Tutustu turvallisuuskyselyn tuloksiin:
  Tiedote: Yhteisöllisiä naapurustoja ja kasvavaa huolta nuorista
  Turvallisuuskyselyn 2024 tulokset PowerPoint-esityksenä

Liite 2
Päihdetilannekyselyn tulokset

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Päihdetilannekysely kartoittaa Vantaan ja Keravan asukkaiden näkemyksiä päihdetilanteesta

- Verkkokyselyn toteutti 23.9.-13.10.2024 Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön yksikkö.
- Aikuisten kyselyssä oli 772 vastaajaa. Vastaajista 64 % oli Vantaalta, 33 % Keravalta ja 3 % muista kaupungeista.
- Nuorten (13–17-v.) vastauksia saatiin 425. Vastaajista 59 % oli Keravalta, 30 % Vantaalta ja 11 % muista kaupungeista.

Lue lisää: Päihdetilannekysely: Nuoret toivovat avointa päihdekeskustelua | Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Päihdetilannekyselyn 2024 tärkeimmät havainnot

- Eniten esille tulleet teemat ovat huoli nuorista ja huumausaineiden näkyminen katukuvassa. Nuoret toivovat avointa ja tuomitsematonta päihteisiin liittyvää keskustelua aikuisten kanssa. Aikuiset toivovat jalkautuvaa ja etsivää työtä sekä matalan kynnyksen päihdepalveluja.
- Aikuisista 52 % ja nuorista 28 % on pelännyt asuinkunnassaan kadulla tai muulla julkisella paikalla kohtaamiaan päihtyneitä henkilöitä. Esimerkiksi suurimmat juna-asemat ja niiden lähialueet tuotiin turvattomina paikkoina esille.
- Päihteidenkäytön puheeksiotossa nuorilta kysytään eniten alkoholin käytöstä ja esim kannabiksen käytöstä kysytään harvemmin.
- Nuorista vain 33 % tietää, mistä alaikäiset saavat apua ja tukea, jos ovat huolissaan päihteidenkäytöstä.
- Ennaltaehkäisyn yhtenä tärkeimpänä tekijänä lapsille ja nuorille toivotaan lisää edullisia tai maksuttomia ja helposti lähestyttäviä harrastusmahdollisuusuuksia.

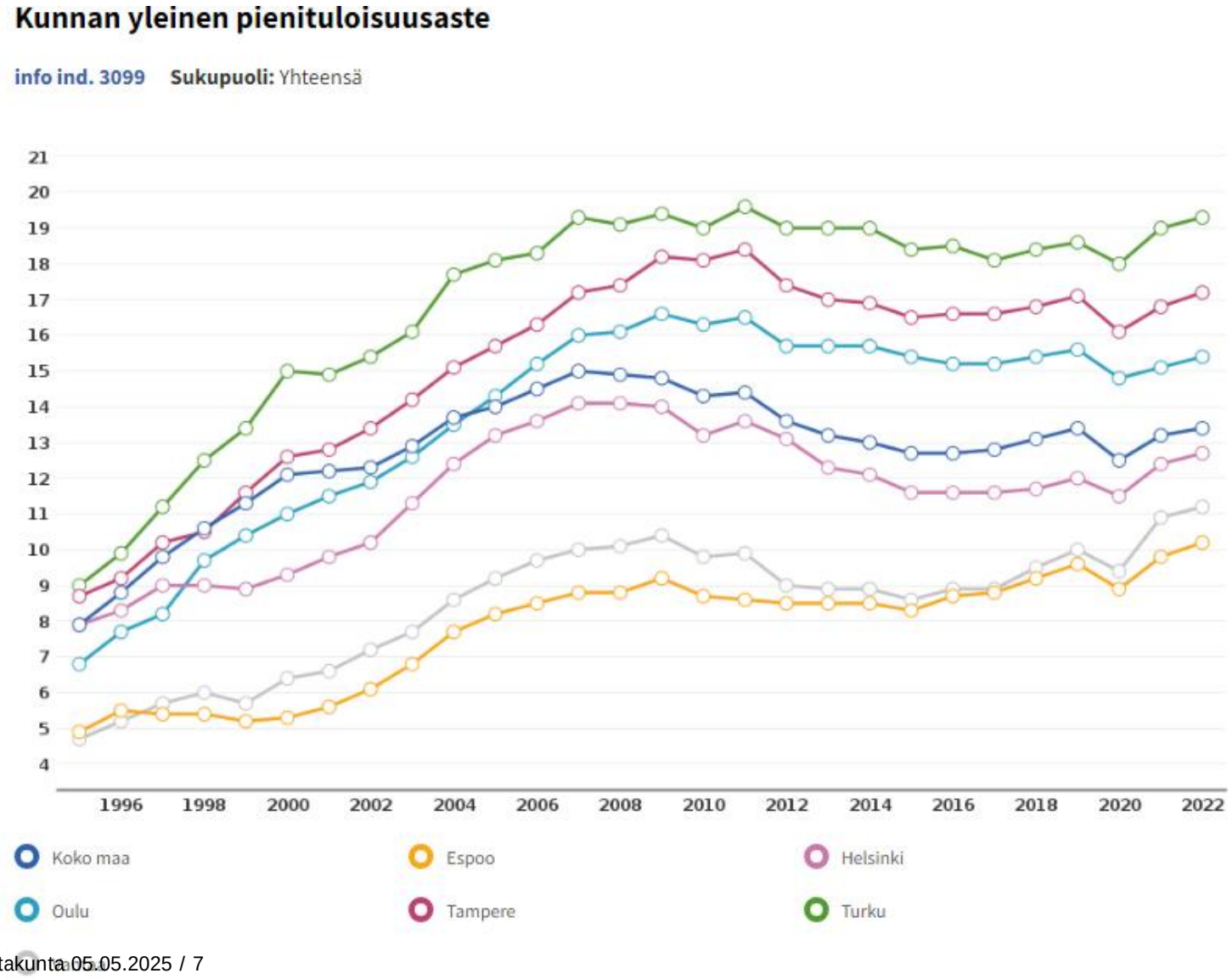
Liite 3
Eriarvoisuus ja alueellinen hyvinvointitieto

Eriarvoisuus on kasvanut Vantaalla vuodesta 2015 lähtien

- Pienituloisuusaste on kasvanut miltei kaikissa kuusikkokaupungeissa vuodesta 2015 lähtien. Vantaalla kasvu on ollut erityisen voimakasta.
- Pienituloisuusaste on Vantaalla kuitenkin selvästi alhaisempaa verrattuna muihin kuusikkokaupunkeihin (lukuun ottamatta Espoota)

Lähde: Sotkanet, 04.06.2024.

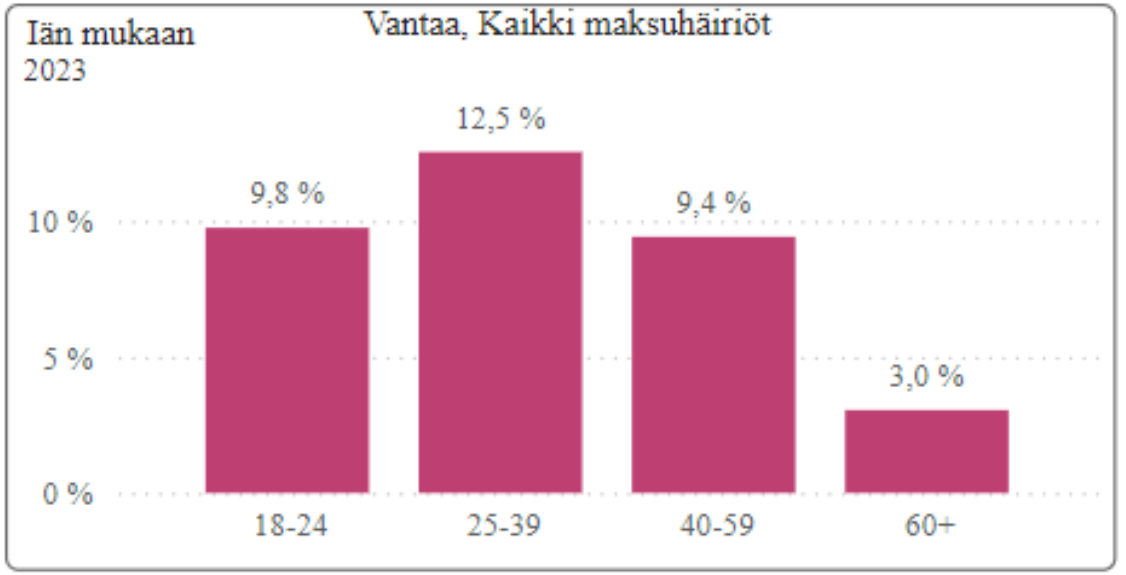
https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/kaavio?indicator=s_YtAgA=&region=yy60Ns6zNgyMT8q3Ng4EAA==&year=sy5zta7U0zUEAA==&gender=t&t=line

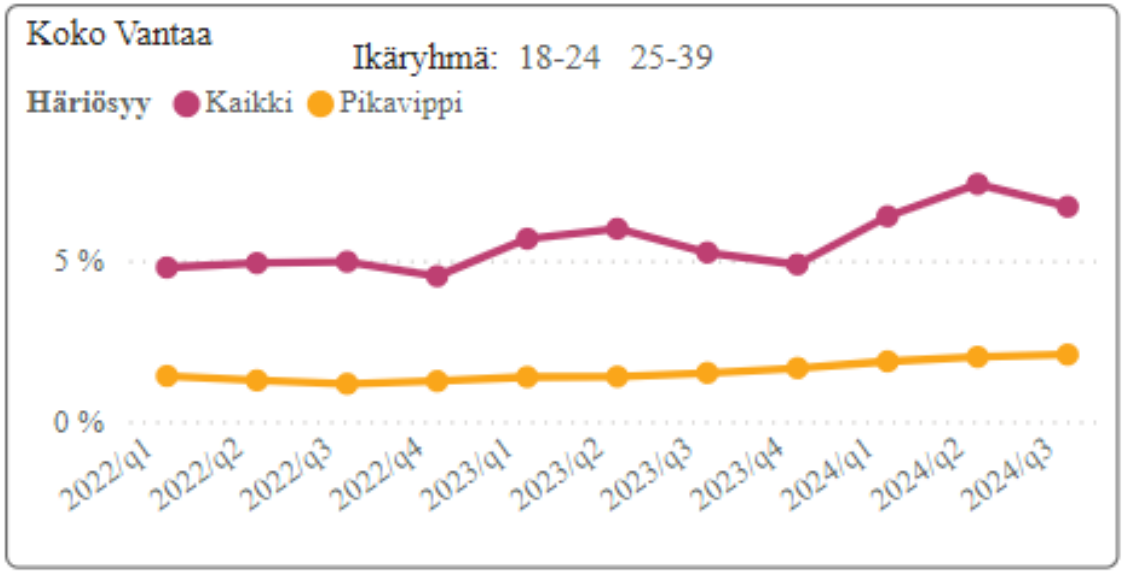
Eriarvoisuus on jatkanut kasvuaan vuosina 2022-2024

- Maksuhäiriömerkintöjen osuus on kasvanut 8,0 prosentista 8,7 prosenttiin vuosien 2022-2023 aikana
- Maksuhäiriömerkinnät ovat jatkaneet kasvuaan vuonna 2024
- Maksuhäiriömerkinnät kohdistuvat lähinnä työikäiseen väestöön
- Maksuhäiriömerkinnät ovat kasvaneet erityisesti alle 40-vuotiaiden väestöryhmässä

Maksuhäiriöisten henkilöiden prosenttiosuus iän mukaan 2023.

Maksuhäiriöisten prosenttiosuuden kehitys 18-39-vuotiaissa, 2022/Q1-2024/Q3

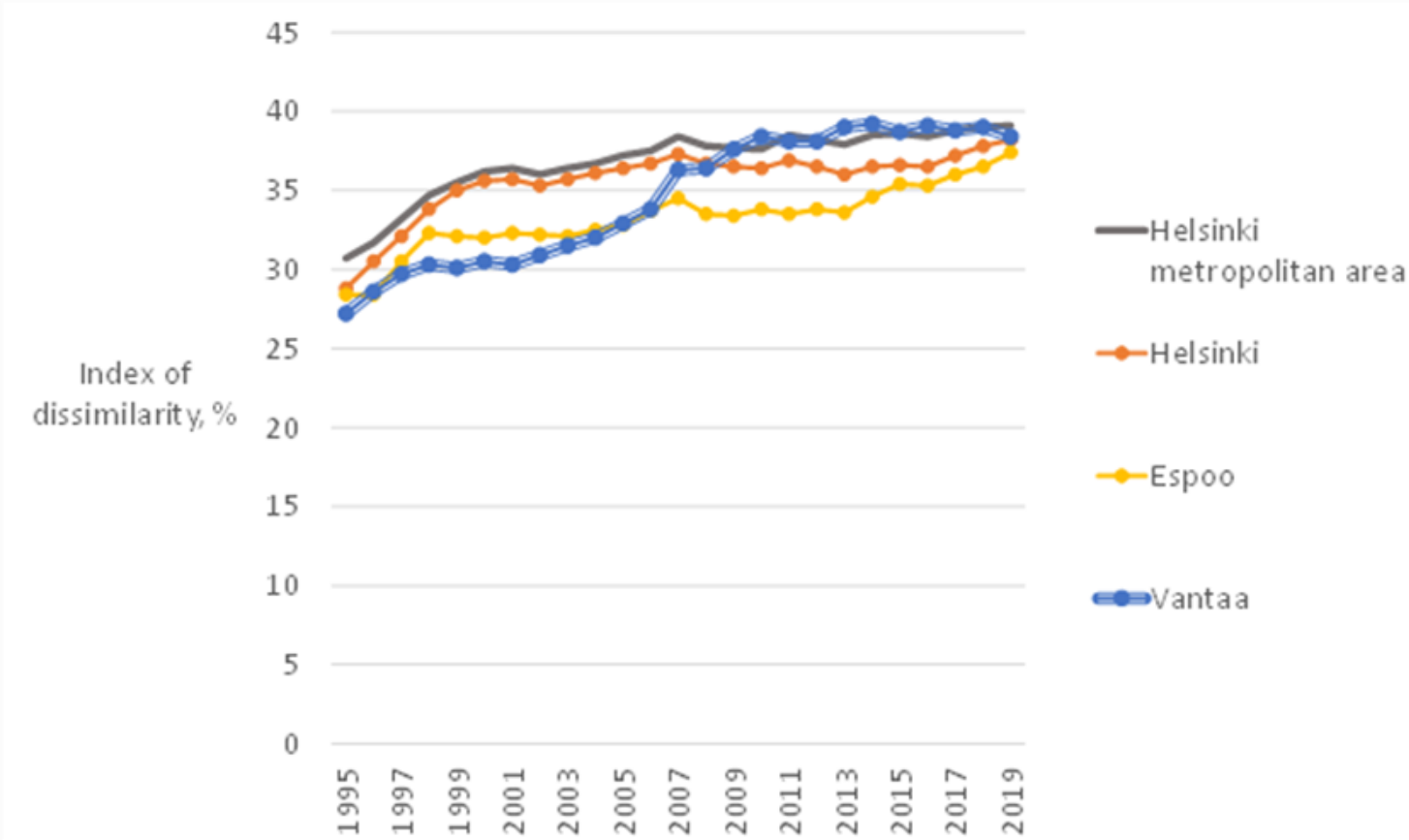

Lähde: PUHTI-hanke: Suomen Asiakastieto Oy, aineisto päivitetty 11/2024. Haettu: 14.11.2024. Ks. lisätietoja: https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/palvelujarjestelman-ulkopuolella-kertyva-tieto-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtamisen-kayttoon-puhti

Segregaatio on vahvistunut PKS-seudulla

- Segregaatio on voimistunut pääkaupunkiseudulla useamman vuosikymmenen ajan
- Vantaalla suurin nousu segregaatiossa on tapahtunut ennen vuotta 2015, kun taas vuosien 2015-2019 välillä segregaatio ei ole vahvistunut.
- Pääkaupunkiseudun kaupungeissa segregaatio on suunnilleen samoilla tasoilla, vaikkakin kaupunkien vertailu keskenään on vaikeaa ja muutokset ovat olleet eriaikaisia
- Segregaatiotilannetta on hyvin hankala verrata eri alueilla, mm. aluetilastoyksikön kokoerojen vuoksi (esim. pienempi aluekoko antaa korkeampia arvoja indeksissä)
- Erilaisuusindeksi (index of dissimilarity) kuvaa suuri- ja pienituloisten alueellisen sijoittumisen erilaisuutta: 0=sijoittuneet täysin samoin tavoin, 100=suuri- ja pienituloiset asuvat täysin eri alueilla eli yksikään suurituloinen ei asu samalla alueella kuin pienituloinen

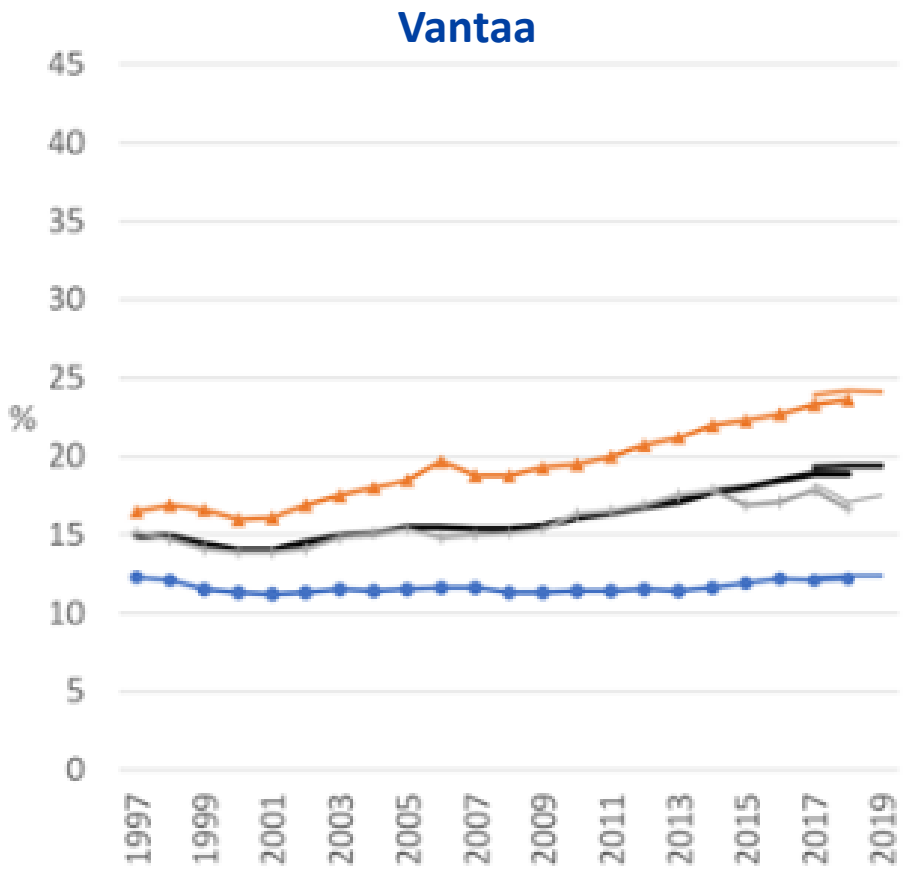
Alueellinen segregaatio PKS-seudulla ylimmän ja alimman tulokvinttiilin välillä (25-59 vuotiaat), 1995-2019

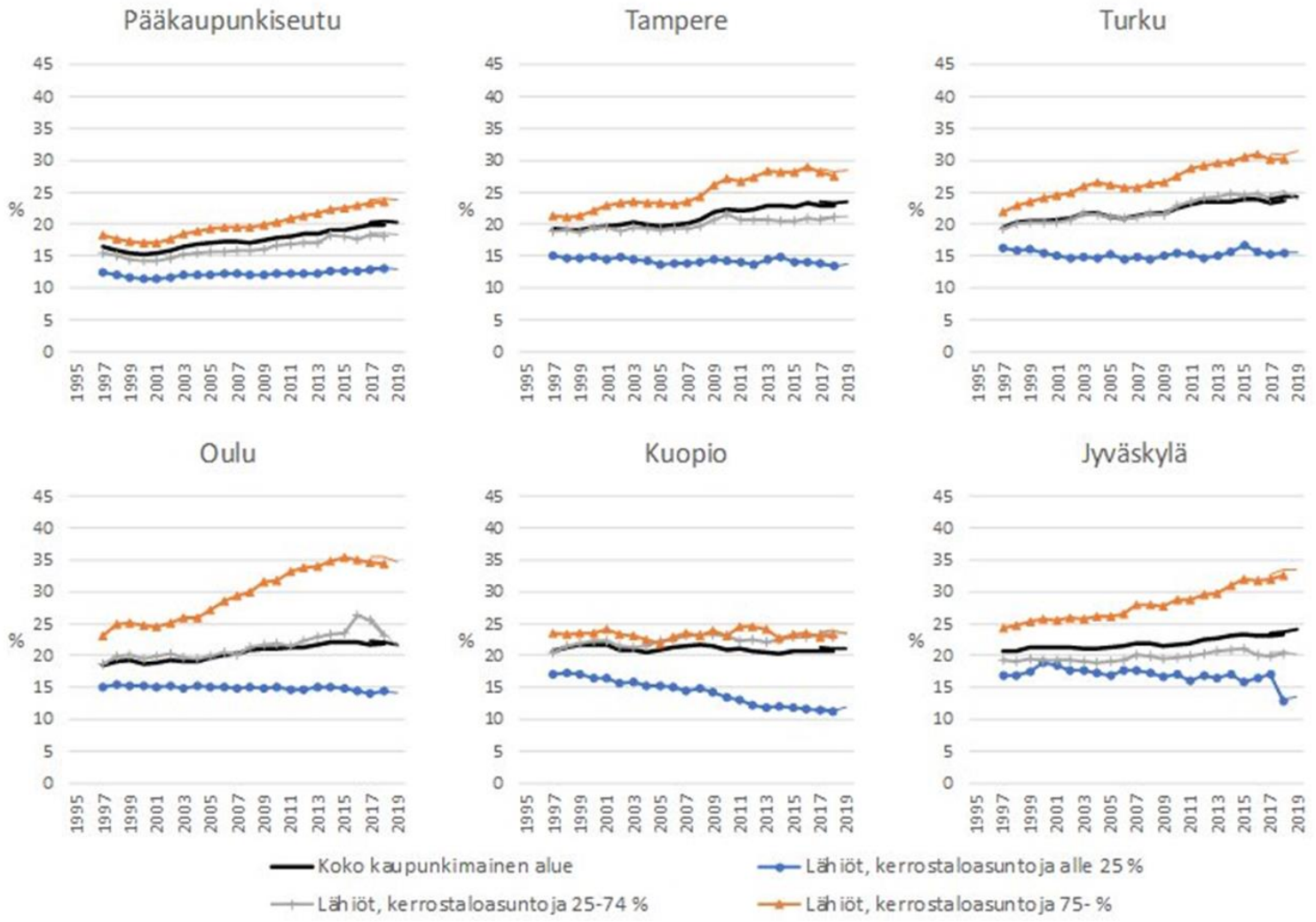

*Kotitalouden ekvivalentit käytettävissä olevat rahatulot.
Lähde: Timo Kauppinen, THL. Analyysit perustuvat Tilastokeskuksen aineistoihin.

Pienituloisuus ja hyvätuloisuus keskittyvät yhä vahvemmin eri asuinalueille

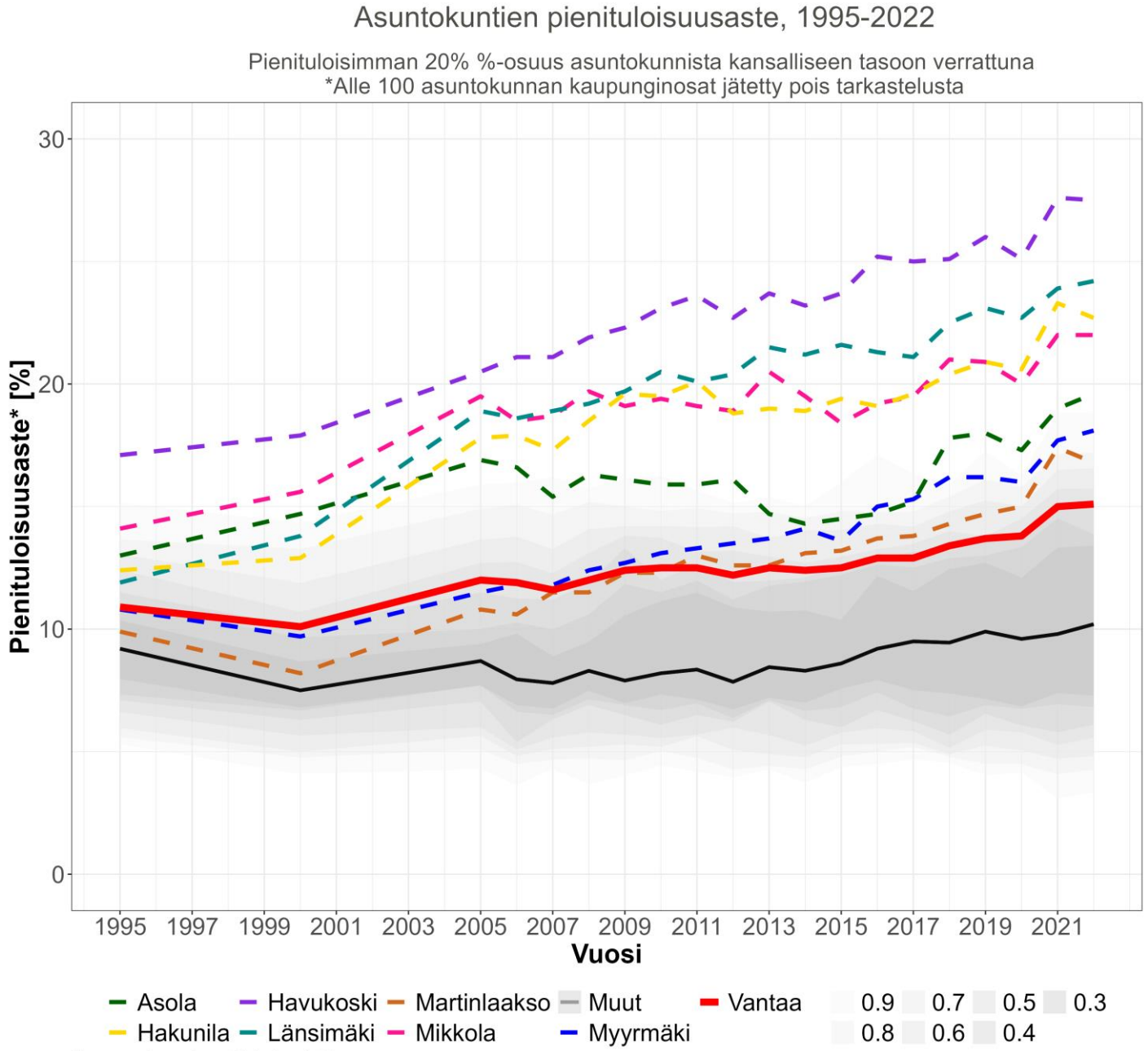
Pienituloisuusasteiden erot kerrostalo- ja pientalovaltaisten alueiden välillä ovat kasvaneet merkittävästi kaikissa kuusikkokaupungeissa.

*Ansiotulojen alimpaan viidennekseen kuuluvien osuus 25–59-vuotiaasta väestöstä vuosina 1997–2019 lähiöalueilla kerrostalo-asuntojen osuuden mukaan, %.
Lähde: Kauppinen & Mukkila 2022

Vantaalla huono-osaisuus on vahvistunut erityisesti tietyissä kaupunginosissa

8 Havukosken nuorten toimintakeskuksen tarveselvitys / RÅ

VD/3390/10.03.02.01/2025

RÅ/HR

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan uusien toimipisteiden perustamisesta ja lakkauttamisesta.

Koivukylän suuralueelle, Havukosken kaupunginosaan toteutetaan nuorten vapaa-ajan toimintakeskus, jotta yhä useammalla vantaalaisella nuorella olisi mielekästä tekemistä vapaa-ajallaan. Tarve matalan kynnyksen monipuoliselle toiminnalle nousee sekä asukaskyselyissä että nuorten omissa toiveissa alueen kehittämisestä. Keskuksen toimintaideana on vahvistaa nuorten toimijuutta, auttaa nuoria löytämään vahvuuksiaan ja rakentamaan omaa tulevaisuuttaan suotuisaan suuntaan. Erilaisilla sosioekonomista huono-osaisuutta mittaavilla segregaatiomittareilla Havukoski nousee Vantaalla alueeksi, jolla huono-osaisuuden riskitekijät kasautuvat. Palveluverkkosuunnitelmassa alueelle ei ole osoitettu lisäinvestointeja kulttuuri-, nuoriso- tai liikuntapalveluihin. Jotta alueen tilanne saadaan käännettyä positiivisempaan suuntaan, tarvitaan merkittäviä investointeja niin julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta. Nuorten toimintakeskus olisi alku tälle kehityssuunnalle.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta on keskustellut mahdollisuudesta tuoda Tanskassa kehitetyn nuorten toimintakeskuksen tyylinen konsepti Vantaalle. Toimintakeskuksen perustamisesta on laadittu tarveselvitys, jossa on selvitetty toimintakeskuksen edellytyksiä Havukoskelle Hosantie 2 osoitteessa sijaitsevaan teollisuuskiinteistöön.

Kiinteistö on Vivamus Kiinteistöt Oy:n omistama ja kaupunki vuokraa tilat Vivamus Kiinteistöt Oy:ltä. Vivamus Kiinteistöt Oy tekee vaadittavat muutostyöt, jotka kaupunki maksaa takaisin vuokran yhteydessä. Kiinteistön vuokra on tarveselvityksen mukaan 12 €/m2 ja muutostöiden arvioitu kokonaiskustannus 1,93M€. Muutostöiden poistoajan jakautuessa viidelle vuodelle, olisi niiden arvioitu vastike n. 10 €/m2/kk. Tilan bruttoala on 3500brm2.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luku 4 §:n 22 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää toimintaan liittyvien 1 000 000–3 000 000 euroa (alv 0%) maksavien hankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yli 1 000 000 euroa (alv 0%) maksavien hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä lukuun ottamatta useampaa toimialaa koskevien ja kaupunkitasoista linjausta vaativien investointihankkeiden tai teknisten perusparannushankkeiden hankesuunnitelmia.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunkitilalautakunnalle hyväksyttäväksi Havukosken toimintakeskuksen tarveselvitys.

Liitteet:
- Havukosken toimintakeskuksen tarveselvitys liitteineen
- Yhteistyösopimusluonnos Vantaa ja ME säätiö
- Koivukylän toimintakeskuksen toiminnallinen ja pedagoginen käyttösuunnitelma

Täytäntöönpano: - ote kaupunkitilalautakunnalle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Ohjelmajohtaja Hannu Rusama, 044 761 4117
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

NUORTEN TOIMINTAKESKUS

HOSANTIE 2

© Vantaan kaupunki, karttapalvelu 2025

© Game NGO, 2024

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARVETIETOKORTTI 4

2. YHTEENVETO 5

3. PERUSTELUT TARPEELLE....5

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 5

3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen 6

3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen (toimitilaverkkoselitykset) 6

3.4 Aiemmat päätökset ja selvitykset 6

4. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET 6

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, käyttäjien osallistaminen 6

4.2 Puhtauspalvelutavoitteet 7

4.3 Väestönsuoja 8

4.4 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha....8

4.5 Arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet 8

4.6 Elinkaaritavoite (käyttäjän aikatavoite) 8

4.7 Tilamitoitustavoitteet 9

4.8 Tavoitetunnusluvut 9

4.9 Tekniset tavoitteet (Rak, LVIS, Sähkö) 9

4.10 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet (sis. energia-, tiiveyslukutavoitteet)....11

4.11 Sisäilmatavoitteet 12

5. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA 12

5.1 Sijainti ja hallinta....12

5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet....12

5.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys 12

5.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys....12

5.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely....13

6. VÄISTÖTILATARVE 13

7. KUSTANNUKSET 14

7.1 Investointikustannusennuste....14

7.2 Tontista aiheutuvat kustannukset 14

7.3 Väistötilakustannukset 14

7.4 Purkukustannukset 14
8. RAHOITUS JA AIKATAULU 14
8.1 Rahoitus investointiohjelmassa....14
8.2 Aikataulu....14
9. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET 15
9.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto)....15
9.2 Toimintakustannukset....15
10. TYÖTURVALLISUUSASIAT 15
11. RISKIT 15
11.1 Aikataulu, kustannukset....15
11.2 Kaavamuutos / poikkeamispäätös....16
11.3 Työturvallisuustehtävien lista 16
12. TYÖRYHMÄN JÄSENET 16

Liitteet

Liite 1: sijaintikartta
Liite 2: asemakaavaote ja määräykset
Liite 3: alustava tilaohjelma
Liite 4: kustannusennuste

1. TARVETIETOKORTTI

VD/11140/10.03.02.01/2022 (Astan numero; päivitetään)

Kohteen nimi:

Nuorten toimintakeskus

Tarpeen kuvaus:
Nuorten toimintakeskuksen koko on n. 3500 brm² (sis. puku- ja peseytymistilat yms.). Tilat palvelevat nuorten vapaa-ajan käyttöä. Hanke on kaupungin ja Me-säätiön yhteishanke. VTK on maanomistaja ja kiinteistönomistaja.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Kirjastojen, asukastilojen ja nuorisotilojen toimitilaverkkoselvitys on laadittu vuonna 2023. Uusi nuorten toimintakeskus ei ole osa selvitystä, mutta linkittyy Korso-Koivukylän kouluverkkoselvityksen segregaatiotarkasteluun, Koivukylän kaavarunkoon sekä KATO:n Eriytymisen ehkäisyn tiekarttatyöhön.

Tarpeen perustelut:
Toimintakeskus mahdollistaa lasten ja nuorten harrastamisen itsenäisesti sekä ohjatusti matalan kynnyksen periaatteella. Tällä hetkellä Suomessa ei ole olemassa vastaavaa konseptia nuorten vapaa-ajan toiminnasta, joka ei ole sidottuna aikaan tai ennakkoilmoittautumiseen. Toimintakeskus sijoitetaan Havukoskelle segregaation negatiivisia vaikutuksia lieventävänä toimenpiteenä. Havukoskelle on myös kaivattu uusia palveluinvestointeja jo pitkään.

Käyttäjätoimiala:
Kaupunkikulttuurin toimiala (KAKU)

Kaupunginosa:	**Kiinteistötunnus:**	**Tontin pinta-ala:**
74 Havukoski	92-74-502-1	n. 9,7 ha
Osoite ja tontti:	**Kaavatiedot:**	**Rakennusoikeus:**
Hosantie 2	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (T).	60 200 k-m², jäljellä n. 48 000 k-m²

Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)	**brm²**	**htm²**	**hym²**	**Investointikustannus**		
				€	**€ / brm²**	**€ / htm²**
Uudisrakennus						
Laajennus / lisärakennus						
Muutos / peruskorjaus			3505			12 + investointi
Hankkeen tilapaikkamäärä				-		
Investointikustannus tilapaikkaa kohden				€ / tilapaikka		

Väistötilan tarve:
Ei ole

Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Ei ole.

Hankkeen toteutusaikataulu:
TS 3/25, HS 5/25–8/25, VTK: suunnittelu 8/25–3/26 rakentaminen 3/26–7/26, valmis 8/26

Ylläpitokustannukset:
VTK vastaa; sisältyy vuokraan

Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle:
Me-säätiö on sitoutunut tuottamaan toimintaa omalla rahoituksellaan kolmen vuoden ajan. Sopimus sisältää option rahoituksen jatkumisesta. Me-säätiön hallitus arvioi toiminnan budjetin erikseen vuosittain, toiminnan käynnistyessä arvio budjetista on 300 000 €/vuosi. Sopimusajalta ei toimintakustannuksia käyttäjätoimialalle.

Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
Me-säätiö vastaa tilan kalustamisesta ja varustamisesta.

Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:

Tuleva vuokra		12,00 € / m² / kk
Vuokravaikutus	42 060 € / kk	504 720 € / v
Vuokravaikutus / tilapaikka		€ / kk

Laatija(t):	**Päivämäärä:**
Emma Savela, Hannu Rusama, Jukka Puolakka	24.4.2025

2. YHTEENVETO

Tämä tarveselvitys on laadittu hankkeen toimintakuvaukseksi, hankkeen suunnittelun lähtötiedoksi sekä esitykseksi kaupunkitilalautakunnalle 05/25 ja kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle 05/25.

Nuorten toimintakeskuksen tarveselvitys on laadittu Segregaation ehkäisyn toimintaohjelman toimesta yhteistyössä Kaupunkikulttuurin toimialan, Kaupunkiympäristön toimialan, VTK:n ja Me-säätiön kanssa. Noin 3500 m² kokoinen tila sijaitsee Koivukylän suuralueella, Havukosken kaupunginosassa, kiinteistössä, jonka osoite on Hosantie 2, 01360 Vantaa. Maanomistaja sekä kiinteistön omistaja on VTK-Konserniin kuuluva Vivamus Kiinteistöt Oy.

Nuorten toimintakeskus sijoittuu olemassa olevaan kiinteistöön ja edellyttää tilojen muutoskorjauksia. Mahdollisen rakennusluvan ja poikkeamispäätöksen tarve selvitetään myöhemmin.

Nykyisin toimintakeskukselle vuokrattavaksi suunnitelluissa tiloissa toimii Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan palvelu, jonka on tarkoitus luopua tilasta lokakuussa 2025. Lisäksi tiloissa toimii Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy, jonka vuokrasopimuksen irtisanomisaika on 6 kk.

3. PERUSTELUT TARPEELLE

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Koivukylän suuralueelle, Havukosken kaupunginosaan toteutetaan nuorten vapaa-ajan toimintakeskus, jotta yhä useammalla vantaalaisella nuorella olisi mielekästä tekemistä vapaa-ajallaan. Tarve matalan kynnyksen monipuoliselle toiminnalle nousee sekä asukaskyselyissä että nuorten omissa toiveissa alueen kehittämisestä. Keskuksen toimintaideana on vahvistaa nuorten toimijuutta, auttaa nuoria löytämään vahvuuksiaan ja rakentamaan omaa tulevaisuuttaan suotuisaan suuntaan.

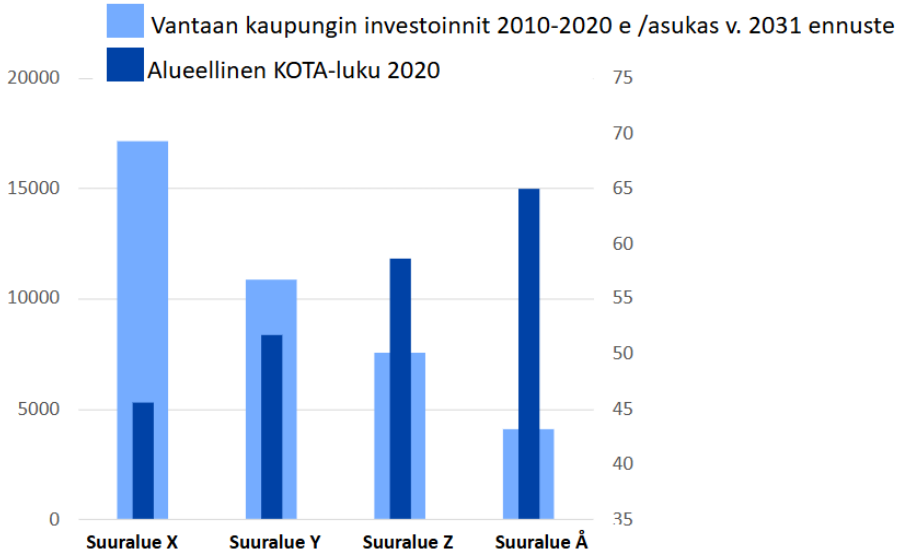
Erilaisilla sosioekonomista huono-osaisuutta mittaavilla segregaatiomittareilla Havukoski nousee Vantaalla alueeksi, jolla huono-osaisuuden riskitekijät kasautuvat. Palveluverkkosuunnitelmassa alueelle ei ole osoitettu lisäinvestointeja kulttuuri-, nuoriso- tai liikuntapalveluihin. Jotta alueen tilanne saadaan käännettyä positiivisempaan suuntaan, tarvitaan merkittäviä investointeja niin julkiselta kuin yksityiseltä sektorilta. Nuorten toimintakeskus olisi alku tälle kehityssuunnalle. Me-säätiö on sitoutunut tuottamaan toimintaa omalla rahoituksellaan kolmen vuoden ajan.

Nuorten toimintakeskus on saanut inspiraationsa kansainvälisestä Game-konseptista, johon Vantaan kaupungin delegaatio kävi tutustumassa Kööpenhaminassa tammikuussa 2024 ja Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta maaliskuussa 2024. Gamen toiminta perustuu erilaisten, nuorten kanssa yhdessä suunniteltujen, kiinnostavien liikunnan ja kulttuurin harrastustilojen tarjoamiseen ilman aikasidonnaisuutta tai sitoutumista. Paikalle voi saapua walk-in -periaatteella, kun se nuorelle itselleen sopii.

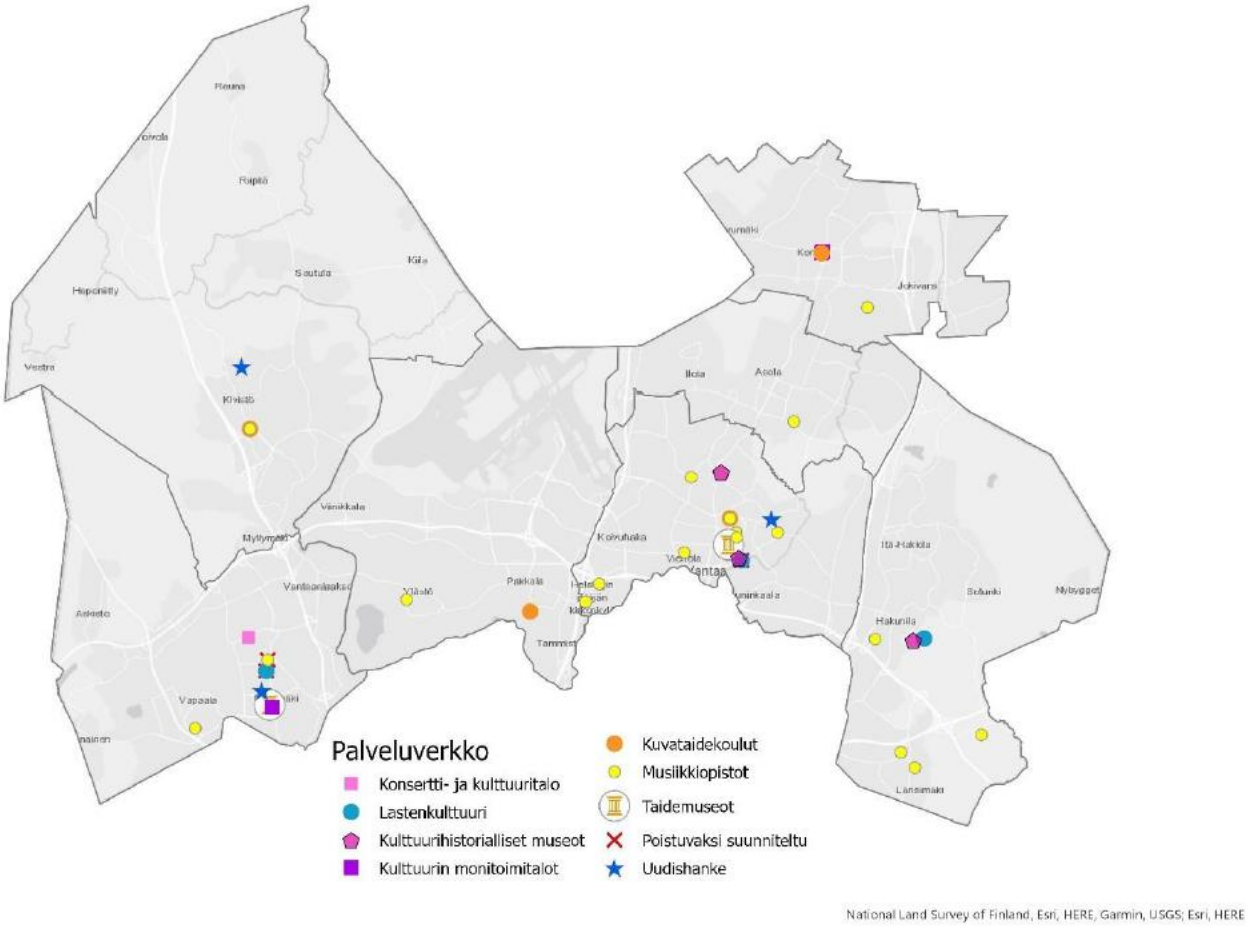
Toimintakeskuksen käyttäjäksi rekisteröidytään, mutta rekisteröimättömyys ei ole este tilojen käyttämiselle. Konseptiin kuuluu itsenäisen ja ohjatun tekemisen lisäksi myös mentorointi, minkä tarkoituksena on vahvistaa nuorten osallisuutta ja tarjota heille myös työmahdollisuuksia. Tilassa on aina tarvittava määrä aikuisia paikalla ja vetovastuussa toiminnasta. Konsepti mahdollistaa mielekkään vapaa-ajantekemisen myös niille nuorille, joiden vanhemmilla ei ole mahdollisuutta auttaa löytämään nuorelle sopivaa harrastusta. Lisäksi tiloja voidaan hyödyntää koulujen ja muiden toimijoiden toiminnassa erityisesti päiväsaikaan.

Game-konsepti toimii inspiraationa Suomen nuorten toimintakeskuksen konseptille, mutta konsepti ei välttämättä ole täysin samanlainen, vaan toiminta suunnitellaan valmiiksi yhdessä nuorten kanssa. Tällaista konseptia ei tiettävästi ole muualla Suomessa vielä olemassa. Tavoitteena on yhteistyössä eri toimijoiden kanssa edelleen kehittää ja testata uudenlaista toimintamallia lisäten alueen yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja vetovoimaa.

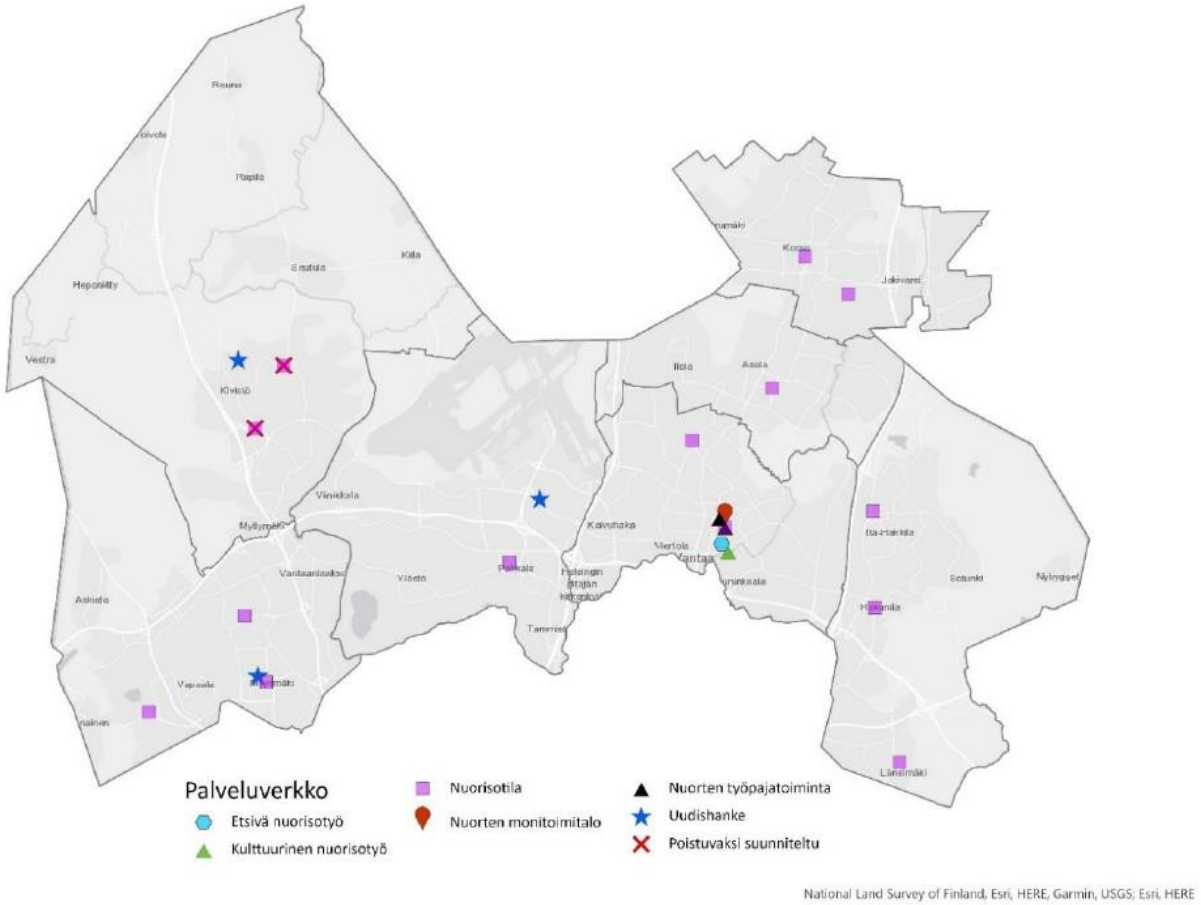
Vantaan kaupungin investoinnit/asukas vs. alueellinen eriytyminen

Lähteet:
https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/vantaan-kaupungin-investoinnit, suuraluetietotäydennys M.Jaakonaho ja väestöennuste 2031

Kuva 1:Kulttuuripalveluiden palveluverkko. Havukoskella ainoa kulttuuripalvelu on musiikkiopiston toiminta Kytöpuiston koululla.

Kuva 2: Nuorisopalveluiden palveluverkko 2022–2031. Havukoskella on olemassa oleva nuorisotila.

3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen

Nuorten toimintakeskuksen tarve ei perustu väestönkasvuun, vaan laadulliseen tarpeeseen kehittää alueen lasten ja nuorten toimintaedellytyksiä ja lieventää segregaation negatiivisia vaikutuksia. Tila palvelee kaikkia vantaalaisia ja on positiivinen syy tulla Havukoskelle.

3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen (toimitilaverkkoselitykset)

Kirjastojen, asukastilojen ja nuorisotilojen toimitilaverkkoselvitys on laadittu vuonna 2023. Uusi nuorten toimintakeskus ei ole osa selvitystä. Segregaationäkökulmasta Havukoskella on tunnistettu tarve panostuksille lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien ja -tilojen parantamisen suhteen.

Samassa kiinteistössä sijaitsee Yhteisen pöydän hävikkiruokaterminaali, jonka kanssa on mahdollista löytää synergiaetuja uuden nuorten toimintakeskuksen kanssa.

3.4 Aiemmat päätökset ja selvitykset

Ei muita aiempia päätöksiä tai selvityksiä.

4. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, käyttäjien osallistaminen

Nuorten toimintakeskus on uudenlainen yhdistelmä liikkumista, luovuutta ja yhteisöllisyyttä. Siinä toteutuvat monenlaiset elementit: tavoitteellinen osallisuuteen ja oppimismyönteisyyteen tähtäävä toiminta, nuorisolähtöinen tekeminen, teknologia ja katukulttuurin monet muodot.

Kyseessä on matalan kynnyksen vapaa-ajan paikka, jonka keskiössä on kokeilu ja spontaanin osallistumisen mahdollistaminen. Harrastamiseen ja toimintaan on mahdollista osallistua ilman aikaan liittyvää sitoutumista. Nuoria sitoutetaan toimintaan asteittain, joko säännölliseen ryhmätoimintaan tai talon vastuuhenkilöiksi, kuten ohjaajiksi. Toiminta rakentuu suuressa määrin liikkeen ympärille, mutta siinä on paljon myös katukulttuuriin liittyviä elementtejä esimerkiksi musiikin, kuvataiteen, muodin ja vaikkapa videoiden tekemisen muodoissa. Näillä keinoin mukaan halutaan sitouttaa erityisesti ryhmiä, joita perinteinen vapaa-ajan toiminta ei tavoita.

Osallistumisen tavat on moninaiset: nuorilla voi olla erilaisia rooleja projekteissa, harrastuksissa tai vaikkapa turnausvideoiden editoijana. Toiminta tähtää siihen, että nuori löytää oman juttunsa ja löytää mieluisan sekä merkityksellisen tavan viettää vapaa-aikaa. Nuori voi kokeilla erilaisia polkuja, ottaa harha-askeleita ja koota itselleen eri elementeistä sopivan kokonaisuuden merkityksellisen vapaa-ajan viettoon. Yhteenkuuluvuuden tunteen ja

hyvinvoinnin vahvistuminen vapaa-ajalla tukevat nuorta koulutus- ja työpolun etsimisessä.

Nuorten toimintakeskuksen keskeisin ajatus on osallistavuus sekä nuorilta nuorille -lähestymistapa. Siksi Havukosken ja Koivukylän alueen nuoret ovat mukana suunnittelussa, päätöksenteossa, toiminnassa ja kehittämisessä alusta alkaen. Nuorten osallistamisprosessin keskeinen periaate on avoimuus. Projektista viestitään (viestintäsuunnitelman aikataulun mukaisesti) mahdollisimman laajalti alueen kouluissa, jotta kaikki halukkaat pääsevät suunnittelutyöhön mukaan. Aktiivisimpien nuorten lisäksi mukaan osallistetaan nuoria monenlaisista taustoista. Siksi hyödynnetään vastavuoroisia ja luovia osallistumismenetelmiä. Yhteisöä osallistetaan laajasti hankkeen varmistuttua.

4.2 Puhtauspalvelutavoitteet

Puhtaat tilat luovat puitteet terveelliselle ja turvalliselle toiminnalle. Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta.

Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaansaada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana. Yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä, samoin turhia kulmia ja ulokkeita, joiden puhtaanapito on hankalaa ja aikaa vievää.

Tavoitteena on yhtenäistää materiaalivalintoja. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista. Rakennuksen pintojen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettäviä ja julkisen tilan kulutusta kestäviä.

Lattiapintojen vahauksille ei tule olla tarvetta. Tilat tulee suunnitella niin, että puhtaanapito on helppoa.

Märkätilojen pintamateriaalit kestävistä ja helposti puhtaana pidettävät materiaaleista, kuitenkaan turvallisuutta unohtamatta.

4.2.1 Jätehuolto

Vantaan kaupunki haluaa olla jätteiden lajittelussa edelläkävijä. Jätehuolto toteutetaan kiinteistön olemassa olevassa jätepisteessä, jota tarvittaessa täydennetään toiminnan vaatimalla tavalla. Suunnitteluvaiheessa määritellään jätejakeiden tarpeet ja mahdolliset täydennykset.

4.3 Väestönsuoja

Rakennuksessa on S1-luokan väestönsuoja 90m2. Suojahuoneet 2kpl, suoja hyväksytty 150 hlö. Suoja hyväksytty 0,6m2/hlö mitoituksella. Muutostöissä kerrosala rakennuksessa ei kasva. VSS Mitoitus täyttää pelastuslain mitoitusperiaatteen.

Pelastuslaki;
Pelastuslain 71 ja 72 §:ssä tarkoitetun väestönsuojan varsinaisen suojatilan pinta-alan tulee olla vähintään kaksi prosenttia asianomaisen rakennuksen

yhteenlasketusta kerrosalasta. Myymälä-, teollisuus-, tuotanto- ja kokoontumisrakennusten sekä varastotilojen osalta varsinaisen suojatilan pinta-alan tulee olla vähintään yksi prosentti kerrosalasta. Väestönsuojan varsinaisen suojatilan tulee olla kuitenkin vähintään 20 neliömetriä.

4.4 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha

Nuorten toimintakeskus perustuu monikäyttöisyyteen ja muunneltavuuteen, jotta se palvelee erilaisia käyttäjäryhmiä ja toimintamuotoja. Perustoiminnan ulkopuolella tiloja voidaan käyttää koulujen ja päiväkotien liikuntatoimintaan sekä järjestöjen ja urheiluseurojen toimintaan.

Keskeinen periaate on tilojen muokattavuus eri tarpeisiin. Esimerkiksi liikuntatilat on suunniteltu tukemaan monia eri lajeja ja spontaania osallistumista. Hallitila toimii päivittäisen pelailun lisäksi tapahtumatilana, jossa rakenteet, kuten sivuun kiinnitettävät koripallotelineet ja siirrettävät katujalkapallomaalit mahdollistavat tilan käytön eri lajeille ja aktiviteeteille. Vaikka kaikissa tiloissa tulee huomioida monikäyttöisyys ja muunneltavuus, niihin tulee sisällyttää ja niissä saa näkyä lajeille ja katukulttuurille tyypilliset elementit, jotta omaleimaisuus säilyy. Kaikki olosuhteet rakennetaan “oikeasta” ja alkuperäisestä ympäristöstä inspiroituen. Tämä luo toimintaan omaleimaisuutta ja tukee näin yhteishenkeä nostattavan pelipaitaefektin rakentumista.

Erityisesti liikuntatiloissa tulee olla hyvä ilmanvaihto sekä laadukas ja muunneltava valaistus. Äänentoiston tulee olla nykyaikainen, laadukas ja tarpeeksi kattava.

Mahdollisuus laajentaa toimintaa ulkoalueelle on olennaista erityisesti tässä konseptissa, jossa harrastetaan katulajeja. Katulajien luonteeseen kuuluu yhteisen kaupunkitilan käyttö. Toiminnalle olisi hyvä osoittaa paikka talon yhteydestä, jotta esimerkiksi rullalautailu ei siirry parkkipaikoille. Esimerkiksi aidattu alue Kierrätyskeskuksen sisäänkäynnin edustalla on riittävä nuorten keskuksen ulkoalueeksi.

Ulkotilojen pitäisi mahdollistaa monenlainen hengailu, puuhailu ja pelailu. Koripallokorit, istutuslaatikot, maalausseinät, penkit ja pöydät voivat olla esimerkki ulkofasiliteeteista. Sisäänkäynnin läheisyydessä tulee olla polkupyörien säilytysmahdollisuus sekä mopoparkki.

4.5 Arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet

Rakennuksen muutostyöt koskevat sisätiloja, joten arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet noudattavat olevassa asemakaavassa annettuja määräyksiä ja tavoitteita. Lisäksi suunnittelussa noudatetaan soveltuvin osin RT-kortin 97–11146 (Sisäliikuntatilat. Liikuntasalit ja monitoimihallit) ohjeita.

Rakennuksen ulkopuolelle toteutetaan yhdessä nuorten kanssa olevan rakennusluvan puitteissa kutsuva kyltti toimintakeskuksen brändinimellä. Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan opasteen toimintakeskukselle esim. Koivukylän asemalta.

4.6 Elinkaaritavoite (käyttäjän aikatavoite)

Kiinteistön elinkaaritavoite

Kiinteistössä on teetetty kuntoarvio v. 2023 joulukuussa. Rakennus on valmistunut vuonna 1984 ja sitä on remontoitu useina eri vuosina. Perustukset ovat betonisia pilarianturoita ja alapohjat maanvastaisia betonilaattoja. Kantavana rakenteena on pilari-palkkirunko. Ulkoseinät ovat kevytbetonirakenteisia ja julkisivupintana on aaltopelti. Ikkuna ja ulko-ovet ovat metallirakenteisia. Lämmönlähteenä on kaukolämpö ja ilmanvaihtotapana koneellinen tulo ja poisto. Rakenteiden osalta merkittävimmät korjaustarpeet liittyvät julkisivurakenteisiin sekä ikkunoihin ja ulko-oviin. LVISA-järjestelmien osalta ei havaittu merkittävää korjaustarvetta, lähinnä järjestelmien huoltokorjaustarvetta.

Käyttäjän aikatavoite

Me-säätiö ja Vantaan kaupunki solmivat sopimuksen, jonka kumpi tahansa osapuoli voi irtisanoa päättymään aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua siitä, kun tilat luovutettiin käyttövalmiina Me-säätiön käyttöön. Molempien osapuolten tavoitteena on luoda pitkäkestoinen toimintamalli, joka olisi mahdollista käynnistää Havukoskella. Me-säätiön hallitus on sitoutunut projektiin vähintään kolmen vuoden ajaksi, joiden aikana seurataan toiminnan vaikuttavuutta ja suunnitellaan toiminnan jatkoa vaikuttavuusdataan perustuen.

4.7 Tilamitoitustavoitteet

Tilamitoitustavoitteet tilaohjelman (Liite 3) mukaisesti.

4.8 Tavoitetunnusluvut

Nuorten toimintakeskukselle mahdollisesti sopivia tilojen laajuus on noin 3500m2.

Laajuustiedot:

Bruttoala 3 500 brm2
Hyötyala 3 045 hym2
Huoneistoala 3 395 htm2
Tilavuus 30 038 rm3
Tehokkuusluku 1,15

4.9 Tekniset tavoitteet (Rak, LVIS, Sähkö)

Rakennetekniset tavoitteet

Kantaviin rakenteisiin ei lähtökohtaisesti tehdä muutoksia. Muutokset koskevat kevyitä seinärakenteita. LVIA- ja sähköteknisten järjestelmien toiminnallisuus varmistetaan. LVIA- ja sähköteknisiin järjestelmiin tehdään tarvittavat muutokset tilojen käyttötarkoituksen muuttuessa.

4.10 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet (sis. energia-, tiiveyslukutavoitteet)

Muutostöiden yhteydessä selvitetään mahdollisuuksia parantaa kiinteistön energiatehokkuutta mm. LED-valaisimilla, LVIA-järjestelmien muutoksilla.

4.11 Sisäilmatavoitteet

Vaatimustasona tilamuutoksissa on terveellinen ja puhdas sisäilma.

5. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

5.1 Sijainti ja hallinta

Rakennus sijaitsee Havukosken kaupunginosassa 74. Kortteli 74502. Maanomistaja sekä kiinteistön omistaja on VTK-Konserniin kuuluva Vivamus Kiinteistöt Oy.

5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet

Alueella on voimassa oleva asemakaava, teollisuus ja varastorakennusten korttelialue (T), joka on hyväksytty 14.12.2009.

Ei rasitteita.

5.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys

Kiinteistön tiloja on muutettu mm. kuntosalikäyttöön aikaisempina vuosina. Kiinteistön tiloissa on potentiaali muuttaa tiloja nuorten toimintakeskuksen käyttöön liikunta- ja katukulttuuritiloiksi.

5.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys

Liikenne

Liikennemäärät todennäköisesti pienenevät, kun Kierrätyskeskuksen tilat muutetaan Nuorten toimintakeskukseksi. Kierrätyskeskuksen raskas ajoneuvoliikenne sekä asiakasliikenne poistuvat. Nuorten toimintakeskuksen tilojen käyttäjät liikkuvat lähtökohtaisesti julkista liikennettä käyttäen, kävellen, pyöräillen ja mopolla. Pihajärjestelyt ja liikenteen ohjaus suunnitellaan siten, että toimintakeskukseen saapuminen on turvallista.

Pysäköinti

Kiinteistöllä on pysäköintipaikkoja. Toimintakeskuksen myötä pysäköinnin tarve alueella vähenee. Pyörä- ja mopopysäköinnin mahdollisuuksia parannetaan.

Melu

Rakennus sijoittuu päiväaikaisen tie- ja rautatiemelun yhteismelualueelle 55–60 dB ja 50–55 dB sekä vähäisin osin melualueelle 60–65 dB.

Kunnallistekniikka
Kiinteistö on liittynyt kunnallistekniikkaan. Muutoksella ei vaikutuksia kunnallistekniikkaan.

5.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely
Muutoksella ei vaikutuksia tontin kuivatukseen eikä hulevesien käsittelyyn.

6. VÄISTÖTILATARVE
Ei ole tarvetta väistötilalle.

7. KUSTANNUKSET

7.1 Investointikustannusennuste
Kiinteistön muutostöihin laskettu tavoitehinta on arvioitu jäävän alle 2M€. Arvio perustuu siihen, että kiinteistöön ei jouduta tekemään rakenteellisia muutoksia tai muutostyöt eivät vaadi rakennuslupaa.

7.2 Tontista aiheutuvat kustannukset
Tällä hetkellä ei ole tiedossa tontista aiheutuvia erillisiä kustannuksia, jotka eivät sisälly investointikustannuksiin.

7.3 Väistötilakustannukset
Ei väistötilakustannuksia.

7.4 Purkukustannukset
Tarkentuu hankesuunnitteluvaiheessa tilamuutoksiin liittyvien purkukustannusten osalta. Ei muita purkukustannuksia.

8. RAHOITUS JA AIKATAULU

8.1 Rahoitus investointiohjelmassa
Hanke ei ole investointiohjelmassa. Hanke toteutetaan VTK-Konserniin kuuluvan Vivamus Kiinteistöt Oy:n hankkeena. Kaupungin rahoitus sidotaan vuokrasopimukseen rahoitusvastikkeen kautta.

8.2 Aikataulu

- Tarveselvitys 03/25, lautakuntakäsittely 05/25
- Hankesuunnittelu 05/25–08/25
- Hankesuunnitteluvaiheen ja esivuokraussopimuksen jälkeen

nuorten toimintakeskus siirtyy VTK-Konserniin kuuluvalle Vivamus Kiinteistöt Oy:lle suunnitteluun ja toteutukseen.

- Muutostöiden aloitusajankohtaa määrittää olennaisesti olevien vuokrasopimusten irtisanomisaikataulu (6 kk).
- Tavoite toiminnan käynnistymiselle on 08/26

9. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET

9.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto)

Kustannusarvioin mukainen vuokrakustannus on 504 720 € / vuosi. Muista kiinteistön ylläpitokustannuksista vastaa VTK-Konserniin kuuluva Vivamus Kiinteistöt Oy.

9.2 Toimintakustannukset

Me-säätiö on sitoutunut tuottamaan toimintaa omalla rahoituksellaan kolmen vuoden ajan. Sopimus sisältää option rahoituksen jatkumisesta. Me-säätiön hallitus arvioi toiminnan budjetin erikseen vuosittain, toiminnan käynnistyessä arvio budjetista on 300 000€/vuosi.

10. TYÖTURVALLISUUSASIAT

Tarve- ja hankesuunnitteluvaiheessa turvallisuuskoordinaattorina toimii Jukka Puolakka.

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä.

11. RISKIT

11.1 Aikataulu, kustannukset

Riskit aikataulun venymisestä liittyvät esivuokraussopimuksen laatimiseen, olevien vuokrasopimusten irtisanomiseen sekä Me-säätiön kanssa tehdyn sopimuksen reunaehtoihin (aikataulun suhteen),

Riskit kustannuksista liittyvät siihen, jos Me-säätiö ei käytä optioita toiminnan jatkumisesta kolmen vuoden jälkeen, jolloin käyttökustannukset tulee kattaa jotenkin muuten.

11.2 Kaavamuutos / poikkeamispäätös

Tilamuutokset eivät täysin vastaa kaavassa määriteltyä korttelialuetta. Kaavaselostuksessa kuvataan seuraavasti: *Korttelialueelle saa rakentaa ympäristöä häiritsemätöntä teollisuus- ja varastotilaa sekä toimintaa tukevaa toimistotilaa. Alueen rakennusoikeudesta saa käyttää enintään 500 k-m2*

teollisuus- ja varastotointaan liittyvänä myymälä- ja näyttelytiloina.

Tiloissa toimii jo nykyisellään kaavassa määriteltyä enemmän muuta kuin teollisuus- ja varastotilaa, kun alkuperäinen rakennuksen käyttötarkoitus teollisuusrakennuksena on päättynyt. Kiinteistössä toimii mm. kuntosali, kierrätyskeskus, lounasravintola sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kuntouttavan työtoiminnan palvelu.

Yleiskaavassa alue on määritelty asuinalueeksi, johon saa sijoittaa asuinympäristöön ja paikalliseen alakeskukseen soveltuvia palveluita sekä toimitilaa. Pitkällä tähtäimellä alueen kehitys siirtynee teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueesta asumisen korttelialueeksi tai muuhun soveltuvaan toimintaan, jos asuminen ei ole melun myötä mahdollista lähelle sijoittuvan raidesepelin kuormauspaikan vuoksi (kaavamuutos 621500 Hosantie). Tulevaisuudessa alueen yksi mahdollinen kehityssuunta voisi olla kaupunkikulttuurin keskus ns. ”Vantaan Keran Hallit” -konsepti, joka synnyttäisi uudenlaista kaupunkikulttuuria Vantaalle (mm. tapahtumat, kaupunkifestarit yms).

Mahdollinen poikkeamispäätöksen hakeminen tai kaavamuutosprosessin käynnistäminen tässä vaiheessa muodostaa merkittävän riskin hankkeen valmistumisaikataululle sekä ulkopuolisen rahoituksen saamiselle. Kaavamuutosprosessi korttelin osalta olisi syytä aloittaa, kun alueen kokonaiskuva ja kehittämissuunta on selkeytynyt.

11.3 Työturvallisuustehtävien lista

Työturvallisuusasiat käsitellään hankesuunnittelu ja toteutussuunnitteluvaiheessa.

12. TYÖRYHMÄN JÄSENET

Konsernijohdon ja elinvoiman toimiala

Segregaation ehkäisyn toimintaohjelma
Hannu Rusama, ohjelmajohtaja
Niina Korko, kehityspäällikkö
Mari Jaakonaho, kehityspäällikkö
Pia Aaltonen, projektipäällikkö
Emma Savela, projektiasiantuntija

Kaupunkiympäristön toimiala

Kiinteistöt ja tilat palvelualue
Antti Kari, kiinteistöjohtaja
Pekka Wallenius, tilakeskusjohtaja

Kaupunkikulttuurin toimiala

Liikunnan palvelualue
Anton Ahonen, Liikuntapäällikkö

Nuorisopalvelut
Pekka Mäkelä, Nuorisotyön päällikkö
Kati Kallislahti, Nuorisotyön esimies

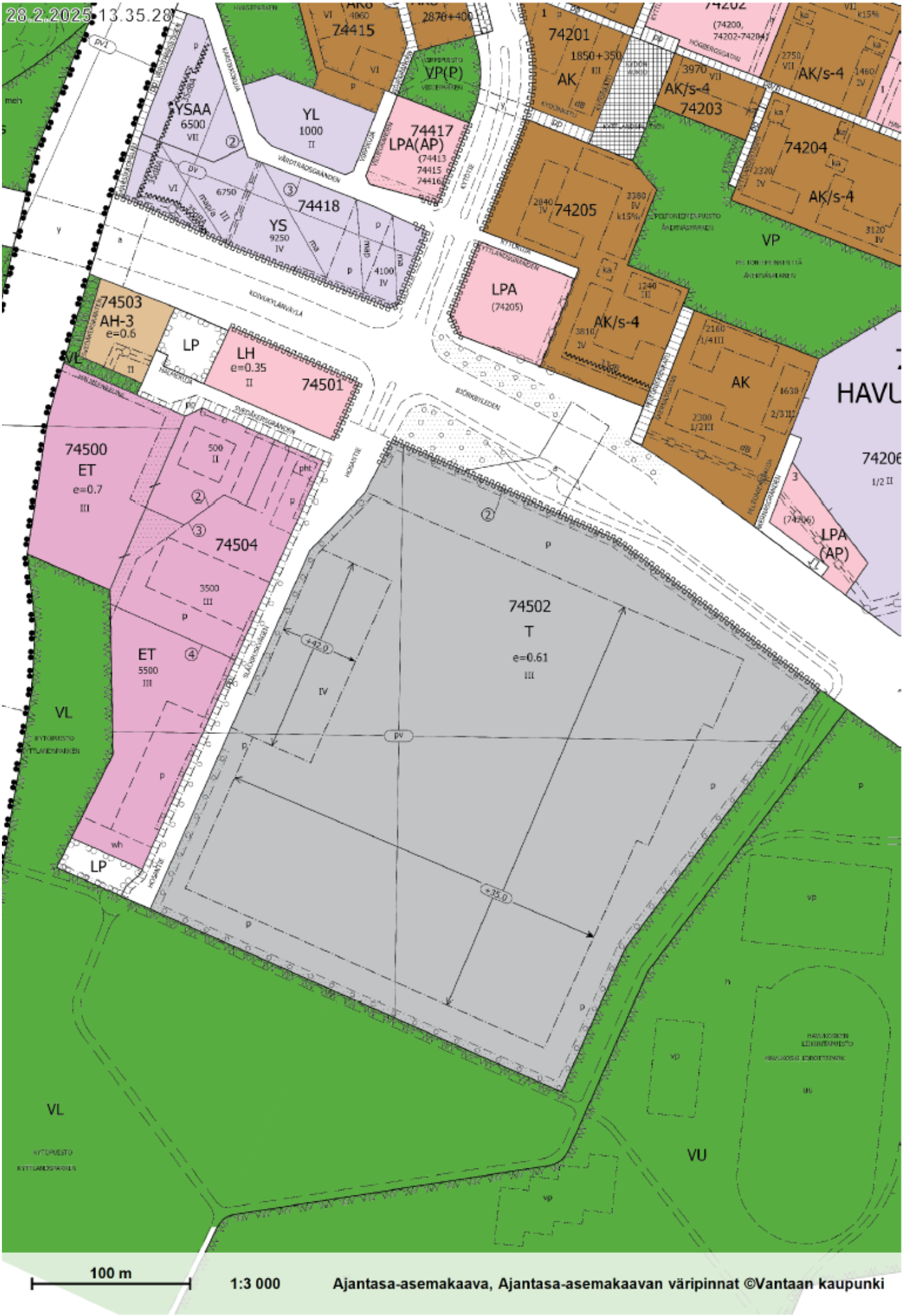
VTK
Jukka Puolakka, Rakennuttajapäällikkö

Me-säätiö

Tiina-Maija Toivola, Toimitusjohtaja
Emmi Tanner, Yhteisötoiminnan johtaja
Mostafa Asadi, Liikuntapedagogi

Ortokuva 2023 ©Vantaan kaupunki

28.2.2025 13.35.28
74415
YSAA
6500
VII
YL
1000
II
VP(P)
74417
LPA(AP)
(74413
74415
74416)
74418
YS
9250
IV
74201
1850+350
AK
III
74202
(74200,
74202-74204)
AK/s-4
74203
74204
AK/s-4
74205
VP
LPA
(74205)
AK/s-4
AK
74503
AH-3
e=0.6
II
LP
LH
e=0.35
II
74501
74500
ET
e=0.7
III
74504
ET
5500
III
74502
T
e=0.61
III
LPA
(AP)
HAVU
74206
1/2 II
VL
VU
100 m
1:3 000
Ajantasa-asemakaava, Ajantasa-asemakaavan väripinnat ©Vantaan kaupunki

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

T

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.

T-korttelia 74502 koskevia määräyksiä:

Korttelialueelle saa rakentaa ympäristöä häiritsemätöntä teollisuus- ja varastotilaa sekä toimintaa tukevaa toimistotilaa.

Alueen rakennusoikeudesta saa käyttää enintään 500 k-m² teollisuus- ja varastotoimintaan liittyvinä myymälä- ja näyttelytiloina.

IV- kerroksiselle rakennusalalle saa rakentaa erillisiä toimistorakennuksia, enintään 2800 k-m².

Tontteja ei saa käyttää avovarastointiin.

Rakennusluvan liitteeksi tulee laatia korttelisuunnitelma ja värityssuunnitelma. Erityisesti tulee huomioida alueen rajautuminen Hanabölen kulttuurimaisemaan.

Rakennukset ovat korttelialueen sisääntulon ympäristössä toteutettava arkkitehtonisesti korkeatasoisesti. Rakentaminen on tehtävä yhtenäistä rakennustapaa noudattaen ja alueen arkkitehtuuria ja materiaalia kunnioittaen.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för industri- och lagerbyggnader.

Bestämmelser som gäller T-kvarteret 74502:

På kvartersområdet får byggas industri- och lagerlokaler som inte stör miljön samt kontorslokaler som stöder verksamheten.

Av områdets byggrätt får högst 500 m²-vy användas till affärs- och utställningslokaler som står i samband med industri- och lagerverksamheten.

På byggnadsytan med IV våningar får byggas fristående kontorsbyggnader, högst 2800 m²-vy.

Tomterna får inte användas för öppen lagring.

En kvartersplan och färgsättningsplan skall utarbetas som bilaga till bygglovet. Det skall särskilt fästas vikt vid att området passar in i angränsande Hanaböle kulturlandskap.

Byggnaderna som byggs vid ingången till kvartersområdet skall vara arkitektoniskt högklassiga. Byggandet skall följa ett enhetligt byggnadssätt och utföras med respekt för områdets arkitektur och material.

Rakennusten julkisivut tulee jäsentää pienempiin osiin.

Katoksia saa rakentaa myös rakennusalan ulkopuolelle.

Byggnadens fasader skall delas in i mindre partier.

Skärmtakskonstruktioner får också byggas utanför byggnadsytan.

Alueella ei saa käsitellä tai varastoida räjähteitä tai vaarallisia kemikaaleja.

Maakaasuputkiston läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta aiheutuu haittaa tai vaaraa maakaasuputkiston pitämiselle.

Korttelin sisäisestä liikenteestä on tehtävä suunnitelma ja suunnitelmassa on osoitettava turvalliset jalankulkuyhteydet korttelialueella.

Lastaukseen käytettävät tontin osat on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä yleiseen alueeseen rajoittuvalta osaltaan.

På området får inte sprängämnen eller farliga kemikaler behandlas eller lagras.

I närheten av naturgasledningar får inte sådan verksamhet utövas som förorsakar problem eller fara för upprätthållandet av en naturgasledning.

En plan för trafiken i kvarteret skall utarbetas och i planen skall anvisas trygga fotgängarförbindelser på kvartersområdet.

De delar av tomten som används för lastning skall avgränsas med ett minst två meter högt staket som hindrar synlighet eller med en planteringszon bestående av träd och buskar i den del av området som gränsar mot allmänt område.

Tontin rakentamatta jäävät tontinosat tulee istuttaa siten, että tontin pinta-alasta on vähintään 10 % viheralueita.

Rakentaminen on hoidettava siten ettei, Frasanojan vesitasapaino muutu.

Henkilöautoille maantasoon sijoitettavat uudet pysäköintialueet on jaoteltava enintään 30 auton yksiköiksi ja ne tulee toteuttaa siten, että niitä voidaan käyttää kiinteistön hulevesien käsittely- ja imeytysalueina.

De delar av tomten som inte bebyggs skall planteras så att minst 10 % av tomtens areal är grönområden.

Byggandet skall utföras så att vattenbalansen i Frasabäcken inte ändras.

De nya parkeringsområdena för personbilar som placeras i marknivå skall delas in i enheter för högst 30 bilar och anläggas på så sätt att de kan användas som behandlings- och infiltreringsområden för fastighetens dagvatten.

Henkilöautojen pysäköintiin varattavat alueet on erotettava muista piha-alueista ja puistoista rakentein ja istutuksin.

Jalankulkualueet on kivettävä ja rajattava upotettavilla reunakivillä pysäköinti- ja istutusalueista.

De områden som är reserverade för parkering av personbilar skall med konstruktioner och planteringar avskiljas från övriga gårdsplaner och parker.

Fotgängarområdena skall stenläggas och med infällda kantstenar avgränsas från parkerings- och planteringsområdena.

Korttelialue tulee tarvittaessa rajata tummanharmaalla kolmilankaverkkoaidalla.

Autopaikat voivat sijaita tontin rajoista riippumatta.

Kvartersområdet skall vid behov avgränsas med ett mörkgrått tretrådigt nätstängsel.

Bilplatserna kan placeras oberoende av tomtgränserna.

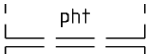
Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Teollisuus	1 ap/80 k-m²
Toimistot	1 ap/50 k-m²
Varastot	1 ap/150 k-m²
Liike- ja näyttelytilat	1 ap/35 k-m²

Minimiantalet bilplatser:

Industri	1 bp/80 m²-vy
Kontor	1 bp/50 m²-vy
Lager	1 bp/150 m²-vy
Affärs- och utställningslokaler	1 bp/35 m²-vy

ET	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.	Kvartersområde för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.
	ET-korttelia 74504 koskevia määräyksiä:	Bestämmelser som gäller ET-kvarteret 74504:
	Korttelialueelle saa sijoittaa paloaseman.	På kvartersområdet får en brandstation placeras.
	Korttelialueelle saa sijoittaa myös kunnallisteknistä varikkotilaa sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta tuotanto ja toimitilaa.	På kvartersområdet får också placeras kommunalteknisk depåutrymme samt produktions- och verksamhets lokaler som inte medför miljöstörningar.
	Rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa katos- ja kylmävarastotilaa.	Utom byggrätten tillåts byggandet av skjul och kalla lager.
	Alueella ei saa käsitellä eikä varastoida räjähteitä tai vaarallisia kemikaaleja.	På området får inte sprängämnen eller farliga kemikaler hehandlas eller lagras.
	Rakentaminen paineenvähennysaseman suoja-alueella on maakaasun turvallisuudesta annetun asetuksen mukaisesti rajoitettua. Suoja-alueella sijaitsevissa rakennuksissa ei saa harjoittaa toimintaa, joka on asetuksen vastaista.	Byggande inom reglerstationens skyddsområde begränsas i enlighet med förordningen om naturgasens säkerhet. I byggnader belägna inom skyddsområdet får inte sådan verksamhet bedrivas som strider mot förordningen.
	Maakaasuputkiston läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta aiheutuu haittaa tai vaaraa maakaasuputkiston pitämiselle.	I närheten av naturgasledningar får inte sådan verksamhet utövas som förorsakar problem eller fara för upprätthållandet av en naturgasledning.
	Avovarastointi on kielletty. Puhtaanapito-, rakennus- sekä liukkaidentorjuntamateriaalit ym. on sijoitettava katoksiin. Katoksissa tulee olla pääosin umpinainen seinä Kytöpuistoa ja katualuetta vastaan.	Öppen lagring är förbjuden. Olika renhållnings-, byggnadsmaterial samt material för förebyggande av halka m.m. skall placeras under skärmtak. Skärmtakskonstruktionerna skall till största delen vara försedda med en sluten vägg mot Kyttlandsparken och gatuområdet.
	Rakennusluvan liitteeksi tulee laatia korttelisuunnitelma. Erityisesti tulee huomioida alueen rajautuminen Hanabölen kulttuurimaisemaan ja Kehärataan.	En kvartersplan skall utarbetas som bilaga till bygglovet. Det skall särskilt fästas vikt vid att området passar in i angränsande Hanaböle kulturlandskap och med Ringbanan.
	Rakennuksissa ja katoksissa tulee julkisivumateriaalina käyttää pääasiassa punatiiltä.	Rödtegel skall användas som huvudsakligt fasadmaterial i byggnaderna och skärmtakskonstruktionerna.
	Julkisivut tulee tehdä yhtenäistä rakentamistapaa noudattaen.	Fasaderna skall byggas så att man följer ett enhetligt byggnadssätt.
	Kaavassa osoitetun kerrosluvun estämättä tulee lkt-merkinnällä varustetulle alueelle rakentaa tornimainen rakennelma siten, että se muodostaa alueelle maamerkin.	På det område som förses med lkt-beteckning får en tornlik konstruktion byggas så att den utgör ett landmärke på området, utan att det i planen anvisade våningstalet hindrar det.
	Tontin rakentamatta jäävät tontinosat tulee istuttaa.	De delar av tomten som inte bebyggs skall planteras.
	Junaliikenteestä aiheutuva tärinä on otettava huomioon rakennusten suunnittelussa.	Skakningar som orsakas av tågtrafiken skall tas i beaktande då byggnaderna planeras.
	Korttelialue tulee rajata joko rakennuksella tai tummanharmaalla kolmilankaverkkoaidalla.	Kvartersområdet skall avgränsas med antingen en byggnad eller med mörkgrått tretrådigt nätstängsel.
	Autopaikkojen vähimmäismäärä määritellään rakennusluvan yhteydessä.	Minimiantalet bilplatser avgörs i samband med bygglovet.
VL	Lähivirkistysalue.	Område för närrekreation.
LP	Yleinen pysäköintialue.	Område för allmän parkering.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Kortteleiden välinen raja.	Gräns mellan kvarter.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
②	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
74	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
HAVU	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
74502	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
HOSANTIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
5500	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
III	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
e=0.61	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
+35.0	Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin korkeusasema.	Högsta höjd för skärningspunkt mellan fasad och vattentak.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
	Ohjeellinen rakennusala.	Riktgivande byggnadsyta.

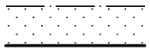
Ohjeellinen palokunnan harjoittelutornin rakennusala.

Riktgivande byggnadsyta för brandkårens övningstorn.

Ohjeellinen hulevesiaihe.

Riktgivande dagvattenmotiv

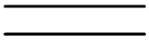

Istutettava alueen osa.

Del av område som bör planteras.

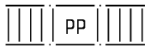
Säilytettävä / istutettava puurivi.

Trädrad som skall bevaras / planteras.

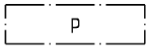
Katu.

Gata.

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.

För allmän gång- och cykeltrafik reserverad del av område.

Pysäköimispaikka.

Parkeringsplats.

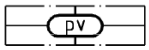
Ohjeellinen pysäköimispaikka.

Riktgivande parkeringsplats.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

Tärkeä pohjavesialue.
Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää.
Hulevesien virtausta tulee hidastaa ja suodattaa kattovedet tontilla. Piha-alueiden hulevedet tulee käsitellä ja mahdollisuuksien mukaan suodattaa tontilla siten, että ne eivät aiheuta haittaa maaperälle ja pohjavedelle. Rakennuslupaan on liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma.
Korttelialueella ei saa irrallaan säilyttää tai varastoida nestemäisiä polttoaineita eikä muita pohjavettä likaavia aineita.

Kaikki säiliöt, jotka on tarkoitettu nestemäisille polttoaineille tai muille pohjavesien laadulle vaarallisille aineille, on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle tiiviiseen katettuun suoja-altaaseen. Altaan tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan nesteen suurin määrä.
Rakentaminen, ojitukset, maankaivu ja louhinta on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden pinnankorkeuteen. Rakentaminen ei saa aiheuttaa haitallista pohjaveden purkautumista.
Rakennukset ja kadut on perustettava niin, ettei rakentaminen vaikuta pohjaveden korkeuteen eikä virtauksiin. Teollisuuden lastaus- ja purkualueet sekä ajoneuvoliikenteeseen käytettävät alueet on päällystettävä esim. asfaltilla. Lastaus- ja purkualueelta kertyvät sade- ja sulamisvedet on johdettava öljynerotuskaivojen kautta viemärissä pohjavesialueen ulkopuolelle.

Viktigt grundvattensområde.
Den verksamhet som bedrivs på området får inte riskera grundvattnets kvalitet eller kvantitet.
Dagvattnets flöde skall begränsas och takvattnet infiltreras på tomten. Dagvattenmängderna från gårdsområdena ska behandlas och om möjligt filtreras på tomten, så att de inte förorsakar men för jordmånen eller grundvattnet. Till bygglovet skall en dagvattenhanteringsplan bifogas.
Inom kvartersområdet får bränslen i vätskeform inte fritt förvaras eller upplagras, liksom ej heller andra ämnen som smutsar ner grundvattnet.

Alla cisterner som är avsedda för bränslen i vätskeform eller andra ämnen som är skadliga för grundvattnets kvalitet måste placeras inne i byggnaden eller ovan jord i en täckt skyddsbassäng. Bassängens volym måste vara större än den största volymen vätska som upplagras.
Byggande, dräneringar, grävningsarbeten och sprängningar skall göras på ett sådant sätt att det inte inträffar några ändringar i grundvattnets kvalitet eller bestående förändringar i grundvattennivån. Byggnadsarbetena får inte förorsaka menliga grundvattenflöden.
Grundläggningen under byggnader och gator skall göras på ett sådant sätt att byggandet inte inverkar på grundvattnets nivå eller kretslopp. Industrins lastnings- och avlastningsområden samt de områden som används för fordonstrafiken måste beläggas med t.ex. asfalt. Det regn- och smältvatten som samlas upp på lastnings- och avlastningsområdet måste via oljeavskiljningsbrunnar ledas i avloppet vidare utanför grundvattenområdet.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Hosantie 2 Nuorten toimintakeskus - Alustava tilaohjelma

24.4.2025

Tilaohjelma tarkentuu hankesuunnitteluvaiheessa

	Ohjelma-ala	Huom.
Liikunnan puku- ja pesutilat		
Ryhmäpukuhuoneet	40	2 kpl (20m2/pukuhuone)
Erilliset lukittavat suihkukopit	24	6 kpl (3 kpl/ryhmäpukuhuoe, à 4 m2)
Sauna	20	
WC:t	8	1 kpl/ryhmäpukuhuone, à 4 m2
Liikuntatilat		
Halli	730	Jaetaan koripallokenttään ja katufutiskenttään/kenttiin, optio skeitti/scoottirampille
Liikuntavälinevarastot	40	Huomioidaan myös muiden käyttäjien tarpeet
Tanssistudio, kamppailulajitila	300	2 kpl, à 150 m2
Skeitti- ja scoottiramppitilat	1000	Rampit sijoittuisivat eri puolille kiinteistöä, ramppeja olisi mahdollista sijoittaa myös katettuun ulkotilaan, jossa Kierrätyskeskuksen lastauslaiturit
Muut toiminnalliset tilat		
Ryhmätilat (barber's, ryhmätyöhuoneet)	80	4 kpl, à 20 m2
Ryhmätilat (tyttöjen tila, tuunaustila)	160	2 kpl, à 80 m2
Ateljee/galleria	60	1 kpl
Hiljainen tila	20	
Avoimet tilat		
Vastaanotto	40	
Lava- ja kahvila-alue	350	
Ravintola	280	
Muut tilat		
WC:t	24	6 kpl, à 4 m2
LE-wc	12	Yksi LE wc+suihku+pukuhuone, johon kulku aulasta/käytävältä
Aula	40	
Toimisto	30	Sisältää ensiaputilan
Henk.kunnan sos.tilat	20	
Siivouskeskus	10	
Varasto	40	2 kpl, à 20 m2
Hyötyala yhteensä (hym²)	3328	
Kokonaisala (brm²)	**3500**	Tehokkuusluku: 1,15

Tekniset tilat	koskevat koko olemassa olevaa kiinteistöä; eivät kuulu tilaohjelmaan
Muuntamo	48m2
Lämmönjakohuone	16m2
Sprinkler keskus	1m2
Sähköpääkeskus	47m2
Pienet sähkökeskukset	4kpl a' 1m2
Sähkökeskus	4m2
Talojakamo	3m2
Telehuone	7m2
IV-konehuoneet	42m2 + 62m2
Väestönsuoja	90m2

Nuorten toimintakeskus
Hosantie 2, Vantaa

Laajuustiedot :

bruttoala	3 500 brm2
hyötyala	3 405 hym2
huoneistoala	3 3 9 5 htm2
tilavuus	30 038 rm3
tehokkuusluku	1,15

Rakennuskustannukset		**Yht.€**	**€/brm2**	**€/hym2**	**€/rm3**
Rakennuttajan kulut		150 000	42,86	44,05	4,99
suunnittelu	100 000				
rakennuttaminen	50 000				
Rakennustekniset työt		1 350 000	385,71	396,48	44,88
LVI-työt		175 000	50,00	51,40	5,82
LVV-työt	95 000				
IV-työt	70 000				
Säätölaitteet	10 000				
Sähkötyöt		115 000	32,86	33,77	3,82
Erillishankinnat		5 000	1,43	1,47	0,17
Muutos- ja lisätyövaraus		135 000	38,57	39,65	4,49
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		1 930 000	551,43	566,81	64,16
KUSTANNUSENNUSTE (alv 25,5%)		2 422 150	692,04	711,35	80,52

Haahtela ind. 102 (9/24)

25.4.2025

Nuorten Toimintakeskus, Hosantie 2

Hankkeen huoneistoala	**3 3 9 5 htm2**
Hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**1 930 000 €**
rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**568,48 €/htm2**

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

	€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
Kiinteistönhoito ja kunnossapito sekä ulkoalueet ja valvonta yhteensä	158 886	46,80	3,90
Yhteensä	**158 886**	**46,80**	**3,90**

Alustava vuokrataso on sovittu 12€/m2 + rahoitusvastike (muutostöiden osuus). Lopullinen rahoitusvastike määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

Tilojen toiminnallinen ja pedagoginen käyttösuunnitelma

Nuorten toimintakeskus, Hosantie 2

Me-säätiö 25.4.2025

Sisällysluettelo

Johdanto 2
Tavoitteellista vapaa-ajan toimintaa 3
Tilojen toiminnallinen kuvaus 5
Liikuntatilat 5
Muut toiminnalliset tilat 6
Avoimet tilat 6
Pedagogisen suunnittelun arvopohja ja toiminnan keskeiset periaatteet 7
Katuideologia toiminnan perustana 7
Positiivinen pedagogiikka 8
Aktiivisen toimijuuden mahdollistaminen 10
Teknologia 11
Lähteet 12

Johdanto

Koivukylän Hosantielle perustettava nuorten toimintakeskus on vantaalaisille noin 13–20-vuotiaille nuorille suunnattu vapaa-ajan tila, jonka tavoitteena on tarjota nuorille laadukas, turvallinen ja innostava ympäristö harrastaa ja toteuttaa itseään. Havukoski-Koivukylän -alueelle sijoittuvan toimintakeskuksen avulla on mahdollista lisätä alueen nuorten hyvinvointia ja vaikuttaa positiivisesti alueen segregaatiokehitykseen.

Toimintakeskus on uudenlainen katukulttuurista ammentava tila, joka yhdistää liikkumisen, luovuuden ja yhteisöllisyyden käyttäjälähtöisellä ja osallistavalla tavalla. Toimintaa on tarjolla kuutena päivänä viikossa ja tarkoituksena on sitouttaa nuoret keskuksen pitkäkestoisiksi jäseniksi. Keskuksen toiminta koostuu avoimesta toiminnasta, drop-in–sessioista, ilmoittautumista vaativista temaattisista ohjelmista sekä yksilötyöstä. Keskus on oppimisympäristön ja vapaa-ajan ympäristön yhdistelmä.

Kyse on törmäyttävästä toiminnasta: talo on kaikille nuorille avoin, mutta erityisesti pyritään tavoittamaan nuoria, joilla on taustassaan syrjäytymiselle altistavia riskitekijöitä, ja joita perinteinen vapaa-ajan toiminta ei tavoita. Ennaltaehkäisevän toiminnan kokonaisuus tukee hyvinvointia ja luo mahdollisuuksia löytää mielekäs tapa viettää vapaa-aikaa. Näin toiminta hillitsee myös negatiivisia ilmiöitä, kuten häiriökäyttäytymistä tai rikoksilla oireilua.

Toimintakeskus tuottaa vaikuttavuutta yksilö-, yhteisö-, ja rakennetasolla. Yksilötasolla toiminta lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta, ohjaa aktiiviseen osallistumiseen, lisää liikettä, vahvistaa oppimis- ja koulumyönteisyyttä sekä vahvistaa nuoren itsetuntoa, tulevaisuususkoa ja sosiaalisia taitoja. Monenlaisista taustoista nuoria mukaan kokoava toiminta laajentaa sosiaalisia piirejä ja auttaa löytämään kavereita yli alue- ja kulttuuritaustarajojen. Tämä ehkäisee eriytymistä ja eriarvoisuuden kokemusta. Toiminnalla on vaikutusta myös asuinalueen yhteisöllisyyteen ja turvallisuuteen. Pitkällä aikavälillä nuorten osallistumisessa ja osallisuuden kokemuksessa tapahtuu muutoksia laajemmin: yhä useampi nuori käy toisen asteen koulutuksen, osallistuu aktiivisesti yhteiskuntaan ja kokee kuuluvansa yhteisöön.

Tilan pedagogisen käyttösuunnitelman on laatinut Me-säätiön pedagoginen suunnitteluryhmä, johon kuuluu kolme kasvatustieteen maisterin koulutuksen suorittanutta ja alalla erilaisissa tehtävissä työskennellyttä henkilöä. Tilaan ja metodeihin on haettu inspiraatiota haavoittuvassa asemassa olevia nuoria hyvin tavoittavista malleista, kuten tanskalaisen GAME-järjestön ja ruotsalaisen Fryshusetin toiminnasta. Toiminnan lähtökohtana on Me-säätiön pedagoginen malli, joka on kehitetty Me-säätiön Mellunmäessä sijaitsevan Lasten ja perheiden talo Meltsin ja jalkapalloyhteisö FC Meltsin tarpeisiin vuodesta 2019 lähtien. Malli pohjautuu positiiviseen pedagogiikkaan ja tulevaisuususkoon. Nuorten

toimintakeskuksen pedagogiikan ja tilojen suunnitteluun on lisäksi otettu vaikutteita luovista, yhteisöllisistä ja innostavista oppimisympäristöistä ja konsepteista (mm. Tumo Center for Creative Technologies, Hive Helsinki, Lasten ja nuorten säätiön Spring-ideakilpailu).

Me-säätiö on 2015 perustettu säätiö, jonka tehtävä on vähentää lasten, nuorten ja perheiden eriarvoistumista. Me-säätiö on kymmenen vuoden ajan luonut ja rahoittanut erilaisia syrjäytymistä ennaltaehkäiseviä toimintamalleja yhdessä julkisen sektorin ja järjestökumppaneiden kanssa. Me-säätiö mittaa ja arvioi oman ja kumppaniensa toiminnan vaikuttavuutta sekä tuottaa ja edistää suojaavia keinoja ja toimintoja lapsille, nuorille ja perheille.

Tavoitteellista vapaa-ajan toimintaa

Nuorten toimintakeskuksen tila rakentuu matalan kynnyksen toiminnan ja vapaan kokeilun ympärille yhdistäen liikettä ja katukulttuurin eri muotoja. Toiminta on Suomen mittakaavassa uudenlainen yhdistelmä tavoitteellista kasvatustoimintaa sekä vapaata, suuressa määrin avointa ja ei-velvoittavaa. Vastaavan kaltainen toiminta esimerkiksi Tanskassa on osoittautunut erittäin tehokkaaksi juuri marginalisoitujen nuorten tavoittamisessa.

Tavoitteet perustuvat kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisäämiseen sekä psykososiaalisiin perustarpeisiin, kuten nuoruuden keskeiseen kehitystehtävään löytää oma paikkansa maailmassa sosiaalisten suhteiden ja ryhmien kautta. Toiminta on pitkäkestoista ja kulkee nuoren rinnalla tärkeissä nivelvaiheissa. Sujuvuuden, viihtyisyyden ja turvallisuuden vuoksi päivittäistoimintaa porrastetaan ikäryhmittäin.

Jotta toiminnan vaikuttavuutta voidaan seurata, nuoria ohjataan rekisteröitymään jäseniksi hyödyntämällä Me-säätiön kehittämää, yhteisötyössä jo muualla käytössä olevaa teknologiaa. Rekisteröityminen on vapaaehtoista, eikä rekisteröimättömyys ole este osallistumiselle.

Keskuksen toiminta koostuu avoimesta toiminnasta, drop-in–sessioista, ilmoittautumista vaativista temaattisista ohjelmista sekä yksilötyöstä.

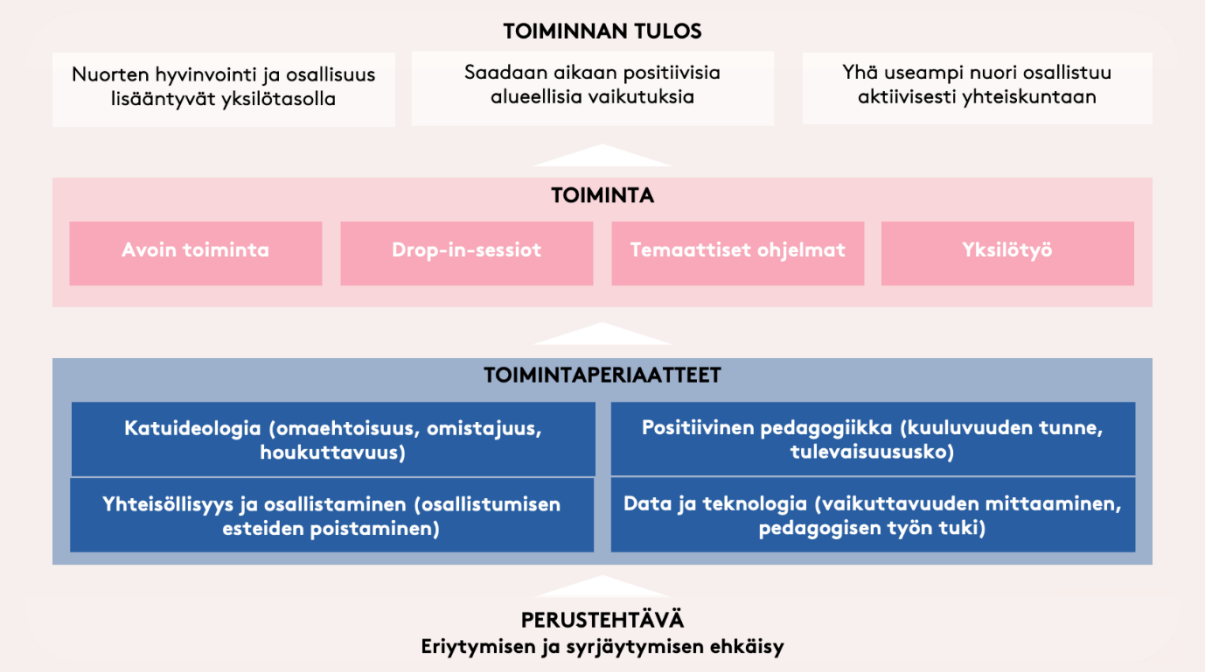
1. Avoin toiminta on kaikille nuorille tarkoitettua kynnyksetöntä toimintaa, jota on tarjolla kattavasti erityisesti iltapäivä- ja ilta-aikoina. Se on tavoitteellista toimintaa, jonka tarkoituksena on kohdata jokainen toiminnan pariin saapuva nuori ja käynnistää luottamussuhteen rakentuminen. Avoimesta ja muuntautuvasta luonteestaan huolimatta talon arjen perusrakenne säilyy tuttuna ja ennakoitavana: talolle tullessaan nuori tietää, mihin voi kiinnittyä. Selkeä rakenne, monipuolisen liikkeen mahdollistaminen ja nuorten itsensä suunnittelemat aktiviteetit luovat pohjan turvallisuudelle ja ehkäisevät esimerkiksi häiriökäyttäytymistä. Avoin toiminta voi olla osalle nuorista ainoa osallistumismuoto tai polku kohti tiiviimpää osallistumista.

2. Matalan kynnyksen osallistumiseen kannustavat drop-in–sessiot ovat joko viikkokalenterista löytyviä tai avoimen toiminnan lomaan muotoutuvia kertaluonteisia tai pidempikestoisia kokonaisuuksia, joiden muodostumista tukevat ohjaajat. Niihin voi saapua ilman ennakkoilmoittautumista tai sitoutumista. Drop-in–sessiot ovat erinomainen keino tulla mukaan sitouttavampaan toimintaan etenkin niille nuorille, joille on vaikea sitoutua säännölliseen harrastukseen.

3. Temaattiset ohjelmat ovat pitkäkestoisempia kokonaisuuksia, joihin edellytetään ilmoittautumista ja sitoutumista. Ohjelmissa toteutetaan kolmea perusperiaatetta: 1) nuoret saavat itse vaikuttaa siihen, minkälaisia temaattisia kokonaisuuksia keskuksessa järjestetään, 2) paikka ohjelmissa pyritään varmistamaan etenkin niille nuorille, joilla on taustassaan syrjäytymiselle altistavia riskitekijöitä, ja 3) ohjelmissa kiinnitetään erityistä huomiota nivelvaiheessa olevien sekä opiskelun ja työn ulkopuolella olevien nuorten tukemiseen. Ohjelmien sisällöt vaihtelevat lukuvuoden mittaisista harrastuksista esimerkiksi taidenäyttelyiden järjestämiseen tai jonkin tietyn teeman ympärille rakentuviin ohjelmiin.

   Yksi esimerkki tällaisesta kokonaisuudesta on vertaisohjaajaohjelma, jossa nuori pätevöityy viikonlopun mittaisen koulutuksen ja tutustumisjakson jälkeen ohjaajaksi muille nuorille. Koulutuksessa perehdytään esimerkiksi turvallisen ilmapiirin rakentamiseen, vuorovaikutustaitoihin ja konfliktitilanteiden ratkaisutaitoihin. Positiivisen pedagogiikan hengessä valmistuminen koulutuksesta on talolla iso juttu ja sitä juhlitaan valmistuneiden toivomalla tavalla. Koulutuksen jälkeen vastavalmistuneet ohjaajat saavat valita, mihin lajiin, teemaan tai kokonaisuuteen he haluavat keskittyä. Ohjaustaitoja kerrytetään niissä aikuisen ohjaajan tukemana.

Yksilötyö toimintakeskuksessa tarkoittaa mahdollisuutta jutella turvallisen aikuisen kanssa luottamuksellisesti, matalalla kynnyksellä. Jokaisen keskuksella työskentelevän rooliin kuuluu ryhmäyttämisosaamisen lisäksi myös nuorten tukeminen yksilötasolla. Yksilötyö voi tarkoittaa myös kahdenvälisiä, vertaistuellisia mentoriohjelmia. Suunnitteilla on esimerkiksi Isoveli-mentoriohjelma, jossa nivelvaiheessa oleville yhdeksäsluokkalaisille pojille tarjotaan aikuisen mentorin tukea sekä positiivisia roolimalleja ja kehityspolkuja peruskoulun jälkeiseen aikaan.

Kuva: Keskuksen perustehtävä, periaatteet, joille toiminta perustuu, toimintamuodot ja tavoiteltu lopputulos.

Tilojen toiminnallinen kuvaus

Liikuntatilat

Toimintakeskuksen liikuntatilat ovat monikäyttöisiä ja muunneltavia. Tilat kutsuvat spontaaniin osallistumiseen ja mahdollistavat monenlaisen liikkeen, esimerkiksi koripallon, scoottailun, tanssin ja kamppailulajit. Halli on keskuksen keskeisin tila ja aina auki pelailulle. Hallin kenttää voidaan käyttää päivittäisten pelailujen lisäksi esimerkiksi tapahtumatilana tai katufutisturnauksessa. Liike, pallottelu ja pelailu tehdään mahdollisimman helpoksi esimerkiksi siten, että alusta on asfalttia, eikä sisätossuja tarvitse vaihtaa kentälle mentäessä. Pelivälineet ovat aina esillä (tai lainattavissa helposti vastaanotosta). Tila ja katulajeihin liittyvä joustavuus mahdollistavat sen, että osallistuminen on monimuotoista ja sulavaa.

Toimintakeskukseen on suunnitteilla skeitti-, scootti ja BMX-pyöräilyyn soveltuvia alueita. Rampeilla nuorten harrastaminen on omaehtoista “freestyle”-tyyppistä itsensä fyysistä ilmaisua ja ylittämistä erilaisten temppujen ja temppusarjojen muodossa. Ramppielementit on suunniteltu niin, että lajit on helppo aloittaa, ne motivoivat kehittymään ja mahdollistavat vaativammankin harrastamisen. Rampit ovat erikokoisia ja lajien erilaisiin muotoihin soveltuvia elementtejä, esimerkiksi street-alue mukailee kaupunkiympäristöjen arkkitehtuuria. Street on toinen virallinen olympialaji skeittauksessa ja yhdistää maailman nuoria Lontoon South Bankseilta aina New Yorkin kaduille.

Muut toiminnalliset tilat

Toimintakeskuksessa on monenlaiseen käyttöön soveltuvia ryhmätiloja. Esimerkiksi galleria/ateljeetilassa voi huoletta työskennellä erilaisten materiaalien, kuten maalien ja saven parissa. Tila on kerroksellinen työtilan ja gallerian yhdistelmä, jossa voi rohkaistua kokeilemaan ja inspiroitua muiden teoksista. Tilassa näkyy tekijöidensä kädenjälki. Tässä galleriassa ei katsella valmiita taideteoksia, vaan ollaan itse mukana muuttuvan tilan tekemisessä, joka itsessään on taideteos.

Tuunaustilassa opitaan tärkeitä, suoraa nuoren omaa arkea hyödyttäviä kädentaitoja yhdessä ja toisilta. Taustalla on vahvasti katukulttuuriin liittyvä tee-se-itse–eetos ja oppiminen virheiden kautta. Tuunauskulttuuri madaltaa kynnystä osallistua ja lisää osallistumisen monimuotoisuutta. Tarjolla on tila, jossa välineitä voi huoltaa ja muokata ilman kustannuksia. Tuunaustilassa voi korjata ja muokata mitä tahansa, esimerkiksi pyöriä, scootteja tai mopon osia.

Nuoret ovat toivoneet myös omaa parturia ja ravintolaa. Toimintakeskuksen barber's shop on enemmän kuin parturi: se on yhteisöllinen ajanviettopaikka, jossa vaihdetaan kuulumisia ja nautitaan rennosta tunnelmasta. Parturit ovat nousseet nuorten keskuudessa uudeksi ilmiöksi useista syistä. Tyyli ja itsensä ilmaiseminen ovat keskeisiä tekijöitä – hiustenleikkauksista ja parran muotoilusta on tullut osa identiteettiä. Parturin tuominen talolle on inklusiivinen teko: eri taustoista tulevilla nuorilla voi olla erityisiä hiustyyppejä ja -tarpeita, joita kaikki parturikampaamot eivät osaa käsitellä. Barber's shopissa, kuten muissakin toiminnoissa tärkeänä elementtinä on taloustaidot ja yrittäjyyskasvatus. Nuoret suunnittelevat toiminnan alusta alkaen itse, harjoitellen esimerkiksi liikeidean kehittämistä, budjetointia, markkinointia ja tiimityötä.

Toimintakeskuksessa tehdään myös tyttöerityistä työtä tyttöjen omassa tilassa, jonka ensisijaisena tavoitteena on mahdollistaa osallisuutta, tukea riskiryhmissä olevia tyttöjä ja auttaa heitä löytämään omia voimavarojaan. Eriytetty tyttötyö mahdollistaa tytöille ominaisiin kysymyksiin, kuten tasa-arvoon ja naiseksi kasvamiseen liittyviin teemoihin pureutumisen. Tyttöjen tila on mukava, kotoisa, rento ja helposti muokattava. Tilan tarkemmat yksityiskohdat suunnitellaan yhdessä tyttöjen kanssa, jotta se vastaa juuri heidän tarpeisiinsa ja kiinnostuksen kohteisiinsa.

Avoimet tilat

Vastaanotto on tilojen käyntikortti. Selkeästi esillä olevat urheiluvälineet kuten skeittilaudat ja koripallot sekä talon päivittäinen lukujärjestys isolla näytöllä kutsuvat tulijan toimintaan. Vastaanotossa tulija kirjaa itsensä sisään, sitoutuu talon turvallisuussääntöihin, voi lainata urheiluvälineitä ja vaihtaa kuulumisia vastaanoton vastaavan kanssa. Sisäänkirjautumissovelluksen yhteydessä voidaan esimerkiksi kysyä, mitä kävijä tänään toivoo käynniltään ja missä roolissa hän haluaisi talolla olla. Kysymysten on tarkoitus ohjata kävijän polkua talolla Me-säätiön kehittämän, tietoturvallisen teknologian tukemana, jotta mukaan toimintaan olisi mahdollisimman helppoa ja turvallista liittyä.

Kahvila-alue on koko talon sydän, keskusaukio, johon tullaan heti vastaanoton jälkeen. Oleskelutilaan voi jäädä hengailemaan, syömään välipalaa tai tekemään läksyjä. Viihtyisässä ja avoimessa tilassa on kahvilamaisesti pöytä- ja tuoliryhmiä. Hyllyillä on saatavilla lautapelejä, lehtiä ja kirjoja. Kahvilan lähellä on monenlaista esittävää taidetta mahdollistava lavarakenne, joka kutsuu esiintymään vaikka spontaanisti. Tilassa voidaan päivittäisen toiminnan lisäksi järjestää tapahtumia ja juhlia.

Toimintakeskuksesta rakennetaan aktiivisesti turvallisempaa tilaa, myös fyysisin ja tilallisin ratkaisuin. Esimerkiksi ryhmäpukuhuoneissa ja wc-tiloissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että nuoret kokevat olonsa niissä turvalliseksi (mm. vaatteiden vaihtoon ja peseytymiseen tulee olla yksityinen mahdollisuus).

Pedagogisen suunnittelun arvopohja ja toiminnan keskeiset periaatteet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on määritellyt keinoja, joilla voidaan ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Erityisesti koulunkäynnin keskeytysten ehkäisemiseksi THL suosittaa vahvistamaan syrjäytymisriskissä olevan nuoren

- sisäistä motivaatiota
- myönteistä minäkäsitystä
- ydintaitojen oppimista
- yhteenkuuluvuutta
- sosiaalisia taitoja
- sosiaalista pääomaa
- tulevaisuuden uskoa ja vaihtoehtojen ennakointia (lähde 1).

Nuorten toimintakeskuksessa nämä periaatteet toteutuvat nuoria erilaisista taustoista törmäyttävässä toiminnassa, johon heitä sitoutetaan pitkäkestoisesti ja jossa toiminnan pohjana on nuoriso- ja vahvuuslähtöinen pedagogiikka. Tästä syystä pedagogisen toiminnan viitekehykseksi on valittu katuideologia, positiivinen pedagogiikka sekä osallisuuden vahvistaminen. Näihin pohjaten edellä mainitut THL:n määrittelemät keinot ovat limittyneitä toimintaan, eikä niitä siten opeteta ohjaajavetoisesti.

<u>Katuideologia toiminnan perustana</u>

Katuideologia näkyy nuorten toimintakeskuksessa lajeissa, sisällössä sekä keskuksen toimintaa ohjaavana viitekehyksenä mm. seuraavilla tavoilla:

- Matalan kynnyksen inklusiivisessa toiminnassa
- Kaupunginosan, monenlaisten identiteettien ja paikallisten tarinoiden vaalimisena
- Työkaluna kehittää itseilmaisua ja rakentaa omaa tarinaa lyriikoiden tai vaikkapa tanssiteosten keinoin

- Arkkitehtuurissa, jossa hyödynnetään omaleimaista tilaa
- Talon eri aktiviteeteissa liikunnasta taiteeseen
- Ohjelmarakenteessa, aukioloajoissa
- Omistajuudessa: nuoret ovat aktiivisia toimijoita, rakentajia ja tarinankertojia
- Ohjaustyössä, jossa painotetaan vertaisoppijuutta aikuisen auktoriteetin sijaan
- Yhteisöllisyydessä

Katulajit ja katukulttuuri ovat syntyneet osaksi kaupunkikulttuuria vastauksena nuorten tarpeeseen ilmaista itseään, liikkua vapaasti ja löytää oma paikkansa kaupunkitilassa. Siksi ne voivat toimia houkuttavampina myös sellaisille osallistujille, jotka eivät syystä tai toisesta löydä paikkaansa perinteiseltä kentältä. Ennen kaikkea katulajit ja katukulttuuri ovat osallistavia ja saavutettavia.

Katukulttuuri on ytimeltään sosiaalista. Siihen liittyy vahvaa ryhmähenkeä sekä vertaisoppimista ja -tukea. Oppimista tapahtuu vertaistuellisessa ja dialektisessa suhteessa, jossa kokeneemman vertaisoppijan tai vertaisryhmän tuella vahvistetaan kehittymässä olevia taitoja ja siten onnistutaan omaan taitotasoon nähden haastavimmissakin taidoissa. Kokeilu, epäonnistuminen ja erehtyminen ovat katuideologian keskiössä: oppiminen tapahtuu niiden kautta, ei niitä vältellen. Epäonnistuminen on jatkuvasti läsnä ja jopa toivottavaa. Kun tekeminen perustuu epäonnistumiselle, ei sen pelkäämisestä tule rajoittavaa tekijää.

Katuideologian mukaisesti uutta luodaan ja opitaan sellaisten näkökulmien kautta, jotka kumpuavat nuorten omasta elämästä. Tällainen omaehtoisuuden vaaliminen vahvistaa sisäistä motivaatiota. Esimerkiksi hiphopin on todettu olevan hyödyllinen väline ympäristön ja historian ymmärtämisessä, kriittisen ajattelun kehittämisessä ja oman identiteetin rakentamisessa. Vaikkapa lyriikoita ja musiikkia yhdistelevissä drop-in–sessioissa rohkaistaan nuoria kriittiseen ajatteluun ja sitä kautta pohtimaan positiivista muutosta ja oikeudenmukaisempaa sekä kestävämpää yhteiskuntaa. Hiphop työvälineenä voi tutkitusti vahvistaa osallisuutta ja muokata itseen liittyviä kielteisiä identiteettejä uudelleen ja näin tukea kollektiivista myönteistä toimintaa. (Lähde 2).

<u>Positiivinen pedagogiikka</u>

Positiiviseen psykologiaan pohjautuva positiivinen pedagogiikka määrittää keskuksen kaikkea toimintaa arvopohjasta käytännön työkaluihin. Tiivistettynä se näkyy nuorten toimintakeskuksessa mm. seuraavilla tavoilla:

- Osallistavassa työotteessa
- Ohjaustyön konkreettisina työkaluina
- Talon vuodenkierrossa ja tapahtumissa
- Vuorovaikutustavassa
- Hyväksyvässä ja myönteisessä ilmapiirissä

- Tulevaisuusorientaatiossa
- Vahvuuksien, onnistumisien ja pitkäjänteisen työn esille nostamisena
- Yllättävinä, perinteisestä kaavasta tai totutusta tavasta poikkeavina elementteinä

Positiivinen pedagogiikka tarkoittaa sitä, että tietoisesti keskitytään vahvuuksiin sekä myönteisiin tunteisiin, kuten toiveikkuuteen ja iloon. Se ei ole yltiöpositiivisuutta tai negatiivisten kokemusten kieltämistä, vaan rakenne, jossa vuorovaikutus on kannustavaa ja jossa esimerkiksi onnistumisia ja etappeja tehdään näkyviksi. Tällaisen ilmapiirin luomiseksi keskuksen työntekijöiltä edellytetään perehtyneisyyttä voimavaralähtöiseen ja tulevaisuusorientoituneeseen työotteeseen.

Toimintakeskus ympäristönä rakennetaan positiivisia kokemuksia ja onnistumista tukevaksi. Tästä syystä toiminnassa on mukana paljon liikettä ja ryhmämuotoista toimintaa. Ne ovat mainio keino ryhmäyttää, mahdollistaa spontaania osallistumista ja esimerkiksi hillitä häiriökäyttäytymistä. Kisailu, pelailu ja liike ovat sosiaalisesti ja emotionaalisesti palkitsevaa ja myös esimerkiksi itsesäätelyn opettelua. Siksi liikettä on keskuksella aina tarjolla, myös niille, jotka eivät identifioidu liikunnan harrastajiksi.

Tulevaisuususkon rakentaminen ja siihen vahvasti liittyvän minäpystyvyyden tunteen vahvistaminen on keskuksen toiminnan keskiössä. Nuori, jolla on hyvä minäpystyvyyden tunne, uskoo kykyynsä suoriutua ja suhtautuu tulevaan luottavaisesti. Hyvä keino tukea minäpystyvyyden tunnetta on tehdä näkyväksi eritasoiset onnistumiset, etenkin sellaiset, jotka ovat vaatineet yhteistä vaivannäköä ja ponnistelua. Tästä syystä keskuksen vuodenkierto rakennetaan niin, että kaikkea sisältöä kasvatetaan ja rikastetaan kohti nuorten kanssa järjestettäviä turnauksia, näyttelyitä ja koko lukukauden kokoavia päätösfestivaaleja. Yhteisen, innostavan tavoitteen eteen ponnistelu toimii mainiona keinona suunnitelmallisuuden, sitouttamisen ja motivoinnin tukemisessa.

Turnausten tai festivaalien kaltaisiin projekteihin osallistetaan nuoria kullekin sopiviin rooleihin. Nuoret saavat aidosti vastuuta ja omistajuutta, esimerkiksi tapahtuman budjetti ja siihen liittyvät päätökset tehdään nuorten valitsemalla tavalla. Taloustaidot ja yrittäjyyskasvatus ovat tärkeä osa talon päivittäisrakennetta. Yrittäjämäiseen toimintaan kannustetaan esimerkiksi suunnittelemalla ja osallistumalla keskukseen harjoitusyritysten, kuten nuudelibaarin, polkupyörien tuunauspajan tai parturin toimintaan.

Projekteilla ja harjoitusyrityksillä tuetaan taloustaitoja, aloitteellisuutta ja luovaa ongelmanratkaisutaitoa. Aikuisen ohjaajan rooli on tukea prosessia pilkkomalla tavoitteita sopiviksi ja tekemällä edistystä näkyväksi. Katuideologian ja positiivisen pedagogiikan hengessä aikuisen roolia keskuksella voisi kuvailla parhaiten hiphop-maailmasta tutulla “hypeman”-termillä. Hypeman on hiphopartistin rinnalla

lavalla oleva rooli, joka nostattaa, innostaa, täydentää tarvittaessa ja ennen kaikkea antaa itse artistin eli toiminnan keskiössä olevan loistaa.

Huumoriin, kekseliäisyyteen ja iloon keskittymisessä on kyse ohjausmetodista, joka haastaa ohjaajaa miettimään vaihtoehtoisia tapoja tarttua vaikkapa motivaation puutteeseen. Yksi konkreettinen työkalu on käyttää ohjaustyössä oivalluttavia ja perinteistä kaavaa rikkovia malleja. Liikuntasisällöissä tällaisia voivat olla vaikkapa eri lajien yhdistelmät (esim. tennisfutis), omien tai ryhmän rajojen testaaminen (esim. heitto- tai potkuvoiman mittaaminen), säännöistä poikkeaminen (maali hyväksytään vain, jos pallo on koskettanut seinää) tai roolien vaihtaminen (nuoret keksivät itse sisällön ja opettavat sen ohjaajalle). Vaikuttavuutta voidaan lisätä edelleen antamalla nuorille itselleen mahdollisuus päättää, miten vaikkapa koripallotreeneissä rikotaan sääntöjä. Sääntöjä rikkoessa tulee opittua myös ne säännöt, joita rikotaan.

Aktiivisen toimijuuden mahdollistaminen

Aktiivisen toimijuuden mahdollistaminen ja osallistaminen näkyvät keskuksen toiminnassa mm. seuraavilla tavoilla:

- Osallistumisen näkyvät ja näkymättömät esteet on huomioitu ja niihin etsitään aktiivisesti ratkaisuja
- Toiminta on monin tavoin saavutettavaa
- Perustarpeisiin kiinnitetään huomiota
- Laajempaa yhteisöä osallistetaan talon toimintaan
- Omistajuutta siirretään aktiivisesti toimintaan osallistuville
- Yhteistyönä yli sektorirajojen
- Pelipaitaefektinä

Osallistaminen on rakenteellinen osa keskuksen jokapäiväistä toimintaa. Jotta nuori voi toimia yhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja kokea osallisuutta, on osallistumisen esteitä madallettava monipuolisesti. Toiminta on maksutonta (joihinkin toimintoihin voi liittyä nimellinen maksu), eikä omia varusteita tai tarvikkeita edellytetä. Keskuksen sijainti on keskeinen, eikä sinne pääsy velvoita vanhempia kuskaamaan.

Ohjelma ja aukioloajat on suunniteltu niin, että keskus tavoittaa erilaisissa elämäntilanteissa olevia ja eri taustoista tulevia nuoria. Me-säätiön yhteisötyössä Helsingin Mellunmäessä on esimerkiksi havaittu, että aamupäivisin ennen koulupäivää tapahtuva toiminta tavoittaa hyvin maahanmuuttajataustaisia tyttöjä, sillä tuolloin heillä ei ole kotiin, kotikieleen tai uskontoon liittyviä opintoja tai velvollisuuksia.

Toimintakeskuksessa nuorten toiveisiin ja perustarpeisiin vastataan, jotta voimavaroja riittää vapaa-ajan toimintaan sitoutumiseen. Talolta on saatavilla esimerkiksi välipalaa ja ruokaa. Turvallisia aikuisia on aina paikalla ja aikuisen

kanssa pääsee keskustelemaan kahden kesken tarvittaessa. Myös nuorten perheitä osallistetaan toimintaan, jotta talo tulee heille tutuksi ja helposti lähestyttäväksi. Tämäkin tehdään nuorten itsensä suunnittelemalla tavalla. Vanhempien osallistumiseen ei liity urheiluseuratoiminnasta tuttua sosiaalista painetta, eli kukin voi osallistua tilanteensa mukaan, perheen voimavarat huomioiden. Osallistuminen tehdään mahdollisimman helpoksi: esimerkiksi monelle vanhemmalle osallistumisen ehto on se, että mukaan voi tulla koko perheen voimin, nuorempien sisarusten kanssa.

Kun osallistuminen on monipuolisesti mahdollistettu, yhteisöllisyys, kuuluvuuden tunne ja hyvä me-henki toimivat liimana keskuksen toiminnassa pysymiseen. Toimintakeskuksessa kartutetaan sosiaalista pääomaa, jonka perimmäinen tarkoitus on ohjata polkuja talon ulkopuolelle. Tämä näkyy konkreettisesti arjessa esimerkiksi siinä, että talon toimintaan tuodaan mukaan nuorten itsensä valitsemia roolimalleja ja esikuvia vieraileviksi ohjaajiksi tai mentoreiksi. Nuorten toimintakeskuksessa tehdään myös monialaista yhteistyötä eri sektoreiden, kuten sosiaalitoimen, koulujen ja nuorisotyön kanssa, jotta nuoria tavoitetaan toiminnan pariin laaja-alaisesti, ja jotta voidaan yhdessä rakentaa yhteyksiä eri palvelujen, yhteisöjen ja elämänalueiden välille.

Katuideologian ja yhteisötyön perusperiaate on se, että tieto, kokemus ja voima ovat yhteisössä. Toiminta perustuu paikallisiin tarpeisiin, eikä kokonaisuutta siten voida suunnitella valmiiksi etukäteen. Jotta toimintakeskus olisi aidosti yhteisöllinen, omistajuus on annettava nuorille. Nuoret ovat mukana varhaisesta suunnitteluvaiheesta päivittäistoimintaan: ohjelman ja sisällön kokoamisessa, sisustusvalinnoissa, brändityössä, ohjaustyössä ja vaikkapa budjetoinnissa.

Me-säätiön yhteisötyön keskeinen elementti on ns. pelipaitaefektin vahvistaminen. Sillä tarkoitetaan urheilumaailmasta tuttua joukkuehenkeä, ylpeyttä omasta porukasta, iloa, osallistumisen monia muotoja, yhteisöllisyyttä ja sitoutumista väljään sosiaaliseen rakenteeseen. Nuorten toimintakeskus on rykelmä hyvin ryhmäytettyjä porukoita, jotka kaikki tuntevat kuuluvansa myös isompaan, toimintakeskuksen ja alueen yhteisöön.

Teknologia

Me-säätiön vaikuttamisen mittaamisen teknologiaa käytetään yhteisötoiminnassa Mellunmäessä sekä noin 20 muussa yhteisötalossa. Teknologian avulla voidaan vaivattomasti ja turvallisesti kerätä tietoa toiminnan osallistujien taustasta (mm. syrjäytymiselle altistavat riskitekijät, jotka liittyvät perheen sosioekonomiseen tilanteeseen), sekä toiminnan hyvinvointivaikutuksista. Nuoria ohjataan rekisteröitymään jäseniksi, mutta rekisteröitymättömyys ei ole este toimintaan osallistumiselle.

Me-säätiön jo olemassa olevaa teknologiaa myös sovitetaan toimintakeskuksen käyttöön. Vaikuttavuuden mittaamisen ohella Me-säätiö kehittää nuorten toimintakeskukseen myös pedagogista teknologiaa, jonka tavoitteena on tuoda struktuuria harrastuspolkuihin, auttaa nuoria toimintakeskuksessa toimisessa ja

tuoda samasta toiminnasta kiinnostuneita nuoria yhteen. Teknologiset ratkaisut voivat toimia väylänä luoda kohtaamisia ja rakentaa epämuodollisista yhteisöistä tiiviimpiä porukoita. Oikein hyödynnettynä esimerkiksi puhelinsovelluksella voidaan madaltaa kynnystä osallistua toimintaan, tavoittaa nuoria ja luoda polkuja kohti merkityksellistä osallisuutta ja uusia taitoja. Teknologia ei ole itseisarvo, vaan toimii pedagogiikan välineenä. Teknologian avulla voidaan tavoittaa nuoria tavoilla, jotka tuntuvat heille luontevilta.

Lähteet

Lähde 1: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-syrjaytymisen-ehkaisy Luettu 15.4.2025.

Lähde 2: International journal of development education and global learning. Spitting rhymes and changing minds: Global youth work through hip-hop. https://journals.uclpress.co.uk/ijdeg/article/id/1916/ Luettu 14.4.2025.

YHTEISTYÖSOPIMUS KOSKIEN VANTAAN HAVUKOSKELLE SUUNNITELTUA NUORTEN KATULAJIEN JA KATUKULTTUURIN KESKUSTA

(jäljempänä ”Sopimus”).

1. Sopimuksen osapuolet

- **Me-säätiö sr**, Aleksanterinkatu 11, 00100 Helsinki, y-tunnus 2680137-5 (”Säätiö”), ja
- **Vantaan kaupunki,** PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki, y-tunnus 0124610-9 (”Kaupunki”).

Kaupunki ja Säätiö yhdessä ”Osapuolet” ja kukin erikseen ”Osapuoli”.

Kumpikin Osapuoli sitoutuu toteuttamaan sille Sopimuksessa asetetut toimenpiteet ja velvoitteet sekä toimimaan Sopimuksen tavoitteiden mukaisesti.

1.1. Osapuolten yhteystiedot

Osapuolten yhteyshenkilöt Sopimusta koskevissa yhteydenotoissa ja ilmoituksissa ovat:

- **Säätiö**: [redacted]
- **Kaupunki**: [redacted]

2. Liitteet

Tämän sopimuksen osana ovat seuraavat liitteet:

1. Alustavat toiminnan tavoitteet
2. Alustava tilasuunnitelma
3. Alustava raportointisuunnitelma
4. Alustava suunnitelma kalusteista, välineistä ja laitteista

Sopimuksen ja sen liitteiden ollessa ristiriidassa keskenään, tämä Sopimusdokumentti on ensisijainen. Liitteiden ollessa ristiriidassa keskenään liite, jolla on pienempi järjestysnumero, on ensisijainen. Liitteet, jotka ovat ”Alustavia”, eivät ole sitovia vaan ainoastaan suuntaa antavia. Ne korvataan lopullisilla myöhemmässä vaiheessa.

3. Sopimuksen tavoitteet ja Osapuolten oikeudet

3.1. Tavoitteet

Yhteistyö koskee Vantaan Havukoskelle tulevan nuorten katulajien ja katukulttuurin keskuksen suunnittelua, rakentamista, perustamista, käyttöä ja ylläpitoa. Yhteistyön tavoitteena on toteuttaa toiminnallinen kokonaisuus ja tavoittaa nuoria eri taustoista sekä ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja yhteiskunnallista eriytymistä. Toiminnan tavoitteiden toteutumista mitataan osana yhteistyötä. Yhteistyön tavoitteet on tarkemmin määritelty Sopimuksen liitteessä 1.

3.2. Säätiön oikeudet

Yhteistyön periaatteena on, että Kaupunki tarjoaa Säätiölle toimivat tilat, joissa Säätiö toteuttaa nuorille suunnattua toimintaa parhaaksi katsomallaan tavalla. Säätiöllä on oikeus päättää, miten se organisoi ja hankkii toiminnan. Säätiö voi käyttää ostopalveluita toiminnan toteuttamiseen.

Nuorille tämän sopimuksen puitteissa tarjottava toiminta ei voi tuottaa voittoa Säätiölle eikä kilpailla kaupallisten toimijoiden kanssa. Toiminnan tulee olla pääosin maksutonta. Säätiö voi kuitenkin periä toimintaan osallistuvilta nuorilta kohtuullista jäsenmaksua, jonka tarkoitus on sitouttaa nuoria toimintaan. Osallistumismaksulla voidaan kattaa toiminnan järjestämisen kuluja osittain, kuten materiaalikuluja tai ulkopuolisen järjestäjän tai kouluttajan palkkioita ja kuluja.

Säätiöllä on Kaupungin suostumuksella oikeus antaa osa toiminnastaan sellaisen kaupallisen toimijan tuottamaan toimintaan tai kaupalliseen toimintaan, joka on lähtöisin nuorten toiveista tai yhteisön tarpeesta noudattaen kohdassa 5.7 sovittua. Sopimusta tällaisen toimijan kanssa ei voi tehdä tämän sopimuksen tai tämän sopimuksen korvaavan sopimuksen voimassaoloa pidemmäksi aikaa.

Säätiöllä on oikeus brändätä toiminta parhaaksi katsomallaan tavalla. Säätiö omistaa yksin immateriaalioikeudet käyttämiinsä logoihin, nimiin ja tavaramerkkeihin siitä riippumatta, onko ne rekisteröity vai ei.

Säätiöllä on oikeus määritellä operatiivisen toiminnan budjetti.

3.3. Kaupungin oikeudet

Kaupunki voi halutessaan varata tiloista Säätiön perustoiminnan ulkopuolisia vapaita aikoja. Tilojen käytöstä kaupungin muihin tarpeisiin sovitaan yhdessä Säätiön kanssa.

Kaupungilla on samat oikeudet käydä tiloissa kuin vuokranantajalla liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain perustella.

4. Osapuolten velvollisuudet

Kumpikin Osapuoli edistää omalta osaltaan yhteisesti asetettuja tavoitteita.

4.1. Kaupungin velvollisuudet

Kaupungin velvollisuutena on, sen lisäksi mitä muualla tässä sopimuksessa sovitaan,

- remontoida omalla kustannuksellaan tilat suunniteltuun käyttöön sopiviksi ja turvallisiksi
- kiinteistön huolto ja kunnossapito
- hallinnoida ja maksaa kiinteistöstä aiheutuvat kustannukset kuten vuokrat, lämmitys-, sähkö, vesi- ja jätemaksut
- järjestää ja maksaa kiinteistön turvallisuuspalvelut
- toiminnan tarvitsemien kalusteiden, välineiden ja laitteiden järjestäminen Liitteen 4 mukaisesti maksutta Säätiön käyttöön sekä niiden huolto ja korvaaminen uusilla tarpeen mukaan
- Kaupunki tiedottaa toiminnasta hyödyntäen tiedotuskanaviaan
- tukea Säätiötä Kaupungin keskeisten sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien sitouttamiseksi toimintaan (mm. kaupungin eri toiminnot ja järjestöt)

4.2. Säätiön velvollisuudet

Säätiön velvollisuutena on, sen lisäksi mitä muualla tässä sopimuksessa sovitaan,

- vastata omalla rahoituksellaan sopimuksen mukaisen toiminnan operatiivisesta toteuttamisesta ja sisällön tuottamisesta

- toimintaan tarvittavan henkilöstön rekrytoiminen Säätiön hallituksen määrittelemän budjetin puitteissa. Säätiö toimii työnantajana kaikkine työnantajavelvoitteineen
- tarjota Vantaan Havukosken nuorten tarpeisiin soveltuvaa toimintaa ja harrastusmahdollisuuksia sekä palveluita Kaupungin tarjoamissa tiloissa
- järjestää yhdessä nuorten kanssa suunniteltua toimintaa, joka sisältää katukulttuuriin liittyviä elementtejä
- sitouttaa toimintaan osallistuvia nuoria toimintaan
- asettaa toiminnalle mitattavat tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittain ja raportoida toiminnasta liitteen 3 raportointisuunnitelman mukaisesti
- kerätä vaikuttavuustietoa toiminnasta
- ylläpitää tilojen varauskirjaa ja ottaa vastaan ulkopuolisten toimijoiden tilankäyttöhakemuksia sekä tarjota tilaa käyttöön tahoille, joiden toiminta edistää Me-säätiön ja Kaupungin yhdessä toiminnalle asettamia tavoitteita
- hallinnoida ja luovuttaa avaimet/sisäänpääsykoodit toiminnan vetäjille ja Kaupungin osoittamille käyttäjille
- vakuuttaa oma irtaimistonsa
- järjestää ja maksaa kiinteistön siivouspalvelut

5. Yhteistyön organisointi

5.1. Yleistä

Säätiö valitsee toimintatavat, joilla se ohjaa toimintaa sekä yhteistyökumppanit, joiden kanssa se järjestää toimintaa noudattaen kappaleessa 5.7. sovittua. Sopimuksessa kuvattuun yhteistyön kehittämiseen ja hallinnointiin osallistumisen kuluista vastaa kumpikin Osapuoli omalta osaltaan erikseen. Kaupunki vastaa tarvittavista kokoustiloista, kun niitä tarvitaan sopimukseen tai sen sisältöön liittyvissä asioissa.

5.2. Yhteistyökokous

Säätiön toimitusjohtaja sekä Vantaan kaupungin kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtaja päättävät yhteistyöhön liittyvistä strategisen tason asioista (”Yhteistyökokous”). Säätiö toimii kokouksen kutsujana.

5.3. Yhteyshenkilöt ja heidän velvoitteensa

Pääasiallisena yhteyshenkilönä yhteistyössä toimivat edellä kohdassa 1.2, Yhteystiedot ilmoitetut henkilöt.

Nämä Yhteyshenkilöt kokoontuvat kaksi kertaa kalenterivuoden aikana, Säätiön kutsumina. Kokouksessa käsitellään yhteistyön ajankohtaiset asiat ja arvioidaan yhteistyön tavoitteiden toteutumista.

Säätiö toimittaa kutsun kokoukseen ja alustavan asialistan etukäteen. Yhteyshenkilöillä on oikeus nostaa asialistalle tarpeellisiksi katsomiaan asioita viikkoa ennen kokousta. Säätiö lisää ilmoitetut asiat alustavalle asialistalle ja toimittaa täydennetyn asialistan osallistujille vähintään kolmea (3) arkipäivää ennen kokousta.

5.4. Käyttöönotettavien tilojen muutostöiden suunnittelu

Osapuolet muodostavat yhdessä toimikunnan, joka tekee tiloja koskevan tarvekartoituksen. Tarvekartoitus sisältää suunnitelman toivotuista tiloista ja niiden varusteista sekä kalusteista.

Kaupunki laatii suunnitelmat muutostöistä ja toimittaa ne Säätiölle kommentoitavaksi. Kommentit on annettava viipymättä. Toimikunta kokoontuu keskustelemaan kommenteista, jos Osapuolet katsovat sen tarpeelliseksi.

Kaupunki ottaa kommentit huomioon ja tekee muutokset suunnitelmiin, jos se on kohtuudella mahdollista ottaen huomioon lähetetyt tarjouspyynnöt, tehdyt sitoumukset ja jo mahdollisesti aloitetut työt.

5.5. Välineet ja käytön aikaiset tarpeet

Toiminnassa tarvittavan irtaimiston hankkii Säätiö, lukuun ottamatta Liitteessä 4 sovittua. Kiinteistöön kiinteästi asennettavat laitteistot, kuten äänentoistojärjestelmät, hankkii ja ylläpitää Kaupunki.

Jos käytössä häviää tai rikkoutuu kalusteita, välineistöä tai laitteistoa, uusien hankkimisesta tai rikkoutuneiden korjaamisesta vastaa se Osapuoli, joka on tämän Sopimuksen perusteella vastannut alkuperäisestä hankinnasta, kuitenkin vain siltä osin kuin vakuutuskorvaus ei kata aiheutunutta vahinkoa.

Jos Säätiö havaitsee puutteita tai uusia tarpeita tiloissa ja niiden varustelussa, Säätiön yhteyshenkilö voi esittää Kaupungin yhteyshenkilölle pyynnön tilojen tai välineiden täydentämiseksi Kaupungille. Kaupunki tekee päätöksen täydennyksestä. Turvallisuutta vaarantavat puutteet Kaupungin on korjattava viipymättä.

5.6. Muut yhteistyöelimet

Osapuolet muodostavat tarpeen mukaan muita yhteistyön muotoja ja keskustelufoorumeita ja sopivat niiden toimintatavoista.

5.7. Muut yhteistyökumppanit

Säätiöllä on oikeus lähtökohtaisesti päättää, miten se organisoi ja hankkii toiminnan. Säätiö voi käyttää ostopalveluita tai järjestää muuten toimintaa valitsemiensa yhteistyökumppanien kanssa, kunhan siihen on Kaupungin hyväksyntä. Kaupungin hyväksyntä tarvitaan, jotta voidaan varmistua esimerkiksi hankintalain noudattaminen.

Säätiön yhteyshenkilö toimittaa kirjallisesti Kaupungin yhteyshenkilölle tiedon ostopalvelusta tai muusta toiminnasta, jotka järjestetään yhteistyökumppaneiden kanssa ennen ostopalvelun tai yhteistyön aloittamista. Kaupunki ratkaisee asian viipymättä ja antaa luvan ostopalvelun ja/tai yhteistyökumppaneiden käyttöön. Jos kyse on ostopalvelusta, Säätiön on myös kuvattava ostopalvelun sisältö riittävällä tarkkuudella, jotta Kaupunki voi osaltaan selvittää, onko ostopalvelun käytölle lainsäädännöllisiä esteitä. Kaupunki voi jättää yhteistyökumppanin tai ostopalvelun käytön hyväksymättä vain lakiin perustuen tai jos kielteiseen päätökseen on erityisen painava peruste. Erityisen painava peruste on esimerkiksi Kaupungin arvojen vastainen toiminta. Kaupunki hyväksyy ostopalvelun käytön sekä yhteistyökumppanit viivytyksettä.

6. Sopimuksen voimassaolo

Sopimus tulee voimaan, kun Osapuolten toimivaltaiset luottamuselimet ovat sen hyväksyneet ja molemmat Osapuolet ovat sen allekirjoituksillaan vahvistaneet.

Sopimus purkautuu, jos Kaupunki ei ole tehnyt vuokrasopimusta yhteistyöhön sopivista tiloista 1.11.2025 mennessä. Tilat katsotaan yhteistyöhön sopiviksi, kun Säätiö antaa kirjallisen hyväksynnän tiloille, joiden vuokraamista Kaupunki harkitsee. Tätä varten Kaupungin on annettava Säätiölle kirjallisesti seuraavat tiedot

- osoite
- pinta-ala
- pohjapiirustus
- arvio muutostöiden aikataulusta

Säätiö ja Kaupunki kokoontuvat tarpeen mukaan käymään läpi tilan soveltuvuutta ja muutosmahdollisuuksia. Kaupunki järjestää pyynnöstä Säätiölle mahdollisuuden käydä tutustumassa tilaan ennen hyväksyntänsä antamista. Säätiö tekee päätöksen ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun tiedot on saatu ja mahdolliset kokoukset ja tutustuminen on pidetty.

Säätiöllä on oikeus purkaa sopimus myös, jos tiloja ei saada tai on ilmeistä, että tiloja ei saada, käyttöön viimeistään 1.10.2026. Tilat on saatu käyttöön, kun Liitteessä 2 sovitut muutostyöt on tehty, ne on hyväksytty lain vaatimissa tarkastuksissa sekä Osapuolten välisessä lopputarkastuksessa ja avaimet ja kulkuoikeudet on luovutettu Säätiölle.

Osapuoli voi irtisanoa Sopimuksen päättymään aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua siitä, kun tilat luovutettiin käyttövalmiina Säätiön käyttöön. Irtisanomisaika on vähintään 12 kuukautta ja irtisanominen tulee toimittaa toiselle Osapuolelle kirjallisesti. Jos irtisanominen tapahtuu ennen kuin Säätiö on aloittanut toiminnan tiloissa, Säätiöllä on oikeus olla aloittamatta toimintaa tiloissa irtisanomisaikana.

Osapuolet voivat tarkentaa tätä sopimusta tai tehdä uuden sopimuksen, joka korvaa tämän sopimuksen, sen jälkeen, kun Kaupunki on tehnyt tiloista vuokrasopimuksen.

7. Immateriaalioikeudet

Kaupunki saa omassa toiminnassaan ottaa käyttöön tämän Sopimuksen mukaisen yhteistyön yhteydessä kehitettyjä toimintamalleja ja levittää niitä muuhun kaupungin toimintaan kuitenkin niin, että Kaupungilla ei ole käyttöoikeuksia tai lisenssiä tämän ehdon 7 perusteella Säätiölle kuuluviin oikeuksiin.

Tällä Sopimuksella ei siirry Osapuolelta toiselle mitään olemassa olevia immateriaalioikeuksia eikä toiminnan aikana Osapuolen luomia tai käyttöönottamia immateriaalioikeuksia.

Säätiö luo toiminnalle oman brändinsä ja tunnuksensa, mutta ei välttämättä hae virallista rekisteröintiä käyttämilleen tunnuksille, nimille, logoille tai merkeille. Kaupunki sitoutuu Sopimuksen voimassaollessa olemaan käyttämättä mitään Säätiön käyttämiä rekisteröimättömiä tunnuksia, logoja, tavaramerkkejä tai nimiä muutoin kuin yhteisesti sovitussa toiminnan markkinoinnissa ja tiedottamisessa, sekä Sopimuksen päätyttyä niin kauan kuin Säätiö käyttää niitä ja viisi vuotta siitä, kun Säätiön käyttö on lakannut.

Säätiön käyttämien materiaalien tekijänoikeus kuuluu Säätiölle tai kolmansille osapuolille. Kaupunki ei saa materiaaleihin mitään käyttöoikeuksia, ellei niistä sovita erikseen.

Säätiö vastaa siitä, ettei sen järjestämä toiminta loukkaa kolmansien immateriaalioikeuksia.

8. Luottamuksellisuus

8.1. Salassapito

Kaupunki on velvollinen noudattamaan lakia viranomaistoiminnan julkisuudesta. Sen ulkopuolelle jäävät tiedot, jotka ovat luonteensa vuoksi ymmärrettävä salassa pidettäviksi tai jotka Osapuoli on ilmoittanut tai merkinnyt luottamuksellisiksi tai salassa pidettäviksi, Osapuolet sitoutuvat pitämään luottamuksellisina, olemaan paljastamatta niitä kolmansille tahoille sekä suojaamaan niitä teknisin ja organisatorisin keinoin paljastumiselta sekä hyväksikäytöltä muihin tarkoituksiin kuin tämän Sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin. Salassapitovelvollisuus jatkuu myös Sopimuksen päättymisen tai Osapuolen irtisanoutumisen jälkeen siihen asti, kun kyseisestä tiedosta tulee julkinen muutoin kuin sopimusrikkomuksen kautta. Tämä salassapitoehto ei estä luovuttamasta tietoa silloin, kun laki velvoittaa luovuttamaan tiedon. Tällöin luovuttajan on informoitava luovutuksen saajaa tiedon luottamuksellisesta luonteesta ja ilmoitettava luottamuksellisen tiedon omistajalle luovutusvaatimuksesta etukäteen, jollei ilmoitusta ole laissa kielletty.

8.2. Henkilötietojen suoja

Osapuolet sitoutuvat noudattamaan henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä. Osapuolet sopivat henkilötietojen käsittelystä myöhemmin.

9. Vastuu vahingoista ja vakuutukset

9.1. Vastuu

Kaupunki vastaa sen kohdassa 3.3 sovitun ulkopuolisten varaajien käytön aiheuttamista vahingoista Säätiön omaisuudelle.

9.2. Vastuunrajoitus

Osapuoli ei vastaa toisille Osapuolille epäsuorista tai välillisistä vahingoista. Kummankin Osapuolen vahingonkorvausvastuu tämän sopimuksen rikkomisesta toiselle Osapuolelle aiheutuvista välittömistä vahingoista rajoittuu yhteenlaskettuna kymmeneen tuhanteen (10.000) euroon. Vastuunrajoituksia ei sovelleta tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettuihin vahinkoihin, salassapitovelvollisuuden rikkomisesta aiheutuneisiin vahinkoihin, eikä henkilötietolain rikkomisesta aiheutuneisiin vahinkoihin.

9.3. Vakuutukset

Kaupungin vastuulla on kiinteistön ja sen tarpeiston vakuuttaminen. Tilat ja irtaimiston vakuuttaa Kaupunki.

Säätiö ottaa omalle toiminnalleen toiminnan vastuuvakuutuksen ja huolehtii siitä, että toimijoilla, jotka tekevät Säätiön kanssa sopimuksen tilojen käytöstä, on asianmukaiset toiminnan vastuuvakuutukset. Mahdollisten, Kaupungin kautta tulevien ulkopuolisten käyttäjien toiminnan vastuuvakuutuksista vastaa Kaupunki.

10. Muut ehdot

10.1. Maksuehdot

Yhteistyössä ei lähtökohtaisesti liiku rahaa Osapuolelta toiselle. Jos Osapuolet sopivat, että jompikumpi Osapuolista maksaa jotakin toiselle, maksuaika on 30 päivää laskun eräpäivästä. Maksun myöhästyessä viivästyskorko on korkolain mukainen.

10.2. Ylivoimainen este ja viivästys

Osapuoli ei vastaa velvollisuuksiensa suorittamisen estymisestä tai viivästymisestä toiselle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista tai kustannuksista, milloin este tai viivästyminen aiheutuu ylivoimaisesta esteestä. Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan Osapuolista riippumaton, ennalta arvaamaton, olennaisesti Osapuolen sopimusvelvollisuuksien täyttämisen mahdollisuuksiin vaikuttava seikka, johon Osapuoli ei kohtuullisina pidettävin toimenpitein ole voinut vaikuttaa eikä sitä tai sen vaikutusta estää.

Ylivoimaisen esteen sattuessa tai uhatessa sattua, on siitä heti ilmoitettava toiselle Osapuolelle. Ylivoimaisen esteen ilmetessä Osapuolet vapautuvat sopimusvelvoitteiden täyttämisestä esteen ajaksi. Viimeistään esteen poistuttua Osapuolet sopivat esteen vaikutuksesta tämän jälkeistä aikaa koskeviin velvollisuuksiin.

10.3. Sopimuksen muuttaminen ja sopimuksesta poikkeaminen

Tämän Sopimuksen muuttaminen tai siitä poikkeaminen on mahdollista, jos molemmat Osapuolet sitoutuvat muutokseen tai poikkeamaan kirjallisesti.

10.4. Erimielisyyksien ratkaiseminen

Tästä Sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan ensi sijassa neuvottelemalla. Osapuolen on tuotava erimielisyys toisen Osapuolen Yhteyshenkilön tietoon kirjallisesti. Yhteyshenkilöt kokoontuvat keskustelemaan erimielisyydestä viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun ilmoitus erimielisyydestä on lähetetty toiselle Osapuolelle. Jos Yhteyshenkilöt eivät pysty ratkaisemaan erimielisyyttä neljän viikon kuluttua ensimmäisestä kokoontumisesta tai he yhdessä toteavat aikaisemmin, ettei ratkaisua synny, kumpi tahansa Osapuoli voi nostaa asian Yhteistyökokoukseen ratkaistavaksi. Asian sovinnollista ratkaisemista varten Säätiön on kutsuttava Yhteistyökokous koolle viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun nosto Yhteistyökokouksen ratkaistavaksi tapahtui.

Mikäli asiaa ei saada sovittua edellä kuvatussa menettelyssä, Osapuoli voi nostaa kanteen Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa.

11. Allekirjoitukset

Tämä sopimus on allekirjoitettu sähköisesti

_____	_____
Aika ja paikka	Aika ja paikka
Me-säätiö sr	**Vantaan kaupunki**
_____	_____

9 Jumbon kirjaston tarveselvityksen hyväksyminen / AL

VD/2804/10.03.02.01/2025

AK/AL/PW/EK/JC

Aviapoliksen suuralueelle tarvitaan laajemmat ja paremmat kirjastopalvelut. Pointin kansainvälisen koulun yhteydessä oleva kirjastotila on liian pieni ja epätarkoituksenmukainen kirjaston käyttöön. Jumbon kauppakeskuksen kiinteistöhallitsija Vantaan Valo Ky on tarjonnut vuonna 2008 valmistuneesta Jumbon Flamingon osasta vuokratiloja uuteen kirjastoon. Tarjotut tilat ovat 1408 htm2. Jumbon kauppakeskuksesta kirjasto saisi sopivat tilat. Hankkeen on suunniteltu valmistuvan keväällä 2026. Tarveselvityksessä Jumbon kirjaston tilojen vuokraksi on arvioitu noin 35 € / htm² / kk + voimassa oleva arvonlisävero, hinta sisältää tilamuutoksia.

Tarveselvitys on tehty yhteistyössä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan ja Kiinteistöt ja tilat palvelualueen tilahallinnan ja toimitilajohtamisen kanssa.

Aviapoliksen uuden kirjaston tarve sisältyy Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031. Hanke on Vantaan kaupungin talousarvion 2025 mukaan päätetty toteuttaa siirtämällä nykyinen Pointin kirjasto Jumbon kauppakeskukseen. Jumbon kirjasto sisältyy vuokratilahankkeena hyväksyttyyn toimitilojen investointiohjelmaan 2025–2034.

Aviapoliksen suuralueelle tarvitaan laajemmat ja paremmat kirjastopalvelut. Pointin kansainvälisen koulun yhteydessä oleva kirjastotila on liian pieni (noin 550 htm2) ja epätarkoituksenmukainen kirjaston käyttöön. Pointin koulu on myös halunnut ottaa kirjastolta vapautuvat tilat omaan käyttöönsä.

Jumbon kauppakeskuksen kiinteistöhallitsija Vantaan Valo Ky on tarjonnut vuonna 2008 valmistuneesta Jumbon Flamingon osasta vuokratilat uuteen kirjastoon. Tarjotut tilat ovat 1408 htm^2. Tilat ovat lähellä julkista liikennesolmua ja autopysäköintiä. Rakennus on hyvässä kunnossa, mutta tarjotun tilan käyttötarkoitus on liiketila, joten tarvitaan käyttötarkoituksen muutoslupa sekä tilamuutoksia ja saneerauksia kirjaston käyttöön. Rakennuksessa on tarvittavat huolto- ja logistiikkatilat kirjastolle.

Jumbon kauppakeskuksesta kirjasto saisi nykyistä Pointin kirjastoa isommat tilat, jotka on mahdollista suunnitella nykyisiä tiloja paremmin kirjastopalvelujen tarpeisiin sopiviksi. Jumbon kirjasto palvelisi koko Aviapoliksen aluetta keskeisemmällä sijainnilla ja houkuttelisi asiakkaita ympäri Vantaata, koska Jumbon asioinnista suuri osa tulee arkiasioinnista Vantaan sisällä. Jumbon kirjasto toimisi myös Vantaan kaupungin näyteikkunana kauppakeskuksen ulkopaikkakuntalaisille kävijöille.

Hanke on suunniteltu valmistuvaksi vuoden 2026 keväällä.

Tarveselvityksessä Jumbon kirjaston liiketilan vuokraksi on arvioitu noin 35 € / htm^2 / kk + voimassa oleva arvolisävero. Hinta sisältää liiketilan pääomavuokran, ylläpitovuokran, markkinointimaksun ja investoinnin vuokra-arvion. Vuokralaisen osuus investointivuokrasta on arviolta yhteensä 4 056 391,4 € (+ alv.).

Tarveselvityksessä esitetty vuokra-arvio perustuu alustavaan vuokratarjoukseen. Pääomavuokra on n. 11,25 € / htm2 / kk (+ alv.), ylläpitovuokra on n. 7,30 € / htm2 / kk (+ alv.), markkinointimaksu on n. 0,41

€ / htm2 / kk (+ alv.) ja investointivuokra-arvio on n. 15,57 € / htm2 / kk (+alv.), jolloin kokonaisvuokra-arvio on n. 35 €/htm2/kk (+ alv.), 48626 €/kk (+ alv.) ja 583517 €/v (+ alv.).

Vuokra-aika on 15 vuotta alkaen 1.4.2026 ja päättyen 31.3.2041. Pääomavuokran, ylläpitovuokran ja markkinointimaksun maksaminen alkaa 1.4.2026. Investointivuokran maksaminen alkaa 1.8.2025, joka on Vantaan kaupungin normaalikäytännöistä poikkeava maksutapa. Aikataulu on alustava ja voi vielä muuttua riippuen mm. rakennusluvan saamisesta ja vuokralaisen päätöksenteosta.

Tarveselvityksen hyväksymisen jälkeen vuokrasopimus hyväksytään erillisellä päätösesityksellä Kaupunkitilalautakunnassa 4.6.2025.

Kaupunkitilalautakunta osaltaan päättää Jumbon kirjaston 10.4.2025 päivätystä tarveselvityksestä kokouksessaan 14.5.2025.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 21 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yhdistettyjen tarveselvitys-hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Jumbon kirjasto 10.4.2025 päivätty tarveselvitys.

Liite: Jumbon kirjaston tarveselvitys 10.4.2025 liitteineen.

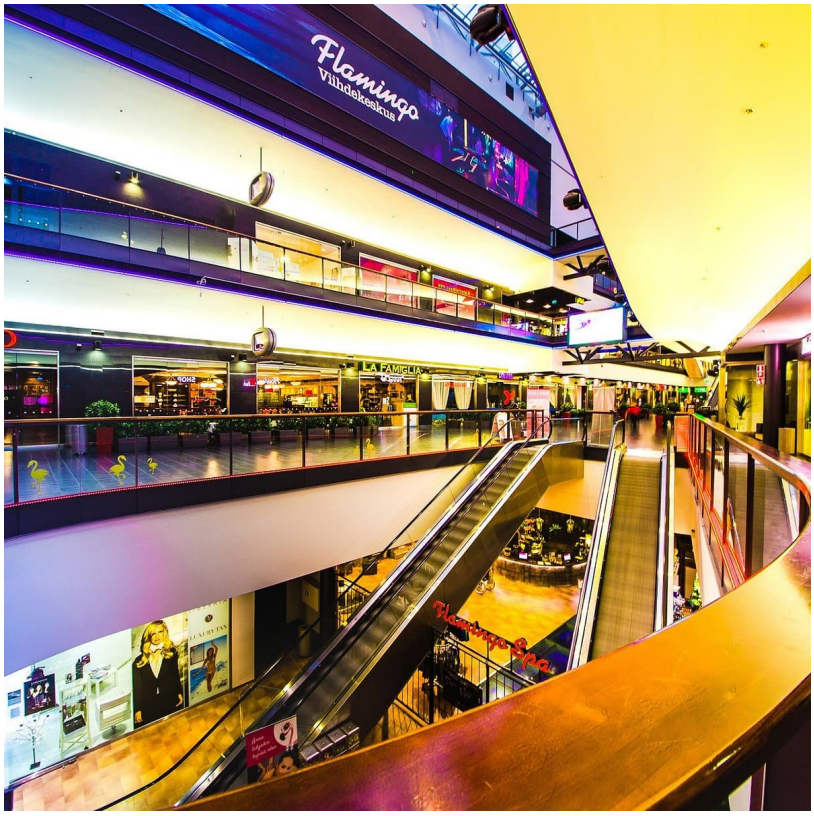
Täytäntöönpano: Toimitilajohtaminen, Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Josée Courtemanche, 040 549 0059
Kirjastopalveluiden päällikkö Rauha Maarno, 040 357 5460
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

TARVESELVITYS

JUMBON KIRJASTO
(POINT-KIRJASTOLLE UUDET TILAT JUMBOSTA)

VD/2804/10.03.02.01/2025

10.4.2025

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

1 HANKETIETOKORTTI.....5

2 YHTEENVETO.....6

3 HANKKEEN PERUSTEET.....8

3.1 Aiemmat päätökset ja selvitykset.....10

4 TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET 10

4.1 Lähtökohta.....10

4.2 Tilojen kuvaus ja laatutasotavoitteet.....13

4.3 Tilaohjelma.....17

5 RAKENNUKSEN TOTEUTUKSEN TAVOITTEET JA VAATIMUKSET.....17

5.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet.....17

5.2 Tilatehokkuustavoite.....19

5.3 Muuntojoustovaatimus.....19

5.4 Valaistustavoitteet.....19

5.5 Sisäilmatavoitteet.....20

5.6 Kosteudenhallinnan tavoitteet.....21

5.7 Äänitekniset tavoitteet.....21

5.8 Tiiveysvaatimus.....22

5.9 Tieto/viestintätekniikkatavoite.....22

5.10 Palotekniset vaatimukset.....22

5.11 Esteettömyysvaatimus.....22

5.12 Puhtauspalvelun tavoitteet.....23

6.1 ARKKITEHTONISET TAVOITTEET.....24

6.2 RAKENNETEKNISET TAVOITTEET.....25

6.3 LVIA-TEKNISET TAVOITTEET 27

6.4 SÄHKÖTEKNISET TAVOITTEET 32

7 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA....37

7.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta 37

7.2 Rakennuspaikan ominaisuudet 37

7.3 Rakennuspaikan toiminnalliset vaatimukset 38

8 HANKKEEN LAAJUUS....39

9 VÄISTÖTILATARVE 39

10 KUSTANNUKSET....39

10.1 Vuokrauskustannukset 39

10.2 Käyttökustannusennuste 40

10.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste....40

11 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU 40

11.1 Rahoitus....40

11.2 Toteutus 40

11.3 Aikataulu 40

12 TYÖTURVALLISUUSASIAT....41

13 RISKIT....41

13.1 Aikatauluriskit....41

13.2 Rakentaminen 41

13.3 Kaavamuutoksen aikatauluriski....41

13.4 Terveellisyys ja turvallisuus riskit....41

14 TARVESELVITYKSEN TYÖRYHMÄ 42

Vantaan kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue / Toimitilajohtamisen palveluyksikkö / Hankevalmistelu / 10.4.2025

Josée Courtemanche, rakennuttaja arkkitehti, hankkeenvetäjä

Liitteet:

- Liite 1: sijaintikartta
- Liite 2: ilmakuva
- Liite 3a ja 3b: asemakaavaote ja asemakaavamääräykset
- Liite 4: tilaohjelma
- Liite 5: vuokrauspohja
- Liite 6: tiemelukartta päivällä (klo 7-22) (lähde: HSY)
- Liite 7: ilmanlaadunvuosikartta 2024 (lähde: HSY)

Oheismateriaalit:

- Vantaan kaupungin tilakeskuksen ohjeita suunnittelijoille
- Vantaan kaupungin tilakeskuksen LVIA- suunnitteluohjeet
- Jumbon kirjaston tilakortit ja alustavat luonnospiirustukset

1. HANKETIETOKORTTI

Projektin VD/2804/10.03.02.01/2025

<table>
<tr><td colspan="7">Kohteen nimi:
Point-kirjastolle uudet tilat Jumbosta (jälj. Jumbon kirjasto)</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen kuvaus:
Kauppakeskus Jumbosta (Vantaan Valo Ky) on tarjottu kaupungille tilaa, johon toivotaan kirjastopalveluita. Tilat sijoittuvat ”Flamingon” osaan toiseen kerrokseen.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Pointin kansainvälisen koulun kirjastotilat opetustilojen käyttöön – tilamuutoshanke</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen perustelut:
Pointin kansainvälisen koulun yhteydessä oleva kirjastotila on liian pieni ja epätarkoituksenmukainen kirjaston käyttöön. Pointin koulu ottaa kirjastolta vapautuvat tilat omaan käyttöönsä.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Käyttäjätoimiala(t):
Kaupunkikulttuuri ja hyvinvointi</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
51 Pakkala</td><td colspan="3">Kiinteistötunnus:
92-051-0320-0003</td><td colspan="2">Tontin pinta-ala:
21932 m2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Tasetie 8, 01510 Vantaa</td><td colspan="3">Kaavatiedot:
-</td><td colspan="2">Rakennusoikeus:
-</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)</td><td rowspan="2">brm²</td><td rowspan="2">htm²</td><td rowspan="2">hym²</td><td colspan="3">Investointikustannus (alv 0%)</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm²</td><td>€ / htm²</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="3">Investointivuokra</td></tr>
<tr><td>Vuokrattavat tilat (B212)</td><td></td><td>1408</td><td>1327,5</td><td>4,06 milj.€</td><td></td><td>2881 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Nykyinen kävijämäärä Point-kirjastossa: 154 000 vuosittain. Arvio Jumbon kirjaston kävijämäärästä: 320 000 vuosittain.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Investointikustannus tulevaa kävijämäärää kohden 12,68 €.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Väistötilan tarve:
ei väistötilaa tarvetta</td></tr>
<tr><td colspan="7">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
ei ole</td></tr>
<tr><td colspan="7">Hankkeen toteutusaikataulu:
Suunniteltu käytönotto: keväällä 2026</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ylläpitokustannukset € / v (alv 0 %):
989 833 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle € / v (alv 0 %):
898 974 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen € (alv 0 %):
Tilaan tulee uudet kalusteet ja laitteet, joiden määrä ja kustannukset täsmentyvät tilamuutossuunnitteluvaiheessa. Pointin kalusteet ja laitteet osittain uusiokäytetään Jumboon.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tuleva vuokra-arvio:</td><td colspan="4">n. 35 € / htm² / kk + alv</td></tr>
<tr><td colspan="2">Vuokravaikutusarvio</td><td colspan="2">48 626 €/kk + alv</td><td colspan="3">583 517 €/v + alv</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija (t):
H. Raita, P. Virtanen, H. Ronkainen, J. Courtemanche</td><td colspan="3">Päivämäärä:
10.4.2025</td></tr>
</table>

2 YHTEENVETO

Aviapoliksen alueelle tarvitaan laajemmat ja paremmat kirjastopalvelut. Aviapoliksen nykyinen Pointin kansainvälisen koulun yhteydessä oleva kirjastotila on liian pieni (noin 550 m^2) ja epätarkoituksenmukainen kirjaston käyttöön. Pointin koulu on myös halunnut ottaa kirjastolta vapautuvat tilat omaan käyttöönsä.

Kiinteistöhallitsija Vantaan Valo Ky on tarjonnut vuonna 2008 valmistuneen Jumbon kauppakeskuksen Flamingon osasta vuokratiloja uuden kirjaston käyttöön. Tarjotut tilat ovat 1408 htm^2. Tilat ovat lähellä julkisen liikenteen solmukohtaa ja autopysäköintiä. Rakennus on hyvässä kunnossa, mutta tarjotun tilan käyttötarkoitus on liiketila ja se tarvitsee tilamuutoksia ja saneerauksia kirjaston käyttöön. Rakennuksessa on tarvittavat huolto- ja logistiikkatilat kirjastolle.

Jumbon kauppakeskuksesta kirjasto saisi isommat tilat, jotka on mahdollista suunnitella nykyisiä tiloja paremmin kirjastopalvelujen tarpeisiin sopiviksi. Jumbon kirjasto palvelisi koko Aviapoliksen aluetta keskeisemmällä sijainnilla ja houkuttelisi asiakkaita ympäri Vantaata, koska Jumbon asioinnista suuri osa tulee arkiasioinnista Vantaan sisällä. Jumbon kirjasto toimisi myös Vantaan kaupungin näyteikkunana kauppakeskuksen ulkopaikkakuntalaisille kävijöille.

Hanke on suunniteltu toteuttavan vuoden 2026 keväällä. Jumbon kirjasto hanke sisältyy Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan ja on mukana 2025 talousarvion hyväksytty investointiohjelmassa 2025–2034.

Tarveselvityksessä Jumbon kirjaston liiketilan vuokran on arvioitu olevan noin 35 € / htm^2 / kk + voimassa oleva arvolisävero. Hinta sisältää liiketilan pääomavuokran, ylläpitovuokran, markkinointimaksun ja investointivuokra-arvion. Vuokralaisen osuus investointivuokrasta on arviolta yhteensä 4 056 391,4 € (+ alv).

Tarveselvityksessä esitetty vuokra-arvio perustuu alustavaan vuokratarjoukseen. Pääomavuokra on n. 11,25 € / htm2 / kk (+ alv), ylläpitovuokra on n. 7,30 € / htm2 / kk (+ alv.), markkinointimaksu on n. 0,41 € / htm2 / kk (+ alv) ja investointivuokra-arvio on n. 15,57 € / htm2 / kk (+alv.), jolloin kokonaisvuokra-arvio on n. 35 €/htm2/kk (+ alv), 48626 €/kk (+ alv.) ja 583517 €/v (+ alv).

Vuokra-aika on 15 vuotta alkaen 1.4.2026 ja päättyen 31.3.2041. Pääomavuokran, ylläpitovuokran ja markkinointimaksun maksaminen alkaa 1.4.2026.

Investointivuokran maksaminen alkaa 1.8.2025, mikä on poikkeuksellinen maksutapa. Aikataulu on alustava ja voi vielä muuttua riippuen mm. rakennusluvan saamisesta ja vuokralaisen päätöksenteosta.

Tämä tarveselvitys ei sisällä Pointin kansainvälisen koulun tilamuutosten kustannuksia.

3 HANKKEEN PERUSTEET

Aviapoliksen alueella kirjastopalveluita tarjotaan tällä hetkellä Pointin kirjastossa, joka sijaitsee Pakkalan kaupunginosassa Kartanokoskella Vantaan kansainvälisen koulun yhteydessä. Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031 sisältyy uuden kirjaston tarve palvelemaan kehittyvän Aviapoliksen koko suuralueetta. Kirjastotilojen muutokset ja niiden suunnittelu entistä paremmin asiakkaita palveleviksi sekä Pointin kirjaston palvelujen siirtäminen Jumbon kauppakeskukseen vuokratiloihin sisältyy Vantaan kaupungin talousarviossa 2025 kulttuuri- ja kirjastopalvelujen keskeisiin tavoitteisiin. Jumbon kirjaston toteuttaminen poistaa palveluverkkosuunnitelmaan kirjatun Aviapoliksen uuden kirjaston tarpeen lähivuosilta.

Pointin kirjaston nykyiset tilat ovat pienet (noin 550 m^2) ja epäkäytännölliset eivätkä mahdollista kaikkia kirjastossa tarvittavia toimintoja. Kirjastosta puuttuvat sopivat tilat asiakkaiden toivomaan hiljaiseen työskentelyyn ja opiskeluun sekä ryhmätoimintaan ja tapahtumille. Suurten ikkunoiden ja jäähdytyksen puuttumisen takia kirjaston tilojen lämpötila on liian korkea niin työntekijöille kuin asiakkaille. Lisäksi Pointin kirjastossa on todettu myös muita työskentelyolosuhteita heikentäviä tekijöitä, kuten kuormittava melutaso. Vuonna 2023 laaditun kirjastojen, asukastilojen ja nuorisotilojen toimitilaverkkoselvityksen mukaan VTK:n omistaman Pointin kirjaston tiloihin kohdistuu laskennallisesti 110 000 euron korjausinvestointitarve. Myös Pointin kansainvälisen koulun oppilasmäärä on kasvanut ja koululla on tarve ottaa kirjastolta vapautuvat tilat käyttöönsä.

Pointin kirjaston kävijämäärissä on ollut viimeisen viiden vuoden aikana merkittävää laskua. Lasku on ollut vuodesta 2019 (321 005 kävijää) vuoteen 2024 (154 820 kävijää) yli 50 prosenttia. Näin merkittävää laskua eivät selitä korona eivätkä muuttuneet aukioloajat. Sen sijaan on oletettavaa, että Pointin kirjaston tilat eivät palvele parhaalla mahdollisella tavalla alueen asukkaita. Pointin kirjaston aikaisempien kävijätilastojen pohjalta arvio on, että Jumbon kirjaston kävijämäärä olisi vähintään 320 000 kävijää vuosittain. Kävijämäärä voi nousta jopa 400 000:en kävijään.

Jumbon kauppakeskus on tarjonnut kaupungille vuokrattavaksi 1408 htm^2 tyhjää liiketilaa kauppakeskuksen ”Flamingon” osasta toisesta kerroksesta kirjaston käyttöön. Jumbon asiakaskyselyssä kirjasto oli halutuin palvelu arjessa ja kirjaston sijoittumista nimenomaan Jumboon on toivottu. Kauppakeskus Jumbo on myynniltään Suomen suurin kauppakeskus, jossa on 170 liikettä mukaan lukien ravintoloita,

kahviloita, viihdepalveluita, kaksi hypermarketia, hotelli sekä 5 500 parkkipaikkaa. Vuonna 2023 Jumbossa vieraili yli 12 miljoonaa kävijää. Kehä III:n kupeessa sijaitseva Jumbon kauppakeskus on paremmin saavutettava julkisilla liikenneyhteyksillä kuin Pointin talo. Lisäksi tulevan Vantaan ratikan reitille on suunniteltu Rälssitielle raitiotiepysäkkiä, johon tulisi myös sisäänkäynti Jumbon kauppakeskukseen.

Jumbon kauppakeskuksesta kirjasto saisi isommat tilat, jotka on mahdollista suunnitella nykyisiä tiloja paremmin kirjastopalvelujen tarpeisiin sopiviksi. Jumbon kirjasto palvelisi koko Aviapoliksen aluetta keskeisemmällä sijainnilla ja houkuttelisi asiakkaita ympäri Vantaata, koska Jumbon asioinnista suuri osa tulee arkiasioinnista Vantaan sisällä. Jumbon kirjasto toimisi myös Vantaan kaupungin näyteikkunana kauppakeskuksen ulkopaikkakuntalaisille kävijöille.

Laki yleisistä kirjastoista määrittää, että kirjaston tulee tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Jumboon on mahdollista saneerata kirjastolain mukaiset, kirjastotoiminnalle sopivat tilat. Suurempi neliömäärä mahdollistaa lukusalin ja monitoimitilan, joka toimii alustana erilaisille tapahtumille, koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyölle sekä asukkaiden omaehtoisesti järjestämälle toiminnalle. Kirjastoon voidaan sijoittaa enemmän kirjoja kuin nykyiseen Pointin kirjastoon, ja saadaan myös lisää tilaa oleskeluun sekä aikuisille että lapsille. Jumbon laajempiin kirjastotiloihin on myös mahdollista sijoittaa lajitteleva palautusautomaatti, mikä helpottaa suurten palautusmäärien käsittelyä.

Jumbon kirjaston suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota lasten ja perheiden viihtyvyyteen. Toimintaa ja sisustusta suunnitellaan yhdessä asiakkaiden kanssa. Asiakkaat voivat osallistua kirjaston suunniteluun työpajoissa ja verkkokyselyllä. Kirjastokäynti on helppo yhdistää Jumbossa muun asioinnin kanssa. Kauppakeskuskirjastoista on hyviä kokemuksia monin paikoin, ja tyypillisesti niissä on lisääntynyt lasten kirjojen lainaus. Kauppakeskuskirjastot, kuten Espoon Lippulaivan kirjasto, toimivat usein myös elämyskohteina, joihin tullaan tutustumaan kauempaakin.

Väestöennuste

Aviapoliksen suuralueella asui vuoden 2023 lopussa noin 21 200 henkilöä, mikä vastaa 9 prosentin osuutta koko Vantaan väestöstä. Vantaan väestöennusteen 2023–2033 mukaan Aviapoliksen asukkaiden määrän ennustetaan kasvavan seuraavan kymmenvuotiskauden aikana noin 8 600 henkilöllä. Väestönkasvu kohdistuu runsaan uudisrakentamisen myötä pääosin Veromiehen kaupunginosaan, missä

väestön määrän ennustetaan kasvavan noin 7 600 henkilöllä vuoden 2033 loppuun mennessä.

3.1 Aiemmat päätökset ja selvitykset

Aviapoliksen uuden kirjaston tarve sisältyy Vantaan kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031. Hanke on päätetty Vantaan kaupungin talousarvion 2025 mukaan toteuttavaa siirtämällä nykyinen Pointin kirjaston Jumbon kauppakeskukseen. Jumbon kirjasto sisältyy vuokratilahankkeena hyväksyttyyn investointiohjelmaan 2025–2034.

4 TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET

4.1 Lähtökohta

Jumbon kirjasto on matalan kynnyksen osallisuuden tila, jonne kaikki tuntevat olevansa tervetulleita. Kirjasto on keidas kaupallisten palveluiden keskellä, paikka rauhoittumiselle, itsensä sivistämiselle ja harrastamiselle. Lisäksi Jumbon kirjasto on näyteikkuna Vantaalle ja sen palveluihin.

4.1.1 Toiminnan kuvaus

1. Jumbon kirjastopalvelut

Kirjastopalvelujen Jumbon tilat korvaavat poistuvat Pointin kirjaston palvelut. Uudet tilat mahdollistavat kappaleessa kolme kuvatut nykyaikaiset kirjastopalvelut. Tilojen tulee olla keskeisellä paikalla Pakkalan-Aviapoliksen keskipisteessä ja hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä. Tilojen tulee olla esteettömät ja helposti saavutettavissa liikuntaesteisille ja lastenvaunuille. Tiloihin tulee olla erillinen kulkureitti ja lastauslaituri kirjakuormien kuljetukselle ja logistiikalle sekä riittävät pysäköintitilat asiakkaille ja henkilökunnalle.

Tiloissa on asiakkaiden käytössä olevia laitteita, kuten asiakastietokoneita, lainausautomaatit ja varaushyllyt, jotka vaativat sähkön lisäksi tietoliikennekaapeloinnin. Lisäksi tiloissa tulee olla asiakaskäyttöön avoin langaton verkko ja henkilökunnan käyttöön kaupungin hallinnon verkko. Asiakkaat työskentelevät tiloissa usein omilla laitteilla ja tilassa tulee olla tarjolla riittävästi sähköpistokkeita asiakkaiden käyttöön.

Palautusautomaatin palautusluukkujen tulee avautua asiakastilaan, mutta muuten tilan täytyy olla suljettavissa asiakkailta. Palautusautomaatin tilassa täytyy myös säilyttää kirjalaatikoita, joissa kirjakuormat kulkevat. Valvonnan ja turvallisuuden takia tilan täytyy olla helposti valvottava. Tilassa täytyy olla tarpeeksi avotilaa, jotta kirjahyllyt mahtuvat tilaan niin, että niille pääsee esteettömästi.

Nykyaikaisissa kirjastoissa ei ole asiakaspalvelupisteitä, vaan henkilökunta on asiakkaiden parissa kirjaston kaikissa tiloissa ja lainaus- palautus sekä varaukset ovat automatisoitu.

<u>Pääkirjastotila:</u>

Pääkirjastotila sisältää asiakkaan palvelualueet kuten:

- Aula, jossa on uutuudet ja infotauluja sekä (taide)esitykset
- Lukutilat, jotka on jaettu eri alueisiin / teemoihin tai käyttäjäryhmiin
- Kirjahyllystö
- RFID-hylly ja lainausautomaatit kirjojen lainaukseen
- Kirjapalautusautomaatti
- Tietokonelokerikko asiakkaille
- Kopiokonenurkka
- Tietokonealue

Tiloissa täytyy olla oleskelutilaa, jossa asiakkaat voivat lukea lehtiä, opiskella ja työskennellä. Tiloissa vierailee runsaasti lapsiryhmiä, joista voi tulla paljon ääntä, mikä on hyvä huomioida tilan akustiikassa. Lasten- ja nuorten osaston tulisi ensisijaisesti olla erillisessä rajatussa tilassa. Satutunteja, kirjavinkkauksia ja muita tapahtumia varten tarvitaan erillinen tapahtumatila. Asiakastiloissa täytyy olla hyvä valaistus lukemiseen. Valaistuksen täytyy olla riittävä myös kirjahyllyjen väleissä.

Monitoimitilat:

Kirjastoon tulee kaksi monitoimitilaa. Toista käytetään ensisijaisesti hiljaisena lukusalina ja toista ensisijaisesti tapahtumien tilana. Tilat ovat kuitenkin muunneltavia eri käyttötarkoituksiin. Akustiikan suunnittelussa huomioidaan mahdollisuus keskittyä lukemiseen. Tiloihin mahtuu 60–80 henkilöä. Tiloja voidaan käyttää ryhmien tilaisuuksiin, eri harrastuksiin ja oppimiseen tai hiljaisena luku- ja työskentelyalueena. Tilojen yhteydessä on pieni varastotila tuoleille ja varusteille.

On selkeä etu, mikäli tilojen läheisyyteen saadaan vähintään sellaista seinäpinta-alaa, joka soveltuu näyttelyiden pitämiseen. Valaistuksen suunnitteluun on otettava huomioon esittelyvaloja (spottivaloja).

Perhehuone ja eväskeittiö on keittiötila, jossa voi valmistaa eväitä, siellä on imetysnurkka ja iso ruokailupöytä. Tila palvelee sekä lapsiperheitä että muita käyttäjiä, kuten opiskelijoita ja etätyöntekijöitä.

WC-tilat sisältävät lastenhoitohuoneen, jossa on WC ja LE-WC. WC-tilojen pinnat tulee olla helposti puhtaana pidettävät ja tiloissa tulee olla lattiakaivot, siivouksen helpottamiseksi. Tilojen tulee olla lukittavat. Tilat varustetaan Vantaan kaupungin tilakorttien mukaisilla hygieniavarusteilla.

Muut yleiset WC-tilat ovat lähellä kirjastoa Jumbon kauppakeskuksessa.

2. Henkilöstö- ja aputilat

Toimistotilat:

Toimistotilaan kirjaston henkilökunnalle tulee olla helppo kulku asiakastiloista. Työskentelytiloissa tulee olla tilaa työpisteille (8 kpl), vetäytymis- ja keskustelutilaa sekä varastotilaa päivittäisessä toiminnassa tarvittaville tavaroille. Lisäksi tiloissa on oltava toimistohuone luottamukselliseen keskusteluun ja vuorovaikutukseen.

Henkilökunnan sosiaalitiloihin tulee olla helppo kulku asiakastiloista, jotta sinne voi nopeasti poiketa työn lomassa. Henkilökunnan tiloissa tulee olla lukittavaa säilytystilaa henkilökunnan vaatteille ja muille henkilökohtaisille

tavaroille, keittiö, ruokailutila, asiakastiloista erillinen WC-tila. Laitoshuoltajille varataan tilasta 2 kpl lukittavaa kaappia. Henkilöstön suihkutilat löytyvät muualta Jumbosta.

Siivoustila: ks. Kohta 4.2.3

4.2 Tilojen kuvaus ja laatutasotavoitteet

4.2.0 Yleiset tilasuunnitteluperiaatteet

Jumbon tilojen ominaisuudet lyhyesti:

Vuokrattava tila sijaitsee vuonna 2008 valmistuneessa Jumbon Flamingon osassa. Tilojen numero on B212 ja ne sijaitsevat toisessa kerroksessa.

Tilan saavutettavuus ja näkyvyys: Tila sijaitsee, kauppakeskuksen Flamingon päätyosassa. Asiakkaan opastukseen tarvitaan logo ja kyltit käytävälle ja myös kyltit muualle. Tilaan pääsee helposti rullaportailla tai esteettömästi hissillä.

Tilassa on ulkoseinä, josta pääsee sisään olemassa olevista ikkunoista luonnonvaloa. Uudet ikkunat lisätään myös perhehuoneeseen sekä henkilöstön tiloihin.

Tila on korkea (6 metriä) ja sen äänieritys ja ilmanmäärä ovat hyviä (tila on toiminut aikaisemmin yökerhona).

Tilasuunnitteluperiaatteet:

Tilat järjestetään vyöhykeperiaatteella julkinen, puolijulkinen ja yksityinen. Vieraat pääsevät ensisijaisesti julkiselle vyöhykkeelle ja henkilökunnan seurassa opastettuina puolijulkiselle vyöhykkeelle. Monitilatoimiston vyöhykkeet tulee olla erotettavissa toisistaan kulunvalvotuilla ovilla. Katselu puolijulkiselta tai julkiselta vyöhykkeeltä työtiloihin tulee estää. Tilojen yksityisyyden kasvaessa kasvaa myös vaatimus häiriöttömyydelle.

1. Julkinen vyöhyke: aula, vastaanotto, yleiset WC:t, yhteiskäyttöinen palvelupiste, asiakkaiden kokoelmatila, kirjapalautus. Julkinen vyöhyke on kaikille avoin.
2. Puolijulkinen vyöhyke: monitoimitilat. Tiloihin pääsevät vieraat ja sidosryhmien jäsenet saatettuina ja tunnistettuina.
3. Yksityinen vyöhyke: henkilöstötyötilat, -vetäytymistilat, henkilöstön sosiaalitilat, varastot, henkilöstön lokerikot- ja naulakot ja palautusautomaattihuone. Vyöhykkeelle pääsevät vain kaupungin työntekijät.

Tilojen sijoittuminen suunnitellaan henkilökuntaa helpottaviksi ja turvallisiksi. Tilat huomioivat asiakkaat ja ohjaavat asiakkaiden kulkua. Kirjaston pohjasuunnittelu on selkeä ja tiloissa on näkyvyys pitkälle. Tiloissa on asiakkaan helppo toimia intuitiivisesti ja suunnittelussa vältetään piilossa olevia tiloja.

Tilojen suunnittelussa huomioidaan ergonomia, työturvallisuus ja esteettömyys.

Jumbon kiinteistössä on valmis jätetila, tavaranvastaanotto, tavarahissi, rakennustekniset tilat, väestönsuojat, huoltopiha ja pysäköinti.

Katso myös tilaohjelma liitteenä.

4.2.2 Sisustussuunnitteluperiaatteet

Tilasta suunnitellaan asiakas- ja henkilöstölähtöinen ja lämminhenkinen. Tilasuunnittelu tehdään huolellisesti niin, että se edustaa uniikilla tavalla vantaalaisuutta. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin identiteettiä laadukkaalla, kiinnostavalla ja rohkealla sisustusarkkitehtuurilla.

Materiaalit, laitteet ja pinnat ovat laadukkaat, kestävät, terveelliset ja ympäristöystävälliset. Kirjastoon tulee myös käytettyjä materiaaleja kuten nykyisen Pointin kirjaston kalusteet.

Ääni- ja valoympäristö ovat huolellisesti suunniteltuja ja ottavat huomioon herkimpien ihmisten tarpeet ja toimivan kirjaston periaatteet.

4.2.3 Siivoustilat

Siivoustilojen suunnittelussa käytetään RT-kortteja, joissa annetaan suosituksia siivoustilojen sijoittamisesta ja mitoituksesta. Tilojen varustelussa käytetään Vantaan kaupungin määriteltyjä varusteita.

Siivouskeskus

Siivouskeskus sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan hyvien kulkuyhteyksien alueelle, jossa hissiyhteys. Näin mahdollistetaan tavarantoimitusten ja jätehuollon joustavuus. Kulku siivouskeskukseen tulee olla esteetön ja tilan kynnyksetön. Siivouskeskus on hyvä sijoittaa niin, että etäisyys siivottaviin tiloihin ei ole pitkä. Siivouskeskus toimii myös puhtauspalvelun tukkutavaroiden ja koneiden varastotilana. Jos erillistä varastoa ei saada, se tulee ottaa huomioon siivouskeskuksen tilaohjelmassa. Tilat tulee varustaa 6 kg teollisuuspyykinkäsittelykoneilla, joka seisoo omilla jalustoillaan. Pyykinkäsittelykoneille valetaan betonista 10 cm koroke, johon koneiden jalustat pultataan kiinni. Pyykinkäsittelykoneiden sähköpistokkeet tulee toteuttaa Kombi-rasioilla. Teollisuuspyykinpesukone vaatii kylmän- ja kuumanveden liitännät. RST-allas varustetaan laskutilalla, pitkällä juoksuputkella ja käsisuihkulla. Koneiden huolto- ja puhdistus sijoitetaan RST-altaan yhteyteen. RST-altaan eteen asennetaan hiekanerottelukaivo 400 x 400 cm. Tilassa pestään päivittäin siivouspyykkiä, sekä tehdään koneiden huolto- ja puhdistustehtäviä. Tilan hyvästä ilmanvaihdosta tulee huolehtia. Siivouksessa käytettäville koneille varataan 4 kpl latauspistokkeita. Hyllytilaa tulee olla riittävän paljon. Siivousliinoille ja mopeille varustetaan alimmat hyllyt reunallisilla Sovellan lankakoreilla. Muut hyllyt ovat polttomaalattuja teräshyllyjä käytössä oleville puhdistusaineille, puhtaille ja likaisille pyyheautomaatin rullapyyhkeille, sekä varastotavaroille jne. Siivouskeskuksen oven tulee avautua käytävään ja oven leveyden on oltava 1000 mm. Tilan tulee olla lukittava. Siivouskeskus varustetaan Vantaan kaupungin tilakorttien mukaisilla varusteilla.

Erillinen siivoustila

Erillistä siivoustilaa ei tarvita, kun rakennetaan siivouskeskus.

Laitoshuoltajien SOS-tilat

Laitoshuoltajien sosiaalitilat voivat olla samassa tilassa muun henkilökunnan kanssa.

4.2.3 Jätehuollon tilat

Jumbossa on jätetila. Tiloista syntyvät jätteet viedään kiinteistön omistajan määrittelemään jätepisteeseen.

Vantaa haluaa olla kiertotalouden edelläkävijä ja esimerkin näyttäjä. Kiertotalouden keskeinen tavoite on, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Tuotteet ja materiaalit kiertävät käytössä pitkään. Lajittelun avulla teemme jätteistä raaka-ainetta uusiin tuotteisiin.

Jätepiste tulee sijoittaa huoltopihan yhteyteen. Kulku jätepisteelle tulee olla esteetön ja lumen poiston helposti toteutettavissa. Kulku jätepisteelle tapahtuu kiinteistön sisätilojen kautta.

Hankkeen edetessä jätepisteen sijainti selviää. Jätteenkierrätys voidaan toteuttaa syväkeräyssäilöillä tai kellarikerrokseen tulevalla erillisellä jätehuoneella, jonne jätteenkuljetusautoilla on esteetön kulku. Jäteauton vaatima kääntösäde tulee jätehuoltopisteen suunnittelussa ottaa huomioon. Kierrätettävät jätejakeet toimitilahankkeessa: sekajäte, biojäte, kartonki, muovi, pienmetalli, paperi ja (ser-romu).

Vuokrakohteessa jätehuollon järjestämisvastuu kiinteistöltä syntyvistä jätteistä on kiinteistönomistajalla.

4.2.4 Ateriatilat (henkilöstötaukotilat)

Vuokrakohteisiin on rakennettava henkilöstön taukotiloihin ja asiakkaiden alueelle kotikeittiöt. Keittiön varusteiden mitoitukset vastaavat tilan henkilömäärää. Tila varustetaan erillisellä jätepisteellä; seka, bio, muovi- ja pienmetallijätteille.

4.2.5 Väestönsuojatilat

Vuokrakohteessa on oltava riittävästi väestönsuojapaikkoja.

4.2.6 Pysäköintiratkaisu ja pihan vaatimukset

Ks. kohta 7.3

4.3 Tilaohjelma

Ks. Liite 4

5 RAKENNUKSEN TOTEUTUKSEN TAVOITTEET JA VAATIMUKSET

5.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet

Tavoitteet vuokrakohteelle

Uudehkoon vuokrakohteeseen sijoituttaessa tehdään tarvittavat muutokset vuokrattaviin tiloihin, jotta ne vastaavat kaupungin vaatimuksia tilojen käyttäjänä. Tilojen on kuitenkin täytettävä rakentamiselle asetetut määräykset.

Korjattavassa vuokrakohteessakin mahdollisimman pieni laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on tavoitteena tilojen energiatehokkuuden edistämiseksi.

Vuokratilojen kyseessä ollessa energiatehokkuus paranee tilamuutosten yhteydessä tehtävien tiivistyskorjausten myötä (kohta 5.9).

Tiloihin asennetaan LED-valaistus sekä liitetään kauppakeskuksessa käytettävä rakennusautomaatiojärjestelmä kaupungin puitesopimustoimittajan rakennusautomaatiojärjestelmään myöhemmin suunniteltavalla tavalla.

Valaistus ryhmitellään ja suunnitellaan siten, että se palvelee toimintaa mahdollisimman monipuolisesti sekä energiatehokkaasti.

Rakennusautomaatiojärjestelmän aikaohjelmien avulla hallitaan kohteen valaistuksen ja ilmanvaihdon toimintaa käyttöajalla sekä sen ulkopuolella. Valaistuksia ohjataan ryhmäkohtaisesti ja ilmanvaihtoa konekohtaisesti.

Taloautomaatiojärjestelmän aktiivinen käyttö IV-koneiden (kohta 6.3.2) ja valaistuksen (kohta 6.4.5) ohjaamiseen vähentää merkittävästi käytön aikaista energiankulutusta.

Kohteen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seurantaa varten edellytetään sen olevan varustetun riittävällä määrällä alamittareita, jotta energianseuranta automaatio- sekä kulutusseurantajärjestelmään pystytään toteuttamaan. Kirjastotilojen kyseessä ollessa tiloja palvelevaan sähkön alakeskukseen pystytään liittämään kokonaissähkönkulutuksen alamittaus. Veden ja etenkin lämmön kokonaiskulutusten alamittausten toteuttaminen saattaa osoittautua haasteelliseksi olemassa olevaan rakennukseen valmistuviin tiloihin. Mittausten toteutus olisi suotavaa mahdollisuuksien mukaan, jolloin myös tilakohtaiset käyttökustannukset pystytään huomioimaan toteutuneen kulutuksen mukaisesti.

5.1.1 Ympäristö- ja vastuullisuustavoitteet

Tarvittaessa voidaan asettaa vuokratiloillekin ympäristöluokitusvaatimus, mutta sertifioitu ympäristöluokitus nostaa tyypillisesti tilavuokraa laadukkaamman varustelutason myötä.

5.1.2 Materiaalien elinkaari ja kiertotalous

Suositellaan käytettäväksi irtokalusteita ja huomioidaan niiden kierrätysmahdollisuudet. Kalusteiden tulee olla julkisen tilan kulutusta kestäviä kalusteita.

Pointin kalusteet uusiokäytetään Jumbon kirjastossa.

5.1.2.1. Rakennusmateriaalien ja rakenneratkaisujen elinkaaren hiilijalanjälkilaskenta

Tilojen on täytettävä rakentamiselle asetetut määräykset. Materiaalien päästöluokka M1.

Mikäli edellytetään hiilijalanjälkilaskentaa, laskelman esittää vuokranantaja.

5.2 Tilatehokkuustavoite

Tilatehokkuustavoitteessa otetaan huomioon arvioitu kävijämäärä 320 000 kävijää vuosittain. Jumbon tilan laajuus on 1408 htm^2. Tilatehokkuus on 4,4 htm^2/ 1000 vuosikävijää.

Henkilökuntamäärä on noin 20 ja täsmentyy hankeen suunnitteluvaiheessa.

5.3 Muuntojoustovaatimus

Muuntojoustava rakennus mahdollistaa tilojen uudelleen järjestelyn käyttötarpeiden muuttuessa tilatehokkuudesta tinkimättä. Muunneltavuus pidentää rakennuksen elinkaarta ja lisää ympäristöystävällisyyttä.

Muuntojoustavuuden mittari:

Muunneltavuutta mitataan malleilla tai malliin rakenneratkaisuun pohjautuvilla visualisoinneilla, jossa esitetään vain kantavat ja jäykistävät rakenteet, porrashuoneet sekä märkätilat.

5.3.1 Tilojen muuntojousto

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin.

5.3.2 Talotekniikan muuntojousto

Taloteknisten järjestelmien tulee olla muuntojoustavia, mikä mahdollistaa tilamuutokset ilman laajamittaisia teknisten järjestelmien muutoksia.

5.4 Valaistustavoitteet

Valaistustavoitteet ovat standardin SFS-EN 12464-1:2021 (Valo ja valaistus, Työkohteiden valaistus, Osa 1: Sisätilojen työkohteiden valaistus) mukaiset. Valaisinvalinnoissa sekä niiden ohjauksissa tavoitellaan optimaalista

energiatehokkuutta. Tarkemmin valaistuksesta ja niiden ohjauksista on esitetty kohdassa 6.4.5.

5.5 Sisäilmatavoitteet

Tilojen tulee olla sisäilman laadultaan terveelliset ja turvalliset. Tilojen katselmuksessa on hyvä kiinnittää huomiota niiden muutosjoutavuuteen tulevien tilojen monipuolisten ilmanvaihto- ja rakenneteknisten vaatimusten takia. Mahdollisesta väistötilasta on hyvä olla saatavissa ajankohtaiset ilmanvaihdon nuohous- ja säätöpöytäkirjat sekä kuntotutkimukset- ja arviot, joiden avulla voidaan arvioida tarpeellisia toimenpiteitä väistötilojen toteuttamisen kannalta.

Ilmanvaihdon tulee täyttää tilojen uuden käyttötarkoituksen mukaiset kriteerit mm.:

- ilmamäärien
- kohdepoistojen
- akustisten ominaisuuksien
- ilmanjaon osalta

Jos kriteerit eivät täyty, tulee järjestelmien olla sellaiset, että tarvittavat kriteerit saavutetaan kohtuullisilla muutostöillä.

Tilojen sisäilman laadun tulee täyttää vähintään sisäilmastoluokituksen S2 kriteerit sekä Asumisterveysasetuksessa esitetyt vaatimukset. Tilojen olemassa olevat riskit sisäilman laadun kannalta tulee selvittää ja tarvittaessa riskitekijät tulee pystyä poistamaan tai niiden realisoituminen estämään kohtuullisilla korjaustoimenpiteillä. Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmaluokituksen 2008 (RT 07-10946) päästöluokan M1 (taulukko 3.1.1) vaatimukset.

Ilmanlaadun seuranta:

Jumbon kiinteistö sijaitsee pienhiukkasten alueella. Estetään pienhiukkasten pääsyy sisätiloihin ilmanvaihdon suodattimilla.

Mikäli koetaan sen tarpeelliseksi, on mahdollista asentaa tiloihin jatkuvatoiminen olosuhdeseuranta, joka mittaa lämpötilaa, suhteellista kosteutta, hiilidioksidipitoisuutta ja pienhiukkaspitoisuuksia. Yleensä näitä seurantoja pidetään käynnissä esim. puolen vuoden tai vuoden ajan. Tuloksia voi seurata etänä, katseluoikeuden voidaan antaa tilaajalle ja muillekin tarpeen mukaan. Tämän mittauksen avulla saamme tietoa ilmanvaihdon riittävyydestä, lämpöolosuhteista

sekä suuntaa antavaa tietoa pienhiukkasten ajallisesta vaihtelusta ja määrästä. Kirjaston seinälle voidaan laittaa QR-koodin, jonka skannaamalla myös käyttäjät voivat antaa palautetta järjestelmän kautta ja katsoa olosuhdetietoa.

5.6 Kosteudenhallinnan tavoitteet

Jos halutut tilaratkaisut vaativat muutos- ja korjaustöitä, tulee työt toteuttaa hyvää rakennustapaa ja kosteudenhallinnan periaatteita noudattaen. Kosteudenhallinnan periaatteita on esitetty esimerkiksi julkaisuissa RIL250-2020 Kosteudenhallinta ja homevaurioiden estäminen, RT 07-10805 sekä Kuivaketju10 -menettelyohjeessa (**http://kuivaketju10.fi/**). Työmaa-aikaisesta kosteudenhallintasuunnitelmasta ja sen toteutuksesta vastaa päätoteuttaja yhteistyössä suunnittelijoiden kanssa.

5.7 Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta ja ohjetta rakennuksen ääniympäristöstä 2018.Kirjasto- ja henkilöstötiloissa noudatetaan jälkikaiunta-ajoissa ja puheensiirtoindekseissä standardin SFS 5907 luokkaa A/B mikäli se on asetuksen ohjetta tiukempi. Edellä esitetty koskee myös monitilatoimitilojen avotila-alueita. Muutoin, mikäli Ympäristönministeriön ohje ääniympäristöstä ei muuta edellytä, noudatetaan luokkaa C.

Tilojen vaimennus tulee saattaa sellaiseksi, että jälkikaiunta-aika oleskelu- ja työskentelytiloissa on enintään 0,6–0,9 sekuntia ja porrashuoneessa ja käytävässä enintään 1,3 sekuntia Em. vähimmäisvaatimuksia parempi vaimennus vähentää edelleen melusta aiheutuvaa häiriötä tiloissa. Tilat suunnitellaan toiminnan vaatimien normien mukaan. Tilojen akustinen toimivuus suunnitellaan suunnitteluvaiheessa akustikon toimesta yhteistyössä arkkitehdin ja insinöörien kanssa.

Akustiikan lisäksi suunnitellaan tilojen äänieristys sellaiseksi, että luottamukselliset tai äänekkäät toiminnat ovat mahdollisia niin, ettei ääni kantaudu viereiseen huoneeseen.

Kohteen vaativat ääniolosuhteet huomioidaan ilmanvaihdonsuunnittelussa.

Kirjastoa ympäröivä melu, kuten kauppakäyttävän, lähipalveluiden tai liikenteen melu, otetaan huomioon ääniteknisessä suunnittelussa ja vaimennetaan melun negatiiviset vaikutukset kirjastotiloihin.

5.8 Tiiveysvaatimus

Tavoitteet peruskorjauskohteelle

Tehdään tarvittaessa ulkovaipan tiivistäminen energiatehokkuuden parantamiseksi. Rakennuksen tiiveyden parantuminen varmistetaan tiivistämisen jälkeen tiiveysmittauksin korjausrakentamisen aikana.

5.9 Tieto/viestintätekniikkatavoite

Rakennukseen tulee koko rakennuksen kattava langallinen verkko. Kaapeloinnissa ja sähköistyksessä on huomioitava wlan-verkon, kiinteistövalvonnan, infonäyttöjen yms. tarvitsemat liityntäpisteet. Yhteydet hallinnon verkkoon, opetusverkkoon ja langattomaan verkkoon tarvitaan.

5.10 Palotekniset vaatimukset

Rakennuksen paloluokka on P1. Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaisesti. Palo-osastojen läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma.

5.11 Esteettömyysvaatimus

Tilat tulee suunnitella esteettömiksi lähtökohtina Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017 ja Esteettömyys, ympäristöministeriön ohje rakennuksen esteettömyydestä 2018.

Rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta.

Kaikkien sisäänkäyntien tulee olla katettuja, luiskattomia ja kynnyksettömiä, sisäänkäyntiovet varustetaan automaattisilla aukaisulaitteilla. Ovien

avausmekanismit on tehtävä sellaisiksi, että pyörätuolilla, rollaattorilla ja lastenvaunuilla liikkuminen on helppoa.

5.12 Puhtauspalvelun tavoitteet

Puhtauspalvelun tavoitteet rakennuksen hyvälle siivottavuudelle

Puhtaat tilat luovat puitteet terveelliselle ja turvalliselle työskentelylle. Yläpölyjen kertymistä suunnitteluratkaisuissa tulee välttää, turhia ulokkeita ja korkealla olevia puhdistettavia pintoja, joihin pöly pääsee kerääntymään. Huomioitava, ettei puhtaanapidollisesti ole mahdollisuutta poistaa korkealta yläpölyjä päivittäisessä siivouksessa, mikä vaikuttaa sisäilman laatuun heikentävästi. Työpisteiden yhteydessä sähköjohdoille tulee olla erilliset kotelot tai pöydässä kiinni olevat korit, jotta johdot eivät roiku lattioilla, hankaloittamassa siivousta.

Esteettömyydellä mahdollistetaan rakennuksen hyvä siivottavuus. Korkeat kynnykset hankaloittava koneiden ja laitteiden siirtoja ja itse siivousta. Siivoukselle pistorasioita tulee sijoittaa riittävän paljon työtiloihin, käytäville auloihin ja sisäportaikoihin (myös tasanteille), jolloin vältytään jatkojohtojen käyttämiseltä. Siivouspistorasiat sijoitetaan 150 cm korkeuteen.

Puhdistettavien pintojen ja kalusteiden tulee olla julkisen tilan kulutusta kestäviä, sekä helposti puhdistettavia. Lattioiden vahaukselle ei tule olla tarvetta.
Tilojen toiminnan suunnittelussa, tulee ottaa huomioon tiloissa käyttöön soveltuvat materiaalit. Eväskeittiöön-ja minikeittiöön (varsinainen keittiöalue) suositeltava lattiamateriaali massalattia tai vinyylilankku, joka on pinnaltaan yhtenäinen ja helposti päivittäin siivottava.

On huomioitava työkahvilan ja eväskeittiön kalustesuunnitelmissa, että kalusteita on helppo ja kevyt siirrellä siivouksen yhteydessä. Suositellaan kalusteisiin tehtaalla asennettavaksi huopapalat.

Tekstiilipalamattoja suunniteltaessa tulee huomioida, ettei laattoja liimata lattiaan. Tekstiilimattoja käytettäessä tulee asentaa jalkalistat. Jos tekstiililaattoja käytetään useassa värissä, pitää urakoitsijan jättää kaikkia laattavärejä 20 kpl kutakin väriä varastoon.

Kiertotalouden hengen mukaisesti olisi suotavaa käyttää uusiokäyttöön valmistettuja lattiamateriaaleja, jos se vain on mahdollista.

Materiaalien päästöluokka M1

Kiinteistön sisäänkäyntien tulee olla katettuja, asvaltoituja / päällystettyjä ja tuulikaapeilla ja tuulikaappimatoilla varustettuja. Mikä vähentää lian kulkeutumisen sisätiloihin. Sisääntuloaulojen lattiamateriaalien tulle olla julkisentilan kulutusta kestävät ja helposti puhtaana pidettäviä. Lattioilla ei saa olla tarvetta vahauksille.

Rakentamisen aikainen puhtausluokka P1

6.1 ARKKITEHTONISET TAVOITTEET

Vantaan arkkitehtuuriohjelma Apoli (2015) mukaan kaupunkikeskustan arkkitehtuurin tulee olla laadukasta ja monikäyttöistä. Tavoitteeksi arkkitehtuuriohjelmassa on nostettu muun muassa luonnon monimuotoisuuden tukeminen kaupunkikeskustoissa sekä valon, värin ja taiteen tuomisen osaksi hyvää arjen arkkitehtuuria. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin identiteettiä laadukkaalla, kiinnostavalla ja rohkealla arkkitehtuurilla.

Rakennuksen tulee olla arkkitehtoniselta laadultaan korkeatasoinen. Rakennusratkaisun tulee olla selkeä, looginen ja luonnonvaloa optimaalisesti hyödyntävä. Huonetiloja rajaavia seiniä tulee avata avotiloihin toiminnallisesti ja visuaalisesti harkituilla lasiosuuksilla.

Julkisivuissa ei saisi olla suuria umpinaisia kenttiä. Ratkaisussa tulee myös huomioida auringon lämmön hyödyntäminen ja tilojen ylilämpenemistä estävä passiivinen suojaus.

Massoittelun tulee mahdollistaa torimaisen virikkeisen pihatilan muodostuminen.

Jumbon kirjaston julkisivuihin lisätään ikkunat ja ikkunoiden ulkopuolelle asennetaan aurinkolämmön estävät säleiköt.

6.2 RAKENNETEKNISET TAVOITTEET

Rakenneratkaisuissa on noudatettu rakennusaikana voimassa olevia RakMk:n ja RIL ry:n ohjeita ja määräyksiä.

Rakennus on perustettu perustamistapalausunnon mukaisesti. Perustukset on routasuojattu, rakennus salaojitettu ja tarvittaessa varustettu radonin poistolla. Maata vasten rakennettavat rakenteet on vesieristetty.

Rakennuksen alapohja on rakennusfysikaalisesti toimiva. Jos rakennuksessa on ryömintätilallinen alapohja, ryömintätila on alipaineinen ylempiin tiloihin nähden. Maanvaraisen alapohjan alusrakenteet on suunniteltu niin, että ne eivät nosta kapillaarikosteutta alapohjarakenteeseen. Alapohjarakenteen tulee olla tiivis estäen mahdollisten epäpuhtauksien ja radonin pääsemisen huonetiloihin.

Rakennuksen runkojärjestelmä on suunniteltu niin, että runkojärjestelmä sallii joustavan käytön ja tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys pääsääntöisesti niin, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei ole pääsääntöisesti estämässä muuntojoustavuutta. Rakennusrungon sisällä olevan runkojärjestelmän suositellaan olevan pilari-palkki-järjestelmä.

Rakennukseen suunnitellut detaljit ovat rakennusfysikaalisesti toimivia. Rakennustyön aikana on kiinnitetty huomiota rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina. Pintamateriaalivalinnoissa on huomioitu sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Julkisivu- ja runkomateriaalivalinnassa on vältetty palonleviämisen kannalta epäedullisia materiaaleja.

Ulkovaippa on oltava tiivis sisätiloihin nähden. Ulkovaipan tiiviys on todennettava tiiviysmittauksilla. Tarvittaessa ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi on laadittava detaljit liitos- ja epäjatkuvuuskohdista. Ulkovaipan ja ikkunoiden ja läpivientien liitoskohdat on oltava tiiviitä ja rakenteellisesti oikein tehtyjä.

Talotekniikan nousukuilut on minimoitu ja keskitetty.

<u>Rakenteet</u>

Vanhojen suunnitelmien mukaan kirjastotilojen lattiarakenteen kantava tasorakenne on ontelolaatat (korkeus 400 mm). Ontelolaatan päällä on pintabetoni (80 mm) sekä pintamateriaali. Välipohja on mitoitettu osin 5 kN/m^2 (500 kg/m^2) ja osin 8 kN/m^2 (800 kg/m^2) hyötykuormalle. Ontelolaatat tukeutuvat teräsrakenteisiin palkkeihin ja teräsliittopilareihin.

Kirjaston kohdan ulkoseinä on vanhojen suunnitelmien mukaan lasijulkisivu-ulkoseinä, jossa on lasitusjärjestelmä ja metallinen runko.

Kerroskorkeus on 6000 mm (kirjastotilojen lattian korko on +36.915 ja 3.k lattian korko on +42.915).

Vaatimuksia muutostöille.

Kirjaston aineisto- ja logistiikkatilojen varastotiloissa on välipohjan hyötykuormakapasiteetti oltava vähintään 5 kN/m^2 (500 kg/m^2).

Muutostyöt käsittävät tilamuutoksia. Olemassa olevia ei kantavia väliseiniä puretaan. Uusia ei kantavia väliseiniä rakennetaan. Tilamuutokseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät.

Monitoimitiloissa kiinnitetään erityistä huomiota ääneneristykseen, akustiikkaan ja rakenteiden tiiviyteen.

Ulkoseinää avataan uusien ikkunoiden vaatimassa laajuudessa. Aukotusten tuentatarve selvitetään suunnitteluvaiheessa.

Kohteeseen tehdään tarkat rakennesuunnitelmat ja työselostukset erikoissuunnittelua vaativiin rakennekohtiin. Akustiikkasuunnittelun alaiset työt kirjataan työselostukseen ja rakennekuviin.

Talotekniikan nousukuilut on minimoitu ja keskitetty, pyritään käyttämään olemassa olevia nousukuiluja.

6.3 LVIA-TEKNISET TAVOITTEET

Yleistä

LVIA-järjestelmien suunnitellaan ja rakennetaan siten, että järjestelmä tuottaa teknisesti, turvallisesti ja toiminnallisesti ja terveydellisesti hyvät toimintaolosuhteet ja hyvän käytettävyyden energiatehokkaalla ja muuntojoustavalla tavalla. Järjestelmät ovat etäohjattavia ja –seurattavia, sekä tarpeen mukaisin mittarein varustettuja, mikä mahdollistaa rakennuksen ja sen eri tilojen ja käyttöpaikkojen teknisten järjestelmien ohjausmuutokset sekä energian ja veden käytön seurannan.

Kaikkiin tilakorteissa esitettyihin tilatyyppeihin rakennetaan toimintoja ja tilojen käyttäjähenkilömäärää palvelevat LVIA-järjestelmät.

Sisäilmaolosuhteet sisäilmaluokan S2 määrityksen mukaan, henkilömäärältään pienet (1–2 henkeä) työskentelytilojen ilmamäärät S1 tasoon, samoin ryhmä- ja neuvotteluhuoneet.

Suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

6.3.1 Lämmitys ja jäähdytys

Rakennuksen lämmitysmuoto on kaukolämpö. Lämmönjakotapa määräytyy tilojen mukaan.

Lämmönjakotapa voi olla osassa tiloja esim. radiaattoripatterilämmitys ja märkätiloissa lattialämmitys (tarkennus kohteen mukaan). Patterit tehdasmaalataan arkkitehdin määrittämään värisävyyn.

Ensisijaisesti käytetään rakenteellisia keinoja jäähdytystarpeen pienentämiseksi esim. ikkunoiden aurinkosuojausta ja harkittua sijoittelua. LVI-suunnittelija tarkistaa sisälämpötilat suunnitteluvaiheessa jäähdytystehontarvelaskelmin ja simuloinnein.

Mikäli simuloinneissa huomataan tilakohtaisia jäähdytystarpeita, joita tilojen nykyinen viilennetty tuloilma ei riitä kattamaan, tiloihin suunnitellaan esimerkiksi olemassa olevan ilmanvaihdon jäähdytysverkostoon kytkettyjä puhallinkonvektoreita, tai toissijaisesti suorahöyrysteisiä jäähdytyslaitteita.

Mahdollisten kiertoilmajäähdyttimien on oltava rakennusautomaation kautta ohjattuja. Tarvittaessa tulee käyttäjällä olla käsiohjausmahdollisuus pyörimisnopeuksille. Suunnittelijan tulee sopia tapauskohtaisesti ohjaustapa rakennuttajan kanssa etukäteen. Suunnittelija määrittelee suunnitelmassa kohdekohtaisesti harkittuna tarvittavat ohjaukset, pyörimisnopeudet ja urakkarajat laitteille.

Palvelualueen ilmanvaihtokoneet on varustettu jäähdytyspatterein.

6.3.2 Ilmanvaihto

Koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihtojärjestelmä. Järjestelmien tulee olla energiatehokkaita ja muuntojoustavia. Ohjaustavoissa ja toiminnoissa huomioidaan alueiden käyttöasteen ja olosuhteiden vaikutus ohjaustapaan. Tilojen sisäilman laadun tulee täyttää sisäilmastoluokituksen S2 kriteerit sekä Asumisterveysasetuksessa esitetyt vaatimukset.

Tulo- ja poistoilmakoneet ovat koteloituja, lämpöeristettyjä ja tehdasvalmisteisia koneita lämmöntalteenottolaitteilla. Palvelualueen nykyisen ilmanvaihtokoneen puhaltimet korvataan tarvittaessa vastaamaan palvelualueen käyttötilanteen tarpeita esim puhallinseinämillä. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla tai isommissa puhaltimissa PM-moottori taajuusmuuttajin. SFP-luku tulee olla < 1,7 kW/m³, s. Lämmöntalteenoton vuosihyötysuhteen tulee olla vähintään 70 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ulkoilmasäleiköt varustetaan lumisuojin ja kammiot rakennetaan siten, että veden/lumen pääsy koneisiin estyy. Tulo- ja poistokoneet varustetaan näytöllä varustetuilla ilmavirtamittareilla.

Ilmanvaihto varustetaan tarpeenmukaisuuden säädöllä. Osan tiloista ilmamäärää säädetään olosuhdemittauksen (CO2, lämpötila) mukaan.

Palvelualueen ilmanvaihtokone on varustettu jäähdytyspatterein.
Jäähdytyksen piiriin liitettävät ilmanvaihtokanavistot eristetään tarvittavalla tavalla.

Ilmanvaihdon äänen eristävyyteen kiinnitetään erityistä huomiota. Tilojen tulo- ja poistoilmakanavat varustetaan jakokanava- ja päätelaitekohtaisin äänenvaimentimin.

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan automaatiojärjestelmän kalenteriaikaohjelman, olosuhteiden ja tilojen käytön mukaan. Käyttöalueille asennetaan tarvittava määrä

ilmanvaihdon käynnin lisäaikakytkimiä. Käytön ulkopuolisina aikoina tilojen tuuletus toteutetaan jaksottaisella tuuletustoiminnolla.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee ohjattavissa käyttöaikojen ja tarpeen mukaan. Tiloihin asennetaan keskeisille paikoille ilmanvaihdon lisäaikaohjauksen mahdollistavat kytkimet.

Näkyville jäävät kanavistot ja päätelaitteet arkkitehdin määrittämään värisävyyn.

Mahdolliset olemassaolevat ilmanvaihtokanavistot nuohotaan.

6.3.3 Vesi ja viemäri

Vesi- ja viemärijärjestelmien osalta huomioidaan käyttötarve, kalusteiden ja tarpeen mukaisten varusteiden sijoittelut viitesuunnitelmien ja tarveselvityksen mukaan, esitettyihin paikkoihin.

Vesijohtoverkostot (kylmä käyttövesi, lämmin käyttövesi ja lämpimän käyttöveden kierto) tehdään kuparista juotos- ja puristusliitoksin. Eristys mineraalivillalla, näkyvissä paikoissa PVC-päällyste, lämmin vesijohdot sarja 24, kylmävesijohdot sarja 23.

Runkojohdot toteutetaan pääsääntöisesti käytävien alakaton yläpuolella. Kytkentäjohdot toteutetaan pinta-asennuksena. Laatoitetuissa tiloissa putket ja viemärit kromattuja. Putkien asentamista rakenteisiin (seiniin ja ontelolaattoihin) vältetään, mahdollisesti piiloon asennettavat putket (yleisissä tiloissa) ovat PEX-muoviputkea suojaputkessa (piiloasennus).

Kaikki venttiilit ovat sinkkikadon kestävää messinkiä. Sulkuventtiilit ovat palloventtiilejä. Kiertojohdot ja verkostoon liitettävät vesikalusteet varustetaan säätöventtiileillä.

Rakennuksen sisäpuoliset viemärit tehdään ääniteknisistä syistä desibeliviemäri db – muovista esim. Geberit Silent PP, Wawin Asto Db tai Poloplast. Valittavan järjestelmien suhteen on noudatettava tuotteen asennusohjeita ja muoviviemärien suhteen huomioitava mm. palo-osastointien yhteydessä tarvittavat palomansetit ja asennusajankohtien lämpötilaeroista johtuvat lämpölaajenemiset.

Sadevedet piha- ja kattotasoilta viemäröidään ja eristetään kondenssitiiviisti rakennuksen sisäpuolella alueen verkostoon. Sadevesiviemärit äänieristetään/koteloidaan akustikon ohjeiden mukaisesti.

Käsienpesualtaiden hanat yksiotehanoja. Vesikalusteiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksyttyjä ja ääniluokkaa 1. Bideelliset hanat vipuhanoja, poislukien LE-WC:iden hanat etäbideellä, kosketusvapaat hanat pistotulpilla varustettuna, hanojen muuntajat sijoitetaan alakaton yläpuolelle.

4.0.5 Palotekniset vaatimukset

Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaan ja palo-osastojen läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma.

Tilat varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

6.3.4 Automaatio

Automaatiojärjestelmien rakentamisessa huomioidaan olosuhteiden ohjaus.

Kiinteistön automaatiojärjestelmällä toteutetaan laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukainen etäseuranta ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seuranta ja tietojen taltiointi myöhempää tarkastelua varten, ’pilvitoimintona’ verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta.

6.3.5. Huoltokirja

Vantaan kaupungin huoltokirjaohjeiden mukainen huoltokirja-aineisto toimitetaan projektin huoltokirjakoordinaattorille, joka asettaa aineiston Vantaan kaupungin käytössä olevaan huoltokirjaohjelmaan.

Kiinteistönhuoltohenkilökunta perehdytetään laitteiden käyttöön ja huolto-ohjelmaan urakoitsijoiden järjestämän käyttökoulutuksen yhteydessä. Myös henkilökunnalle järjestetään käyttökoulutus tarpeen mukaisessa laajuudessa.

6.4 SÄHKÖTEKNISET TAVOITTEET

Yleistä

Muutosalueen toiminnalliset muutokset edellyttävät käytännössä koko sähkötekniikan uusimista. Nykyinen kauppakeskuksesta asennettu nousujohto, tietoliikennejohto ja mahdollisesti LVIA-tekninen kaapelointi sekä muutosalueen kautta asennetut kaapelit muille käyttäjille säilytetään soveltuvin osin.

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

6.4.1 Sähkötekniset liittymät

Kirjaston tilat liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon nykyisen rakennuksen liittymän kautta. Kiinteistöautomaatio liitetään kauppakeskuksen huoltoyhtiön kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon ja murtosuojausjärjestelmä rikosilmoitinverkkoon.

6.4.2 Sähkönjakelu, keskukset ja mittaukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Nykyisen ryhmäkeskuksen soveltuvuus kirjastokäyttöön tarkistetaan viimeistään suunnitteluvaiheessa. Lähtökohtaisesti nykyinen sähkökeskus uusitaan.

Nykyinen muutosaluetta palveleva sähkön mittaus hyödynnetään.

6.4.3 Johtotiet

Kirjaston tiloihin asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakenteisia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Nykyiset johtotiet hyödynnetään soveltuvin osin.

6.4.4 Johdot ja niiden varusteet

Kirjaston tiloihin asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- AV- ja esitystekniikkaa
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA-laitteita

Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Uppoasennusmallisten sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

6.4.5 Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1:2021 suosituksia.

Kirjaston tilojen alueelle asennetaan energiatehokkaat valaisimet ja niille moderni valaistusohjausjärjestelmä kuten Dali. Valaisimiksi valitaan pääsääntöisesti himmentimellä varustetut valaisimet. Varastoissa ja wc-tiloissa valaistusta voidaan ohjata ns. perinteisillä ovenpieleen sijoitettavilla kytkimillä tai läsnäoloantureilla.

Valaistus toteutetaan pääsääntöisesti tasaisella yleisvalaistuksella, jota ohjataan muuntojoustavasti. Lisäksi paikallis-/tunnelmavalaistusta varten asennetaan ohjattavia kosketinkiskoja eri toiminta-alueille.

Monitoimitiloihin ja hengailualueelle asennetaan kattorakenteisiin kiinnitettävät valaisinansasputket, joihin esitystekniikan valaisimet kiinnitetään.

6.4.6 Yleiskaapelointi- ja mobiilijärjestelmät

Kirjaston tilat varustetaan Cat 6a mukaisella U/FTP yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä, Info-TV-järjestelmää, ovenpielinäyttöjä videovalvontaa sekä AV/Estek-järjestelmiä.

Yleiskaapelointitelineet asennetaan rakennusaineiseen lukittavaan teletilaan.

Kirjaston tilat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla. Kuuluvuusalue kattaa tilat kokonaisuutenaan. Sisäverkon kuuluvuus tulee mitata ennen muutostöiden valmistumista ja tarvittaessa täydentää wlan-lisätukiasemilla.

Puhelimien (gsm) ja nettiyhteyksien (2G, 4G ja 5G) kuuluvuus rakennuksen sisällä tulee varmistaa. Keinoja kuuluvuuden varmistamiseksi mm. on käyttämällä soveltuvia rakennusmateriaaleja ja/tai teknisiä ratkaisuja. Mobiiliverkkojen kuuluvuus varmistetaan yleisimpien operaattoriverkkojen kuuluvuusmittauksilla ja tarvittaessa sisäverkkoa täydennetään tukiasemilla.

6.4.7 Yhteisantennijärjestelmä

Rakennukseen ei asenneta erillistä yhteisantennijärjestelmää. Televisioyhteydet ovat toteutettavissa tarvittaessa tietoliikenneverkon kautta.

6.4.8 VIRVE-verkko

Kauppakeskuksen viranomaisverkkoa (jos kauppakeskukseen kyseinen verkko on rakennettu) laajennetaan muutosalueelle, mikäli kuuluvuus ei ole riittävä.

6.4.9 Info-TV-järjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan info-tv-järjestelmällä osana yleiskaapelointijärjestelmää. Näytöt asennetaan auloihin ja kirjaston tiloihin (tarkistettava paikat suunnitteluvaiheessa).

6.4.10 Äänentoisto-, AV- ja kuulutusjärjestelmät

Kirjaston tilat varustetaan äänentoisto- ja kuulutusjärjestelmällä, joka liitetään kauppakeskuksen äänentoisto- ja kuulutusjärjestelmään. Järjestelmä palvelee ensisijaisesti hätäkuulutuksia.

Kirjaston tiloihin asennetaan äänentoisto ja kuulutusjärjestelmä, jolla voidaan paikallisesti antaa kuulutuksia ja toistaa esim. musiikkia. Suunnitteluvaiheessa tarkistetaan, voidaanko paikallisäänentoistossa hyödyntää yleiskuulutusjärjestelmän kaiuttimia.

Monitoimitiloihin ja hengailualueelle asennetaan liityntäpisteet esitystekniikalle (videoprojektori ja/tai näyttö, kaiuttimet, valoansas valonheittimineen, vahvistin, valo/äänipöytä, yms.). Sijoituspaikat ja laitteet tarkistetaan suunnitteluvaiheessa.

Monitoimitilat ja hengailutila varustetaan kuulorajoitteisia palvelevalla induktiosilmukkajohdotuksella ja vahvistimella. Induktiosilmukka asennetaan

lattiaan. Vaikutusalue merkitään opastekartalla. Vaatimus perustuu Valtioneuvoston asetukseen rakennuksen esteettömyydestä (myöhemmin esteettömyysasetus). Kts. 12 §.

6.4.11 Keskuskellojärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan väyläpohjaisella keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan mm. kirjasto-, kokous-, käytävä- ja työtiloihin, kirjastoautohalliin.

6.4.12 LE-WC-hälytysjärjestelmä

LE-WC-tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä. Rinnakkaishälytykset johdotetaan henkilökunnalle.

6.4.13 Henkilökunnan kutsujärjestelmä

Kirjaston tiloihin asennetaan henkilökunnan kutsujärjestelmä, jolla asiakkaat voivat ottaa yhteyttä henkilökuntaan. Kutsulaitteille asennetaan sähköliitäntä. Kutsut siirretään henkilökunnan mobiililaitteisiin.

6.5.14 Tilanvarausjärjestelmä

Monitoimisalit ja perhehuone varustetaan valmiudella nettipohjaiseen tilanvarausjärjestelmään (Timmi tai vastaava) liittämiseksi. Asiakkaat kulkevat tiloihin kulunhallintajärjestelmän pin-koodilukijoiden avulla.

Tilojen sisäänkäyntien viereen asennetaan kaapelointi ja rasiointi ovenpielinäytöille.

6.4.15 Murtosuojausjärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan paikallisella murtosuojausjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena. Järjestelmä kytketään osaksi sähköistä kulunvalvontajärjestelmää.

Vantaan käyttämä järjestelmä on Hedegren HHL.

6.4.16 Videovalvontajärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan paikallisella tallentavalla IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan julkisia tiloja ja käytäviä.

6.4.17 Kulunhallintajärjestelmä ja sähkölukitus

Kirjaston tilat varustetaan sähköisellä kulunhallintajärjestelmällä (iLOQ S5). Kulunhallintajärjestelmä rakennetaan pääkulkureiteille, monitoimitiloihin ja perhehuoneeseen.

Sähkölukittavat ovet varustetaan lisäksi lukkopesillä, jotka mahdollistavat kulkemisen ovista poikkeustilanteissa (laitehäiriöt, sähkökatkot, hätälukitustilanteet).

Kirjaston pääkulkureittien sähkölukittavat ovet kytketään hätälukituspainikkeen tai -painikkeiden ohjattavaksi. Henkilökunta voi tarvittaessa sulkea ja avata etänä kirjastoon johtavat ovet. Painikkeet ovat sienimallisia punaisia painikkeita.

Kulunhallintajärjestelmän tarkoitus on parantaa henkilökunnan turvallisuutta sekä palvella iltakäyttöä.

6.4.18 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä, joka liitetään kauppakeskuksen järjestelmään.

6.4.19 Paloilmoitinjärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan paloilmoitinjärjestelmällä, joka liitetään kauppakeskuksen järjestelmään. Hätäkeskusyhteys toteutetaan kiinteistön paloilmoitinjärjestelmän kautta.

6.4.20 Sprinkleri- ja savunpoistojärjestelmä

Kirjaston tilat varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä, jotka liitetään kauppakeskuksen järjestelmään.

6.4.21 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Keittiölaitteille, pesukoneille, kirjojen palautuslaitteille, työpisteille, asiakkaiden mobiililaitteiden latauksille, sähköisille pimennysverhoille, valkokankaille, kävijälaskureille, yms. asennetaan sähkö- ja/tai tietoliikenneliitännät.

Sähkö- ja tietoliikennepistorasiat asennetaan kiinteisiin seiniin, pilareihin ja alakattoihin. Alueilla, missä seinäpintoja tai pilareita ei asennuksissa voi hyödyntää, jakelu toteutetaan pistorasiapylväillä. Muuntojoustavuuden kannalta alakattoihin asennetaan sähkö- ja tietoliikennepistorasioita noin 3–5 m välein.

7 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

7.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta

Vuokrattavatila sijaitsee vuoden 2008 valmistuneessa Jumbon Flamingon osassa. Tilan numero on B212 ja se sijaitsee toisessa kerroksessa. Optiona on tarjottu ulkokattoterassi kolmannessa kerroksessa. Kattoterassiin päästään kirjastotilassa olevan sisäportaista. Tila on käyttötarkoituksena *0311 Kauppakeskukset ja liike- ja tavaratalo* johon on sallittu 10% julkisia palveluja kuten kirjastoa. Rakennuksen numero 1019440325.

Kiinteistöä hallitsee Vantaan Valo Ky, Y-tunnus 2984749-1, Firdonkatu 2 T 173, 00520 Helsinki.

Rakennuksessa on väestönsuoja.

7.2 Rakennuspaikan ominaisuudet

Asemakaavamääräykset, rasitteet,
Paikka on asemakaavassa sallittu kirjaston toiminnoille.

Tontin rakennettavuus, maaperätiedot, kunnallistekniikka
Tontti on turvallinen ja terveellinen.

Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely
Tontti on turvallinen ja terveellinen.

Liikenne-, melu- ja pienhiukkaset
Rakennus sijoittuu lentomelualueelle 3 (55–55 dB). Tilat sijoittuvat Tasetien puolella, jossa tieliikennemelu on päivällä 65–70 dB (voimakas). Tiemelukartta on liitteenä numero 6.

Rakennus sijoittuu myös merkittävän pienhiukkasten alueelle. Liitteenä (liite 7) on viimevuoden pienhiukkasten kartta, alue on keltaisella. (Lähde: HSY).

On estettävä pienhiukkasten pääsyä sisätiloihin. Katso suositeltavat toimenpiteet, kohdasta 5.5 Sisäilmatavoiteet ja kohdasta 6.3 LVIA-tekniset tavoitteet.

Melu- ja ilmanlaatu vaikuttavat asiakkaisiin, jotka kävelevät tai pyöräilevät Jumboon. THL ja HSY:n tiedon mukaan ei suositella herkille ihmisille pitkää oleskelua vastaavaan pölyisessä ja meluisassa ympäristössä.

Herkät ihmiset ovat (THL mukaan):

- sepelvaltimotautia sairastavat
- sydämen vajaatoiminnasta kärsivät
- astmaatikot
- keuhkoahtaumatautia sairastavat
- lapset

Radonselvitystä
Tila on radonin näkökulmasta turvallinen. Tehdään selvitys tarvittaessa.

7.3 Rakennuspaikan toiminnalliset vaatimukset

Asiakkaiden palvelut sijoitetaan lähelle julkisen liikenteen solmukohtaa ja autopysäköintiä.

- Esteetön kulkureitti ja sisääntulot
- Turvallinen alue lapsille ja vanhuksille, jotka saapuvat autolla
- Lähellä muita palveluja kuten kahvila ja lounasravintola
- Pysäköintihalli noin 800 autolle lähellä kirjastoa
- Bussien ja tulevan ratikan pysäkkejä

Kävely- ja kevytliikenteiden haasteet:
Tavoitteena on turvallinen saavutettavuus alakoululaisille (ilman huoltajia liikkuville), ikäihmisille ja muille hitaasti liikkuville ihmisille. Jumbon ympärillä vilkasliikenteiden katujen ylitys on haastava.

Toimitilan sijainnin johdosta työntekijät liikkuvat pääosin julkisilla liikennevälineillä.

Kirjaston lähellä, hotellin sisäänkäynnin vieressä on uusi polkupyöräpaikka ja esteetön pääsy.

Ulkoalueiden ja pysäköintihallin valaistukseen ja kameroihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

8 HANKKEEN LAAJUUS

Tila on 1408 htm^2, sen hyötyala on 1327,5 hym^2 ja huoneala on 1376,5 hum^2.

9 VÄISTÖTILATARVE

Ei ole väistötilatarvetta

10 KUSTANNUKSET

10.1 Vuokrauskustannukset

Tarveselvityksen Jumbon kirjaston liiketilan vuokra on arvioitu noin 35 € / htm^2 / kk + voimassa oleva arvolisävero. Hinta sisältää liiketilan pääomavuokran, ylläpitovuokran, markkinointimaksun ja investointi vuokra-arvion. Vuokralaisen osuus investointivuokrasta on arviolta yhteensä 4 056 391,4 € (+ alv).

Tarveselvityksessä esitetty vuokra-arvio perustuu alustavaan vuokratarjoukseen. Pääomavuokra on n. 11,25 € / htm2 / kk (+ alv), ylläpitovuokra on n. 7,30 € / htm2 / kk (+ alv.), markkinointimaksu on n. 0,41 € / htm2 / kk (+ alv) ja investointivuokra-arvio on n. 15,57 € / htm2 / kk (+alv.), jolloin kokonaisvuokra-arvio on n. 35 €/htm2/kk (+ alv), 48626 €/kk (+ alv.) ja 583517 €/v (+ alv).

Vuokra-aika on 15 vuotta alkaen 1.4.2026 ja päättyen 31.3.2041. Pääomavuokran, ylläpitovuokran ja markkinointimaksun maksaminen alkaa 1.4.2026. Investointivuokran maksaminen alkaa 1.8.2025, mikä on poikkeuksellinen maksutapa. Aikataulu on alustava ja voi vielä muuttua riippuen mm. rakennusluvan saamisesta ja vuokralaisen päätöksenteosta.

Vuokrasopimus hyväksytään erillisellä päätösesityksellä Kaupunkitilalautakunnassa 4.6.2025.

Tämä tarveselvitys ei sisällä Point kansainvälisen kouluun tilamuutosten kustannuksia.

10.2 Käyttökustannusennuste

Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle (alv 0 %): 989 833 eur / vuosi.

Ylläpitokustannukset (alv 0 %): 898 974 eur / vuosi.

10.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste

Tilaan tulee uudet kalusteet ja laitteet, joiden määrä ja kustannukset täsmentyvät tilamuutossuunnitteluvaiheessa. Pointin kalusteet ja laitteet osittain uusiokäytetään Jumboon.

11 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU

11.1 Rahoitus

Investointiohjelmassa ei ole varattu varoja tähän hankkeeseen, vaan vuokra- ja käyttökustannukset kuuluvat kaupungin taloussuunnitelman käyttötalousmäärärahoihin.

11.2 Toteutus

Toteutustapa selviää myöhemmässä vaiheessa ja on vuokranantajan vastuulla.

11.3 Aikataulu

Tarveselvitys 1–4/2025
Lautakuntien käsittely 5/2025 (Kaupunginhallitus 2.6.2025)
Yleissuunnittelu 4–5/2025 (vuokranantajan riskillä)
Rakennuslupavaihe (4 kk) 6/2025–10/2025
Toteutussuunnittelu ja urakkakysely 6–8/2025
Rakentaminen: Tilamuutokset ja saneeraukset (8 kk)
Käyttäjän kalustaminen ja varustaminen 3–4/2026
Käytönotto 5/2026

12 TYÖTURVALLISUUSASIAT

Tarveselvitysvaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta.

Suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

13 RISKIT

13.1 Aikatauluriskit

Tarveselvityksen tai vuokrasopimuksen hyväksyminen viivästyy. Hanke siirtyy uudelleen käsittelyyn.

Rakentamisluvan käsittely viivästyy.

13.2 Rakentaminen

Hankkeesta on laadittu HAVAT-riskikartta.
Urakkakyselyn ja työmaan aikataulu viivästyy.

13.3 Kaavamuutoksen aikatauluriski

Ei kaavamuutosriskiä.

13.4 Terveellisyys- ja turvallisuusriskit

Katso kohdat 7.2 ja 7.3 Liikenne-, melu- ja pienhiukkasten riskit.

14 TARVESELVITYKSEN TYÖRYHMÄ

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

- Annukka Larkio, kulttuurijohtaja
- Harri Raita, koordinaattori yhteiset palvelut
- Rauha Maarno, kirjastopalvelujen päällikkö
- Heli Ronkainen, palvelupäällikkö, kirjastopalvelut
- Lauri Majuri, kehittämispäällikkö, yhteiset palvelut
- Anna Ruotsala, työsuojeluvaltuutettu
- Saija Männistö, talouspäällikkö, yhteiset palvelut

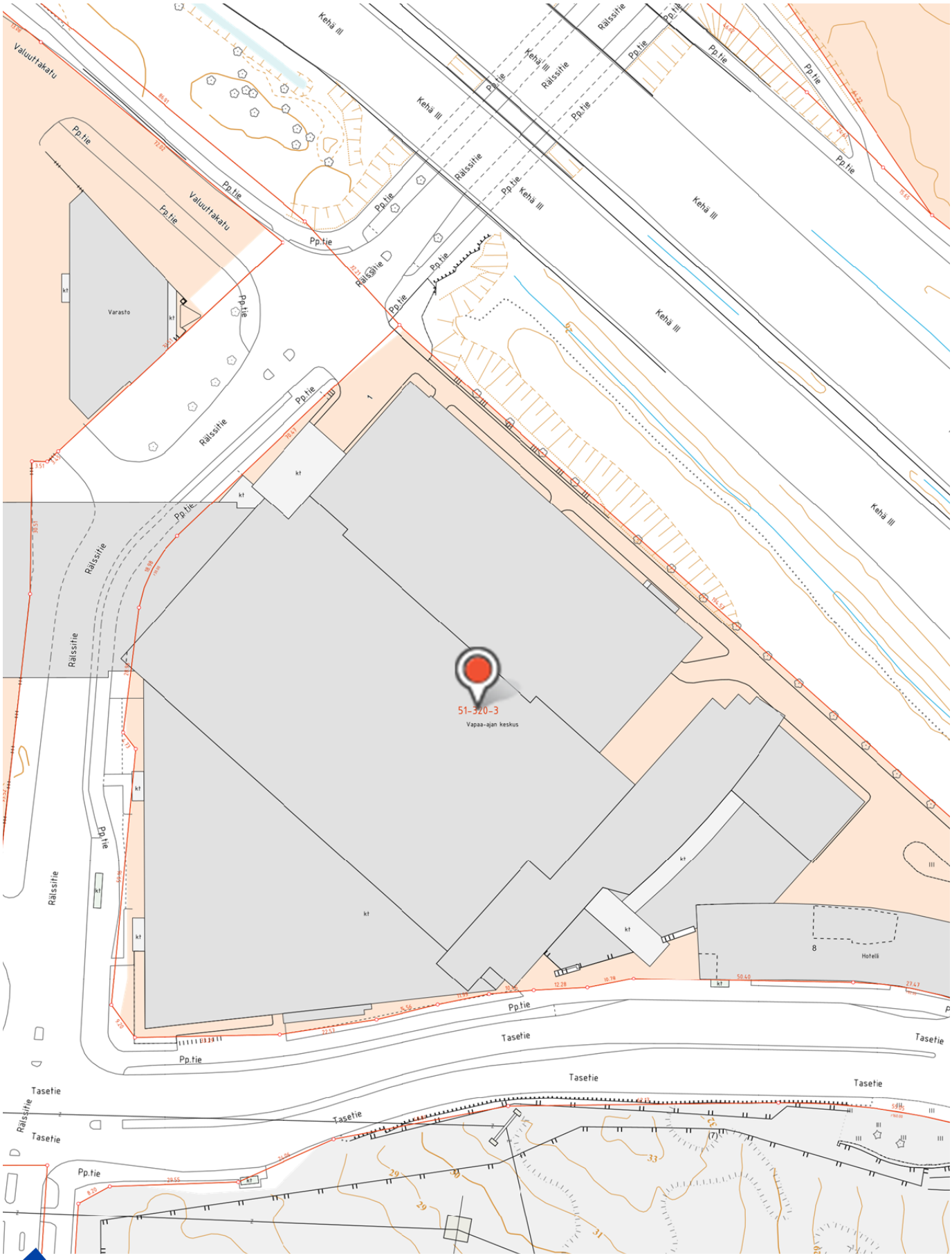
Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue /Toimitilajohtaminen:

- Josée Courtemanche, rakennuttaja-arkkitehti, hankkeenvetäjä
- Jukka Tuhkanen, rakenneinsinööri
- Yrjö Jaakkola, sähköinsinööri
- John Petäistö, LVI-insinööri
- Piia Markkanen, sisäilmanasiantuntija
- Anne Valkeapää, puhtauspalveluasiantuntija
- Sirpa Eskelinen, energia-asiantuntija

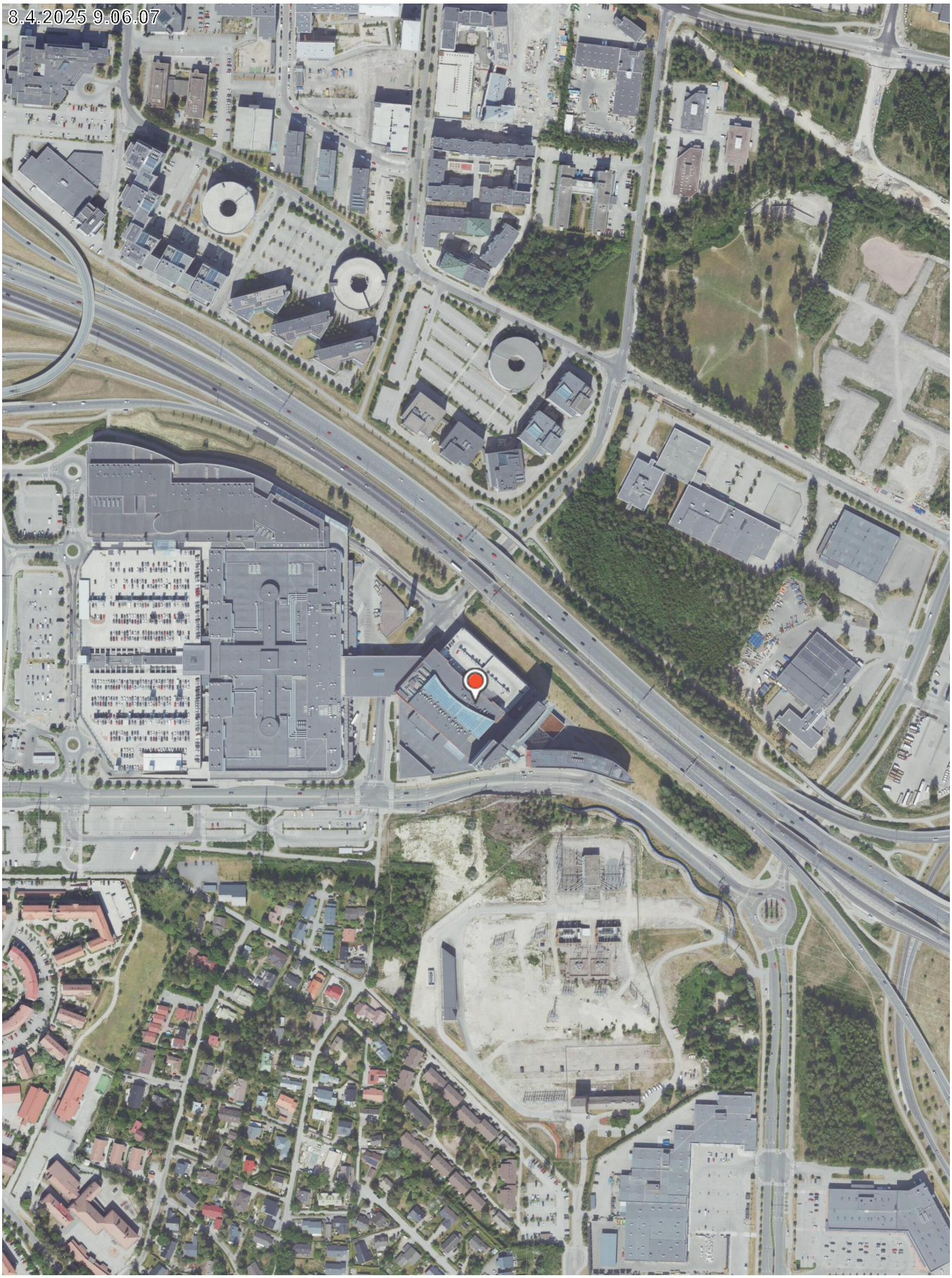
Kiinteistöhallinta ja asuminen:

- Jussi Juntunen, alueisännöitsijä
- Patrik Virtanen, vuokrausasiantuntija
- Tiina Louhikoski, toimitilapäällikkö

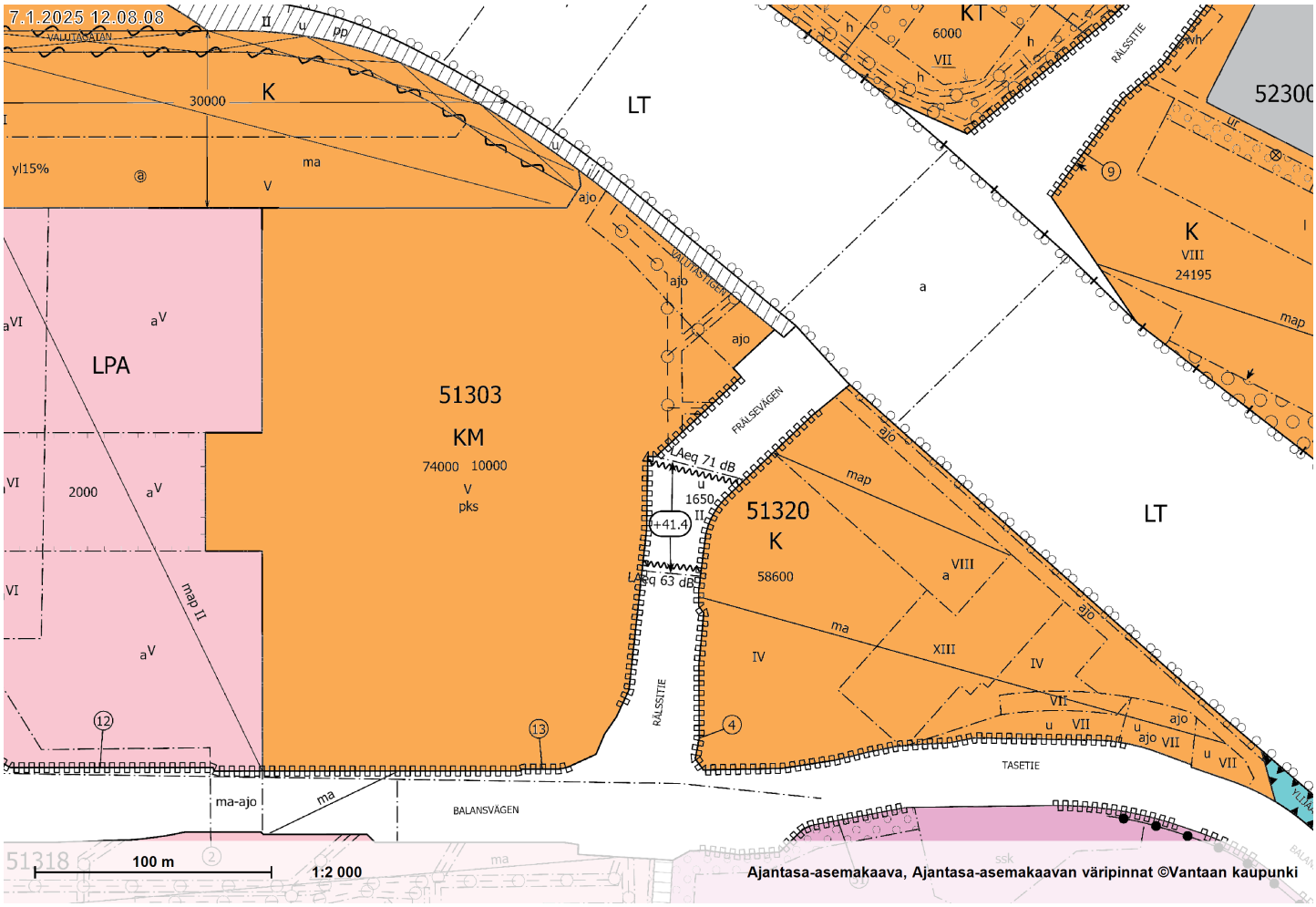
LIITE 1
sijaintikartta

Jumbon kirjasto
Tarveselvityksen liitteet
10.4.2025

8.4.2025 9.06.07

LIITE 3a
asemakaavaote

002464

5.9.2023

Vantaan kaupunki

Vantaan ratikka: Pakkala

Vanda stad

Vandaspåran: Backas

KV 9.10.2023

Asemakaavan muutos

Kaupunginosa 51, PAKKALA

Korttelit 51200, 51205, 51206 ja 51318 sekä osat kortteleista 51303, 51314 ja 51320 sekä katu- ja liikennealueet.

Kaupunginosa 52, VEROMIES

Tonttijaon muutos

Korttelit 51200, 51205, 51206 ja 51318 sekä osat kortteleista 51303, 52128, 52300, 51314 ja 51320.

1:2000

Ändring av detaljplanen

Stadsdel 51, BACKAS

Kvarteren 51200, 51205, 51206 och 51318 samt delar av kvarteren 51303, 51314 och 51320 samt gatu- och trafikområden.

Stadsdel 52, SKATTMANS

Ändring av tomtindelningen

Kvarteren 51200, 51205, 51206 och 51318 samt delar av kvarteren 51303, 52128, 52300, 51314 och 51320.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

K

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue.

Rakennusten suunnittelussa on huolehdittava siitä, että ympäristön ilman epäpuhtauksien siirtyminen sisätiloihin on estetty. Rakennusten raittiin ilman otto tulisi sijoittaa mahdollisimman etäälle vilkkaista liikenneväylistä.

Kvartersområde för affärs- och kontorsbyggnader.

Vid planering av byggnader måste försiktighet iakttas för att förhindra överföring av föroreningar från omgivande luft inomhus. Friskluftsintag i byggnader bör placeras så långt bort som möjligt från trafikerade trafikleder.

Korttelia 51320 koskevat määräykset:

RAKENTAMINEN JA KAUPUNKIKUVA

Alueelle saa sijoittaa hotellin.

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää eikä paljon tilaa vaativaa erikoistavaran kauppaa, kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa.

Myymälätiloja oheistiloineen saa rakentaa enintään 20 % käytetystä kerrosalasta, kuitenkin enintään 8 000 kerrosneliömetriä.

Myymälätilojen tarvitsemia aula- ja poistumistiloja saa rakentaa ilman, että niitä lasketaan myymälätilojen rakennusoikeuteen, kuitenkin enintään 1150 kerrosneliömetriä.

Korttelin kerrosalasta saadaan käyttää enintään 30 % urheilutiloja varten ja 10 % julkisia palveluja varten.

Alueelle saa rakentaa kaksi kellarikerrosta. Kellarikerroksiin saa sijoittaa varastoja ja niihin johtavia kulkuteitä rakennusoikeuden lisäksi.

Kellarikerroksiin saa sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaista tilaa enintään 2500 kerrosneliömetriä.

Katolle saa rakentaa kerrosluvun ja rakennusoikeuden lisäksi teknisiä tiloja, jotka tulee niihin liittyvine laitteineen huolitella rakennuksen arkkitehtuuriin soveltuviksi.

Bestämmelser som gäller i kvarter 51320:

BYGGANDE OCH STADSBILD

På området får placeras ett hotell.

Till området får man inte förlägga en dagligvaruhandel eller en affär för specialvaror som kräver mycket utrymme, som t.ex. en bil-, järn-, möbel-, trädgårds- eller lantbruksaffär.

Butikslokaler med anknytande utrymmen får byggas på högst 20% av den använda våningsytan, dock högst 8000 kvadratmeter våningsyta.

Entréhall och utgångar som behövs för butikslokalerna får byggas utan att de räknas till butikslokalernas byggnadsrätt, dock högst 1150 kvadratmeter våningsyta.

Högst 30 % av kvarterets våningsyta får användas för idrottslokaliteter och 10 % för offentlig service.

I området får två källarvåningar byggas. I källarvåningen får utöver byggrätten placeras förråd samt passager som leder till dem.

Till källarvåningarna får man förlägga utrymmen avsedda för huvudanvändningsändamålet på högst 2500 kvadratmeter våningsyta.

På taket får utöver våningslalel och byggrällen byggas tekniska utrymmen, vilka tillsammans med de anordningar som hänför sig till dessa, skall anpassas till byggnadens arkitektur.

Jumbon kirjasto
Tarveselvityksen liitteet
10.4.2025

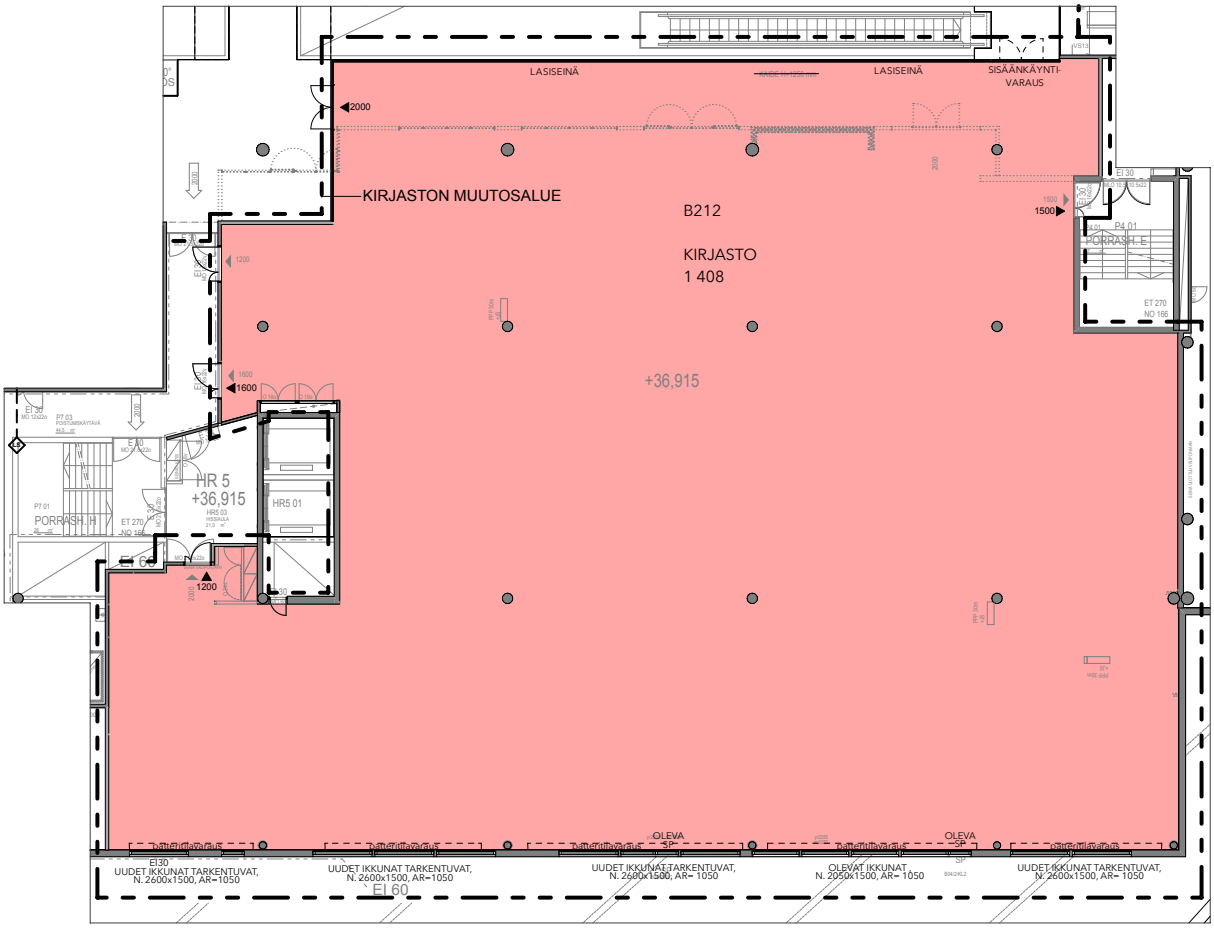
Jumbon kirjasto - Tarveselvitys
Alustava tilaohjelmataulukko

26.3.2025

Alue

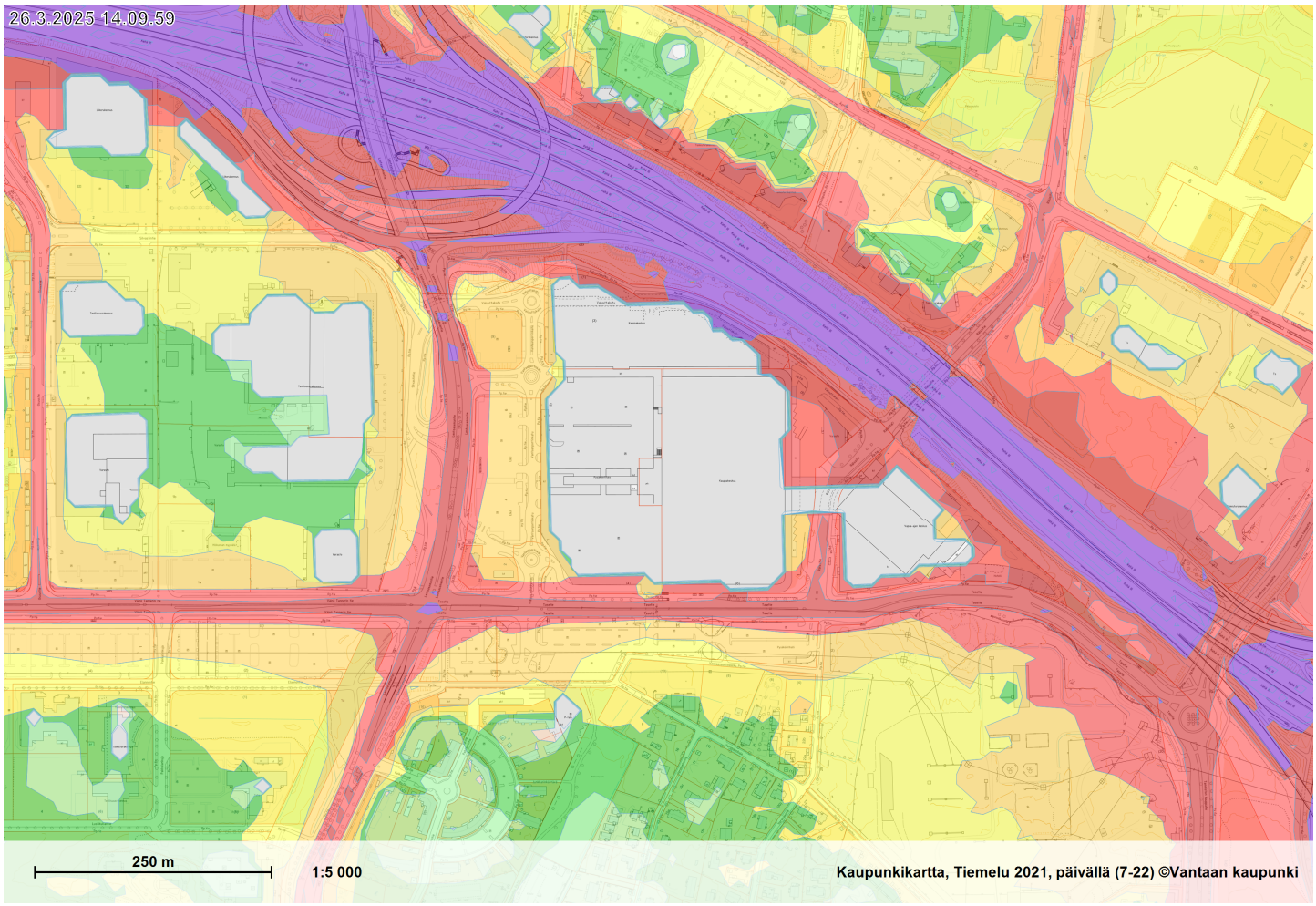
huone nro	Nimi	pinta-ala (hum)	pinta-ala (hym)
B212.01	Kirjastosali	850,0	850,0
B212.02	Monitoimitila 1	93,5	93,5
B212.03	LE-WC	6,5	6,5
B212.04	Vauvanhoito / LE-WC	7,5	7,5
B212.05	Käytävä	11,0	0,0
B212.06	Tuolivarasto 1	14,0	14,0
B212.07	Perhehuone / ruokailutila	53,0	53,0
B212.08	Toimistotila	60,5	60,5
B212.09	Toimistohuone	9,5	9,5
B212.10	Vetäytymistila 1	6,0	6,0
B212.11	Vetäytymistila 2	6,0	6,0
B212.12	Henkilökunnan taukotila	26,5	26,5
B212.13	Siivoustila	10,0	10,0
B212.14	Henkilökunnan WC 1	3,5	3,5
B212.15	Henkilökunnan WC 2	3,5	3,5
B212.16	Huoltokäytävä	33,5	0,0
B212.17	Tuolivarasto 2	12,5	12,5
B212.18	Kirjavarasto	20,5	20,5
B212.19	Sähkö ja TELE-tila	4,5	0,0
B212.20	Monitoimitila 2	80,5	80,5
B212.21	Palautusautomaattihuone	64,0	64,0
Yhteensä		**1376,5**	**1327,5**

LIITE 5
vuokrauspohja

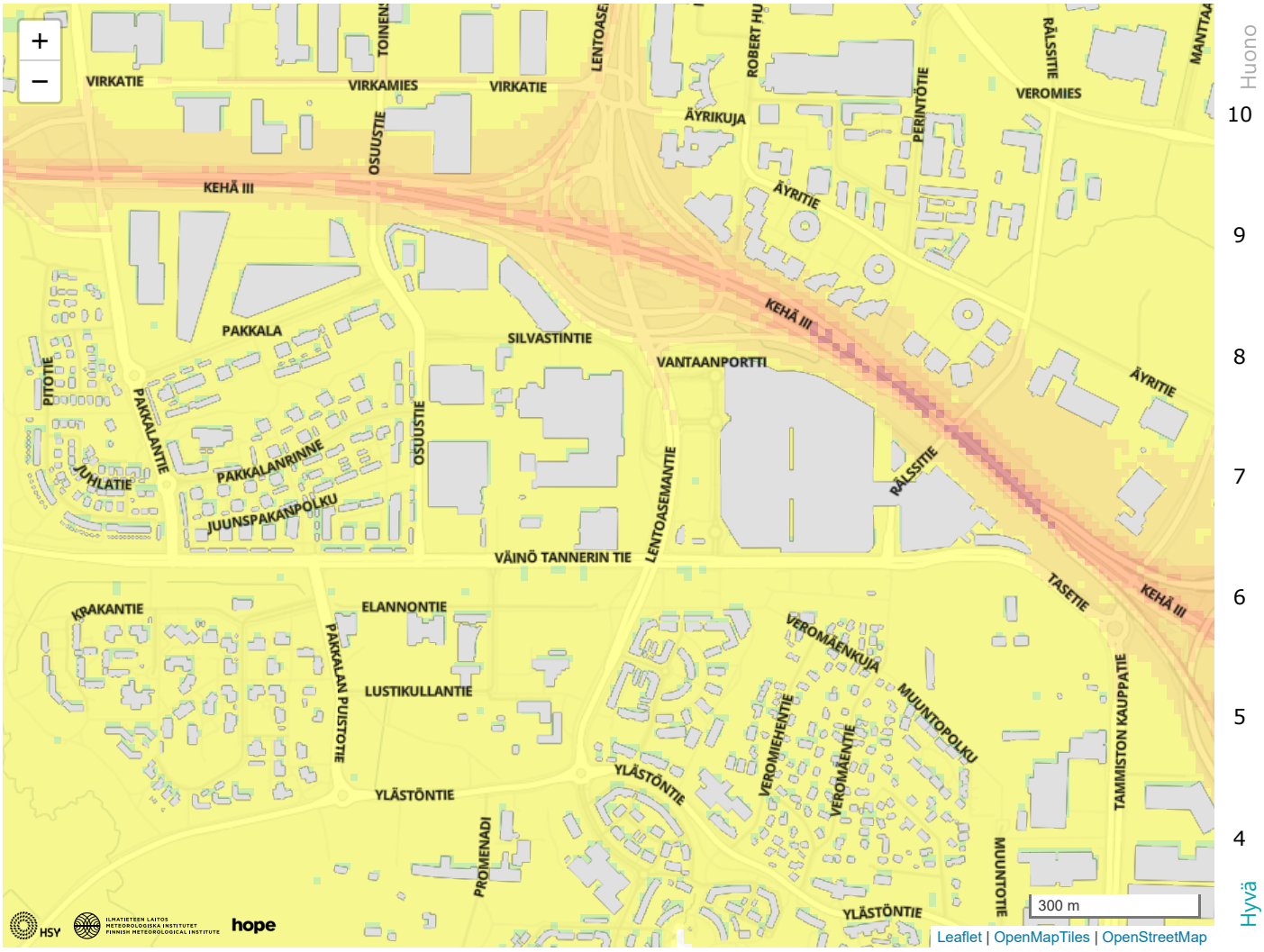

Vantaan Valo Ky ARCO ARCHITECTURE COMPANY VUOKRAUSPOHJA 1:175 LUONNOS 28.2.2025

LIITE 6
tiemelukartta (päivällä 7-22)

Pienhiukkaset PM2.5 ▼ 2024 ▼ Koko vuosi ▼ Tietoa ▼

Jumbon kirjasto
Tarveselvityksen liitteet
10.4.2025

10 **Taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustusten vuoden 2024 käyttöselvitysten hyväksyminen / AL**

VD/13/02.03.01.03/2024

AL/TH

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Kulttuuri- ja kirjastopalvelujen avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan toiminta-avustus on tarkoitettu Vantaalla säännöllisesti ympäri vuoden toimivien taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toimintaan.

Avustuksesta tulee tehdä käyttöselvitys sähköisessä asiointipalvelussa tai paperisena asiakirjana 31.3.2025 mennessä. Avustus tai sen osa peritään takaisin, jos avustuksen tai sen osan käytöstä ei ole toimitettu hyväksyttävää käyttöselvitystä annettuun määräaikaan mennessä. Avustuksen käytöstä on annettava selvitys siinäkin tapauksessa, että uutta avustusta ei haeta.

Taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustuksen myöntämisestä päätettiin kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan kokouksessa 10.6.2024 § 7.

17 avustusta saanutta yhdistystä ovat määräaikaan mennessä toimittaneet kulttuuri- ja kirjastopalveluille hyväksyttävät käyttöselvitykset liitteineen vuoden 2024 toiminta-avustuksista. Kahdelta yhdistykseltä puuttui pakollisia liitteitä, joista toisen kanssa on sovittu liitteiden toimittamisesta heti yhdistyksen vuosikokouksen jälkeen 29.4.2025.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:

Päätetään

a) hyväksyä seuraavien yhdistyksien vuoden 2024 toiminta-avustusten käyttöselvitykset:
- Helsinge-Tusby Ungdomsförbund rf., 1 000 €
- Kansan Sivistystyön Liiton Vantaan Sivistysjärjestö ry., 1 500 €
- Kartanon Laulu ry., 1 200 €
- Rekolan Elävän Musiikin yhdistys ry., 4 000 €
- Rekolan sekakuoro ry., 1 000 €
- Shadow Room ry., 3 900 €
- Taito Etelä-Suomi ry., 21 000 €
- Tanssiteatteri DisTanz ry., 4 000 €
- Tikkurilan Teatteri ry., 26 000 €
- Tila ja toiminta ry., 7 000 €
- Vantaa-Seura-Vandasällskapet rf., 15 000 €
- Vantaan kamarikuoro ry., 1 000 €
- Vantaan Lastenliitto ry., 3 000 €
- Vantaan Näyttämöyhdistys ry., 11 000 €

- Vantaan Suomi-Israel -yhdistys ry., 1 200 €
- Vantaan Suomi-Puola yhdistys ry., 1 200 €
- Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry., 2 000 €
- Vivace-kuoroyhdistys ry., 2 000 €

b) Päätetään siirtää Myyrmäen kaupunkikulttuuri ry:n käyttöselvitys (10 000 €) kesäkuun kokoukseen käsiteltäväksi puuttuvien liitetiedostojen takia.

Liite: Yhteenveto vuoden 2024 Taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustusten käyttöselvityksistä

Täytäntöönpano: Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Suunnittelija Teemu Hokkanen, 040 680 5809,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KAKU lautakunta 5.5.2025

KÄYTTÖSELVITYKSET 2024 - Toiminta-avustukset taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistyksille

YHTEISÖ	Käyttöselvitys saapunut (pvämäärä)	Käyttöselvityksen liitteet (toim.kertomus, tilinpäätös, toim.tark. kertomus)	Vantaan kaupungin avustus mainittu toimintakertomuksessa	Toiminta-avustus 2024	Toiminta-avustus 2023	Käyttötarkoitus
					114 100	
Helsinge-Tusby Ungdomsförbund rf.	27.2.2025	Liitteet ok.	Mainittu	1000	0	Kotiseutumuseotoiminta
Kansan Sivistystyön Liiton Vantaan Sivistysjärjestö ry.	31.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	1500	1 500	Taidekasvatus avoimissa harrastusryhmissä, Työläislaulajat-kuoro
Kartanon Laulu ry.	25.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	1200	1 200	Kuorolauluharrastuksen edistämiseen
Myyrmäen kaupunkikulttuuri ry.	31.3.2025	Tilinpäätös ja toiminnantark. kert. puuttuvat	Ei mainittu	10 000	10 000	Kaupunkikulttuurin monipuolinen edistäminen ja kehittäminen
Rekolan Elävän Musiikin yhdistys ry.	27.3.2025	Liitteet ok. Tilinpäätöksestä puuttuu allekirjoitukset.	Mainittu	4000	4 000	Rekolan alueen elävän musiikin edistäminen
Rekolan sekakuoro ry.	30.3.2025	Liitteet ok	Ei mainittu	1000	1 000	Kuorolauluharrastuksen kehittäminen ja ylläpito
Shadow Room ry.	10.2.2025	Liitteet ok.	Mainittu	3900	3 000	Yhdistys edistää taiteen- ja kulttuurin alaan liittyvää työskentelyä, tapahtumia
Taito Etelä-Suomi ry. / Taito käsityö- ja muotoilukoulu Etelä-Suomi	19.3.2025	Liitteet ok	Ei mainittu	21000	21 000	Käsityöharrastuksen edistäminen ja kehittäminen
Tanssiteatteri DisTanz	10.3.2025	Liitteet ok	Ei mainittu	4000	4 000	Erityisesti lapsille suunnattu tanssiteatterityöpajatoiminta
Tikkurilan Teatteri ry. / Tikkurilan Teatteri	27.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	26000	25 000	Harrastajateatteritoiminta
Tila ja toiminta ry.	27.3.2025	Kaikki liitteet puuttuvat. Toimitetaan 29.4. mennessä	Mainittu	7000	7 000	Omaehtoisen ja asukaslähtöisen toiminnan edistäminen ja kehittäm.
Vantaa-Seura-Vandasällskapet ry.	28.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	15000	15 000	Kotiseutututkimus ja -historia
Vantaan kamarikuoro ry.	30.3.2025	Liitteet ok	Ei mainittu	1000	1 000	Kuorolauluharrastus
Vantaan Lastenliitto ry.	26.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	3000	3 000	Matalan kynnyksen vapaa-ajan taidetoiminta lapsiperheille
Vantaan Näyttämöyhdistys ry.	24.3.2025	Liitteet ok	Ei mainittu	11000	11 000	Harrastajateatteritoiminta
Vantaan Suomi-Israel yhdistys ry.	7.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	1200	1 200	Ystävyysseuratoiminta
Vantaan Suomi-Puola yhdistys ry.	26.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	1200	1 200	Ystävyysseuratoiminta
Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry.	23.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	2000	2 000	Musiikinopetus
Vivace-kuoroyhdistys ry.	30.3.2025	Liitteet ok	Mainittu	2000	2 000	Kuorolauluharrastus

11 **Taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustusten myöntäminen vuodelle 2025 / AL**

VD/16/02.03.01.03/2025

AL/TH

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Avustusten ja apurahojen yleisten myöntämisperiaatteiden mukaan toiminta-avustusta myönnetään yhdistyksen sääntöjen mukaiseen perustoimintaan. Kulttuuritoimintaan tarkoitettujen avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan toiminta-avustus on tarkoitettu Vantaalla säännöllisesti ympäri vuoden toimivien taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toimintaan.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualueen vuoden 2025 talousarviossa taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustuksiin on varattu 126 850 euroa. Toiminta-avustukset julistettiin avustuskuulutuksella haettavaksi viimeistään 31.3.2025.

Avustushakemuksia jätettiin 22 kpl ja niiden yhteissumma oli 283 060 euroa. Yhden yhdistyksen pakolliset hakemusliitteet puuttuvat, mutta sen kanssa on sovittu, että ne toimitetaan heti kun yhdistyksen vuosikokous on pidetty 29.4.2025. Yhdeltä yhdistykseltä puuttuvat vuoden 2024 toiminta-avustuksen käyttöselvityksen pakolliset liitteet.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään
a) myöntää vuoden 2025 toiminta-avustus seuraaville taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistyksille:
- Helsinge-Tusby Ungdomsförbund rf. 1 000 € kotiseututoimintaan (haettu avustus 1 500 €)
- Kansan Sivistystyön Liiton Vantaan Sivistysjärjestö ry. 1 600 € taidekasvatukseen avoimissa harrastusryhmissä (2 000 €)
- Kartanon Laulu ry. 1 250 € kuorolauluharrastuksen kehittämiseen ja edistämiseen (1 500 €)
- Musiikkiyhdistys HowManyMothers ry. 1 000 € naisyhtyelauluharrastukseen (2 500 €)
- Rekolan Elävän Musiikin yhdistys ry. 6 000 euroa Rekolan alueen elävän musiikin edistämiseen (9 700 €)
- Rekolan sekakuoro ry. 1 000 euroa kuorolauluharrastuksen kehittämiseen ja ylläpitoon (1 000 €)
- Shadow Room ry. 6 000 euroa taide- ja kulttuurialalla tapahtuvan työskentelyn edistämiseen (10 000 €)
- Taito Etelä-Suomi ry. 22 000 euroa käsityöharrastuksen edistämiseen ja kehittämiseen (38 000 €)
- Tikkurilan Teatteri ry. 28 000 euroa harrastajateatteritoimintaan (45 000 €)
- Tila ja toiminta ry. 9 000 euroa omaehtoisen ja asukaslähtöisen toiminnan edistämiseen (22 300 €)

- Vantaan kamarikuoro ry. 1 200 euroa kuorolauluharrastuksen kehittämiseen ja edistämiseen (2 000 €)
- Vantaan Lastenliitto ry. 3 000 euroa matalan kynnyksen vapaa-ajan toimintaan lapsiperheille (6 000 €)
- Vantaan Näyttämöyhdistys ry. 13 000 euroa harrastajateatteritoimintaan (35 000 €)
- Vantaan Suomi-Israel -yhdistys ry. 800 euroa ystävyysseuratoimintaan (1500 €)
- Vantaan Suomi-Puola -yhdistys ry. 800 euroa ystävyysseuratoimintaan (2 000 €)
- Vantaa-Seura-Vandasällskapet ry. 16 000 euroa kotiseutututkimukseen ja kotiseutu-historian vaalimiseen (24 000 €)
- Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry. 2 000 euroa musiikkilinjalaisten musiikinopetukseen (2 000 €)
- Vivace-kuoroyhdistys ry. 2 200 euroa kuorolauluharrastuksen kehittämiseen ja edistämiseen (4 000 €)

b) olla myöntämättä avustusta seuraaville tahoille:
- InvestClub ry. (haettu avustus 45 600 €), harkintaan perustuen
- Tanssiteatteri DisTanz ry. (2 200 €), harkintaan perustuen
- Vantaan kirjoittajat ry. (556 €), harkintaan perustuen

c) siirtää kesäkuun kokoukseen Myyrmäen Kaupunkikulttuuri ry:n avustushakemuksen käsittely (haettu avustus 24 360 €) edellisen vuoden toiminta-avustuksen käyttöselvityksen liitteiden puutteen vuoksi.

d) että avustusta saaneen yhdistyksen on annettava vuoden 2025 toiminta-avustuksen käytöstä selvitys 31.3.2026 mennessä.

e) edellyttää avustusta saaneilta yhteisöltä, että yhteisö julkistaa Vantaan kaupungin myöntäneen yhteisölle avustusta,

f) todeta, että avustuksen saajan on varattava Vantaan kaupungille mahdollisuus avustuksen saajan hallinnon ja tilien tarkastamiseen siltä osin kuin avustuksen käytön toteaminen edellyttää

g) todeta, että mikäli avustusta saanut yhteisö ei toimita määräaikaan mennessä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle hyväksyttävää selvitystä avustuksen käytöstä, peritään yhteisöltä ko. avustusmääräraha tai tilittämättä jäävä avustusosuus takaisin

h) oikeuttaa kulttuuri- ja kirjastopalvelut maksamaan enintään 50 % avustuksesta sitoumusta vastaan ennen päätöksen lainvoimaa

i) avustukset voidaan maksaa poikkeuksellisesti täysimääräisenä ennakkona sitoumusta vastaan heti, kun päätös on lainvoimainen

Liitteet: Yhteenveto Taidekasvatus ja kulttuuriharrastusyhdistysten toiminta-avustushakemuksista 2025

Täytäntöönpano: Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Suunnittelija Teemu Hokkanen, 040 680 5809,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KAKU 5.5.2025

Toiminta-avustukset taidekasvatus- ja kulttuuriharrastusyhdistyksille: yhteensä 126 850 €

YHTEISÖ	Hakemus 2025	Esitys 2025	Esitys 2024	Muutos 2024-2025	Käyttötarkoitus	Hakemus jätetty	Hakemuksen liitteet (toim.suun. + budj.)	Talousarvio: tulot yhteensä	Talousarvio: menot yhteensä	Tulos (tulot - menot)	Muut avustukset (suluissa merkintä, jos muita avustuksia on haettu muttei vielä myönnetty/saatu)	Kaupungin avustuksen osuus arvioidusta menoista (%)
	283 060 €	**125 850 €**	117 000									
Helsinge-Tusby Ungdomsförbund rf.	1 500 €	1 000 €	1 000 €	0	**Kotiseutumuseotoiminta**	**27.3.2025**	Liitteet ok	200 €	5 250 €	-5 050 €	750 €	19,05 %
InvestClub ry. UUSI	46 500 €	0 €	0 €	0 €	**Sijoitusneuvontaan ja siihen liittyvien koulutustilaisuuksien järjestäminen**	**28.2.2025**	Liitteet ok	2 400 €	46 500 €	-44 100 €	0 €	0,00 %
Kansan Sivistystyön Liiton Vantaan Sivistysjärjestö ry.	2 000 €	1 600 €	1 500 €	100 €	**Taidekasvatus avoimissa harrastusryhmissä, Työläislaulajat**	**31.3.2025**	Liitteet ok	11 000 €	13 200 €	-2 200 €	7 000 €	12,12 %
Kartanon Laulu ry.	1 500 €	1 250 €	1 200 €	50 €	**Kuorolauluharrastuksen edistämiseen**	**27.3.2025**	Liitteet ok	10 158 €	13 141 €	-2 983 €	0 €	9,51 %
Musiikkiyhdistys How Many Mothers UUSI	2 500 €	1 000 €	0 €	0 €	**Yhdistyksen tarkoituksena on ylläpitää ja kehittää naisvhtvelauluharrastusta**	**30.3.2025**	Liitteet ok	12 600 €	12 600 €	0 €	1000 € (haettu)	7,94 %
Myyrmäen kaupunkikulttuuri ry.	24 360 €	10 000 €	10 000 €	0 €	**Kaupunkikulttuurin monipuolinen edistäminen ja kehittäminen.**	**31.3.2025**	Liitteet ok. Käyttöselvitys ei ok.	15 000 €	39 360 €	-24 360 €	2000 € (haettu)	25,41 %
Rekolan Elävän Musiikin yhdistys ry.	9 700 €	6 000 €	4 000 €	2 000 €	**Rekolan alueen elävän musiikin edistäminen**	**28.3.2025**	Liitteet ok	13 400 €	24 920 €	-11 520 €	2000 € (haettu)	24,08 %
Rekolan sekakuoro ry.	1 000 €	1 000 €	1 000 €	0 €	**Kuorolauluharrastuksen kehittäminen ja ylläpito**	**26.3.2025**	Liitteet ok	1 920 €	2 920 €	-1 000 €	0 €	34,25 %
Shadow Room ry.	10 000 €	6 000 €	3 900 €	2 100 €	**Yhdistys edistää taiteen- ja kulttuurin alaan liittyvää työskentelyä ja tapahtumia (Hakkilan konttikylässä)**	**10.2.2025**	Liitteet ok	10 176 €	23 786 €	-13 610 €	20130 € (haettu)	25,22 %
Taito Etelä-Suomi ry. / Taito käsityö- ja muotoilukoulu Etelä-Suomi	38 000 €	22 000 €	21 000 €	1 000 €	**Käsityöharrastuksen edistäminen ja kehittäminen**	**19.3.2025**	Liitteet ok	60 300 €	103 100 €	-42 800 €	24000 € (haettu)	21,34 %
Tanssiteatteri DisTanz	2 200 €	0 €	4 000 €	-4 000 €	**Käsityöharrastuksen edistäminen ja kehittäminen**	**10.3.2025**	Liitteet ok	1 400 €	5 360 €	-3 960 €	Ostopalvelu-sopimuksen piirissä.	0,00 %
Tikkurilan Teatteri ry. / Tikkurilan Teatteri	45 000 €	28 000 €	26 000 €	2 000 €	**Harrastajateatteritoiminta**	**27.3.2025**	Liitteet ok	62 800 €	113 800 €	-51 000 €	2000 € (haettu) + ostopalv.sopimus	24,60 %
Tila ja toiminta ry.	22 300 €	9 000 €	7 000 €	2 000 €	**Omaehtoisen ja asukaslähtöisen toiminnan edistäminen ja kehittäm.**	**27.3.2025**	Liitteet tulossa 29.4.	32 950 €	55 250 €	-22 300 €	0 €	16,29 %
Vantaa-Seura-Vandasällskapet ry.	24 000 €	16 000 €	15 000 €	1 000 €	**Kotiseutututkimus ja -historia**	**26.3.2025**	Liitteet ok	50 950 €	105 950 €	-55 000 €	31000 € (haettu)	15,10 %
Vantaan kamarikuoro ry.	2 000 €	1 200 €	1 000 €	200 €	**Kuorolauluharrastus**	**30.3.2025**	Liitteet ok	9 500 €	12 884 €	-3 384 €	1 760 €	9,31 %
Vantaan Lastenliitto ry.	6 000 €	3 000 €	3 000 €	0 €	**Matalan kynnyksen vapaa-ajan taidetoiminta lapsiperheille**	**19.3.2025**	Liitteet ok	10 500 €	4 500 €	6 000 €	0 €	66,67 %
Vantaan Näyttämöyhdistys ry.	35 000 €	13 000 €	11 000 €	2 000 €	**Harrastajateatteritoiminta**	**14.2.2025**	Liitteet ok	125 678 €	150 051 €	-24 373 €	6 000 €	8,66 %
Vantaan Suomi-Israel yhdistys ry.	1 500 €	800 €	1 200 €	-400 €	**Ystävyysseuratoiminta**	**26.3.2025**	Liitteet ok	2 150 €	3 181 €	-1 031 €	171 €	25,15 %
Vantaan Suomi-Puola yhdistys ry.	2 000 €	800 €	1 200 €	-400 €	**Ystävyysseuratoiminta**	**26.3.2025**	Liitteet ok	3 400 €	6 040 €	-2 640 €	0 €	13,25 %
Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry.	2 000 €	2 000 €	2 000 €	0 €	**Musiikinopetus**	**24.3.2025**	Liitteet ok	65 000 €	73 300 €	-8 300 €	2 500 €	2,73 %
Vivace-kuoroyhdistys ry.	4 000 €	2 200 €	2 000 €	200 €	**Kuorolauluharrastus**	**30.3.2025**	Liitteet ok	28 630 €	33 167 €	-4 537 €	1500 (haettu) + 20000 €	6,63 %
Vantaan kirjoittajat ry. (PKT-avustuskaav.) UUSI	556 €	0 €	0 €	0 €	**Jäsenten teosten toimittaminen ja painattaminen antologiaksi**	**20.3.2025**	Liitteet ok	1 300 €	1 300 €	0 €	0	0,00 %

12 **Taiteilija-apurahojen myöntäminen vuonna 2025 / AL**

VD/25/02.03.01.03/2025

AL/SL

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan / kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualueen vuoden 2024 talousarviossa on 70 000 euron määrärahavaraus kustannuspaikalla 16 33 12 400 tilillä 473006 Taiteilijoiden apurahat.

Määrärahasta suoritetaan seuraavat kustannukset:

Galleria Gjutarsin residenssitaiteilijat (vasla 26.11.2012 § 20 ja vala 6.11.2018 § 17)	5000 €
Nuoren taiteilijan stipendi	3500 €
Taiteilija-apurahoihin on käytettävissä	61 500 €

Taiteilija-apurahojen jako suoritetaan kaupunkikulttuurilautakunnan 8.12.2021 § 8 vahvistamien periaatteiden mukaan:
”Taiteilija-apurahojen myöntämisessä noudatetaan Vantaan kaupungin avustusten yleisiä myöntämisperiaatteita. Taiteelliseen työskentelyyn tarkoitettu apuraha myönnetään hakemuksesta vakinaisesti Vantaalla asuville ammattitaiteilijoille ja poikkeustapauksessa lahjakkaille eri taiteenalojen opiskelijoille. Apurahaa ei voi saada peräkkäisinä vuosina ja sitä ei myönnetä soitin- ja laitehankintoihin.

Apurahojen käytöstä tulee esittää vapaamuotoinen selvitys seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.”

Taiteilija-apurahoja ehdotetaan jaettavaksi 61 500 €. Apurahahakemuksia saapui 58 hakijalta määräaikana ja apurahaa esitetään 17 hakijalle. Hakemusten yhteissumma on 374 212 euroa. Jaettavaksi esitetty määräraha on 17 % haetusta. Apurahaa esitetään 29 % hakijoista.

Samankaltaisia hakijoita on vertailtu keskenään. Jakoesitys on tehty kulttuuri- ja kirjastopalveluiden laajennetun johtoryhmän kokouksessa 14.3.2025.

Esityslistan liitteenä on vuoden 2025 apurahahakemusten esitettyjen apurahojen määrällinen vertailu taiteenaloittain ja tilastollinen vertailu 2014–2024.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään

a) hylätä seuraavat taiteilija-apurahahakemukset:

KIRJALLISUUS

Hallberg, Tarja	(harkintaan perustuen)
Koivisto, Andreas	(harkintaan perustuen)
Tuurna, Stefanie	(harkintaan perustuen)
Zub, Yuriy	(harkintaan perustuen)

KUVATAIDE

Anundi-Koskinen, Riika	(harkintaan perustuen)
Eskelin, Anu	(harkintaan perustuen)
Harahulia, Kateryna	(harkintaan perustuen)
Holley, Elina	(harkintaan perustuen)
Jokelainen, Jenna	(harkintaan perustuen)
Kauppila, Anne	(harkintaan perustuen)
Kulishova, Olena	(harkintaan perustuen)
Kärki, Kukka-Maaria	(harkintaan perustuen)
Lindfors, Tuija	(harkintaan perustuen)
Luostari, Jonna	(harkintaan perustuen)
Nissinen, Carita	(harkintaan perustuen)
Nousiainen, Susanna	(harkintaan perustuen)
Perkola, Jonna	(harkintaan perustuen)
Ruotsalainen, Rosa	(harkintaan perustuen)
Vilhunen, Risto	(harkintaan perustuen)

SÄVELTAIDE

Hurmerinta, Janna-Mari	(harkintaan perustuen)
Laitinen, Anna-Maija	(harkintaan perustuen)
Ljungberg, Sabrina	(harkintaan perustuen)
Malkki, Jari-Pekka	(harkintaan perustuen)
Petrozzi, Clara	(harkintaan perustuen)
Salomaa, Kanerva	(harkintaan perustuen)
Susi, Marianne	(harkintaan perustuen)
Tuurna, Stefanie	(harkintaan perustuen)
Vahtera, Meri	(harkintaan perustuen)

TAIDETEOLLISUUS

Pahkala, Anne-Meri	(harkintaan perustuen)

VALOKUVATAIDE

Heinonen, Jan	(harkintaan perustuen)
Tyrväinen, Henna	(harkintaan perustuen)

MONITAITEINEN

Haapasaari, Riikka	(harkintaan perustuen)
Leskinen, Kati	(harkintaan perustuen)
Valta, Tanja	(harkintaan perustuen)

TANSSITAIDE
Hailu, Veronika (harkintaan perustuen)
Rouhiainen, Marianne (harkintaan perustuen)

TEATTERITAIDE
Linden, Aarne (harkintaan perustuen)
Mönttinen, Tatu (harkintaan perustuen)
Pykäläinen, Annukka (harkintaan perustuen)

ELOKUVATAIDE
Randla, Lauri (harkintaan perustuen)
Savolainen, Nika (harkintaan perustuen)

b) jakaa seuraavat avustuksen jakoperusteet täyttävät taiteilija-apurahat yhteensä 61 500 euroa.

KIRJALLISUUS
Erfving, Emilia 4000 €
Työskentelyapuraha *Pulu-kirjan* kirjoittamiseen ja kuvittamiseen

Kokander, Jenni 4000 €
Romaanin kirjoittamiseen

Rouhiainen, Elina 4000 €
Nuorten aikuisten romanttisen fantasiaromaanin viimeistelyyn

KUVATAIDE
Allonen, Päivi 3000 €
Taiteelliseen työskentelyyn

Harahulia, Kateryna 6000 €
To create a series of digital graphic works titled
"Culture of War"

Kostiainen, Pasi 5000 €
VANTAALAISIA - projektin valokuvien toimittaminen kirjaksi
ja mahdollinen näyttelysarja

SÄVELTAIDE
Kauranne, Amanda 2000 €
Kaksikielisen *Näinpä kerran unta* -lastenesityksen käsikirjoittaminen, säveltäminen ja sovittaminen vantaalaisen kansanperinteen pohjalta

Kuvaja, Anna 2000 €
Taiteelliseen työskentelyyn

Ogola, Zipora Taiteelliseen työskentelyyn suomalais-tansanialaisen Heri-yhteistyöhankkeen käynnistämisvaiheessa	1500 €
Zheleykin, Artem Musiikkiprojektin kehittäminen ja sovittaminen esityskuntoon	2000 €
Yli-Salomäki, Aki Sävellystyöhön	2500 €
TANSSITAIDE	
Hosio, Riina Performatiivisen luennon ja sooloesityksen *"Kansantanssijan performanssi*" taustatyöhön, suunnitteluun, käsikirjoittamiseen, koreografin luomiseen sekä esiintyjän harjoitustyöhön	2500 €
Mamia, Nina *Hetken ja tilojen virrassa* - paikkasidonnaiset tanssiteokset ja yleisölle avoimet liike- ja tanssityöpajat Vantaalla	6000 €
VALOKUVATAIDE	
Qasim, Salaado Valokuvanäyttelyiden järjestäminen Vantaalla, joissa tuodaan esille eri-ikäisiä ja eri taustoista tulevia ihmisiä sekä heidän urapolkujensa ainutlaatuisuutta	4000 €
TAIDETEOLLISUUS	
Rytkölä, Johanna	3000 €
MONITAITEINEN	
Kuusisto, Jonas	4000 €
SIRKUSTAIDE	
Ravald, Mira Nykysirkusryhmä Company Portmanteaun uusien näyttämöteoksien *'Pyykki - Lost in Laundryland' ja 'Series of'* sekä tanssi- ja sirkustaiteellisen videoinstallaation *'12m 12mm* toteutus ja esitysversioiden luominen	6000 €

c) suorittaa kustannukset kustannuspaikalta 16 33 12 400 tililtä 473006 Taiteilijoiden apurahat,

d) edellyttää, että apurahan saajan mainitsevan saamansa Vantaan kaupungin taiteilija-apuraha toimintaansa liittyvissä esitteissä tai muissa vastaavissa esittelymateriaaleissa,

e) todeta, että apurahan saajan tulee toimittaa kulttuuri- ja kirjastopalveluihin selvitys apurahan käytöstä helmikuun loppuun 2026 mennessä.

Liitteet:
- Vuoden 2025 hakemuksista laadittu yhteenveto hakijoittain
- Yhteenveto vuosien 2014–2024 taiteilija-apurahahakemuksista

Asiakirjat: Vuoden 2025 hakemuksista laadittu yhteenveto on tallennettu kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan Extranetiin.

Täytäntöönpano: Kulttuuri- ja kirjastopalvelut
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätietoja:
Palvelukoordinaattori Sirpa Laine, 040 848 2099,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Taiteilija-apuraha yhteenveto 2025

Taiteilija-apuraha	70 000
Galleria Gjutarsin residenssitaiteilijat	5 000
Nuoren taiteilijan stipendit	3 500
Taiteilija-apurahat esitys	61 500

Apurahoja ei pääsääntöisesti myönnetä soitin- ja laitehankintoihin.

Apurahoja haettu yhteensä	365 212
Esitetään myönnettäväksi	61 500
Esitetty summa % haetusta	17 %
Esitetty summa % hakijoista	29 %

TAITEILIJA-APURAHAHAKEMUKSET 2025 taidelajeittain	**hakemuksia kpl**	**% hakemusten kpl:stä**	**Yhteensä euroa**	**% Hakemusten yht.summasta**	**Esitys euroa**	**% jaettavana olevasta summasta**	**Esitys kpl**	**% jaett. apurahojen lukumäärästä**
KIRJALLISUUS	7	12 %	34 000	9 %	12 000	20 %	3	18 %
KUVATAIDE	18	31 %	156 412	42 %	14 000	23 %	3	18 %
TEATTERITAIDE	3	5 %	10 500	3 %	0	0 %	0	0 %
SÄVELTAIDE	14	24 %	51 900	14 %	10 000	16 %	5	29 %
TAIDETEOLLISUUS	2	3 %	9 500	3 %	3 000	5 %	1	6 %
TANSSITAIDE	4	7 %	24 400	7 %	8 500	14 %	2	12 %
ELOKUVATAIDE	2	3 %	40 000	11 %	0	0 %	0	0 %
VALOKUVATAIDE	3	5 %	14 500	4 %	4 000	7 %	1	6 %

MONITAITEINEN	4	7 %	20 000	5 %	4 000	7 %	1	6 %
SIRKUSTAIDE	1	2 %	10 000	3 %	6 000	10 %	1	6 %
TEKSTIILITAIDE	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
YHTEENSÄ	**58**	100 %	**371 212**	100 %	**61 500**	100 %	**17**	100 %

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta
05.05.2025
TAITEILIJA-APURAHAHAKEMUKSET 2025 / YHTEENVETO
2014-2024

TILASTOLLINEN VERTAILU

	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**Ehdotus 2025**
Hakemuksia kpl	45	35	40	42	54	49	40	64	47	46	39	58
Hakemusten yhteissumma, euroina	204998	149 300	166 195	212 978	245 915	181 600	174 658	419 120	207 030	187 765	240 430	374 212
Hakemusten keskiarvo, euroina	4 556	4 266	4 155	5 071	4 554	3 706	4 366	6 549	4 405	4 082	6 165	6452
Apurahat yhteensä, euroina	54 700	61 200	64 500	64 500	55 500	55 000	55 000	55 000	53 500	50 000	50 000	61 500
Myönnetyt apurahat, kpl	25	24	24	23	23	23	21	21	22	21	15	17
Myönnetyt apurahat k.arvo/euroina	2 188	2 550	2 688	2 804	2 413	2 391	2 619	2 619	2 432	2 381	3 333	3618
Myönnetyt apurahat/haetut %	27 %	41 %	39 %	30 %	23 %	30 %	31 %	13 %	26 %	27 %	16 %	16 %
Apuraha myönnettiin hakijoista %	56 %	69 %	60 %	55 %	43 %	47 %	53 %	33 %	47 %	46 %	44 %	29,00 %

13 Taide- ja kulttuuritapahtumien vuoden 2025 avustusten käyttöselvitysten hyväksyminen / AL

VD/1/02.03.01.03/2024

AL/SL

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvin-voinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan taide- ja kulttuuritapahtumien avustusta myönnetään ensisijaisesti tapahtumiin, hankkeisiin, produktioihin, näyttelyihin, projekteihin, kursseihin, leireihin ja retkiin. Avustusta myönnetään ainoastaan avustushakemuksessa kuvattuun avustettavaan toimintaan liittyviin kuluihin. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta myöntää hakemuksesta avustuksia yhteisöille ja ryhmille taide- ja kulttuuritapahtumien järjestämiseen Vantaalla.

Avustuksesta tulee tehdä käyttöselvitys kaksi kuukautta tapahtuman ja /tai tilaisuuden päättymisestä. Mikäli avustuspäätös on tehty tapahtuman jälkeen, tilityksen määräaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista. Mikäli tilitystä tai selvitystä ei tehdä määräaikaan mennessä, avustusta ei makseta.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta on kokouksessaan **20.1.2025 § 11** myöntänyt seuraavat taide- ja kulttuuritapahtumien avustukset:
-Trio Zorbas työryhmälle, 1 000 euroa kreikkalaisen musiikin konsertteihin Korson kirkossa 30.3.2025 ja Hakunilan kirkossa 13.4.2025.
-Uudenmaan Suzuki-Instituutti ry:lle 900 euroa Musiikkikertomus Tulikärpänen Lastenkulttuurikeskus Pessissä 8.4. ja 15.4.2025.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä seuraavien yhdistysten vuoden 2025 taide- ja kulttuuritapahtuma-avustuksen käyttöselvitykset:
-Trio Zorbas työryhmälle, 1 000 euroa
-Uudenmaan Suzuki-Instituutti ry, 900 euroa

Täytäntöönpano:	Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualue - ote yhdistyksille
Muutoksenhakuohje:	Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Palvelukoordinaattori Sirpa Laine, 040 848 2099,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

14 Suurten kulttuuritapahtumien ja festivaalien vuoden 2025 kaupunkimarkkinointituen myöntäminen Rauhala Events Oy:lle / AL

VD/21/02.03.01.03/2025

AL/RK/LR-K

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Kulttuuritoimintaan tarkoitettujen avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan suurten kulttuuritapahtumien ja festivaalien kaupunkimarkkinointituki on tarkoitettu suuren kulttuuritapahtuman tai festivaalin yhteydessä tapahtuvaan Vantaan kaupungin näkyvyyden vahvistamiseen ja markkinointiin. Tuen saajien tulee toiminnallaan edistää Vantaan tunnettuutta kulttuurikaupunkina ja käyttää tapahtumamarkkinoinnissa soveltuvin osin Vantaan virallisen brändin mukaista ulkoasua.

Kaupunkimarkkinointituella ei ole ennalta määrättyä hakuaikaa, vaan haku on jatkuva. Tukea tulee hakea 4kk ennen tapahtumaa. Tukea haettaessa on hakemuksia käsittelevälle viranomaiselle toimitettava sähköisen hakemuksen liitteenä tapahtuman toimintasuunnitelma ja talousarvio. Suurten kulttuuritapahtumien ja festivaalien kaupunkimarkkinointituki voidaan maksaa aikaisintaan myöntämispäätöksen saatua lainvoiman. Tuen saajan kanssa tehdään sopimus, jossa määritellään osapuolten vastuut ja velvoitteet. Vapaamuotoinen selvitys tuen sopimuksen mukaisesta käytöstä tulee tehdä neljän kuukauden sisällä tapahtumasta.

Rauhala Events Oy hakee suurten kulttuuritapahtumien ja festivaalien kaupunkimarkkinointitukea 10 000 euroa tapahtumaan Vauhti kiihtyy! ja Vantaa Vibin´ -festivaaliin. Vauhti kiihtyy -festivaali järjestettiin viime vuonna ensimmäistä kertaa Vantaalla ja se saavutti heti runsaan yleisön. Festivaali haluaa tarjota vantaalaisille ja muualtakin tuleville kohtuuhintaisen musiikkifestivaalikokemuksen. Festivaalilla esiintyy eturivin suomalaisia artisteja. Vantaa Vibin´ on uusi, Vauhti kiihtyy -festivaalin aattona järjestettävä nuorille suunnattu ikärajaton tapahtuma.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään:

a) myöntää Rauhala Events Oy:lle 6 000 euroa kaupunkimarkkinointitukea
b) edellyttää tuen saajaa tekemään kaupungin kanssa sopimus, josta ilmenee tuen saajan velvoitteet
c) velvoittaa tuen saajan raportoimaan määrärahan käytöstä ja sopimusvelvoitteidensa toteutumisesta neljän kuukauden kuluessa tapahtuman päättymisestä
d) ilmoittaa tukea saaneelle yhteisölle, että avustusten käsittelyssä noudatetaan kaikilta osin kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan voimassa olevia avustusten myöntämisperusteita

Täytäntöönpano: Kulttuurin ja kirjaston palvelualue
- ote Rauhala Events Oy:lle

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Lea Rahkola-Kauranen, 050 312 1969
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

15 **Seniori-ikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan vuoden 2024 toiminta-avustusten käyttöselvitysten hyväksyminen / AL**

VD/14/02.03.01.03/2024

AL/TH

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Kulttuuri- ja kirjastopalvelujen avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan toiminta-avustusta myönnetään yhdistyksen sääntöjen mukaiseen perustoimintaan. Seniori-ikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan toiminta-avustus on tarkoitettu Vantaalla seniori-ikäisille suunnattuun sekä ympärivuotiseen taide- ja kulttuuritoimintaan.

Avustuksesta tulee tehdä käyttöselvitys sähköisessä asiointipalvelussa tai paperisena asiakirjana 31.3.2025 mennessä. Avustus tai sen osa peritään takaisin, jos avustuksen tai sen osan käytöstä ei ole toimitettu hyväksyttävää käyttöselvitystä annettuun määräaikaan mennessä.

Seniori-ikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan toiminta-avustusten myöntämisestä päätettiin kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan kokouksessa 13.5.2024 § 17. Kaikki 25 yhdistystä toimittivat käyttöselvityksen määräaikaan mennessä.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä seuraavien yhdistysten vuoden 2024 toiminta-avustuksen käyttöselvitykset:

- Eläkeliiton Seutulan yhdistys ry., 2 900 €
- Etelä-Vantaan Eläkeläiset ry., 1 900 €
- Hakunilan Eläkeläiset ry., 1600 €
- Hakunilan seudun Eläkkeensaajat ry., 2 000 €
- Havukosken Eläkeläiset ry., 950 €
- Itä-Hakkilan Eläkkeensaajat ry., 900 €
- Itä-Vantaan kansalliset seniorit ry., 900 €
- Korson Eläkeläiset ry., 700 €
- Korson Eläkkeensaajat ry., 2 800 €
- Länsimäen ja Rajakylän Eläkkeensaajat ry., 1 700 €
- Länsi-Vantaan kansalliset seniorit ry., 1 900 €
- Myyrmäen Eläkkeensaajat ry., 3 300 €
- Rekolan-Koivukylän Eläkkeensaajat ry., 2 350 €
- Simonkylän Eläkkeensaajat ry., 1 700 €
- Tanssipivot ry., 1 450 €
- Tikkurilan Eläkeläiset ry., 1 700 €
- Tikkurilan Eläkeläisten Sekakuoro ry., 600 €
- Tikkurilan seudun Eläkkeensaajat ry., 2 150 €
- Vanda svenska pensionärer rf., 2 100 €
- Vantaan julkisen alan eläkeläiset ry., 1 500 €

- Vantaan Kristilliset Eläkeläiset ry., 1 300 €
- Vantaan senioriopettajat ry., 1 900 €
- Vantaan seurakuntaryhmän eläkeläiset ry., 700 €
- Vantaan Tanssiopiston Tuki ry., 3 200 €
- Vantaan Tanssitaitoyhdistys ry., 500 €

Täytäntöönpano: Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Suunnittelija Teemu Hokkanen, 040 680 5809,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

16 **Seniori-ikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan toiminta-avustusten myöntäminen vuodelle 2025 / AL**

VD/17/02.03.01.03/2025

AL/TH

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Kulttuuritoimintaan tarkoitettujen avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan seniori-ikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan toiminta-avustus on tarkoitettu Vantaalla seniori-ikäisille suunnattuun jatkuvaan taide- ja kulttuuritoimintaan.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden vuoden 2025 talousarviossa on varattu 50 000 euroa seniori-ikäisille suunnattuun kulttuuritoimintaan. Summa sisältää sekä ympärivuotisen toiminnan toiminta-avustukset että yksittäisten taide- ja kulttuuritapahtumien avustukset. Toiminta-avustuksiin summasta jaetaan 42 500 euroa.

Toiminta-avustukset julistettiin avustuskuulutuksella haettavaksi viimeistään 31.3.2025. Avustushakemuksia jätettiin 27 kpl ja niiden yhteissumma oli 56 560 euroa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään
a) myöntää seniori-ikäisille suunnattuun kulttuuritoiminnan avustus seuraaville yhdistyksille:

- Eläkeliiton Seutulan yhdistys ry., 2 750 euroa (haettu avustus 3 000 €)
- Etelä-Vantaan eläkeläiset ry., 1 900 € (haettu avustus 2 000 €)
- Hakunilan Eläkeläiset ry., 1 800 € (haettu avustus 3 500 €)
- Hakunilan seudun eläkkeensaajat ry., 1900 € (haettu avustus 2 000 €)
- Havukosken eläkeläiset ry., 900 € (haettu avustus 1 500 €)
- Itä-Hakkilan Eläkkeensaajat ry., 800 € (haettu avustus 1 000 €)
- Itä-Vantaan Kansalliset Seniorit ry., 1000 € (haettu avustus 1 200 €)
- Korson Eläkkeensaajat ry., 2 800 € (haettu avustus 4 500 €)
- Länsimäen ja Rajakylän Eläkkeensaajat ry., 1 800 € (haettu avustus 2 000 €)
- Länsi-Vantaan Kansalliset Seniorit ry., 2100 € (haettu avustus 2 400 €)
- Myyrmäen Eläkkeensaajat ry., 3 450 € (haettu avustus 3 500 €)
- Rekolan-Koivukylän Eläkkeensaajat ry., 2 400 € (haettu avustus 3 200 €)
- Simonkylän Eläkkeensaajat ry., 1 700 € (haettu avustus 2 500 €)
- Tanssipivot ry., 1 450 € (haettu avustus 1 500 €)
- Tikkurilan Eläkeläiset ry., 1 650 € (haettu avustus 1 700 €)
- Tikkurilan Eläkeläisten Sekakuoro ry., 500 € (haettu avustus 1 000 €)
- Tikkurilan Seudun Eläkkeensaajat ry., 2 150 € (haettu avustus 3 000 €)
- Vanda Svenska pensionärer r.f., 2 100 € (haettu avustus 3 200 €)
- Vantaan julkisen alan eläkeläiset ry., 1 700 € (haettu avustus 2500 €)

- Vantaan Kristilliset Eläkeläiset ry., 1 200 € (haettu avustus 1 300 €)
- Vantaan senioriopettajat ry., 1 900 € (haettu avustus 2 100 €)
- Vantaan seurakuntayhtymän eläkeläiset ry 700 € (haettu avustus 700 €)
- Vantaan Tanssiopiston Tuki ry., 3 200 € (haettu avustus 3 600 €)
- Vantaan Tanssitaitoyhdistys ry., 600 € (haettu avustus 800 €)

b) olla myöntämättä seniori-ikäisille suunnattuun kulttuuritoiminnan avustusta seuraavalle yhdistykselle:
- Yhteen Tullaan ry., harkintaan perustuen (haettu avustus 34 800 euroa)

c) että avustusta saaneen yhdistyksen on annettava vuoden 2025 toiminta-avustuksen käytöstä selvitys 31.3.2026 mennessä.

d) edellyttää avustusta saaneilta yhteisöltä, että yhteisö julkistaa Vantaan kaupungin myöntäneen yhteisölle avustusta,

e) todeta, että avustuksen saajan on varattava Vantaan kaupungille mahdollisuus avustuksen saajan hallinnon ja tilien tarkastamiseen siltä osin kuin avustuksen käytön toteaminen edellyttää

f) todeta, että mikäli avustusta saanut yhteisö ei toimita määräaikaan mennessä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle hyväksyttävää selvitystä avustuksen käytöstä, peritään yhteisöltä ko. avustusmääräraha tai tilittämättä jäävä avustusosuus takaisin

g) oikeuttaa kulttuuri- ja kirjastopalvelut maksamaan enintään 50 % avustuksesta sitoumusta vastaan ennen päätöksen lainvoimaa

h) avustukset voidaan maksaa poikkeuksellisesti täysimääräisenä ennakkona sitoumusta vastaan heti, kun päätös on lainvoimainen

Liitteet: Yhteenveto senioreille suunnatuista toiminta-avustushakemuksista

Täytäntöönpano: Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Suunnittelija Teemu Hokkanen, 040 680 5809,
(teemu.hokkanen[at]vantaa.fi)

Seniori-ikäisille suunnatun kulttuuritoiminnan toiminta-avustukset 2025

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan kokous 5.5.2025

	HAKIJAT	Hakemus saapunut (pvä)	Hakemus 2025	Esitys 2025 (jaossa 45 000 €)	Esitys/ jäsen 2025	Toiminta-avustus 2024	Toiminta-avustus 2023	Käyttötarkoitus	Jäseniä 31.3.2025	Kulttuuriharrastuskerhoja kpl	Kgin tilat käyttö paikka h/viikko	Laskennallinen arvo euroina/vk (á hinta 6 €)
	Yhteensä/keskiarvo		**56 560**	**42 500**		**42 700**	**40 050**		**5 108**			
1	**Eläkeliiton Seutulan yhdistys ry**	26.3.2025	3 000	**2 750**	18,09	2900	2900	Harrastuskerhot, matkat ja retket	152	9	18	108,00
2	**Etelä-Vantaan eläkeläiset ry**	18.3.2025	2 000	**1 900**	11,73	1 900	1900	Harrastuskerhot, matkat ja retket	162	5	2,3	13,80
3	**Hakunilan Eläkeläiset ry**	31.3.2025	3 500	**1 800**	11,32	1 600	1600	Harrastuskerhot, matkat ja retket	159	5	7	42,00
4	**Hakunilan Seudun Eläkkeensaajat ry**	13.3.2025	2 000	**1 900**	17,59	2 000	0	Harrastuskerhot, matkat ja retket	108	4	7,5	45,00
5	**Havukosken Eläkeläiset ry**	27.3.2025	1 500	**900**	16,67	950	0	Harrastuskerhot, matkat ja retket	54	4	8	48,00
6	**Itä-Hakkilan Eläkkeensaajat ry**	14.2.2025	1 000	**800**	16,67	900	900	Harrastuskerhot, matkat ja retket	48	1	6	36,00
7	**Itä-Vantaan Kansalliset Seniorit ry**	17.3.2025	1 200	**1 000**	6,71	900	900	Harrastuskerhot, retket	149	5	3	18,00
8	**Korson Eläkkeensaajat ry**	14.3.2025	4 500	**2 800**	9,76	2 800	2800	Harrastuskerhot, matkat ja retket	287	9	22	132,00
9	**Länsimäen ja Rajakylän Eläkkeensaajat ry**	15.3.3025	2 000	**1 800**	14,52	1700	1700	Harrastuskerhot, matkat ja retket	124	7	14	84,00
10	**Länsi-Vantaan Kansalliset Seniorit ry**	10.3.2025	2 400	**2 100**	8,20	1 900	1 900	Kulttuurimatkat ja -retket	256	8	4	24,00
11	**Myyrmäen Eläkkeensaajat ry**	25.3.2025	3 500	**3 450**	9,40	3 300	3 300	Harrastuskerhot, matkat ja retket	367	10	44,5	267,00
12	**Rekolan-Koivukylän Eläkkeensaajat ry**	27.3.2025	3 200	**2 400**	12,90	2350	2350	Harrastuskerhot, matkta ja retket	186	6	3,5	21,00
13	**Simonkylän Eläkkeensaajat ry**	21.3.2025	2 500	**1 700**	15,18	1700	1700	Harrastuskerhot, matkat ja retket	112	5	15,5	93,00
14	**Tanssipivot ry**	26.3.2025	1 500	**1 450**	16,67	1450	1450	Tanssin harrastus, matkat ja retket	87	0	3	18,00
15	**Tikkurilan Eläkeläiset ry**	21.3.2025	1 700	**1 650**	11,38	1700	1700	Harrastuskerhot, matkat ja retket	145	2	0	0,00
16	**Tikkurilan Eläkeläisten Sekakuoro ry**	27.3.2025	1 000	**550**	15,71	600	600	Eläkeläisten kuorotoiminta	35	0	2,5	15,00
17	**Tikkurilan Seudun Eläkkeensaajat ry**	9.2.2025	3 000	**2 150**	9,03	2150	2150	Harrastuskerhot, matkat ja retket	238	8	0	0,00
18	**Vanda svenska pensionärer r.f.**	14.3.2025	3 200	**2 100**	8,94	2100	2100	Harrastuskerhot, matkat ja retket	235	4	5	30,00
19	**Vantaan julkisen alan eläkeläiset ry**	17.2.2025	2 500	**1 700**	13,39	1500	1500	Matkat ja retket	127	5	5	30,00
20	**Vantaan Kristilliset Eläkeläiset ry**	19.3.2025	1 300	**1 200**	12,12	1300	1300	Matkat ja retket	99	0	12,5	75,00
21	**Vantaan senioriopettajat ry**	26.3.2025	2 100	**1 900**	3,94	1900	1900	Matkat ja retket, kulttuuritilaisuudet	482	1	0	0,00
22	**Vantaan seurakuntayhtymän eläkeläiset ry**	24.3.2025	700	**700**	11,29	700	700	Matkat ja retket, kulttuuritilaisuudet	62	1	0	0,00
23	**Vantaan Tanssiopiston tuki ry**	18.2.2025	3 600	**3 200**	7,27	3200	3500	yhteisötanssiryhmän toimintaan	440	0	22	132,00
24	**Vantaan Tanssitaitoyhdistys ry**	26.3.2025	800	**600**	11,76	500	500	Tanssiharrastustoiminta	51	1	4	24,00
25	**Yhteen Tullaan ry.** - **UUSI** (yhd. perustettu 29.10.2024)	31.3.2025	34 800	**0**	0,00	0	0	Tapahtumien järjestäminen	3	0	0	0

17 **Kaupungin edustajan nimeäminen Suomen lastenkulttuuriliitto ry:n sääntömääräiseen kevätkokoukseen / AL**

VD/3238/00.00.01.02/2025

AL/SL

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää hallintosäännön 8 luvun 4 §:n 2 momentin

-3 kohdan mukaan jäsenten ja tilintarkastajien nimeämisestä kuntayhtymien, yksityisoikeudellisten yhteisöjen ja muiden oikeushenkilöiden johtaviin toimielimiin, kun kaupungilla on siihen oikeus, ellei toisin ole määrätty;

- 4 kohdan mukaan edustajien nimeämisestä ja menettelyohjeiden antamisesta kuntayhtymien, yhteisöjen ja muiden oikeushenkilöiden yhtiökokouksiin ja muihin kokouksiin, toimituksiin ja tilaisuuksiin, joissa kaupungin etua on valvottava, ellei toisin ole määrätty;

Konsernijaosto on päätöksellään 13.9.2021 § 7 siirtänyt hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 2 momentin 7, 8 ja 9 kohtien mukaisen päätösvallan kaupunkikulttuurilauta-kunnalle sille määritettyjen yhteisöjen ja verkostojen osalta. Mainitut kohdat vastaavat kaupunginvaltuuston 21.8.2023 hyväksymän ja 1.9.2023 voimaan astuneen uuden hallintosäännön 8 luvun 4 §:n 2 momentin kohtia 3 ja 4, joiden sisältö on edellä kuvattu.

Kaupunkikulttuurilautakunta on 1.1.2023 alkaen jatkanut kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakuntana kaupunginvaltuuston 14.11.2022 tekemän päätöksen mukaisesti.

Suomen lastenkulttuuriliitto ry:n sääntömääräinen kevätkokous järjestetään Sampolassa, kokoustila 228:ssa, Sammonkatu 2, Tampere, maanantaina 19.5.2025 klo 13.00.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään

a) nimetä Vantaan kaupungin edustajaksi lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden päällikkö Kaisa Kettunen, ja oikeuttaa hänet käyttämään Vantaan kaupungin puhe- ja äänivaltaa kokouksessa
b) todeta, ettei valitulle ole tarpeen antaa menettelytapaohjeita sääntömääräistä vuosikokouspäivää varten
c) tarkastaa ja hyväksyä kokouksen pöytäkirja tämän pykälän osalta välittömästi kokouksessa.

Täytäntöönpano: Kulttuuri- ja kirjastopalvelut
-ote Suomen lastenkulttuuriliitto ry ja osallistuja

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätietoja: Lasten ja nuorten palveluiden päällikkö Kaisa Kettunen, 050 354 9018, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

18 **Avustuskelpoisuuden myöntäminen liikuntatoimintaan 2025 / V-MK**

VD/5/02.03.01.03/2025

V-MK/AA/HT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Osa liikunta-avustuksista edellyttää avustuskelpoisuuden saamista. Avustuskelpoisuutta voi hakea vantaalainen rekisteröity yhdistys tai muu vantaalaisia palveleva toimija. Avustuskelpoisuutta haetaan ilman erillistä hakuaikaa sähköisessä asiointipalvelussa. Avustuskelpoisuutta haettaessa kaupungille on toimitettava hakemuksen liitteenä toimijan säännöt, pankin varmistama tieto tilinomistajasta sekä hyväksytty toimintakertomus ja hyväksytty tilinpäätös ja tilintarkastajan lausunto edelliseltä tilikaudelta. Avustuskelpoisuutta haetaan kerran, minkä jälkeen se vahvistetaan vuosittain toiminta-avustuksen hakemisen yhteydessä tai määrävuosittain suoritettavan auditoinnin yhteydessä.

Avustuskelpoisuuden muodot ovat:
1. Liikuntajärjestöjen avustuskelpoisuus - mahdollistaa liikuntajärjestöjen toiminta-avustuksen, vuokratuen, harrasteliikunnan ohjaajatuen, tuetun tilahinnoittelun (hinnaston “Seurat” - maksuluokka), perusliikuntapaikkojen maksuttoman käytön alle 18-vuotiaiden säännöllisessä toiminnassa ja maksuttomien käyttövuorojen hakemisen alle 18-vuotiaiden ja perheiden matalan kynnyksen liikuntatoimintaan

2. Erityisliikunnan avustuskelpoisuus - mahdollistaa toiminta-avustuksen erityisryhmien liikuntaan, harrasteliikunnan ohjaajatuen, tuetun tilahinnoittelun (hinnaston “Seurat” -maksuluokka) ja maksuttomien käyttövuorojen hakemisen alle 18-vuotiaiden ja perheiden matalan kynnyksen liikuntatoimintaan

3. Harrasteliikunnan avustuskelpoisuus - mahdollistaa harrasteliikunnan ohjaajatuen ja maksuttomien käyttövuorojen hakemisen alle 18-vuotiaiden ja perheiden matalan kynnyksen liikuntatoimintaan

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään
a) myöntää avustuskelpoisuus:
- Kiekko-Vantaan A-juniorit ry, harrasteliikunnan avustuskelpoisuus

b) olla myöntämättä avustuskelpoisuutta:
- MS Ystävät ry, lisätietopyyntöön ei vastattu määräaikaan mennessä
- Albaani vähemmistöjen urheilupalvelu ry, lisätietopyyntöön ei vastattu määräaikaan mennessä

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue

- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Henna Torpo, 040 353 4663, Mari Soralahti, 050 304 5813,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

19 Toiminta-avustukset liikuntajärjestöille vuoden 2024 käyttöselvitysten hyväksyminen / V-MK

VD/10/02.03.01.03/2024

V-MK/AA/HT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta lisäksi valvoo myöntämiensä avustusten käyttöä talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti.

Toiminta-avustusta myönnetään yhdistyksen sääntöjen mukaiseen perustoimintaan, liikuntajärjestöjen avustuskelpoisuuden saaneille hakijoille.

Toiminta-avustuksesta on annettava käyttöselvitys avustusta seuraavana keväänä. Käyttöselvityksen jättöaika alkaa 1. tammikuuta ja päättyy huhtikuun viimeisenä arkipäivänä.

Avustus tai sen osa peritään takaisin, jos avustuksen tai sen osan käytöstä ei ole toimitettu hyväksyttävää käyttöselvitystä annettuun määräaikaan mennessä.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päätti kokouksessaan 13.5.2024 § 21 liikuntajärjestöille tarkoitettujen toiminta-avustusten myöntämisestä vuodelle 2024.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään
a) hyväksyä vuoden 2024 toiminta-avustukset liikuntajärjestöille käyttöselvitykset:

- Akari ry	807 €
- Etelä-Vantaan Urheilijat ry	13 222 €
- Friskis&Svettis ry	1 438 €
- Idrottsföreningen Helsinge-Atlas rf.	6 133 €
- Itä-Hakkilan Kilpa ry	11 046 €
- Itä-Vantaan Urheilijat ry	2 313 €
- Kiekko-Vantaa juniorit ry	3 472 €
- Koivukylän Palloseura ry	14 017 €
- Korson Kaiku ry	6 688 €
- Korson Palloilijat ry	642 €
- Korson Veto ry	3 178 €
- Myyr Squash ry	797 €
- PuHu Juniorit ry	14 264 €
- Päiväkummun Pesis ry	984 €
- Rekolan Raikas ry	8 545 €
- Rekolan Urheilijat ry	2 267 €
- Salibandyseura Vantaa ry	13 191 €
- Simmis Wanda ry	11 910 €

- Sport Club Olymp ry 1 701 €
- Tikkurilan Liikuntaseura ry 11 210 €
- Tikkurilan Palloseura ry 13 264 €
- Uinti Vantaa ry, Vanda Sim rf 8 483 €
- Valko-Pallo ry 3 333 €
- Vantaan Jalkapalloseura ry 25 000 €
- Vantaan Nuorten Miesten Kristillisen Yhdistyksen Urheilijat ry 3 774 €
- Vantaan Pyörre ry 1 704 €
- Vantaan Salamat ry 7 154 €
- Vantaan Shorinji Kempo ry 1 622 €
- Vantaan Voimisteluseura ry 25 000 €
- Vantaan Wado-Ryu ry 1 513 €
- Voimistelu- ja urheiluseura Elise – Vantaa ry 3 321 €
- Ylästön urheilijat -59 ry 4 773 €

b) hylätä vuoden 2024 toiminta-avustus liikuntajärjestöille käyttöselvitys:
   - Sportskarate.fi ry, (yhdistykselle ei ole myönnetty toiminta-avustusta vuodelle 2024)

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote yhdistyksille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Anton Ahonen, 040 620 2897, Henna Torpo, 040 353 4663 Anne Pakarinen 050 314 6402, Mari Soralahti, 050 304 5813
(etunimi. sukunimi[at]vantaa.fi)

20 **Toiminta-avustuksen myöntäminen liikuntajärjestöille vuodelle 2025 / V-MK**

VD/6/02.03.01.03/2025

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Avustusten ja apurahojen yleisten myöntämisperiaatteiden mukaan toiminta-avustusta myönnetään yhdistyksen sääntöjen mukaiseen perustoimintaan. Liikunnan avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan toiminta-avustus liikuntajärjestöille myönnetään liikuntajärjestöjen avustuskelpoisuuden saaneille. Toiminta-avustuksen myöntämisessä otetaan huomioon hakijan toiminnan laajuus ja laatu. Avustuksia myönnetään käytettävän määrärahan puitteissa hakemisvuotta edeltävän kokonaisen tilikauden toteuman perusteella. Toiminta-avustukset määräytyvät matemaattiseen mallin mukaan:

- säännöllisesti seuran järjestämään toimintaan osallistuvien määrä 10 %
- toimintaryhmien lukumäärä ja laatu 50 %
- aktiivisesti seurassa työskentelevien ohjaajien ja valmentajien lukumäärä ja koulutustausta 30 %
- hyväksytyt toimintamenot 10 %

Pienin jaettava toiminta-avustus on suuruudeltaan 500 € ja suurin mahdollinen toiminta-avustus on 25 000 €.

Liikunnan palvelualueen vuoden 2025 talousarviossa on varattu 1 632 743 euroa liikuntajärjestöjen ja yhteisöjen avustuksiin. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päätti 3.12.2024 § 17 liikuntatoimintaan tarkoitettujen avustusten alakohtaisesta jaosta siten, että liikuntajärjestöjen toiminta-avustuksiin osoitetaan 400 000 euroa.

Järjestöjen saama tilatuen rahallinen arvo on laskettu liikunnan palvelualueen hallinnoimien tilojen sekä koulujen, oppilaitosten ja päiväkotien tilojen vapaa-ajankäytön vuonna 2024 voimassa olleiden hinnastojen perusteella. Raportoinnissa ovat mukana järjestöjen 1.1.-31.12.2024 käyttämien tilojen maksuttomat ja maksulliset tunnit. Laskennassa ei ole huomioitu järjestöjen käytössä olevien varasto- tai toimistotilojen käyttöä.

Hinnastoissa on esitetty tiloittain järjestöiltä perittävä huojennettu hinta sekä yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä perittävä perushinta. Järjestöille huojennetulla hinnalla myönnettyjen tilojen käyttötuntimäärä on laskettu kertomalla perushinnan ja huojennetun hinnan erotus. Järjestöille maksutta myönnettyjen tilojen käyttötuntimäärä on kerrottu perushinnalla. Raportointi on tehty arvonlisäverottomilla hinnoilla.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään

a) myöntää toiminta-avustusta liikuntajärjestöille 400 000 euroa seuraavasti:

- Akari ry	848 €
- Badminton United ry	5 846 €
- Dance Team Vakita ry	3 356 €

- Etelä-Vantaan Taitoluistelijat ry 7 148 €
- Etelä-Vantaan Urheilijat ry 11 921 €
- Friskis&Svettis Vantaa ry 1 273 €
- Gymnastik- och Idrottsföreningen Toppen rf 1 297 €
- Idrottsföreningen Helsinge-Atlas rf 5 216 €
- Itä-Hakkilan Kilpa ry 12 064 €
- Itä-Vantaan Urheilijat ry 2 332 €
- Keimola Golf ry 1 256 €
- Keimolan Kaiku ry 11 230 €
- Kenttäurheilijat -58 ry 6 368 €
- Kiekko-Vantaa ry 10 420 €
- Kiekko-Vantaan juniorit ry 2 595 €
- Koivukylän Palloseura ry 16 517 €
- Korson Kaiku ry 7 396 €
- Korson Kunto ry 3 148 €
- Korson Palloilijat ry 1 674 €
- Korson Palloseura ry 8 297 €
- Korson Veto ry 3 068 €
- Kuusikon Urheilijat ry 6 917 €
- Myyr Squash ry 1 123 €
- Pihkaniskat ry 3 238 €
- Poni-Haan Ratsastajat ry 7 408 €
- PuHu Juniorit ry 13 161 €
- Päiväkummun Pesis ry 1 047 €
- Raisu Lumous ry 513 €
- RCDE Jalkapalloakatemia ry 4 002 €
- Rekolan Raikas ry 6 288 €
- Rekolan Urheilijat ry 1 979 €
- Salibandyseura Vantaa ry 13 145 €
- Simmis Wanda ry 22 426 €
- Sport Club Olymp ry 1 949 €
- Sport Club Vantaa ry 23 315 €
- Sukellusseura Hydromania ry 1 300 €
- Tikkurilan Liikuntaseura ry 11 706 €
- Tikkurilan Palloseura ry 17 305 €
- Tikkurilan Tiikerit ry 11 934 €
- Tikkurila-Seura ry 5 646 €
- Triathlon Vantaa ry 1 770 €
- Uimahyppyseura Vantaa Diving ry 9 949 €
- Uinti Vantaa ry, Vanda Sim rf 6 175 €
- Valko-Pallo ry 4 159 €
- Vantaan Hiihtoseura ry 2 737 €
- Vantaan Jalkapalloseura ry 25 000 €
- Vantaan Jukara ry 7 020 €
- Vantaan katutanssiyhdistys ry 4 515 €
- Vantaan Lentopallo ry 1 742 €
- Vantaan Monikulttuurinen Liikunta ry 1 366 €
- Vantaan Nuorten Miesten Kristillisen Yhdistyksen Urheilijat ry 2 318 €
- Vantaan Pyörre ry 1 518 €

- Vantaan Salamat ry 9 358 €
- Vantaan Sampo ry 1 207 €
- Vantaan Shorinji Kempo ry 2 306 €
- Vantaan Voimisteluseura ry 25 000 €
- Vantaan Wado-Ryu ry 1 368 €
- Variston Tennis VarTe ry 4 286 €
- Venom ry 937 €
- Voimistelu- ja urheiluseura Elise – Vantaa ry 3 205 €
- Ylästön Urheilijat -59 ry 6 390 €

b) olla myöntämättä toiminta-avustusta seuraavasti:
   - Seirenkai Vantaa ry (avustus alle 500 €)
   - Sportskarate.fi ry (avustus alle 500 €)
   - Vantaan Latu ja Polku (avustus alle 500 €)

c) informoida, että avustusta saaneen yhdistyksen on annettava vuoden 2025 toiminta-avustuksen käytöstä selvitys 1.1.2026–30.4.2026 aikana.

Liitteet: Yhteenveto esitettävistä avustuksista vuodelle 2025 sekä järjestöjen saaman tilatuen rahallisesta arvosta.

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Anton Ahonen, 040 620 2897, Henna Torpo 040 353 4663, Anne Pakarinen 050 314 6402, Mari Soralahti, 050 304 5813, (etunimi. sukunimi[at]vantaa.fi)

TOIMINTA-AVUSTUKSET LIIKUNTAJÄRJESTÖILLE 2025 JA TILOJEN KÄYTÖN TUKI

TOIMINTA-AVUSTUS LIIKUNTAJÄRJESTÖILLE 2025 JA TILOJEN KÄYTÖN TUKI

Hakijat aakkosjärjestyksessä	Toiminta-avustus € 2024	Toiminta-avustus € 2025 / ESITYS	Laskennallinen tilatuki € 2024	Vuokratuki € 2025 / ESITYS
Akari ry	807	848	3 318	
Badminton United ry	2 350	5 846	28 242	
Dance Team Vakita ry	1 802	3 356		1 750
Etelä-Vantaan Taitoluistelijat ry	7 284	7 148	190 199	
Etelä-Vantaan Urheilijat ry	13 222	11 921	224 815	3 598
Friskis&Svettis Vantaa ry	1 438	1 273	3 158	
Gymnastik- och Idrottsföreningen Toppen rf	1 319	1 297	6 799	
Idrottsföreningen Helsinge-Atlas rf	6 133	5 216	93 667	
Itä-Hakkilan Kilpa ry	11 046	12 064	62 055	33 518
Itä-Vantaan Urheilijat ry	2 313	2 332	6 023	
Keimola Golf ry	1 370	1 256		
Keimolan Kaiku ry	9 163	11 230	11 005	
Kenttäurheilijat -58 ry	4 340	6 368	39 270	
Kiekko-Vantaa ry	11 904	10 420	217 183	
Kiekko-Vantaan juniorit ry	3 472	2 595	45 077	
Koivukylän Palloseura ry	14 017	16 517	58 798	57 180
Korson Kaiku ry	6 688	7 396	23 120	5 145
Korson Kunto ry	3 716	3 148	47 659	
Korson Palloilijat ry	642	1 674	6 275	
Korson Palloseura ry	8 989	8 297	26 215	45 226
Korson Veto ry	3 178	3 068	49 201	1 234
Kuusikon Urheilijat ry	6 490	6 917	14 382	120
Myyr Squash ry	797	1 123	9 886	
Pihkaniskat ry	3 003	3 238	1 850	1 814
Poni-Haan Ratsastajat ry	2 491	7 408		
PuHu Juniorit ry	14 264	13 161	362 403	2 163
Päiväkummun Pesis ry	984	1 047	10 182	
Raisu Lumous ry	556	513	3 758	
RCDE Jalkapalloakatemia ry	3 431	4 002	31 546	7 350
Rekolan Raikas ry	8 545	6 288	44 011	
Rekolan Urheilijat ry	2 267	1 979	47 147	
Salibandyseura Vantaa ry	13 191	13 145	110 625	
Seirenkai Vantaa ry	0	0	8 485	
Simmis Wanda ry	11 910	22 426	219 690	
Sport Club Olymp ry	1 701	1 949	21 359	
Sport Club Vantaa ry	22 334	23 315	134 198	20 010
Sportskarate.fi ry	0	0	4 485	
Sukellusseura Hydromania ry	1 382	1 300	3 974	
Tikkurilan Liikuntaseura ry (ent. Tikkurilan Naisvoimistelijat ry)	11 210	11 706	49 560	
Tikkurilan Palloseura ry	13 264	17 305	142 250	23 562
Tikkurilan Tiikerit ry	12 466	11 934	28 530	53 886
Tikkurila-Seura ry	5 377	5 646	73 809	
Triathlon Vantaa ry	1 830	1 770	15 502	
Uimahyppyseura Vantaa Diving ry	12 236	9 949	30 981	
Uinti Vantaa ry, Vanda Sim rf	8 483	6 175	253 606	
Valko-Pallo ry	3 333	4 159		28 293
Vantaan Hiihtoseura ry	3 407	2 737	25 822	
Vantaan Jalkapalloseura ry	25 000	25 000	160 519	111 974
Vantaan Jukara ry	5 904	7 020	33 712	
Vantaan katutanssiyhdistys ry	5 249	4 515	10 341	8 800
Vantaan Latu ja Polku ry	633	0	618	
Vantaan Lentopallo ry		1 742	21 258	
Vantaan Monikulttuurinen Liikunta Vamol ry	2 157	1 366	21 403	
Vantaan Nuorten Miesten Kristillisen Yhdistyksen Urheilijat ry	3 774	2 318	5 659	
Vantaan Pyörre ry	1 704	1 518	54 540	
Vantaan Salamat ry	7 154	9 358	47 695	2 514
Vantaan Sampo ry	1 333	1 207	6 483	
Vantaan Shorinji Kempo ry	1 622	2 306	2 187	
Vantaan Voimisteluseura ry	25 000	25 000	91 831	75 875
Vantaan Wado-Ryu ry	1 513	1 368	7 177	
Variston Tennis ry	3 200	4 286		54 105
Venom ry	0	937	8 837	
Voimistelu- ja urheiluseura Elise - Vantaa ry	3 321	3 205	39 427	
Ylästön Urheilijat -59 ry	4 773	6 390	29 220	

21 Vuokratuen myöntäminen liikuntajärjestöille vuonna 2025 / V-MK

VD/7/02.03.01.03/2025

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Liikunnan avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan vuokratukea voidaan myöntää liikuntajärjestöjen avustuskelpoisuuden saaneille yhdistyksille muissa, kuin kaupungin tai kaupungin omistamien yhtiöiden hallinnoimissa Vantaalla sijaitsevissa tiloissa tapahtuvaan säännölliseen liikuntatoimintaan. Tukea voidaan myöntää myös Urhea sr:n Urhea-hallin liikuntatilojen käytöstä aiheutuneisiin kustannuksiin. Vuokratukea myönnetään määrärahan puitteissa edellisen kalenterivuoden aikana syntyneisiin todellisiin kustannuksiin perustuen. Järjestön itsensä hallinnoimassa liikuntatilassa käyttötuntihinta määritellään
maksettujen tilavuokrien ja muille käyttäjille myytyjen vuorojen erotuksesta. Vuokratuki voi olla korkeintaan 35 €/käyttötunti tai 35 % yhteenlasketuista vuokrakuluista.

Vuokratukea myönnetään hakemuksesta. Avustusta haetaan sähköisen asiointipalvelun kautta. Vuokratukea haettaessa on toimitettava hakemuksen liitteenä pankkitositteet maksetuista vuokrista. Vuokratuki maksetaan lautakunnan päätöksen saatua lainvoiman.

Liikunnan palvelualueen vuoden 2025 talousarviossa on varattu 1 632 743 euroa liikuntajärjestöjen ja yhteisöjen avustuksiin. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päätti 3.12.2024 § 17 liikuntatoimintaan tarkoitettujen avustusten alakohtaisesta jaosta siten, että vuonna 2025 vuokratukena jaettavaksi osoitetaan 545 000 euroa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään myöntää vuokratukea liikuntajärjestöille seuraavasti:

– Biitsi Vantaa ry	3 850 €
– Dance Team Vakita ry	1 750 €
– Etelä-Vantaan Urheilijat ry	3 598 €
– Itä-Hakkilan Kilpa ry	33 518 €
– Koivukylän Palloseura ry	57 180 €
– Korson Kaiku ry	5 145 €
– Korson Palloseura ry	45 226 €
– Korson Veto ry	1 234 €
– Kuusikon Urheilijat ry	120 €
– Pakkalan Palloseura ry	1 330 €
– Pihkaniskat ry	1 814 €
– PuHu Juniorit ry	2 163 €
– RCDE Jalkapalloakatemia ry	7 350 €
– Sport Club Vantaa ry	20 010 €
– Tikkurilan Palloseura ry	23 562 €
– Tikkurilan Tiikerit ry	53 886 €

- Valko-Pallo ry 28 293 €
- Vantaan Jalkapalloseura ry 111 974 €
- Vantaan katutanssiyhdistys ry 8 800 €
- Vantaan Salamat ry 2 514 €
- Vantaan Voimisteluseura 75 875 €
- Variston Tennis ry 54 105 €

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Anton Ahonen, 040 620 2879, Henna Torpo, 040 353 4663, Mari Soralahti, 050 304 5813, Anne Pakarinen, 050 314 6402,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

22 **Harrasteliikunnan kohdeavustuksen myöntäminen vuodelle 2025 / V-MK**

VD/8/02.03.01.03/2025

V-MK/AA/HT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Liikunnan avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan harrasteliikunnan kohdeavustusta myönnetään vantaalaisiin kohdistuvan harrasteliikuntatoiminnan järjestämiseen. Harrasteliikunnan kohdeavustus oikeuttaa tuetun toiminnan osalta liikuntatilojen maksuttomiin käyttövuoroihin liikunnan palvelualueen myöntämillä käyttövuoroilla. Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon menokohdalla oleva määräraha ja ennakoitu tarpeen määrä.

Liikunnan palvelualueen vuoden 2025 talousarviossa harrasteliikunnan kohdeavustuksiin on varattu 327 743 euroa. Avustusta on haettava viimeistään 21 vrk ennen toiminnan aloittamista avustusten sähköisen hakujärjestelmän kautta.

Viitaten päätökseen 3.12.2024 § 17, liikuntajohtajan päätöksellä liikuntatoimintaan tarkoitettujen avustusten alakohtaisesta jaosta voidaan poiketa. Näin ollen liikuntajohtajan päätöksellä soveltavan liikunnan kohdeavustuksesta siirretään rahaa harrasteliikunnan kohdeavustuksen käytettäväksi 30 000 euroa. Siirron jälkeen harrasteliikunnan kohdeavustusta on käytettävissä 60 339,50 euroa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään

a) myöntää harrasteliikunnan kohdeavustusta (€) ja maksuton tilankäyttö ryhmän toimintaan liikunnan palvelualueen hallinnoimissa tiloissa:
   - Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 5-6-vuotiaille Nikinmäessä 4.9.-11.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
   - Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 3-4-vuotiaille Nikinmäessä ryhmä 1, 4.9.-11.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
   - Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 3-4-vuotiaille Nikinmäessä ryhmä 2, 4.9.-11.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
   - Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 7-9 vuotiaille Nikinmäessä 4.9.-11.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
   - Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 5-6-vuotiaille Hakunilassa, 3.9.-10.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
   - Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 3-4-vuotiaille Hakunilassa, 3.9.-10.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
   - Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 5-6-vuotiaille Keimolassa, 3.9.-10.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
   - Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 3-4-vuotiaille Keimolassa, 3.9.-10.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)

- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 7-9 vuotiaille Keimolassa 3.9.-10.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 5-6-vuotiaille Päiväkummussa, 2.9.-8.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Lastenliitto ry, 562,50 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 3-4-vuotiaille Päiväkummussa, 2.9.-9.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 7-9-vuotiaille Päiväkummussa 2.9.-9.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 7-9-vuotiaille Kaivokselassa 1.9.-8.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 5-6-vuotiaille Kaivokselassa, 1.9.-8.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 3-4-vuotiaille Kaivokselassa, 1.9.-8.12.2025, (haettu avustus 798 euroa ja maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Salamat ry, 286 euroa, Tuu mukaan yleisurheiluun-toiminta, 14.5.-27.8.2025, (haettu avustus 286 euroa ja maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Shoto Budo ry, 1 000 euroa, Shoto budo kamppailulajien harjoittelua lapsille 11.8.-31.12.2025, (haettu avustus 1 000 euroa ja maksuton tilankäyttö)

b) myöntää harrasteliikunnan kohdeavustusta (€):

- Vantaan katutanssiyhdistys ry, 1 500 euroa, lasten katutanssi kesäleiri 2.-6.6.2025, (haettu avustus 3 400 euroa)
- Vantaan katutanssiyhdistys ry, 750 euroa, nuorten katutanssi kesäleiri 2.-8.6.2025, (haettu avustus 1 325 euroa)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 10-13-vuotiaille Tikkurilassa 2.9.-9.12.2025, (haettu avustus 798 euroa)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 7-9-vuotiaille Tikkurilassa 2.9.-9.12.2025, (haettu avustus 855 euroa)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 5-6-vuotiaille Tikkurilassa 2.9.-9.12.2025, (haettu avustus 855 euroa)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssi- ja leikkiliikunta 3-4-vuotiaille Tikkurilassa 2.9.-9.12.2025, (haettu avustus 855 euroa)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 7-9-vuotiaille Hiekkaharjussa 1.9.-8.12.2025, (haettu avustus 798 euroa)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 5-6-vuotiaille Hiekkaharjussa 1.9.-8.12.2025, (haettu avustus 798 euroa)
- Vantaan Lastenliitto ry, 525 euroa, Tanssikerho 3-4-vuotiaille Hiekkaharjussa 1.9.-8.12.2025, (haettu avustus 798 euroa)
- Rekolan Raikas ry, 275 euroa, Kunnon Puistojumppa 15.5.-28.8.2025, (haettu avustus 480 euroa)
- Vantaa liikkeelle ry, 4 050 euroa MEK-avustuksesta, Moni-kesäliikuntatoiminta Myyrmäki 23.6.-30.7.2025, (haettu avustus 5 400 euroa)
- Vantaa liikkeelle ry, 5 400 euroa MEK-avustuksesta, Moni-kesäliikuntatoiminta Hakunila 23.6.-31.7.2025, (haettu avustus 6 624 euroa)
- Sahan-seura ry, 575 euroa, Naisten kuntoliikunta Myyrmäki 30.4.-10.12.2025, (haettu avustus 1 150 euroa)
- Sahan-seura ry, 5 100 euroa, Lasten ulkofudis Myyrmäen suuralueella, kesä- ja syyskaudella 1.6.-30.9.2025, (haettu avustus 8 200 euroa)

- Sahan-seura ry, 2 550 euroa, Lasten ulkofudis Pähkinä-Varisto, kesä- ja syyskaudella 1.6.-30.9.2025, (haettu avustus 5 500 euroa)

c) myöntää harrasteliikunnan kohdeavustusta maksuttomana tilankäyttönä:
- Päiväkummun Pesis ry, Junnupesis 29.4.-25.9.2025, (haettu avustus maksuton tilankäyttö)
- Vantaan Shoto Budo ry, aikuisten karate-ryhmä 6.8.-29.12.2025 (haettu avustus maksuton tilankäyttö)

d) ilmoittaa avustuksen saajalle, että avustuksen saaminen edellyttää harrasteliikunnan kohdeavustuksen käyttöselvityksen tekemistä viimeistään yhden (1) kuukauden kuluessa päätöksessä määritetyn toiminnan ajankohdan päättymisestä. Mikäli harrasteliikunnan kohdeavustuksen päätös on tehty toiminnan jälkeen, käyttöselvityksen määräaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista. Ellei käyttöselvitystä tehdä määräajassa tai sitä ei hyväksytä, avustus ja myönnettyjen tilojen maksuttomuus raukeavat. Tässä tapauksessa maksuttomiksi määriteltyjen tilojen käyttövuoromaksut laskutetaan jälkikäteen hinnaston mukaisesti ja mahdollinen ennakko peritään takaisin.

e) ilmoittaa, avustuksen saajille, että mikäli päätös sisältää oikeuden maksuttomiin käyttövuoroihin, tulee hakijan toimittaa avustuspäätös tilavarausyksikön (liikuntapalvelut@vantaa.fi) tietoon uusia käyttövuoroja varatessa sekä jo myönnettyjen vuorojen muuttamiseksi maksuttomiksi

f) ilmoittaa avustuksen saajalle, että avustuksella tuettu harrastustoiminta tulee kirjata Vantaan harrastuskalenteri-verkkopalveluun (https://harrastukset.vantaa.fi) ja avustuksella tuetut yksittäiset tapahtumat ja leirit Vantaan tapahtumakalenteriin (https://tapahtumat.vantaa.fi). Tarkemmat ohjeet pakollisiin ilmoitettaviin tietoihin löytyy liikunnan palvelualueen nettisivuilta (https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/talous-ja-strategia/avustukset-ja-apurahat/liikunta-avustukset)

g) ilmoittaa avustuksen saajalle, että avustuksen saaja sitoutuu ilmoittamaan välittömästi mahdollisista toimintaa koskevista muutoksista avustuksen myöntäjälle

h) ilmoittaa avustuksen saajalle, että avustuksen saaja sitoutuu raportointeihin

i) ilmoittaa avustuksen saajalle, että myönnetystä harrasteliikunnan kohdeavustuksesta korkeintaan 75 % voidaan maksaa ennakkona sitoumusta vastaan

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
liikuntapäällikkö Anton Ahonen, 040 620 2897, liikuntapalvelukoordinaattori Henna Torpo, 040 353 4663, liikuntapalvelukoordinaattori Mari Soralahti, 050 304 5813, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

23 Harrasteliikunnan kohdeavustuksen vuoden 2025 käyttöselvityksen hyväksyminen / V-MK

VD/8/02.03.01.03/2025

V-MK/AA/HT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä sekä myöntämiensä avustusten käytön valvonnasta talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Liikunnan avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan harrasteliikunnan kohdeavustusta myönnetään vantaalaisiin kohdistuvan harrasteliikuntatoiminnan järjestämiseen. Harrasteliikunnan kohdeavustus maksetaan toteutuneen toiminnan perusteella annettua käyttöselvitystä vastaan. Käyttöselvitys tulee tehdä sähköisessä asiointipalvelussa viimeistään yhden kuukauden kuluessa tuetun toiminnan päättymisestä. Mikäli harrasteliikunnan kohdeavustuspäätös on tehty toiminnan päättymisen jälkeen, käyttöselvityksen määräaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista. Lautakunta hyväksyy käyttöselvityksen ja tuki maksetaan päätöksen saatua lainvoiman.

Mikäli käyttöselvitystä ei tehdä määräajassa tai sitä ei hyväksytä, avustus ja myönnettyjen tilojen maksuttomuus raukeavat. Tässä tapauksessa maksuttomiksi määriteltyjen tilojen käyttövuoromaksut laskutetaan jälkikäteen hinnaston mukaisesti ja mahdollinen ennakko peritään takaisin.

Harrasteliikunnan kohdeavustuksen myöntämisestä päätettiin kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan kokouksissa 17.3.2025 § 9.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä seuraavien yhdistysten vuoden 2025 harrasteliikunnan kohdeavustuksen käyttöselvitys:

- Tikkurilan Kajastus ry, 350 euroa ja maksuton tilankäyttö, (myönnetty avustus 400 euroa ja maksuton tilankäyttö)

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote yhdistyksille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
liikuntapäällikkö Anton Ahonen, 040 620 2897, liikuntapalvelukoordinaattori Henna Torpo, 040 353 4664, liikuntapalvelukoordinaattori Mari Soralahti, 050 304 5813, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

24 Vantaan Korttelilliiga-avustuksen myöntäminen vuodelle 2025 / V-MK

VD/11/02.03.01.03/2025

V-MK/AA/OK/HT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Avustusta myönnetään Vantaan Korttelilliigan paikallisten seurojen järjestämiin matalan kynnyksen urheiluturnausten järjestämiskuluihin. Toimintaa voidaan järjestää lapsille koulupäivän aikana ja yli 15-vuotiaiden ja aikuisten osalta myös ilta- ja viikonloppuaikana. Avustus Vantaan Korttelilliigan paikallisten seurojen järjestämiin matalan kynnyksen urheiluturnausten järjestämiskuluihin oikeuttaa tuetun toiminnan osalta liikuntatilojen maksuttomiin käyttövuoroihin liikunnan palvelualueen myöntämillä käyttövuoroilla. Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon menokohdalla oleva määräraha ja ennakoitu tarpeen määrä.

Liikunnan palvelualueen vuoden 2025 talousarviossa Vantaan Korttelilliiga-avustuksiin on varattu 15 000 euroa. Avustuksella on jatkuva hakuaika ja sitä haetaan sähköpostitse.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään

a) myöntää Vantaan Korttelilliiga-avustusta seuraavasti:
- Valko-Pallo ry, 1 700 euroa, Street-tenniskiertueen lopputurnaus 23.5.2025, (haettu avustus 2 000 euroa)
- Tikkurila-Seura ry, 2 114 euroa, Street Basket katukoristapahtuma 3.–6. lk. 19.5.2025, (haettu avustus 2 114 euroa)

b) ilmoittaa avustusten saajille, että avustuksella tuetut yksittäiset tapahtumat tulee kirjata Vantaan tapahtumakalenteriin (https://tapahtumat.vantaa.fi).

c) ilmoittaa avustusten saajille, että avustuksen saaminen edellyttää käyttöselvityksen tekemistä viimeistään yhden (1) kuukauden kuluessa tapahtuman päättymisestä osoitteeseen liikunta.avustukset@vantaa.fi. Mikäli erityisavustuksen päätös on tehty tapahtuman jälkeen, käyttöselvityksen määräaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista. Ellei käyttöselvitystä tehdä määräajassa, avustus raukeaa.

d) ilmoittaa avustusten saajille, että myönnetystä erityisavustuksesta korkeintaan 75 % voidaan maksaa ennakkona sitoumusta vastaan. Ennakkomaksun hakija sitoutuu maksamaan ennakkomaksun takaisin, jos avustuspäätös kumotaan tai avustuksen saamisen edellytykset eivät täyty.

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
liikuntapäällikkö Anton Ahonen, 040 620 2897, liikuntapalvelukoordinaattori Ossi Koskela, 040 198 4663, liikuntapalvelukoordinaattori Henna Torpo, 040 353 4663,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

25 **Vantaan markkinointituki liikuntaan-avustuksen vuoden 2024 käyttöselvityksen hyväksyminen / V-MK**

VD/23/02.03.01.03/2024

V-MK/AA/HT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä sekä myöntämiensä avustusten käytön valvonnasta talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Liikunnan avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan Vantaan markkinointitukea liikuntaan voidaan myöntää urheilijalle, joukkueelle tai tapahtumalle. Vantaan markkinointituesta tehdään sopimuksia käytettävän määrärahan puitteissa harkinnanvaraisesti. Teemavuodet ja erilaiset painotukset ovat mahdollisia.

Avustuksen saajan velvollisuutena on tehdä käyttöselvitys myönnettyyn avustukseen liittyen määräaikaan mennessä. Urheilijalle ja joukkueelle myönnetystä markkinointituesta tehdään käyttöselvitys avustusvuoden loppuun mennessä. Tapahtumien markkinointituesta tulee tehdä käyttöselvitys yhden (1) kuukauden kuluttua tapahtuman päättymisestä.

Vantaan markkinointitukea liikuntaan saaneet tahot ovat toimittaneet selvityksensä rahojen käytöstä, ja kaupunki on saanut näkyvyyttä ja julkisuutta kaikkien toimijoiden kautta. Toimijat ovat omalta osaltaan täyttäneet ne kriteerit, joita kumppanuuksille ja Vantaan markkinointituelle on asetettu.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta on myöntänyt Vantaan markkinointitukea liikuntaan 13.2.2024 § 21.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä seuraavien yhdistysten Vantaan markkinointituki liikuntaan käyttöselvitykset:
- Badminton Management Oy, 45 000 euroa, (myönnetty avustus 45 000 euroa)
- Suomen Sulkapalloliitto ry, 5 000 euroa, (myönnetty avustus 5 000 euroa)

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
liikuntajohtaja Veli-Matti Kallislahti, 050 511 8636, liikuntapäällikkö Anton Ahonen, 040 620 2897, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

26 **Vantaan markkinointituki liikuntaan-avustuksen myöntäminen vuodelle 2025 / V-MK**

VD/10/02.03.01.03/2025

V-MK/AA/HT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Vantaan markkinointitukea liikuntaan myönnetään seuraaviin tarkoituksiin:

1. Markkinointituki urheilijalle – kansainvälisesti tai kansallisesti huomattava ja näkyvä arvokisatason urheilija, sopimus tehdään määräajaksi erikseen määriteltävien sopimusehtojen mukaisesti.
2. Markkinointituki joukkueelle – joukkue edustaa vantaalaista seuraa, joka tarjoaa urheilijoilleen edellytykset kehittyä lajinsa huipulle. Joukkue kilpailee ylimmillä valtakunnallisilla sarjatasoilla tai arvokisatasolla, sopimus tehdään sarja- tai kilpailukauden ajaksi erikseen määriteltävien sopimusehtojen mukaisesti.
3. Markkinointituki tapahtumille – Vantaalla järjestettävän huomattavan kansainvälisen tai kansallisen urheilu- ja liikuntatapahtuman järjestävän tahon kanssa, sopimus tehdään kertaluonteisena korkeintaan kolmeksi perättäiseksi vuodeksi erikseen määriteltävien sopimusehtojen mukaisesti.

Yksilöurheilijat ja joukkueet hakevat Vantaan markkinointitukea marras-joulukuussa ja tapahtumien osalta Vantaan markkinointitukea voi hakea jatkuvalla haulla viimeistään kaksi (2) kuukautta ennen tapahtumaa. Kaikkia markkinointituen muotoja haetaan sähköpostitse.

Liikunnan palvelualueen vuoden 2025 talousarviossa Vantaan markkinointituki- avustuksiin on varattu 150 000 euroa. Vantaan markkinointituesta liikuntaan tehdään sopimuksia käytettävän määrärahan puitteissa harkinnanvaraisesti. Avustuslajissa myös teemavuodet ja erilaiset painotukset ovat mahdollisia.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään

a) myöntää Vantaan markkinointitukea liikuntaan seuraavasti:
- Badminton Management Oy, 45 000 euroa, kansainvälisen Arctic Open 2025 sulkapalloturnauksen järjestämiskuluihin, (haettu avustus 45 000 euroa)
- Suomen Sulkapalloliitto ry, 5 000 euroa, sulkapallon SM-kilpailuiden 2025 järjestämiseen, (haettu avustus 5 000 euroa)
- Suomen Voimisteluliitto ry, 5 000 euroa, Vantaalla järjestettäviin huippuvoimistelukilpailuihin ja -tapahtumiin vuonna 2025, (haettu avustus 5 000 euroa)

b) ilmoittaa avustuksen saajalle, että avustuksen saajan tulee tehdä Vantaan markkinointituki liikuntaan-avustuksella tuetusta tapahtumasta käyttöselvitys viimeistään yhden (1)

kuukauden kuluttua tapahtuman päättymisestä. Urheilijalle ja joukkueelle myönnetystä markkinointituesta tulee tehdä käyttöselvitys avustusvuoden loppuun mennessä.

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
liikuntajohtaja Veli-Matti Kallislahti, 050 511 8636, liikuntapäällikkö Anton Ahonen, 040 620 2897 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

27 Vantaan markkinointituki liikuntaan-avustuksen vuoden 2025 käyttöselvityksen hyväksyminen / V-MK

VD/10/02.03.01.03/2025

V-MK/AA/HT

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä sekä myöntämiensä avustusten käytön valvonnasta talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Liikunnan avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan Vantaan markkinointitukea liikuntaan voidaan myöntää urheilijalle, joukkueelle tai tapahtumalle. Vantaan markkinointituesta tehdään sopimuksia käytettävän määrärahan puitteissa harkinnanvaraisesti. Teemavuodet ja erilaiset painotukset ovat mahdollisia.

Avustuksen saajan velvollisuutena on tehdä käyttöselvitys myönnettyyn avustukseen liittyen määräaikaan mennessä. Urheilijalle ja joukkueelle myönnetystä markkinointituesta tehdään käyttöselvitys avustusvuoden loppuun mennessä. Tapahtumien markkinointituesta tulee tehdä käyttöselvitys yhden (1) kuukauden kuluttua tapahtuman päättymisestä.

Vantaan markkinointitukea liikuntaan saaneet tahot ovat toimittaneet selvityksensä rahojen käytöstä, ja kaupunki on saanut näkyvyyttä ja julkisuutta kaikkien toimijoiden kautta. Toimijat ovat omalta osaltaan täyttäneet ne kriteerit, joita kumppanuuksille ja Vantaan markkinointituelle on asetettu.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta on myöntänyt Vantaan markkinointitukea liikuntaan 3.12.2024 § 21.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Liikuntajohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä seuraavien yhdistysten Vantaan markkinointituki liikuntaan käyttöselvitykset:
- IF-Helsinge-Atlas r.f., 2 000 euroa, (myönnetty avustus 2 000 euroa)

Täytäntöönpano: Liikunnan palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
liikuntajohtaja Veli-Matti Kallislahti, 050 511 8636, liikuntapäällikkö Anton Ahonen, 040 620 2897, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

28 Paikallisen kansalaistoiminnan kohdeavustusten myöntäminen vuodelle 2025 / HH

VD/4/02.03.01.03/2025

HH/AT/TP

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Paikallisen kansalaistoiminnan avustuksilla tuetaan asukkaiden, järjestöjen ja toimintaryhmien järjestämää toimintaa, joka edistää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta paikallisesti tai alueellisesti. Avustuksella halutaan kannustaa luomaan uutta, yhteisöjä elävöittävää toimintaa eri puolilla kaupunkia. Paikallisen kansalaistoiminnan kohdeavustuksella tuetaan asukastapahtumien ja kyläjuhlien toteutusta sekä innovatiivisia hankkeita, jotka edistävät yhteisöllisyyttä. Avustettavan toiminnan tulee olla kaikille avointa.

Paikallisen kansalaistoiminnan kohdeavustusta voi hakea jatkuvasti. Hakemus tulee jättää viimeistään 21 vuorokautta ennen avustettavan toiminnan aloittamista ja 21 vuorokautta ennen sitä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan kokousta, jossa hakemus halutaan käsiteltäväksi.

Saarten tyttäret ry hakee 3 000 euroa musiikkivideon kuvaukseen Myyrmäessä. Kokonaiskustannukset ovat 5 000 euroa ja ne koostuvat esiintymispalkkioista 4 000 euroa ja muista kuluista 1 000 euroa. Musiikkivideon kuvaus ei ole myöntämisperiaatteissa tarkoitettu asukastapahtuma, kyläjuhla tai innovatiivinen hanke, joka edistäisi yhteisöllisyyttä.

Hiekkaharjun omakotiyhdistys ry hakee 1 000 euroa Venetsialaisen illan järjestämiseen 30.8.2025. Ohjelmassa on seurapelejä, musiikkiesityksiä ja vapaamuotoista keskustelua. Kustannukset koostuvat esiintymispalkkioista 500 euroa, tarjoilulukuluista 450 euroa ja muista kuluista 150 euroa. Arvioitu osallistujamäärä on 100 henkilöä. Avustusta esitetään 500 euroa.

Nikinmäen omakotiyhdistys ry hakee 1 800 euroa Nikinmäen juhannusjuhlien järjestämiseen 20.6.2025 Nikinmäen uimarannalla. Tapahtumassa on onnenpyörän pyörittämistä, makkaran grillausta, saippuakuplaesityksiä ja saippuakuplatyöpaja. Lisäksi kaksi glittertatuointitaiteilijaa tekee glittertatuointeja kahden tunnin ajan. Tapahtuman aikana kisataan myös Nikinmäen frisbeegolfin mestaruudesta. Kustannukset koostuvat esiintymispalkkioista 1 800 euroa, palkinnoista ja tarjoiluista 700 euroa sekä muista kuluista 100 euroa. Tapahtuma on päihteetön. Arvioitu osallistujamäärä on 195 henkilöä. Avustusta esitetään 1300 euroa.

Rajatorpan koulun vanhempainyhdistys ry hakee 1 300 euroa Wappuetkojen järjestämiseen 26.4.2025 Rajatorpan koulun pihalla. Tarkoituksena on viettää koko kylän yhteinen iloinen ilta. Tapahtumassa luokat myyvät pientä syötävää ja järjestävät erilaisia pieniä tapahtumapisteitä esim. kasvomaalausta. Paikalla on myös alueen muita toimijoita, mm. VPK paloauton kanssa ja paikalliset urheiluseurat esittäytymässä. Mukana on myös taikuri ja Hämeenkylän koulun kaksi bändiä. Kustannukset koostuvat esiintymispalkkioista 1 300 euroa ja muista kuluista 110 euroa. Arvioitu osallistujamäärä on 500 henkilöä. Avustusta esitetään 1 300 euroa.

Helsinge-Tusby Ungdomsförbund r.f. hakee 700 euroa Allsångsafton på svenska -tapahtuman järjestämiseen Håkansbölen kartanolla 18.6.2025. Tapahtumassa on lauluesitys ja yhteislauluja, joita on johtamassa kuoro. Kustannukset koostuvat esiintymispalkkiosta 300 euroa, viestintäkuluista 250 euroa ja painatuskuluista 200 euroa. Arvioitu osallistujamäärä on 120 henkilöä. Avustusta esitetään 700 euroa.

Itä-Hakkilan Kilpa ry hakee 3 700 euroa Itä-Hakkilan kyläriehan järjestämiseen 23.8.2025. Ohjelmassa on lapsille temppurata, pomppulinna, kasvomaalausta ja musiikkiesityksiä, esim. Siina & Taikaradio, poniratsastusta, paloauto tulee paikalle, mahdollisesti poliisiauto tai -moottoripyörä. Ohjelmassa on myös mölkky-kilpailu. Tarjolla on hernekeittoa ja kahvia ja pullaa. Alueen järjestöillä on oma pöytä, jossa esittelevät toimintaansa sekä järjestävät toimintaa. Kustannukset koostuvat esiintymispalkkioista 1 100 euroa, tarjoilukuluista 1 000 euroa, toimintakuluista 200 euroa, tiedotuskuluista 200 euroa, matkakuluista 100 euroa ja esiintymislavasta, pomppulinnasta ja muista kuluista 1 100 euroa. Arvioitu osallistujamäärä on 500 henkilöä. Avustusta esitetään 2 700 euroa.

Ukrainan kulttuurikeskus Suomessa Renascence ry hakee 33 612 euroa neljän muraalin sarjan luomiseen Vantaalle. Jokainen teos toteutetaan ukrainalaisten taiteilijoiden ja lasten sekä nuorten yhteistyönä. Projekti keskittyy ukrainalaisten lasten ja nuorten integrointiin taideterapian menetelmin sekä heidän kulttuuriseen kehittämiseensä opettamalla monumentaali- ja katutaidetta. Kokonaiskustannukset 34 612 euroa koostuvat palkkakuluista 27 522 euroa, materiaalikuluista 3 000 euroa, tekniikkakuluista 2 490 ja muista kuluista 1 600 euroa. Avustusta on alun perin haettu taide- ja kulttuuritapahtumien avustuksista, mutta koska kulttuuripalveluilla ei ole tähän soveltuvaa avustuslajia, hakemus on siirretty paikallisen kansalaistoiminnan avustuksiin. Haettava avustus ei kuitenkaan ole paikallisen kansalaistoiminnan myöntämisperiaatteissa tarkoitettu asukastapahtuma, kyläjuhla tai yhteisöllisyyttä edistävä innovatiivinen hanke.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtajan esitys:
Päätetään

a) myöntää seuraavat paikallisen kansalaistoiminnan kohdeavustukset:
- Hiekkaharjun omakotiyhdistys ry 500 euroa,
- Nikinmäen omakotiyhdistys ry 1 300 euroa,
- Rajatorpan koulun vanhempainyhdistys 1 300 euroa,
- Helsinge-Tusby Ungdomsförbund rf. 700 euroa,
- Itä-Hakkilan Kilpa ry 2 700 euroa,

b) olla myöntämättä paikallisen kansalaistoiminnan kohdeavustusta:
- Saarten tyttäret ry
- Ukrainan kulttuurikeskus Suomessa Renascence ry

c) edellyttää, että avustusten saaja toimittaa avustuksen käytöstä tositteisiin perustuvan käyttöselvityksen viimeistään kahden kuukauden kuluessa tapahtumasta. Mikäli kohdeavustuspäätös on tehty tapahtuman jälkeen, käyttöselvityksen määräaika lasketaan päätöksen tiedoksi saannista. Ellei selvitystä tehdä määräajassa, kohdeavustusta ei makseta tai jo maksettu ennakkoavustus peritään takaisin.

Täytäntöönpano: Nuoriso- ja yhteisöpalvelut
- ote hakijalle

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtaja Hanna Hänninen, 040 779 5648, suunnittelija Tuulia Purola, 0400 773 203, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi, nypa.avustukset[at]vantaa.fi)

29 Nuorisotoiminnan kohdeavustusten myöntäminen vuodelle 2025 / HH

VD/14/02.03.01.03/2025

HH/AT/TP

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Nuorisoavustusten myöntämisperiaatteiden mukaan kohdeavustus on kertaluonteinen avustus lasten tai nuorten toimintaan kohdentuvan projektin, hankkeen, leirin, tapahtuman tai tilaisuuden toteuttamiseen tai siihen osallistumiseen, uusien työmuotojen kokeiluun sekä nuorten itsensä suunnittelemiin ja toteuttamiin toimintoihin, jotka tukevat nuorten omaa osallistumista ja vaikuttamista.

Partiokannus ry hakee 500 euroa Pohjoismaisen 5-ottelun järjestelykuluihin. Tapahtuma järjestetään Vantaalla 23.-25.5.2025. Tapahtuman kokonaiskustannukset ovat 5 070 euroa. Yhdistys on Vantaan kaupungin toiminta-avustusten piirissä ja tämän toiminnan voidaan katsoa kuuluvan toiminta-avustuksella avustettaviin toimintoihin.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtajan esitys:
Päätetään olla myöntämättä avustusta Partiokannus ry:lle.

Täytäntöönpano: Nuoriso- ja yhteisöpalvelut
- ote hakijalle

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtaja Hanna Hänninen, 040 779 5648, suunnittelija Tuulia Purola, 0400 773 203, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi, nypa.avustukset[at]vantaa.fi)

30 Taiteen perusoppilaitosten vuoden 2024 toiminta-avustusten käyttöselvitysten hyväksyminen / AR

VD/11/02.03.01.03/2024

AR/JE

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä sekä myöntämiensä avustusten käytön valvonnasta talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Toiminta-avustusta myönnetään yhdistyksen sääntöjen mukaiseen perustoimintaan. Toiminta-avustuksen käyttöselvitys tulee tehdä siihen tarkoitetulla tilityslomakkeella avustuspäätöksessä mainittuun ajankohtaan mennessä. Avustuksen käytöstä on annettava selvitys siinäkin tapauksessa, että uutta avustusta ei haeta. Toiminta-avustukset maksetaan, kun kaupunki on saanut edellisen vuoden avustuksen käytöstä hyväksyttävän selvityksen. Avustus voidaan periä kokonaan tai osittain takaisin, jos avustuksen käytöstä ei ole toimitettu hyväksyttävää selvitystä tai tilitystä annettuun määräaikaan mennessä.

Kaupunkikulttuurilautakunta päätti kokouksessaan 13.5.2024 § 32 Taiteen perusopetuksen vuoden 2024 toiminta-avustusten myöntämisestä. Toiminta-avustus on tarkoitettu Vantaalla taiteen perusopetusta antaville laitoksille ja yhteisöille.

Avustusta saaneet yhdistykset ovat määräaikaan mennessä toimittaneet elinikäisen oppimisen palveluihin hyväksyttävät käyttöselvitykset liitteineen vuoden 2024 toiminta-avustuksista.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Elinikäisen oppimisen johtajan esitys:
Päätetään hyväksyä seuraavien yhdistysten vuoden 2024 toiminta-avustusten käyttöselvitykset:

- Musiikkiopisto BBG / Bluespaja Oy, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 11 000 euroa
- Hakunilan Kulttuuri ry., Taiteen perusopetukseen tanssissa, 3500 euroa
- Jamkicks Oy, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 17 000 euroa
- Keski-Vantaan Musiikkiopistoyhdistys ry., Taiteen peruspetukseen musiikissa, 18000 euroa
- Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki ry., Taiteen perusopetukseen arkkitehtuurissa, 5 000 euroa
- Musiikkikoulu Musiken kannatusyhdistys ry. (Länsi-Vantaan musiikkiopisto), Taiteen perusopetukseen musiikissa, 38 000 euroa
- Soivat musikantit, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 2 500 euroa
- Taito Etelä-Suomi ry. / Taito käsityö- ja muotoilukoulu Etelä-Suomi, Taiteen perusopetukseen käsityötaiteessa, 10 000 euroa
- Tikkurilan teatteri ry., Taiteen perusopetukseen teatteri- ja sirkustaiteessa, 65 000 euroa
- Uudenmaan Suzuki-Instituutti ry., Taiteen perusopetukseen musiikissa, 3 500 euroa
- Vantaan Musaiikki ry, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 20 000 euroa
- Vantaa musakoulu Oy, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 8 500 euroa
- Vantaan sanataidekouluyhdistys ry., Taiteen perusopetukseen sanataiteessa, 50000 euroa
- Vantaan tanssiopiston Tuki ry., Taiteen perusopetukseen tanssissa, 58 000 euroa

Asiakirjat:	Käyttöselvitykset ovat nähtävillä elinikäisen oppimisen palvelualueen toimistolla, Silkkitehtaantie 5, 01300 Vantaa, 2. krs. erikseen sovittaessa. Yhteenveto selvityksistä on tallennettu lautakunnan extranetiin.
Täytäntöönpano:	Elinikäisen oppimisen palvelualue - ote hakijoille
Muutoksenhakuohje:	Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Anne Raasakka, 040 6705287, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

31 Taiteen perusoppilaitosten toiminta-avustusten myöntäminen vuodelle 2025 / AR

VD/15/02.03.01.03/2025

AR/JE

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Avustusten ja apurahojen yleisten myöntämisperiaatteiden mukaan toiminta-avustusta myönnetään yhdistyksen sääntöjen mukaiseen perustoimintaan. Kulttuuritoimintaan tarkoitettujen avustusten myöntämisperiaatteiden mukaan toiminta-avustus on tarkoitettu 1. vantaalaisille valtionapua saaville kulttuurilaitoksille sekä muille kaupungin julkisuuskuvan kannalta merkittäville kulttuurilaitoksille ja -yhteisöille 2. Vantaalla taiteen perusopetusta antaville laitoksille ja yhteisöille 3. Vantaalla ympäri vuoden toimivien taide- ja kulttuuriyhdistysten sekä taidekasvatusta antavien yhdistysten toimintaan.

Elinikäisen oppimisen palvelualueen vuoden 2025 talousarviossa on varattu 350 000 euroa Vantaalla taiteen perusopetusta antaville laitoksille ja yhteisöille.

Toiminta-avustukset julistettiin avustuskuulutuksella haettavaksi viimeistään 31.3.2025. Avustushakemuksia jätettiin 15 ja niiden yhteissumma oli 464 838 euroa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Elinikäisen oppimisen johtajan esitys:
Päätetään

a) myöntää vuoden 2025 toiminta-avustus seuraaville taiteen perusopetusta antaville laitoksille ja yhteisöille
   - Musiikkiopisto BBG / Bluespaja Oy, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 5 500 euroa
   - Hakunilan Kulttuuri ry., Taiteen perusopetukseen tanssissa, 3 000 euroa
   - Jamkicks Oy, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 22 000 euroa
   - Keski-Vantaan Musiikkiopistoyhdistys ry., Taiteen peruspetukseen musiikissa, 20 000 euroa
   - Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki ry., Taiteen perusopetukseen arkkitehtuurissa, 5 000 euroa
   - Musiikkikoulu Musiken kannatusyhdistys ry. (Länsi-Vantaan musiikkiopisto), Taiteen perusopetukseen musiikissa, 36 000 euroa
   - Soivat musikantit, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 3 500 euroa
   - Taito Etelä-Suomi ry. (Taito käsityö- ja muotoilukoulu Etelä-Suomi), Taiteen perusopetukseen käsityötaiteessa, 8 000 euroa
   - Tikkurilan teatteri ry., Taiteen perusopetukseen teatteri- ja sirkustaiteessa, 72 000 euroa
   - Uudenmaan Suzuki-Instituutti ry., Taiteen perusopetukseen musiikissa, 3 000 euroa
   - Vantaan Musaiikki ry, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 24 000 euroa
   - Vantaa musakoulu Oy, Taiteen perusopetukseen musiikissa, 6 000 euroa
   - Vantaan sanataidekouluyhdistys ry., Taiteen perusopetukseen sanataiteessa, 60 000 euroa
   - Vantaan tanssiopiston Tuki ry., Taiteen perusopetukseen tanssissa, 60 000 euroa
   - Meri-Helsingin musiikkiopisto ry., Taiteen perusopetukseen musiikissa, 22 000

b) että avustusta saaneen yhdistyksen on annettava vuoden 2025 toiminta-avustuksen käytöstä selvitys 31.3.2026 mennessä,
c) että avustusta saava yhteisö sitoutuu pitämään tilinsä ja hallintonsa avoimena kaupungin järjestämää tilintarkastusta varten,
d) oikeuttaa elinikäisen oppimien palvelut maksamaan toiminta-avustuksen ennakkoa sitoumusta vastaan enintään 50 % edellisenä vuonna maksetusta avustuksesta.

Liite:
- Yhteenveto taiteen perusoppilaitosten toiminta-avustukset 2025

Asiakirjat: Toiminta-avustushakemukset ovat nähtävillä elinikäisen oppimisen palvelualueen toimistossa, Silkkitehtaantie 5, 2. krs. sovittaessa.

Täytäntöönpano: Elinikäisen oppimisen palvelualue
- ote hakijoille

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Anne Raasakka, 040 6705287, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

LIITE:

	Esitys (€) PVM	Käyttötarkoitus		Avustus 2024 (€)
YHTEISÖ	**350 000**		**Perustelut**	
Musiikiopisto BBG/ Bluespaja Oy	**5 500**	Musiikin TPO	Yleinen ops käytössä, yhteisoittoa ja bänditoimintaa. Pyrkii kehittämään toimintaansa ympäristön toiveiden mukaan. Toimintaa Korsossa. Oppilasmäärä laskenut.	11000
Balettikoulu Hari/Hakunilan Kulttuuri ry	**3 000**	Tanssin TPO	Pieni toimija, joka tarjoaa klassisen baletin opetusta. Oppilasmäärä laskenut.	3500
Musiikkikoulut Jamkids ja Demo/Jamkicks Oy	**22 000**	Musiikin TPO	Monipuolinen palvelutarjonta, jossa korostuu ryhmäopetus. Yleinen ops käytössä. Kehittämisorientoitunut toimija. Tarjoaa matalan kynnyksen vaihtoehtoja musiikin opiskeluun.	17000
Keski-Vantaan Musiikkiopistoyhdistys ry	**20 000**	Musiikin TPO	Klassinen sekä pop/jazz -osasto sekä kansanmusiikkia. Ryhmäopetusta ja yhteismusisointia. Erityismusiikkikasvatusta. Laaja ops käytössä.	18 000
Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki ry	**5 000**	Arkkitehtuurin TPO	Ainut arkkitehtuurin TPO-toimija Vantaalla. Pyrkii opetuksessaan kehittämään oppilaiden ympäristösuhdetta sekä useita muita taitoja, joita tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.	5000
Musiikkikoulu Musiken kannatusyhdistys ry (Länsi-Vantaan musiikkiopisto)	**36 000**	Musiikin TPO	Toimintaa mm. Kivistön ja Myyrmäen alueilla. Sekä yleinen että laaja ops. Mukana Harrastusten Vantaa -toiminnassa, jonka kautta tarjotaan erityisryhmien musiikinopetusta sekä bändiopetusta.	38000
Taito Etelä-Suomi ry / Taito käsityö- ja muotoilukoulu Etelä-Suomi	**8 000**	Käsityön TPO	Ainoa käsityön TPO-toimija Vantaalla, laaja ops. Ottaa toiminnassaan huomioon monimuotoisuuden ja kestävän kehityksen. Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Oppilasmäärä laskenut.	10000
Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu/Tikkurilan Teatteri ry	**72 000**	Teatteri- ja sirkustaiteen TPO	Ainoa teatteri- ja sirkustaiteen toimija Vantalla. Mukana Kulttuuripolku-ohjelmassa sekä Vantaan Kulttuurilapset -hankkeessa. Suuri toimija, monipuolista toimintaa. Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.	65000
Uudenmaan Suzuki-Instituutti ry	**3 000**	Musiikin TPO	Pieni toimija. Ryhmäopetus ja esiintymiset keskeinen osa opintoja. Esiintymisiä palvelutaloissa, kirjastoissa ja eri tapahtumissa. Oppilasmäärä laskenut.	3500
Vantaan Musaiikki ry	**24 000**	Musiikin TPO	Laaja ja yleinen ops. Matalan kynnyksen toimintaa monikulttuurisuus huomioiden.	20000
Vantaan Musakoulu Oy	**6 000**	Musiikin TPO	Yleinen ops, ryhmätunteja. Toimintaa Itä-Vantaalla. Oppilasmäärä laskenut.	8500

Vantaan sanataidekouluyhdistys ry	**60 000**	Sanataiteen TPO	Ainoa sanataiteen TPO Vantaalla. Monipuolinen ja kehittämisorientoitunut toimija. Mukana Harrastusten Vantaassa. Yleinen ja laaja ops.	50000
Vantaan Tanssiopiston Tuki ry	**60 000**	Tanssin TPO	Suuri ja monipuolinen toimija. Laaja ja yleinen ops. Paljon kehittämistoimintaa.	58000
Soivat musikantit	**3 500**	Musiikin TPO	Pieni toimija, yleinen ops, yhteismusisointia, kehittämisorientotunut toimija,mm. muskari maahanmuuttajille tekeillä. Mukana Harrastusten Vantaan toiminnassa - oppilasmäärä kasvanut tämän takia.	2500
Meri-Helsingin musiikkiopisto	**22000**	Musiikin TPO	Matalan kynnyksen ryhmätoimintaa. Toiminta sovittu tietyille kouluille tarvelähtöisesti. Opisto yhdistynyt vantaalaisen toimijan kanssa. Kasvava oppilasmäärä.	Ei hakemusta

32 Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2025 / AR

VD/3261/12.00.01.02/2025

AR/AS/JE

Vantaan hallintosäännön 9 luvun 3 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta tehtäväalueellaan päättää aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelmasta ja perusopetuksen opiskelijoiden ottamisen perusteista.

Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet annettiin vuonna 2017. Sen jälkeen perusteisiin on tehty useita muutoksia.

Opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti laadittu Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma hyväksyttiin 1.10.2018, ja se on ollut käytössä lukuvuodesta 2018–2019 alkaen. Saatujen kokemusten perusteella on havaittu muutostarpeita ja löydetty parempia toiminta- ja toteutustapoja. Toimintatapojen muuttuminen, itsearviointi ja kehitystyö ovat tehneet paikallisen opetussuunnitelman päivittämisen tarpeelliseksi. Liitteenä oleva paikallisen opetussuunnitelman luonnos on laadittu vastaamaan Vantaan aikuisten perusopetuksen nykyisiä käytänteitä sekä lähivuosien kehitysnäkymiä. Paikallisessa opetussuunnitelmassa on huomioitu perusteisiin vuoden 2017 jälkeen tehdyt muutokset.

Vantaan aikuisten perusopetus keskitetään lukuvuodesta 2025–2026 alkaen Aikuisopistoon. Myös tämä toimintaympäristön muutos on perusteena paikallisen opetussuunnitelman päivitystyölle ja on huomioitu opetussuunnitelman laadinnassa.

Aikuisten perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma on laadittu Aikuisopistossa opetushenkilöstön yhteistyönä ja opiskelijoita osallistaen. Aikuisten perusopetuksen tärkeimmille yhteistyökumppaneille on varattu mahdollisuus kommentoida opetussuunnitelmaluonnosta. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan hyväksymä Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2025 alkaen.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 5.5.2025

Elinikäisen oppimisen johtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2025.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2025

Täytäntöönpano: Elinikäisen oppimisen palvelualue, Aikuisopisto

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnalle

Lisätiedot:
Koulutuspäällikkö, Auli Soinio, 040 1859870, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2025

Nimi	Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2025
Kunta	Vantaa
Koulu	Vantaan aikuisopisto / Vanda vuxenutbildningsinstitut
Pdf luotu	23.4.2025

SISÄLTÖ

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta. 1
1.1. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet. 1
1.2. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen. 2
1.3. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut. 3
2. Opetuksen järjestämisen lähtökohdat. 6
2.1. Aikuisten perusopetuksen kohderyhmät. 6
2.2. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet. 6
2.3. Koulutuksen laajuus ja rakenne. 7
2.4. Arvoperusta. 8
2.5. Oppimiskäsitys. 10
2.6. Paikallisesti päätettävät asiat. 11
3. Aikuisten perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet. 12
3.1. Opetuksen valtakunnalliset tavoitteet. 12
3.2. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen. 13
3.2.1. Laaja-alaiset osaamiset. 13
3.3. Paikallisesti päätettävät asiat. 19
4. Oppimaan oppimisen ja yhteiskuntaan integroitumisen toimintakulttuuri. . 20
4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen. 20
4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet. 20
4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat. 23
4.3.1. Oppimisympäristöt. 23
4.3.2. Työtavat. 25
4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet. 26
4.5. Paikallisesti päätettävät asiat. 28
5. Ohjaus, oppimisen ja opiskelun tuki, opiskeluhuolto ja kurinpidollisten keinojen käyttö. 30
5.1. Ohjaus. 30
5.2. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. 31
5.3. Oppimisen ja opiskelun tuki. 33
5.4. Opiskeluhuolto. 34
5.5. Kurinpidollisten keinojen käyttö. 35
5.6. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. 37
6. Yhteistyö ja opetuksen järjestämistapoja. 39
6.1. Yhteistyö. 39

6.2. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus. 40
6.3. Rangaistuslaitoksessa järjestettävä opetus. 41
6.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 42
7. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi aikuisten perusopetuksessa. 43
7.1. Arvioinnin tehtävät. 43
7.1.1. Formatiivinen arviointi. 43
7.1.2. Summatiivinen arviointi. 44
7.2. Arvioinnin yleiset periaatteet. 44
7.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi. 46
7.4. Työskentelyn arviointi. 46
7.5. Opinnoissa eteneminen. 46
7.6. Muualla hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. 47
7.7. Osaamisen osoittaminen erityisessä tutkinnossa. 47
7.8. Arviointi ja todistukset aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa. . . . 48
7.9. Arviointi ja todistukset aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa. . . 49
7.9.1. Kurssisuorituksen arviointi. 49
7.9.2. Perusopetuksen koko oppimäärän suoritus. 49
7.9.3. Päättöarviointi ja päättöarvosanan muodostaminen. 50
7.9.4. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa käytettävät todistukset ja todistusmerkinnät. 51
7.10. Poissaolojen vaikutukset arviointiin. 53
7.11. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu. 53
7.12. Paikallisesti päätettävät asiat. 53
8. Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opetus. 55
8.1. Ohjaaminen alkuvaiheen opetukseen ja alkuvaiheen tehtävä. 55
8.2. Paikallisesti päätettävät asiat. 55
8.3. Oppiaineet lukutaitovaiheessa. 56
8.3.1. Äidinkieli ja kirjallisuus. 56
8.3.2. Matematiikka. 62
8.3.3. Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus. 64
8.3.4. Ympäristö- ja luonnontieto. 65
8.3.5. Opinto-ohjaus ja työelämätaidot. 66
8.3.6. Muu perusopetukseen soveltuva aine tai aihealue sekä valinnaiset kurssit. 68
8.4. Oppiaineet aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa. 69
8.4.1. Äidinkieli ja kirjallisuus. 69
8.4.1.1. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 71

8.4.2. Vieras kieli. 77
8.4.2.1. Vieras kieli, englanti, A-oppimäärä. 78
8.4.3. Matematiikka. 81
8.4.4. Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus. 83
8.4.5. Ympäristö- ja luonnontieto. 85
8.4.6. Terveystieto. 87
8.4.7. Opinto-ohjaus ja työelämätaidot. 87
8.4.8. Muu perusopetukseen soveltuva aine tai aihealue sekä valinnaiset kurssit. 89
9. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opetus. 92
9.1. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opintojen aloittaminen. . . . 92
9.2. Paikallisesti päätettävät asiat. 92
9.3. Oppiaineet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa. 93
9.3.1. Äidinkieli ja kirjallisuus. 93
9.3.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus. 96
9.3.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 98
9.3.2. Toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet. 103
9.3.2.1. Toinen kotimainen kieli, ruotsi B1-oppimäärä. 104
9.3.2.2. Vieras kieli, englanti, A-oppimäärä. 106
9.3.3. Matematiikka. 110
9.3.4. Uskonto. 113
9.3.5. Elämänkatsomustieto. 115
9.3.6. Historia. 117
9.3.7. Yhteiskuntaoppi. 119
9.3.8. Fysiikka. 120
9.3.9. Kemia. 122
9.3.10. Biologia. 124
9.3.11. Maantieto. 126
9.3.12. Terveystieto. 128
9.3.13. Opinto-ohjaus ja työelämätaidot. 130
9.3.14. Muu perusopetukseen soveltuva aine tai aihealue sekä valinnaiset kurssit. 132

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta sekä sen toteutumisen arvioinnista ja kehittämisestä. Opetussuunnitelmassa päätetään opetuksen ja oppimisen arvioinnin, opiskelun ohjauksen, tuen ja opiskeluhuollon sekä yhteistyön ja erityisissä tilanteissa toteutettavan opetuksen järjestämisestä ja toteuttamisesta. Opetussuunnitelmassa täydennetään ja painotetaan paikallisesta näkökulmasta aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman valtakunnallisissa perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja. Opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman ottaen huomioon paikalliset olosuhteet, erityispiirteet ja mahdollisuudet, opiskelijoiden tarpeet sekä oppilaitoksen oman itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.

Paikallisen opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä, vahvistaa koulutuksellista jatkumoa ja luoda hyvä perusta toisen asteen koulutukseen siirtymiselle. Koska aikuisten perusopetusta järjestetään useimmiten aikuislukioissa ja kansanopistoissa, jotka järjestävät myös muuta koulutusta ja opetusta, opetussuunnitelman laadinnassa huolehditaan koko oppilaitoksen tavoitteiden ja käytäntöjen yhdenmukaisuudesta tai keskinäisestä yhteensopivuudesta. Sama periaate koskee mahdollista laajempaa opetuksen järjestäjäverkkoa.

Opetuksen järjestäjä voi hankkia lukutaitovaiheen opetusta kunnalta, kuntayhtymältä tai yksityiseltä perusopetuksen järjestäjältä sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjiltä. Tällaisessa hankinnassa opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että hankittava opetus on opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta. Mikäli järjestäjä päättää hankkia tämän osuuden aikuisten perusopetuksesta toiselta järjestäjältä, järjestäjän tulee kuvata tämä hankintamenettely omassa opetussuunnitelmassaan sekä sisällyttää siihen lukutaitovaiheen opetussuunnitelma sellaisessa muodossa kuin se toisen järjestäjän toimesta tullaan toteuttamaan.

Opetuksen järjestäjä hyväksyy aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän oppilaitoksille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman oppilaitoksen yhteisiä ja/tai oppilaitoskohtaisia osioita. Opetuksen järjestäjät voivat myös sopia järjestäjärajat ylittävästä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista. Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman.

Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman tulee luoda realistinen ja motivoiva koulutuspolun osa siihen osallistuville opiskelijoille. Erityistä huomiota kiinnitetään sellaisten opiskelijoiden opiskeluedellytyksiin, joiden osaamistaso on heikko, joiden peruskouluopinnot ovat huomattavan vajavaiset tai ne puuttuvat kokonaan. Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman laadintatyössä osallistutaan paikallisen koulutustarjonnan kehittämiseen rakentamalla mielekästä koulutusjatkumoa sekä varmistamalla opiskelijoiden sujuva siirtyminen jatkokoulutukseen tai työelämään. Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa tehdään paikallisesti tai alueellisesti yhteistyötä muiden samojen opiskelijaryhmien kanssa työskentelevien tahojen kanssa. Näitä ovat muut oppilaitokset, työ- ja elinkeinotoimistot, erilaiset koulutus- ja kulttuuripalveluiden tarjoajat sekä opiskeluhuollon ja alle 18-vuotiaita koskevan kodin ja koulun yhteistyön osalta hyvinvointialueen sosiaali- ja terveysviranomaiset.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon opetuksen järjestäjän koulutusta koskevat muut suunnitelmat ja päätökset sekä mahdollinen opetuksen järjestäjän kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen ohjelma. Lisäksi otetaan huomioon yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma.

Opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelmaan perustuvan lukuvuosisuunnitelman. Opiskelijalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Tämän oikeuden turvaamiseksi jokainen opiskelijoiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on huolehtia opetustoimen henkilöstön osallistumismahdollisuuksista sekä eri ryhmien välisestä moniammatillisesta yhteistyöstä opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa ja toimeenpanossa. Opiskelijoille tulee varata mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman laadintaan. Oppilaitoksen eri henkilöstöryhmien ja opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksista opetussuunnitelman valmisteluun huolehditaan riippumatta siitä, laaditaanko opetussuunnitelma oppilaitoskohtaisena, oppilaitosten yhteisenä vai alueellisena opetussuunnitelmana. Alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajat voivat tarvittaessa osallistua opetussuunnitelmatyöhön ja oppilaitoksen toiminnan suunnitteluun, erityisesti toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön kehittämisessä.

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa mahdollisuuden suorittaa näiden opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta rangaistuslaitoksessa, siitä tulee päättää opetussuunnitelmassa. Rangaistuslaitoksessa järjestettävässä opetuksessa tuntijakoasetuksen määräämästä tuntijaosta voidaan poiketa.

1.2. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän arvioimaan antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistumaan ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Arvioinnin keskeiseksi tarkoitukseksi laki määrittelee koulutuksen kehittämisen ja oppimisen edellytysten parantamisen. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Valtaosa aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman toteutumisen arvioinnista on opetuksen järjestäjän ja oppilaitosten itsearviointia. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia. Siinä voidaan hyödyntää myös kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia. Myös perusopetuksen valtakunnalliset laatukriteerit tukevat itsearviointia ja sen pohjalta tehtävää omaa kehittämistyötä. Opetuksen järjestäjä päättää laatukriteereiden käytöstä.

Valtakunnalliset muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät aina vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien itsearviointiin ja omaan kehittämistyöhön perustuen.

Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet annettiin vuonna 2017. Sen jälkeen perusteisiin on tehty muutoksia.

Opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti laadittu Vantaan kaupungin aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma hyväksyttiin 1.10.2018, ja se on ollut käytössä lukuvuodesta 2018–2019 alkaen. Saatujen kokemusten perusteella on havaittu muutostarpeita ja löydetty parempia toiminta- ja toteutustapoja. Kokemusten kertyminen on avannut tien kehittymiselle. Toimintatapojen muuttuminen, itsearviointi ja kehitystyö ovat tehneet paikallisen opetussuunnitelman päivittämisen tarpeelliseksi. Tämä paikallinen opetussuunnitelma on

laadittu vastaamaan Vantaan aikuisten perusopetuksen nykyisiä käytänteitä sekä lähivuosien kehitysnäkymiä. Paikallisessa opetussuunnitelmassa on huomioitu perusteisiin vuoden 2017 jälkeen tehdyt muutokset.

1.3. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma ja sitä tarkentava lukuvuosisuunnitelma sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien päätösten delegoinnista oppilaitoksille ja oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Tässä määriteltyjen asioiden lisäksi opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa kuvatun kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen sekä seurantaan ja arviointiin liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- *mitkä ovat opetuksen järjestämisen lähtökohtien ja paikallisen toimintaympäristön erityispiirteet ja miten ne otetaan huomioon opetussuunnitelman valmistelussa*
- *mikä on paikallisen opetussuunnitelman laatimistapa (oppilaitoskohtainen, oppilaitosten yhteinen, kuntakohtainen, seudullinen tai muu ratkaisu)*
- *millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan*
- *miten aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon saman oppilaitoksen muut opetussuunnitelmat*
- *mikä on opetussuunnitelman rakenne ja missä muodossa se julkaistaan*
- *miten henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat opetussuunnitelman valmisteluun ja kehittämiseen*
- *mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa*
- *miten huolehditaan opiskeluhuoltoa sekä alle 18-vuotiaiden osalta kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laatimisesta yhteistyössä hyvinvointialuuen sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa*
- *miten kotoutumista edistävä yhteistyö rakennetaan osaksi opetussuunnitelmaa ja sen laadintaprosessia*
- *miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan sekä miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään.*

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- *mikä on perusopetuksen alkuvaiheen ja siihen mahdollisesti sisältyvän lukutaitovaiheen sekä päättövaiheen opetustarjonta*
- *mikäli järjestäjä päättää hankkia lukutaitovaiheen opetusta toiselta aikuisten perusopetuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestäjältä, järjestäjän tulee kuvata tämä hankintamenettely omassa opetussuunnitelmassaan sekä sisällyttää siihen lukutaitovaiheen opetussuunnitelma sellaisessa muodossa kuin se toisen järjestäjän toimesta tullaan toteuttamaan*
- *pakollisina opetettavat oppiaineet, niiden oppimäärät sekä kurssien nimet ja koodit*
- *valinnaisina tarjottavat oppiaineet, niiden oppimäärät sekä kurssien nimet ja koodit*
- *mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma aikuisten perusopetuksessa*
- *mitkä ovat ne opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat, joiden toteuttamiseen paikallisessa opetussuunnitelmassa sitoudutaan (esimerkiksi kestävän kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, tietostrategia, kulttuurikasvatussuunnitelma)*

- *mitkä ovat muut paikallisesti tärkeät näkökohdat ja ratkaisut.*

Rangaistuslaitoksessa järjestettävän opetuksen osalta paikallista päätöksentekoa ohjaavat näkökohdat sisältyvät lukuun Yhteistyö ja opetuksen järjestämistapoja.

Opetussuunnitelmaan voidaan sisällyttää yhdenvertaisuuslain edellyttämä suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Suunnitelma voidaan laatia myös erillisenä.

Opetussuunnitelmaan voidaan myös sisällyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia myös erillisenä. Tasa-arvosuunnitelma laaditaan lähtökohtaisesti vuosittain, mutta sen voi tehdä myös kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi.

Vantaan kaupungin järjestämän aikuisten perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma on laadittu Vantaan aikuisopistossa, jolla on päävastuu opetuksen toteuttamisesta. Paikallinen opetussuunnitelma on hyväksytty Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnassa 5.5.2025. Paikallinen, kuntakohtainen opetussuunnitelma kattaa kaikki aikuisten perusopetuksen suorittamismuodot: kurssi- ja ryhmämuotoisen opiskelun Vantaan aikuisopistossa, opiskelun ja perusopetusten suoritusten korotukset nuorten työpajatoiminnan yhteydessä, Vantaan vankilassa tapahtuvan opiskelun sekä Varian ammattioppilaitoksen tutkintoon valmentavan koulutuksen yhteydessä suoritettavat perusopetuksen arvosanojen korotukset. Vantaan paikallinen opetussuunnitelma koskee suomen kielellä annettavaa opetusta.

Paikallinen opetussuunnitelma noudattaa Opetushallituksen 12.6.2017 antamia aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sekä perusteisiin myöhemmin tehtyjä päivityksiä. Paikallinen opetussuunnitelma julkaistaan sähköisessä muodossa ePerusteissa. Paikallinen opetussuunnitelma seuraa opetussuunnitelman perusteiden rakennetta. Perusteiden kunkin luvun ja alaluvun yhteydessä on kuvattu paikalliset painotukset ja erityispiirteet.

Paikallisen opetussuunnitelman luvuissa 8 ja 9 on kuvattu aikuisten perusopetuksen opetustarjonta. Pakollisten oppiaineiden osalta kuvataan oppimäärä, pakollisten ja valinnaisten kurssien nimet, koodit ja paikalliset painotukset. Lisäksi kuvataan muiden perusopetukseen soveltuvien oppiaineiden ja aihealueiden oppimäärät, kurssien nimet, koodit ja sisällöt. Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään kieliohjelmasta (luvut 8 ja 9) sekä muiden perusopetukseen soveltuvien oppiaineiden ja aihealueiden arvioinnista (luku 7).

Opetussuunnitelman lisäksi aikuisten perusopetuksen toimintaa tarkentaa vuosittain oppilaitoksessa laadittava lukuvuosisuunnitelma.

Paikallisen opetussuunnitelman eri lukuihin on opetushenkilöstö tuonut oman näkemyksensä opetussuunnitelmatyöpajoissa. Opiskelijat ovat päässeet vaikuttamaan eri osioihin erityisesti opiskelijakunnan kautta. Opetussuunnitelmaluonnos on ollut kommentoitavana Vantaan nuorten aikuisten palveluissa, jonka kanssa Aikuisopisto järjestää aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista täydentävää opetusta. Tiivis yhteistyö Vantaan kaupungin perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen kanssa on oleellinen osa aikuisten perusopetuksen toimintaa, mikä näkyy opetussuunnitelmassa kuvatuissa toimintatavoissa.

Kotoutumista edistävää yhteistyötä tehdään erityisesti Vantaan työllisyys- ja kotoutumispalveluiden sekä järjestötoimijoiden kanssa. Työllisyys- ja kotoutumispalveluille sekä hankeyhteistyötä aikuisten perusopetuksen kanssa tekevälle Diakonissalaitoksen Vamos Vantaalle on annettu mahdollisuus kommentoida opetussuunnitelmaluonnosta.

Opiskeluhuoltosuunnitelma on laadittu yhteistyössä Vantaan kaupungin perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen ja Vantaan-Keravan hyvinvointialueen kanssa. Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa on huomioitu Vantaan aikuisopiston sekä Vantaan ammattiopisto Varian opetussuunnitelmat, erityisesti aikuisten lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelma sekä tutkintokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma.

Paikallista opetussuunnitelmaa täydentävät Vantaan aikuisopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, toimintaperiaatteet, turvallisen tilan periaatteet sekä turvallisuussuunnitelma.

2. Opetuksen järjestämisen lähtökohdat

2.1. Aikuisten perusopetuksen kohderyhmät

Aikuisten perusopetus on tarkoitettu niille oppivelvollisuusiän ylittäneille, jotka eivät ole suorittaneet perusopetuksen oppimäärää tai joilla on tarve täydentää perusopetuksen tutkintoaan tai korottaa oppiaineiden arvosanoja. Kohderyhmässä on opiskelutaustaltaan ja valmiuksiltaan erityyppisiä opiskelijoita.

Aikuisten perusopetuksen kohderyhmiä ovat

- *perusopetuksen loppuvaiheessa Suomeen tulleet nuoret, jotka eivät ole ehtineet saada perusopetuksen päättötodistusta valmiiksi oppivelvollisuusikäisinä tai joiden valmiudet ovat jääneet heikoiksi perusopetuksen aikana*
- *17-25 -vuotiaat maahanmuuttajataustaiset, jotka eivät voi osallistua oppivelvollisuusikäisille järjestettävään opetukseen ikänsä takia, mutta tarvitsevat perusopetuksen päättötodistusta ja opiskeluvalmiuksia jatkaakseen opintoja toisella asteella*
- *muut maahanmuuttajataustaiset aikuiset, jotka heikon peruskoulutuksensa takia tarvitsevat erityisesti perusopetuksen alkuvaiheen opetusta, kuten luku- ja kirjoitustaitoa sekä matemaattisia valmiuksia tai jotka tarvitsevat päättötodistusta päästäkseen jatko-opintoihin*
- *vangit, joilta puuttuu perusopetuksen päättötodistus tai joilla ei ole tarvittavia opiskeluvalmiuksia jatkaakseen opintoja toiselle asteelle*
- *aikuiset romanit, joilla on vain vähän peruskouluopintoja tai peruskoulun päättötodistus puuttuu*
- *muut aikuiset, jotka ovat keskeyttäneet peruskoulun oppivelvollisuusikäisinä*
- *aikuiset, jotka opiskelevat yhtä tai useampaa oppiainetta aineopiskelijana ja/tai haluavat korottaa perusopetuksen arvosanoja.*

Vantaan kaupungin aikuisten perusopetus järjestetään Vantaan aikuisopistossa. Kohderyhmänä ovat aikuiset tai 17 vuotta täyttäneet oppivelvolliset, joilla ei ole suomalaista perusopetusta vastaavaa koulutusta tai joiden perusopetuksen oppimäärän suorittaminen on kesken. Aikuisten perusopetuksessa voivat opiskella myös perusopetuksen tai sitä vastaavan koulutuksen suorittaneet henkilöt, joilta puuttuu toisen asteen opintoihin tarvittava suomen kielen taito tai jotka haluavat korottaa perusopetuksen päättöarvosanoja.

Aikuisopistossa järjestetään aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen (mukaan lukien lukutaitovaihe) ja päättövaiheen opetusta. Kurssi- tai ryhmämuotoisen etenemistavan lisäksi opiskelija voi edetä seuraavilla tavoilla:

- opiskelemalla jonkin oppiaineen aineopintoja (esimerkiksi suomi toisena kielenä ja kirjallisuus)
- suorittamalla jonkin oppiaineen oppimäärän erillisessä tutkinnossa
- korottamalla perusopetuksen arvosanoja aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti.

2.2. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Kunta päättää perusopetuksen järjestämisestä muille kuin oppivelvollisille. Perusopetuslaissa säädetään, miltä osin perusopetuslakia tulee noudattaa aikuisten perusopetusta järjestettäessä ja mihin etuuksiin opiskelija on oikeutettu. Seuraavassa tekstissä käytetään sanaa ”oppilas”, jos teksti on suora lainaus lainsäädännöstä.

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opiskeluhuollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki.

Yhdenvertaisuuden edistämistä ohjaa yhdenvertaisuuslaki ja sukupuolten tasa-arvon edistämistä tasa-arvolaki.

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset sekä henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset ja tekijänoikeussäännökset.

Perustuslakia ja perusopetuslakia täydentävät kansainväliset ihmisoikeussopimukset. YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinnan ihmisoikeuksien merkittävyydestä. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten oikeuksien sopimus. Saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista.

2.3. Koulutuksen laajuus ja rakenne

Aikuisten perusopetuksessa opiskelija voi

- *suorittaa perusopetuksen oppimäärän*
- *suorittaa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen tai sen osia*
- *suorittaa alkuvaiheeseen sisältyvän lukutaitovaiheen tai sen osia*
- *suorittaa perusopetuksen oppiaineita tai niiden osia kursseina*
- *korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja.*

Aikuisten perusopetuksen lähtökohtana on näkemys siitä, että aikuisopiskelija rakentaa osaamistaan aikaisemmin oppimilleen tiedoille ja taidoille, elämänkokemukselleen ja mahdollisille rinnakkaisille opinnoille. Näin ollen opetustarjonnassa on hyvä olla valinnaisuutta ja vaihtoehtoja, jotka mahdollistavat opiskelun erilaisissa elämäntilanteissa.

Opiskelijan henkilökohtainen opintopolku rakennetaan joustavasti ja yksilöllisesti ottaen huomioon aikaisempi koulutus ja mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus. Opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritetut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen tulee tunnistaa ja tunnustaa. Opiskelijan lähtötaso on määriteltävä ja opetuksen järjestäjän ja opiskelijan on yhdessä laadittava opiskelijalle henkilökohtainen opiskelusuunnitelma sitä käsittelevän luvun mukaisesti.

Opiskelijalla on oikeus sisällyttää henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa osia muiden opetuksen ja/tai koulutuksen järjestäjien koulutustarjonnasta opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Aikuisten perusopetuksen eri vaiheiden opinnot muodostuvat valtioneuvoston antaman asetuksen (422/2012, muutettu asetuksella 135/2017) mukaan eri oppiaineiden ja aineryhmien pakollisista ja valinnaisista kursseista.

Asetuksessa määrätyt eri vaiheiden vähimmäiskurssimäärät määrittelevät ne pakollisten ja valinnaisten kurssien määrät, jotka opetuksen järjestäjän tulee vähintään tarjota.

Alkuvaiheen pakollisten kurssien määrän tulee olla 34 ja valinnaisten vähintään 10. Opiskelija valitsee vähintään 38 kurssia, mikäli hän suorittaa alkuvaiheen opinnot. Mikäli oppilaitos tarjoaa alkuvaiheeseen sisältyvää lukutaitovaihetta, on siihen kuuluvien pakollisten kurssien määrä 23 kurssia ja valinnaisten vähintään 6 kurssia. Näistä kursseista opiskelija valitsee vähintään 27 kurssia, mikäli hän suorittaa lukutaitovaiheen opinnot. Opiskelijan suorittama kurssimäärä määräytyy hänen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaan.

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen ja siihen mahdollisesti sisältyvän lukutaitovaiheen opintoja valitaan joustavasti siten, että ne antavat opiskelijalle sellaiset tiedot ja taidot, että hänellä on mahdollisuus jatkaa opintojaan aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma voidaan laatia myös siten, että opiskelija suorittaa samanaikaisesti eri vaiheiden kursseja. Jos opiskelijan on tarkoituksenmukaista suorittaa vain lukutaito- ja/tai alkuvaiheen opintoja, hänet voidaan ohjata tämän jälkeen muuhun soveltuvaan koulutukseen.

Aikuisten perusopetuksen oppimäärä on vähintään 46 päättövaiheen kurssia. Rangaistuslaitoksessa järjestettävässä opetuksessa aikuisten perusopetuksen oppimäärä sisältää kuitenkin vähintään 30 päättövaiheen kurssia, mutta opetuksen järjestäjän harkintaan jää, mikä vähimmäislaajuus on opiskelijan edun mukaista. Päättövaiheen pakollisten kurssien määrän tulee olla 39 ja valinnaisten vähintään 10. Opiskelija valitsee vähintään 46 kurssia, mikäli hän suorittaa päättövaiheen.

Lukutaitovaiheen sekä alku- ja päättövaiheen kattava oppimäärä on laajuudeltaan yhteensä enintään nelivuotinen. Päätoimisesti opiskellen opinnot tulee suorittaa kuitenkin enintään viidessä vuodessa.

Aikuisten perusopetuksessa kurssin kesto on 28 tuntia. Opetusta voidaan järjestää osaksi tai kokonaan etäopetuksena. Lähiopetuksessa opetukseen tulee tuntia kohden käyttää vähintään 40 minuuttia.

Opiskelu Vantaan aikuisopiston aikuisten perusopetuksessa on pääasiassa lähiopiskelua. Tilanteissa, joissa olosuhteet tai opiskeltavan aineen luonne tukevat etäopiskelua, voidaan opetus järjestää etäopetuksena.

2.4. Arvoperusta

Opiskelijan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Aikuisella opiskelijalla on oikeus kehittyä omista lähtökohdistaan opiskelijana, yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä. Opintojen tulee antaa aineksia opiskelijan identiteetin, maailmankatsomuksen ja -kuvan sekä ihmiskäsityksen jatkuvaan kehittämiseen. Opiskelu antaa aineksia ja mahdollisuuksia yhteisten arvojen pohdintaan sekä valmiuksia arvioida niiden toteutumista. Opiskelijan valmiudet toimia aktiivisena kansalaisena sekä oman opiskeluyhteisönsä, perheensä ja lähipiirinsä aikuisena autonomisena jäsenenä paranevat opiskelun avulla.

Jokaisella opiskelijalla on oikeus hyvään ja tavoitteelliseen opetukseen. Opintojen tulee olla mielekkäitä sekä opiskelijan tavoitteiden että opetuksen järjestäjän näkökulmasta. Aiemmin opittujen tietojen ja taitojen huomioiminen ja yksilölliset opiskeluratkaisut tukevat aikuisen hyvää opintopolkua. Kannustava ja arvostava ilmapiiri ja aikuisopiskelijan elämäntilanteen huomioon ottavat opiskelu- ja arviointitavat ovat hyvän, vuorovaikutteisen ja turvallisen oppimisympäristön perusta. Perusopetus antaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet jatko-opintoihin ja tukee myönteistä asennetta elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Opiskelusta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteuttamatta jäämistä.

Arvojen pohdinnan merkitys korostuu maailmassa, jossa monimediainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat opiskelijoiden arvomaailmaa. Arvokeskustelut opiskelijoiden kanssa ohjaavat heitä tunnistamaan ja nimeämään omia ja kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä kriittisesti.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Aikuisten perusopetus tukee opiskelijan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistynyt ihminen tahtoo hyvää ja pyrkii toimimaan oikein. Hän osaa arvioida eri lähteistä saatavan tiedon luotettavuutta ja käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn sekä vastuunottoon omasta kehittymisestä ja hyvinvoinnista.

Aikuisten perusopetus ylläpitää ja vahvistaa elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä ohjaa niiden puolustamiseen. Se edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat aikuisten perusopetuksen kehittämistä. Aikuisten perusopetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on opiskelijoita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta. Opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen väylänä.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Aikuisten perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus vahvistaa opiskelijan integroitumista tai kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä hänen oman kulttuuri-identiteettinsä rakentumista. Opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden arvostamista, edistää vuorovaikutusta kulttuurien välillä ja sisällä sekä luo täten pohjaa kulttuurisesti kestävälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisiaan aikuisten perusopetuksessa sekä tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja erilaisiin katsomuksiin. Asioita opitaan tarkastelemaan toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Opiskelu yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja hyvälle yhteistyölle. Opiskelu vahvistaa taitoja toimia kulttuurisesti moninaisessa yhteiskunnassa omaa kulttuuriperintöä unohtamatta. Aikuisten perusopetus ohjaa opiskelijoita tunnistamaan eri kulttuureiden yhteisiä hyvää elämää kannattelevia arvoja ja periaatteita. Se rakentaa perustaa ihmisoikeuksia kunnioittavalle maailmankansalaisuudelle ja rohkaisee toimimaan myönteisten muutosten puolesta monitahoisten keskinäisriippuvuuksien maailmassa.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Aikuisten perusopetus edistää kestävää elämäntapaa ja ekososiaalista sivistystä kaikessa toiminnassaan ja opetuksessaan. Kestävän elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen johtoajatuksena on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamispohjaa luonnonvarojen kestävälle käytölle perustuvalle kiertotaloudelle. Ekososiaalinen sivistys lisää ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta ja ohjaa toimimaan kestävästi.

Ihmisellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka parhaalla mahdollisella tavalla varmistaa ihmisen ja luonnon kestävän tulevaisuuden. Opetuksessa tunnistetaan kestävän

kehityksen välttämättömyys, pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja tämän pyrkimyksen kanssa sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Opiskelijoita ohjataan tunnistamaan kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja sekä vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Opetussuunnitelman perusteiden lisäksi aikuisten perusopetuksessa toteutetaan Vantaan kaupunkistrategian arvoja. Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa strategisina arvoina ovat avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

Avoimuus näkyy aikuisten perusopetuksen kaikessa toiminnassa. Koulun toimintaperiaatteet ja säännöt ovat kaikille selkeät ja läpinäkyvät. Arvioinnissa ja arvioinnin kriteereitä sovellettaessa opiskelijoita kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenmukaisesti. Koulun rakenteet välittävät opiskelijoille hyviä arvoja.

Koulussa opitaan taitoja elämää varten ja kartutetaan tiedollista pääomaa. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään opittuja tietoja ja taitoja avoimesti ja rohkeasti myöhemmissä opinnoissa ja työelämässä sekä vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa.

Kouluyhteisö on moninainen ja monikulttuurinen. Koulun toiminnassa opitaan ymmärtämään eri mielipiteitä ja toisia näkökulmia asettumalla toisen ihmisen asemaan ja elämäntilanteeseen. Ihmiset kohdataan avoimesti, kunnioittavalla ja suvaitsevaisella tavalla.

Koulun voimavarana on yhteinen kehitystyö. Toimintamalleja on kehitetty yhdessä rohkeasti. Vanhoihin toimintamalleihin ei juututa, vaan tarvittaessa yhteisellä pohdinnalla etsitään parempia ja vaikuttavampia toimintatapoja. Myös opiskelijoita kannustetaan etenemään rohkeasti kohti omia päämääriä opiskelussa ja elämässä. Luovuus nähdään ihmisen tärkeänä voimavarana, ja keinoja opiskelijoiden luovuuden kehittämiseen etsitään.

2.5. Oppimiskäsitys

Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan opiskelija on aktiivinen toimija opinnoissaan. Hän suunnittelee opiskeluaan, asettaa sille tavoitteita ja arvioi toimintaansa. Samalla hänen taitonsa valita tuloksellisia opiskelumenetelmiä kehittyvät. Opiskelun avulla hän kehittää taitojaan tavoitteiden asettamisessa, tuloksellisten opiskelumenetelmien valinnassa sekä aiemmin opitun ja uuden tiedon yhteensovittamisessa. Ajattelutaitojen monipuolinen harjoittaminen sekä kielen, kehon ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla opiskelija oppii reflektoimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan.

Koska oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten opiskelijoiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa, opiskelijan tahto toimia vuorovaikutuksessa ja halu kehittää yhdessä toimimisen ja oppimisen taitoja on olennaista. Yhdessä oppiminen edistää opiskelijoiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja. Se antaa mahdollisuuden harjoitella rakentavaa ja avointa keskustelua, perustella omia kantoja ja arvioida niitä kriittisesti. Se lisää herkkyyttä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Kielitaito on keskeinen oppimisprosessin resurssi: opiskelija käyttää kielitietoisuuttaan sekä eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena. Aikuisella opiskelijalla on elämäntilanteesta riippuen myös monia muita rooleja, joissa hän voi kartuttaa ja harjoitella opintoihin sisältyviä tietoja ja taitoja. Opiskelijoita ohjataan myös arvioimaan toimintansa seurauksia ja vaikutuksia muihin ihmisiin ja ympäristöön.

Aikuisopiskelijan aiemmat tiedot, taidot ja opiskelukokemukset vaikuttavat oppimistilanteisiin ja opiskelijan käsityksiin itsestään oppijana. Taito ja tahto arvioida ja tarvittaessa muuttaa omia odotuksia, käsityksiä sekä totuttuja toimintatapoja luo edellytyksiä tulokselliselle oppimiselle. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja realistinen ohjaus ja palaute vahvistavat opiskelijan myönteistä minäkuvaa, pystyvyyden tunnetta ja itsetuntoa sekä luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Myönteiset tunnekokemukset, opintosisältöjen merkityksellisyys, oppimisen

mielekkyyden ja ilon kokemukset sekä uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista pitkäjänteisesti. Oppimiskokemukset vaikuttavat opiskelijan tapaan suhtautua opiskeluun ja hänen tavoitteisiinsa sekä valitsemiinsa opiskelutapoihin.

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppiminen näkyy muutoksena ajattelu- ja toimintatavoissa kuten opiskelutekniikoiden kehittymisenä, uusina tietoina ja taitoina sekä elämän hallinnan paranemisena. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Aikuisten perusopetuksen eri oppiaineiden opetuksessa kehitetään opiskelijoiden oppimaan oppimisen taitoja.

Aikuisten perusopetus kehittää opiskelijan kykyä ottaa vastuuta omasta opiskelustaan ja etenemisestään. Opiskelija oppii ymmärtämään, että hän voi omalla työllään ja panostuksellaan vaikuttaa tuloksiin, etenemiseen ja menestymiseen. Opiskelu ei tähtää vain suorituksiin, vaan opiskelun avulla saavutetaan tietoja ja taitoja elämää varten. Jokainen pystyy omalla työllään, vaivannäöllään ja ahkeruudellaan vaikuttamaan oman elämänsä rakentamiseen.

2.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Arvokeskustelut luovat perustan opetussuunnitelman laadinnalle sekä yhteiselle opetustyölle. Paikallisesti päätetään, miten arvokeskustelut toteutetaan. Tällöin päätetään myös, miten luodaan edellytykset henkilöstön, opiskelijoiden sekä mahdollisesti yhteistyökumppaneiden osallistumiselle keskusteluihin.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat aikuisten perusopetuksen perusteissa kuvattua arvoperustaa ja oppimiskäsitystä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat ja painotukset (muilta osin arvoperustan ja oppimiskäsityksen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *miten arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista opetuksessa seurataan ja arvioidaan.*

Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Paikallisen opetussuunnitelmatyön yhteydessä on arvoperustaa ja oppimiskäsityksen painotuksia pohdittu yhdessä opetushenkilöstön kanssa. Paikalliset täydennykset ja painotukset on kirjattu kyseisiin alalukuihin. Arvokeskustelua opiskelijoiden kanssa käydään opetuksen yhteydessä. Arvokeskustelu linkittyy luontevasti erityisesti katsomusaineiden opiskeluun.

Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelmien arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista opetuksessa seurataan ja arvioidaan lukuvuosisuunnitelman laadinnan yhteydessä ja lukuvuoden aikana yhdessä henkilöstön kanssa.

Opetuksen järjestämistä tukevat Vantaan aikuisopiston asiaan liittyvät suunnitelmat ja ohjeet, kuten toimintaperiaatteet, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä turvallisemman tilan periaatteet.

3. Aikuisten perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.1. Opetuksen valtakunnalliset tavoitteet

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa. Ne ohjaavat myös paikallisen opetussuunnitelman laadintaa ja koulutyötä.

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä ilmaistaan perusopetuksen yleistavoite. Sen mukaan opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Asetuksen mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Asetuksen 3 §:n mukaan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda perusta oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpileikkaavaa ja yhdistävää osaamista. Taitojen merkitys korostuu. Asetuksessa todetaan, että opetettavien asioiden tulee perustua tieteelliseen tietoon.

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Asetuksen 4 § sisältää tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatus sekä opiskeluhuolto tulee järjestää. Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Asetuksessa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Kasvua ja oppimista edistävän toimintakulttuurin sekä toimivan opiskeluhuollon merkitys nostetaan vahvasti näkyviin.

Aikuisten perusopetuksen erityiset tavoitteet

Aikuisille annettavan perusopetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijan osaaminen, elämänkokemukset, olosuhteet, ikä sekä kieli- ja kulttuuritausta huomioon ottaen tarjota mahdollisuus saavuttaa perusopetuksen tiedot ja taidot sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja jatko-opintovalmiuksia.

Valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistävälle laaja-alaiselle osaamiselle ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille.

Valtakunnallisten tavoitteiden ohella Vantaan aikuisten perusopetuksessa painottuvat arvostava kohtaaminen, tasa-arvo, elinikäinen oppiminen, osallisuus ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Arvostava kohtaaminen tulee näkyviin kaikissa arjen kohtaamisissa oppilaitosyhteisössä. Opiskelijat harjaantuvat arvostavaan kohtaamiseen, sillä vuorovaikutustaitoja, kuten kuuntelemista ja toisen mielipiteen arvostamista, harjoitellaan tietoisesti. Kaikkia kohdellaan yhdenvertaisesti, ja opetuksessa käsitellään suomalaiseen yhteiskuntaan kuuluvia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tukevia rakenteita ja lainsäädäntöä.

Elinikäisen oppimisen palvelualueelle sijoittuvan Aikuisopiston toimintaan liittyy oleellisesti jatkuvan oppimisen ajattelutavan edistäminen. Opiskelijoita ohjataan jatko-opintoihin, mutta heitä kannustetaan kehittämään taitojaan myös vapaa-ajalla. Vantaan kaupunki tekee merkittävää osallisuustyötä, jonka toimintoja aikuisten perusopetus hyödyntää. Opiskelussa pohditaan erilaisia vaikuttamisen tapoja ja kartoitetaan yksilön mahdollisuuksia vaikuttaa omaan arkeen, opiskeluun ja yhteiskuntaan.

Vantaan aikuisopistossa ympäristövastuullisuus ja resurssiviisaus nähdään osana elinikäistä oppimista. Oppilaitoksella on ekosertifikaatti, jonka osioita aikuisten perusopetuksessa harjoitellaan käytännön tasolla. Tavoitteena on, että opiskelija osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita myös omassa arjessaan oppilaitoksen ulkopuolella.

3.2. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Opiskelussa ja työssä onnistuminen sekä vastuulliseksi kansalaiseksi kehittyminen edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista. Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös taitoa käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten opiskelijat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat opiskelijoiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle ja kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Opiskelijalle annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Seuraavassa kuvataan seitsemän laaja-alaista osaamiskokonaisuutta ja perustellaan niiden merkitys. Osaamiskokonaisuuksilla on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti tukea jokaisen opiskelijan kehittymistä yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Opiskelijoita rohkaistaan tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

3.2.1. Laaja-alaiset osaamiset

[

]

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Ajattelun ja oppimaan oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajattelun ja oppimisen kannalta on merkityksellistä, miten opiskelijat

hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Opiskelijat rakentavat uusia tietoja ja taitoja ja sovittavat ne yhteen aiemmin oppimansa kanssa. Aikuisopiskelijan ajatteluun ja oppimiseen vaikuttavat myös hänen elämänkokemuksensa ja asenteensa. Poisoppiminenkin voi olla tarpeen. Olennaista on, miten opiskelija osaa tehdä havaintoja, hakea, arvioida, muokata, tuottaa sekä jakaa tietoa ja ideoita. Opiskelijoita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä ja intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Hankittua tietoa käytetään ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että opiskelijat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti sekä voivat rohkaistua yleisesti hyväksyttyjen ennakkokäsitysten ja tulkintakehysten ylittämiseen. Toiminnalliset työtavat kuten draama, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja pelillisyys edistävät oppimisen iloa sekä vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet eettiseen ja systeemiseen ajatteluun kehittyvät, kun opetuksessa käsitellään asioiden vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmotetaan kokonaisuuksia. Opiskelijoita kannustetaan hankkiutumaan myös koulun ulkopuolella vuorovaikutus- ja asiointitilanteisiin, joissa he voivat oppia sekä uusia asioita että näissä tilanteissa tarvittavaa kieltä.

Aikuisopiskelijoita rohkaistaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Heitä ohjataan näkemään asioita uusilla tavoilla ja hakemaan tietoa sekä tarkastelemaan ajattelutapojaan uusista näkökulmista. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa. Heitä innostetaan etsimään vastauksia ja kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä pohtimaan omaa sisäistä tietoaan. Opiskelijoita rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja ymmärrystä. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisenkin tiedon kohtaamiseen ja sen käsittelyyn. Oppivan yhteisön jäseninä opiskelijat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Jokaista opiskelijaa autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun opiskelijoita ohjataan asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Opiskelijoita tuetaan rakentamaan hyvä tiedollinen perusta ja kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus (L2)

Opiskelijat elävät oppimisyhteisössä ja maailmassa, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja sekä keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Aikuisten perusopetuksessa vahvistetaan opiskelijoiden kykyä tunnistaa ja arvostaa ympäristön kulttuurisia merkityksiä sekä rakentaa omaa kulttuuri-identiteettiä ja myönteistä ympäristösuhdetta. Opiskelijat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Heitä ohjataan näkemään kulttuurien, kielten ja katsomusten moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnissa ja arjessa sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä opiskelijat oppivat havaitsemaan, vertailemaan ja arvioimaan eri kulttuureissa vaikuttavia aineettomia rakenteita kuten hierarkioita, roolimalleja ja valtaa. Opiskelijoita rohkaistaan toimijuuteen ja osallisuuteen suomalaisessa yhteiskunnassa ja globaaleissa yhteisöissä. Opiskelijoita kannustetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä

noudattamaan hyviä tapoja. Opiskelijat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta sekä tutustua kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöihin.

Opiskeluun sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien tuntemista ja puolustamista sekä luottamusta siihen, että ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle.

Kouluyhteisössä opiskelijat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselleen. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan opiskelijoiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi opetuskielellä sekä ohjataan myös oman äidinkielen käyttöön. Opiskelijoita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Tärkeätä on myös oppia tuntemaan ja käyttämään monipuolisesti kuvia, matemaattisia symboleita ja muita merkkejä. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään oppimisen tukena mielikuvitustaan, kekseliäisyyttään ja huumorintajuaan. Opiskelijoita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Arjen taidot (L3)

Arjen taidoilla tarkoitetaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia edistäviä taitoja, toimimista teknologisoituneissa ympäristöissä sekä oman talouden hallintaa ja kuluttamista. Aikuisten perusopetuksessa tutustutaan yhteiskunnallisiin palveluihin ja niiden käyttöön.

Opiskelijoita kannustetaan huolehtimaan itsestään ja toisistaan sekä harjoittelemaan arjen taitoja, myös oppimalla muilta ja jakamalla omaa osaamista. Ajanhallinta on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Opiskelijat oppivat tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen. Opiskelijat, joilta perusopetuksen suorittaminen on jäänyt kesken, voivat olla vaarassa syrjäytyä ja tarvitsevat siten tukea arjen hallinnan ja itsesäätelyn oppimiseen.

Opiskelijoita ohjataan toimimaan opiskeluyhteisössä vastuullisesti ja turvallisesti, ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät tekijät sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Aikuisten perusopetuksen opiskelijoilla on monia rooleja. Aikuisten perusopetuksen opiskelijoita pyritään tukemaan myös vanhemmuudessa sekä opettamaan heille taitoja esimerkiksi mahdollisten perhe-elämän ja kotoutumiseen liittyvien ristiriitojen ratkaisemisessa. Oman ja muiden kotoutumisprosessin eri vaiheiden tiedostaminen ja taito tarkastella omaa tilannetta sen pohjalta edistää opiskelijan hyvinvointia.

Opiskelijat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja opiskellaan sen toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Opetuksessa harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan arjen eri tilanteissa tarvittavien teknisten laitteiden ja järjestelmien käyttöä. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä teknologian vastuullista ja järkevää käyttöä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Opiskelijoita kannustetaan käyttämään monipuolisesti hyväkseen teknologian tuomia etuja ja mahdollisuuksia myös vapaa-ajalla ja omaehtoisessa opiskelussa.

Aikuisopiskelijoita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään suunnitella ja hoitaa omaa talouttaan. Opiskelijoita ohjataan mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien vastuidensa ja oikeuksiensa tuntemiseen kuluttajina. Opiskelijoita ohjataan kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat opiskelijoita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä.

Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien ja niiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Opiskelijat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon kuuluu monia lukutaitoja, joita kehitetään opetuksessa. Opiskelijoiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Opiskelijoiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa opiskelijat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan opiskelijoille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä ja heidän vapaa-ajan tekstejään sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin opiskelijat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä sekä käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on välttämätön osa yleissivistystä ja arjen taitoja. Se on sekä tärkeä kansalaistaito itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Aikuisten perusopetuksessa huolehditaan siitä, että jokaisella opiskelijalla on mahdollisuudet tvt-osaamisen kehittämiseen oman lähtötasonsa mukaisesti. Tvt:tä käytetään suunnitelmallisesti opintojen eri vaiheissa, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella: 1) Vahvistetaan opiskelijoiden ymmärrystä tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteista ja keskeisistä käsitteistä sekä käytännön tvt-taitoja omien tuotosten laadinnassa. 2) Opastetaan opiskelijoita käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Kehitetään opiskelijoiden valmiuksia käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hallinnassa ja kannustetaan tvt:tä hyödyntävään tutkivaan ja luovaan työskentelyyn. 4) Ohjataan opiskelijoita käyttämään tvt:tä tarkoituksenmukaisesti vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on opiskelijoiden osaamistason huomioon ottaminen, opiskelijoiden kiinnostuksen ja aktiivisuuden herättäminen sekä mahdollisuus luovuuteen ja itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Lisäksi syvennetään opiskelijoiden tietämystä tvt:n erilaisista sovelluksista ja käyttötarkoituksista sekä sen muuttuvasta merkityksestä arjessa ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan tvt:n käyttömahdollisuuksia opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa. Tvt:n vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia tvt:n käyttöön kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä omassa arjessa ja globaalissa maailmassa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat erityisesti teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Opiskelijoiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät

heidän jatkokouluttautumistaan ja työllistymistään. Työelämätaidot ovat myös keskeinen osa kotoutumisprosessia. Opiskelijoita tuetaan realistisen ja ajantasaisen kuvan saamisesta työelämästä ja omista mahdollisuuksistaan siinä. Opiskelijoiden on tärkeää ymmärtää työn merkitys elämässä ja oma vastuunsa yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Opetuksen tehtävä on myös saada opiskelijat oivaltamaan yritteliäisyyden ja yrittäjämäisen toimintatavan merkitys sekä yrittäjyyden mahdollisuudet omassa työllistymisessä. Opiskelu järjestetään niin, että opiskelijat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa sekä ymmärtää opiskelussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Opiskelussa harjaannutaan työskentelemään yksin ja yhdessä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa harjoitellaan työprosessien suunnittelua, ajankäyttöä, ongelmanratkaisutaitoja ja uusien hypoteesien ja vaihtoehtojen keksimistä. Opiskelussa harjoitellaan myös vuorovaikutusta ja kartutetaan työelämässä tarvittavaa peruskielitaitoa.

Opiskelijoita ohjataan tutustumaan Suomen talous- ja elinkeinoelämään, yrityksiin ja yrittäjiin sekä vapaaehtoistyöhön erityisesti omalla lähialueella. Perusopetuksen aikana opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus saada kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä myös koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja niiden hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Opiskelijoita tuetaan verkostoitumisessa.

Opiskelussa harjoitellaan työelämätaitoja, jotka helpottavat opiskelijan siirtymistä työelämään ja menestymistä siinä. Työelämätietouden ja työnhakutaitojen lisäksi opiskelija saa tietoa ja ohjausta jatkosuunnitelmiensa tueksi, kuten tietoa aiemman koulutuksensa ja työkokemuksensa soveltuvuudesta suomalaiseen työelämään tai siitä, millaista ammatillista tai yleissivistävää koulutusta hän tarvitsee. Opiskelijoita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan ja tekemään sekä perusopetukseen liittyvät että jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisiä sukupuolirooleja ja muita roolimalleja kriittisesti tarkastellen ja niiden vaikutukset tiedostaen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Aikuisten perusopetuksessa vahvistetaan jokaisen opiskelijan osallisuutta sekä kannustetaan heitä aktiiviseen kansalaisuuteen. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä sitoutumista yhteisiin päätöksiin harjoitellaan osana opiskelua.

Opiskelijoiden oikeutta olla aloitteellinen ja osallistua päätöksentekoon kunnioitetaan. Opiskelijat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun mahdollisuuksiensa mukaan. Samalla he saavat kokemuksia sopimusten ja sääntöjen sekä luottamuksen tärkeydestä. Opiskelu edistää opiskelijan taitoa osallistua päätöksentekoon sekä toimia vastuullisesti omassa elämässä ja laajemmin opiskeluyhteisössä ja yhteiskunnassa.

Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan yhteiskunnallista keskustelua sekä pohtimaan ajankohtaisten ongelmien ratkaisuvaihtoehtoja yhdenvertaisuuden, tasa-arvon, oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista. Osallistumalla sekä oppilaitoksessa että sen ulkopuolella tapahtuvaan toimintaan opiskelijat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamiskeinoista ja -kanavista. Opiskelijat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja mediavälitteisen viestinnän merkitystä ja käyttämään niiden mahdollisuuksia eettisesti kestävällä tavalla. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista. Aikuisten perusopetuksessa opiskelijoita kannustetaan käyttämään demokraattisia oikeuksiaan ja vapauksiaan vastuullisina ja aktiivisina kuntalaisina ja kansalaisina.

Perusopetuksen aikana opiskelijat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien

valintojensa, elämäntapojensa ja tekojensa merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Ympäristön suojelun merkitys avautuu luonnontieteellisen tiedon lisäksi omakohtaisten luontokokemusten kautta. Opiskelijat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja niiden muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

(L1) Opiskelija rakentaa uusia tietoja ja taitoja aiemman osaamisensa päälle, ja etenkin aikuisopiskelijan aiemmat kokemukset sekä muu elämänhistoria vaikuttavat oppimiseen. Opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden moninaisten kulttuuristen, kielellisten, uskonnollisten ja katsomuksellisten taustojen vaikutus ajattelun kehittymiseen. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään opittua tietoa monipuolisesti sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimaan oppimisen taitoja harjoitellaan systemaattisesti läpi opintojen. Tässä prosessissa aineenopettajien tukena ovat myös erityisopettaja sekä opiskelunohjaajat.

(L2) Opiskelijat toimivat kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa ympäristössä, jossa toimiminen edellyttää ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoa sekä kykyä ilmaista itseään ja näkemyksiään rakentavasti. Opinnoissa painotetaan arvostavaa ja uteliasta suhtautumista kulttuuriseen moninaisuuteen sekä harjoitellaan aktiivisesti kulttuurisen osaamisen ja itseilmaisun taitoja. Opiskelijoita tuetaan heidän oman kulttuuri-identiteettinsä rakentamisessa. Moninaisuus nähdään ennen kaikkea myönteisenä voimavarana.

Opiskelijat harjoittelevat vuorovaikutustaitoja koko opintojen ajan. Opetustilanteissa harjoitellaan työskentelyä kaikkien kanssa. Opetuksessa kannustetaan monipuoliseen kielenkäyttöön ja itsensä ilmaisemiseen, vaikka kielitaito olisi vielä vähäistä.

Opinnoissa korostuu oman elinympäristön tunteminen ja arvostaminen sekä kulttuuriperinnön vaaliminen. Osana opintoja tutustutaan suomalaisen kulttuurin arvoihin. Koulun arjessa hyödynnetään lähiympäristön mahdollisuuksia, ja esimerkiksi vierailut paikallisiin kulttuurikohteisiin Vantaalla ja lähiympäristössä ovat osa eri kurssien ja teemapäivien opetusta.

(L3) Opiskelijoita kannustetaan huolehtimaan sekä omasta että muiden hyvinvoinnista ja jakamaan osaamistaan eteenpäin. Opiskelijat ohjataan noudattamaan oppilaitokselle laadittuja turvallisemman tilan periaatteita, mikä lisää koko kouluyhteisön hyvinvointia. Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan säännöllisesti, ja opiskelijoita rohkaistaan käyttämään palveluita matalalla kynnyksellä. Opinnoissa harjoitellaan täsmällisyyttä ja omien opintojen aikatauluttamista. Arjen taitojen kehittämisessä oppilaitoksen henkilökunnan tuki on tärkeässä roolissa. Opiskelijoilla on käytössään kannettavat tietokoneet, ja he harjoittelevat aktiivisesti teknisten laitteiden sekä järjestelmien käyttöä osana arjen tilanteita.

(L4) Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia opetusmateriaaleja ja harjoitellaan erilaisten tekstityyppien tulkitsemista, tuottamista ja arvottamista. Monilukutaitoa kehitetään sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa hyödyntävissä ympäristöissä. Kussakin oppiaineessa kehitetään kyseisen tiedonalan kielen lukutaitoa.

(L5) Vantaan aikuisopistossa panostetaan tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Opiskelijat saavat opintojen ajaksi käyttöönsä kannettavan tietokoneen. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita sekä vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä opiskellaan esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologian valinnaiskursseilla. Eri oppiaineiden opiskelussa hyödynnetään oppilaitoksen omia verkkomateriaaleja muun opetusmateriaalin ohessa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tiedon hallinnassa ja tutkivassa työskentelyssä etenkin reaaliaineiden kursseilla. Opiskelijoita ohjataan aktiivisesti digilaitteiden sekä erilaisten digitaalisten sovellusten ja oppimisjärjestelmien käyttöön.

(L6) Opiskelija saavuttaa aikuisten perusopetuksessa yleisiä valmiuksia, jotka tukevat jatkokouluttautumista ja työllistymistä. Opinnoissa harjoitellaan muun muassa yksin ja ryhmässä työskentelyä, oman työskentelyn aikatauluttamista sekä tavoitteellista työskentelyä. Myös kielitaidon kehittyminen on tärkeä työelämätaito. Opiskelija tutustuu tarkemmin jatkokouluttautumismahdollisuuksiin, työelämään ja yrittäjyyteen opinto-ohjauksen ja työelämätaitojen oppiaineessa. Opiskelijat käyvät myös tutustumassa eri oppilaitoksiin, ja eri

ammattien edustajat vierailevat opetuksessa. Opintojen aikana järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös työelämääntutustumisjakso.

(L7) Aikuisten perusopetuksessa vahvistetaan opiskelijoiden osallisuutta ja kannustetaan heitä aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijat pääsevät vaikuttamaan aktiivisesti oppilaitoksen toimintaan opiskelijakunnan hallituksessa, johon valitaan vuosittain edustajat aikuisten perusopetuksen opiskelijoista. Opiskelijakunnan hallitus järjestää monenlaista toimintaa ja osallistuu vuosittain järjestettävään Vantaan kaupungin vaikuttajapäivään. Opetusmenetelmät valitaan niin, että opiskelijat saavat harjoitella esimerkiksi yhdessä työskentelyä ja omien näkemysten rakentavaa ilmaisua. Opiskelijoita kannustetaan pohtimaan omien valintojen merkitystä itselle, muille ihmisille ja ympäristölle. Opetuksessa käsitellään ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä mahdollisuuksien mukaan.

3.3. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa keskustellaan, mitä perusopetuksen tehtävä sekä valtioneuvoston asetuksessa määritellyt opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet merkitsevät paikallisesti. Pohditaan myös, mitä nämä tavoitteet, niistä johdettu laaja-alainen osaaminen ja oppiainekohtaiset tavoitteet edellyttävät opetuksen järjestämiseltä, johtamiselta ja koulutyöltä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat paikalliset aikuisten perusopetuksen tehtävää mahdollisesti täydentävät ja käytännön toteuttamista ilmentävät näkökohdat (muilta osin tehtäväkuvauksessa perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan; tehtävää voidaan konkretisoida ja toteuttaa myös käyttäen opetussuunnitelmaa täydentäviä suunnitelmia ja ohjelmia kuten kestävän kehityksen ohjelma tai kulttuurikasvatussuunnitelma)*
- *mitkä ovat opetussuunnitelman perusteissa määritellyn laaja-alaisen osaamisen mahdolliset paikalliset painotukset ja miten painottuminen ilmenee (muilta osin laaja-alaisen osaamisen kuvaamisessa voidaan käyttää perusteiden tekstiä sellaisenaan)*
- *mitkä ovat ne järjestelyt ja toimenpiteet, joiden avulla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja toteutumista seurataan.*

Aikuisten perusopetuksen tehtävää ja opetuksen valtakunnallisia tavoitteita täydentävät näkökulmat on esitetty kunkin alaluvun yhteydessä. Samoin laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden paikalliset painotukset esitetään kyseisessä alaluvussa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumiseen kiinnitetään huomiota kurssi- ja lukuvuosisuunnittelun sekä yksittäisten opiskelijoiden opiskelusuunnitelman laatimisen ja päivittämisen yhteydessä. Laaja-alaiseen osaamiseen kiinnitetään huomiota myös lukuvuosisuunnitelmassa valittaessa lukuvuosittaisia painopistealueita sekä niitä tukevia toimenpiteitä.

4. Oppimaan oppimisen ja yhteiskuntaan integroitumisen toimintakulttuuri

4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Toimintakulttuuri sisältää kaikki yhteisön toimintatavat, käyttäytymismallit sekä arvot, periaatteet ja kriteerit, joihin työn laatu perustuu. Toimintakulttuuri tulee esille yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla. Oppilaitoksen toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia.

Aikuisten perusopetuksen toimintakulttuuri on kokonaisuus, joka muodostuu

- *työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta*
- *johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista*
- *yhteisön osaamisesta ja sen kehittämisestä*
- *pedagogiikasta ja ammatillisuudesta*
- *vuorovaikutuksesta ja ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.*

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei. Esimerkiksi oppilaitoksen vuorovaikutus- ja kielenkäyttömallit sekä sukupuoliroolit välittyvät opiskelijoille. Opiskeluyhteisön jäsenet omaksuvat ja ylläpitävät toimintakulttuuriin sisältyviä arvoja ja asenteita osin tiedostamattaankin. Aikuisopiskelijoilla on myös omat, olemassa olevat asenteet ja kulttuuriset käytänteet, joista osa rakentaa tavoiteltavaa toimintakulttuuria, mutta osa voi olla ristiriidassa tavoitteiden kanssa. Toimintakulttuurin merkitysten pohdinta sekä sen ei-toivottujen vaikutusten tunnistaminen ja korjaaminen tavoitteiden suuntaisiksi ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa tarpeen mukaan. Kehittämisen perusedellytys on avoin, vuorovaikutteinen, luottamusta rakentava ja kaikkia yhteisön jäseniä osallistava keskustelukulttuuri. Toimintakulttuuria myös arvioidaan sekä oppilaitoksen henkilökunnan että opiskelijoiden kanssa, mikä antaa suuntaa oppilaitoksen toiminnalle. Toimintakulttuurilla ohjataan niin työyhteisöä kuin opiskelijoitakin yhteisöllisyyteen. Yhdessä tekemisen kulttuuri korostuu aikuisten perusopetuksessa.

Toimintakulttuurin kehittämisessä avoin ja kaikkia osallistava vuorovaikutus on keskeisessä roolissa. Aikuisten perusopetuksen toteuttaminen laadukkaasti edellyttää jatkuvaa kehittämistä, mikä toisaalta vaatii henkilöstöltä joustavuutta ja avointa asennetta. Pientenkin muutosten toteuttaminen on arjessa haastavaa ja edellyttää sopeutumiskykyä. Opiskelijoita ja koulun henkilökuntaa rohkaistaan tuomaan esille omia ajatuksiaan ja kehittämisideoitaan. Avoimelle keskustelulle annetaan tietoisesti tilaa ja aikaa. Opiskelijat harjoittelevat oman mielipiteensä ilmaisemista osana opetusta ja heitä kannustetaan tuomaan omia ajatuksiaan esille myös oma-aloitteisesti. Opiskelijoiden yhteisenä vaikuttamiskanavana toimii opiskelijakunnan hallitus.

4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Aikuisten perusopetuksessa toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet tukevat oppilaitoksia toimintansa suuntaamisessa ja kehittämisessä. Ne velvoittavat opetuksen järjestäjää luomaan edellytykset periaatteiden toteutumiselle.

Oppiva ja kannustava yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Aikuisten perusopetusta tarjoava oppilaitos toimii oppivana sekä kaikkia jäseniään tasa-arvoisesti oppimiseen kannustavana ja oppimista tukevana yhteisönä. Oppivan yhteisön kehittymisen edellytys ja keskeisin työväline on dialogi. Tavoitteiden pohdiskelu ja oman työn säännöllinen

arviointi ja kiireettömyys edistävät oppimista. Sitä vie eteenpäin myös yhteistyökumppaneilta sekä kehittämistyöstä, tutkimuksesta ja arvioinnista saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen johtamisen merkitys korostuu. Johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisilta oppimiseen. Aikuisten perusopetuksen opettajilta ja ohjaustyötä tekeviltä edellytetään erityistä taitoa kannustaa ja motivoida oppijoita kohtaamaan oppimiseen, aiempaan opiskelutaustaan ja oppimiskokemuksiin sekä opiskelukieleen liittyvät haasteet. Jokaista kannustetaan löytämään omat voimavaransa ja vahvuutensa. Oppimaan oppimisen ohjauksella on tärkeä merkitys aikuisten perusopetuksessa. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, sisukkuutta opiskelussa ja työn loppuun saattamista.

Yksilöt huomioiva joustavuus

Opiskelijoiden taustojen ja elämäntilanteiden moninaisuus edellyttää perusopetukselta joustavia rakenteita ja opetusjärjestelyjä sekä yksilöllistä opintojen ohjausta. Aikuisten perusopetus voi olla jatkumoa opiskelijan aiemmalle opiskelulle oppivelvollisten perusopetuksessa, muille suoritetuille opinnoille tai suomen kielen koulutukselle. Monella maahanmuuttajataustaisella opiskelijalla on opintoja myös omasta kotimaastaan.

Opetuksen järjestämisessä ja opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten äidinkieli ja kulttuuri, uskonto tai katsomus, maahanmuuton syyt ja maassaoloaika, aikaisempi koulunkäynti sekä opetuskielen taito ja suomalaisen opiskelukulttuurin tuntemus. Opiskelijan omat opiskelutavoitteet otetaan huomioon ja henkilökohtainen opiskelusuunnitelma rakennetaan sen mukaan, millaisia opintoja opiskelija tarvitsee.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Koulu on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet sekä katsomukset ja uskonnot elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää tietoisesti sekä oman ympäristön kulttuuriperintöä että kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Se antaa näkyvyyttä Suomessa eläville erilaisille vähemmistöille. Aikuisten perusopetuksessa kotikansainvälisyys on monitahoinen voimavara. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kulttuuriympäristöjä sekä suhtautuu moninaisuuteen avoimesti ja myönteisesti. Se antaa kasvutilaa monikerroksisille identiteeteille. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärtämystä, välittämistä ja vastuullista toimintaa. Opetus tukee opiskelijan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Oppiva yhteisö keskustelee kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärtää kielen keskeisen merkityksen oppimisessa, vuorovaikutuksessa, yhteistyössä ja identiteetin rakentumisessa sekä yhteiskuntaan integroitumisessa ja kotoutumisessa. Eri kielten käyttö rinnakkain oppilaitoksen arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Myös jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytänteensä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa yhteisössä jokainen työntekijä, erityisesti opettaja, on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan opettajien yhteistyönä niin, että opiskelijat saavat kaikissa oppiaineissa myös tarvitsemaansa kielellistä tukea.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Kaikilla on yhteisössä oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön. Yhteisön rakenteet ja käytännöt rakennetaan tukemaan koko yhteisön ja sen jokaisen jäsenen psyykkistä, sosiaalista ja fyysistä hyvinvointia sekä arjen turvallisuutta. Riskien ja vaaratilanteiden ennaltaehkäisy on osa turvallisuutta. Tilojen, oppimisympäristöjen, opetusvälineiden ja -tilanteiden turvallisuudesta ja esteettömyydestä huolehditaan suunnitelmallisesti.

Hyvät sosiaaliset suhteet, arvostus sekä avoin vuorovaikutus ja ympäristön viihtyisyys luovat edellytyksiä työrauhalle. Kuulluksi ja kohdatuksi tuleminen luo turvallisuutta. Yhteisössä ei

hyväksytä kiusaamista, väkivaltaa, seksuaalista häirintää, syrjintää eikä rasismia, ja niitä ennaltaehkäistään aktiivisesti. Epäasialliseen käytökseen puututaan. Oppilaitoksen opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta sekä varhaista ja riittävää tukea. Oppilaitos tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa opiskelijoiden hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Yhteisö kannustaa opiskelijoita osallistumiseen ja kehittää osallistumista ja vaikuttamista edistäviä rakenteita ja toimintatapoja. Kokemus kuulumisesta yhteisöön sekä siinä kuulluksi ja arvostetuksi tulemisesta lisää opiskelun merkityksellisyyttä. Oppijan tulee olla oman oppimisensa, yhteiskuntaan integroitumisensa ja kotoutumisensa subjekti.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan opetuksen suunnitteluun sekä oppilaitoksen mahdollisten toiminta- ja harrastusryhmien toimintaan. Opiskelijakunta tarjoaa yhden väylän opiskelijoiden osallistumiselle. Oppilaitoksen muut toimintamuodot kuten tukiopiskelijatoiminta, vapaaehtoistyö tai moninaiset kestävän kehityksen toimintamuodot täydentävät sitä. Yhteistyö eri hallintokuntien, kulttuurilaitosten, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien oppilaitosten kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi yhdenvertaisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille.

Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee opiskelijoita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja kehittämällä ja valikoiden luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän kehityksen ekologiset, taloudelliset sekä sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Se toimii esimerkkinä vastuullisesta suhtautumisesta ympäristöön sekä rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Yhteisö luo jäsenilleen edellytyksiä hahmottaa menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välistä yhteyttä. Oppilaitosyhteisössä opiskelijat kehittävät taitoja arvioida oman elämäntapansa kestävyyttä ja tarvittaessa muuttaa sitä. He saavat kokemuksia yhteistyöstä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa. Opiskelijat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijoita kohtaamaan avoimesti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

Oppiva ja kannustava yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Toimintaympäristössä luodaan aktiivisesti edellytyksiä oppimiselle. Opetuksen järjestämistä kehitetään opiskelijan edun mukaisesti, ja henkilökuntaa osallistetaan muutoksiin yhteisen pohdinnan sekä kehittämistyön avulla.

Yksilöt huomioiva joustavuus

Opiskelijoiden tuntemus ja heidän kohtaamisensa yksilöinä on tärkeää. Vantaan aikuisopistossa tämän mahdollistavat maltilliset ryhmäkoot ja opiskelijamäärä. Opintopolun suunnitteleminen ja opintojen tukeminen on helpompaa, kun opettajat tuntevat opiskelijat hyvin. Aikuisten

perusopetuksessa opiskelijat etenevät henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmiensa mukaan, ja opetusjärjestelyissä joustetaan tarpeen vaatiessa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Vantaan aikuisopistossa moninaisuus nähdään rikkautena: opetuksella pyritään vahvistamaan opiskelijoiden kielellistä ja kulttuurista identiteettiä ja kulttuurisen moninaisuuden arvostamista. Opetuksessa kieli nähdään oppimisen, vuorovaikutuksen ja yhteiskunnallisen osallisuuden keskeisenä voimavarana. Eri oppiaineissa huomioidaan opiskeltavien sisältöjen lisäksi kielitaidon eri osa-alueiden opetus. Kurssit suunnitellaan lukutaitovaiheesta päättövaiheeseen opiskelijan kielitaidon kehitys huomioiden. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään omaa äidinkieltään opiskeltavien sisältöjen ymmärtämisen tukena.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Koulun arjessa kiinnitetään huomiota opiskelijan hyvinvointiin niin opiskelun kuin arjen taitojen hallinnan näkökulmasta. Hyvinvointi ymmärretään kokonaisvaltaisena fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kokonaisuutena. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat koko heidän elämänsä mukana kulkevia hyvinvointitaitoja. Epäasiallista käyttäytymistä ei hyväksytä missään tilanteessa ja siihen puututaan asianmukaisella tavalla.

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Opiskelijat ohjataan ottamaan vastuuta omasta työskentelystään ja heitä kannustetaan osallistumaan aktiivisesti oppilaitoksen toimintaan. Opiskelijoiden keskuudesta valitaan vuosittain edustajat opiskelijakunnan hallitukseen. Yhteistyötä eri järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa tehdään säännöllisesti.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Kaikkia yhteisön jäseniä kohdellaan yhdenvertaisesti. Opetushenkilöstö ymmärtää sukupuolitietoisuuden merkityksen, ja oppilaitoksen toiminnassa kiinnitetään huomiota sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseen. Kulttuurien välistä vuoropuhelua edistetään yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Kestävän kehityksen teemat nivoutuvat eri oppiaineiden opetukseen, sillä aihetta käsitellään ekologisen näkökulman lisäksi myös taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Ekososiaalista sivistystä on mahdollista syventää oppiainerajat ylittävällä valinnaiskurssilla. Parhaiten kestävän kehityksen periaatteet välittyvät kuitenkin oppilaitoksen arjen käytänteiden yhteydessä. Koulun toiminnassa harjoitellaan lajittelua, tarjotaan mahdollisuuksia kierrätykseen ja ohjataan ruokahävikin minimoimiseen lounasruokailun yhteydessä. Opetuksen yhteydessä vieraillaan kierrätyskeskuksessa, jätteenkäsittelylaitoksessa ja muissa vastaavissa kohteissa, jotka tarjoavat opiskelijoille näkökulmia kestävän kehityksen teemoihin.

4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat

4.3.1. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opetus, opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta[1] sekä vahvistaa arjen taitoja. Oppimisympäristöt kannustavat vuovaikutukseen ja osallistumiseen sekä edistävät yhteisöllistä tiedon rakentamista ja myönteistä opiskeluilmapiiriä.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä pyritään pedagogisesti monipuolisiin ja opiskelijan tarpeisiin vastaaviin kokonaisuuksiin. Oppimisympäristöjen tulee tukea aikaisempiin kokemuksiin perustuvaa tietopohjaa ja auttaa opiskelijaa löytämään tehokkaita tapoja täydentää ja kehittää

osaamistaan sekä muuttaa tarvittaessa käsityksiään tai toimintamallejaan. Oppimisympäristöjen avulla luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin, luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista.

Oppimisympäristöjä kehitettäessä otetaan huomioon tiedot ja taidot, joita aikuisopiskelijoille on karttunut työssä, perhe-elämässä ja vapaa-aikana. Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä parannetaan mahdollisuuksia opiskelijoiden henkilökohtaisten opintopolkujen toteuttamiseen.

Suomen kielen oppimisessa koko kohdekielinen ympäristö tukee kielitaidon kehittymistä. Aikuisen kokemuksia arjen erilaisista kielenkäyttötilanteista - sosiaaliset verkostot, harrastukset, asioimiskontaktit - hyödynnetään opiskelussa. Opiskelijaa kannustetaan koulun ulkopuolisten sekä myös erilaisten digitaalisten ja interaktiivisten oppimisympäristöjen käyttöön kielitaidon vankentamiseksi.

Tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan tilojen ja kalusteiden muunneltavuus, hyvät ergonomiset, esteettiset, esteettömät ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan opiskelijoiden käyttöön niin, että ne tukevat myös omatoimista opiskelua. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta- taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Työelämän, järjestöjen ja eri alojen asiantuntijoiden kanssa tehdään yhteistyötä tavoitteellisesti verkostoituen. Kulttuurisesti monimuotoisissa oppimisympäristöissä toimiminen tukee opiskelijoiden omaa kulttuuri-identiteettiä sekä vahvistaa osallisuutta, integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja työllistymisen mahdollisuuksia.

Oppimisympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä, jolloin ne edistävät opiskelijoiden fyysistä ja henkistä terveyttä ja hyvinvointia. Vastuullinen työskentely ja hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista ja turvallisuutta. Turvallista ja vastuullista työskentelyä harjoitellaan myös digitaalisissa oppimisympäristöissä. Olosuhteet suunnitellaan sellaisiksi, että toiminta on kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista.

Opiskelijoita ohjataan käyttämään myös omia tieto- ja viestintäteknologisia laitteitaan oppimisen tukena.

---

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 4 §

Opiskelu Vantaan aikuisopistossa perustuu opiskelijoiden turvallisuuteen ja hyvinvointiin sekä yhdenvertaiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun. Tämä luo hyvän pohjan opintoihin keskittymiseen. Oppimisympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta vastaa koko yhteisö. Kouluyhteisö ja toimitilat toimivat esimerkkeinä vastuullisesta suhtautumisesta ympäristöön ja siitä huolehtimiseen.

Aikuisten perusopetuksessa panostetaan pedagogisesti monipuolisiin oppimisympäristöihin, jotka on rakennettu mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi eri oppiaineiden opiskelulle ja vastaavat opiskelijoiden tarpeita. Opetustilojen, oppimateriaalien ja opiskelurytmin pysyvyys, ennustettavuus, selkeys ja johdonmukaisuus ovat olennaisia tekijöitä oppimisen tukemisessa. Opetusjärjestelyissä huomioidaan myös visuaalisten elementtien, kuten luokkatilan miellyttävyyden, merkitys niin oppimiselle kuin viihtymiselle.

Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti digitaalisia oppimisympäristöjä, ja opiskelijat saavat käyttöönsä tietokoneet, joiden käyttöä harjoitellaan koko opintojen ajan. Tämän myötä opiskelijoiden taidot kehittyvät pitkän ajan kuluessa ja heillä on hyvä osaamistaso opintojen päättyessä. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa opintojen aikana riittävät tietotekniset valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään. Digitaalisten oppimisympäristöjen rinnalla käytetään myös konkreettisia oppimateriaaleja ja aiheita konkretisoivia työtapoja. Aikuisten

perusopetuksessa opiskelee myös opiskelijoita, jotka eivät ole lapsuudessaan oppineet käyttämään kynää, saksia ja muita opiskeluvälineitä, ja näiden taitojen oppiminen on tärkeä osa opetusta.

Oppimisympäristöinä toimivat myös lähialueilla olevat muut oppilaitokset sekä yritykset ja julkiset työnantajatahot, joihin voi hakea mahdollisille työssäoppimisjaksoille. Oppimisympäristöjä ovat lisäksi ympäröivä luonto, liikunta- ja kulttuurilaitokset, järjestöt, yhdistykset ja erilaiset tapahtumat.

4.3.2. Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä opiskelijoiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen opiskelijan oppimista. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa opiskelijoille mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Opetuksessa pyritään korjaamaan mahdollisia sukupuolittuneita tai stereotyyppisiä asenteita ja käytänteitä myös työtapojen valinnalla.

Aiemmin hankitun osaamisen hyödyntäminen ja käytännönläheisyys ovat olennaisia piirteitä aikuisten opetuksessa. Uusiin työ- ja opiskelumenetelmiin harjaantuminen on keskeinen osa opiskelua ja opiskelijaa rohkaistaan kokeilemaan erilaisia opiskelutapoja. Opetuksessa käytetään havainnollisia, arkielämän tilanteisiin liittyviä, kokeellisia ja elämyksellisiä työtapoja. Tiedonaloille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsentyneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Taiteellista ilmaisua, luovuudenharjoituksia ja omaa tekemistä yhdistetään joustavasti opetukseen.

Eriyttämisessä kiinnitetään huomiota opiskelun laajuuteen ja syvyyteen, työskentelyn rytmiin ja etenemiseen sekä erilaisiin oppimistapoihin. Eriyttämisen lähtökohta ovat opiskelijoiden tarpeet sekä mahdollisuus itse suunnitella opiskelua, valita erilaisia työskentelytapoja ja tarvittaessa myös edetä yksilöllisesti. Opiskelijoita ohjataan löytämään itselleen parhaiten soveltuvia työskentelytapoja. Eriyttämällä voidaan tukea opiskelijan itsetuntoa ja motivaatiota. Eriyttämisellä voidaan ennaltaehkäistä tuen tarpeen syntymistä.

Aikuisten perusopetuksessa opetus on kielitietoista. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimiselle. Suomen kielen ja muiden oppiaineiden opetusta voidaan järjestää osittain samanaikaisopetuksena, mikä vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja kielitaidon kehittymistä. Tällöin tulee varmistaa, että molempien oppiaineiden tai kurssien tavoitteet ja keskeiset sisällöt toteutuvat. Tässä keinoja ovat esimerkiksi opiskelijan itsenäinen työskentely, etätehtävät ja projektityöt.

Työtapojen valinnan perusteita ovat, että ne

- *virittävät opiskelijan halun oppia ja ottaa vastuuta oppimisestaan sekä lisäävät opiskelijan luottamusta itseensä oppijana*
- *hyödyntävät aikuisen elämänkokemuksia sekä harjaannuttavat osaamista, josta on opiskelijalle hyötyä ja iloa*
- *tukevat opiskelijoiden keskinäisessä vuorovaikutuksessa tapahtuvaa yhteisöllistä oppimista, edistävät sosiaalista joustavuutta ja kykyä toimia rakentavassa yhteistyössä sekä vastuun kantamista itsestä ja toisista*
- *rohkaisevat opiskelijoita monipuolisiin vuorovaikutustilanteisiin opetuskielellä ja muilla kielillä sekä rikastavat heidän sanavarastoaan ja ilmaisutaitojaan*
- *kehittävät tiedon hankkimisen, tuottamisen ja soveltamisen sekä tiedon luotettavuuden arvioimisen taitoja*
- *auttavat opiskelijaa tiedostamaan ja arvioimaan omaa oppimistaan, aktivoivat työskentelemään tavoitteellisesti sekä kehittävät ja monipuolistavat opiskelijan oppimisstrategioita ja taitoja soveltaa niitä uusissa tilanteissa*
- *mahdollistavat tarpeellisten tietojen ja taitojen oppimisen jatko-opintoja ja työelämää varten*
- *harjaannuttavat osallistumiseen, vaikuttamiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.*

Työtapojen valinnassa huomioidaan opiskelijoiden tausta, koulunkäyntihistoria ja opintojen vaihe. Osalla opiskelijoista ei ole aiempaa kokemusta opiskelusta tai koulunkäynnistä, jolloin opiskelussa on tärkeää harjaantua opiskeluvälineiden, kuten kirjoitusvälineiden, vihon ja kirjan, käyttöön ja työtavoissa vastaavasti esimerkiksi viivaston käyttöön. Opiskelussa harjoitellaan alusta alkaen hyödyntämään myös päätelaitteita. Omista opiskeluvälineistä huolehtimiseen ja vastuullisuuteen kiinnitetään huomiota.

Eri oppiaineiden opiskelussa harjaannutetaan opiskelutaitoja, esimerkiksi tehtäviin vastaamista, kokeeseen valmistautumista tai kielissä menetelmiä sanaston oppimiseen. Samalla harjoitellaan aikatauluttamista ja opiskelun rytmittämistä. Opiskelijoita ohjataan vastuullisuuteen tehtävien suorittamisessa, ja samalla kasvatetaan ymmärrystä siihen, että opiskelija voi omalla panostuksellaan vaikuttaa opinnoissa menestymiseen tai opintojen etenemistahtiin.

Työtavat ovat vaihtelevia ja mahdollisimman paljon käytännönläheisiä ja arkielämään linkittyviä. Työtavoissa käytetään myös luovia tai käden taitoja vaativia menetelmiä. Yksilötyöskentelyn lisäksi harjoitellaan pari- ja ryhmätyöskentelyä. Taito työskennellä kaikkien kanssa on välttämätön työelämässä, ja taidon harjoittelu edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta oppilaitosyhteisössä. Työtavat ovat varsinkin opintojen alkuvaiheessa opettajajohtoisia, mutta opiskelijoita harjaannutetaan alusta alkaen itsenäiseen työskentelyyn, oma-aloitteisuuteen, omaan ajatteluun sekä vastausten ja ratkaisujen löytämiseen oman tiedon ja pohdinnan avulla.

Kaikkien oppiaineiden opiskelussa korostuvat kielitietoiset menetelmät. Eri oppiaineiden opiskelussa opitaan ja harjoitellaan tiedonalan kieltä riippumatta siitä, mikä opiskelijoitten kielitausta on. Vieraskielisten opiskelijoiden osalta tiedonalojen kielen lisäksi kehitetään eri oppiaineissa tarvittavaa suomen kielen taitoa.

Opiskelussa kehitetään opiskelijan ymmärrystä siitä, mitä oppiminen on. Opiskelussa on tärkeää omaksua ja sisäistää tietoja ja taitoja, joita opiskelija voi tulevaisuudessa hyödyntää. Asiaa käsitellään tiedonhankinnan ja opiskelun apuvälineiden käytön yhteydessä. Opiskelijaa harjaannutetaan arvioimaan tietoa esimerkiksi verkkosisältöjen tai tekoälyn tuottaman tiedon kohdalla. Opiskelija ymmärtää eron oman tiedon ja kopioidun tiedon välillä, ja hän oppii hyödyntämään löytämäänsä tietoa lähteenä yhteisesti sovitulla tavalla.

4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa aikuisten perusopetuksen oppimaan oppimista ja yhteiskuntaan integroitumista edistävää toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisriippuvuuksien ymmärtäminen. Opetuksen eheyttäminen kannustaa opiskelijoita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat opiskelijoita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Opiskelijat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämänsä ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista jäsentämistapaa, jossa todellisen maailman ilmiöitä ja teemoja tarkastellaan kokonaisuuksina eri oppiaineiden opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen.

Eheyttämistä voidaan toteuttaa

- *rinnastamalla eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti*
- *jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi*
- *käyttämällä samanaikaisopetusta*
- *toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä ja -viikkoja, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja*

- *suunnittelemalla ja toteuttamalla eri oppiaineiden yhteistyönä monialaisia oppimiskokonaisuuksia, joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja.*

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelun lähtökohtana ovat aikuisten perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet. Oppimiskokonaisuudet ilmentävät koulun toimintaa oppivana ja kannustavana yhteisönä. Ne edistävät opiskelijoiden integroitumista yhteiskuntaan ja maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kotoutumista sekä vahvistavat erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

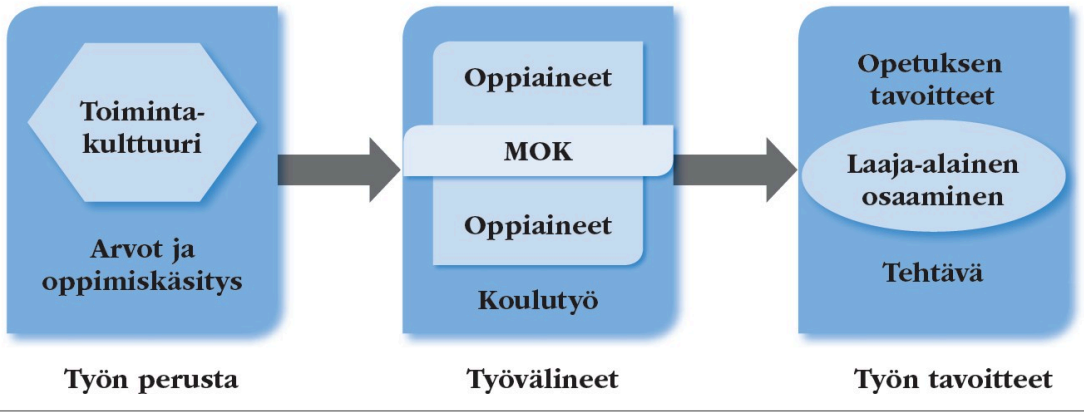
Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia olosuhteita ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota opettajille, opiskelijoille ja koulun ulkopuolisille yhteistyökumppaneille. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan riittävän pitkäkestoisiksi, jotta opiskelijoilla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuksien sisältöön sekä työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Oppimiskokonaisuuksien teemat ja toteutustavat päätetään paikallisesti. On suotavaa, että aikuisten perusopetuksessa toteutetaan ainakin yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet edellyttävät yhteistyötä oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä kokonaisuuksien toteuttamisessa. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja, joiden opiskelussa hyödynnetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä. Oppimiskokonaisuuksiin kuuluvan oppimisen arviointi on osa eri oppiaineisiin sisältyvää arviointia.

Opiskelijoiden mukanaolo suunnittelussa on välttämätöntä, sillä oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti opiskelijoiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita. Opiskelijan näkökulmasta monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteena on

- *vahvistaa opiskelijoiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa*
- *nostaa esiin opiskelijoiden merkityksellisiksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia asioiden edistämiseen ja ongelmien ratkaisemiseen yhteisvoimin*
- *tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opiskeluun*
- *vahvistaa arjen osaamisen harjoittelua ja antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin*
- *harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta*
- *innostaa opiskelijoita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.*

Monialaiset oppimiskokonaisuudet (MOK) ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja. Niiden tehtävänä on vahvistaa kasvua ihmisenä ja vastuullisena yhteiskunnan jäsenenä. Niiden toteuttamisen tulee ilmentää oppilaitoksen arvoja ja oppimiskäsitystä. Oppimiskokonaisuudet konkretisoivat aikuisten perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita ja tukevat laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Opetuksen eheyttäminen toteutetaan sijoittamalla eri oppiaineiden samaa teemaa käsittelevät kurssit samaan jaksoon tai esimerkiksi reaaliaineiden ja suomen kielen opettajan samanaikaisopetuksena. Ryhmämuotoisessa opiskelussa monialaisien oppimiskokonaisuuksien luominen on luonteva työtapa, jota voidaan hyödyntää soveltuvissa tilanteissa. Kurssimuotoisen opiskelun monialaisista oppimiskokonaisuuksista päätetään lukuvuosisuunnitelmassa.

4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Toimintakulttuurin pohdinta on keskeinen osa opetussuunnitelmatyötä ja samalla toiminnan kehittämistä. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten opiskelijat ja muut toimijat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaitoskohtaisesti kuvataan ja/tai päätetään

- *millaisin menettelyin opiskelijoiden ja koulun muun henkilökunnan osallistuminen koulun toimintakulttuurin arviointiin ja kehittämiseen turvataan*
- *mitkä ovat toimintakulttuurin kehittämisen mahdolliset paikalliset painopisteet*
- *mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa ja kehittämistä ohjaavat mahdolliset paikalliset painotukset*
- *millaisin keinoin tuetaan vieraskielisten opiskelijoiden opetuskielen hallintaa osana kielitietoista toimintakulttuuria.*

Jos opetukseen päätetään sisällyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia, opetussuunnitelmassa päätetään, mitkä ovat monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemat ja toteuttamistavat sekä keskeiset koulun ulkopuoliset yhteistyökumppanit oppimiskokonaisuuksittain sekä miten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista seurataan, arvioidaan ja kehitetään. Tällöin päätetään myös, miten monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittava yhteistyö ja työnjako toteutetaan ja miten huolehditaan siitä, että mahdollisimman monet oppiaineet osallistuvat monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen. Opetussuunnitelmassa voidaan myös päättää, mikä on se menettelytapa, jolla lukuvuoden aikana voidaan sopia jonkun uuden, tärkeäksi koetun monialaisen oppimiskokonaisuuden toteuttamisesta

Toimintakulttuuria tai sen kehittämistä koskevat paikalliset painotukset kirjataan oppilaitoskohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten

oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösitoumuksia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Toimintakulttuurin merkitykseen ja kehittämiseen liittyvät paikalliset painotukset on kuvattu kyseisten alalukujen yhteydessä, samoin kuin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät paikalliset painotukset. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista päätetään ja niiden toteuttaminen kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa. Opetuksen eheyttäminen toteutuu kuitenkin lukuvuosittain myös kurssien sijoittelussa.

5. Ohjaus, oppimisen ja opiskelun tuki, opiskeluhuolto ja kurinpidollisten keinojen käyttö

5.1. Ohjaus

Ohjauksen tavoitteet

Ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijoita siten, että heillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet suoriutua opinnoistaan. Opiskelijan kokonaisvaltainen ohjaus on koko oppilaitoksen yhteinen tehtävä. Ohjauksen tavoitteena on lisätä opiskelijan oppimisvalmiuksia ja oppimaan oppimisen taitoja sekä ymmärtämystä omien valintojen ja toiminnan seurauksista. Samalla opiskelijan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidot kehittyvät. Ohjauksella tuetaan opiskelijan taitoa arvioida realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa. Ohjauksella lisätään myös hyvinvointia ja ehkäistään ennalta opintojen keskeyttämistä.

Ohjauksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea opiskelijaa niin, että hän osaisi tehdä itseään koskevia elämänuraa, koulutusta ja työllistymistä koskevia ratkaisuja ja valintoja. Ohjauksen avulla opiskelija saa opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Lisäksi hän saa monipuolisen kuvan koulutusmahdollisuuksista, ammateista ja työelämästä jatkosuunnitelmiensa tueksi. Opiskelijaa tulee ohjata käyttämään erilaisia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutukseen ja ammatinvalintaan liittyvät tietolähteet, osaa etsiä tietoa sekä käyttää niitä jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Ohjauksen tulee tukea kieli- ja kulttuurivähemmistöihin kuuluvia ja maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Ohjauksessa tehdään myös konkreettinen jatko-opintosuunnitelma ja/tai urasuunnitelma, jossa otetaan huomioon opiskelijan pitkän aikavälin tavoitteet. Jos kyseessä on kotoutuja, työllistymistä ja perusopetuksen jälkeistä jatkosuunnitelmaa tukevat toimet kulkevat kotoutumisprosessin mukana koulutukseen hakeutumisesta aina mahdolliseen jälkiohjaukseen saakka.

Ohjauksen toteuttaminen

Ohjaus perustuu opiskelijan tarpeisiin ja tavoitteisiin ja sen sisällöt vaihtelevat näiden mukaisesti. Opiskelijan aikuisuuden arvostaminen on ohjauksen onnistumisen perusedellytys. Aikaisempien opintojen ja myös muualla kuin koulutuksessa hankittujen tietojen ja taitojen tunnistaminen vaativat erityistä paneutumista. Puutteelliset perustiedot ja -taidot voivat olla aikuiselle opiskelijalle sekä elämänhallintaa haittaava että itsetuntoon vaikuttava tekijä. Siksi opiskelumotivaation herättäminen ja sen ylläpitäminen vaativat ohjaajalta syventymistä yksilöllisesti kunkin opiskelijan tilanteeseen.

Opinnot voidaan suunnitella myös siten, että opiskelija suorittaa samanaikaisesti eri vaiheiden kursseja. Jos opiskelijan on tarkoituksenmukaista suorittaa vain lukutaito- ja/tai alkuvaiheen opintoja, hänet voidaan ohjata tämän jälkeen muuhun soveltuvaan koulutukseen.

Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan kokonaistilanne käsittelemällä opintojen lisäksi myös arjenhallintaa sekä mahdollisesti elämäntilanteeseen ja terveyteen liittyviä seikkoja. Opintojen alkuvaiheessa ohjauksen keskeisenä tehtävänä on auttaa opiskelijaa motivoitumaan ja suuntautumaan opiskeluun sekä oppijan rooliin. Orientoituminen opintoihin ja opiskeluprosessin jatkuvuuden takaaminen vaativat monipuolista ja pitkäjänteistä ohjausta ja tukea.

Ohjaustoiminta järjestetään henkilökohtaisena, pienryhmä- ja ryhmämuotoisena ohjauksena. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella opintoihin, koulutus- ja ammatinvalintoihin sekä tulevaisuuteen ja elämäntilanteeseen liittyvistä kysymyksistä. Aikuisten perusopetukseen sisältyy myös erillisiä ohjauksen kursseja, joilla vahvistetaan opiskelijoiden työelämätietoja ja -taitoja sekä muiden ohjauksen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan voi sisältyä myös opiskelujaksoja muissa oppilaitoksissa sekä työelämään tutustumista.

Opinto-ohjaajalla on päävastuu opiskelijoiden opintojen ohjauksen kokonaisuudesta (hakuvaihe, oppilaaksiottovaihe, opiskelu ja opinnoissa eteneminen sekä jatko-opintojen suunnittelu ja jälkiohjaus). Opinto-ohjaaja järjestää luokkamuotoista ohjausta sekä yksilö- ja pienryhmäohjausta opiskelijoille. Opinto-ohjaajan työtä tukevat ryhmänohjaajat sekä yhteisöllinen hyvinvointiryhmä. Ryhmänohjaajat (vastuuopettajat) seuraavat opiskelijoiden poissaoloja ja opinnoissa etenemistä ja tukevat opintojen aikaista ohjausta. Opinto-ohjaaja seuraa opintojen etenemistä kohti valmistumista ja tukee jatko-opintoihin siirtymistä. Opinto-ohjaaja vastaa jatko-opintosuunnitelmasta. Opintojen etenemiseen liittyvissä haasteissa ohjaustilanteeseen osallistuvat opinto-ohjaajan lisäksi oma ryhmänohjaaja sekä tarvittaessa erityisopettaja ja mahdolliset yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenet.

Aikuisten perusopetukseen ohjataan opiskelijoita eri tahoilta. Lisäksi aikuisten perusopetuksesta ohjataan opiskelijoita jatko-opintoihin, työelämään ja palveluihin. Ohjauksen kannalta yhteistyötä tehdään eri oppilaitosten kanssa (peruskoulut, toisen asteen koulutus), työllisyys- ja kotoutumispalveluiden kanssa (kotoutujat) ja työelämän toimijoiden kanssa (TET-jaksot). Tarvittaessa ohjauksen tukena voi olla terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori tai erityisopettaja. Opiskelijan tilanteen mukaan yhteistyötä voidaan tehdä myös sosiaali- ja terveystoimen tai järjestöjen kanssa. Opiskelijat pääsevät tutustumaan eri oppilaitoksiin pääkaupunkiseudulla. Lisäksi tarjotaan mahdollisuus tutustua työelämään.

Opiskelijan oikeudesta saada ohjausta (ryhmä- ja yksilöohjaus) tiedotetaan lukuvuositiedotteessa ja Wilmassa.

5.2. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Aikuisten perusopetuksessa opiskelijalle on laadittava henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tulee perustua opiskelijan valmiuksiin, aiemmin opitun tunnistamiseen sekä opiskelun tavoitteisiin. Opiskelijan opiskeluhistoria ja elämäntilanne, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset tulee ottaa huomioon henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa laadittaessa.

Aikuisten perusopetuksessa tulee perusopetuslain 46 §:n mukaan opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritetut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen tunnistaa ja tunnustaa. Opiskelijan lähtötaso on määriteltävä ja opetuksen järjestäjän ja opiskelijan on yhdessä laadittava opiskelijalle henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään

- *aikaisempi koulutus Suomessa ja/tai muualla, erityisesti aikaisemmin suoritetut perusopetuksen opinnot ja mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat kurssit ja/tai oppimäärät*
- *aikuisten perusopetuksen aloitusvaihe (lukutaitovaihe, muu alkuvaihe vai päättövaihe)*
- *suoritettavat kurssit*
- *mahdolliset muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot ja/tai työelämään tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
- *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelma.*

Henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin tehty henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja sen toteutuminen. Opetuksen järjestäjän osalta henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinnasta vastaavat opinto-ohjaaja ja opettajat yhteistyönä. Suunnitelmaan voi sisältyä opiskelujaksoja myös muissa oppilaitoksissa kuten ammatillisessa oppilaitoksessa.

Jos opiskelija siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän perusopetuslain, lukiolain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisesti järjestämään opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava opiskelijan henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa ja suoritettuja opintoja koskevat tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle.

Suunnitelman laatimisessa ja seurannassa tehdään tarpeen mukaan moniammatillista yhteistyötä. Opiskelijan taustasta riippuen hänen asioitaan saattavat hoitaa oppilaitoksen edustajien lisäksi eri viranomaiset. Yhteistyö voi olla tarpeiden ja erityisryhmien mukaan muotoutuvaa maahanmuuttajien kotoutumisprosessin tukemista, romanijärjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä, opiskelun tukemista sosiaalityöntekijöiden tai vankilahenkilökunnan kanssa tahi muiden toimijoiden ja tukiverkkojen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa tehtäessä on hyvä ottaa huomioon opiskelijalle mahdollisesti työ- ja elinkeinotoimistossa tai kunnassa tehty kotoutumissuunnitelma tai rangaistuslaitoksessa tehty rangaistusajansuunnitelma. Alkukartoituksen perusteella laadittu kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajien yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajien mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää heidän mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

Aikuisten perusopetukseen kuuluvia opintoja voi suorittaa omassa oppilaitoksessa, muissa oppilaitoksissa tai muualla. Opiskelu- ja tiedonhankintataitojen jatkuva harjaannuttaminen on aktiivisen ja tavoitteellisen toiminnan edellytys. Näitä taitoja koskevat tavoitteet määritellään opiskelusuunnitelmassa oppiainekohtaisten tiedollisten ja taidollisten tavoitteiden lisäksi.

Opiskelusuunnitelmaa ja sen toteutumista seurataan ja arvioidaan yhdessä opiskelijan sekä mahdollisesti muiden hänen asioitaan hoitavien tahojen kanssa. Opiskelijan tilanteen muuttuessa suunnitelma tulee saattaa ajan tasalle vastaamaan muuttunutta tilannetta. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, miten hän voi saada tukea ohjaustoimintaan osallistuvilta henkilöiltä ja mitkä ovat heidän tehtävänsä ohjauksen kokonaisuudessa.

Opiskelija voidaan katsoa eronneeksi, jos hän pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta ja jos on ilmeistä, että opiskelija ei suorita opintojaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma laaditaan yhdessä opiskelijan kanssa opintojen alkuvaiheessa. Sen laatimisessa voi olla mukana ryhmänohjaaja (vastuuopettaja), opinto-ohjaaja ja mahdollisesti muita opiskelijan verkostoon kuuluvia tahoja. Opiskelusuunnitelman laatimisessa hyödynnetään mahdollisista aiemmista opinnoista saatuja todistuksia sekä muita opiskelijan toimittamia dokumentteja. Opiskelusuunnitelmaa päivitetään pitkin lukuvuotta opintojen edistymisen mukaan. Opiskelusuunnitelman laatiminen, päivittäminen ja opintojen aikainen säilyttäminen tapahtuu opiskelutietojärjestelmässä.

5.3. Oppimisen ja opiskelun tuki

Perusopetuslain mukaan opetus järjestetään opiskelijoiden iän ja edellytysten mukaisesti. Tämä on lähtökohta järjestettäessä myös aikuisten perusopetusta, jossa opiskelee hyvin eri-ikäisiä ja eri elämäntilanteissa olevia opiskelijoita. Opetus ja tuki järjestetään ottaen huomioon sekä kunkin opiskelijan että opetusryhmän erilaiset lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet. Oppimisen ja opiskelun tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä sekä pitkäaikaisvaikutuksia.

Tuen tarpeen taustalla voi olla esimerkiksi kielellinen, matemaattinen, motorinen tai tarkkaavaisuuden häiriö. Opiskelijalla voi olla tuen tarve myös mielenterveyteen, sosiaaliseen sopeutumattomuuteen, traumaattisiin kokemuksiin tai elämäntilanteeseen liittyvien ongelmien vuoksi.

Opetuksen eriyttäminen on ensisijainen keino ottaa huomioon opiskelijoiden erilaisuus. Työskentelyssä tulee ottaa huomioon kaikkien opiskelijoiden edellytykset ja tarpeet. Näitä ovat oppimisen erilaiset lähtökohdat, opiskelijoiden kieli- ja kulttuuritausta sekä opetuskielen osaamisen taso. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään opetuksen tavoitteet ja merkitys. Opiskelijoille annetaan onnistumista edistävää ohjausta ja tukea. Koulun toimintakulttuuria kehitetään sellaiseksi, että se edistää koulun henkilöstön ja opiskelijoiden välistä sekä opiskelijoiden keskinäistä yhteistyötä ja vertaisoppimista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Tuen tarpeen tunnistaminen pohjautuu opiskelijan omiin, opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Opiskelija voidaan ohjata selvittämään tuen tarvettaan myös koulun ulkopuolisten tahojen avulla. Koulussa käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta opiskelijalle tarkastellaan. Tämän pohjalta arvioidaan, voidaanko näitä muuttamalla toteuttaa opiskelijalle aikaisempaa paremmin sopivia pedagogisia ratkaisuja. Arvioinnissa ja tuen suunnittelussa hyödynnetään mahdollisten muiden arviointien tuloksia ja otetaan huomioon opiskelijalle aiemmin annettu tuki.

Opiskelijoita ohjataan tunnistamaan omat voimavaransa, oppimiseen liittyvät vahvuutensa ja kehittymistarpeensa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, tavoitteenasettelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opettaja arvioi ja antaa kannustavaa palautetta opiskelijoidensa edistymisestä sekä suunnittelee opetuksen, oppimisympäristöt ja mahdolliset tukitoimet.

Tukimuotoina voivat olla opetuksen eriyttäminen, opintojen painottaminen opiskelijan tarpeiden mukaan, monipuolinen opinto-ohjaus ja opiskeluhuolto. Opiskelija ohjataan mahdollisuuksien mukaan muiden toimijoiden tukitoimien piiriin. Eri oppiaineille ominaisten opiskelustrategioiden ja monipuolisten työtapojen käyttö edistävät oppimista. Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan tarvittavat yksilölliset tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa. Työskentelyssä ja arvioinnissa tulee käyttää menetelmiä, joiden avulla opiskelija kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Opetuksessa voidaan käyttää perusopetuslain mukaisia erityisiä opetusjärjestelyjä.

Lähtökohtana on, että kaikkien opiskelijoiden oppimista tuetaan. Opetuksessa keskeisiä tuen keinoja ovat eriyttäminen sekä monipuoliset, opiskelijan kielellisiä ja muita oppimisvalmiuksia tukevat työskentely- ja arviointitavat.

Osa opiskelijoista voi tarvita hetkellisesti tai pitkäkestoisesti enemmän tai yksilöllisempää tukea. Käytännön tukitoimina voidaan tarjota mm. tukiopetusta, erityisopettajan tukea yksilöllisesti tai ryhmässä sekä tehostettua opinto-ohjausta. Opiskelusuunnitelmaan voidaan sisällyttää ohjattuja harjoitustunteja, rästi- tai tukikursseja. Opiskelijan oppimisen ja hyvinvoinnin tukena ovat lisäksi opiskeluhuollon palvelut. Kaikille avoimena tuen muotona voidaan toteuttaa esimerkiksi läksytukea.

Tuen tarpeen arviointi perustuu ensisijaisesti opetuksen aikaisiin havaintoihin, ja sen tukena voidaan käyttää mm. alkukartoituksia. Tietoa tuen tarpeesta voidaan saada opiskelijalta itseltään, opiskelijan läheisiltä ja verkostolta tai aikaisemmista opinnoista. Tarvittaessa voidaan kartoittaa yksilöllisesti opiskelijan taitoja ja oppimisen haasteita (esim. luki- tai laskutaitojen yksilöllinen arviointi).

Opiskelijoille kerrotaan opintojen alussa oppimisen tuesta ja tarjolla olevista tukipalveluista. Tuen mahdollisuuksista tiedotetaan ja muistutetaan aktiivisesti lukuvuoden kuluessa.

Oppimisen ja opiskelun tuesta on vastuussa koko opetus- ja ohjaushenkilöstö yhdessä. Jokainen vastaa oman työtehtävänsä mukaisesti tukeen ohjauksesta, tuen toteutuksesta sekä tuesta tiedottamisesta.

Opiskelija tai alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltaja voi tehdä hakemuksen poikkeavista opetusjärjestelyistä. Järjestelyyn voidaan päättyä, jos perusopetuksen oppimäärän suorittaminen olisi joltakin osin kohtuutonta opiskelijan aiemmat opinnot ja olosuhteet huomioiden. Tällaisessa tilanteessa opiskelijaa kuitenkin ensisijaisesti kannustetaan ja tuetaan oppimäärän suorittamisessa. Opiskelijalle selvennetään, mitä vaikutuksia poikkeavilla opetusjärjestelyillä olisi opiskelijan jatko-opintojen tai työllistymisen kannalta sekä pyritään luomaan edellytyksiä opintojen edistämiseen tavanomaisella tavalla. Opetus voidaan järjestää poikkeavalla tavalla myös opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvästä syystä. Poikkeavista opetusjärjestelyistä päättää Aikuisopiston rehtori.

5.4. Opiskeluhuolto

Tässä luvussa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (perusopetuslaki (477/2003) 14 § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)).

Näissä perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaisia käsitteitä opiskeluhuolto, opiskelija, oppilaitos sekä opetuksen järjestäjä. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia sovelletaan opiskelijoihin, jotka opiskelevat perusopetuksen koko oppimäärää aikuisten perusopetuksen perusteiden mukaan (tutkintotavoitteiset opiskelijat). Opetuksen järjestäjällä tulee olla lain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. Opiskeluhuollon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin oppivelvollisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään (Määräys 104/011/2014).

Opiskeluhuollon tarkoituksena on varmistaa opiskelijoiden yhdenvertainen mahdollisuus oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Tavoitteena on ongelmien ehkäisy ja tarvittavan tuen järjestäminen mahdollisimman varhain. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena opiskeluhuoltona.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä.

Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja

opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta opiskeluhuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §). Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022))

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §). Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022)).

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)). Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen kuvataan tarkemmin luvussa 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma.

Aikuisten perusopetuksen opiskeluhuollon toiminta perustuu Vantaan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaan, joka on laadittu yhteistyössä Vantaan-Keravan hyvinvointialueen kanssa. Opiskeluhuollon ammattihenkilöstö on osa Vantaan toisen asteen koulutuksen opiskeluhuollon kokonaisuutta.

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia yksilölliseen opiskeluhuoltoon oppilaitoksessa. Opiskeluhuollon palveluista ja opiskelun tukipalveluista tiedotetaan opiskelutietojärjestelmässä (Wilma) ja opiskelijoiden käytössä olevan päivittyvän esitteen avulla. Erityisesti vieraskielisillä opiskelijoilla saattaa olla korkea kynnys hakeutua opiskeluhuollon palveluihin. Tästä syystä opetus- tai ohjaushenkilöstö on usein tukena silloin, kun opiskelijalla on tarve yksilöllisen opiskeluhuollon palveluihin. Opetushenkilöstöllä on mahdollisuus konsultoida opiskeluhuollon toimijoita opiskelijan tilanteesta nimettömästi.

Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteutetaan oppilaitoksen henkilöstön voimin tai yhteistyössä opiskeluhuollon toimijoiden kanssa. Yhteisöllinen opiskeluhuolto toteutuu oppilaitoksen arjessa opiskelijoiden hyvinvointia tukevina käytänteinä, yhteisinä tapahtumina, vierailukäynteinä tai yhteisenä tekemisenä.

5.5. Kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat toimintakulttuurin kehittäminen, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle.

Opiskelijalle voidaan kurinpidollisena keinona antaa kirjallinen varoitus tai opiskelija voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan oppilaitosten yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään oppilaitoskohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että kurinpitokeinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää opiskelijoita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Aikuisten perusopetukseen osallistuvalla opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, työrauhaan ja asialliseen kohteluun. Oppilaitosyhteisössä nämä periaatteet toteutuvat ensisijaisesti yhteisön kaikkien jäsenten hyvän käytöksen sekä arvostavan kohtaamisen ja yhdenvertaisen kohtelun avulla. Oppilaitoksessa ja opiskelussa toimimista ohjaavat oppilaitoksen järjestyssäännöt tai yhteisesti sovitut toimintaperiaatteet.

Vantaan kaupunki on opetuksen järjestäjänä laatinut suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käytöstä epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi ja työrauhan turvaamiseksi. Suunnitelmaa sovelletaan myös aikuisten perusopetukseen, kuitenkin huomioiden perusopetuslain aikuisten perusopetusta koskevat määräykset ja Vantaan hallintosäännön Aikuisopiston rehtorin päätäntävaltaa koskevat täsmennykset.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua epäasialliseen käytökseen aikuisten perusopetuksessa. Kasvatuskeskustelun määrää opettaja tai hänen virkasuhteinen esihenkilönsä. Kasvatuskeskustelusta ilmoitetaan oppivelvollisuusikäisen opiskelijan huoltajalle. Kasvatuskeskustelun pitää pääsääntöisesti se opettaja, joka on havainnut epäasiallisen käytöksen. Keskustelu kirjataan opiskelutietojärjestelmään (Wilma).

Kurinpidollisia toimia aikuisten perusopetuksessa ovat kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Kurinpidollisia toimia harkitaan vain vakavien ja toistuvien tekojen kohdalla. Kirjallisen varoituksen antamiseen johtaa esimerkiksi opiskelijan toistuva vilpillinen menettely. Ennen kurinpidollisen toimen määräämistä opiskelijaa on kuultava, ja oppivelvollisen opiskelijan huoltajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Kirjallisen varoituksen määrää Aikuisopiston rehtori.

Vakavin kurinpidollinen seuraamus on määräaikainen erottaminen, jota voidaan käyttää silloin, kun teko on erittäin vakava tai opiskelija jatkaa epäasiallista käytöstä kirjallisesta varoituksesta huolimatta. Aikuisten perusopetuksen opiskelija voidaan erottaa enintään vuodeksi, oppivelvollinen opiskelija enintään kolmeksi kuukaudeksi. Määräaikaisesti erotetulle oppivelvolliselle laaditaan suunnitelma opintojen edistämiseksi erottamisen aikana. Opiskelijalla on tänä aikana oikeus saada opintoihinsa ohjausta sekä opiskeluhuollon palveluita.

Opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta päättää Aikuisopiston rehtori. Ennen erotuspäätöstä opiskelijaa sekä oppivelvollisen opiskelijan huoltajaa on kuultava. Erottamisesta tehdään hallintopäätös, joka annetaan opiskelijalle tai hänen huoltajalleen tiedoksi. Päätös on lainvoimainen 14 vuorokauden kuluttua tiedoksisaannista. Jos opiskelijan käytös vaarantaa muiden opiskelijoiden tai henkilökunnan turvallisuuden tai on ilmeistä, että uhkaava käytös toistuu, voidaan erottamispäätös poikkeuksellisesti laittaa täytäntöön, vaikka se ei olisi vielä lainvoimainen.

5.6. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma

Ohjauksen, oppimisen ja opiskelun tuen, opiskeluhuollon sekä kurinpidollisten keinojen käytännöistä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat opetuksen tavoitteiden saavuttamista sekä oppimaan oppimisen ja yhteiskuntaan integroitumisen toimintakulttuuria. Oppilaitoskohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään oppilaitoskohtaisissa opetussuunnitelmissa ja/tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Ohjaus

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa seuraavat seikat:

- *ohjauksen tavoitteet ja toteuttaminen*
- *ohjaukseen osallistuvat henkilöt sekä heidän tehtävänsä ja keskinäinen työnjakonsa*
- *henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinnan, seurannan ja arvioinnin käytänteet*
- *yhteistyötahot sekä yhteistyön tavoitteet ja käytännön järjestäminen ohjaukseen liittyvissä kysymyksissä muiden oppilaitosten, viranomaisten ja muiden yhteistyötahojen kanssa*
- *ohjauksesta tiedottaminen.*

Oppimisen ja opiskelun tuki

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa seuraavat seikat:

- *miten tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus ja tukitoimet järjestetään käytännössä*
- *mikä on henkilöstön keskinäinen yhteistyö, vastuut ja työnjako tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa ja järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa*
- *miten tukimahdollisuuksista tiedotetaan opiskelijoille.*

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista (alla kuvatut kohdat 1-5) kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)).

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)):

1. *Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista*
2. *Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi*
3. *Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)*
4. *Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa*
5. *Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma*

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma sisältää oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa ja oppivelvollisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt kohdat. Aikuisten perusopetuksessa suunnitelman valmistelussa otetaan huomioon opiskelijaryhmän erityispiirteet kuten ikä, elämäntilanne sekä kieli- ja kulttuuritausta.

Kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa.

Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- *mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpitokeinoja käytettäessä*
- *miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedotetaan eri tahoille*
- *mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Vantaan kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelma

https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Perusopetuksen%20ja%20valmistavan%20opetuksen%20opiskeluhuoltosuunnitelma.pdf

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Vantaan ja Keravan hyvinvointialue)

https://vakehyva.fi/fi/node/1615

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma

https://vakehyva.fi/sites/default/files/document/Alueellinen%20opiskeluhuoltosuunnitelma%20VAKE_0.pdf

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käytöstä

6. Yhteistyö ja opetuksen järjestämistapoja

6.1. Yhteistyö

Opetushallinnossa ja aikuisten perusopetusta järjestävissä oppilaitoksissa tehdään yhteistyötä aikuisten perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä opiskelijoiden oppimisen tukemiseksi ja toimivien opiskelupolkujen rakentamiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamisessa sekä koulun toiminnan suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Yhteistyö on suunnitelmallista, ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yhteistyötä tehdään myös muiden opetuksen järjestäjien, esimerkiksi ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa koskien etenkin lukutaitovaiheen järjestämistä sekä ammatillisen koulutuksen opintojen sisällyttämiseksi opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Koulutuspolkujen siirtymävaiheissa yhteistyö on erityisen tärkeää.

Opiskelijoiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että opiskelijat saavat kokemuksia yhteistyöstä, osallistumisesta ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässään, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Opiskelijoilla on kouluyhteisön jäseninä vastuuta opiskeluympäristöstä ja mahdollisuuksia vaikuttaa koulun toimintaan. Oppilaitoksissa luodaan toiminnalliset rakenteet, jotka edistävät opiskelijoiden aktiivista osallisuutta koulussa ja yhteiskunnassa. Opiskelijat osallistuvat opetussuunnitelman laadintaan paikallisesti päätettävällä tavalla. Opiskelijat voivat osallistua koulun toiminnan kehittämiseen ja arviointiin esimerkiksi opiskelijakuntatoiminnan kautta. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja vaikutusmahdollisuuksia.

Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Aikuisten perusopetuksen järjestäjä tekee koulutukseen liittyvää yhteistyötä muiden tahojen kanssa omalla toiminta-alueellaan. Yhteistyön tarkoituksena on opiskelijan yhteiskuntaan integroitumisen ja kotoutumisen tukeminen sekä syrjäytymisen ehkäisyn varmistaminen. Yhteistyöllä varmistetaan opiskelijan kokonaisvaltainen tuki, joten siinä on tärkeä hyödyntää moniammatillisuutta.

Aikuisten perusopetuksessa oppilaitos tekee asiakohtaisesti harkiten yhteistyötä eri hallintokuntien ja muiden tahojen kanssa. Aktiivinen yhteistyö työvoimaviranomaisten kanssa on välttämätöntä erityisesti maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden koulutukseen ohjauksen ja työllistymisen tueksi. Opetuksen järjestäjän on hyödyllistä tehdä yhteistyötä myös kolmannen sektorin toimijoiden, erityisesti maahanmuuttajien ja romanien omien organisaatioiden sekä kansalaisjärjestöjen kanssa.

Oppilaitos tekee työelämäyhteistyötä, joka mahdollistaa opiskelijoiden työelämään tutustumisen sekä luo edellytyksiä heidän työllistymiselleen. Oppilaitosten keskinäistä yhteistyötä tarvitaan erityisesti opiskelijan siirtyessä oppilaitoksesta ja oppilaitosmuodosta toiseen. Eri oppilaitokset voivat tehdä keskinäistä yhteistyötä myös monipuolistaakseen opetustarjontaa ja vahvistaakseen henkilöstön osaamista.

Rangaistuslaitoksessa järjestettävän opetuksen osalta yhteistyötä tehdään rikosseuraamuslaitoksen, rikosseuraamusalueen tai vankilan kanssa (ks. erillinen luku).

Aikuisten perusopetus tekee läheistä yhteistyötä Vantaan perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen kanssa. Osa opiskelijoista hakeutuu aikuisten perusopetukseen suoraan perusopetuksen oppilaitoksista. Vastaavasti useimmat opintonsa päättävät aikuisten perusopetuksen opiskelijat hakeutuvat toisen asteen opintoihin Vantaan oppilaitoksiin, Ammattiopisto Variaan tai lukioihin. Opiskelun nivelvaiheissa tiivis yhteistyö ohjauksessa korostuu.

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa on mahdollista korottaa perusopetuksen arvosanoja. Tuva-koulutus järjestetään Ammattiopisto Variassa. Korotukset tehdään aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti. Nuorisopalveluiden nuorten työpajoilla voi niin ikään korottaa perusopetuksen arvosanoja tai suorittaa perusopetusta täydentäviä opintoja. Myös tämä opiskelu ja nämä arvosanojen korotukset tapahtuvat aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelmaa noudattaen. Toimialojen, palvelualueiden ja oppilaitosten välisellä yhteistyöllä varmistetaan, että opetus ja arviointi tapahtuvat yhdenmukaisesti oppilaitoksesta tai opetuspisteestä riippumatta.

Vantaan aikuisopisto on mukana pääkaupunkiseudun aikuisten perusopetusta järjestävien oppilaitosten verkostossa. Myös aikuisten perusopetuksen opinto-ohjaajilla, erityisopettajilla ja eri aineiden opettajilla on omia verkostojaan, joihin Aikuisopiston opetushenkilökunta osallistuu. Tällä tavoin on mahdollista vaihtaa kokemuksia ja saada tärkeää tietoa yhteistyöoppilaitoksista. Verkostoyhteistyö toimii myös vaikuttamisen kanavana aikuisten perusopetusta koskevissa kysymyksissä.

Vantaan työllisyys- ja kotoutumispalvelut on merkittävä yhteistyökumppani Aikuisopiston aikuisten perusopetukselle, sillä suuri osa opiskelijoista on kotoutujia. Yhteistyötä tehdään opiskelijoiden koulutukseen ohjautumisessa, opintojen edistymisen seurannassa sekä mahdollisessa uudelleen poluttamisessa. Työllisyys- ja kotoutumispalveluiden henkilöstön kanssa järjestetään säännöllisiä tapaamisia, joissa voidaan vaihtaa tietoja ajankohtaisista asioista ja joissa uudet työllisyysasiatuntijat saavat mahdollisuuden tutustua aikuisten perusopetukseen koulutusmuotona.

Opiskelijoiden osallisuus

Osallisuus ja vaikuttaminen nivoutuvat aikuisten perusopetuksessa eri oppiaineiden opiskeluun. Erityisesti alkuvaiheen yhteiskuntatietoudessa ja kulttuurintuntemuksessa sekä päättövaiheen yhteiskuntaopissa käsitellään osallisuutta ja vaikuttamisen tapoja. Opiskelussa hyödynnetään Vantaan osallisuustyön toimintoja. Opiskelijoita ohjataan löytämään vaikuttamisen tapoja opiskelussa, arkielämässä ja yhteiskunnan jäsenenä. Aikuisopiston aikuisten perusopetuksessa toimii opiskelijakunta, jonka hallituksen jäsenet valitaan äänestämällä eri opiskelijaryhmistä. Opiskelijakunta järjestää yhteisiä tapahtumia ja pyrkii kehittämään oppilaitoksen toimintaa.

6.2. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Aikuisten perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin luoda monipuolisia opiskelumahdollisuuksia kaikkiin oppiaineisiin ja aihealueisiin. Aikuisten perusopetuksen oppimäärän opiskelu on mahdollista järjestää myös kokonaan etäopetuksena. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen opetukseen opiskelijamäärästä, oppilaitoksen sijainnista tai opiskelijan elämäntilanteesta riippumatta.

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata opiskelijoiden yksilöllisiin tarpeisiin - tarjota erityislahjakkuuden kehittymistä tukevaa opetusta, syventää oppilaitoksen tarjoamaa oppimisen ja opiskelun tukea tai huolehtia opetuksesta esimerkiksi työssäkäynnin tai lastenhoidon ohessa tai joissakin poikkeustilanteissa. Etäyhteyksien avulla opetusta ja opiskelua voidaan toteuttaa monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä. Tällöin oppimisen tukena voidaan käyttää eri opettajien

osaamista, opetusteknologiaa sekä koulun yhteistyökumppaneiden, työelämän ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta opiskelijoiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Aikuisten perusopetus järjestetään ensisijaisesti lähiopetuksena, mutta opetusta voidaan järjestää myös etäyhteyksiä hyödyntäen. Kummankin opetusmuodon hyödyt tunnistetaan. Lähiopetus vahvistaa opiskelijoitten sosiaalisia vuorovaikutustaitoja ja ryhmäytymistä sekä mahdollistaa vaihtelevien ja toiminnallisten menetelmien käyttämisen. Etäyhteyden välityksellä tapahtuva opiskelu kehittää opiskelijan työelämässä tarvittavia digitaitoja ja verkkovälitteisen vuorovaikutuksen taitoja. Yksittäinen kurssi tai kurssin osa voidaan järjestää etäyhteyttä hyödyntäen. Tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntävään opiskeluun voidaan siirtyä nopeallakin aikataululla, jos lähiopiskelu olisi olosuhteiden takia epäsuotuisa tai hankalasti toteutettava vaihtoehto.

Opetus on lähtökohtaisesti joko lähiopetusta tai etäyhteyksin toteutettavaa opetusta. Jos opetusmuotoja on tarve toteuttaa rinnakkain ja samanaikaisesti, neuvotellaan tästä opettajan kanssa erikseen.

6.3. Rangaistuslaitoksessa järjestettävä opetus

Rangaistuslaitoksessa järjestettävällä opetuksella tarkoitetaan vankien opetusta, jota järjestetään pääasiassa vankiloissa, mutta sitä voidaan järjestää myös vankilan ulkopuolella siten kuin siitä rikosseuraamuslaitoksen viranomaisten kanssa paikallisesti sovitaan. Rangaistuslaitoksessa järjestettävässä aikuisten perusopetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksesta annettuja säädöksiä ja määräyksiä. Vankien perusopetuksen tulee vastata muiden aikuisten perusopetusta. Rangaistuslaitoksessa järjestettävässä opetuksessa oppimäärän laajuus voi poiketa aikuisten perusopetuksen 46 kurssin laajuudesta, mutta sen tulee sisältää kuitenkin vähintään 30 kurssia. Rangaistuslaitoksessa järjestettävään opetukseen vaikuttavat perusopetusta säätelevien normien lisäksi vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset rangaistuslaitoksessa järjestettävää opetusta koskevat suositukset. Opetuksessa korostuvat yhdenvertaisuus ja mahdollisuuksien tasa-arvo sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate. Rangaistuslaitoksessa järjestettävä opetus voi osaltaan tukea vankeuslain mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämänhallintataitoja sekä ohjata rikoksettomaan elämään.

Vankina olevalle opiskelijalle, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää, pyritään tarjoamaan mahdollisuus sen suorittamiseen. Vankina olevan opiskelijan opintoja tulee ohjata ja opintomenestystä seurata. Opintojen etenemistä voidaan tehostaa hyväksilukemalla ennen vankeusaikaa ja vankeusaikana eri koulutuksissa ja toiminnoissa opittuja tietoja, taitoja ja opintokokonaisuuksia sekä oppilaitosten, vankilahenkilökunnan ja opiskelijan keskinäisellä yhteistyöllä.

Opetustarjonnan suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan huomioon, että

- *keskimääräinen vankilassaoloaika on muutamia kuukausia ja opiskelijoiden vaihtuvuus on suuri, joten opetustarjonnan tulee olla monipuolista ja opinnot tulee voida aloittaa joustavasti eri ajankohtina*
- *vangeilla on muuhun väestöön verrattuna heikompi koulutustausta ja enemmän oppimisvaikeuksia sekä päihde- ja mielenterveysongelmia, joten he tarvitsevat opiskelussa monipuolista tukea*
- *osa vangeista kuuluu erityisryhmiin (esimerkiksi nuoret eli alle 21-vuotiaat vangit, naisvangit, romanivangit ja vieraskieliset vangit), joiden opetusta on usein tarpeen eriyttää opetusjärjestelyin ja menetelmällisesti.*

Ryhmämuotoisen opetuksen rinnalla voidaan tarjota mahdollisuus itsenäiseen opiskeluun, jota voidaan tukea esimerkiksi käyttämällä etäyhteyksiä opetuksessa. Tällöin noudatetaan rikosseuraamuslaitoksen turvallisuusohjeita.

Opiskelu toimii usein myös osana vangin kuntoutumista. Erityisesti aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opinnot, joita voidaan integroida vankilan muuhun toimintaan, tukevat arjen taitojen kehittymistä sekä antavat vankina olevalle opiskelijalle tietoa ja kokemusta hänen omista oppimistaidoistaan. Vankina olevan opiskelijan perusopetuksen opintoja voidaan integroida myös ammatilliseen perusopetukseen valmentavaan opetukseen.

Koska heikoimmin koulutetuilla ja nuorilla vangeilla on muita useammin käsitys itsestään heikkona oppijana, onnistumiskokemukset opinnoissa voivat kannustaa jatkamaan keskeytyneitä perusopetuksen opintoja ja suunnittelemaan tulevia opintoja. Aikuisten perusopetuksen avulla voidaan lisätä vankien kiinnostusta ja valmiuksia hakeutua toisen asteen koulutukseen ja tukea täten elinikäisen oppimisen periaatteen toteutumista. Opintojen jatkumista vangin siirtyessä vankilasta toiseen voidaan tukea oppilaitoksen ja vankilahenkilökunnan ja opiskelijan yhteistyöllä sekä joustavilla opetusjärjestelyillä.

Aikuisten perusopetuksen opinnoista saadusta todistuksesta ei saa ilmetä, että opintoja on suoritettu vankilassa.

6.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Yhteistyö

Opetuksen järjestäjä neuvottelee toistuvista yhteistyökäytännöistä tarvittavien tahojen kanssa. Tehdyt ratkaisut voidaan kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan. Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua yhteistyökäytäntöjen suunnitteluun ja -kumppaneiden valintaan.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Opetuksen järjestäjä kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa, miten etäyhteyksiä hyödyntävä opetus otetaan huomioon erityisesti määriteltäessä toimintakulttuuria, oppimisympäristöjä, työtapoja, ohjausta ja yhteistyötä sekä oppiainekohtaisissa luvuissa.

Rangaistuslaitoksessa järjestettävä opetus

Mikäli oppilaitos järjestää opetusta vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa, sitä koskevat järjestelyt tulee sisällyttää paikalliseen aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelmaan tai laatia erillinen opetussuunnitelma vankien opetusta varten. Opetuksen järjestäjä neuvottelee vankien opetuksen järjestämisestä rikosseuraamuslaitoksen viranomaisten kanssa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa

- *mikä oppilaitos järjestää aikuisten perusopetuksen opintoja vankilaopetuksena*
- *millaisin järjestelyin vankilapetusta voidaan järjestää vankilan ulkopuolella*
- *miten vankilaopetus tukee vankeuslain mukaisia vankien elämänhallintataitojen parantamistavoitteita sekä rikoksettomaan elämään ohjaamistavoitteita*
- *miten ja keiden kanssa vankeja tuetaan heidän opintojensa jatkumisessa vankilaopetusvaiheen päättyessä.*

7. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi aikuisten perusopetuksessa

7.1. Arvioinnin tehtävät

Perusopetuslain[1] ja -asetuksen[2] mukaan opiskelijan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää. Arvioinnin tehtävänä on

- *ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää opiskelijoiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi)*
- *määrittää, missä määrin opiskelija on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).*

Arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn. Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen sekä itsearvioinnin taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten opiskelija on saavuttanut eri oppiaineille asetetut tavoitteet. Aikuisten perusopetuksessa ei arvioida käyttäytymistä.

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa tulee noudattaa arvioinnin yleisiä periaatteita. Oppilaitoksissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytänteet, jotka ilmenevät oppilaitoksen arviointikulttuurissa. Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista oppilaitoksissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

---

[1] Perusopetuslaki (628/1998) 22 § 1 mom.

[2] Perusopetusasetus (852/1998) 10 §

7.1.1. Formatiivinen arviointi

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata opiskelijan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Opiskelijat harjoittelevat opettajan ohjaamina itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja osana kaikkien oppiaineiden opiskelua alkuvaiheesta saakka. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Opiskelijalle on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet jokaisen kurssin alussa. Jokaisen opiskelijan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.

Formatiivista arviointia tehdään aina aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettujen ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

7.1.2. Summatiivinen arviointi

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet.

Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin. Kurssin päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi opiskelijan suoriutumisesta. Päättöarviointi kohdistuu oppiaineille asetettuihin tavoitteisiin perusopetuksen oppimäärän päättyessä.

Opiskelijan osaamisen arvioinnissa käytetään aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, alkuvaiheen ja siihen mahdollisesti sisältyvän lukutaitovaiheen arvioinnin kohteita ja aikuisten perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereitä.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina opiskelijaa opettanut opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.[1] Summatiivinen arviointi tulee tehdä jokaisen kurssin päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä.

Opettajan tulee dokumentoida arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat opiskelijan summatiiviseen arviointiin.

Opiskelijan ja alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajan tulee tietää hyvissä ajoin, mikäli alkuvaiheen opintojen tai perusopetuksen oppimäärän tavoitteet ovat opiskelijan kohdalla vaarassa jäädä saavuttamatta. Opintojen suorittamiseen tulee saada riittävästi tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

---

[1] Perusopetusasetus 13 § 1 mom.

7.2. Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnissa tulee noudattaa seuraavia periaatteita.

Arviointi on yhdenvertaista

Arviointi perustuu opiskelijoiden yhdenvertaiseen kohteluun. Arviointi perustuu aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisissa opetussuunnitelmissa täsmennettyihin yhteisiin tavoitteisiin. Jokaisen opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen oppimistaan, osaamistaan ja työskentelyään arvioidaan. Päättöarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein.

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

Arvioinnin tehtävänä on auttaa opiskelijoita hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja opiskelijan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy opiskelijoiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä oppilaitoksessa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Opiskelijan ja alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajan tulee saada riittävästi tietoa opiskelijan oppimisesta, osaamisesta ja työskentelystä.[1] Opiskelijalla ja alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu opiskelijan arviointiin.[2]

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

Arviointikäytänteet on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys oppilaitoksessa. Arviointia toteutetaan sekä kurssien aikana että perusopetuksen päättyessä. Arvioinnin tulee kohdistua vain siihen, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi. Opettaja toteuttaa arvioinnin näyttöihin perustuen.

Opiskelijoiden suorituksia ei verrata toisiinsa. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii tärkeänä välineenä opiskelijoiden mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa. Opettajien yhteistyö oppilaitosyhteisössä on välttämätöntä arvioinnin johdonmukaisuuden toteutumiseksi.

Arviointi on monipuolista

Opiskelijoiden oppimista, osaamista ja työskentelyä arvioidaan monipuolisesti.[3] Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Opiskelijalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten opiskelijoiden arvioinnissa monipuolisten arviointimenetelmien käyttö on erityisen tärkeää.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin.

Opiskelijan osaamisen arvioinnissa käytetään alkuvaiheen ja siihen mahdollisesti sisältyvän lukutaitovaiheen arvioinnin kohteita ja aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Kriteerit eivät ole opiskelijalle asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan tason.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijoiden edellytykset

Arviointikäytänteet suunnitellaan ja toteutetaan opiskelijoiden edellytysten mukaisesti. Opiskelijoiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä. Oppimisen haasteet ja opiskelijoiden opetuskielen taito otetaan huomioon arviointitilanteita suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon opiskelijan terveydentila, elämäntilanne ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt tulee ottaa arviointikäytänteissä huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten opiskelijoiden arvioinnissa tulee ottaa huomioon opiskelijan kielitaidon taso oppilaitoksen opetuskielessä sekä arvioinnin kohteena olevan oppiaineen tiedonalan kielessä.

---

[1] Perusopetusasetus 10 § 1 mom.

[2] Perusopetusasetus 13 § 2 mom.

[3] Perusopetuslaki 22 § 1 mom.

Kaikilla kursseilla tuodaan selkeästi esille kurssin tavoitteet, etenemisen aikataulu, arviointikriteerit ja arvioinnin tavat.

Opiskelussa kiinnitetään huomiota opiskelijoitten itsearviointitaitojen kehittämiseen. Erilaisia tapoja arvioida omaa osaamistaan ja edistymistään harjoitellaan. Opiskelijoita autetaan rakentamaan todellisuutta vastaava kuva omista taidoista, jotta tavoitteiden asettaminen on realistista. Opiskelijaa kannustetaan opiskelussa. Jos opinnot eivät kuitenkaan etene suunnitellusti, asiaa käsitellään opiskelijan kanssa riittävän ajoissa.

Alkuvaiheen päättyessä arviointiin sovelletaan alkuvaiheen arviointikriteerejä. Arviointikriteerien täyttyminen on osoitus päättövaiheessa tarvittavista tiedoista ja taidoista. Päättövaiheessa perusopetuksen oppimäärän arvioinnissa opiskelijan taitoja ja osaamista verrataan päättöarvioinnin kriteereihin. Arvioinnin tukena voidaan käyttää arviointiperusteista johdettuja arviointityökaluja.

7.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi

Aikuisten perusopetuksessa arviointi kohdistuu opiskelijan oppimiseen ja osaamiseen. Oppimisen arviointi liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja siitä annettavaan palautteeseen. Osaamisen arviointi puolestaan kohdistuu opiskelijan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Opiskelijan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin tavoitteisiin.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteereiden mukaisesti, tulevat myös laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet arvioiduiksi.

7.4. Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Työskentelyn arviointi perustuu aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin oppiaineiden tavoitteiden sisältämiin työskentelytaitojen tavoitteisiin. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan aikuisten perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

7.5. Opinnoissa eteneminen

Aikuisille tarkoitetussa perusopetuksessa edetään vuosiluokattomasti. Perusopetuksen alkuvaiheessa ja siihen mahdollisesti sisältyvässä lukutaitovaiheessa opiskelija suorittaa henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa kuuluvia kursseja edeten kurssista toiseen. Kun opiskelija on perusopetuksen alkuvaiheessa suorittanut hyväksytysti kaikki opiskelusuunnitelmaansa kuuluvat opinnot jossakin oppiaineessa tai muutoin saavuttanut tavoitteena olevan osaamisen, hän voi siirtyä joustavasti opiskelemaan näiden oppiaineiden päättövaiheen kursseja.

Opinnoissa etenemisen turvaamiseksi opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan siten, että opiskelijalla on riittävästi monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Opiskelijan opinnoissa etenemisen kokonaistilannetta tulee tarkastella riittävän ajoissa. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheeseen ohjaamisessa on kiinnitettävä huomiota siihen, että koulutukseen hakeutuvalla on riittävät opiskelutaidot sekä sellainen opetuskielen hallinta, että hän selviytyy opinnoista.

Opiskelijalla on oikeus saada tarvitsemaansa ohjausta ja muuta tukea tilanteessa, jossa hän sairauden, oppimisen haasteiden, vaikeasta elämäntilanteesta johtuvien poissaolojen tai muun syyn vuoksi on jäänyt tai on vaarassa jäädä jälkeen opinnoissaan.

Alku- ja päättövaiheen nivelvaiheessa opiskelijan osaamisen tasoa arvioidaan myös siitä näkökulmasta, onko hänellä riittävät taidot ja valmiudet siirtyä päättövaiheen opintoihin. Osaamisen arviointi tapahtuu pakollisten kurssien lisäksi esimerkiksi opetusohjelmassa

olevilla valinnaiskursseilla, joilla varmistetaan ja testataan alkuvaiheen oppiainekohtainen kokonaisosaaminen. Osaamista arvioidaan suhteessa alkuvaiheen arviointikriteereihin, ja apuna voidaan käyttää kriteereihin pohjautuvia arviointityökaluja. Eri oppiaineiden opettajat arvioivat opiskelijan osaamista oman oppiaineensa näkökulmasta, mutta arvioinnissa tehdään myös yhteistyötä esimerkiksi opiskelijan vastuuopettajan ja erityisopettajan kanssa. Alkuvaiheesta päättövaiheeseen siirtyville opiskelijoille voidaan järjestää taso- tai valintakoe. Vastaavasti lukutaitovaiheesta alkuvaiheeseen siirtyville opiskelijoille järjestetään valintakoe, jossa todennetaan, että opiskelijoilla on alkuvaiheen opinnoissa tarvittava lukutaito ja opiskeluvalmiudet.

Oppilaitoksen ulkopuolelta aikuisten perusopetukseen hakeutuville opiskelijoille järjestetään valintakoe ja haastattelu, joiden perusteella pystytään arvioimaan hakijoiden taitoja ja osaamista ja sijoittamaan heidät osaamista vastaavaan opetusryhmään.

7.6. Muualla hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Opiskelijan lähtötaso on arvioitava tarkoituksenmukaisen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman määrittämiseksi. Arviointi tehdään tarvittaessa yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten kotouttamisesta ja/tai työ- ja elinkeinohallinnosta vastaavien viranomaisten tai heidän määrittämiensä tahojen kanssa. Opiskelijan tieto- ja taitotaso eri oppiaineissa arvioidaan.

Mahdollinen osaaminen tunnistetaan ja tunnustetaan ja opiskelijan osaamista vastaavat kurssit hyväksiluetaan. Kun opiskelijalle luetaan hyväksi opintoja muista suomalaisista oppilaitoksista, pitäydytään suorituspoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Eri vaiheille tuntijakoasetuksessa säädetty vähimmäiskurssimäärä ei velvoita kaikkien kurssien suorittamiseen, vaan asettaa tason, joka tulee kussakin opintojen vaiheessa saavuttaa.

Opiskelijan opinnot on eri vaiheiden sisällä henkilökohtaistettava. Vaikka opiskelijan arvioitaisiin tarvitsevan esimerkiksi alkuvaiheen opetusta, hänen ei tarvitse lähtökohtaisesti suorittaa kaikkia kyseisen vaiheen pakollisia opintoja. Tällöin opinnot henkilökohtaistetaan myös kyseisen vaiheen sisällä hyväksilukemalla opiskelijan muualla hankittu osaaminen.

Ennen opintojen aloittamista opiskelijan lähtötaso arvioidaan siihen soveltuvan menetelmän, kuten valintakokeen, avulla, ja tämän arvion perusteella määritetään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Opiskelijan aiemmin hankkimat taidot todennetaan esimerkiksi todistusarvosanojen tai kyseisen oppiaineen opettajien järjestämien testien perusteella ja hyväksiluetaan.

7.7. Osaamisen osoittaminen erityisessä tutkinnossa

Aikuisten perusopetuksen oppimäärää vastaavaa osaamista voidaan myös todeta ja arvioida perusopetuslain ja -asetuksen mukaisessa erityisessä tutkinnossa.[1] Tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat tutkittavassa oppiaineessa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkinnossa todetusta osaamisesta annettavista todistuksista on määräykset näiden opetussuunnitelman perusteiden luvuissa 7.8 ja 7.9.

---

[1] Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §

Erityisessä tutkinnossa opiskelija voi osoittaa itsenäisesti hankkimansa tai esimerkiksi ulkomaisessa oppilaitoksessa saavutetun osaamisen perusopetuksen oppimäärässä tai korottaa perusopetuksen päättöarvosanaa. Opiskelija sopii erityiseen tutkintoon osallistumisesta ja

suoritustavoista oppiainetta opettavan opettajan kanssa hyvissä ajoin, pääsääntöisesti jo ennen kyseisen jakson itsenäisen opiskelun aloittamista. Oppilaitoksen ulkopuolinen opiskelija osoittaa oppilaitoksen rehtorille hakemuksen erityiseen tutkintoon osallistumisesta. Päättöarvosanan korottaminen voi tapahtua itsenäisesti opiskeltavan materiaalin, oppimistehtävien sekä erityisessä tutkinnossa suoritettavan tentin avulla tai aineopiskelussa saavutetun ja osoitetun osaamisen kautta.

Osaamisen osoittaminen erityisessä tutkinnossa järjestetään oppilaitoksen muiden yleisten koetilaisuuksien yhteydessä. Koetilaisuuteen ilmoittaudutaan opettajalle kahta viikkoa ennen.

7.8. Arviointi ja todistukset aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Arviointi on prosessi, joka kestää koko koulutuksen ajan, ja sen tavoitteena on antaa kullekin opiskelijalle henkilökohtaista ja kannustavaa palautetta. Arvioinnin avulla tuetaan opiskelijaa erityisesti niiden taitojen harjoittelussa, joissa hän eniten tarvitsee apua. Arvioinnin tulee olla jatkuvaa. Opiskelijaa ohjataan myös itsearviointiin, jotta hänelle muodostuu realistinen käsitys omasta osaamisestaan ja jotta hän pystyy vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Itsearviointi on olennainen osa suomalaista opiskelu- ja työkulttuuria.

Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisia menetelmiä, jotta opiskelija voi mahdollisimman hyvin osoittaa osaamisensa. Arviointipalautetta annetaan kirjallisesti sekä suullisesti niin, että opiskelija ymmärtää saadun palautteen. Palautteen tarkoituksena on auttaa opiskelijoita tiedostamaan oppimansa, suuntaamaan opiskelunsa olennaiseen sekä kehittämään omia työskentely-, opiskelu- ja itsearviointitaitojaan. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat oppimista.

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen ja siihen mahdollisesti sisältyvän lukutaitovaiheen suoritetut kurssit arvioidaan merkinnöillä S=suoritettu tai H=hylätty. Poikkeuksena tästä on terveystieto, joka arvioidaan numeroarvosanalla, mikäli se suoritetaan alkuvaiheessa.

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa käytettävät todistukset ovat

1. *todistus aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opintojen suorittamisesta, joka annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut kaikki henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmansa kuuluneet alkuvaiheen opinnot*
2. *todistus aikuisten perusopetuksessa suoritetuista alkuvaiheen opinnoista, joka annetaan opiskelijalle tarvittaessa tai pyydettäessä ja joka sisältää hänen siihen mennessä suorittamansa alkuvaiheen opinnot*
3. *erotodistus, joka annetaan opiskelijalle, joka eroaa oppilaitoksesta kesken opintojen.*

Alkuvaiheen todistuksiin merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi*
- *aikuisten perusopetuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *opiskelijan nimi ja syntymäaika*
- *oppiaineittain opiskelijan suorittamat aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen ja/tai lukutaitovaiheen kurssit ja annettu arvio (S=suoritettu, H=hylätty)*
- *todistuksen antamispäivä ja rehtorin allekirjoitus*
- *maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen määräyksen OPH-559-2020 mukainen todistus.*

Alkuvaiheen todistuksiin tulee liittää opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, josta tulee merkintä todistukseen. Todistuksiin voidaan liittää myös muita tarkentavia selvityksiä, joista ei tule merkintää todistukseen.

Alkuvaiheen opinnoissa oppimisen ja työskentelyn arvioinnissa käytetään aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä alkuvaiheen arviointikriteerejä,

joissa määritellään opetuksen ja oppimisen tavoitteet, näihin liittyvät arvioinnin kohteet ja osaamisen kuvaus hyväksytylle osaamiselle. Arvioinnin tukena voidaan käyttää arviointikriteereistä johdettuja arviointityökaluja.

Alkuvaiheessa voidaan tarvittaessa määritellä oppiainekohtaisia etenemisesteitä. Jos opiskelija saa useammasta kurssista hylätyn arvosanan, herää huoli siitä, että opiskelija ei kykene etenemään henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti. Opiskelijan tilanne tulee selvittää yhdessä oppiaineen opettajan, vastuuopettajan ja mahdollisten muiden ammattihenkilöiden kanssa. Samalla mietitään keinoja opiskelijan osaamisen vahvistamiseen, jotta opinnoissa eteneminen olisi taas mahdollista.

7.9. Arviointi ja todistukset aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

7.9.1. Kurssisuorituksen arviointi

Valtioneuvoston asetuksen (422/2012, muutettu valtioneuvoston asetuksella 135/2017) 7 §:ssä mainittujen oppiaineiden kaikki pakolliset ja valinnaiset kurssit arvioidaan perusopetusasetuksen (852/1998) 10 § 3 momentin mukaisesti numeroin, lukuun ottamatta oppiainetta opinto-ohjaus ja työelämätaidot. Muiden perusopetukseen soveltuvien aineiden ja aihealueiden kurssit arvioidaan opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Kurssin arvosanalla kuvataan, miten opiskelija on saavuttanut kurssilla oppiaineen opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa kurssin tavoitteisiin siten kuin kunkin oppiaineen kohdalla on kuvattu.

Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Kurssin tavoitteiden saavuttamista on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti. Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksyttyä suoritusta, jotta se voidaan laskea oppiaineen oppimäärään.

Kurssisuorituksen arvioinnissa näitä periaatteita noudatetaan koskien myös niitä opiskelijoita, jotka on otettu opiskelijoiksi tarkoituksenaan suorittaa ainoastaan yksi tai useampi kurssi tahi korottaa sen tai niiden arvosanoja.

Koulukohtaisten valinnaisaineiden kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (suoritettu/hylätty).

Päättövaiheessa voidaan käyttää etenemisestettä etenkin niissä oppiaineissa, joissa on suuri määrä kursseja. Suomen kielen opinnoissa opiskelijalle voi muodostua etenemiseste, jos hän saa kolmesta ensimmäisestä pakollisesta kurssista kahdesta hylätyn arvosanan. Englannin ja matematiikan opinnoissa opiskelijalle voi muodostua etenemiseste, jos hän saa kahdesta peräkkäisestä kurssista hylätyn arvosanan.

7.9.2. Perusopetuksen koko oppimäärän suoritus

Aikuisten perusopetuksen koko oppimäärä sisältää vähintään 46 päättövaiheen kurssia. Rangaistuslaitoksessa järjestettävässä opetuksessa oppimäärä voi olla vähintään 30 kurssia.

Opiskelija on suorittanut aikuisten perusopetuksen koko oppimäärän, kun hän on suorittanut hyväksytysti kaikkien henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa kuuluneiden oppiaineiden oppimäärät. Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisista oppiaineen pakollisista ja valinnaisista kursseista. Valinnaiset kurssit ovat joko tuntijaon mukaisten oppiaineiden kursseja tai muita perusopetukseen soveltuvien aineiden ja aihealueiden kursseja.

Opiskelijan tulee opiskella vähintään yhtä kieltä A-kielen oppimäärän mukaisesti. Opiskelijan tulee suorittaa kielistä yhteensä vähintään 20 kurssia, joista äidinkieltä ja kirjallisuutta vähintään 4 kurssia. Eri kielten pakollisten kurssien määrästä säädetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opiskelijan suorittamia aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen kursseja ei oteta huomioon laskettaessa perusopetuksen oppimäärän vähimmäiskurssimäärää (46 kurssia, rangaistuslaitoksessa 30 kurssia). Poikkeuksen tästä muodostaa terveystieto, joka hyväksiluetaan mikäli opiskelija on suorittanut terveystiedon kurssin aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa.

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa opiskelijan tulee suorittaa kielten opintoja vähintään 20 kurssia, joista vähintään neljä kurssia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiainetta. Vantaan aikuisten perusopetuksessa kieliopintoihin sisältyy 10 pakollista kurssia äidinkieltä ja kirjallisuutta, toista kotimaista kieltä 3 kurssia ja 8 kurssia A-kieltä. Kielten opiskelun tueksi voidaan järjestää kertaus-, tuki- ja syventäviä kursseja.

Terveystiedon pakollinen kurssi suoritetaan aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa.

7.9.3. Päättöarviointi ja päättöarvosanan muodostaminen

Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun opiskelija on opiskellut kaikki opiskelusuunnitelmaansa kuuluvat pakolliset ja valinnaiset kurssit. Päättöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten opiskelija on aikuisten perusopetuksen päättyessä saavuttanut kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteet.

Päättöarvosanojen muodostamista varten on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit.

Päättöarvosanan muodostaminen perustuu opiskelijan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit.

Päättöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan myös päättöarvioinnissa.

Aikuisten perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi ja terveystieto. Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.

Muiden aineiden ja perusopetukseen soveltuvien aihealueiden oppimäärät arvioidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Jos opiskelija on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen tai vieraiden kielten oppimääriä, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos opiskelija on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Oppiaineen pakollisista ja valinnaisista kursseista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Suoritettuja pakollisia ja valinnaisia kursseja yhteensä	*joista voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään*
1–2 kurssia	*0*
3–5 kurssia	*1*
6–8 kurssia	*2*
9 tai enemmän	*3*

Oppiaineen oppimäärän arvioinnissa ja päättöarvosanan määräytymisessä näitä periaatteita noudatetaan koskien myös niitä opiskelijoita, jotka on otettu opiskelijoiksi tarkoituksenaan suorittaa ainoastaan yhden tai useamman oppiaineen oppimäärä tahi korottaa sen tai niiden arvosanoja.

Kun opiskelija saa kaikki henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa kuuluvat pakolliset ja valinnaiset kurssit valmiiksi, tehdään erillinen päättöarviointi, joka määrittelee, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut kunkin oppiaineen tavoitteet opintojen aikana. Päättöarviointi perustuu valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin oppiaineiden tavoitteisiin ja niihin perustuviin päättöarvioinnin kriteereihin.

Numeroarviointia käytetään opetussuunnitelman perusteissa määrätyissä oppiaineissa. Muut aineet ja perusopetukseen soveltuvat aihealueet arvioidaan suoritusmerkinnällä (suoritettu/ hylätty).

7.9.4. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa käytettävät todistukset ja todistusmerkinnät

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa käytettävät todistukset ovat

1. *erotodistus*
2. *päättötodistus*
3. *todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta*
4. *todistus erityisessä tutkinnossa suoritetusta oppimäärästä tai suoritetuista oppimääristä.*

Päättövaiheen todistuksiin merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi*
- *oppilaitoksen opetuskieli*
- *aikuisten perusopetuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *opiskelijan nimi ja syntymäaika, päättötodistukseen myös henkilötunnus*
- *todistuksen antamispäivä*
- *rehtorin allekirjoitus*
- *opiskelijan opiskelusuunnitelmaan sisältyneet päättövaiheen opinnot eri oppiaineissa, niiden kurssimäärä sekä annetut arvosanat*
- *perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arvosana-asteikko*
- *maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen määräyksen OPH-559-2020 mukainen.*

Todistukseen voidaan liittää muu todistus opiskelijan erityisestä osaamisesta. Päättötodistusta lukuun ottamatta todistuksissa voidaan numeroarvosanaa täydentää sanallisella arviolla.

Erotodistus

Erotodistus annetaan opiskelijalle, joka vaihtaa toiseen oppilaitokseen tai eroaa perusopetuksesta.[1] Erotodistuksen liitteenä tulee olla oppilaitoksessa noudatettu tuntijako

sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos opiskelija siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen oppilaitokseen. Erotodistukseen merkitään rehtorin allekirjoitus.

Jos opiskelija saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Erotodistukseen liitetään opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan opiskelijalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opiskelusuunnitelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”suoritettu” (S).

Päättötodistukseen merkitään samat tiedot kuin muihin perusopetuksen aikana käytettäviin todistuksiin seuraavin poikkeuksin:

- *opiskelijan koko nimi ja henkilötunnus*
- *yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi sanoin (välttävä – erinomainen) ja numeroin (5-10)*
- *oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet) merkitään suoritettu oppimäärä lukuun ottamatta uskontoa*
- *uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvosana merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta tai mitä uskonnon oppimäärää opiskelija on opiskellut*
- *oppiaineen opetuksessa käytetty kieli, mikäli jonkin oppiaineen kursseista on aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa opetettu vähintään puolet muulla kuin oppilaitoksen opetuskielellä*
- *tieto siitä, että ”Perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä”.*

Mikäli alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltaja tai opiskelija pyytää kirjallisesti, ettei opiskelijan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta kielestä, arvosana jätetään pois ja todistukseen tulee merkintä S ”suoritettu”.

Opiskelijalle voidaan hänen pyynnöstään antaa todistus hänen suorittamastaan uskonnon oppimäärästä / elämänkatsomustiedosta.

Jos opiskelija saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa numeroarvosana merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Oppilaitos ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Opiskelijan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta.

Erityisessä tutkinnossa suoritetuista opinnoista annettavat todistukset

Jos opiskelija on suorittanut perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Jos opiskelija on suorittanut osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, annetaan hänelle todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta. Mikäli oppiaineen oppimäärä tai

perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, ei todistuksiin merkitä kurssien määrää.

---

[1] Perusopetusasetus 12 § 1 mom.

7.10. Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole sairaudesta tai muusta erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta.[1] Opiskelijan opiskelu ja siihen perustuva arviointi voidaan järjestää osittain toisin, jos se on perusteltua opiskelijan terveydentilaan liittyvistä syistä.[2]

Jos opiskelija on luvattomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksyttyjä suorituksia suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn kurssiarvosanan.

---

[1] Perusopetuslaki 35 § 1 mom.

[2] Perusopetuslaki 18 § 1 mom.

Opiskelijalla on lähtökohtaisesti velvollisuus osallistua kurssien opetukseen. Perusopetuslain 18 §:n nojalla poikkeustapauksissa voidaan harkita kurssin itsenäistä suorittamista. Opiskelijalta vaaditaan tarvittavia opiskelutaitoja, opiskelukielen hallintaa ja muita valmiuksia suoriutua itsenäisestä opiskelusta. Opettaja päättää itsenäisen kurssin suoritustavoista, oppimateriaaleista ja osaamisen osoittamisen menetelmistä. Arvioinnin tulee kuitenkin olla riittävän laaja-alaista, kuten opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu. Opettaja seuraa opiskelun etenemistä.

Vantaan aikuisopistossa on valmisteltu poissaoloihin reagoimisen malli, jossa määritellään toimintaperiaatteet opiskelijoiden poissaolojen suhteen. Jos opiskelijalla on paljon poissaoloja, herää huoli opiskelijan etenemisestä ja on tärkeää miettiä toimia, joilla opiskelija saadaan jatkamaan opiskelua ja kiinnittymään opintoihin. Opiskelijan tilanteen tarkastelussa keskeisiä henkilöitä ovat kurssin opettaja, opiskelijan vastuuopettaja, koulun muu henkilöstö ja opiskeluhuollon henkilöstö. Poissaolo opetuksesta, oli syy mikä tahansa, on aina poissaolo oppitunneilta, jolloin opiskelijalla ei ole mahdollisuutta saada samaa opetusta kuin muiden. Näin ollen pienikin määrä poissaoloja voi johtaa nopeasti siihen, että opiskelija ei välttämättä suoriudu kurssin tavoitteista. Opiskelijalla on velvollisuus suorittaa poissaolonsa aikaiset tehtävät ja opiskella asiat itsenäisesti.

7.11. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä. Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan oppilaitokselle ja se on tehtävä kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät oppilaitoksen rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.[1]

---

[1] Perusopetusasetus 19 §

7.12. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi. Myös päättöarvioinnin kriteerit siirretään aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

Opetussuunnitelmassa päätetään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiselle.

Opetussuunnitelmassa määritellään opintojen mahdolliset etenemistavat.

Opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen.

Opetussuunnitelmassa tulee päättää tarkemmin itsenäisesti opiskeltavien kurssien suoritusperiaatteista.

Opetussuunnitelmassa päätetään, millä tavoin opiskelijalle annetaan mahdollisuus korottaa hyväksyttyä tai hylättyä arvosanaa.

Opetussuunnitelmassa määritellään erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat.

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Opiskelijaa opettavat opettajat seuraavat opiskelijan edistymistä yksittäisen oppiaineen ja vastuuopettaja opiskelijan kokonaistilanteen kannalta. Opiskelijan tai alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajan tulee hyvissä ajoin saada tietää, jos opiskelija ei etene opinnoissa suunnitellulla tavalla, eikä esimerkiksi pysty siirtymään alkuvaiheesta päättövaiheeseen tai suorittamaan perusopetuksen oppimäärää.

Opiskelija voi yrittää korottaa hylättyä arvosanaa pääsääntöisesti kaksi kertaa. Jos opiskelija ei kahden yrityskerran avulla saa hyväksyttyä arvosanaa, hänen täytyy suorittaa koko kurssi uudestaan. Jos opiskelija on poissa sovitusta uusintakokeesta ilman hyväksyttyä syytä, lasketaan se yhdeksi yrityskerraksi. Opiskelija voi yrittää korottaa hyväksyttyä arvosanaa pääsääntöisesti yhden kerran opettajan harkinnan mukaan ja opettajan määräämällä tavalla, mikä voi tarkoittaa esimerkiksi erillisten tehtävien tekemistä tai koko kurssin asiat kattavan kokeen suorittamista.

Opiskelija voi korottaa toisessa oppilaitoksessa annettua arvosanaa, mikäli tämän katsotaan olevan opiskelijan edun mukaista. Päättöarvioinnin arvosanan korottamisesta/oikaisusta päättää rehtori.

Muut paikallisesti päätettävät asiat on kuvattu alaluvuissa 7.1-7.11.

8. Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opetus

8.1. Ohjaaminen alkuvaiheen opetukseen ja alkuvaiheen tehtävä

Perusteen teksti:

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheeseen siirtymisessä ja opiskelijoiden ohjaamisessa tehdään yhteistyötä opetuksen ja/tai koulutuksen järjestäjien ja mahdollisesti eri hallintokuntienvälillä. Aikuisten perusopetuksen opiskelijat kuuluvat usein erilaisiin kieli- ja kulttuuriryhmiin, jolloin opiskelijoiden omat verkostot ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita siirtymävaiheessa. Opintojen alkuvaiheessa opiskelijaa tulee myös aktiivisesti tukea suuntautumisessa oppijan rooliin.

Kaikkien aikuisten perusopetuksen kohderyhmien (ks. luku 2.1) osalta on tärkeää huolehtia riittävästä tiedottamisesta mahdollisuudesta suorittaa aikuisten perusopetus. Ohjaustarpeet vaihtelevat kohderyhmittäin. Perusopetuksen loppuvaiheessa Suomeen tulleiden nuorten ohjaamiseksi tarvitaan yhteistyötä oppivelvollisten perusopetuksen kanssa, luku- ja kirjoitustaidottomien aikuisten ohjaamiseksi työhallinnon viranomaisten kanssa ja vankien ohjaamiseksi rangaistuslaitosten kanssa. Perusopetusta tarvitsevien aikuisten romanien ohjaamisessa voi tehdä yhteistyötä romaniyhteisön ja paikallisten romanityöryhmien kanssa.

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen tehtävänä on varmistaa, että opiskelijalla on perustiedot ja -taidot sekä olennaiset opiskelu- ja tiedonhankintataidot, jotta hän pystyy opiskelemaan aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa tai muussa koulutuksessa. Alkuvaiheen opetuksessa kiinnitetään huomiota erityisesti opiskelijan taitoihin opetuskielessä sekä valmiuksiin toimia arjessa ja suomalaisessa yhteiskunnassa. Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen keskeisenä tehtävänä on myös antaa opiskelijalle mahdollisuus täydentää yleissivistystään. Yhteiskunnallisena tehtävänä alkuvaiheen koulutuksella on syrjäytymisen ehkäisy.

8.2. Paikallisesti päätettävät asiat

Opiskelijoita ohjataan aikuisten perusopetukseen yhteistyössä Vantaan työllisyys- ja kotoutumispalveluiden, peruskoulujen, muiden koulutustoimijoiden, sosiaalityön ja kotoutumistyötä tekevien järjestöjen kanssa. Alkuvaiheeseen ohjautumisessa tehdään yhteistyötä myös Vantaan aikuisopiston sisällä erityisesti lukutaitokoulutusta antavien opettajien kanssa.

Tietoa opiskelusta aikuisten perusopetuksessa saa Vantaan aikuisopiston verkkosivulta, jossa on myös linkki hakulomakkeeseen. Opiskelusta aikuisten perusopetuksessa pidetään säännöllisesti esittelyitä mm. työllisyysasiantuntijoille, perusopetuksen ohjaushenkilöstölle ja kaupungin kotoutumistoimijoille.

Aikuisten perusopetukseen valitaan opiskelijoita kevätlukukaudella seuraavaa lukuvuotta varten. Aikuisten perusopetukseen on lisäksi jatkuva haku, ja jos opiskelijan taitoja ja osaamista vastaava opiskelupaikka pystytään tarjoamaan, otetaan uusia opiskelijoita jaksojen vaihtuessa.

Tässä opetussuunnitelmassa on oppiaineittain kuvattu opetustarjonta sekä kurssien mahdolliset paikalliset painotukset ja tarkennukset. Suoritettu kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (suoritettu/hylätty). Kurssisuoritukseen vaaditaan opetukseen osallistuminen (ellei ole sovittu ja päätetty itsenäisestä opiskelusta) sekä kurssitehtävien ja näyttöjen suorittaminen hyväksytysti. Näyttöjä voivat olla suulliset ja kirjalliset kokeet tai vaihtelevin menetelmin toteutettavat tehtävät, jotka voidaan todentaa opiskelijan itsensä tekemiksi tai suorittamiksi. Arvioinnin periaatteet on kuvattu täsmällisemmin luvussa 7.

8.3. Oppiaineet lukutaitovaiheessa

Perusteen teksti:

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät kurssien keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Oppiaineen kurssit on numeroitu ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus

L3 Arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

8.3.1. Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä lukutaitovaiheessa on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luominen sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen. Opetus edistää opiskelijoiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun sekä lukemiseen ja kirjoittamiseen. Päätavoitteena on saavuttaa luku- ja kirjoitustaito sekä sellaiset kielelliset valmiudet, joiden avulla opiskelijan on mahdollista jatkaa opiskelua aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa. Opiskelijan kehittyvää luku- ja kirjoitustaitoa tulee tukea myös alkuvaiheen ja päättövaiheen aikana kaikissa oppiaineissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssit aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Kaikilla äidinkielen ja kirjallisuuden kursseilla opiskellaan monipuolisesti eri sisältöalueita ja kielenkäyttötilanteita. Tiettyjä sisältöalueita painotetaan kurssikohtaisesti, mutta niitä voidaan käsitellä eri opiskeluvaiheissa uudestaan kerraten, syventäen ja laajentaen.

Läi1 Lähtökohtia luku- ja kirjoitustaidon opiskelulle

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja, toimintatapoja oppilaitosyhteisössä ja oppitunneilla sekä opiskeluvälineiden käyttöä ja niistä huolehtimista. Aloitetaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelu opettelemalla ääntämään ja kirjoittamaan suomen kielen aakkosia systemaattisesti äänne ja kirjain kerrallaan. Lisäksi harjoitellaan erottamaan ja tuottamaan lyhyttä ja pitkää vokaalia sekä kirjoittamaan pieniä ja isoja tekstauskirjaimia. Opetellaan kynäote ja kirjoitussuuntaa vasemmalta oikealle. Tutustutaan sanahahmoina yleisimpiin opiskelijan oppimisympäristössä ja arkielämässä kohtaamiin logoihin, kyltteihin ja sanoihin. Harjoitellaan tervehtimään ja esittäytymään.

Paikallinen tarkennus: Läi01 Lähtökohtia luku- ja kirjoitustaidon opiskelulle

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Aloitetaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelu kirjaimilla A, I, U ja S ja harjoitellaan tavujen ja lyhyiden sanojen lukemista näillä kirjaimilla. Harjoitellaan erottamaan ja tuottamaan lyhyttä ja pitkää vokaalia. Opetellaan kynäote ja kirjoitussuunta vasemmalta oikealle ja harjoitellaan kirjoittamaan pieniä ja isoja tekstauskirjaimia. Tutustutaan sanahahmoina yleisimpiin opiskelijan oppimisympäristössä ja arkielämässä kohtaamiin logoihin, kyltteihin ja sanoihin. Opetellaan kirjoittamaan oma nimi ja luettelemaan oman nimen kirjaimet.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Tervehtiminen, tutustuminen ja vastaavat kohteliaisuusfraasit. 2) Esittäytymiseen liittyvät peruskysymykset (kuka, mistä kotoisin, mitä kieltä puhut). 3) Koulutarvikkeet.

OPISKELUTAIDOT: Harjoitellaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja, toimintatapoja oppilaitosyhteisössä ja oppitunneilla sekä opiskeluvälineiden käyttöä ja niistä huolehtimista. Harjoitellaan tietokoneelle kirjautumista ja Wilman käyttöä.

Läi2 Äänteestä ja kirjaimesta tavuksi

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla jatketaan teknisen lukutaidon opiskelua harjoittelemalla äänne-kirjainvastaavuutta sekä yhdistämällä äänteitä tavuiksi ja ymmärrettäviksi lyhyiksi sanoiksi. Luetun ymmärtämistä ja kuvanlukutaitoa harjoitellaan liittämällä opetellut sanat niitä vastaaviin kuviin. Autenttisia tekstejä käytetään apuna tutustuttaessa suomen kielen kirjaimiin ja sanoihin. Harjoitellaan edelleen erottamaan ja tuottamaan lyhyttä ja pitkää vokaalia. Kurssilla opetellaan Isojen ja pienten kirjainten kirjainhahmoja ja niiden sijoittumista viivastolle. Kirjoittamisessa pääpaino on pienillä tekstauskirjaimilla huomioiden erisnimien kirjoittaminen. Kurssilla opetellaan kertomaan perusasioita itsestä ja perheestä sekä harjoitellaan persoonapronomineja.

Paikallinen tarkennus: Läi02 Äänteestä ja kirjaimesta tavuksi

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua kirjaimilla N ja E ja luetaan tavuja ja lyhyitä sanoja jo opituilla kirjaimilla (AIUSNE). Harjoitellaan äänteiden yhdistämistä tavuiksi ja lyhyiksi sanoiksi. Harjoitellaan erottamaan ja tuottamaan lyhyttä ja pitkää vokaalia. Opetellaan pienten ja isojen kirjaimien kirjainhahmoja ja niiden sijoittumista viivastolle. Harjoitellaan luetun ymmärtämistä ja kuvanlukutaitoa liittämällä opitut sanat niitä vastaaviin kuviin.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Perhesanat ja omasta perheestä kertominen. 2) Persoonapronominit ja olla-verbin persoonataivutus. 3) Lisää esittäytymiseen liittyviä peruskysymyksiä (kuinka vanha olet, millainen perhe sinulla on).

Läi3 Tavusta sanaksi

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla harjoitellaan tavujen sekä lyhyiden sanojen ja niistä muodostuvien lauseiden lukemista ja kirjoittamista. Lisäksi harjoitellaan yksöis- ja kaksoiskonsonanttien eroa. Kurssilla opetellaan ruokailutilanteissa tarvittavaa sanastoa. Harjoitellaan vuorovaikutustilanteissa tarvittavia kohteliaisuusfraaseja: kuulumisten vaihtamista, pyytämistä ja kiittämistä.

Paikallinen tarkennus: Läi03 Tavusta sanaksi

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua kirjaimilla O ja L ja luetaan tavuja ja lyhyitä sanoja jo opituilla kirjaimilla (AIUSNEOL). Harjoitellaan tavujen sekä lyhyiden sanojen ja niistä muodostuvien lauseiden lukemista ja kirjoittamista. Harjoitellaan erottamaan ja tuottamaan yksöis- ja kaksoiskonsonantteja.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Ruokasanastoa: hedelmät, marjat, vihannekset, ruoka ja juomat. 2) Verbit syödä, juoda ja tykätä sekä niiden persoonataivutus. 3) Mieltymyksistä kertominen: tykkään / en tykkää. 4) Lisää kohteliaisuusfraaseja: kuulumisten vaihtaminen, pyytäminen ja kiittäminen.

Läi4 Harjoitellaan sanoja

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla jatketaan sanojen ja lyhyiden lauseiden lukemisen ja ymmärtämisen sekä kirjoittamisen harjoittelua. Lukemista ja kirjoittamista

harjoitellaan uusilla sanoilla lisäämällä jo opittuihin tavuihin/sanoihin lisää kirjaimia ja tavuja opiskelijan taitotason mukaan. Jatketaan lyhyen ja pitkän vokaalin sekä yksöis- ja kaksoiskonsonanttien tunnistamista ja tuottamista. Opetellaan viikonpäivät ja vuorokauden ajat sekä kysymään ja kertomaan kellonaika.

Paikallinen tarkennus: Läi04 Harjoitellaan sanoja

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua kirjaimilla R ja M ja luetaan tavuja ja lyhyitä sanoja jo opituilla kirjaimilla (AIUSNEOLRM). Jatketaan sanojen ja lyhyiden lauseiden lukemisen ja ymmärtämisen sekä kirjoittamisen harjoittelua. Lukemista ja kirjoittamista harjoitellaan uusilla sanoilla lisäämällä jo opittuihin tavuihin/sanoihin lisää kirjaimia ja tavuja opiskelijan taitotason mukaan. Jatketaan lyhyen ja pitkän vokaalin sekä yksöis- ja kaksoiskonsonanttien tunnistamista ja tuottamista. Opitaan käsitteet kirjain, tavu ja sana ja harjoitellaan tunnistamaan sanan tavurakenne sekä muodostamaan sanoja tavuja yhdistelemällä.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Viikonpäivät ja vuorokaudenajat. 2) Verbit nukkua ja herätä sekä niiden persoonataivutus. 3) Kellonajan kysyminen ja kertominen, kysymyssanat milloin ja mihin aikaan.

Läi5 Lisätään tavuja

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla sujuvoitetaan lukemisen ja ymmärtämisen sekä kirjoittamisen taitoja. Tavujen ja lyhyiden sanojen rinnalla harjoitellaan useampitavuisten sanojen lukemista ja kirjoittamista. Harjoitellaan tuottamaan ja tunnistamaan yleisimpiä verbejä arjen konteksteissa. Kurssilla harjoitellaan kaupassa asiointia ja kysymyslauseita.

Paikallinen tarkennus: Läi05 Lisätään tavuja

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua kirjaimilla T ja Ä ja luetaan tavuja ja sanoja jo opituilla kirjaimilla (AIUSNEOLRMTÄ). Sujuvoitetaan lukemisen ja ymmärtämisen sekä kirjoittamisen taitoja. Tavujen ja lyhyiden sanojen rinnalla harjoitellaan useampitavuisten sanojen lukemista ja kirjoittamista.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Opiskeluverbit (esim. lukea, kirjoittaa, puhua jne.) ja niiden persoonataivutus. 2) Verbit käydä, ostaa ja maksaa ja niiden persoonataivutus. 3) Kaupassa asiointi ja siihen liittyvät fraasit sekä kysymyslauseet.

Läi6 Sanoista lauseisiin

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tutustutaan lauseen käsitteeseen sekä ison alkukirjaimen, pisteen, kysymysmerkin ja huutomerkin käyttöön. Yksittäisten sanojen rinnalla harjoitellaan lyhyiden ja yksinkertaisten lauseiden mekaanista ja ymmärtävää lukemista sekä kirjoittamista. Opetellaan tunnistamaan ja tuottamaan lisää yleisimpiä verbejä arjen konteksteissa. Kurssilla harjoitellaan matkustamiseen liittyvää sanastoa ja toimimaan eri kulkuvälineillä.

Paikallinen tarkennus: Läi06 Sanoista lauseisiin

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua kirjaimilla P ja K ja luetaan tavuja, sanoja ja lauseita jo opituilla kirjaimilla (AIUSNEOLRMTÄPK). Tutustutaan lauseen käsitteeseen sekä ison alkukirjaimen, pisteen, kysymysmerkin ja huutomerkin käyttöön. Yksittäisten sanojen rinnalla harjoitellaan lyhyiden ja yksinkertaisten lauseiden mekaanista ja ymmärtävää lukemista sekä kirjoittamista.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Kulkuneuvot. 2) Liikkumiseen liittyvät verbit (esim. mennä, tulla, kävellä, juosta jne.) ja niiden persoonataivutus. 3) Kulkuneuvojen adessiivimuodot ja millä-kysymysten esittäminen ja niihin vastaaminen.

Läi7 Lauseista kohti tekstiä

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Sanojen ja lauseiden rinnalla kurssilla harjoitellaan lyhyen, yksinkertaisen tekstin ymmärtävää lukemista. Lisäksi opetellaan kirjoittamaan kuvasta kertomaan kuvasta muutamalla lauseella. Kurssilla tutustutaan vuodenkiertoon ja opitaan kuvaamaan säätä. Harjoitellaan yleisimpiä adjektiiveja arjen konteksteissa.

Paikallinen tarkennus: Läi07 Lauseista kohti tekstiä

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua kirjaimilla J ja V ja luetaan tavuja, sanoja ja lauseita jo opituilla kirjaimilla (AIUSNEOLRMTÄPKJV). Sanojen ja lauseiden rinnalla harjoitellaan lyhyen, yksinkertaisen tekstin ymmärtävää lukemista. Opetellaan kertomaan ja kirjoittamaan kuvasta muutamalla lauseella.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Kuukaudet ja vuodenajat. 2) Sääsanat ja sään kuvaileminen. 3) Yleisimmät adjektiivit arjen konteksteissa ja kysymyssana millainen.

Läi8 Sujuvoitetaan luku- ja kirjoitustaitoja

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla opetellaan kehon osien nimityksiä ja harjoitellaan omasta olotilasta kertomista. Jatketaan lyhyiden ja yksinkertaisten tekstien lukemista sekä lyhyiden tekstien kirjoittamista. Harjoitellaan tekstitaitoja opettelemalla tunnistamaan yksittäistä tietoa tekstistä. Kurssilla opetellaan asioimaan lääkärissä ja harjoitellaan omistusrakenteen käyttöä.

Paikallinen tarkennus: Läi08 Sujuvoitetaan luku- ja kirjoitustaitoja

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua kirjaimilla H ja Y ja luetaan tavuja, sanoja, lauseita ja lyhyitä tekstejä jo opituilla kirjaimilla (AIUSNEOLRMTÄPKJVHY). Harjoitellaan lyhyiden ja yksinkertaisten tekstien lukemista sekä kirjoittamista. Harjoitellaan tekstitaitoja opettelemalla löytämään ja tunnistamaan yksittäisiä tietoja tekstistä.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Kehonosat. 2) Sairaudet, tunteet ja tuntemukset. 2) Omasta olotilasta kertominen esim. omistusrakennetta käyttämällä. 3) Omistusrakenne. 4) Lääkärissä asioiminen.

Läi9 Käydään ostoksilla

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla opetellaan pukeutumiseen, vaatteisiin ja asioimiseen liittyvää sanastoa ja toimimaan kaupassa. Harjoitellaan lukemista ja kirjoittamista eri tekstitasoilla. Kurssilla jatketaan omistusrakenteen harjoittelua.

Paikallinen tarkennus: Läi09 Käydään ostoksilla

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua kirjaimilla Ö ja D ja luetaan tavuja, sanoja, lauseita ja lyhyitä tekstejä jo opituilla kirjaimilla (AIUSNEOLRMTÄPKJVHYÖD). Tutustutaan vokaaliharmoniaan. Harjoitellaan lukemista ja kirjoittamista eri tekstitasoilla.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Vaatteet ja niihin liittyvät verbit ja adjektiivit (esim. pukea, riisua, likainen, puhdas). 2) Vaatekaupassa asiointi ja siihen liittyvä sanasto. 3) Jatketaan omistusrakenteen harjoittelua.

Läi10 Asuminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla opitaan hakemaan tekstistä vastauksia yksinkertaisiin kysymyksiin. Tutustutaan kotiin ja asumiseen liittyvään sanastoon sekä opetellaan paikan ilmauksia. Harjoitellaan lukemista ja kirjoittamista eri tekstitasoilla. Kurssilla opetellaan viestimään asunnon huoltoon liittyvissä tilanteissa.

Paikallinen tarkennus: Läi10 Asuminen

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Jatketaan äänne-kirjainvastaavuuksien opiskelua: G ja nk- ja ng-äänteet. Harjoitellaan lukemista ja kirjoittamista eri tekstitasoilla. Opitaan hakemaan tekstistä vastauksia yksinkertaisiin kysymyksiin.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Kotiin ja asumiseen liittyvä sanasto. 2) Tutustutaan vaihtoehtokysymyksiin ja niiden muodostamiseen liitepartikkelilla -ko/-kö. 3) Viestiminen asunnon huoltoon liittyvissä tilanteissa.

Läi11 Toimitaan kotona

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tutustutaan kodinhoitoon ja ruoanlaittoon liittyvään sanastoon. Harjoitellaan lukemista ja kirjoittamista eri tekstitasoilla. Kurssilla tutustutaan ruokaohjeisiin ja opitaan kertomaan kodinhoitamisesta.

Paikallinen tarkennus: Läi11 Toimitaan kotona

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Vierasperäiset kirjaimet (B, F, C, X, Z) Harjoitellaan lukemista ja kirjoittamista eri tekstitasoilla. Tutustutaan uusiin tekstilajeihin (esim. ruokaohjeet, mainokset, ruokalistat, kauppalistat, erilaiset viestit).

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Ruoanlaittoon liittyvä sanasto ja verbit. 2) Kodinhoitoon liittyvä sanasto ja verbit. 3) Omasta toiminnasta (ruoanlaitto, päivittäiset askareet ja kodinhoito) kertominen.

Läi12 Annetaan henkilötietoja ja täytetään lomakkeita

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla harjoitellaan henkilötietoihin liittyviin kysymyksiin vastaamista. Opetellaan omien tietojen etsimistä ja lukemista henkilötietopapereista ja niiden kirjoittamista viranomaislomakkeisiin. Harjoitellaan allekirjoitusta.

Paikallinen tarkennus: Läi12 Annetaan henkilötietoja ja täytetään lomakkeita

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Harjoitellaan edelleen lukemista ja kirjoittamista eri tekstitasoilla. Tutustutaan erilaisiin lomakkeisiin ja ja harjoitellaan omien henkilötietojen etsimistä ja lukemista henkilötietopapereista ja niiden kirjoittamista viranomaislomakkeisiin. Harjoitellaan allekirjoituksen kirjoittamista.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Henkilötietoihin liittyvä sanasto. 2) Henkilötietoihin liittyvät kysymykset ja niihin vastaaminen. 3) Kerrataan tuttuja kysymyssanoja (esim. kuka, mikä, millainen, missä, milloin, ko/kö)

Läi13 Asioidaan terveyspalveluissa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla opetellaan ajanvaraukseen sekä lääkärissä ja apteekissa asiointiin liittyvää esittäytymistä, kysymistä ja vastaamista sekä oman terveydentilan kuvailemista. Harjoitellaan lääkkeiden käyttöohjeiden lukemista ja ymmärtämistä.

Paikallinen tarkennus: Läi13 Asioidaan terveyspalveluissa

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Harjoitellaan edelleen lukemista ja kirjoittamista eri tekstitasoilla. Harjoitellaan lääkkeiden käyttöohjeiden, terveydenhuollon kirjeiden ja viestien lukemista ja ymmärtämistä.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Suomen terveydenhuoltojärjestelmään, ajanvarauksiin sekä lääkärissä ja apteekissa asiointiin liittyvä sanasto. 2) Lääkärissä ja apteekissa asiointi ja siihen liittyvä esittäytyminen, kysyminen ja vastaaminen. 3) Tutustutaan paikan ilmauksiin ja niihin liittyviin kysymyksiin (missä, mistä, mihin).

Läi14 Viestintää päivähoidossa, koulussa ja työelämässä

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla opetellaan kuulumisten kertomista ja kysymistä, kysymyksiin vastaamista, tiedon etsimistä ja kuvailemista päivähoitoon ja kouluun liittyvissä tilanteissa. Tutustutaan ammattisanastoon ja opitaan kertomaan omasta koulu- ja ammattitaustasta.

Paikallinen tarkennus: Läi14 Viestintää päivähoidossa, koulussa ja työelämässä

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Harjoitellaan pitempien tekstien ymmärtävää lukemista ja erilaisia luetunymmärtämisen tehtäviä. Luetaan päivähoitoon, kouluun ja työelämään liittyviä viestejä ja tekstejä. Kirjoitetaan omia lyhyitä viestejä ja tekstejä.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Harjoitellaan kuulumisten kysymistä ja kertomista. 2) Kerrataan tuttuja adjektiiveja ja harjoitellaan kuvailevaa kieltä päivähoitoon ja kouluun liittyvissä tilanteissa. 3) Opiskellaan ammattisanastoa ja muuta koulutukseen ja työelämään liittyvää sanastoa. 4) Opitaan kertomaan omasta opiskelusta sekä koulu- ja ammattitaustasta.

Läi15 Vietetään vapaa-aikaa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tutustutaan eri vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin, kuten kirjaston käyttöön, eri liikuntavaihtoehtoihin, taiteisiin ja kädentaitoihin liittyviin harrastuksiin. Opetellaan kielenkäyttötaitoja näissä tilanteissa.

Paikallinen tarkennus: Läi15 Vietetään vapaa-aikaa

LUKU- JA KIRJOITUSTAITO: Harjoitellaan pitempien tekstien ymmärtävää lukemista ja erilaisia luetunymmärtämisen tehtäviä. Luetaan harrastuksiin ja vapaa-aikaan liittyviä viestejä, tekstejä ja ohjeita. Kirjoitetaan omia lyhyitä viestejä ja tekstejä ja harjoitellaan omasta arjesta ja vapaa-ajasta kertomista suullisesti ja kirjallisesti.

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Tutustutaan eri vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin ja niihin liittyvään sanastoon (esim. kirjasto, harrastukset, liikunta). 2) Opetellaan kielenkäyttöä vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa (esim. kuntosalilla, kirjastossa, uimahallissa). 3) Kerrataan tutut verbit ja opetellaan uusia vapaa-aikaan liittyviä verbejä (esim. harrastaa, käydä, kiinnostaa).

Paikallinen tarkennus: LäiV1 Kertaan ja opin lisää

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: LäiV2 Taidot alkuvaiheen tasolle

Kertauskurssi, jossa vahvistetaan alkuvaiheessa tarvittavia taitoja.

Paikallinen tarkennus: LäiV3 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: LäiV4 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet äidinkielessä ja kirjallisuudessa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Puhuminen ja kuunteleminen ovat toisiinsa liittyviä vuorovaikutustaitoja. Niiden avulla saadaan ensimmäiset kontaktit ympäröivään yhteisöön ja yhteiskuntaan, jonka tekstejä ja kirjoitusta aletaan opiskella. Puhuminen ja kuunteleminen luovat pohjan lukemaan ja kirjoittamaan oppimiselle, joka alkaa ensin suullisena opitusta kieliaineksesta. Puhumisen ja kuuntelemisen aiheet nousevat keskeisen sanaston aihepiireistä. Opetuksessa korostuvat elämyksellinen ja toiminnallinen oppiminen.

Lukemisen ja kirjoittamisen oppiminen liittyvät läheisesti toisiinsa ja niitä opetetaan yhtä aikaa. Lukemaan opettamisessa käytetään erilaisia menetelmiä ja lähestymistapoja, mutta opetuksen lähtökohtana on äänne-kirjainvastaavuuden ymmärtäminen sekä taito yhdistää kirjaimet ja äänteet tavuiksi, tavut sanoiksi ja sanat lauseiksi. Kaiken lukutaidon harjoittelun tulee tähdätä jatkuvasti luetun ymmärtämiseen. Kirjainmuotojen oppiminen perustuu runsaisiin motorisiin ja kinesteettisiin harjoituksiin. Kirjoittamisen oppimisessa voidaan käyttää kirjainmallin päälle kirjoittamista ja kopiointia, tavu- ja sanasanelukirjoitusta sekä lisäyssanelua. Lisäksi harjoitellaan näppäintaitoja esimerkiksi tietokoneella ja älypuhelimella. Auditiivisen hahmottamisen harjoittelu vahvistaa äänne-kirjainvastaavuuksia ja tukee tekstin oikeinkirjoittamista. Lisäksi se kehittää äännetietoisuuden kehittymistä ja äänteiden sekä sanojen erottelutaitoja. Puhumista, kuuntelemista, lukemista ja kirjoittamista harjoitellaan yhdessä opintoryhmän kanssa sekä yksin. Opiskelijoita rohkaistaan osoittamaan osaamistaan kaikilla niillä ilmaisukeinoilla, joita heillä on. Opetuksessa käytetään multimodaalisia tekstejä, kuten kuvia, videoita ja sarjakuvia sekä saatavilla olevia opetusohjelmia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkielessä ja kirjallisuudessa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kielitaidon kehittymistä, vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaitojen sujuvoitumista. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella

pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain muistaen, että varsinaisia oppimisvaikeuksia voidaan todentaa vasta useamman opiskeluvuoden jälkeen, kun opiskelija on harjaantunut suomen kielessä. Opettaja mallintaa sanojen, lauseiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Opiskelijoita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti opiskelun tukena. Kielellisesti taitavia opiskelijoita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että opiskelijoiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Opiskelijan oppimisen arviointi äidinkielessä ja kirjallisuudessa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Oppimisen arviointi on opiskelijoita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen opiskelijan oppimista ja edistymistä. Arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää opiskelijoiden kielitaidon ja luku- ja kirjoitustaidon kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin opiskelijan kielitaidon ja luku- ja kirjoitustaidon edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta opiskelijat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. He saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukasta ja kannustavaa palautetta annetaan kaikilla osaamisen eri alueilla. Se auttaa opiskelijaa huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita opiskelijoiden kielitaidon ja luku- ja kirjoitustaidon edistymisessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeiset arvioinnin ja palautteen antamisen kohteet:

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa,
- sana- ja käsitevarannon karttuminen,
- edistyminen lukutaidossa sekä luetun ymmärtämisessä,
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

8.3.2. Matematiikka

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä lukutaitovaiheessa on, että opiskelija omaksuu sellaisia numeerisia perustaitoja, jotka ovat keskeisiä arjen hallinnan, kommunikaation sekä opintojen etenemisen kannalta. Tavoitteena on myös, että opiskelija saa myönteisiä ja monipuolisia kokemuksia matematiikasta. Kielitietoisessa matematiikan opetuksessa havainnollisuus, matemaattisten käsitteiden täsmällinen esittäminen ja selittäminen arkikielellä sekä ymmärtämisen varmistaminen ovat keskiössä.

Matematiikan kurssit aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Lma1 Lukujen maailma (Paikallinen tarkennus: Lma01 Lukujen maailma)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opetellaan lukusanoja, numeromerkkejä, matematiikan perussymboleja, harjoitellaan niiden kirjoittamista ja tutustutaan niiden käyttöön arkitilanteissa kuten puhelinnumeroissa, osoitteissa ja aikatauluissa. Tutustutaan lukukäsitteeseen ja kymmenjärjestelmän periaatteeseen. Opetellaan järjestysluvut. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua.

Lma2 Luvut arjessa (Paikallinen tarkennus: Lma02 Luvut arjessa)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan aikakäsitteeseen harjoittelemalla esimerkiksi kellonaikojen, päivämäärien ja aukioloaikojen ilmaisemista ja ymmärtämistä. Opetellaan yleisimmin käytettävien suureiden mittayksiköt ja niiden lyhenteet. Tällaisia suureita ovat muun muassa pituus (matka), tilavuus (vetoisuus), aika ja massa. Harjoitellaan viivoittimen ja muiden mittavälineiden käyttöä. Harjoitellaan lukumäärien ja ominaisuuksien vertailua lukujen ja mittayksiköiden avulla. Arvioidaan pituuksia, tilavuuksia ja massoja.

Lma3 Laskutoimituksia arjessa (Paikallinen tarkennus: Lma03 Laskutoimituksia arjessa)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjaannutetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoja, myös tutuissa konkreettisissa yhteyksissä, ja tutustutaan kerto- ja jakolaskun periaatteisiin. Harjoitellaan lukujen käyttöä rahaliikenteessä esimerkiksi hintojen, laskujen, kuittien tarkastelun ja hintavertailujen avulla. Tutustutaan teknisiin apuvälineisiin kuten laskin, älypuhelimen sovellukset, pankkiautomaatti ja verkkopankki.

Paikallinen tarkennus: LmaV1 Kertaan ja opin lisää

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Opetuksen lähtökohtana käytetään opiskelijoille tuttuja ja arkeen liittyviä aiheita. Matematiikkaa opiskellaan oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa ja jossa eri aistien hyödyntämiseen kiinnitetään huomiota. Tutustutaan opiskelu- ja mittavälineiden käyttöön kuten viivoittimet, metrimitat ja vaa'at. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Totutellaan työskentelemään sekä yhdessä että itsenäisesti. Tieto- ja viestintäteknologiaa voidaan käyttää opetuksen ja oppimisen välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Matematiikan perustaitojen oppimiselle on varattava riittävästi aikaa. Opiskelijoiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa opiskelijoille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Jokaiselle opiskelijalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun sekä tilaisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Taitavia opiskelijoita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä.

Opiskelijan oppimisen arviointi matematiikassa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää opiskelijoiden peruslaskutaitojen kehittymistä. Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota kannustavan palautteen antamiseen. Opiskelijoita kannustetaan kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen.

Opiskelijoilla on oltava mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. Arvioinnissa on tärkeää havainnoida numeroiden, matemaattisten perussymboleiden käytön ja tulosten oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Sanallista arviota tai suoritusmerkintää antaessaan opettaja arvioi opiskelijoiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnilla määritellään, miten opiskelija on edistynyt suhteessa tavoitteisiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeiset arvioinnin ja palautteen antamisen kohteet:

- lukusanojen ja numeromerkkien tunteminen sekä lukukäsitteen ymmärtäminen
- peruslaskutoimitusten hallitseminen
- edistyminen numeerisen tiedon käyttämisessä arjen tilanteissa
- edistyminen matemaattisessa ajattelussa ja ilmaisussa.

8.3.3. Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijoiden kasvua vastuuntuntoisiksi ja aktiivisiksi kansalaisiksi. Opiskelijoita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija Suomen historiaan sekä sen eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin, muodostaa yhteiskunnan toiminnan ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksien tiedollinen perusta sekä rohkaista opiskelijoita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen opetuksessa opiskelijoita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Opiskelijoita rohkaistaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään. Opiskelijat tutustuvat oman taloudenhoidon ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin. Kielitaidon ja käsitteiden hallinnan sekä luku- ja kirjoitustaitojen kehittäminen ovat oleellinen osa oppiaineen opiskelua.

Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen kurssit aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Lyk1 Arkielämä ja yhteiskunnan palvelut (Paikallinen tarkennus: Lyk01 Arkielämä ja yhteiskunnan palvelut)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön ja perheen näkökulmasta. Perehdytään yhteiskunnan peruspalveluihin ja muihin julkisiin palveluihin, kuten terveyspalveluihin, Kelaan, sosiaalitoimistoon, työvoima- ja elinkeinotoimistoon, päivähoitoon, lasten, nuorten ja aikuisten koulutuspalveluihin, poliisiin sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimeen. Tutustutaan myös yksityisiin palveluihin, pankkiin ja mobiilipalveluihin. Tutkitaan laskuja ja harjoitellaan raha-asioiden hoitamista. Tutustutaan kolmannen sektorin toimijoihin, kuten eri alojen yhdistyksiin ja seuroihin. Kehitetään arkielämään ja yhteiskunnan palveluihin liittyvää sanastoa ja harjoitellaan lukemista, luetun ymmärtämistä ja kirjoittamista. Opetellaan asioimaan peruspalveluissa. Tehdään vierailukäyntejä.

Lyk2 Demokraattinen yhteiskunta (Paikallinen tarkennus: Lyk02 Demokraattinen yhteiskunta)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Hahmotetaan ja havainnoidaan suomalaiseen kulttuuriin liittyviä tapoja, arvoja, normeja ja asenteita. Tutustutaan Suomen historian pääpiirteisiin ja yhteiskuntajärjestelmään: valtioelimet ja paikallishallinto. Tarkastellaan yhteistä päätöksentekoa sekä demokraattisen toiminnan käsitteitä kuten ihmisoikeudet, lastenoikeudet, tasa-arvo sekä yhdenvertaisuus. Kartutetaan historiaan ja yhteiskuntatietouteen liittyvää sanastoa ja käsitteitä. Harjoitellaan lukemista, luetun ymmärtämistä ja kirjoittamista. Opetellaan oman mielipiteen esittämistä.

Paikallinen tarkennus: LykV1 Valmiuksia yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen opiskeluun

Tutustutaan oppiaineen keskeiseen sanastoon (katso kurssit Lyk01 ja Lyk02). Harjoitellaan lukemista ja kirjoittamista. Suoritetaan ennen lukutaitovaiheen pakollisia yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen kursseja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet yhteiskuntatietoudessa ja kulttuurintuntemuksessa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja. Niiden avulla harjoitellaan yhteistoimintaa ja osallistumista. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään käsitteiden, esimerkkien ja ilmiöiden havainnollistamiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntatietoudessa ja kulttuurintuntemuksessa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata opiskelijat näkemään itsensä yhteiskunnan jäseninä ja toimijoina, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia, sekä tukea heidän kasvuaan yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Opiskelijoita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon saavuttamisessa, millä on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan ja keskustelemaan. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Opiskelijan oppimisen arviointi yhteiskuntatietoudessa ja kulttuurintuntemuksessa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Oppiaineessa annettavalla palautteella opiskelijoita ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omassa opintoryhmässään, oppilaitoksessaan sekä lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Tarkoituksena on auttaa opiskelijoita tiedostamaan oppimansa, suuntaamaan opiskelunsa olennaiseen sekä kehittämään omia työskentely-, opiskelu- ja itsearviointitaitojaan. Oppiaineen arvi ointi perustuu opiskelijoiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin**.**

Oppimisprosessin kannalta keskeiset arvioinnin ja palautteen antamisen kohteet:

- suomalaisen yhteiskunnan ja Suomen historian peruspiirteiden ymmärtäminen
- suomalaisen kulttuurin erityispiirteiden tunnistaminen
- yhteiskuntatietouden sana- ja käsitevarannon hallitseminen.

8.3.4. Ympäristö- ja luonnontieto

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Ympäristö- ja luonnontieto on biologian, maantiedon, fysiikan ja kemian tiedonaloista koostuva integroitu aineryhmä, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan omaa lähiympäristöään, sen luontoa ja rakennettua ympäristöä sekä erilaisia luonnonilmiöitä. Oppimisen lähtökohtana on siten monimuotoinen elinympäristö, joka luo pohjaa laajemmalle ymmärrykselle ympäröivästä maailmasta.

Opiskelijat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Opetus tukee opiskelijoiden ympäristösuhteen rakentumista, maailman kuvan kehittymistä ja antaa valmiuksia tehdä jokapäiväisiä valintoja. Opiskelijoita ohjataan yhdistämään kokemuksiaan ja tietojaan ympäristö- ja luonnontiedon opiskeluun. Kielitaidon ja käsitteiden hallinnan kehittäminen sekä luku- ja kirjoitustaitojen sujuvoittaminen ovat oleellinen osa oppiaineen opiskelua.

Ympäristö- ja luonnontiedon kurssi aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Lyl1 Ympäristö- ja luonnontiedon alkeet (Paikallinen tarkennus: Lyl01 Ympäristö- ja luonnontiedon alkeet)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan lähiympäristöön ja Suomen luontoon sekä sen tärkeimpiin eliölajeihin ja rakennettuun ympäristöön. Kartutetaan ympäristö- ja luonnontietoon liittyvää sanastoa ja käsitteistöä. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään karttoja: Suomi osana Eurooppaa ja maapalloa sekä oman kotimaan sijoittuminen maapallolla. Tutustutaan luonnonvarojen kestävään käyttöön, jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen, turvallisuuden edistämiseen kotona sekä sähkö- ja paloturvallisuuteen. Harjoitellaan luku-, kirjoitus- ja vuorovaikutustaitoja.

Paikallinen tarkennus: LylV1 Oma lähiympäristöni ja oman alueeni luonto

Tutustutaan kaupunkiluontoon oppilaitoksen lähialueilla sekä opiskelijan asuinympäristössä. Havainnoidaan ympäristöä eri aistein ja apuvälineitä käyttäen. Nimetään tavallisimpia lajeja ja tutustutaan joidenkin eläinten elintapoihin. Tunnistetaan luonnon hyvinvointivaikutuksia. Tutustutaan jokaisenoikeuksiin.

Paikallinen tarkennus: LylV2 Muu valinnaiskurssi

Kurssin sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Ympäristö- ja luonnontiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Oppimisympäristöjä ja työtapoja valittaessa huomioidaan toiminnallisuus, kokemuksellisuus sekä elämyksellisyys. Oppimisympäristöinä käytetään oppilaitoksen tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita sekä tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä. Paikallisesti hyödynnetään yhteistyötä museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Keskeistä on opiskelijoiden osallisuus ja vuorovaikutus.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristö- ja luonnontiedossa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Opetuksessa ja työtapojen valinnassa huomioidaan opiskelijoiden aikaisemmat tiedot ja taidot. Opiskelijoita ohjataan ja tuetaan kielitaidon ja käsitteiden hallinnan kehittämisessä. Keskeiset käsitteet konkretisoidaan ja havainnollistetaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat ja vahvistavat opiskelijan käsitystä omasta oppimisestaan.

Opiskelijan oppimisen arviointi ympäristö- ja luonnontiedossa aikuisten perusopetuksen lukutaito vaiheessa

Palautetta annetaan ympäristö- ja luonnontiedon käsitteiden ja tietojen hallinnasta. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Arvi ointi perustuu opiskelijoiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin.

Oppimisprosessin kannalta keskeiset arvioinnin ja palautteen antamisen kohteet:

- Suomen luonnon ja rakennetun ympäristön tunteminen
- karttojen hyödyntäminen
- kestävän kehityksen periaatteiden tunteminen
- ympäristö- ja luonnontietoon liittyvän sana- ja käsitevarannon hallinta.

8.3.5. Opinto-ohjaus ja työelämätaidot

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen tehtävänä on tukea opiskelijoita siten, että heillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet suoriutua opinnoistaan sekä lisätä opiskelijan oppimisvalmiuksia, oppimaan oppimisen taitoja ja ymmärtämystä omien valintojen ja toiminnan seurauksista. Samalla opiskelijan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidot kehittyvät. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan kokonaistilanne käsittelemällä opintojen lisäksi myös arjenhallintaa sekä mahdollisia elämäntilanteeseen ja terveyteen liittyviä seikkoja. Ohjauksessa korostuu opiskelijoiden motivaation sekä opiskelun tukeminen. Puutteelliset perustiedot ja -taidot voivat olla opiskelijalle sekä elämänhallintaa haittaava että itsetuntoa alentava tekijä. Motivaation säilyminen vaatii siksi sekä kielellisesti että tiedollisesti opiskelijan lähtötason huomioivaa opetusta ja ohjausta sekä syventymistä hänen opiskeluhistoriaansa. Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaine tukee opiskelijan taitoa arvioida realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa. Tehtävänä on myös lisätä hyvinvointia ja ehkäistä ennalta opintojen

keskeyttämistä sekä edistää opiskelijoiden osallisuutta ja yhteiskunnallista tasa-arvoa. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja sen osana opinto-ohjelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Opiskelusuunnitelmaa seurataan ja arvioidaan yhdessä opiskelijan kanssa.

Lukutaitovaiheessa opinto-ohjauksen ja työelämätaitojen tavoitteena on opettaa koulutusjärjestelmään ja ammatteihin liittyvää kieltä ja tutustuttaa opiskelijoita opiskeluun ja suomalaiseen työelämään. Luku- ja kirjoitustaitojen kehittäminen ovat oleellinen osa oppiaineen opiskelua. Opinto-ohjauksen ja työelämätaitojen tehtävänä on yhdessä muiden oppiaineiden kanssa harjoituttaa opiskelijoiden opiskelutaitoja sekä selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa selviytymisen, jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Opiskelu- ja työelämätaitoja kehittämällä opiskelija saa valmiuksia siirtyä opinnoissaan eteenpäin.

Opinto-ohjauksen ja työelämätaitojen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijoiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, ammatinvalintakysymyksissä ja opintojen nivelvaiheissa. Oppiaine tarjoaa opiskelijoille sekä tietoa että tutustumismahdollisuuksia eri koulutusvaihtoehtoihin ja ammattialoihin. Mahdollista ammatillista osaamista ja sen kehittymistarpeita käsitellään ohjauskeskusteluissa ja arvioidaan työelämään tutustumisjaksoilla. Osaamisen selvittämisessä arvioidaan opiskelijan tietoja, taitoja ja pätevyyttä.

Opiskelijoita opastetaan käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan opiskelijoiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintoja koskevassa päätöksenteossa.

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen kurssit aikuistenperusope tuksen lukutaitovaiheessa

Lot1 Koulutusjärjestelmä ja opiskelukäytänteet (Paikallinen tarkennus: Lot01 Koulutusjärjestelmä ja opiskelukäytänteet)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmään sekä siihen liittyvään sanastoon. Kehitetään opiskelutaitoja yhteistyössä muiden opiskeltavien oppiaineiden kanssa ja harjoitellaan toimimaan oppilaitosyhteisössä. Opetellaan asettamaan opiskeluun liittyviä tavoitteita ja arvioimaan tavoitteiden toteutumista. Harjoitellaan itsearviointia. Keskustellaan vastuun ottamisesta omasta oppimisesta, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä oppimiseen vaikuttavista tekijöistä. Ohjataan tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavien tahojen pariin oppilaitoksessa ja yhteiskunnassa sekä kehitetään taitoa hakea tarvittavia palveluita. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. Tehdään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

Lot2 Ammatteihin tutustuminen (Paikallinen tarkennus: Lot02 Ammatteihin tutustuminen)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan ammattinimikkeisiin, työtehtäviin ja työpaikkojen nimiin sekä opetellaan niihin liittyvää sanastoa. Harjoitellaan yksinkertaisia työelämään liittyviä vuorovaikutustilanteita. Tutustutaan jatko-opintomahdollisuuksiin ja työelämään käymällä tutustumassa opiskelijoita kiinnostavien ammattialojen koulutuksiin, työpaikkoihin ja/tai yrityksiin. Tutustutaan ja opetellaan käyttämään tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Tehdään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

Paikallinen tarkennus: LotV1 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Oppimisympäristöinä hyödynnetään oppilaitosten ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Työtapoja käytetään monipuolisesti opiskelijoiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja, jotka tukevat opiskelijan aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Ohjausmuotoina ovat henkilökohtainen ja ryhmäohjaus.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa huomioidaan jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, kiinnostuksen kohteet, harrastukset, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö varsinkin opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien opiskelijoiden kohdalla, esimerkiksi työvoimaviranomaisten, sosiaalitoimen sekä eri opetuksen ja/tai koulutuksen järjestäjien kanssa.

Opiskelijan oppimisen arviointi opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheessa

Arviointi perustuu opiskelijoiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Opiskelijat pohtivat valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään ja voimavarojaan, tuen tarpeitaan, ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan sekä arvojen ja uskomusten vaikutuksia valintoihinsa ja päätöksiinsä. Arvioinnissa käytetään monipuolisia ja opiskelijoiden taustan ja osaamisen huomioon ottavia joustavia menetelmiä siten, että jokainen voi osoittaa osaamisensa. Samalla on varmistettava, että opiskelija ymmärtää arvioinnin periaatteet, merkityksen ja arviointitavan mahdollisista kielitaidon puutteista huolimatta.

Oppimisprosessin kannalta keskeiset arvioinnin ja palautteen antamisen kohteet:

- koulutukseen ja ammatteihin liittyvän sana- ja käsitevarannon kehittyminen
- vastuun ottaminen omista opinnoista ja tavoitteiden asettaminen
- opiskelu- ja oppimisvalmiuksien kehittyminen
- opinnoissa ja työelämässä tarvittavien sosiaalisten, viestintä- ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen
- koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa laadittaessa.

8.3.6. Muu perusopetukseen soveltuva aine tai aihealue sekä valinnaiset kurssit

Tieto- ja viestintäteknologia

LtvtV1 Tieto- ja viestintäteknologian käyttö lukutaitovaiheessa

Opitaan tärkeimmät lukutaitovaiheen opiskelussa tarvittavat tieto- ja viestintäteknologiset taidot, kuten tietokoneen käynnistäminen ja sammuttaminen, oman salasanan ja käyttäjätunnusten käyttäminen, tietokonesanastoa sekä näppäilytaitoja. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien ohjelmien käyttöä. Harjoitellaan myös opiskelijatietojärjestelmän (esim. Wilma) www-liittymän käyttöä omalla puhelimella. Kurssi järjestetään opintojen alussa, jotta opiskelijalla on riittävät tieto- ja viestintäteknologiset taidot opiskeluun.

Muut valinnaiskurssit, joita tarjotaan ja järjestetään opiskelijoille mahdollisuuksien mukaan

LkoV1 Kotitalous

Opetellaan kotitalouden hoidon ja ruoanvalmistuksen käytännön taitoja. Tarkemmat kurssisisällöt määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

LkuV1 Kuvataide

Tutustutaan kuvataiteen maailmaan ja harjoitellaan omaa kuvallista ilmaisua eri tekniikoita käyttäen.

LkäV1 Käsityö

Opitaan käsityötaitoja ja -tekniikoita. Tutustutaan suomalaiseen käsityöperinteeseen ja vertaillaan eri maiden käsityöperinteitä. Tarkemmat kurssisisällöt määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

LliV1 Liikunta

Tutustutaan monipuolisesti eri liikuntalajeihin. Kannustetaan opiskelijaa liikunnalliseen elämäntapaan. Tarkemmat kurssisisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

LmuV1 Musiikki

Tutustutaan musiikin maailmaan kuunnellen, laulaen ja soittaen. Tarkempi kurssisisältö määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

LmuuV1 Oman luokan tunti

Käsitellään kouluarjen ajankohtaisia teemoja, kuten koulun ja koulutyön käytänteitä, aikatauluja ja tapahtumia. Järjestetään tarvittaessa eri tahojen, kuten opiskeluterveydenhuollon henkilöstön, vierailuja.

LmuuV2 Valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

LmuuV3 Valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

8.4. Oppiaineet aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Perusteen teksti:

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Oppiaineen kurssit on numeroitu ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus

L3 Arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

8.4.1. Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusteen teksti:

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy erilaisissa yhteyksissä kotona, opiskelun parissa, työelämässä ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun

kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa opiskelijoiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä. Opiskelijoita ohjataan tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Opiskelijat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena. Opiskelijoita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee opiskelijoiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia opiskelijoiden käyttämiä kieliä mahdollisimman laajasti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista sekä tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Opiskelijoiden arjessa ja työelämässä tarvittavia kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa kielikasvatuksesta ja auttaa opiskelijoita rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä kulttuurisesti moninaisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Opiskelijoiden taitotasolle soveltuva kirjallisuus, monimuotoiset tekstit ja kulttuurituotteet vahvistavat luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä sekä laajentavat opiskelijoiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus ja kulttuuriperinnön tuntemus yhdistävät opiskelijan kulttuuriinsa ja avartavat käsitystä muista kulttuureista.

Opiskelijoita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta opiskelijoita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta sekä kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan opiskelijoiden taitotasolle sopivien tai tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Jokaisen kurssin sisältöön tuodaan mukaan oppiaineen kulttuurisisältöjä, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama ja teatteritaide. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostamisen tukeminen ja kulttuurintuntemuksen syventäminen. Mediakasvatuksen tehtävänä on kriittisen medialukutaidon ja aktiivisen toimijuuden omaksuminen medioituneessa yhteiskunnassa.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys opiskelijoille. Opiskelijoiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon aikuisten arjen ja työelämän tekstimaailma ja kokemukset. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo sekä tuetaan eritasoisia oppijoita. Opetuksessa tehdään yhteistyötä äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja oppiaineiden kanssa.

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opetuksen täydentävät näkökulmat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen opetuksen tehtävästä

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelun keskeinen tehtävä on perustaitojen oppiminen ja harjaantuminen. Opetuksen perustehtävä on mahdollisimman sujuvan luku- ja kirjoitustaidon, luetun ymmärtämisen ja tiedonhankintataitojen harjaantuminen niin, että opiskelijoiden on helppo jatkaa aikuisten perusopetuksen päättövaiheeseen. Opiskelijoita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti ja

vastuullisesti entistä monipuolisemmissa vuorovaikutustilanteissa erilaisissa ympäristöissä ja vuorovaikutustilanteissa.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa opiskelijoiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä sekä yksin että yhdessä myös tieto- ja viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään opiskelijoiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan opiskelijoiden lukukokemuksia. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristöön kuuluu myös oppilaitoksen ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutustaitoja syvennetään yhteisissä prosesseissa toimimisen avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Tavoitteena on tukea opiskelijoiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Opiskelijoita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Opiskelijoita kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä samalla ohjataan sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Opiskelijoiden tekstien tuottamisen ja rakentamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Eritasoisia opiskelijoita tuetaan tavoitteiden saavuttamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että opiskelijoiden yhdenvertaisuus ja tasa-arvo toteutuvat.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen arviointi aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten opiskelijoiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Opiskelijoita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla opiskelijoita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan, ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai suoritusmerkintää antaessaan opettaja arvioi opiskelijoiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnilla määritellään, miten opiskelija on edistynyt suhteessa tavoitteisiin. Arvioinnin tueksi on määritelty oppimisen edistymisen kannalta keskeiset arvioinnin kohteet.

8.4.1.1. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusteen teksti:

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea opiskelijan kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla opiskelija osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, opinnoissaan

ja yhteiskunnassa toimiessaan. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden (kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen) sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea opiskelijoiden monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa opiskelijoita rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoille merkitykselliset ja tarpeelliset kielenkäyttötilanteet. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osaalueilla. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Opiskelijoiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään opiskelijoiden osaamia kieliä.

Opiskelija voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan ensisijaisesti seuraavat näkökulmat: opiskelijan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin/joillakin kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen suomenkielisen oppimisyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja työskentelyssä tai opiskelijan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus-oppimäärän opiskeluun.

Kun opiskelija opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat opiskelijan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli opiskelijan oppimäärä on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Opiskelija voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Alkuvaiheessa opetuksen erityisenä tehtävänä on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan ja oppimaan oppimisen sekä vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen opiskelijan yksilöllisten edellytysten pohjalta. Näin edistetään myös opiskelijan itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja sekä kielitietoisuutta. Opetuksessa tuetaan opiskelijan kotoutumisprosessia ja opiskelijan identiteetin kehittymistä oppijana.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kurssit aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Opiskelijan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja. Sisällöt valitaan siten, että opiskelija voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä opiskelijoiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

As21 Kielitaidon alkeet: Lähtökohtia suomen kielen opiskelulle

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan tervehdyksiä sekä itseä koskevien tietojen kertomista. Tutustutaan suomen kielen aakkosiin, harjoitellaan ääntämistä ja perehdytään numeroihin. Harjaannutetaan kielenopiskelutaitoja.

Paikallinen tarkennus: As201 Kielitaidon alkeet: Lähtökohtia suomen kielen opiskelulle

SANASTO JA RAKENTEET: 1) äänteet ja ääntäminen, aakkoset, numerot, vokaaliharmonia 2) iso alkukirjain ja piste 3) henkilötietosanasto 4) tervehdykset, kuulumis- ja tutustumisfraasit 5) maat, kielet 6) persoonapronominit, olla-verbi 7) missä asut? (oma kaupunki ja kaupunginosa) 8) olla kotoisin + mistä ja puhua + mitä fraaseina 9) mikä/mitä 10) luokka- ja opiskelusanastoa

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan henkilötietojen ja itseä koskevien perustietojen antamista suullisesti ja kirjallisesti.

As22 Kielitaidon alkeet: Perusviestintää arkipäivän tilanteissa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan kysymistä, vastaamista ja pyytämistä erilaisissa arjen viestintätilanteissa. Perehdytään ajanilmauksiin ja tutustutaan vuodenkiertoon. Harjoitellaan opiskeluun liittyvää käsitteistöä.

Paikallinen tarkennus: As202 Kielitaidon alkeet: Perusviestintää arkipäivän tilanteissa

SANASTO JA RAKENTEET: 1) kysymyssanoja 2) -KO-kysymyksiä 3) kysymyslauseita 4) opiskeluun liittyvää sanastoa 5) tärkeimpiä ajanilmauksia 6) kalenteri ja lukujärjestys, kuukaudet, viikonpäivät, kellonajat 7) sääsanastoa

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan yksinkertaisten kysymysten tekemistä ja niihin vastaamista, ymmärrettävää ääntämistä, säästä puhumista, pyytämistä. Harjoitellaan kurssin sisältöihin liittyviä perusfraaseja. Tekstin ymmärtämistä harjoitellaan tutustumalla tekstin rakenteeseen: otsikko, lause, kappale, välimerkit, iso alkukirjain.

As23 Kielitaidon alkeet: Minä ja perheeni

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opetellaan kertomaan itsestä, perheestä ja suvusta suullisesti ja kirjallisesti. Harjoitellaan ilmaisemaan omistamista.

Paikallinen tarkennus: As203 Kielitaidon alkeet: Minä ja perheeni

SANASTO JA RAKENTEET: 1) perheenjäsenet, sukulaiset 2) genetiivi ja omistusrakenne 3) numero/negatiivinen omistusrakenne + partitiivi 4) erilaiset perheet 5) ulkonäön kuvailu ja adjektiiveja

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan kertomaan perheestä ja vastaamaan perhettä koskeviin kysymyksiin. Opetellaan ilmaisemaan omistamista.

As24 Kielitaidon alkeet: Vuorovaikutusta asiointitilanteissa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan yksinkertaisia ostotilanteita, niihin liittyviä fraaseja ja keskeisiä rakenteita. Opetellaan ruokasanastoa.

Paikallinen tarkennus: As204 Kielitaidon alkeet: Vuorovaikutusta asiointitilanteissa

SANASTO JA RAKENTEET: 1) ruoka- ja vaatesanastoa 2) värit 3) verbityypit 1-5 4) kauppaan, ostoksiin ja mainoksiin liittyvää sanastoa (kuitti, hinta, tarjous, alennus) 5) numerot + partitiivi 6) t-monikko 7) kpt-vaihtelu

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan rutiininomaisia ostostilanteita kuten hinnan kysymistä, tuotteen sijainnin kysymistä, pyytämistä ja muita ostosfraaseja. Opetellaan lukemaan mainoksia ja kuitteja. Kirjoitetaan ostoslista. Opiskelija tunnistaa yleisimpiä arkielämän ja asiointitilanteiden tekstilajeja, toimii niiden kanssa tarkoituksenmukaisella tavalla ja löytää niistä tarvitsemansa tiedon.

As25 Kielitaidon alkeet: Asumisen arkea

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opiskellaan asumiseen liittyvää sanastoa. Harjoitellaan kuvailemaan omaa kotia suullisesti ja kirjallisesti. Opitaan ilmaisemaan paikkaa ja suuntaa.

Paikallinen tarkennus: As205 Kielitaidon alkeet: Asumisen arkea

SANASTO JA RAKENTEET: 1) asumiseen liittyvää sanastoa (talot, huoneet, huonekalut) 2) adjektiiveja 3) eksistentiaalilause (…ssa on/ei ole… + partitiivi) 4) postpositioita 5) sanatyypit: tavalliset sanat, e-sanat, nen-sanat 6) -ssa vai -lla? paikallissijat 7) sanaluokat

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan oman asunnon kuvailua suullisesti ja kirjallisesti. Opiskelija tunnistaa yleisimpiä arkielämän ja asiointitilanteiden tekstilajeja, toimii niiden kanssa tarkoituksenmukaisella tavalla ja löytää niistä tarvitsemansa tiedon.

As26 Kielitaidon alkeet: Matkustaminen eri kulkuvälineissä

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan matkustamiseen liittyvää kieltä ja siihen liittyviä vuorovaikutustilanteita. Harjoitellaan lukemaan aikatauluja ja käyttämään sähköisiä reittioppaita.

Paikallinen tarkennus: As206 Kielitaidon alkeet: Matkustaminen eri kulkuvälineissä

SANASTO JA RAKENTEET: 1) kulkuvälineet, yksinkertainen matkustamiseen liittyvä sanasto ja fraasit 2) missä, mistä, mihin, millä -muodot 3) sanatyypit: i-sanat

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan aikataulun ja reittioppaan lukemista sekä lipun ostamista ja matkakortin lataamista. Opetellaan yksinkertaista kysymistä ja vastaamista liittyen kulkuvälineisiin, reitteihin, aikatauluihin ja hintoihin. Opiskelija tunnistaa yleisimpiä arkielämän ja asiointitilanteiden tekstilajeja, toimii niiden kanssa tarkoituksenmukaisella tavalla ja löytää niistä tarvitsemansa tiedon.

As27 Kielitaidon alkeet: Terveys ja hyvinvointi

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan omasta terveydentilasta ja omista tunnetiloista kertomista. Opiskellaan kehoon ja sairastamiseen liittyviä käsitteitä, avun pyytämistä ja poissaolosta ilmoittamista. Harjoitellaan terveydenhuollon asiointitilanteita.

Paikallinen tarkennus: As207 Kielitaidon alkeet: Terveys ja hyvinvointi

SANASTO JA RAKENTEET: 1) kehonosia 2) vaivoja ja sairauksia 3) tunteita 4) voinnin kysymisen ja vastaamisen fraasit 5) empatian ilmaiseminen 6) nesessiivirakenteita (täytyy, pitää, on pakko, ei tarvitse) 6) puhelinfraaseja

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan voinnin kysymistä ja kysymykseen vastaamista, oman voinnin ja kehon tuntemusten kuvailua, poissaolon ilmoittamista, hätänumeroon soittamista ja ajanvarausta. Opiskelija tunnistaa yleisimpiä arkielämän ja asiointitilanteiden tekstilajeja, toimii niiden kanssa tarkoituksenmukaisella tavalla ja löytää niistä tarvitsemansa tiedon.

As28 Kielitaidon alkeet: Minun päiväni

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan kertomaan omasta arjesta ja päivänkulusta. Tutustutaan erilaisiin vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin. Opiskellaan ilmaisemaan pitämistä ja kiinnostusta.

Paikallinen tarkennus: As208 Kielitaidon alkeet: Minun päiväni

SANASTO JA RAKENTEET: 1) perusverbejä 2) harrastuksia 3) aikasanasto ja taivutusta (tiistaina, viideltä…) 4) helppoja rektioita mm. mennä + mihin/millä, käydä + missä, pitää/tykätä/ olla kiinnostunut + mistä?

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan omasta arjesta ja päivästä suullisesti ja kirjallisesti, harjoitellaan lukemaan arkisista tekemisistä kertovia tekstejä ja opitaan ilmaisemaan pitämistä ja kiinnostusta.

As29 Kielitaidon alkeet: Työelämässä toimiminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opiskellaan ammattisanastoa ja työelämässä tarvittavaa kieltä. Harjoitellaan kuvailemaan eri ammatteja. Tutustutaan suomalaisen työelämän käytänteisiin.

Paikallinen tarkennus: As209 Kielitaidon alkeet: Työelämässä toimiminen

SANASTO JA RAKENTEET: 1) tavallisia ammatteja 2) työpaikkoja 3) koulujen nimiä ja työhön liittyviä verbejä 4) sanatyyppejä: in-sanat, us/ys/os-sanat 5) olla työssä 6) objektia ammattien yhteydessä (esim. maalari maalaa taloa) 7) olla-verbin imperfekti

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan ammatista ja työpaikasta keskustelemista ja kysymistä. Opetellaan lukemaan ammateista ja työpäivistä kertovia tekstejä.

As210 Kehittyvä kielitaito: Minun historiani

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla harjoitellaan kertomaan ja kirjoittamaan omasta henkilöhistoriasta. Opiskellaan oman elämän kuvaamiseen liittyviä fraaseja sekä tekstiä sidostavia ajanilmauksia ja konjunktioita.

Paikallinen tarkennus: As210 Kehittyvä kielitaito: Minun historiani

SANASTO JA RAKENTEET: 1) imperfektiä 2) fraaseina essiiviä ja perfektiä 3) tekstiä sidostavia elementtejä (viime, aluksi, sitten, sen jälkeen, kun…) 4) sanatyyppi as/äs/is 5) ajanilmauksia

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan omasta henkilöhistoriasta suullisesti ja kirjallisesti. Käytetään suomen kieltä erilaisissa tutuissa arkipäivän ja koulun tilanteissa. Opitaan vastaamaan esitettyihin kysymyksiin, jotka liittyvät arkielämään ja koulun eri tilanteisiin.

As211 Kehittyvä kielitaito: Asuminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tutustutaan erilaisiin asumismuotoihin ja tarkastellaan asumiseen liittyviä tekstejä. Harjoitellaan asiointi-tilanteita sekä asumisen ongelmien kuvailua suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan ohjailevien tekstien piirteisiin (kehottaminen, kielto ym.).

Paikallinen tarkennus: As211 Kehittyvä kielitaito: Asuminen

SANASTO JA RAKENTEET: 1) asumiseen liittyvää sanastoa 2) ohjailevien tekstien piirteitä (käsky ja kielto) 3) asiointitilanteiden havainnointia ja harjoittelua

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Luetaan asumiseen liittyviä tekstejä (asuntoilmoitus, järjestyssäännöt, viesti ilmoitustaululla, jätteidenlajitteluohjeet), harjoitellaan kommunikoimaan naapureiden ja huoltomiehen kanssa ja opitaan kuvailemaan asumisen ongelmia suullisesti ja kirjallisesti.

As212 Kehittyvä kielitaito: Luonto ja lähiympäristö

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla opiskellaan luontoon, eläimiin ja erilaisiin elinympäristöihin liittyvää sanastoa. Tutustutaan omaan lähiympäristöön ja sen palveluihin. Harjoitellaan ajan, paikan ja suunnan ilmauksia.

Paikallinen tarkennus: As212 Kehittyvä kielitaito: Luonto ja lähiympäristö

SANASTO JA RAKENTEET: 1) luontoon, eläimiin ja erilaisiin elinympäristöihin liittyvä sanasto 2) monikon partitiivia luontosanojen yhteydessä 3) lukustrategioiden harjoittelu 4) verbityyppi 6 5) omaan asuinalueeseen tutustuminen; luontoretki 6) postpositioiden kertaus 7) ajan, paikan ja suunnan ilmaiseminen 8) mielipiteen ilmaisun fraaseja

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Luetaan luontoaiheisia tekstejä, keskustellaan luontoon ja ympäristöön liittyvistä asioista. Harjoitellaan kirjoittamaan niistä.

As213 Kehittyvä kielitaito: Harrastukset

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla opitaan kertomaan ja keskustelemaan vapaa-ajan vietosta ja omista harrastuksista. Opetellaan etsimään tietoa uusista harrastusmahdollisuuksista ja poimimaan teksteistä olennaisia tietoja. Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisua ja perustelua.

Paikallinen tarkennus: As213 Kehittyvä kielitaito: Harrastukset

SANASTO JA RAKENTEET: 1) tiedonhankinnan harjoittelua harrastuksiin liittyen lukustrategioita (olennaisen tiedon etsiminen esim. opinto-ohjelmasta tai nettisivulta) 2) sanojen luokittelua 3)

verbimuotoja (-ma-verbaalisubstantiivi, -minen-johdos ja rektioita) 4) ehdottamisen ja suostuttelun keinoja

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan ilmaisemaan mielipiteitä ja opetellaan perustelemista. Kirjoitetaan lyhyitä, epämuodollisia sähköpostiviestejä (tiedustelu, tapaamisen ehdottaminen, kutsun esittäminen ja viesti kaverille).

As214 Kehittyvä kielitaito: Asiointi lääkärissä ja apteekissa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla harjoitellaan ajan varaamista puhelimitse. Opitaan kuvaamaan omaa vointia ja käyttämään menneen ajan ilmaisuja. Harjoitellaan dialogeja lääkärillä ja apteekissa. Opiskellaan ohjeiden, kutsujen ja lähetteiden keskeisiä ilmauksia

Paikallinen tarkennus: As214 Kehittyvä kielitaito: Asiointi lääkärissä ja apteekissa

SANASTO JA RAKENTEET: 1) sairauksiin, tapaturmiin ja vointiin liittyvää sanastoa 2) mua oksettaa-tunneverbit 3) puhelinfraaseja 4) luetaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tekstejä 5) perfektiä 6) imperfektiä tapahtumaketjun kuvauksessa

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan varaamaan, vaihtamaan ja perumaan aika lääkärille, harjoitellaan lukemaan kutsuja, lähetteitä, lääkemääräyksiä ja erilaisia ohjeita. Opitaan kuvailemaan omaa vointia, tapahtumia lääkärissä ja apteekissa.

As215 Kehittyvä kielitaito: Koulutus ja työ Suomessa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla perehdytään suomalaisen työelämän ja koulutusjärjestelmän pääpiirteisiin. Tutustutaan työpaikkailmoituksiin. Opitaan kertomaan omasta koulutus- ja työhistoriasta. Harjoitellaan tekstiä sidostavia ajanilmauksia ja konjunktioita.

Paikallinen tarkennus: As215 Kehittyvä kielitaito: Koulutus ja työ Suomessa

SANASTO JA RAKENTEET: 1) koulutukseen ja työhön liittyvää sanastoa 2) työnhakuun ja työhön liittyviä adjektiiveja 3) aikamuodot 4) fraaseina essiiviä ja translatiivia 5) objektia 6) tavallisia rektioita 7) tekstiä sidostavia ajanilmauksia ja konjunktioita 8) koulutus- ja työpaikkailmoituksen tekstuaalinen rakenne

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: harjoitellaan kertomaan omasta koulutus- ja työhistoriasta suullisesti ja kirjallisesti. Opetellaan lukemaan yksinkertaisia koulutus- ja työpaikkailmoituksia.

As216 Kehittyvä kielitaito: Monimediainen ympäristö

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla harjoitellaan tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä opiskelussa. Tutustutaan verkkopohjaisiin oppimisympäristöihin ja harjoitellaan niitä eri oppiaineiden opiskelussa. Tutustutaan tarkemmin puhekielen piirteisiin eri konteksteissa. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja median roolia opiskelijan arjessa. Varmennetaan näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus: As216 Kehittyvä kielitaito: Monimediainen ympäristö

SANASTO JA RAKENTEET: 1) kokeillaan erilaisia sovelluksia kielenopiskelussa 2) harjoitellaan tiedonhakua 3) varmennetaan näppäintaitoja ja oikeinkirjoitusta 4) harjoitellaan käyttämään koulun sähköisiä opiskeluympäristöjä ja toimintoja niissä (esimerkiksi tehtävän palautus) 5) puhekielen piirteitä eri konteksteissa 6) objektia, rektioita

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa sekä verkkopohjaisia oppimisympäristöjä. Keskustellaan median ilmiöistä ja roolista opiskelijan arjessa.

As217 Kehittyvä kielitaito: Kirjallisuus, kansalliset juhlapäivät ja tapakulttuuri

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Perehdytään suomalaiseen juhlaperinteeseen ja tapakulttuuriin ja etsitään niistä yhtäläisyyksiä ja eroja opiskelijan omaan kulttuuriin. Tutustutaan suomalaiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista.

Paikallinen tarkennus: As217 Kehittyvä kielitaito: Kirjallisuus, kansalliset juhlapäivät ja tapakulttuuri

SANASTO JA RAKENTEET: 1) suomalaiset kalenteri- ja perhejuhlat ja niihin liittyvää sanastoa 2) passiivin preesens 3) eksistentiaalilause ja predikatiivilause 4) monikon partitiivi 5) vertailumuodot

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Tutustutaan erilaisiin kaunokirjallisiin teksteihin (esim. satu, runo, novelli). Opiskelijan on käytettävä suomen kieltä erilaisissa, tutuissa arkipäivän ja koulun tilanteissa. Opiskelijan on osattava vastata hänelle esitettyihin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus: As2V1 Lukutaito kuntoon

SANASTO JA RAKENTEET: Harjoitellaan lukemista ja kirjoittamista muun muassa kirjain-äänne-vastaavuus, lukusujuvuus ja -nopeus, saneluja, luetun ymmärtämisen tehtäviä ja niin edelleen.

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan ääntämistä, puhumista, lukemista ja kirjoittamista.

Kurssi suunnattu alkuvaiheen alkuun niille, jotka tarvitsevat lisää lukuharjoitusta.

Paikallinen tarkennus: As2V2 Luku- ja kirjoitustaito sujuvaksi

SANASTO JA RAKENTEET: 1) kirjain-äänne-vastaavuus 2) lukusujuvuus ja -nopeus 3) saneluja 4) luetun ymmärtämisen tehtäviä.

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Tutustutaan teksteihin ja luetaan niitä yhdessä ja yksin.

Kurssi on suunnattu alkuvaiheen alkuun niille, jotka tarvitsevat lisää lukuharjoitusta.

Paikallinen tarkennus: As2V3 Kertaan ja opin lisää I

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: As2V4 Kertaan ja opin lisää II

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: As2V5 Kertaan ja opin lisää III

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: As2V6 Miten hyvin osaan?

Testataan tähän mennessä opittua ja verrataan alkuvaiheen osaamiskriteereihin.

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä, luetun ymmärtämistä, lukemista ja puhumista.

Kurssi on alkuvaiheen puolivälissä As210-kurssin jälkeen. Kurssilla testataan tähän mennessä opiskeltuja asioita ja osaamista verrataan alkuvaiheen osaamiskriteereihin.

Paikallinen tarkennus: As2V7 Porttikurssi päättövaiheeseen

SANASTO JA RAKENTEET: Kerrataan testaamalla nominityypit, sanaluokat, verbityypit, sijamuodot ja paikallissijat.

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan luetun ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Verrataan osaamista alkuvaiheen arviointikriteereihin.

Paikallinen tarkennus: As2V8 Muu valinnaiskurssi

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

8.4.2. Vieras kieli

Perusteen teksti:

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy erilaisissa yhteyksissä kotona, opiskelun parissa, työelämässä ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa opiskelijoiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä. Opiskelijoita ohjataan tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Opiskelijat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena. Opiskelijoita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee opiskelijoiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia opiskelijoiden käyttämiä kieliä mahdollisimman laajasti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

8.4.2.1. Vieras kieli, englanti, A-oppimäärä

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa oppimisen ilolle ja luovuudelle.

Vieraan kielen opetus on osa kielikasvatusta. Opiskelijoissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kohdekielisissä ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia opiskelijoita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla opiskelijoita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Vieraan kielen opiskelu valmistaa opiskelijoita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja opiskelijoiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa opiskelijan luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus pyritään järjestämään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Opiskelijoiden erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu hakemaan osaamillaan kielillä tietoa. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa.

Englannin kielen opiskelu aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa (A-oppimäärä)

Opiskelija, jolla ei ole englannin kielessä aiempia opintoja tai muulla tavoin hankittua englannin taitoa, aloittaa opintonsa kurssista 1. Kaikki tavoitteet ovat mukana kaikilla kursseilla, mutta niiden painotus voi vaihdella.

Useat opiskelijat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä opiskelijoiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin kielen A-oppimäärän kurssit aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Aena1 Kielitaidon alkeet: Lähtökohtia englannin opiskelulle

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan englannin opiskeluun. Harjoitellaan itseä koskevien tietojen kertomista ja vaihtamista. Painotetaan englanninkielisen puheen havainnointia ja ääntämistä. Opetellaan kielenopiskelutaitoja.

Paikallinen tarkennus: Aena01 Kielitaidon alkeet: Lähtökohtia englannin opiskelulle

SANASTO JA RAKENTEET: 1) perhe 2) numerot 3) olla-verbi 4) omistus (to have) 5) pääverbi vs. apuverbi 6) s-monikko

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan omasta perheestä.

Aena2 Kielitaidon alkeet: Perusviestintää arkipäivän sosiaalisissa tilanteissa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan toimintaa tavanomaisimmissa sosiaalisissa kohtaamistilanteissa (perhe, suku ja ystävät, vapaa-aika). Painotetaan edelleen puhumista ja ääntämistä. Opetellaan kielenopiskelutaitoja ja joidenkin kielitaidon alkuvaiheessa tarvittavien viestintästrategioiden käyttöä.

Paikallinen tarkennus: Aena02 Kielitaidon alkeet: Perusviestintää arkipäivän sosiaalisissa tilanteissa

SANASTO JA RAKENTEET: 1) tavarat 2) värit 3) sää 4) adjektiivit 5) preesens 6) kellonajat

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan omasta päivästä. Harjoitellaan yleisimpien pääverbien käyttöä.

Aena3 Kielitaidon alkeet: Vuorovaikutus asiointitilanteissa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan kohtaamista arkipäivän asiointitilanteissa. Kiinnitetään huomiota tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön. Painotetaan edelleen puhumista ja ääntämistä.

Paikallinen tarkennus: Aena03 Kielitaidon alkeet: Vuorovaikutus asiointitilanteissa

SANASTO JA RAKENTEET: 1) ruoka ja juoma 2) can-verbi 3) adjektiivien vertailumuodot (perusmuoto ja komparatiivi)

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan harrastuksista.

Aena4 Kielitaidon alkeet: Koulu ja opiskelu

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opetellaan käyttämään englantia opiskeluun ja koulutukseen liittyvissä yhteyksissä omien tarpeiden mukaan painottaen.

Paikallinen tarkennus: Aena04 Kielitaidon alkeet: Koulu ja opiskelu

SANASTO JA RAKENTEET: 1) koulusanasto 2) ammatit 3) säännöllinen imperfekti 4) futuuri (be going to -rakenne)

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan koulusta, työelämästä ja ammateista.

Paikallinen tarkennus: AenaV1 Valmiuksia englannin kielen opiskeluun

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Englannin aakkoset. Muut kurssitavoitteet valitaan Aena01 -kurssin tavoitteista ryhmän tarpeiden mukaan: 1) perhe 2) numerot 3) olla-verbi 4) omistus (to have) 5) pääverbi vs. apuverbi 6) s-monikko

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opitaan englannin aakkoset ja osataan erottaa ne ja suomen aakkoset. Lisäksi voidaan opetella kertomaan omasta perheestä.

Paikallinen tarkennus: AenaV2 Kertaan ja opin lisää I

Kurssitavoitteet valitaan kurssien Aena01 ja Aena02 -kurssien tavoitteista ryhmän tarpeiden mukaan. Sanaston ja rakenteiden osalta voidaan valita seuraavista aiheista: 1) tavarat 2) värit 3) sää 4) adjektiivit 5) preesens 6) kellonajat 7) perhe 8) numerot 9) olla-verbi 10) omistus (to have) 11) pääverbi vs. apuverbi 12) s-monikko.

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan edelleen kommunikointia englannin kielellä edellisillä kursseilla (Aena01 ja Aena02) opituista aiheista.

Paikallinen tarkennus: AenaV3 Kertaan ja opin lisää II

Kurssi järjestetään tarvittaessa, ja tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin tavat määritellään ryhmän tarpeen mukaisesti.

Paikallinen tarkennus: AenaV4 Taidot päättövaiheen tasolle

Kurssitavoitteet valitaan kurssien Aena01-Aena04:n tavoitteista ryhmien tarpeiden mukaan. Sanaston ja rakenteiden osalta voidaan valita seuraavista aiheista: 1) tavarat 2) värit 3) sää 4) adjektiivit 5) preesens 6) kellonajat 7) perhe 8) numerot 9) olla-verbi 10) omistus (to have) 11) pääverbi vs. apuverbi 12) s-monikko 13) ruoka ja juoma 14) can-verbi 15) adjektiivien vertailumuodot (perusmuoto ja komparatiivi) 16) koulusanasto 17) ammatit 18) säännöllinen imperfekti 19) futuuri (be going to -rakenne)

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Toistetaan, harjoitellaan ja muutetaan automaattisiksi alkuvaiheen kursseilla opittuja kielitavoitteita.

Kurssi on niin sanottu porttikurssi, jossa pitää todeta, osaako opiskelija alkuvaiheen asiat. Näitä taitoja verrataan alkuvaiheen arviointikriteereihin. Opettaja tarkistaa ryhmän tarpeet ja valitsee tavoitteista sen mukaisesti.

Paikallinen tarkennus: AenaV5 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Englannin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi luonnollista ja opiskelijalle merkityksellistä. Opiskelijoita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Toiminnallisuuden ja yhdessä oppimisen avulla opiskelijat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin kielen A-oppimäärässä aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Opiskelijoita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee opiskelijoiden kielitaidon kehittymistä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan myös muita tarjolla olevia kieliä. Opiskelijoille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville opiskelijoille.

Englannin kielen A-oppimäärän arviointi aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Arviointi ja siihen perustuva palaute on kannustavaa, monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Opiskelijoita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla opiskelijoita autetaan tulemaan

tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen.

Sanallista arviota tai suoritusmerkintää antaessaan opettaja arvioi opiskelijoiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnilla määritellään, miten opiskelija on edistynyt suhteessa tavoitteisiin. Arvioinnin tueksi on määritelty oppimisen edistymisen kannalta keskeiset arvioinnin kohteet.

8.4.3. Matematiikka

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää opiskelijoiden taitoa käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkreettisuus ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee opiskelijoiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa opiskelijat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa opiskelijoita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden heidän omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää opiskelijoiden taitoa käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Matematiikan kurssit aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Kaikilla kursseilla kehitetään opiskelijoiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia sekä soveltaa käänteisyyden periaatetta. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti sekä havaita syy- ja seuraussuhteita.

Ama1 Luvut ja laskutoimitukset I (Paikallinen tarkennus: Ama01 Luvut ja laskutoimitukset)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opiskelijoiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä syvennetään ja varmennetaan sekä harjaannutetaan heidän päässälaskutaitoaan. Tutustutaan laskualgoritmeihin ja hyödynnetään laskutoimitusten välisiä yhteyksiä. Opiskelijoita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Ama2 Luvut ja laskutoimitukset II (Paikallinen tarkennus: Ama02 Luvut ja laskutoimitukset II)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Lukualuetta laajennetaan negatiivisilla luvuilla sekä tutustutaan vastalukuun ja itseisarvoon. Opitaan murtoluvun käsite osana lukumäärästä ja osana kokonaisuudesta sekä harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa pitäytyen kerto- ja jakolaskussa luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Desimaaliluvut ja niiden peruslaskutoimituksien periaatteet opiskellaan ja yhdistetään opiskelijoiden ympäristöön. Prosentin käsite sekä prosenttiluvun ja -arvon laskeminen opiskellaan opiskelijoita kiinnostavien aihepiirien avulla. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Ama3 Geometria I (Paikallinen tarkennus: Ama03 Geometria I)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin ja tutustutaan niiden ominaisuuksiin. Tutustutaan tasokuvioihin ja tutkitaan niiden ominaisuuksia.

Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Tutustetaan opiskelijat mittaamisen periaatteeseen. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista. Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan opiskelijoita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Ama4 Geometria II (Paikallinen tarkennus: Ama04 Geometria II)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Käsitellään koordinaatistossa ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin. Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan opiskelijoita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä. Mitattaessa kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Ama5 Matemaattinen ongelmanratkaisu (Paikallinen tarkennus: Ama05 Matemaattinen ongelmanratkaisu)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla. Muodostetaan ongelmia opiskelijoiden kannalta mielenkiintoisista aihepiireistä ja ratkaistaan niitä matematiikan avulla. Harjoitellaan tietojen esittämistä yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien avulla. Tutustutaan yleisimpiin tilastollisiin tunnuslukuihin kuten suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Paikallinen tarkennus: AmaV1 Valmiuksia matematiikan opiskeluun

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: AmaV2 Kertaan ja opin lisää I

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: AmaV3 Kertaan ja opin lisää II

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: AmaV4 Taidot päättövaiheen tasolle

Tarkistetaan, että opiskelija osaa seuraavat asiat: 1) peruslaskutoimitukset, 2) laskujärjestys, 3) kymmenjärjestelmä, 4) kerto- ja jakolasku kokonaisluvuilla (kertotaulut), 5) lukusuora (myös negatiiviset luvut), 6) yhteen- ja vähennyslasku samannimisillä murtoluvuilla ja helpoilla desimaaliluvuilla, 7) yhteen- ja vähennyslaskutekniikka, 8) murtoluvun, desimaaliluvun ja prosenttiluvun yhteys, 9) geometristen kuvioiden tunnistaminen ja piirtäminen, 10) pinta-alan ja piirin eron ymmärtäminen, 11) viivoittimella mittaaminen ja geokolmion käyttäminen avustettuna, 12) keskeisimmät yksikkömuunnokset: pituus, massa, tilavuus (litra), 13) koordinaatiston ymmärtäminen, 14) diagrammien tulkinta ja 15) osaamisen soveltaminen esim. rahalaskuihin.

Paikallinen tarkennus: AmaV5 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Opetuksen lähtökohtana käytetään opiskelijoille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joiden valintaan opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää opiskelijoiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiemmin opetetuista ja opiskelluista keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Opiskelijoiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa opiskelijoille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Opiskelijoille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle opiskelijalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia opiskelijoita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Opiskelijan oppimisen arviointi matematiikassa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää opiskelijoiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota kannustavan palautteen antamiseen, vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Opiskelijoita ohjataan myös arvioimaan omaa oppimistaan.

Opiskelijoiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Opiskelijoilla on oltava mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. Arvioinnissa on tärkeää havainnoida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Sanallista arviota tai suoritusmerkintää antaessaan opettaja arvioi opiskelijoiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnilla määritellään, miten opiskelija on edistynyt suhteessa tavoitteisiin. Arvioinnin tueksi on määritelty oppimisen edistymisen kannalta keskeiset arvioinnin kohteet.

8.4.4. Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen kurssit lisäävät opiskelijan tietoja, taitoja ja valmiuksia toimia suomalaisessa yhteiskunnassa ja paikallisessa sekä globaalissa kulttuurissa aktiivisena kansalaisena. Opintojen aikana opiskelijalle muodostuu käsitys suomalaisen demokraattisen yhteiskunnan keskeisistä arvoista ja toimintakulttuurista sekä perusrakenteista. Opinnot liittyvät Suomen historiaan sekä sen eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin.

Kulttuurintuntemuksessa kiinnitetään huomiota kulttuurien monimuotoisuuteen ja monikerroksisuuteen. Kurssit syventävät perusopetuksen tietoja ja johdattavat opiskelijoita aikuisten perusopetuksen päättövaiheen yhteiskuntaopin ja historian kurssien tavoitteisiin ja sisältöihin. Opetuksessa harjaannutetaan yhteiskuntaopille ja historialle ominaisia opiskelu- ja tekstitaitoja.

Oppisisällöissä otetaan huomioon ne käytännön tarpeet, joita opiskelijalla on eri elämäntilanteissa. Opinnoissa edetään arkielämän tilanteista kohti laajempia kulttuuri- ja yhteiskuntataitoja sekä syvällisempää yhteiskunnan ja kulttuuriperinnön tuntemusta. Tavoitteena on myös paikallistuntemuksen lisääminen ja alueellisten erityispiirteiden huomioon ottaminen.

Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen kurssit aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Ayk1 Yhteiskunnan perusrakenteet ja arjen taidot (Paikallinen tarkennus: Ayk01 Yhteiskunnan perusrakenteet ja arjen taidot)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan suomalaisen yhteiskunnan arvoihin, normeihin, rakenteeseen ja toimintaan yksilön, perheen ja lähiyhteisöjen näkökulmasta. Perehdytään yhteiskuntatietouteen liittyviin keskeisiin käsitteisiin. Käydään läpi perustietoja koskien tapakulttuuria, asiointia, asumista ja työelämää. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Paneudutaan yhteiskunnan tarjoamiin mahdollisuuksiin, eri ammatteihin, yrittäjyyteen sekä oman talouden hoitoon. Lisäksi tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Ayk2 Historia, maatuntemus ja yhteiskunnan toiminta (Paikallinen tarkennus: Ayk02 Historia, maatuntemus ja yhteiskunnan toiminta)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tarkastellaan pääpiirteittäin Suomen ja lähialueiden historiaa, maantiedettä sekä Suomen asemaa ja toimintaa osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa. Paneudutaan Suomen historiaan ja maatuntemukseen liittyviin käsitteisiin. Perehdytään ihmisen toimintaan eri aikoina ja eri kulttuureissa sekä pohditaan syitä ihmisten toiminnan erilaisille motiiveille. Tutustutaan Suomen koulutuspalveluihin sekä työllistymistä edistäviin ja muihin palveluihin.

Ayk3 Kulttuuri-identiteetti ja vuorovaikutus (Paikallinen tarkennus: Ayk03 Kulttuuri-identiteetti ja vuorovaikutus)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan, havainnoidaan ja tulkitaan suomalaiseen ja muihin kulttuureihin liittyviä tapoja, arvoja, perinteitä, normeja ja asenteita. Tutustutaan suomalaisen taiteen ja kulttuurin merkittäviin vaiheisiin ja teoksiin. Kehitetään rakentavaa yhteistyötä ja vuorovaikutustaitoja kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten kesken. Tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä harjoitellaan käytännössä toinen toisensa kunnioittamisen, demokraattisen osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Tutustutaan yhdistys- ja järjestökulttuuriin sekä vapaaehtoistyön muotoihin.

Paikallinen tarkennus: AykV1 Valmiuksia yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen opiskeluun

Kerrataan lukutaitovaiheen kurssien Lyk01 ja Lyk02 keskeisiä sisältöjä. Harjoitellaan sanastoa, lukemista, luetun ymmärtämistä ja kirjoittamista. Kurssi suunnataan erityisesti opiskelijoille, jotka eivät ole käyneet lukutaitovaiheen kursseja ja se suoritetaan ennen alkuvaiheen pakollisia yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen kursseja.

Paikallinen tarkennus: AykV2 Oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään arjenhallintaan, talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen. Tutustutaan paikkakunnalla olevien eri järjestöjen toimintaan ja vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus: AykV3 Kohti päättövaiheen opintoja

Syvennetään ja kerrataan kurssien Ayk01, Ayk02 ja Ayk03 keskeisiä sisältöjä. Harjoitellaan sanastoa, lukemista, luetun ymmärtämistä ja kirjoittamista. Harjoitellaan tietokoneen käyttöä. Tutustutaan tilastoihin ja niiden tulkitsemiseen.

Paikallinen tarkennus: AykV4 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Opetuksessa korostetaan monipuolisia toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja, jotka tukevat opiskelijan kehittymistä aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kansalaiseksi. Opiskelijan itseilmaisu- sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja harjaannutetaan kannustamalla häntä kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään sekä perustelemaan näkemyksiään. Opetus tarjoaa mahdollisuuden monipuoliseen kommunikointiin sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön.

Opiskelussa rohkaistaan tietojen hankkimiseen ja käyttämiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon opiskelijan tiedot omasta kulttuuristaan ja kannustetaan esittämään vertailuja eri kulttuurien välillä. Opiskelijaa rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan ja tekemään johtopäätöksiä. Tiedonhankinnassa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikkaa. Kielitietoiset työtavat vahvistavat opiskelijoiden monilukutaitoa. Tuotoksissa käytetään viestinnän eri muotoja. Oppiaine soveltuu hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden, erityisesti suomen kielen S2-opetuksen kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntatietoudessa ja kulttuurintuntemuksessa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksessa on tarjota riittävä tuki käsitteiden ja siten tekstien ja lähteiden ymmärtämiseen. Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata opiskelija näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäsenenä sekä edistää hänen valmiuksiaan toimia erilaisten yhteisöjen aktiivisena jäsenenä. Opiskelijoiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla, elämyksellisesti esimerkiksi visualisoinnin, draaman ja keskustelun avulla sekä monipuolisia tekstejä hyödyntäen.

Opiskelijan oppimisen arviointi yhteiskuntatietoudessa ja kulttuurintuntemuksessa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Opetuksen aikana palautteella pyritään kannustamaan ja rohkaisemaan opiskelijaa toimimaan aktiivisesti omassa lähiyhteisössään. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään oppiaineen tietojen ja taitojen hallintaan ja soveltamiseen sekä siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen opiskelija on oppinut rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta ja kulttuurista sekä omista tulevaisuuden mahdollisuuksistaan.

8.4.5. Ympäristö- ja luonnontieto

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Ympäristö- ja luonnontieto on biologian, maantiedon, fysiikan ja kemian tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristö- ja luonnontiedossa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristö- ja luonnontiedossa opiskelijat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristö- ja luonnontiedon opetus tukee opiskelijoiden ympäristösuhteen rakentumista sekä maailmankuvan kehittymistä. Ympäristö- ja luonnontiedon opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijoita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä sekä niiden ilmiöitä. Ympäristö- ja luonnontiedon monitieteinen perusta edellyttää, että opiskelijat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Ympäristö- ja luonnontiedossa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristö- ja luonnontiedon keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristö- ja luonnontiedossa rakennetaan perustaa ympäristö- ja luonnontiedon eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, jokapäiväisessä elämässä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä ja ihmistä sekä elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää opiskelijoiden kiinnostusta ympäristö- ja luonnontiedon eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle opiskelijalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristö- ja luonnontiedon tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa opiskelijoita ohjataan yhdistämään kokemuksiaan ja tietojaan ympäristö- ja luonnontiedon opiskeluun. Eri tiedonalojen ominaispiirteisiin tutustumalla rakennetaan valmiuksia opiskeluun aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa. Tutkimisen taidoissa keskitytään havainnoimiseen ja havaintojen kuvaamiseen. Kielitietoisessa ympäristö- ja luonnontiedon opetuksessa on keskeistä ympäristö- ja luonnontiedon eri tiedonalojen keskeisten käsitteiden ja niiden välisten suhteiden avaaminen sekä ymmärtämisen varmistaminen.

Ympäristö- ja luonnontiedon kurssit aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Ayl1 Ihminen ja monimuotoinen maailma (Paikallinen tarkennus: Ayl01 Ihminen ja monimuotoinen maailma)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Perehdytään ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin. Tutkitaan eliöitä ja niiden elinympäristöjä. Tutustutaan ravintoketjuihin, ravinnon tuotantoon sekä luonnon monimuotoisuuteen. Alueellisten esimerkkien, ajankohtaisten uutisten ja karttojen avulla hahmotetaan Suomen ja Euroopan luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Perehdytään vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen.

Ayl2 Luonnon rakenteet (Paikallinen tarkennus: Ayl02 Luonnon rakenteet)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Hahmotetaan aineen muutosten periaatetta tutustumalla palamiseen, yhteyttämiseen ja veden kiertokulkuun. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

Paikallinen tarkennus: AylV1 Valmiuksia ympäristö- ja luonnontieteiden opiskeluun

Harjoitellaan ihmisen kehoon ja Suomen luontoon liittyvää sanastoa. Tutustutaan Suomen eläimiin ja eliökunnan luokitteluun. Järjestetään tarvittaessa paljon tukea tarvitsevalle ryhmälle.

Paikallinen tarkennus: AylV2 Oma lähiympäristöni ja oman alueeni luonto

Tutustutaan kaupunkiluontoon oppilaitoksen lähialueilla sekä opiskelijan asuinympäristössä. Havainnoidaan eri aistein ja apuvälineitä käyttäen, tunnistetaan ja etsitään tietoa sovellusten ja digilaitteiden avulla. Nimetään tavallisimpia lajeja ja tutustutaan joidenkin eläinten elintapoihin. Tunnistetaan luonnon hyvinvointivaikutuksia. Tutustutaan jokaisenoikeuksiin.

Paikallinen tarkennus: AylV3 Kohti päättövaiheen opintoja

Kerrataan pakollisten kurssien sisältöjä samalla syventäen luonnontieteiden opiskelutaitoja ja oppiaineiden kielen hallintaa. Kurssi voidaan järjestää ns. porttikurssina, jolla varmistetaan, että opiskelijalla on päättövaiheessa tarvittavat valmiudet.

Paikallinen tarkennus: AylV4 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Ympäristö- ja luonnontiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat opiskelijoiden omat kokemukset ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys sekä ympäristö- ja luonnontiedon monitieteinen perusta. Ympäristö- ja luonnontiedon eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä

sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on opiskelijoiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten toteuttamisessa. Opiskelijoiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristö- ja luonnontiedon tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristö- ja luonnontiedossa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Ympäristö- ja luonnontiedon tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata opiskelijoita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä elämäntilanne ja kulttuuri. Opiskelijoita ohjataan ja tuetaan kielitaidon ja käsitteiden hallinnan kehittämisessä. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat opiskelijoiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristö- ja luonnontiedossa.

Opiskelijan oppimisen arviointi ympäristö- ja luonnontiedossa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat oppimista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi opiskelijoiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista ja ilmaisun selkeyttä. Kurssien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena. Arvioinnin kohteena eivät ole opiskelijoiden arvot, asenteet, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Sanallista arviota tai suoritusmerkintää antaessaan opettaja arvioi opiskelijoiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnilla määritellään, miten opiskelija on edistynyt suhteessa tavoitteisiin. Arvioinnin tueksi on määritelty oppimisen edistymisen kannalta keskeiset arvioinnin kohteet. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tiedonalojen osaamisen lisäksi harjaantuminen käsitteiden käyttöön.

8.4.6. Terveystieto

Terveystiedon pakollinen kurssi suoritetaan osana päättövaiheen opintoja.

Paikallinen tarkennus: AteV1 Oma terveys

Opitaan tunnistamaan fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia tekijöitä, jotka vaikuttavat omaan terveyteen. Pohditaan, miten terveys voi toimia voimavarana omassa arjessa. Tutustutaan oppilaitoksen ja lähiympäristön tarjoamiin mahdollisuuksiin edistää omaa terveyttä. Harjoitellaan terveyteen liittyvää sanastoa. Opetuksessa käytetään monipuolisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä.

8.4.7. Opinto-ohjaus ja työelämätaidot

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen tehtävänä on tukea opiskelijoita siten, että heillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet suoriutua opinnoistaan sekä lisätä opiskelijan oppimisvalmiuksia, oppimaan oppimisen taitoja ja ymmärtämystä omien valintojen ja toiminnan seurauksista. Samalla opiskelijan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidot kehittyvät. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan kokonaistilanne käsittelemällä opintojen lisäksi myös arjenhallintaa sekä

mahdollisia elämäntilanteeseen ja terveyteen liittyviä seikkoja. Oppiaine tukee opiskelijan taitoa arvioida realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa. Tehtävänä on myös lisätä hyvinvointia ja ehkäistä ennalta opintojen keskeyttämistä sekä edistää opiskelijoiden osallisuutta ja yhteiskunnallista tasa-arvoa. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja sen osana opinto-ohjelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Opiskelusuunnitelmaa seurataan ja arvioidaan yhdessä opiskelijan kanssa.

Opiskelija saa opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Lisäksi hän saa monipuolisen kuvan koulutusmahdollisuuksista, ammateista, yrittäjyydestä ja työelämästä jatkosuunnitelmiensa tueksi. Opiskelijaa ohjataan käyttämään erilaisia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita. Opiskelija tekee jatkoopintosuunnitelman, jossa otetaan huomioon opiskelijan pitkän aikavälin tavoitteet.

Ammatillisen ohjauksen avulla opiskelija tekee itselleen sopivan urasuunnitelman. Urasuunnitelma sisältää pitkän aikavälin ammatilliset tavoitteet sekä niihin pääsemiseksi tarvittavat lähitulevaisuuden toimenpiteet. Opiskelija saa ohjauksen ja työelämään tutustumisen avulla tietoa ja palautetta ammattitaidostaan ja osaamisestaan sekä niiden soveltuvuudesta suomalaiseen työelämään.

Mahdollista ammatillista osaamista ja sen kehittymistarpeita käsitellään ohjauskeskusteluissa ja arvioidaan työelämään tutustumalla tai työelämäjaksoilla. Osaamisen selvittämisessä arvioidaan opiskelijan tietoja, taitoja ja pätevyyttä.

Työelämätaidot ovat yleisiä tietoja ja taitoja, joita tarvitaan työelämässä. Työelämätaitoja kehittämällä helpotetaan opiskelijan siirtymistä työelämään ja selviytymistä työelämässä.

Opintojen alkuvaiheessa opinto-ohjauksen ja työelämätaitojen keskeisenä tehtävänä on auttaa opiskelijaa motivoitumaan ja suuntautumaan opintoihin tavoitteellisesti. Tavoitteiden asettamista ja vastuun ottamista omista opinnoista edistetään opiskelu- ja oppimistaitoja sekä itsearviointitaitoja kehittämällä. Alkuvaiheessa opiskelija saa keskeiset tiedot ja taidot, jotka auttavat häntä tekemään elämänuraa, koulutusta ja työllistymistä koskevia ratkaisuja, valintoja ja suunnitelmia.

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen kurssit aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Kurssien tarkoituksena on vahvistaa opiskelijan ura- ja elämänsuunnittelutaitoja ja työelämätaitoja sekä vahvistaa opiskelijan käsitystä omista mahdollisuuksistaan ja kyvyistään.

Aot1 Ura- ja elämänsuunnittelutaidot

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Edistetään jatko-opinto-, ura- ja elämänsuunnittelutaitoja. Luodaan edellytyksiä arvioida omaa osaamistaan ja tunnistaa taitojaan ja vahvuuksiaan. Vahvistetaan opiskelutaitoja ja oppimaan oppimisen taitoja. Tehdään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

Paikallinen tarkennus: Aot01 Ura- ja elämänsuunnittelutaidot

Kurssin tavoitteena on oppia opiskeluun, oppimiseen ja urasuunnitteluun liittyvää sanastoa. Opiskellaan oppimiseen ja opiskeluun liittyvää sanastoa, harjoitellaan opiskelustrategioita sekä tutustutaan eri koulutuksiin, ammatteihin ja Suomen koulutusjärjestelmään. Käsitellään myös työelämään liittyviä tekstejä ja sanastoa sekä työstetään opiskelijan henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

Aot2 Työelämään tutustuminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Vahvistetaan käsitystä omista mahdollisuuksista jatko-opinnoissa ja työelämässä. Tutustutaan työelämään, yrittäjyyteen ja koulutusmahdollisuuksiin. Vahvistetaan ymmärrystä työn ja opiskelun merkityksestä oman elämän ja yhteiskunnan kannalta. Tehdään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

Paikallinen tarkennus: Aot02 Työelämään tutustuminen

Kurssin tavoitteena on oppia opiskeluun, työelämään ja yrittäjyyteen liittyvää sanastoa. Opiskellaan opiskeluun, ammatteihin, työelämään ja yrittäjyyteen liittyvää sanastoa. Tutustutaan eri koulutusmahdollisuuksiin ja ammatteihin sekä työstetään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

Paikallinen tarkennus: AotV1 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja, jotka tukevat opiskelijan aktiivisuuden ja oma-aloitteisuuden sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppimisympäristöinä hyödynnetään verkkoympäristöjä opiskelijan tieto- ja viestintäteknisten taitojen harjaannuttamiseksi. Lähiympäristöön, koulutusmahdollisuuksiin, työelämään ja yrityksiin tutustuminen edistää opiskelijan osallisuutta ja valmiutta jatko-opinto- ja urasuunnitelman tekemiseen. Ohjausmuotoina ovat henkilökohtainen ja ryhmäohjaus.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa huomioidaan jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, kiinnostuksen kohteet, harrastukset, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö varsinkin opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien opiskelijoiden kohdalla, esimerkiksi työvoimaviranomaisten, sosiaalitoimen sekä eri opetuksen ja/tai koulutuksen järjestäjien kanssa.

Opiskelijan oppimisen arviointi opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa

Arviointi perustuu opiskelijoiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Opiskelijat pohtivat valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään ja voimavarojaan, tuen tarpeitaan, ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan sekä arvojen ja uskomusten vaikutuksia valintoihinsa ja päätöksiinsä. Arvioinnissa käytetään monipuolisia ja opiskelijoiden taustan ja osaamisen huomioon ottavia joustavia menetelmiä siten, että jokainen voi osoittaa osaamisensa. Samalla on varmistettava, että opiskelija ymmärtää arvioinnin periaatteet, merkityksen ja arviointitavan mahdollisista kielitaidon puutteista huolimatta.

8.4.8. Muu perusopetukseen soveltuva aine tai aihealue sekä valinnaiset kurssit

Perusteen teksti:

Opetuksen järjestäjä voi sisällyttää paikallisen opetussuunnitelman alkuvaiheen opetustarjontaan myös muita aineita tai aihealueita edellyttäen, että ne tukevat aikuisten perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Tällaisia voivat olla esimerkiksi taide- ja taitoaineet, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, ammatilliset opinnot, työelämään liittyvä osaaminen tai työelämään tutustuminen.

Valinnaisia kursseja aikuisten perusopetuksen alkuvaiheessa voivat olla esimerkiksi eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamista edistävät tukikurssit

Paikallinen tarkennus: muut aineet ja niihin liittyvät kurssit

Tieto- ja viestintäteknologia

AtvtV1 Tieto- ja viestintäteknologian käyttö alkuvaiheessa 1

Opitaan tärkeimmät alkuvaiheen opiskelussa tarvittavat tieto- ja viestintäteknologiset taidot, kuten tietokoneen käynnistäminen ja sammuttaminen, oman käyttäjätunnuksen ja salasanan käyttö, tietokonesanastoa sekä näppäilytaitoja. Harjoitellaan esimerkiksi seuraavien ohjelmien käyttöä: oppilaitoksen opiskelijatietojärjestelmän (esim. Wilma) www-liittymä, sähköinen oppimisympäristö/-järjestelmä, tekstinkäsittelyohjelma, esitysgrafiikkaohjelma. Järjestetään kaikille aloittaville luokille heti alkuvaiheen alussa.

AtvtV2 Tieto- ja viestintäteknologian käyttö alkuvaiheessa 2

Järjestetään kurssien Ayl01 ja/tai Ayl02 rinnalla. Harjoitellaan opiskelua omalla tietokoneella luonnontieteen kurssin sisältöjen avulla. Opitaan tietokoneen sujuvaa käyttöä ja harjoitellaan esimerkiksi tiedonhakua, lähdeviittausta, tekstinkäsittelyohjelman sekä esitysgrafiikkaohjelman käyttöä, omien kuvien liittämistä tehtävään sekä tehtävän palauttamista sähköisessä oppimisympäristössä.

Taide- ja taitoaineet

Kursseja järjestetään ja tarjotaan opiskelijoille mahdollisuuksien mukaan.

Kotitalous

AkoV1 Kotitalous

Opetellaan kotitalouden hoidon ja ruoanvalmistuksen käytännön taitoja. Tarkemmat kurssisisällöt määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Kuvataide

AkuV1 Kuvataide

Tutustutaan kuvataiteen maailmaan ja harjoitellaan omaa kuvallista ilmaisua eri tekniikoita käyttäen.

Käsityö

AkäV1 Käsityö

Opitaan käsityötaitoja ja -tekniikoita. Tutustutaan suomalaiseen käsityöperinteeseen ja vertaillaan eri maiden käsityöperinteitä. Tarkemmat kurssisisällöt määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Liikunta

AliV1 Liikunta

Tutustutaan monipuolisesti eri liikuntalajeihin. Kannustetaan opiskelijaa liikunnalliseen elämäntapaan. Tarkemmat kurssisisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Musiikki

AmuV1 Musiikki

Tutustutaan musiikin mailmaan kuunnellen, laulaen ja soittaen. Tarkempi kurssisisältö määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Työelämään tutustuminen

AtetV1 Työelämään tutustuminen

Opiskelija tutustuu työpaikalla ammattialan työtehtäviin noin 28 tunnin ajan. Työharjoittelusta sovitaan ennakkoon opinto-ohjaajan kanssa. Opiskelija osoittaa harjoittelupaikan etsimisessä itsenäistä otetta ja noudattaa harjoittelussa oppilaitoksen ja harjoittelupaikan kanssa tehtyä sopimusta.

Muut valinnaiskurssit

AmuuV1 Oman luokan tunti

Käsitellään kouluarjen ajankohtaisia teemoja, kuten opiskelukäytänteitä, aikatauluja ja tapahtumia. Järjestetään tarvittaessa eri tahojen, kuten opiskeluterveydenhuollon henkilöstön, vierailuja. Työstetään lukuvuoden painopistealuetta ja saadaan opiskelijakunnan hallituksen edustajan välityksellä tietoa opiskelijakunnan toiminnasta.

AmuuV2 Oman luokan tunti

Käsitellään kouluarjen ajankohtaisia teemoja, kuten opiskelukäytänteitä, aikatauluja ja tapahtumia. Järjestetään tarvittaessa eri tahojen, kuten opiskeluterveydenhuollon henkilöstön, vierailuja. Työstetään lukuvuoden painopistealuetta ja saadaan opiskelijakunnan hallituksen edustajan välityksellä tietoa opiskelijakunnan toiminnasta.

AmuuV3 Ensiapu

Suoritetaan ensiapukoulutus. Kurssilla opitaan ensiaputaitoja sekä aiheeseen liittyvän sanaston ja kielen hallintaa.

AmuuV4 Hygieniapassi

Valmistaudutaan hygieniapassitestiin opiskelemalla testiin liittyviä sisältöjä ja tarvittavaa sanastoa.

AmuuV5 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

AmuuV6 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

9. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opetus

9.1. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opintojen aloittaminen

Perusteen teksti:

Aikuisten perusopetuksen opiskelijat tulevat perusopetukseen monia eri reittejä ja eri vaiheessa. Heillä voi olla myös hyvin rajattuja opiskelutavoitteita. Tämän takia opiskelijan henkilökohtainen ohjaus aloitusvaiheessa on erittäin tärkeää. Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa otetaan huomioon hänen aikaisemmat opintonsa tai muulla tavoin hankitut tiedot ja taidot.

Opiskelijat ohjautuvat aikuisten perusopetukseen esimerkiksi perusopetuksen alkuvaiheesta, kesken perusopintojen toisesta koulusta, kotoutumiskoulutuksesta tai muusta suomen/ruotsin kielen koulutuksesta. Perusopetuksen osittaisesta suorituksesta Suomessa voi olla kulunut pitkä aika. Opiskelijalla voi olla myös perusopetuksen opintoja jostain toisesta maasta. Opiskelijan tieto- ja taitotason arviointiin sekä osaamisen tunnistamiseen tulee opintojen alkuvaiheessa kiinnittää erityistä huomiota. Mahdollisuuksien mukaan aloitusvaiheessa tehdään yhteistyötä opiskelijan ohjauksesta vastaavien tai vastanneiden tahojen kesken.

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheeseen ohjaamisessa on kiinnitettävä huomiota siihen, että koulutukseen hakeutuvalla on riittävät opiskelutaidot sekä sellainen opetuskielen hallinta, että hän selviytyy opinnoista. Siirtymävaiheessa opiskelijaa voidaan tukea myös näiden taitojen vahvistamisessa sekä tarvittaessa ohjata opiskelija opiskelemaan esimerkiksi perusopetuksen alkuvaiheen opintoja.

9.2. Paikallisesti päätettävät asiat

Opiskelijoita ohjataan aikuisten perusopetukseen yhteistyössä Vantaan työllisyys- ja kotoutumispalveluiden, peruskoulujen, muiden koulutustoimijoiden, sosiaalityön ja kotoutumistyötä tekevien järjestöjen kanssa. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opintoihin ohjautuu opiskelijoita erityisesti perusopetuksen kouluista sekä Aikuisopiston ja muiden aikuisten perusopetusta tarjoavien oppilaitosten alkuvaiheen opinnoista.

Aikuisten perusopetukseen valitaan opiskelijoita kevätlukukaudella seuraavaa lukuvuotta varten. Valinnan yhteydessä opiskelijoiden taitoja ja osaamista kartoitetaan testin ja haastattelun avulla, ja opiskelija aloittaa opinnot hänen taitojaan vastaavalta tasolta yksilöllisen suunnitelman perusteella. Aikuisten perusopetukseen on lisäksi jatkuva haku, ja jos opiskelijan taitoja ja osaamista vastaava opiskelupaikka pystytään tarjoamaan, otetaan uusia opiskelijoita jaksojen vaihtuessa.

Aikuisopistossa aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opintojen päättymisvaiheessa opiskelijat osallistuvat tietyissä aineissa kertauskurssiin, ns. porttikurssiin, jonka aikana todennetaan opiskelijan alkuvaiheen sisältöjen osaaminen ja valmiudet päättövaiheen opintoihin. Osaamista verrataan alkuvaiheen arviointikriteereihin. Opiskelijoille voidaan järjestää myös tasokoe ennen päättövaiheen opintoihin siirtymistä. Kunkin opiskelijan tilannetta tarkastellaan ennen päättövaiheen aloittamista. Päättövaiheen opiskelu voi alkaa joustavasti esimerkiksi aine kerrallaan.

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa opiskelijan tulee suorittaa kielten opintoja vähintään 20 kurssia, joista vähintään neljä kurssia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiainetta. Vantaan aikuisten perusopetuksessa kieliopintoihin sisältyy 10 pakollista kurssia äidinkieltä ja kirjallisuutta, toista kotimaista kieltä 3 kurssia ja 8 kurssia A-kieltä. Kielten opiskelun tueksi voidaan järjestää kertaus-, tuki- ja syventäviä kursseja.

Terveystiedon pakollinen kurssi suoritetaan aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa.

Tässä opetussuunnitelmassa on oppiaineittain kuvattu aikuisten perusopetuksen päättövaiheen opetustarjonta sekä kurssien mahdolliset paikalliset painotukset ja tarkennukset. Tuntijakoasetuksen mukaisten pakollisten aineiden pakolliset ja valinnaiset kurssit arvioidaan numeroin asteikolla 4-10 lukuun ottamatta oppiainetta opinto-ohjaus ja työelämätaidot. Arvosana 4 tarkoittaa hylättyä suoritusta. Muut perusopetukseen soveltuvat oppiaineet, aihealueet ja valinnaiset kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä (suoritettu/hylätty). Kurssisuoritukseen vaaditaan opetukseen osallistuminen (ellei ole sovittu ja päätetty itsenäisestä opiskelusta) sekä kurssitehtävien ja näyttöjen suorittaminen hyväksytysti. Näyttöjä voivat olla suulliset ja kirjalliset kokeet tai vaihtelevin menetelmin toteutettavat tehtävät, jotka voidaan todentaa opiskelijan itsensä tekemiksi tai suorittamiksi. Arvioinnin periaatteet on kuvattu täsmällisemmin luvussa 7.

9.3. Oppiaineet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Perusteen teksti:

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyviin kursseihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus

L3 Arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

9.3.1. Äidinkieli ja kirjallisuus

Perusteen teksti:

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy erilaisissa yhteyksissä kotona, opiskelun parissa, työelämässä ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa opiskelijoiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä. Opiskelijoita ohjataan tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Opiskelijat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena. Opiskelijoita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee opiskelijoiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia

opiskelijoiden käyttämiä kieliä mahdollisimman laajasti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista sekä tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Opiskelijoiden arjessa ja työelämässä tarvittavia kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa kielikasvatuksesta ja auttaa opiskelijoita rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä kulttuurisesti moninaisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Opiskelijoiden taitotasolle soveltuva kirjallisuus, monimuotoiset tekstit ja kulttuurituotteet vahvistavat luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä sekä laajentavat opiskelijoiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus ja kulttuuriperinnön tuntemus yhdistävät opiskelijan kulttuuriinsa ja avartavat käsitystä muista kulttuureista.

Opiskelijoita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta opiskelijoita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta sekä kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan opiskelijoiden taitotasolle sopivien tai tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Jokaisen kurssin sisältöön tuodaan mukaan oppiaineen kulttuurisisältöjä, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama ja teatteritaide. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostamisen tukeminen ja kulttuurintuntemuksen syventäminen. Mediakasvatuksen tehtävänä on kriittisen medialukutaidon ja aktiivisen toimijuuden omaksuminen medioituneessa yhteiskunnassa.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys opiskelijoille. Opiskelijoiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon aikuisten arjen ja työelämän tekstimaailma ja kokemukset. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo sekä tuetaan eritasoisia oppijoita. Opetuksessa tehdään yhteistyötä äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja oppiaineiden kanssa.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävää täydentävät näkökulmat aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa kehitetään opiskelijoiden erittelevää luku- ja kirjoitustaitoa. Opiskelijat tutustuvat erityyppisiin, myös monimuotoisiin teksteihin, jolloin myös heidän luku- ja tulkintataitonsa monipuolistuvat. Samalla opiskelijat aktivoituvat sekä hakemaan erilaista tietoa että arvioimaan sitä. Lukutaidon lisäksi opiskelijat kehittävät omaa kirjoitustaitoaan niin, että he osaavat teksteissään hyödyntää kirjoitetun kielen mahdollisuuksia.

Opiskelijoiden tietoisuus omasta kielestään ja kulttuuristaan syvenee. Samalla heidän kielellinen identiteettinsä vahvistuu niin, että he pystyvät toimimaan erilaisissa ympäristöissä erilaisten ihmisten kanssa.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristöön kuuluu myös oppilaitoksen ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja työtavat valitaan niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan mahdollisuuksien mukaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Kunkin opiskelijan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin. Kirjallisuudenopetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Opetuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla heitä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Opiskelijoita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta sekä kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen, kuuntelemiseen ja katselemiseen. Opiskelijoita ohjataan myös vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Opiskelijat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämisessä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa.

Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee opiskelijoiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa opiskelijoita löytämään omat vahvuutensa. Opiskelijalle annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla opiskelijoita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Opetuksen kaikki tavoitealueet ovat opiskelijoiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Kurssin arvosanalla kuvataan, miten opiskelija on saavuttanut kurssilla oppiaineen opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa kurssin tavoitteisiin siten kuin kunkin oppiaineen perustetekstissä on kuvattu.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille aikuisten perusopetuksen päättövaiheen kurssille yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

9.3.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus

Perusteen teksti:

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää opiskelijoiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee opiskelijoiden kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan opiskelijoita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa kulttuurisesti moninaisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Opiskelijoita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opetuksen kanssa.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän kurssit aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän eri tavoitealueet integroituvat oppimisessa toisiinsa. Kaikilla kursseilla opiskellaan monipuolisesti eri tavoite- ja sisältöalueita, vaikka kurssin näkökulmasta jokin oppimäärän osa-alue tai näkökulma painottuu. Kursseja voidaan paikallisesti yhdistää tai ryhmitellä laajemmiksi kursseiksi tai jaksoiksi.

Näissä opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu 10 suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän kurssia, joiden pakollisuus/valinnaisuus kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

äi1 Suomen kielen ja kirjallisuuden perusteet

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssin sisällöissä keskitytään vahvistamaan tekstien tuottamisen ja tulkitsemisen perustaitoja. Kurssilla työskennellään erilaisissa viestintäympäristöissä ja samalla monipuolistetaan suullisia ja kirjallisia viestintätaitoja. Kurssin aikana opitaan oman tekstin rakentamiseen liittyvät perusasiat, harjoitellaan tekstin tuottamista vaiheittain sekä annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstien tuottamisen eri vaiheissa. Samalla paneudutaan erilaisten tekstien erittelyyn ja arviointiin sekä syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita: sisällön ennustaminen, ydinajatusten tiivistäminen, päätelmien ja kysymysten teko ja tiedon suhteuttaminen muuhun tietopohjaan. Perehdytään tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja niiden luotettavuuden arviointiin. Keskeisenä sisältönä on myös yleiskielen hallinnan vahvistaminen. Tutustutaan lyhyisiin kaunokirjallisiin teksteihin oman lukukokemuksen näkökulmasta.

äi2 Monimuotoiset tekstit

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla vahvistetaan ja syvennetään monimuotoisten tekstien tulkinnan taitoja tutustumalla eri tekstilajeihin. Elämyksellisen lukemisen, kuuntelemisen ja katselemisen lisäksi tutustutaan erittelevään, tulkitsevaan ja kriittiseen lukutapaan. Samalla harjoitellaan erilaisia ja eri tilanteisiin sopivia ilmaisun keinoja. Harjaannutaan ottamaan kantaa ja perustelemaan ajatuksia niin suullisesti kuin kirjallisestikin. Erilaisten tekstien avulla harjoitellaan lähteiden käyttöä, arviointia ja niihin viittaamista.

äi3 Tekstien tuottaminen ja tulkitseminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opiskelijan lukutaitoa ja tekstien tulkitsemisen taitoja syvennetään tutkimalla erilaisia tekstejä eri muodoissaan. Tekstien tulkinnassa tarvittavien käsitteiden käyttöä lisätään. Luettuun myös eläydytään ja jaetaan lukukokemuksia muille.

Tutustutaan monimuotoisiin eritteleviin, pohtiviin, kantaa ottaviin ja ohjaaviin teksteihin ja niiden keskeisiin kielellisiin piirteisiin. Tuotetaan tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Samalla perehdytään tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin sekä harjaannutaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Kurssilla harjoitellaan myös puheen ja kokonaisilmaisun erilaisia keinoja esimerkiksi valmistelluissa puhe-esityksissä. Harjoitellaan arvioimaan omaa vuorovaikutustaitoa ja viestintätapaa sekä havaitsemaan kehittämiskohteita tällä osa-alueella.

äi4 Kieli ja kulttuuri

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla vahvistetaan edelleen erilaisten tekstilajien hallintaa. Kurssin aikana perehdytään erityisesti suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin ja teemoihin eri aikoina. Samalla opiskelija tutkii kirjallisuuden, kulttuuriperinnön ja taiteen yhteyttä ympäröivään yhteiskuntaan. Niin ikään tutustutaan kielessä ja kulttuurissa tapahtuneisiin muutoksiin. Tutustumalla kotimaiseen kirjallisuuteen ja kulttuuriin, suomen kieleen ja sen sukukieliin ja toisaalta monikieliseen nyky-Suomeen vahvistetaan opiskelijan omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiä. Monipuolisten tekstien ja harjoitusten avulla lisätään tietoisuutta tekstien tyylistä, sävyistä ja rakenteista. Samalla opitaan huomaamaan omat mahdollisuudet viestijänä. Kirjalliset ja suulliset harjoitukset avaavat opiskelijan tietoisuutta viestinnän tehtävästä ja merkityksestä.

äi5 Puhe- ja vuorovaikutustaidot

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla vahvistetaan opiskelijan viestintätaitoja. Harjoituksia tehdään niin yksin kuin ryhmässäkin. Tavoitteena on rohkaista opiskelijaa havainnoimaan omaa viestintäänsä ja kehittämään sitä. Ryhmäharjoituksissa kehitetään kuuntelemisen, keskustelun, mielipiteiden perustelun ja vastavuoroisen viestinnän taitoja. Samalla vahvistetaan opiskelijan kykyä toimia ryhmässä. Yksilöllisissä esiintymistilanteissa opiskelijaa rohkaistaan olemaan yleisön edessä, nauttimaan esiintymisestä ja näkemään mahdollisuutensa monipuolisesti viestivänä aktiivisena kansalaisena. Harjaannutaan käyttämään kieltä eri tilanteiden vaatimalla tavalla ja soveltamaan puhutun kielen erilaisia tyylejä, sävyjä ja rakenteita.

äi6 Median maailma

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tutustutaan median ilmiöihin ja tekstilajeihin. Tutkitaan erilaisia mediatuotteita, ja osallistutaan median tekemiseen. Harjoitellaan tekstien luotettavuuden arviointia.

äi7 Kauno- ja tietokirjallisuuden lukeminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla luetaan monipuolisesti sekä kauno- että tietokirjallisuutta. Luettua käsitellään ja lukukokemuksia jaetaan eri tavoin. Varmennetaan kaunokirjallisuuden analyysikäsiteiden käyttöä ja eläydytään luettuun esimerkiksi draaman keinoin. Tietokirjallisuuden lukemisen yhteydessä pohditaan tekstin luotettavuutta ja tietojen käytettävyyttä.

äi8 Tekstien tulkinta

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla syvennetään tekstien tulkinnan taitoja tutkimalla erilaisia tekstejä eri muodoissaan ja varmennetaan tekstien tulkinnassa tarvittavien käsitteiden käyttöä. Luettuun myös eläydytään ja jaetaan lukukokemuksia muille. Tutustutaan monimuotoisiin eritteleviin, pohtiviin, kantaa ottaviin ja ohjaaviin teksteihin ja niiden keskeisiin kielellisiin ja tekstuaalisiin piirteisiin.

äi9 Tekstien tuottaminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla syvennetään erilaisten tekstien tuottamisen taitoja. Tuotetaan monimuotoisia tekstejä. Samalla perehdytään tekstien tavoitteisiin ja arviointiin sekä harjaannutaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Varmennetaan oikeinkirjoitusta. Kurssilla harjoitellaan myös puheen ja kokonaisilmaisun erilaisia keinoja esimerkiksi valmistelluissa puhe-esityksissä. Harjoitellaan arvioimaan omaa

vuorovaikutustaitoa ja viestintätapaa sekä havaitsemaan omia kehittämiskohteita tällä osa-alueella.

äi10 Nykykulttuurin ilmiöitä ja kirjallisuutta

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tutustutaan nykykulttuuriin, sen ilmiöihin ja monimuotoisiin teksteihin. Luetaan monipuolisesti nykykirjallisuutta. Keskustellaan ja tuotetaan monimuotoisia tekstejä nykykulttuurin ilmiöiden perusteella.

9.3.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusteen teksti:

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti . Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea opiskelijan kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla opiskelija osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea opiskelijoiden monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa opiskelijoita rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Opiskelijoiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään opiskelijoiden osaamia kieliä.

Opiskelija voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan ensisijaisesti seuraavat näkökulmat:

- opiskelijan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin/joillakin kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen oppimisyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja työskentelyssä tai
- opiskelijan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun opiskelija opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat opiskelijan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli opiskelijan oppimäärä on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Opiskelija voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja

kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Päättövaiheen opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opiskelijan kehittyviä luku- ja kirjoitustaitoja tulee edelleen tukea. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijan kielitaito ja vahvuudet. Opiskelijan kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurin tuntemusta laajennetaan ja kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan kotoutumisprosessia ja osallisuutta yhteiskunnassa sekä edistetään kielellisiä ja kulttuurisia taitoja erilaisissa monimediaisissa, monikielisissä ja -kulttuurisissa, ympäristöissä. Opiskelijoita ohjataan toimimaan erilaisissa viestintäympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin.

Päättövaiheen opetuksen tehtävänä on rohkaista opiskelijoita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Opetuksessa tuetaan kehittymistä aktiivisiksi lukijoiksi ja kirjoittajiksi, jotka arvioivat ja kehittävät tekstin tulkinnan ja tuottamisen taitojaan ja hankkivat ja jakavat kokemuksia erityyppisistä teksteistä. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Opiskelijoita ohjataan hankkimaan ja hyödyntämään tietoa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista. Kehitetään yleispuhekielen ja kirjakielen normien hallintaa ja taitoa käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kurssit aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Kaikilla suomen kielen ja kirjallisuuden kursseilla opiskellaan monipuolisesti eri sisältöalueita. Eri kursseilla painotetaan enemmän toisia sisältöjä. Opiskelijan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että opiskelija voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä opiskelijoiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

Näissä opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu 10 suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän kurssia, joiden pakollisuus/valinnaisuus kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

s21 Opiskelutaitojen vahvistaminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla vahvistetaan eri aineiden opiskelussa tarvittavia opiskelustrategioita. Tutustutaan oppikirjatekstin rakenteeseen, harjoitellaan etsimään tekstistä ydinasiat ja referoimaan niitä suullisesti ja kirjallisesti. Harjoitellaan muistiinpanojen tekemistä. Tutustutaan erilaisiin koetyyppeihin ja kysymysmalleihin ja harjoitellaan vastaamaan niihin.

Paikallinen tarkennus: Ps201 Opiskelutaitojen vahvistaminen

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Keskustellaan oppimisesta ja opiskelusta. Luetaan oppikirja- ja tietotekstejä (esim. yhteiskuntaan, työhön tai koulutukseen liittyviä tekstejä). Tutustutaan tietotekstin rakenteeseen (pääotsikko, väliotsikot, kappalejako, tekstikappaleet). Tutustutaan erilaisiin muistiinpanotekniikoihin ja harjoitellaan muistiinpanojen tekemistä (esim. ajatuskartta). Harjoitellaan löytämään ydinasia tekstistä ja referoimaan tekstejä suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan tekstin tiivistämisen ideaan ja kirjoitetaan oma tiivistelmä. Harjoitellaan samalla asiatekstin kirjoittamisen perusasioita (esim. otsikointi, kappalejako).

SANASTO JA RAKENTEET: Kerrataan sanaluokat, lause ja virke. Kerrataan kirjoittamisen perusasioita: päättö- ja välimerkkien käyttö, iso alkukirjain ja oikeinkirjoitusta. Tutustutaan tärkeimpiin lauseenjäseniin ja lausetyyppeihin.

s22 Luonnontieteen tekstit tutummiksi

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tuetaan luonnontieteellisen alan kielen lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Syvennetään opiskelun kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja tulkintaa. Luetaan maantiedon, biologian, fysiikan ja kemian lyhyitä tekstejä ja tutustutaan niiden tiedonalojen kieleen. Laaditaan omia lyhyitä tietotekstejä kuten määritelmiä, selostuksia ja tiivistelmiä.

Paikallinen tarkennus: Ps202 Luonnontieteen tekstit tutummiksi

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Tutustutaan maantiedon, biologian, fysiikan ja kemian alan teksteihin ja niissä käytettyyn kieleen (sanastoa ja lauserakenteita). Luetaan, kirjoitetaan ja etsitään tietoteksteistä määritelmiä. Kirjoitetaan oma selostus (esim. tutkimusraportti). Harjoitellaan samalla edelleen asiatekstin kirjoittamisen perusasioita (esim. otsikointi, kappalejako).

SANASTO JA RAKENTEET: Opitaan erottamaan toisistaan pää- ja sivulauseet ja tutustutaan eri sivulausetyyppeihin. Harjoitellaan erilaisten sivulauseiden tunnistamista ja ymmärtämistä. Tutustutaan lauseenvastikkeisiin ja harjoitellaan niiden tunnistamista ja ymmärtämistä teksteistä.

s23 Yhteiskunnallisten aineiden tekstit tutummiksi

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tuetaan yhteiskunnallisen alan kielen lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Syvennetään opiskelun kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja tulkintaa. Luetaan historian ja yhteiskuntaopin tekstejä ja tutustutaan niiden tiedonalojen kieleen. Laaditaan omia lyhyitä tietotekstejä kuten lyhyitä esseevastauksia.

Paikallinen tarkennus: Ps203 Yhteiskunnallisten aineiden tekstit tutummiksi

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Luetaan ja tulkitaan yhteiskuntaan ja historiaan liittyviä tekstejä. Harjoitellaan löytämään ydinajatus ja pienempiä yksityiskohtia pidemmästäkin tekstistä. Tuetaan opiskelijoita vähitellen ymmärtämään myös laajempia kokonaisuuksia yhdistelemällä asioita tekstin sisällä. Tutustutaan esseevastaukseen tehtävä- ja tekstityyppinä. Kirjoitetaan oma historian tai yhteiskuntaopin esseevastaus.

SANASTO JA RAKENTEET: Kerrataan passiivia ja imperfektiä ja harjoitellaan ymmärtämään ja tulkitsemaan niitä historian teksteistä. Tutustutaan kuvailun ja vertailun keinoihin (adjektiivi, adverbit ja niiden vertailumuodot) ja harjoitellaan tunnistamaan ja ymmärtämään vertailua yhteiskuntaopin teksteissä.

s24 Median tekstejä ja kuvia

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan digitaalisiin teksteihin ja arvioidaan niitä lähdekriittisesti. Pohditaan, millaiset tekstit ovat luotettavia lähteitä esimerkiksi esitelmään. Tutustutaan tekstien käyttämiseen oman tekstin pohjana ja opetellaan lainaamaan ja referoimaan muiden kirjoittamaa tekstiä. Harjoitellaan käyttämään lähteitä sekä kirjoittamaan lähdeviitteitä. Tarkastellaan erilaisia uutiskuvia ja mainoskuvia ja niiden tavoitteita.

Paikallinen tarkennus: Ps204 Median tekstejä ja kuvia

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opiskellaan median peruskäsitteitä: perinteinen ja digitaalinen media, sosiaalinen media, medialukutaito ja lähdekriittisyys. Keskustellaan mediasta ja siihen liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä. Luetaan ja tarkastellaan erilaisia median tekstejä ja kuvia ja harjoitellaan arvioimaan niitä lähdekriittisesti. Opitaan tunnistamaan median tekstilajeja. Referoidaan luettuja tekstejä ja harjoitellaan lähdeviittauksien merkitsemistä. Pohditaan eri lähteiden luotettavuutta ja hyvien lähteiden valintaa. Kirjoitetaan lyhyt aineistopohjainen teksti.

SANASTO JA RAKENTEET: Tutustutaan monikon sijamuotoihin ja harjoitellaan erottamaan yksikön ja monikon sijamuodot teksteistä.

s25 Tiedonhankintataitojen syventäminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Harjoitellaan graafien, karttojen, tilastojen ja simulaatioiden lukutaitoa ja tulkintaa. Tehdään tiedonhankintaa liittyviä harjoituksia ja hyödynnetään koulun oppimisympäristöjä.

Paikallinen tarkennus: Ps205 Tiedonhankintataitojen syventäminen

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan tiedonhakua ja eri hakukoneiden käyttöä painottaen lähdekriittisyyttä ja medialukutaitoa. Harjoitellaan graafien, karttojen, tilastojen ja simulaatioiden lukemista ja tulkintaa suullisesti ja kirjallisesti. Kirjoitetaan oma asiateksti tai tiivistelmä, jossa hyödynnetään em. tekstejä.

SANASTO JA RAKENTEET: Kerrataan ja syvennetään ymmärrystä rektioista. Harjoitellaan käyttämään niitä oikein myös omissa teksteissä. Kerrataan samalla harvinaisempia sijamuotoja (essiivi, translatiivi).

s26 Uutistekstit

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen uutistekstien parissa. Tarkastellaan eri medioiden uutisia ja niiden tekstilajipiirteitä. Opitaan poimimaan uutisen sisällöstä ydinasiat. Vahvistetaan uutistekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitoa ja harjoitellaan tunnistamaan, millainen on luotettava uutislähde. Kirjoitetaan uutinen.

Paikallinen tarkennus: Ps206 Uutistekstit

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Tutustutaan uutiseen tekstilajina ja opiskellaan uutistekstin rakennetta ja tekstilajipiirteitä. Luetaan, kuunnellaan ja katsotaan uutisia eri medioista ja opetellaan erottamaan luotettavat uutiset epäluotettavista. Harjoitellaan erottamaan olennaiset tiedot epäolennaisista ja opitaan poimimaan uutisen sisällöstä ydinasiat. Kirjoitetaan oma uutinen.

SANASTO JA RAKENTEET: Tutustutaan verbien nominaalimuotoihin ja harjoitellaan ymmärtämään niitä kontekstissa (esim. partisiipit uutiskielessä).

s27 Mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja argumentointia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Tutustutaan erilaisiin mielipideteksteihin ja opitaan niiden avulla käyttämään argumentointiin liittyviä fraaseja ja ilmauksia, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista, modaalisuutta, mielipiteen vahvistamisen ja pehmentämisen keinoja sekä argumentointia. Kirjoitetaan mielipideteksti ja laaditaan oma puhe-esitys. Harjoitellaan prosessikirjoittamista.

Paikallinen tarkennus: Ps207 Mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan mielipiteen kysymistä ja ilmaisemista suullisesti ja kirjallisesti. Luetaan erilaisia mielipidetekstejä ja opitaan ymmärtämään ja käyttämään niissä esiintyviä fraaseja ja ilmauksia. Kirjoitetaan mielipidekirjoitus ja harjoitellaan samalla prosessikirjoittamista. Pidetään omat, lyhyet puhe-esitykset.

SANASTO JA RAKENTEET: Harjoitellaan käyttämään tunnekausatiiveja ja kuvailevaa kieltä puheessa ja teksteissä. Opiskellaan tekstin sidostamisen keinoja.

s28 Kaunokirjalliset tekstit tutuiksi

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tutustutaan kaunokirjallisuuden eri lajeihin sekä tekstien kielellisiin piirteisiin. Luetaan kaunokirjallisia tekstejä ja tutustutaan niiden tekstilajipiirteisiin. Käsitellään muutamia kaunokirjallisia tekstejä syventäen, esim. novelleja, kertomuksia ja runoja. Opiskelijaa aktivoidaan omaehtoiseen lukemiseen ja kirjaston käyttöön. Kirjoitetaan oma satu tai kertomus ja oma runo.

Paikallinen tarkennus: Ps208 Kaunokirjalliset tekstit tutuiksi

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opitaan erottamaan fiktiiviset tekstit tietoteksteistä. Tutustutaan kaunokirjallisuuden lajeihin ja tekstilajipiirteisiin. Luetaan erilaisia kaunokirjallisia tekstejä, esim. satuja, novelleja, runoja ja näytelmiä. Kirjoitetaan oma satu tai kertomus ja oma runo.

SANASTO JA RAKENTEET: Kerrataan aikamuodot ja opitaan käyttämään niitä johdonmukaisesti omassa kertovassa tekstissä. Harjoitellaan edelleen tekstin sidostamisen keinoja.

s29 Kulttuurinen moninaisuus - moninainen kulttuuri

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla tutustutaan lisää kirjallisuuteen, teatteriin, kuvataiteeseen ja/tai muihin taidemuotoihin. Tarkastellaan yhtä taideteosta monipuolisesti ja kirjoitetaan oma arvostelu siitä. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla opiskelijoiden kulttuurisia kokemuksia.

Paikallinen tarkennus: Ps209 Kulttuurinen moninaisuus - moninainen kulttuuri

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Laajennetaan käsitystä kulttuurista: tutustutaan lisää kirjallisuuteen, teatteriin, kuvataiteeseen ja / tai muihin taidemuotoihin. Tutustutaan muihin kulttuureihin ja niiden tärkeisiin taideteoksiin. Pidetään esitelmä omasta kulttuurista. Tarkastellaan yhtä taideteosta monipuolisesti ja kirjoitetaan oma arvostelu siitä.

SANASTO JA RAKENTEET: Kerrataan ja harjoitellaan passiivia ja subjektin ja objektin sijavalintoja omissa teksteissä. Opiskellaan moduksia.

s210 Ajankohtaiset ilmiöt Suomessa ja maailmalla

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla keskustellaan ja kirjoitetaan ajankohtaisista ilmiöistä kulttuurissa ja yhteiskunnassa Suomen, Euroopan ja globaalista näkökulmasta. Hyödynnetään eri medioita ja muita lähteitä. Syvennetään tekstin tuottamisen taitoja. Kurssi toteutetaan yhteistyössä yhteiskuntaopin/ historian/maantieteen oppiaineiden opiskelun kanssa.

Paikallinen tarkennus: Ps210 Ajankohtaiset ilmiöt Suomessa ja maailmalla

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Seurataan tiiviisti uutisia ja keskustellaan ja kirjoitetaan ajankohtaisista ilmiöistä kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Hyödynnetään eri medioita ja muita lähteitä. Syvennetään tekstin tuottamisen taitoja. Kirjoitetaan oppimispäiväkirja. Kurssi toteutetaan yhteistyössä yhteiskuntaopin ja/tai maantieteen kurssin kanssa.

SANASTO JA RAKENTEET: Opitaan ajankohtaisia käsitteitä ja laajennetaan sanavarastoa.

Paikallinen tarkennus: Ps2V1 Taidot päättövaiheen tasolle

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: Ps2V2 Luku- ja kirjoitustaito sujuvaksi

Harjoitellaan tekstitaitoja ryhmän tarpeet huomioiden.

Paikallinen tarkennus: Ps2V3 Tekstitaidot haltuun: luen, kirjoitan ja opin

Tukikurssi Ps201-kurssille.

Paikallinen tarkennus: Ps2V4 Suomen kielen perusrakenteet haltuun

Tukikurssi Ps204- ja Ps205-kursseille: kulkee rinnakkain molempien kurssien kanssa. Valinnainen kurssi samassa jaksossa kuin pääkurssi.

Paikallinen tarkennus: Ps2V5 Kertaan ja opin lisää I

Tukikurssi Ps202- ja Ps203-kursseille: kulkee rinnakkain molempien kurssien kanssa. Tutkimusraportin kirjoittaminen, esseevastauksen kirjoittaminen historian aiheesta.

Paikallinen tarkennus: Ps2V6 Kertaan ja opin lisää II

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: Ps2V7 Kertaan ja opin lisää III

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: Ps2V8 Kertaan ja opin lisää IV

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: Ps2V9 Valmennuskurssi toiselle asteelle

Kerrataan päättövaiheen oppimäärän sisältöjä ja voidaan suorittaa suomi toisena kielenä -päättökoe.

Paikallinen tarkennus: Ps2V10 Valmennuskurssi lukioon

Syvennetään teksti- ja keskustelutaitoja sekä laajennetaan sanavarastoa ja rakenteiden hallintaa silmälläpitäen lukio-opintoja.

Paikallinen tarkennus: Ps2V11 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: Ps2V12 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Oppimisen arviointi

Opiskelijan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee opiskelijoiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa opiskelijoita löytämään omat vahvuutensa. Opiskelijoille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla opiskelijoita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa kaikki tavoitealueet ovat opiskelijan oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearvioinnin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia.

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Kurssin arvosanalla kuvataan, miten opiskelija on saavuttanut ko. kurssilla oppiaineen opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa kurssin tavoitteisiin siten kuin kunkin oppiaineen perustetekstissä on kuvattu.

Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun opiskelija on opiskellut kaikki opiskelusuunnitelmaansa kuuluvat pakolliset ja valinnaiset kurssit. Päättöarvioinnin kriteerit on laadittu siten, että opiskelija saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin aikuisten perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereiden edellyttämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

9.3.2. Toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet

Perusteen teksti:

Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy erilaisissa yhteyksissä kotona, opiskelun parissa, työelämässä ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa opiskelijoiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä. Opiskelijoita ohjataan tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Opiskelijat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena. Opiskelijoita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee opiskelijoiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia opiskelijoiden käyttämiä kieliä mahdollisimman laajasti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden

luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelu aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Aikuisten perusopetuksen opiskelijoiden opintoihin kuuluu vähintään yksi A-kielen oppimäärä. Näihin perusteisiin on laadittu A-oppimäärän perusteet englannille ja muulle vieraalle kielelle. Toiselle kotimaiselle kielelle on laadittu B1-oppimäärän perusteet. Muihin kieliin tai oppimääriin opetuksen järjestäjä tai koulu laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää.

Kieli ja oppimäärä	**Taito toimia vuorovaikutuksessa** **- vuorovaikutustaito erilaisissa tilanteissa** **- viestintästrategioiden käyttö** **- viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Taito tulkita tekstejä** **- kuullun ymmärtäminen** **- tekstin ymmärtäminen**	**Taito tuottaa tekstejä** **- puhuminen** **- kirjoittaminen**
A-ruotsi	A2.2	A2.2	A2.1
A-suomi	B1.1	B1.1	A2.2
A-englanti	B1.1	B1.1	B1.1
A-saame	A2.2	A2.2	A2.1
muut A-kielet	A2.2	A2.2	A2.1
B1-ruotsi	A1.3	A1.3	A1.3
B1-suomi	A1.3	A1.3	A1.3
B1 vieras kieli	A2.1	A2.1	A1.3
B2-kielet	A1.3	A1.3	A1.2
B2-saame	A1.3	A1.3	A1.2
ÄKO-ruotsi	B1.2	B1.2	B1.2
ÄKO-suomi	B1.2	B1.2	B1.2

9.3.2.1. Toinen kotimainen kieli, ruotsi B1-oppimäärä

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa oppimisen ilolle ja luovuudelle.

Ruotsin kielen opetus on osa kielikasvatusta. Opiskelijoissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen, ja heitä rohkaistaan

viestimään autenttisissa ruotsinkielisissä ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia opiskelijoita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla opiskelijoita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Ruotsin kielen opiskelu valmistaa opiskelijoita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja opiskelijoiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa opiskelijan luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus pyritään järjestämään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Opiskelijoiden erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu hakemaan osaamillaan kielillä tietoa. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän kurssit aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

rub1 Kielitaidon alkeet: Lähtökohtia ruotsin opiskelulle

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan ruotsin opiskeluun. Harjoitellaan itseä koskevien tietojen kertomista ja vaihtamista. Painotetaan ruotsinkielisen puheen havainnointia ja ääntämistä. Opetellaan kielenopiskelutaitoja. Tutustutaan alustavasti ruotsin kielen asemaan Suomessa. Havainnoidaan ruotsin kielen näkymistä arkipäivässä.

Paikallinen tarkennus: Prub01 Kielitaidon alkeet: Lähtökohtia ruotsin opiskelulle

SANASTO JA RAKENTEET: 1) kohteliaat fraasit 2) Pohjoismaiden nimeäminen 3) viikonpäivät, kuukaudet, vuodenajat 4) ruotsin kielen jonkin rakennepiirteen vertailu 1-2 muun kielen rakenteeseen.

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan löytämään ruotsin kielen taidon kehittämisideoita myös kouluajan ulkopuolella. Harjoitellaan rakentavaa vuorovaikutusta ruotsin kielellä. Opitaan tunnistamaan perusääntämiseroja ruotsinruotsin ja suomenruotsin välillä. Tutustutaan suomenruotsalaiseen ja pohjoismaiseen elämänmuotoon.

rub2 Kielitaidon alkeet: Perusviestintää arkipäivän sosiaalisissa tilanteissa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan toimintaa tavanomaisimmissa sosiaalisissa kohtaamistilanteissa (perhe, suku ja ystävät, vapaa-aika). Painotetaan edelleen puhumista ja ääntämistä. Opetellaan kielenopiskelutaitoja ja joidenkin kielitaidon alkuvaiheessa tarvittavien viestintästrategioiden käyttöä.

Paikallinen tarkennus: Prub02 Kielitaidon alkeet: Perusviestintää arkipäivän sosiaalisissa tilanteissa

SANASTO JA RAKENTEET: 1) lyhyet kysymykset ja vastaukset 2) kohteliaita ilmauksia 3) itsestä kertominen 4) toiselta kysyminen 5) tervehdyssanat 6) voinnin kysyminen 7) lauseen sanajärjestys

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opitaan vertailemaan suoria ja kohteliaita vuorovaikutusfraaseja. Opetellaan ruotsin kielen ääntämissääntöjä. Opitaan pyytämään apua.

rub3 Kielitaidon alkeet: Vuorovaikutus asiointitilanteissa

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan arkipäivän asiointitilanteita ruotsiksi, esimerkiksi kaupassa käynti, matka- ja pääsylippujen osto, jne. Kiinnitetään huomiota tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön ja ruotsin kielen alueelliseen painottumiseen Suomessa.

Paikallinen tarkennus: Prub03 Kielitaidon alkeet: Vuorovaikutus asiointitilanteissa

SANASTO JA RAKENTEET: 1) Arkipäivän asiointitilanteet, esim. kaupassa käynti tai matka-/ pääsylippujen osto 2) ruotsin kielen käyttö Suomen kartalla

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Harjoitellaan arjen kielenkäyttötilanteita. Tutustutaan ruotsin kielen esiintymiseen Suomen rannikkoalueilla.

Paikallinen tarkennus: PrubV1 Valmiuksia ruotsin kielen opiskeluun

SANASTO JA RAKENTEET: 1) numerot 0-200 2) tervehdyksiä 3) olen ymmärtänyt / en ole ymmärtänyt 4) muutamien helppojen lauseiden muodostus

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Havaitaan itselle sopivat kielen oppimistavat. Tutustutaan suomenruotsalaisiin juhlapäiviin.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi luonnollista ja opiskelijalle merkityksellistä. Opiskelijoita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Toiminnallisuuden ja yhdessä oppimisen avulla opiskelijat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan.

Ohjaus, tuki ja eriyttäminen ruotsin kielen B1-oppimäärässä

Opiskelijoita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee opiskelijoiden kielitaidon kehittymistä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan myös muita tarjolla olevia kieliä. Opiskelijoille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville opiskelijoille.

Opiskelijan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin, myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitekokonaisuuksiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua. Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa opiskelijoille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös opiskelijoille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Kurssin arvosanalla kuvataan, miten opiskelija on saavuttanut ko. kurssilla oppiaineen opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa kurssin tavoitteisiin siten kuin kunkin oppiaineen perustetekstissä on kuvattu.

Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun opiskelija on opiskellut kaikki opiskelusuunnitelmaansa kuuluvat pakolliset ja valinnaiset kurssit. Päättöarvioinnin kriteerit on laadittu siten, että opiskelija saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin aikuisten perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereiden edellyttämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

9.3.2.2. Vieras kieli, englanti, A-oppimäärä

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa oppimisen ilolle ja luovuudelle.

Englannin kielen opetus on osa kielikasvatusta. Opiskelijoissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa englanninkielisissä ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia opiskelijoita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla opiskelijoita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Englannin kielen opiskelu valmistaa opiskelijoita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja opiskelijoiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa opiskelijan luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus pyritään järjestämään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Opiskelijoiden erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja eri kielten välille sekä opiskelijoiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu hakemaan osaamillaan kielillä tietoa. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa.

Englannin kielen A-oppimäärän kurssit aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

ena1 Kehittyvä kielitaito: Työelämässä toimiminen ja muita muodollisia tilanteita

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opetellaan käyttämään englantia työelämään liittyvissä yhteyksissä sekä erilaisissa muodollista kielenkäyttöä edellyttävissä tilanteissa. Tutustutaan myös kohteliaisiin tapoihin viestiä vaativammissa sosiaalisissa tilanteissa kuten ihmisen elinkaareen liittyvissä juhlissa ja tilaisuuksissa.

Paikallinen tarkennus: Pena01 Kehittyvä kielitaito: Työelämässä toimiminen ja muita muodollisia tilanteita

SANASTO JA RAKENTEET: 1) ammatit 2) työpaikat 3) kestopreesens vs. yleispreesens

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan työelämästä ja ammateista.

ena2 Kehittyvä kielitaito: Palvelu- ja viranomaistilanteet ja osallistuva kansalainen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan toimimista vaativammissa palvelutilanteissa, kuten terveydenhoidossa ja viranomaisten kanssa asioimisessa. Tarkastellaan yhteiskunnallista osallistumista ja vaikuttamista sekä yhteisöissä toimimista. Harjoitellaan näissä yhteyksissä vaadittavaa kielitaitoa.

Paikallinen tarkennus: Pena02 Kehittyvä kielitaito: Palvelu- ja viranomaistilanteet ja osallistuva kansalainen

SANASTO JA RAKENTEET: 1) oireet ja sairaudet 2) epäsäännöllinen imperfekti

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan terveyteen liittyvistä aiheista.

ena3 Kehittyvä kielitaito: Kertomuksia minusta ja ympäristöstäni

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Käsitellään asumista erilaisissa ympäristöissä ja tehdään havaintoja lähiympäristöstä ja sen ilmiöistä. Opetellaan viestimään omasta taustasta ja kertomaan omia tarinoita. Pohditaan arjesta nousevia kysymyksiä ja tilanteita. Opetuksessa painottuu suullinen vuorovaikutus.

Paikallinen tarkennus: Pena03 Kehittyvä kielitaito: Kertomuksia minusta ja ympäristöstäni

SANASTO JA RAKENTEET: 1) asuntotyypit 2) asunnon etsintä 3) järjestysluvut 4) adjektiivien vertailumuodot (perusmuoto, komparatiivi ja superlatiivi)

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan asumisesta.

ena4 Kehittyvä kielitaito: Ajankohtaiset ilmiöt

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Käsitellään erilaisia ajankohtaisia asioita ja ilmiöitä, kuten yhteiskunnalliset tapahtumat ja muuttuva maailma ottaen huomioon opiskelijoiden erilaiset taustat. Opetuksessa painottuu kirjallinen vuorovaikutus. Kurssilla voidaan hyödyntää myös sopivantasoisia medioita ja muita lähteitä tiedon hakemisessa ja ilmiöistä keskustellessa.

Paikallinen tarkennus: Pena04 Kehittyvä kielitaito: Ajankohtaiset ilmiöt

SANASTO JA RAKENTEET: 1) sää 2) luonto 3) ympäristö 4) aistimukset 4) mediasanasto 5) muodollinen subjekti (It is / There is / There are) 6) futuuri 7) aikamuotojen kertaus 8) omistusmuodot (s-genetiivi ja of-genetiivi)

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opiskellaan luontoon ja ympäristönsuojeluun liittyviä aiheita. Opetellaan mediaan liittyvää sanastoa.

ena5 Kulttuurikohtaamisia

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan erilaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja vapaa-ajanviettotapoihin, esimerkiksi harrastuksiin, jaetaan kokemuksia ja pohditaan niitä.

Paikallinen tarkennus: Pena05 Kulttuurikohtaamisia

SANASTO JA RAKENTEET: 1) ruokasanasto 2) ravintolasanasto 3) harrastukset 4) vapaa-ajanviettotavat 5) futuuri (will/be going to) 6) ajan prepositiot IN, ON, AT

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan ruoanlaitosta, ravintolakäynneistä ja vapaa-ajanvietosta.

ena6 Globaalienglanti

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tutustutaan englannin asemaan lingua francana ja useiden maiden virallisena kielenä. Tarkastellaan englanninkielisten maiden elämäntyylejä ja kulttuureja. Pohditaan englannin kieleen, sen variantteihin ja asemaan liittyviä ilmiöitä sekä mahdollisuuksien mukaan arvoja suhteessa Suomen ja maailman monikielisyyteen.

Paikallinen tarkennus: Pena06 Globaalienglanti

SANASTO JA RAKENTEET: 1) äidinkieli, toinen kieli, vieras kieli, kaksi- tai monikielisyys 2) konditionaali 3) myönteisen, kielteisen ja kysymyslauseen sanajärjestys 4) indefiniittipronominit (-body, -one, -where, -thing)

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Pohditaan englannin kielen asemaa maailmassa ja omassa elämässä. Tutustutaan englanninkielisten maiden kulttuuriin.

ena7 Liikkuvuus ja kansainvälisyys

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opiskellaan liikkumisessa ja kansainvälisissä kontakteissa tarvittavaa kieltä ja tutustutaan niihin liittyviin toimintaympäristöihin. Harjoitellaan käyttämään englantia erilaisissa yhteyksissä, kuten yhteydenpidossa ulkomaille, maasta muutossa, matkailussa tai kansainvälisten järjestöjen toiminnassa.

Paikallinen tarkennus: Pena07 Liikkuvuus ja kansainvälisyys

SANASTO JA RAKENTEET: 1) matkailusanasto 2) nähtävyydet ja kulkuohjeet 3) relatiivipronominit (who, whose, what, where, which, that) 4) apuverbit

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan käyttämään matkustussanastoa. Tehdään pieni esitelmä joistakin anglosaksisen maan nähtävyyksistä oppikirjaa ja internetkuvastoa ja -sanastoa apuna käyttäen.

ena8 Avaimet elinikäiseen kieltenopiskeluun

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Pohditaan ja tarkastellaan opiskelijoiden jatkosuunnitelmia ja tulevaisuudessa tarvittavia taitoja ja tietoa. Lisäksi opiskelija voi laatia oman kielitaidon portfolion, jonka avulla kehittää kielitaitoaan, kartoittaa oman kielitaitonsa tasoa sekä arvioi kielenopiskelu- ja vuorovaikutustaitojaan. Vaihtoehtoisesti portfoliota voidaan ryhtyä kokoamaan aiempien kurssien kuluessa.

Paikallinen tarkennus: Pena08 Avaimet elinikäiseen kieltenopiskeluun

SANASTO JA RAKENTEET: 1) koulutus, työkokemus 2) työpaikkailmoitus, työhakemus ja CV 3) rakenteiden kertaus: aikamuodot, yleismuoto, kestomuoto, apuverbit, prepositiot, artikkelit, konditionaali

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opetellaan kertomaan omasta kielitaidosta ja arvioimaan omaa kielitaitoa eurooppalaisella kielitaidon tasojen kuvausasteikolla.

Paikallinen tarkennus: PenaV1 Taidot päättövaiheen tasolle

Päättövaiheen valinnaisilla englannin kursseilla opiskelijat toistavat ja harjoittelevat edellisillä kursseilla oppimaansa voidakseen käyttää kieltä todellisissa yhteyksissä. Opettaja päättää painopisteistä opiskelijoiden tarpeiden perusteella.

Paikallinen tarkennus: PenaV2 Kertaan ja opin lisää I

SANASTO JA RAKENTEET: 1) adjektiivien vastakohdat 2) adjektiivien vertailumuodot 3) aikamuodot 4) s-genetiivi ja of-genetiivi (jos kurssi sijoittuu Pena03:n ja Pena04:n väliin.)

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Opettaja ohjaa opiskelijoita henkilökohtaisesti tai pareittain ääntämisen, kirjoittamisen ja puhumisen suhteen.

Paikallinen tarkennus: PenaV3 Kertaan ja opin lisää II

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: PenaV4 Valmiuksia toiselle asteelle

SANASTO JA RAKENTEET: Luetaan englanninkielinen kaunokirjallinen teos. Opitaan sanastoa ja rakenteita esimerkiksi kuuntelemalla äänitiedostoja, lukemalla kirjaa ja tekemällä jokaisesta kirjan luvusta erilaisia tehtäviä.

KIELENKÄYTTÖTAIDOT: Tavoitteena on kokonaisen kirjan lukeminen, kirjallisuuskeskustelun oppiminen ja maailmankuvan laajeneminen.

Paikallinen tarkennus: PenaV5 Muu valinnaiskurssi

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: PenaV6 Muu valinnaiskurssi

Esitellään lopputestin muoto valmistuville opiskelijoille. Tämä on kokeeseen valmistautumiskurssi, jossa on paljon testiharjoituksia.

Englannin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi luonnollista ja opiskelijalle merkityksellistä. Opiskelijoita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Toiminnallisuuden ja yhdessä oppimisen avulla opiskelijat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan. Opetuksessa

käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin kielen A-oppimäärässä

Opiskelijoita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee opiskelijoiden kielitaidon kehittymistä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan myös muita tarjolla olevia kieliä. Opiskelijoille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville opiskelijoille.

Opiskelijan oppimisen arviointi englannin kielen A-oppimäärässä aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Arviointi on monipuolista, ja se antaa opiskelijoille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän opiskelijan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla opiskelijoita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Opiskelijoita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa englannin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Opiskelijan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikkoon. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta opiskelijat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy englannin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Englannin kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T10) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa B1.1 ja B1.2 välitasoksi B1.1/B1.2. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikosta.

9.3.3. Matematiikka

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää opiskelijoiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee opiskelijoiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa opiskelijat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa opiskelijoita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää opiskelijoiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Matematiikan pakolliset kurssit aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Kaikilla kursseilla: Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Rohkaistaan opiskelijoita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Vahvistetaan opiskelijoiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

ma1 Luvut ja laskutoimitukset I (Paikallinen tarkennus: Pma01 Luvut ja laskutoimitukset I)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Lukualuetta laajennetaan ja harjoitellaan laskutoimituksia reaalilukujen joukossa. Vahvistetaan opiskelijoiden kokonaislukujen peruslaskutoimitusten ymmärtämistä. Syvennetään vastaluvun käsitettä ja opitaan käänteisluku. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin.

ma2 Luvut ja laskutoimitukset II (Paikallinen tarkennus: Pma02 Luvut ja laskutoimitukset II)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrys tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä perehdytään pyöristämissääntöihin. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Harjoitellaan potenssilaskentaa eksponenttina kokonaisluvut. Opitaan neliöjuuren käsite ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärrys.

ma3 Lausekkeet (Paikallinen tarkennus: Pma03 Lausekkeet)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen sekä harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.

ma4 Yhtälöt (Paikallinen tarkennus: Pma04 Yhtälöt)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Perehdytään tuntemattoman käsitteeseen. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä. Yhtälöpareja ratkaistaan algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuksiin. Verrantoa käytetään tehtävien ratkaisussa. Tutustutaan epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.

ma5 Geometria (Paikallinen tarkennus: Pma05 Geometria)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Vahvistetaan peruskäsitteiden osaaminen. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

ma6 Prosentit (Paikallinen tarkennus: Pma06 Prosentit)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Lasketaan prosenttiosuuksia ja prosenttiluvun osoittamia määriä kokonaisuuksista. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä

muutos- ja vertailuprosentti. Tutustutaan klassiseen ja tilastolliseen todennäköisyyslaskentaan sekä syvennetään taitoa laskea erilaisten vaihtoehtojen lukumääriä.

ma7 Funktiot ja tilastot (Paikallinen tarkennus: Pma07 Funktiot ja tilastot)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon sekä tutkitaan niitä. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Määritetään funktioiden nollakohtia. Yhtälöpareja ratkaistaan graafisesti. Vahvistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen sekä määritetään frekvenssejä ja suhteellisia frekvenssejä sekä mediaaneja. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Harjoitellaan aineiston keräämistä, jäsentämistä, esittämistä ja analysointia.

ma8 Geometria ja trigonometria (Paikallinen tarkennus: Pma08 Geometria ja trigonometria)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Sovelletaan Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita suorakulmaiseen kolmioon. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita konkreettien mallien ja tieto- ja viestintäteknologian avulla. Lasketaan pallojen, lieriöiden ja kartioiden pinta-aloja ja tilavuuksia.

Paikallinen tarkennus: PmaV1 Kertaan ja opin lisää I

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: PmaV2 Kertaan ja opin lisää II

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: PmaV3 Kertaan ja opin lisää III

Kertauskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Paikallinen tarkennus: PmaV4 Valmennuskurssi lukioon

Vahvistetaan matemaattisia perustaitoja. Käsitellään myös vaikeampia perusopetuksen matemaattisia taitoja ja lukion ensimmäisen kurssin teemoja. Järjestetään juuri ennen päättövaiheen loppua.

Paikallinen tarkennus: PmaV5 Ohjelmointi

Perehdytään varsinaiseen ohjelmointikieleen.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan opiskelijoita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joiden valintaan opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Opiskelijoiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä opiskelijan kanssa. Opiskelijoille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Opiskelijoita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon opiskelijoiden osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta opiskelijoiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia opiskelijoita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia

työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä opiskelijoita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Opiskelijan oppimisen arviointi matematiikassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee opiskelijan myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Opiskelijoille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa opiskelijoita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Palaute auttaa opiskelijoita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Opiskelijoilla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearvioinnissa opiskelijat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi opiskelijoita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan opiskelijoita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Opiskelijoita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt matematiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on matematiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun opiskelijan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai opiskelijan näyttöä arvioidaan.

Opiskelijan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana.

9.3.4. Uskonto

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon oppimääränä voi olla evankelisluterilainen uskonto, ortodoksinen uskonto, islam tai minkä tahansa muun Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan uskonto.

Uskonnon opetuksen tehtävänä aikuisten perusopetuksessa on antaa opiskelijalle uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opiskelijaa ohjataan perehtymään omaan uskontoperinteeseen, opiskeltavan uskonnon perusteisiin ja sen monimuotoisuuteen, uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa.

Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetuksessa annetaan monipuolista tietoa uskonnosta sekä autetaan opiskelijaa ymmärtämään siitä käytävää keskustelua. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoja eri näkökulmista sekä kriittiseen ajatteluun. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa opiskelijaa kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Uskonnon pakollinen kurssi aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

u1 Uskonnot maailmassa (Paikallinen tarkennus: Pu01 Uskonnot maailmassa)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Opetuksessa käsiteltäviä teemoja ovat uskonnon synty, monimuotoisuus ja suhde muihin uskontoihin. Opetuksessa perehdytään keskeisiin opiskeltavan uskonnon juuriin, lähteisiin, oppiin, opetuksiin, levinneisyyteen ja vaikutuksiin sekä eri uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen Suomessa ja maailmalla sekä uskontojen kriittiseen tarkasteluun. Kurssin sisällöissä tulee olla maailmankatsomuksia yhdistävää eettisten elementtien käsittelyä. Tärkeitä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon kulttuurivaikutukseen liittyvät aiheet. Sisällöissä tulee näkyä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten keskeiset eettiset periaatteet sekä YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja ihmisoikeuksien toteutuminen maailmassa. Valittavien sisältöjen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään uskontojen näkymistä mediassa ja sen kriittistä arviointia ja uskontojen välistä vuorovaikutusta ja dialogia.

Paikallinen tarkennus: PuV1 Ihmisoikeudet, etiikka ja kestävä kehitys

Tarkastellaan ajankohtaisia ihmisoikeuksiin ja etiikkaan liittyviä kysymyksiä erilaisten katsomusperinteiden ja kestävän kehityksen näkökulmasta. Kurssilla pyritään syventämään opiskelijan omaa katsomuksellista ajattelua ja pohditaan erilaisten valintojen merkitystä omassa elämässä. Kurssin voi toteuttaa yhdessä PetV1-kurssin kanssa.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen kautta. Keskeistä on opittavien asioiden konkretisointi ja ymmärtäminen. Tavoitteena on kehittää dialogitaitoja, mediataitoja ja uskonnon keskeisiin toimintoihin liittyviä tietoteknisiä taitoja. Opetuksessa kiireettömyyttä, pysähtymistä ja keskustelua korostetaan sekä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan vierailuiden ja vierailijoiden kautta. Opetuksessa toteutetaan erilaisia yhteisiä tai omia projekteja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Uskonnon opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset taustat ja edellytykset sekä tarpeet. Opetuksen toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden opiskelijoiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja käytettävät työtavat sovitetaan oppimisen edellytyksiin. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan opiskelijan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Opiskelijan oppimisen arviointi uskonnon oppiaineessa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Uskonnon oppiaineessa arviointi on monipuolista. Arviointia toteutetaan havainnoimalla opiskelijan oppimista, osaamista ja työskentelyä sekä tarkastelemalla opiskelijoiden

monimuotoisia tuotoksia. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen formatiivinen arviointi että tietojen ja taitojen summatiivinen arviointi. Formatiivisessa arvioinnissa opiskelijat saavat tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijoille annettava palaute on ohjaavaa ja kannustavaa. Opiskelijoiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt uskonnon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on uskonnon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Myös työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Alla kuvattuja uskonnon päättöarvioinnin kriteereitä käytetään kaikissa uskonnon oppimäärissä. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Päättöarvosanaa annettaessa opiskelijan osaamisesta muodostetaan kokonaiskuva, joka pohjautuu kriteereiden arvosanakuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun opiskelijan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai opiskelijan näyttöä arvioidaan.

9.3.5. Elämänkatsomustieto

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä aikuisten perusopetuksessa on edistää opiskelijoiden taitoa etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uudistavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten mahdollisuuksia vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös opiskelijoiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun opiskelijan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee erityisesti seuraavia laaja-alaisen osaamisen alueita: ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus (L2), arjen taidot (L3) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Elämänkatsomustiedon pakollinen kurssi aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

et1 Katsomukset ja ihmisoikeudet (Paikallinen tarkennus: Pet01 Katsomukset ja ihmisoikeudet)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssille valitaan opiskelijoiden kokemusmaailmaan pohjaavia eettisen ajattelun taitoja sekä katsomuksellista yleissivistystä ja arvostelukykyä lisääviä sisältöjä. Kurssin sisältöjen avulla käydään opiskelijoiden maailmankuvan, elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentumista tukevia keskusteluja. Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin kuten holokaustiin. Kurssin sisällöiksi otetaan teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin liittyviä teemoja. Pohditaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa. Kurssin sisällöt auttavat opiskelijaa ymmärtämään Unescon suojelemaa maailman kulttuuri- ja luonnonperintöä sekä kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus: PetV1 Ihmisoikeudet, etiikka ja kestävä kehitys

Tarkastellaan ajankohtaisia ihmisoikeuksiin ja etiikkaan liittyviä kysymyksiä erilaisten katsomusperinteiden ja kestävän kehityksen näkökulmasta. Kurssilla pyritään syventämään opiskelijan omaa katsomuksellista ajattelua ja pohditaan erilaisten valintojen merkitystä omassa elämässä. Kurssin voi toteuttaa yhdessä PuV1-kurssin kanssa.

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa opiskelija kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentumista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Opiskelijat elävät globalisoituneessa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämänkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa opiskelijan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja arvioida sekä rakentaa omaa identiteettiä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Opiskelijoiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa. Elämänkatsomustiedon opiskelu ja sisällöt sopivat hyvin oppiainerajat ylittäviin projekteihin ja integroitaviksi muiden oppiaineiden, kuten äidinkielen ja yhteiskuntaopin opintojen kanssa.

Opiskelijan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Elämänkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä opiskelijoiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Opiskelijoiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut elämänkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt elämänkatsomustiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on elämänkatsomustiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti,

kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan elämänkatsomustiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Elämänkatsomustiedon arvioinnissa painotetaan sitä, että oppiaineessa edistetään opiskelijoiden kykyä etsiä hyvää elämää ja korostetaan opiskelijoiden kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Elämänkatsomustiedossa tuetaan opiskelijan itsenäisen ajattelun ja argumentaation kehitystä ja avointa pohdiskelemista.

9.3.6. Historia

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan historiatietoisuutta sekä ymmärrystä omista juuristaan. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa ymmärtämään ympäröivää yhteiskuntaa ja kulttuuria. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla opiskelijaa autetaan hahmottamaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä. Historian opiskelu kehittää erityisesti opiskelijan ajattelua, monilukutaitoa sekä kulttuurien tuntemusta. Tarkoituksena on edistää opiskelijan kehittymistä oma-aloitteiseksi ja erilaisuutta ymmärtäväksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi, joka kykenee suunnittelemaan tavoitteellisesti omaa tulevaisuuttaan.

Historian opetuksessa opiskelija perehtyy yhteiskunnan kehityksen päälinjoihin. Häntä ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta, moniperspektiivisyyttä ja historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Opiskelijaa ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Historian opiskelun kautta opiskelija oppii tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja ja niissä tapahtuneita muutoksia sekä ymmärtämään yhteiskunnan tapakulttuuria ja toimintatapoja. Opiskelija tutustuu lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella ja että tämä kuva voi ajan kuluessa muokkaantua.

Historian pakollinen kurssi aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

hi1 Suomen historian käännekohdat (Paikallinen tarkennus: Phi01 Suomen historian käännekohdat)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tuodaan esiin suomalaisen yhteiskunnan pohjoismaiset juuret. Paneudutaan kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian aikana. Perehdytään Suomen itsenäistymisprosessiin ja valtiolliseen kehitykseen. Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisen ja elinkeinorakenteen muutoksen kautta käydään läpi arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Linkitetään sisältöjä yleisen historian viitekehykseen sopivissa yhteyksissä.

Paikallinen tarkennus: PhiV1 Valmiuksia historian opiskeluun

Tukikurssi, joka suoritetaan samassa jaksossa historian pakollisen kurssin kanssa. Harjoitellaan erityisesti opiskelutaitoja, tekstien lukemista, erilaisten tekstien tuottamista ja tiedon etsinnän taitoja (lähdekritiikki) sekä oman ajattelun taitojen kehittämistä. Kurssi tukee kurssin historian pakollisen kurssin tavoitteiden saavuttamista.

Paikallinen tarkennus: PhiV2 Teollisuusyhteiskunnan synnystä nykyaikaan

Perehdytään teollistumisen ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, suhdetta luontoon ja maailmaan. Tutustutaan murrosajan yhteiskunnallisiin aatteisiin ja niiden seurauksiin. Perehdytään maailmansotien ja kylmän sodan aikaan painottaen tavallisen ihmisen

näkökulmaa sekä ihmisoikeuskysymyksiä. Opiskelijan synnyinmaan historiaa tutkitaan osana maailmanhistoriaa.

Paikallinen tarkennus: PhiV3 Maailman kulttuurien historiaa

Tarkastellaan valinnaisesti joidenkin maailmankulttuurien ominaispiirteitä ja kehitystä historiassa ja nykyaikana. Käsiteltävät kulttuurialueet valitaan opiskelijoiden oman kiinnostuksen mukaan. Opitaan ymmärtämään kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja omasta kulttuurista poikkeavan kulttuurin arvomaailmaa ja elämäntapaa.

Paikallinen tarkennus: PhiV4 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä. Historian opetus tarjoaa mahdollisuuden monipuoliseen kommunikointiin sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Opiskelussa rohkaistaan tietojen hankkimiseen ja käyttämiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa myös mediaa hyödyntäen. Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa vuorovaikutuksellisia työtapoja. Opiskelijaa rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan ja tekemään johtopäätöksiä suullisesti, kirjallisesti sekä muita viestinnän muotoja käyttäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden, erityisesti suomen kielen S2-opetuksen kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksessa on tarjota riittävä tuki käsitteiden ja siten tekstien ja lähteiden ymmärtämiseen. Ymmärtämistä edesautetaan keskittymällä tekstien pääkohtiin ja avaamalla kerronnassa käytettyjä käsitteitä. Ilmiöihin perehdytään elämyksellisesti esimerkiksi visualisoinnin, draaman ja keskustelun avulla sekä monipuolisia tekstejä hyödyntäen.

Historian opiskelussa opiskelijaa autetaan ymmärtämään lähteiden mahdollinen monitulkintaisuus. Vastaavasti opetuksessa pyritään ottamaan huomioon opiskelijan tiedot omasta kulttuuristaan ja kannustetaan häntä esittämään vertailuja esimerkiksi lähtömaan ja Suomen kulttuurien välillä.

Opiskelijan oppimisen arviointi historiassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan opiskelijaa omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon opiskelijan monimuotoiset työskentelyn ja osaamisen osoittamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt historian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on historian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan historian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan. Opiskelijan työskentelyn ohjaamisella historiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

9.3.7. Yhteiskuntaoppi

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin oppiaineen tarkoitus on vahvistaa opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan toiminnasta, kehittää yhteiskuntataitoja ja edistää opiskelijan valmiuksia toimia vastuuntuntoisena ja aktiivisena kansalaisena. Opiskelija ohjataan arvioimaan ja ymmärtämään suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja ja toimintatapoja sekä toimimaan erilaisuutta ymmärtävänä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavana yhteiskunnan jäsenenä. Oppiaineen tehtävänä on antaa tiedollinen perusta yhteiskunnan toiminnasta ja erilaisista rakenteista sekä vahvistaa opiskelijan omia tietoja ja taitoja, joita tarvitaan yhteiskunnassa toimimisessa ja vaikuttamisessa sekä oman tulevaisuuden tavoitteellisessa suunnittelussa.

Oppisisällöissä otetaan huomioon ne käytännön tarpeet, joita opiskelijalla on eri elämätilanteissa. Yhteiskuntataitojen kehittyminen alkaa yhteiskunnan perusrakenteiden ja palveluiden tuntemisesta. Opinnoissa edetään arkielämän tilanteista kohti laajempia taitoja ja syvempää yhteiskunnan tuntemusta. Opetuksessa harjaannutetaan opiskelijan tieto- ja viestintäteknisiä taitoja sekä seurataan median välittämiä ajankohtaisia aiheita ja opetellaan arvioimaan välitettyä informaatiota kriittisen medialukutaidon hengessä.

Yhteiskuntaopin pakolliset kurssit aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

yh1 Yhteiskuntajärjestelmä sekä julkiset palvelut (Paikallinen tarkennus: Pyh01 Yhteiskuntajärjestelmä sekä julkiset palvelut)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Paneudutaan tärkeimpiin julkisiin palveluihin (kuten Kela, terveyspalvelut, koulutuspalvelut ja TE-toimisto) sekä viranomaisten toimintaan niin, että opiskelija osaa käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia palveluita. Perehdytään Suomen yhteiskuntajärjestelmään ja poliittiseen järjestelmään. Tutustutaan talouden peruskäsitteisiin ja ilmiöihin sekä käydään läpi esimerkkejä peruslainsäädännöstä, kuten perustuslaki, tasa-arvolaki, yhdenvertaisuuslaki, lastensuojelulaki sekä yksilön oikeudet ja velvollisuudet.

yh2 Työelämän tuntemus ja oma talous (Paikallinen tarkennus: Pyh02 Työelämän tuntemus ja oma talous)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Perehdytään oman talouden suunnittelun perusteisiin sekä tutustutaan lähiympäristön yrityksiin ja muihin palveluiden tuottajiin. Tutustutaan yhteiskunnan tarjoamiin kouluttautumis- ja uramahdollisuuksiin sekä yrittäjyyteen. Käydään läpi työelämän perustaitoja ja -tapoja. Perehdytään työtä koskevaan lainsäädäntöön työntekijän näkökulmasta. Tarkastellaan kuluttajan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tutustutaan kestävän kulutuksen periaatteisiin.

Paikallinen tarkennus: PyhV1 Valmiuksia yhteiskuntaopin opiskeluun

Harjoitellaan erityisesti oppiaineen keskeistä sanastoa, tekstien lukemista, erilaisten tekstien tuottamista, tilastojen tulkitsemista, tiedon etsintää ja oman ajattelun taitojen kehittämistä. Kurssi tukee yhteiskuntaopin pakollisten kurssien tavoitteiden saavuttamista. Suoritetaan ennen yhteiskuntaopin pakollisia kursseja.

Paikallinen tarkennus: PyhV2 Aktiivinen kansalainen ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus: PyhV3 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja, jotka tukevat opiskelijan kehittymistä aktiiviseksi ja oma-aloitteiseksi kansalaiseksi. Opiskelijan itseilmaisu- sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja harjaannutetaan kannustamalla häntä kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään sekä perustelemaan näkemyksiään. Työmuotojen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan taitoja tulkita ympäröivää yhteiskuntaa sekä kannustaa häntä osallistumaan.

Ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on tärkeää. Opetuksessa käytetään oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi kielten ja matematiikan opiskelun sekä erilaisten projektien yhteydessä. Median tarkastelulla ja hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on rohkaista opiskelija näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäsenenä sekä tukea hänen yhteiskunnallisten taitojen kehittymistään. Oppiaineen keskeisten käsitteiden ja tekstien sekä esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa. Opiskelijaa harjaannutetaan ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa, taloutta ja kuluttamista koskevaa tietoa, joka on hyödyksi hänen omassa arjessaan sekä auttaa häntä ymmärtämään laajempia yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opiskelijoiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa pyritään tukemaan käytännön harjoitteilla.

Opiskelijan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Oppimisen arviointi eli formatiivinen arviointi on yhteiskuntaopissa opiskelijoita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella opiskelijoita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista sekä kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen opiskelijat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijoiden monimuotoiset toiminnan ja osaamisen osoittamisen tavat.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt yhteiskuntaopin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on yhteiskuntaopin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan. Opiskelijan työskentelyn ohjaamisella yhteiskuntaopissa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

9.3.8. Fysiikka

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee opiskelijoiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijoita ilmiöiden ymmärtämisessä ja käsitteiden rakentumisessa. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta opiskelijoiden taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata opiskelijoita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan pakollinen kurssi aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Sisältöjä valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja että niissä tulee esiin fysiikan luonne luonnontieteenä. Kurssin muista sisällöstä ja opiskelijoiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimusten eri vaiheissa tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen.

fy1 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä (Paikallinen tarkennus: Pfy01 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja paikallisen toimintaympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen liittyen. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Tutustutaan energiakäsitteeseen ja energian säilymisen periaatteeseen. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Pohditaan fysiikan osaamisen merkitystä jatko-opinnoissa ja eri ammateissa. Tutkimisen taidoissa pääpaino on havainnoinnissa ja havaintojen esittämisessä.

Paikallinen tarkennus: PfyV1 Valmiuksia fysiikan opiskeluun

Kurssilla tuetaan Pfy01-kurssin tavoitteiden saavuttamista. Suoritetaan samanaikaisesti tai peräkkäin Pfy01-kurssin kanssa.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on opiskelijoiden osallisuus ja vuorovaikutus. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan merkitykseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan siten, että opiskelijalle muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijoita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Itsenäisillä tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla tuetaan opiskelijoiden abstraktin ajattelun taitojen kehittymistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat opiskelijoiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Opiskelijan oppimisen arviointi fysiikassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Opiskelijoita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Opiskelijoiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja opiskelijoiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt fysiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on fysiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan fysiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy fysiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opiskelijan työskentelyn ohjaamisella fysiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

9.3.9. Kemia

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee opiskelijoiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri

tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa opiskelijoita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijoiden käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta opiskelijoiden taitojen kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Opiskelijoiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata opiskelijoita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian pakollinen kurssi aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Sisältöjä valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Tutustutaan luonnontieteellinen tutkimuksen tekemiseen, turvallisen työskentelyn periaatteisiin ja tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimisessa.

ke1 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä (Paikallinen tarkennus: Pke01 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista ja atomin rakenteeseen sekä ioni- ja molekyyliyhdisteisiin. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Tutkitaan olomuotojen muutoksia. Tutustutaan kemian merkkikieleen. Tutkimisen taidoissa pääpaino on havainnoinnissa ja havaintojen esittämisessä.

Paikallinen tarkennus: PkeV1 Valmiuksia kemian opiskeluun

Kurssilla tuetaan Pke01-kurssin tavoitteiden saavuttamista. Suoritetaan samanaikaisesti tai peräkkäin Pke01-kurssin kanssa.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on opiskelijoiden osallisuus ja vuorovaikutus. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä. Nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä annettu asetus koskee alle 18-vuotiaita opiskelijoita, mutta samantapaista harkintaa käytetään kaikkien opiskelijoiden osalta aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian merkitykseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan siten, että opiskelijoille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä opiskelijoita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Itsenäisillä tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös tukea opiskelijoiden abstraktin ajattelun taitojen kehittymistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat opiskelijoiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Opiskelijan oppimisen arviointi kemiassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Opiskelijoita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Opiskelijoiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja opiskelijoiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kemian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on kemian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kemian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kemian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opiskelijan työskentelyn ohjaamisella kemiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

9.3.10. Biologia

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa laajennetaan aiemmin opittuja biologisia tietoja ja taitoja sekä ohjataan opiskelijaa kestävään elämäntapaan.

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa opiskelijan luonnontuntemusta sekä ohjata ymmärtämään ekosysteemien toimintaa sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa pyritään työskentelemään myös luonnossa ja ohjataan opiskelijaa tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa pyritään käyttämään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla

elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa vahvistetaan oppimaan oppimista ja itsenäistä työskentelyä. Opetuksessa tuetaan myös ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää opiskelijan ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Opiskelijaa ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian pakollinen kurssi aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

bi1 Mitä elämä on? (Paikallinen tarkennus: Pbi01 Mitä elämä on?)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kurssilla keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen sekä erilaisiin ekosysteemeihin perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan myös perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Lisäksi pohditaan kestävän elämäntavan merkitystä.

Paikallinen tarkennus: PbiV2 Ihmisen biologiaa

Käsiteltäviä aiheita ovat solut, elimistöt, hormonit, sukupuoli ja lisääntyminen, puolustusjärjestelmä, elämän kaari ja evoluutio.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa opiskelijalla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa oppimisympäristöissä. Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon erilaisten opiskelijoiden tarpeet. Monipuolisten työtapojen kuten maasto- ja laboratoriotyöskentelyn sekä sähköisten oppimisympäristöjen käytön avulla opiskelija pystyy tutustumaan luonnontieteelle luonteenomaisiin tutkimusmenetelmiin ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät opiskelijan taitoa pohtia omia arvovalintojaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata opiskelijaa omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Opiskelijan yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa opiskelijoiden vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Opiskelijaa tuetaan työskentelyssä hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla opiskelijan taitoja tuen eri keinoja hyödyntäen. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon.

Opiskelijan oppimisen arviointi biologiassa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana opiskelijoiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Opiskelijoille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla opiskelijoita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian summatiivisessa arvioinnissa opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä opiskelijan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa

ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa opiskelijan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan opiskelijan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen opiskelijan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt biologian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on biologian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan biologian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy biologian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opiskelijan työskentelyn ohjaamisella biologiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Biologiassa kussakin kriteerikuvauksessa ilmaistaan myös alemman arvosanan osaaminen.

9.3.11. Maantieto

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa laajennetaan aiemmin opittuja maantieteellisiä tietoja ja taitoja sekä tuetaan opiskelijan maailmankuvan rakentumista. Opiskelijaa ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan opiskelijaa sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristönmuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat opiskelijaa toimimaan vastuullisesti omassa arjessa. Teknologian käyttö edistää opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa maantiedon opetuksessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden oma elämismaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa opiskelijat tekevät havaintoja ja tutkimusta. Maantiedon opetuksessa vahvistetaan opiskelijoiden valmiuksia kestävää kehitystä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa opiskelijoiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa opiskelijoille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Maantiedon pakollinen kurssi aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

ge1 Muuttuva maapallo ja kestävä tulevaisuus (Paikallinen tarkennus: Pge01 Muuttuva maapallo ja kestävä tulevaisuus)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Pyritään tekemään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia. Pohditaan luonnonvarojen riittävyyttä ja kestävää käyttöä. Perehdytään ympäristönmuutoksiin kuten ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus: PgeV1 Valmiuksia maantiedon opiskeluun

Tarkastellaan karttoihin ja maailmankarttaan liittyviä asioita, kuten mittakaavaa, ilmansuuntia, maapallon nimistöä, maanosia ja valtameriä. Perehdytään Suomen sijaintiin maailmassa sekä Suomen naapurimaihin ja Itämereen.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket lähiluonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon opiskelijoiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa opiskelijan ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Maantiedon opetuksessa autetaan opiskelijaa hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan opiskelijan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia opiskelijoiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa opiskelijoiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Opiskelijoita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediaa arjen tilanteissa. Opiskelijan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla opiskelijaa hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla opiskelijan taitoja tuen eri keinoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa opiskelija voi toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa hän voi edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Opiskelijan oppimisen arviointi maantiedossa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana opiskelijoiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa opiskelijoita löytämään omat vahvuutensa. Opiskelijalle annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla opiskelijoita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon summatiivisessa arvioinnissa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä opiskelijoiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin, kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen opiskelijan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt maantiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on maantiedon tavoitteiden

ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan maantiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy maantiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opiskelijan työskentelyn ohjaamisella maantiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

9.3.12. Terveystieto

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on opiskelijoiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät. Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla.

Keskeistä on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea opiskelijoiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla opiskelijat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijoiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin- ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystiedon kurssi aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Terveystiedon kurssi on pakollinen päättövaiheessa, jos terveystiedon opintoja ei ole sisältynyt opiskelijan aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opintoihin. Vantaan aikuisten perusopetuksessa terveystiedon pakollinen kurssi sisältyy päättövaiheen opintoihin.

te1 Terve elämä (Paikallinen tarkennus: Pte01 Terve elämä)

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Sisällöissä tarkastellaan elämää terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun, ihmis- ja perhesuhteiden, seksuaaliterveyden sekä ihmisen kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä, kestävää kulutusta sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla opiskelijoita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, opiskelijoiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaralähtöinen terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat opiskelijoiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun opiskeluhuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös opiskelijan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Opiskelijan oppimisen arviointi terveystiedossa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa opiskelijoita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeätä huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen, miten opiskelija pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt terveystiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit. Päättöarvosana on terveystiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan terveystiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy terveystiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Opiskelijan ohjaamisella terveystiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

9.3.13. Opinto-ohjaus ja työelämätaidot

Perusteen teksti:

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen tehtävänä on tukea opiskelijoita siten, että heillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet suoriutua opinnoistaan sekä lisätä opiskelijan oppimisvalmiuksia, oppimaan oppimisen taitoja ja ymmärtämystä omien valintojen ja toiminnan seurauksista. Samalla opiskelijan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidot kehittyvät. Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijan kokonaistilanne käsittelemällä opintojen lisäksi myös arjenhallintaa sekä mahdollisia elämäntilanteeseen ja terveyteen liittyviä seikkoja. Oppiaine tukee opiskelijan taitoa arvioida realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa. Tehtävänä on myös lisätä hyvinvointia ja ehkäistä ennalta opintojen keskeyttämistä sekä edistää opiskelijoiden osallisuutta ja yhteiskunnallista tasa-arvoa. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja sen osana opinto-ohjelma sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Opiskelusuunnitelmaa seurataan ja arvioidaan yhdessä opiskelijan kanssa.

Opiskelija saa opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Lisäksi hän saa monipuolisen kuvan koulutusmahdollisuuksista, ammateista, yrittäjyydestä ja työelämästä jatkosuunnitelmiensa tueksi. Opiskelijaa ohjataan käyttämään erilaisia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita. Opiskelija tekee jatkoopintosuunnitelman, jossa otetaan huomioon opiskelijan pitkän aikavälin tavoitteet.

Ammatillisen ohjauksen avulla opiskelija tekee itselleen sopivan urasuunnitelman. Urasuunnitelma sisältää pitkän aikavälin ammatilliset tavoitteet sekä niihin pääsemiseksi tarvittavat lähitulevaisuuden toimenpiteet. Opiskelija saa ohjauksen ja työelämään tutustumisen avulla tietoa ja palautetta ammattitaidostaan ja osaamisestaan sekä niiden soveltuvuudesta suomalaiseen työelämään.

Mahdollista ammatillista osaamista ja sen kehittymistarpeita käsitellään ohjauskeskusteluissa ja arvioidaan työelämään tutustumalla tai työelämäjaksoilla. Osaamisen selvittämisessä arvioidaan opiskelijan tietoja, taitoja ja pätevyyttä.

Työelämätaidot ovat yleisiä tietoja ja taitoja, joita tarvitaan työelämässä. Työelämätaitoja kehittämällä helpotetaan opiskelijan siirtymistä työelämään ja selviytymistä työelämässä.

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen pakolliset kurssit aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Kurssien tarkoituksena on antaa välineitä opiskelijan jatko-opintoihin tai työelämään suuntautumista varten.

ot1 Jatko-opinnot ja ammatinvalinta

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Edistetään opiskelu- ja tiedonhankinta- sekä elämänhallintataitoja. Koulutus- ja työelämätietoutta sekä tietoa yrittäjyydestä hyödynnetään omassa urasuunnittelussa. Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmään ja jatko-opintomahdollisuuksiin. Opitaan käyttämään tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Tehdään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

Paikallinen tarkennus: Pot01 Jatko-opinnot ja ammatinvalinta

Tutustutaan arviointiin, arvosanoihin opiskelijan käyttämissä tietojärjestelmissä ja opintojen etenemiseen. Perehdytään oppimiseen, opiskeluun, opiskelutekniikoihin, oppimisen tapoihin, muistiin ja keskittymiseen. Pohditaan omia unelmia ja tavoitteita. Harjoitellaan itsetuntemuksen

kehittämistä, itsearviointia, vahvuuksien tunnistamista sekä arjen voimavarojen ja omien verkostojen hahmottamista. Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmään, yrittäjyyteen ja toisen asteen jatkokoulutusmahdollisuuksiin. Opitaan tekemään ammatteihin ja koulutukseen liittyvää tiedonhakua ja käyttämään näihin liittyviä neuvontapalveluita sekä tutustutaan Ohjaamon palveluihin. Vieraillaan kurssin aikana mahdollisuuksien mukaan oppilaitoksissa. Tehdään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa. Opitaan aihepiiriin liittyviä uusia sanoja ja käsitteitä. Kurssi arvioidaan suoritettu/hylätty.

ot2 Työelämäosaaminen

Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet: Kehitetään taitoa arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. Opitaan löytämään itselle sopivia ammattialoja ja vahvistetaan valmiuksia hakea tietoja vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen. Saadaan kokemuksia erilaisista työtehtävistä, ammatillisista opinnoista ja/tai yrittäjyydestä. Tehdään henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

Paikallinen tarkennus: Pot02 Työelämäosaaminen

Opitaan perustietoja työelämän pelisäännöistä, kuten työsopimuksista, erilaisista työsuhteista, lomista, vapaista, työajoista, oikeuksista, velvollisuuksista, työturvallisuudesta ja yrittäjyydestä. Valmistaudutaan mahdolliselle työelämään tutustumisjaksolle täyttämällä lomakkeita, tekemällä ansioluettelo ja työhakemus sekä hakemalla työelämään tutustumisjaksolle paikkaa. Käydään tutustumassa mahdollisuuksien mukaan eri oppilaitoksiin ja työpaikkoihin. Työstetään ja viimeistellään omaa opiskelusuunnitelmaa. Opitaan aihepiiriin liittyviä uusia sanoja ja käsitteitä. Kurssi arvioidaan suoritettu/hylätty.

Paikallinen tarkennus: PotV1 Kohti omaa valintaa

Kerrataan aikuisten perusopetuksen opintojen etenemiseen liittyviä aiheita, kuten kurssien sisältöjä, etenemistä opinnoissa, arvioinnin käytäntöjä ja todistuksiin liittyviä asioita sekä Suomen koulutusjärjestelmän rakennetta. Kartoitetaan omia kiinnostuksen kohteita ja vahvuuksia sekä harjoitellaan itsetuntemuksen kehittämistä. Tarkastellaan opiskeluvaihtoehtoja toisella asteella ja tutustutaan myös muihin opiskeluvaihtoehtoihin. Tehdään tutustumiskäyntejä eri oppilaitoksiin pääkaupunkiseudulla. Opitaan tekemään ammatteihin ja koulutukseen liittyvää tiedonhakua ja käyttämään näihin liittyviä neuvontapalveluita sekä tutustutaan Ohjaamon palveluihin. Tutustutaan eri ammattialoihin ja niiden palkkatasoihin, pohditaan tulevaisuuden ammatteja ja tarkastellaan työllisyystilannetta. Perehdytään yhteishakuun ja jatkuvaan hakuun. Työstetään ja viimeistellään omaa opiskelusuunnitelmaa. Kurssi arvioidaan suoritettu/hylätty.

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Oppimisympäristöinä hyödynnetään oppilaitosten ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Työtapoja käytetään monipuolisesti opiskelijoiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat henkilökohtainen ohjaus ja ryhmäohjaus.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa huomioidaan jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, kiinnostuksen kohteet, harrastukset, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö varsinkin opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien opiskelijoiden kohdalla, esimerkiksi työvoimaviranomaisten, sosiaalitoimen sekä eri opetuksen ja/tai koulutuksen järjestäjien kanssa.

Opiskelijan oppimisen arviointi opinto-ohjaus ja työelämätaidot -oppiaineessa aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa

Arviointi perustuu vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä sekä opiskelijan itsearviointiin. Opiskelijat pohtivat ja oppivat

arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Opiskelijoita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Opiskelijoita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opiskelijat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot oppilaitoksessa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

9.3.14. Muu perusopetukseen soveltuva aine tai aihealue sekä valinnaiset kurssit

Perusteen teksti:

Oppiaineen sisältöalueinfo

Opetuksen järjestäjä voi sisällyttää paikallisen opetussuunnitelman päättövaiheen opetustarjontaan myös muita aineita tai aihealueita edellyttäen, että ne tukevat aikuisten perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Tällaisia voivat olla esimerkiksi muut vieraat kielet, taide- ja taitoaineet, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, ammatilliset opinnot, työelämään liittyvä osaaminen tai työelämään tutustuminen.

Valinnaisia kursseja aikuisten perusopetuksen päättövaiheessa voivat olla esimerkiksi eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamista edistävät tukikurssit.

Tieto- ja viestintäteknologia

PtvtV1 Tieto- ja viestintäteknologian käyttö päättövaiheessa 1

Opitaan tärkeimmät päättövaiheen opiskelussa tarvittavat tvt-taidot, kuten tietokoneen käynnistäminen ja sammuttaminen, tietokonesanastoa sekä näppäilytaitoja. Harjoitellaan omalla tietokoneella esimeriksi seuraavanlaisten ohjelmien käyttöä: oppilaitoksen opiskelijatietojärjestelmän (esim. Wilma) www-liittymä, sähköinen oppimisympäristö/-järjestelmä, tekstinkäsittelyohjelma, esitysgrafiikkaohjelma. Suunnattu uusille aloittaville opiskelijoille tai lisäkurssiksi opiskelijoille, joilla on heikot taidot.

PtvtV2 Tieto- ja viestintäteknologian käyttö päättövaiheessa 2

Hankitaan valmiuksia reaaliaineiden opiskeluun tietokoneella. Harjoitellaan tiedonhakua, kirjoittamista, lähteiden merkitsemistä, tekstinkäsittely- ja esitysgrafiikkaohjelmien ohjelmien käyttöä sekä esseen kirjoittamista. Järjestetään päättövaiheen alussa ennen ensimmäistä reaaliaineiden kurssia.

Työelämään tutustuminen

PtetV1 Työelämään tutustuminen

Suoritetaan työelämään tutustumisjakso (TET-jakso). Opiskelija tutustuu käytännön työnteon kautta itseään kiinnostavaan alaan, ammattiin tai työnantajaan. Jakson suorittamisesta sovitaan etukäteen opinto-ohjaajan kanssa.

PtetV2 Työelämään tutustuminen

Pmko Muut kieliopinnot

Aikuisten perusopetuksen opintoihin voidaan sisällyttää myös muita kieliopintoja toisen kotimaisen kielen ja englannin lisäksi. Valinnaiskursseina voidaan järjestää ja tarjota opiskelijoille

tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan muiden vieraiden kielten tai opiskelijan oman äidinkielen kursseja. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa noudatetaan aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden liitteenä olevaa ohjetta oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, sisällöistä ja arvioinnista. Muihin kieliopintoihin voidaan myös hyväksilukea opiskelijan perusopetuksessa tai muussa oppilaitoksessa, esimerkiksi Aikuisopiston vapaan sivistystyön koulutuksessa, suorittamia kieliopintoja.

PmkoV1 Muu kielten valinnaiskurssi

PmkoV2 Muu kielten valinnaiskurssi

PmkoV3 Muu kielten valinnaiskurssi

PmkoV4 Muu kielten valinnaiskurssi

PmkoV5 Muu kielten valinnaiskurssi

Taide- ja taitoaineet

Kursseja järjestetään ja tarjotaan opiskelijoille mahdollisuuksien mukaan.

Kotitalous

PkoV1 Kotitalous

Opetellaan kotitalouden hoidon ja ruoanvalmistuksen käytännön taitoja. Tarkemmat kurssisisällöt määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Kuvataide

PkuV1 Kuvataide

Tutustutaan kuvataiteen maailmaan ja harjoitellaan omaa kuvallista ilmaisua eri tekniikoita käyttäen.

Käsityö

PkäV1 Käsityö

Opitaan käsityötaitoja ja -tekniikoita. Tutustutaan suomalaiseen käsityöperinteeseen ja vertaillaan eri maiden käsityöperinteitä. Tarkemmat kurssisisällöt määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Liikunta

PliV1 Liikunta

Tutustutaan monipuolisesti eri liikuntalajeihin. Kannustetaan opiskelijaa liikunnalliseen elämäntapaan. Tarkemmat kurssisisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Musiikki

PmuV1 Musiikki

Tutustutaan musiikin maailmaan kuunnellen, laulaen ja soittaen. Tarkempi kurssisisältö määritellään opiskelijaryhmäkohtaisesti.

Muut valinnaiset kurssit

PmuuV1 Oman luokan tunti

Käsitellään kouluarjen ajankohtaisia teemoja, kuten aikatauluja ja tapahtumia. Järjestetään tarvittaessa eri tahojen, kuten opiskeluterveydenhuollon henkilöstön, vierailuja.

PmuuV2 Oman luokan tunti

Käsitellään kouluarjen ajankohtaisia teemoja, kuten aikatauluja ja tapahtumia. Järjestetään tarvittaessa eri tahojen, kuten opiskeluterveydenhuollon henkilöstön, vierailuja.

PmuuV3 Ensiapu

Suoritetaan ensiapukoulutus. Kurssilla opitaan ensiaputaitoja sekä aiheeseen liittyvän sanaston ja kielen hallintaa.

PmuuV4 Hygieniapassi

Valmistaudutaan hygieniapassitestiin opiskelemalla testiin liittyviä sisältöjä ja tarvittavaa sanastoa.

PmuuV5 Globaalit ilmiöt

Perehdytään kestävän kehityksen ja globalisaation teemoihin ilmiöpohjaisesti eri reaaliaineiden tietoja hyödyntäen. Pyritään toteuttamaan yhteisopettajuudella, jotta saadaan monialainen näkökulma oppimiskokonaisuuteen. Kurssin avulla voi pyrkiä korottamaan reaaliaineen arvosanaa.

PmuuV6 Opiskelijakunta

Edistetään opiskelijakunnan toiminnan avulla opiskelijoitten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja vaikutusmahdollisuuksia. Opiskelijakunnan hallituksen kokouksissa harjoitellaan esimerkiksi kokous- ja neuvottelutaitoja sekä kokouskäytänteissä tarvittavaa suomen kieltä. Tehdään vuosittainen toimintasuunnitelma, jonka perusteella järjestetään koko koulun yhteisiä tapahtumia.

PmuuV7 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

PmuuV8 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.

PmuuV9 Muu valinnaiskurssi

Valinnaiskurssi, jonka sisällöt katsotaan opiskelijaryhmäkohtaisesti.